

סֵפֶר
אוֹצֵר־הַקּוֹנְטְרָסִים
חֵלֶק ו'

וְהוּא לְקוּטֵי קוֹנְטְרָסִים יְקָרִים מְפֹז וּמְפָנִינִים, שְׁנֵדָפְסוּ וְנִתְפָּשְׁטוּ כְּכֹר בְּעוֹלָם, הַמְדַבְּרִים עַל כָּל מִינֵי נוֹשָׂאִים בְּחַיֵּי הָאָדָם, מֵהַ שְׂעוּבָר עָלָיו בְּרוּחָנִיּוֹת וּבְגִשְׁמִיּוֹת, וּמְחַזְקִים וּמְאַמְצִים וּמְכַנְיָסִים בּוֹ תַקְוָה וְאוֹר וְחַיּוּת לְהַמְשִׁיךְ בְּחַיָּיו. וְיִזְרֶה לוֹ דְרָכִים וְעֲצוֹת קְלוֹת וְנִעְיָמוֹת אִיךָ לַעֲבֹד אֶת זֶה הָעוֹלָם בְּטוֹב וּבְנִעְיָמִים וּבְאִשֶׁר אֲמַתִּי, לְהִיּוֹת דְּבוּק בְּחַי הַחַיִּים בּוֹ יִתְבָּרַךְ, אֲשֶׁרֵי לוֹ.

*

בְּנוֵי וּמִסְדַּע עַל־פִּי דְבָרֵי
רַבְנֵי הַקְּדוֹשׁ וְהַנּוֹרָא, אוֹר הַגְּנוּז וְהַצְּפוּן
בוֹצִינָא קְדִישָׁא עֲלָאָה, אֲדוּנְנוּ, מוֹרְנוּ וְרַבְנֵי
רַבֵּי נַחֲמָן מִבְּרֶסְלָב, זְכוּתוֹ יִגַן עָלֵינוּ.

וְעַל־פִּי דְבָרֵי תַלְמִידוֹ, מוֹרְנוּ
הַקְּדוֹשׁ, אוֹר נִפְלָא, אֲשֶׁר כָּל רֵז לֹא אָנִיס לִיה
רַבֵּי נֵתָן מִבְּרֶסְלָב, זְכוּתוֹ יִגַן עָלֵינוּ,

וּמְשַׁלֵּב בְּפִסְקֵי תוֹרָה, נְבִיאִים, פְּתוּבִים וּמֵאַמְרֵי חֻכְמֵינוּ
הַקְּדוֹשִׁים מְגַמְרָא וּמְדַרְשִׁים וְזֵהר הַקְּדוֹשׁ.

*

הוּבָא לְדְפוּס עַל־יְדֵי
חֲסִידֵי בְּרֶסְלָב
עִיה"ק יְרוּשָׁלַיִם תוֹכֵב"א
שְׁנַת תּשנ"ד לְפָרֵט קָטָן

הכתובת להשיג את הספר הקדוש הזה
וכל ספרי אדמו"ר מוהר"ן מברסלב זי"ע
וספרי תלמידיו הקדושים

בארץ ישראל
יבנאל עיר ברסלב
גליל

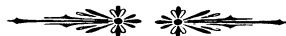

בארצות הברית
מתיבתא היכל הקודש – חסידי ברסלב

Mesifta Heichal Hakodesh

1129-42nd street

Brooklyn N.Y. 11219

מוסדות "היכל הקודש" חסידי ברסלב בארץ ובחו"ל
שע"י עמותת "ישמח צדיק – קהילת ברסלב בגליל"
בנשיאות כ"ק מוהרא"ש שליט"א – הצדיק מיבנאל
רח' רבי נחמן מברסלב 1, ת.ד. 421 יבנאל, 15225
טלפון רב קווי: 04-6708356 פקס: 04-6708359

עַל-יְדֵי הָעֲצוֹת שֶׁנִּתְגַּלִּין בְּעוֹלָם,
דִּהְיִנוּ שְׂיֹדְעִין בְּעוֹלָם לְתַן יַעֲצֵה
לְנַפְשָׁם כָּל אֶחָד וְאֶחָד מֵה שְׂצָרֶיךָ,
עַל-יְדֵי-זֶה גְדֻלָּה הָאֱמוּנָה, בְּבַחֲיַנֵּת
(יִשְׁעֶיָה כה, א): "אוֹדֶה שְׁמֶךָ כִּי
עָשִׂיתָ פֶלֶא עֲצוֹת מִרְחוֹק אֱמוּנָה
אֲמֵן", שֶׁעַל-יְדֵי הָעֲצוֹת גְּדֻלָּה
הָאֱמוּנָה.

(לקוטי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק ב', סִימָן ה)

אוֹצַר הַקּוֹנְטְרָסִים

חֵלֶק ו'

ה	הַפֶּל מִשָּׁמַיִם
כט	אֵיךְ לְהַצְלִיחַ
מט	אֵין לְהַתְיַאֵשׁ
עג	בְּרַח מִהַמְלַכּוּת
קג	דְּבַאי רוּחַ
קמוג	מָה אֶתְּךָ
קסט	חֲלִישׁוֹת הַדַּעַת
קצא	מָה יִהְיֶה
ריא	מִתִּי תִשְׁתַּחֲרַר
רלה	צֵא מִהַדְּמִיוֹן
רנז	תִּשְׁמַח וְתִבְדַּח
רעט	רַב חֶסֶד
רצט	אַל תִּדְאָג
שכא	שׁוֹמֵר פִּיּוֹ
שמה	רוּחַ קְנָאָה

קוֹנְטֵרַס הַכֹּל מִשָּׁמַיִם

יְחִזֵּק וַיֹּאמֶן אֶת כָּל בֵּר יִשְׂרָאֵל שֶׁלֹּא יִתְיַאֵשׁ מִחַיָּו, חַס וְשָׁלוֹם, וַיְשִׁים בְּטַחֲוֹנוֹ רַק בּוֹ יִתְבַּרֵּךְ, וַיַּדַּע אֲשֶׁר כָּל מֵה שְׁעוֹבֵר עָלָיו בְּרוּחַנִיּוֹת וּבְגַשְׁמִיּוֹת, הַכֹּל מִדֵּיִן שָׁמַיִם, וְאֵין שׁוֹם עֲצָה אַחֲרֵת רַק לָשׁוּב אֵלָיו יִתְבַּרֵּךְ, וּבִידִיעוֹת אֵלֹו יִשָּׁע תְּשׁוּעַת עוֹלָמִים.

*

בְּנוֵי וּמִיֶּסֶד עַל-פִּי דְבָרֵי
רַבְּנֵי הַקְּדוֹשׁ וְהַנּוֹרָא, אֹר הַגְּנוֹז וְהַצָּפוֹן
בוֹצִינָא קְדִישָׁא עֲלָאָה, אֲדוּנְנֵו, מוֹרְנֵו וְרַבְּנֵו
רַבִּי נַחֲמָן מְבַרְסֶלֶב, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ.

וְעַל-פִּי דְבָרֵי תַלְמִידוֹ, מוֹרְנֵו
הַקְּדוֹשׁ, אֹר נִפְלָא, אֲשֶׁר כָּל רַז לֹא אָנִים לִיה
רַבִּי נַתָּן מְבַרְסֶלֶב, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ,

וּמִשָּׁלֵב בְּפִסְוִקֵי תוֹרָה, נְבִיאִים, כְּתוּבִים וּמֵאמְרֵי חֲכָמֵינוּ
הַקְּדוֹשִׁים מְגַמְרָא וּמְדַרְשִׁים וְזֵהר הַקְּדוֹשׁ.

*

הוֹבֵא לְדָפוּס עַל-יְדֵי
חֲסִידֵי בְּרֶסֶלֶב
עִיה"ק יְרוּשָׁלַיִם תּוֹכֵב"א

מוֹהֲרָא"ש נ"י אָמַר, שְׂאָדָם צָרִיף לְחֹזֵק אֶת
עֲצָמוֹ בְּכָל מָה שְׂעוֹבֵר עָלָיו בֵּין בְּגַשְׁמִיּוֹת
וּבֵין בְּרוּחָנִיּוֹת, וְתָמִיד יֵדַע שֶׁכָּל מָה שְׂקוֹרָה
עָמוֹ עָלָיוֹת וַיְרִידוֹת, קְטָנוֹת וְחֲלִישׁוֹת הַדַּעַת,
צָרוֹת וַיְסוּרִים וּמְכַאוּבִים, טוֹבוֹת וְחֲסָדִים —
הַכֹּל מִשְׁמַיִם, וְאִזּוֹ כְּשִׁיחֲקֵק בְּעֲצָמוֹ יִדְעוֹת
אֵלוֹ, אֵף פֶּעַם לֹא יִפֹּל בְּדַעְתּוֹ, וְאֵף פֶּעַם לֹא
יִכָּנַס בְּיִשׁוֹת וּבְגֵאוֹת, מֵאַחַר שֶׁהוּא בְּטֵל
וּמְבֹטָל בְּאֵין סוֹף בְּרוּף הוּא, וַיִּוְדַע שֶׁהַכֹּל
מִשְׁמַיִם.

(אמרי מוהר"א"ש, חלק ב', סימן תקלח)

קוֹנְטָרַס

הַכֹּל מִשָּׁמַיִם

.א

בְּנֵי הַיְקָר! רֵאֵה לְחִזּוֹק אֶת עֲצָמְךָ בְּכֹל מִינֵי אֲפָנִים
שֶׁבְּעוֹלָם בְּכֹל מָה שֶׁעוֹבֵר עָלֶיךָ, וְתִדַּע שֶׁהַכֹּל מִדִּין
שָׁמַיִם, דָּבָר גָּדוֹל וְדָבָר קָטָן אֵינּוּ נֶעֱשֶׂה מֵעֲצָמוֹ, אֶלֶּא
הוּא יִתְבָּרֵךְ נִמְצָא וְאֵין בְּלִעְדָיו נִמְצָא, וּבְנֵי אֵי בְּתוֹךְ
צָרְתְּךָ הַקִּשָּׁה וְהַמָּרָה שֶׁאֲתָה נִמְצָא בָּהּ, גַּם הַקְּדוֹשׁ-
בְּרוּךְ-הוּא נִמְצָא שָׁם, וְלִכֵּן רֵאֵה לְחִזּוֹק אֶת עֲצָמְךָ בְּכֹל
מִינֵי אֲפָנִים שֶׁבְּעוֹלָם, וְתִמְשִׁיךְ אֶת עֲצָמְךָ רַק אֵלָיו
יִתְבָּרֵךְ, וְעַל-יַד־זֶה סוּף פֶּל סוּף תִּתְּהַפֵּף לְךָ הַצָּרָה
לְצַהֵר. עֲכָשׁוּ מֵר וּחֲשֵׁף לְךָ, וְעוֹד מְעַט יִהְיֶה לְךָ אֹר
גָּדוֹל, מָה שֶׁאֲתָה צָרִיךְ הוּא רַק לְהִרְבּוֹת בְּתַפְלָה
וּבְקִשָּׁה מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ, כְּמוֹ שֶׁאֲמָרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים
(סְנֵהדְרִין מִד:): לְעוֹלָם יִקְדִים אָדָם תַּפְלָה לְצָרָה.

וצריכים תמיד לבקש ממנו יתברך כל מה שהוא צריך
 עוד לפני שבאה עליו צרה, ומכל שכן כשכבר באה
 עליו צרה, הוא צריך לדעת שדיקא בתוך הצרה שם
 גנוז אלופו של עולם, והכל מדין שמים, ועליו
 להתחזק ולהתאמץ לבקש ממנו יתברך, שיחוס וירחם
 עליו, ועל-ידי-זה דיקא יזכה לצאת מהפח יקוש שנפל
 אליו, העקר לא להתיאש כשרואה שעוברות עליו
 צרות מרבות מבית ומבחוץ, אלא הוא צריך לדעת,
 שהכל מדין שמים. ואמרו חכמינו הקדושים (סנהדרין
 צח): אם ראתה דור שצרות רבות באות עליו כנהר,
 חכה לו; שהוא יתברך נמצא בתוך הצרות, והוא רוצה
 שיתפלל אליו בעת הצרה, כי בתוך הצרה שם גנוזה
 ישועה גדולה; ועל-כן אסור לה בשום פנים ואפן
 להשבר, אלא תמשיך את עצמך אליו יתברך, ואז
 תראה נסים נגלים שיעשה עמך הקדוש-ברוך-הוא, כי
 בזה שאדם מכניס בדעתו אשר כל מה שעובר עליו
 הוא מדין שמים, דבר גדול ודבר קטן אינו נעשה
 מעצמו בשום פנים ואפן, רק הכל משמים, על-ידי
 ידיעות אלו נתרחב לבו לדבר אליו יתברך, ועל-ידי
 הדבור שמדבר אליו יתברך, בזה בעצמו רואה ישועה.
 וזהו שאמרו חכמינו הקדושים (ירושלמי, ברכות ט, א):

אם באה על האדם צרה, לא יצוח לא למיכאל ולא לגבריאל, אלא להקדוש-ברוך-הוא בעצמו, כי רק הוא יתברך יכול לעזור לו; ולכן ראה, אהובי, בני, מה לפניה, ואל תשבר משום דבר שבעולם, יהיה איך שיהיה ויהיה מה שיהיה, אתה תמשיך את עצמך רק אליו יתברך, ואז תגאל מצרותיך המסכבות אותך.

ב.

בני! על אף גדל הצרות והיסורים והמרירות וההרפתקאות שעוברים עליך, ונדמה לך כאלו אבד מנוס ותקנה לגמרי, אף-על-פי-כן עליך לדעת, כי אין בלעדיו יתברך כלל, והוא יתברך מחיה ומתהוה ומקים את כל הבריאה כלה, ודומם, צומח, חי, מדבר — הם עצם עצמיות חיות אלקותו יתברך, והוא יתברך נמצא בתוך צרותיך, ובידיעות אלו שתדע ש"הכל משמים", יתהפך לך הכל לטובה; כי עקר הצער הוא רק כשאין אדם מפיר בו יתברך, ותולה הכל בטבע, במזל ובמקרה, שאז עוברים עליו כל מיני צרות בחייו, אבל בו ברגע שאדם מכניס את עצמו באמונה פשוטה, לידע ש"הכל משמים" והוא יתברך דן את העולם בהשגחה פרטית, והוא דן את האדם כפי מעשיו,

על-ידי-זה האדם זוכה לחזור אליו יתברך, כי הוא יתברך מצטער מאד, כמו שאמרו חכמינו הקדושים (חגיגה טו:): בזמן שאדם מצטער, שכינה מה אומרת קלני מראשי קלני מזרועי, אם כן הקדוש-ברוך-הוא מצטער על דמם של רשעים, קל וחמר על דמם של צדיקים, כי הוא יתברך מצטער בצערן של נשמות ישראל, ומה שעובר צער על נשמות ישראל, הוא רק מחמת שרוצה, שיחזרו אליו ויכירו אותו, וידעו ש"הכל משמים", והכל משגח בהשגחה פרטית, ובזה שאדם זוכה לחזור אליו יתברך, בזה הוא גורם נחת רוח גדולה למעלה, ועל-כן אלו הרשעים שאינם יודעים זאת, תכף-ומיד שרואים שעובר עליהם מה שעובר — צרות ויסורים, מרירות והרפתקאות, הם כופרים בעקר, רחמנא לישזבן, ועל-ידי-זה עוברות עליהם יותר צרות, לא-כן הצדיקים תכף-ומיד בשעה שבאה עליהם איזו צרה, הם יודעים ש"הכל משמים", והם ממשיכים את עצמם אליו יתברך וחוזרים בתשובה שלמה, ושוטחים בפניהם אליו יתברך, וצועקים ומבקשים ומתחננים ממנו יתברך, שיחוס וירחם עליהם, וימתיק מהם את הדינים, ועל-ידי-זה דיקא הם זוכים להרחבה, שהקדוש-ברוך-הוא מרחיב

הכל משמים

לָהֶם, כִּי הַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא רוֹצֵה בְּתִשׁוּבַתְּם שְׁל
רְשָׁעִים וְאִינוּ חֹפֵץ בְּמִיתַתְּם.

וְעַל-כֵּן רָאָה, אֱהוֹבִי, בְּנֵי הַיֶּקֶר, שְׂאֵם כָּבֵד נִכְנָסָה
בְּצָרוֹת כְּאֵלוֹ, שְׂמָרִים לָךְ הַחַיִּים וְחֹשֶׁף לָךְ הַיּוֹם, וְאִינֶךָ
רוֹאֶה שׁוֹם אֹר וְתִקְוָה, אָסוּר לָךְ לְהִתְיַאֵשׁ בְּשׁוֹם פְּנִים
וְאִפֹּן, אֲלֹא תִדַּע שֶׁ"הַכֹּל מִשָּׁמַיִם", וְתִמְשִׁיךְ עֲצָמְךָ
אֵלָיו יִתְבַּרְךָ, וּבְזֶה תַחֲיֶה אֶת עֲצָמְךָ, כִּי סוּף כָּל סוּף
אֲתָה רוֹאֶה בְּחוּשׁ שֶׁהוּא יִתְבַּרְךָ צוֹפֶה וּמְבִיט עֲלֶיךָ, כִּי
עָלְיוֹ הִרְאָיָה שְׁעוֹבְרוֹת עֲלֶיךָ כָּל-כֶּף הַרְבֵּה צָרוֹת, וְאֲתָה
מִקְבֵּל מִכָּה אַחַר מִכָּה, כְּוִיָּה אַחַר כְּוִיָּה, כִּי "תְּהוֹם אֶל
תְּהוֹם קוֹרָא" (תְּהִלִּים מֵב, ח), צָרָה קוֹרָאת לַחֲבֵרְתָּהּ, זֶה
סִימָן שֶׁהַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא חֹפֵץ בָּךְ, כִּי אַחֲרַת לֹא הָיָה
מִכָּה בָּךְ, וְכָל רְצוֹנוֹ שֶׁתַּחֲזוֹר אֵלָיו, וּבְזֶה שֶׁתַּחֲזוֹר אֵלָיו,
אֲזִי יִמְתְּקוּ מִמֶּךָ כָּל הַדִּינִים; וְעַל-כֵּן אֵל תִּהְיֶה בְּטָלָן,
וְתִרְאֶה לְהִשְׁתַּדֵּל לַחֲזוֹר אֵלָיו יִתְבַּרְךָ, וְאֲזוֹ יִמְתַּק מִמֶּךָ
הַכֹּל.

ג.

בְּנֵי! רָאֵה לְחִזּוֹק אֶת עֲצָמְךָ בְּכָל מִינֵי אָפְנִים
שְׁבַע עוֹלָם, וְתִכְנִיס בְּעֲצָמְךָ יְדִיעָה זוֹ, שֶׁכָּל מַה שְׁעָבַר

עליך ברוחניות ובגשמיות — "הכל משמים", ועל-כן אין לך להתבלבל כלל מכל מה שעובר עליך — בין בגשמי ובין ברוחני, כי דבר גדול ודבר קטן שנעשה עמך, הכל מדין שמים, וכדיעות אלו תגאל מכל צרותיך, ותזכה להכליל לגמרי באין סוף ברוך-הוא, כי בזה שאדם מכניס בעצמו ידיעה זו, שהכל ממנו יתברך, והכל משגח בהשגחה פרטית, בזה בעצמו נגאל מכל צרותיו, כי עקר כל הגלות והצרות והיסורים שעוברים על האדם, הוא רק מחמת שאינו יודע, או שוכח לגמרי ממנו יתברך, ונדמה לו כאלו יש פה איזו דרך הטבע, או חס ושלום, איזה עול, או אי ישר ואי צדק, שכל זה בא לאדם מחמת גדל חטאיו המרבים שחטא ופגם נגדו יתברך, כי על-ידי כל חטא ועון שאדם חוטא נגדו יתברך, הוא מסבב את עצמו עם קלפות והסתרות, עד שנעלמת ונסתרת ממנו לגמרי אמתת מציאותו יתברך, ועל-ידי-זה סובל מה שסובל — מרירות ויסורים ודחקות גדולה, לא-כן מי שזוכה להחזיר בעצמו אמונה פשוטה בו יתברך, ויודע ש"הכל משמים", על-ידי-זה בעצמו נגאל מכל צרותיו, כי עקר הגאולה תלויה רק בגלוי אמתת מציאותו יתברך, שידע ש"הכל משמים", ואין שום

דָּרָךְ הַטָּבֵעַ כָּלֵל, כִּי דָּבָר גָּדוֹל וְדָבָר קָטָן, שֵׁם הוּא יִתְבָּרֵךְ גָּנוּז; וְעַל-כֵּן מָה וְלָמָּה לוֹ לְהִצְטַעַר עַל עוֹלָם שְׂאִינוֹ שְׁלוֹ, וְלָמָּה לוֹ לְצֵאת לְרִיב עִם בְּנֵי-אָדָם הַמְחַרְפִּים וּמְבַזִּים אוֹתוֹ, הֲלֹא יָדַע שֵׁ"הכּל מִשְׁמַיִם", וְהוּא יִתְבָּרֵךְ דֵּן אֶת הָאָדָם כְּפִי מַעֲשָׂיו, וּכְשֶׁאָדָם זוֹכֶה לְחֹזֵר בְּתִשׁוּבָה שְׁלָמָה אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, אֲזִי בּוֹ בְּרָגַע "יִתְפָּרְדּוּ [מִמֶּנּוּ] כָּל פּוֹעְלֵי אָוֶן" (תְּהִלִּים צב, י), וְתִתְבַטְּלֶנָּה מִמֶּנּוּ כָּל הַקְּלָפוֹת וְכָל הַהִסְתָּרוֹת, וְיִזְכָּה שְׂיִתְרַחֵב לוֹ בֵּין בְּגִשְׁמֵי וּבֵין בְּרוּחֵי; אֲשֶׁרֵי מִי שְׂמִכְנִיס בְּעַצְמוֹ יְדִיעוֹת אֵלֹהִים, שֵׁ"הכּל מִשְׁמַיִם", וְעַל-יְדִיזָה יִפְטֹר מִכָּל צְרוּתָיו הַמְרַבּוֹת שְׁסוּבֵל מִדֵּי יוֹם בְּיוֹמוֹ.

ד.

אֶהוּבֵי, בְּנֵי הַיָּקָר! רְאֵה לְהַכְנִיס בְּעַצְמְךָ אֲמַתַּת מְצִיאוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְיִתְדַע אֲשֶׁר אֵין שׁוּם מְצִיאוֹת בְּלַעֲדָיו יִתְבָּרֵךְ כָּלֵל, וְכָל מָה שֶׁאֵתָּה רוֹאֶה לְפָנַי עֵינֶיךָ — הֵן יוֹמִים, הֵן צוּמִים, הֵן חֵי, הֵן מַדְבָּר, הַכּל לְכָל לְבוּשׁ לְגִבֵּי אֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא יִתְבָּרֵךְ שְׁמוֹ, וּכְשֶׁאָדָם מְטָה אֶת אָזְנוֹ הַיָּטֵב הַיָּטֵב לְכָלִּיּוֹת הַבְּרִיאָה, אֲזִי מִתְגַּלֶּה לוֹ שֵׁ"הכּל מִשְׁמַיִם", הֵינּוּ כָּל הַצְּרוּת וְהַיְסוּרִים, הַמְרִירוֹת

וְהַהֲרַפְתָּ קֹאוֹת, הַדַּחְקוֹת וְהָעֲנִיּוֹת, הַמְרִיבוֹת, הַמַּחְלֶקֶת
וְאֵי הַסֹּדֵר שָׁרָק רוֹאִים בְּעוֹלָם — "הַכֹּל מִשָּׁמַיִם",
וְשֵׁם אֱלוֹפּוֹ שֶׁל עוֹלָם גָּנוּז, וְאִם זוֹכִים לְהִטּוֹת אֶזֶן
קִשְׁבֹת לְכֹל הַבְּרִיאָה כְּלָה, אֲזִי זוֹכִים לְשִׁמְעַ, אֵיךְ שֶׁכֵּל
הַבְּרִיאָה כְּלָה שָׁרָה שִׁירָה נוֹרְאָה וְנִפְלְאָה אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ,
כִּי בְּאֵמֶת הַכֹּל מֵה שֶׁקוֹרָה בְּזֶה הָעוֹלָם הוּא מִדִּין
שָׁמַיִם, וְהָאָדָם צָרִיךְ לְהִטּוֹת אֶזֶן קִשְׁבֹת לְשִׁמְעַ
וּלְהַקְשִׁיב הַיָּטֵב אֶת כָּל הַשְּׂגָחָתוֹ יִתְבָּרֵךְ הַבּוֹקֵעַת
בְּכָל־לַיּוֹת הַבְּרִיאָה. כִּי בְּאֵמֶת מֵה שְׁרוֹאִים אֶת אֲשֶׁר
קוֹרָה בְּזֶה הָעוֹלָם, כִּי הוּא רְצוֹן הַבוֹרָא יִתְבָּרֵךְ שְׁמוֹ,
כִּי אִם הָיָה אַחֲרָת, הָיָה בּוֹרָא אֶת הָעוֹלָם בְּצוֹרָה
אַחֲרָת, וְאִם בָּרָא אֶת הָעוֹלָם בְּצוֹרָה זוֹ וּבְהֲרַפְתָּ קֹאוֹת
אֵלוֹ וּבִיְסוּרִים וּבְדַחְקוֹת וּבְמַרְרֵיּוֹת כְּאֵלוֹ, בְּוִדְאֵי הַכֹּל
מִדִּין שָׁמַיִם, שֵׁשׁ לוֹ יִתְבָּרֵךְ כְּוִנָּה עֲמָקָה בְּזֶה; וְלִכֵּן
כְּשֶׁאָדָם זוֹכֵה לְהִטּוֹת אֶזֶן קִשְׁבֹת אֶל הַקּוֹל הַפְּנִימִי שֶׁל
הַבְּרִיאָה, אֲזִי זוֹכֵה לְשִׁמְעַ אֶת שִׁירַת הַבְּרִיאָה, וּמִכָּל
שֶׁכֵּן וְכָל שֶׁכֵּן כְּשֶׁאָדָם מְסַתְּפֵל עַל כָּל פֶּרֶט וּפְרֶט, רוֹאֵה
אֶת הַשְּׂגָחָתוֹ הַפְּרִטִי פְּרִטִית, אֵיךְ שֶׁהוּא יִתְבָּרֵךְ מִחֲתִיָּה
וּמִהוּיָה וּמִקִּיָּם אֶת כָּל הַבְּרִיאָה כְּלָה. וְדַעַת לְנִבּוֹן, אֲשֶׁר
אֵי אֶפְשָׁר לְזַכּוֹת לְהַגִּיעַ אֶל הַמַּדְרָגָה הָעֲלִיּוֹנָה הַזֹּה, כִּי
אִם עַל-יְדֵי שְׂקִידָה רַבָּה, שְׂקִידָה נִפְלְאָה בְּלִמּוּד הַתּוֹרָה

הקדושה, פי התורה היא חכמתו יתברך, והתורה מלבשת בדומם, צומח, חי, מדבר, הינו שיש מצוות התלויות בדומם, ויש מצוות התלויות במדבר, להורות ולגלות אשר כל הבריאה כלה היא לבוש לגבי אין סוף ברוך הוא, ולכן אי אפשר לזכות להטות אֶזֶן קשבת, לשמע אל אור רוחניות חיות אלקותו יתברך, המחיה ומנהיג ומקים את כל הבריאה כלה, אלא על-ידי שקידה רבה, שקידה נפלאה, בתורה הקדושה, כי בלי התורה הקדושה הכל דמיון והכל הבל ורעות רוח, ומשם נובעות כל האמונות הכוזבות, רחמנא לישזבן, הכפירות והאפיקורסות, אשר הן ממררות את חיי האדם, ומכניסות אותו בבוץ עבה שקשה וכבד לו לצאת ממנו. לא-כן מי שמרגיל את עצמו להתמיד בלמוד התורה הקדושה, ולומד תורה לשמה, לשם אל עולם, על-ידי-זה הוא מדבק את עצמו בחי החיים בו יתברך, וזוכה לדעת, אשר כל הבריאה כלה, היא רצונו יתברך, וכל הגלות המרה והנוראה הזו, וכל המחלקת והמריבות, הצרות והיסורים, שעוברים בכלליות ובפרטיות ובפרטי פרטיות — הכל מדין שמים, ולכן במקום לצאת לריב עם זולתו, יותר טוב לברח אליו יתברך ולהטות אֶזֶן קשבת אל רוחניות

חיות אלקותו יתברך, המחיה ומנהיה את הדבר הזה, ועל-ידי-זה יגאל מכל צרותיו, כי כבר לא יהיה אכפת לו שום דבר, אלא ימשיך את עצמו רק אליו יתברך, כי אינו צריך שום דבר רק את הקדוש-ברוך-הוא בעצמו, וזוהי המדרגה הכי גבוהה, שהאדם צריך לזכות אליה בזה העולם, אך אי אפשר בשום פנים ואופן להגיע אל זה, כי אם על-ידי שקידה רבה, שקידה נפלאה, בלמוד תורה הקדושה, כי התורה מגלה מה דהנה סתים מיניה (זהר ח"ג נג:), כי התורה מגלה מה שנועלם ונסתר מהאדם, ולכן כל אלו הצדיקים האמתיים, אשר יגעו וטרחו בלמוד התורה הקדושה ימים ושנים, והדביקו את עצמם בחכמת התורה, ולמדו תורה לשמה, לשם אל עולם, זכו להגיע אל מדרגה זו, לראות את האלקות המחיה ומנהיה ומקימת את כל הבריאה כלה, וזכו לשמע את קולו יתברך מכל פירטי הבריאה, ועל-ידי-זה דיקא זכו לעשות אותות ומופתים נסים ונפלאות בעולם, שדוד הטבע ממש, כי כשאדם מכניס את עצמו בתוך למוד התורה הקדושה, ומכל שכן כשזוכה לחדש חדושים נוראים ונפלאים בעמק התורה הקדושה, ומוציא את הקדוש-ברוך-הוא בתוך התורה הקדושה, על-ידי-זה

הוא בורא שמים חדשים וארץ חדשה כמובא (בהקדמת הזהר ה.), ודיקא על-ידי-זה הוא זוכה לעשות אותות ומופתים, שדוד הטבע ממש; ולכן ראה, אהובי, בני היקר, מה לפניה, ואל תפל כל-כף בדעתך מכל מה שעובר עליך ברוחניות ובגשמיות, ואף שאתה סובל צרות ויסורים, מרירות והרפתקאות שעוברים עליך מדי יום ביומו, הכל מפני שאינך לומד את התורה הקדושה, כי כל מי שאינו לומד את התורה הקדושה, אזי באים עליו יסורים קשים ומרים וממרקים אותו, רחמנא לישזבן, עד שמרב היסורים, האדם בועט ומדבר כלפי מעלה, רחמנא לישזבן, ויש בני-אדם שכל-כף נפלו בעמק החשך וההסתרה וההעלמה, עד שבאים לידי כפירות גמורות, רחמנא לישזבן, שזה בעצמו הורס להם את כל החיים, וכל זה מחמת שאינם מקשרים כל דבר אל דין שמים, לידע ש"הכל משמים", כי ברגע שאדם מכניס בעצמו, שכל מה שקורה אתו — בין בגשמי ובין ברוחני, הכל מדין שמים, על-ידי-זה נמתקים ממנו כל הדינים, וזוכה לשמע את שירת הבריאה, ודבוק בתי החיים בו יתברך. אף לזכות לזה אי אפשר כי אם על-ידי שקידה רבה בתורה הקדושה, כי בלי למוד התורה הקדושה,

הָאָדָם מְלֵא דְמִיּוֹנוֹת וְאַמוֹנוֹת כּוֹזְבִיּוֹת. וְלִכֵּן רָאָה, אֶהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, לְקַחַת אֶת עֲצָמָךְ בְּיַדִּיךָ, וּמֵהַיּוֹם וְהִלָּאָה אֶל תְּבַלְבֵּל אֶת עֲצָמָךְ מִשּׁוּם בְּלִבּוֹל שְׂבָעוּלָם, רַק הַתְּמִד מְאֹד בְּלִמּוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה: מְקַרָּא, מִשְׁנָה, גְּמָרָא, מְדֻרָּשׁ, הִלְכוֹת וְאַגְדוֹת, בְּרִייתוֹת וְתוֹסְפֹתוֹת, וְתַדְבֵּק עֲצָמָךְ בְּנוֹתֵן הַתּוֹרָה, וְעַל-יַדֵּי-זֶה תִּזְכָּךְ אֶת נַפְשְׁךָ, וְתִהְיֶה נֹעֲשֶׂה כְּלִי לְהַמְשִׁכַת הַשְּׂכִינָה בְּעוֹלָם, וְתִזְכָּךְ "לְחַזוֹת בְּנַעַם הַיְיָ" הַיְיָ וְלִבְקָר בְּהִיכָלוֹ" (תהלים כז, ד) תְּמִיד.

ה.

אֶהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, מִכָּל מַה שְּׁעוֹבֵר עָלֶיךָ בְּרוּחָנִיּוֹת וּבְגִשְׁמִיּוֹת, רָאָה לְדַבֵּק אֶת עֲצָמָךְ רַק אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְתַדַּע וְתִאֲמִין, שְׂדָבֵר גְּדוֹל וְדָבֵר קָטָן מַה שְּׁעוֹבֵר עָלֶיךָ, הַכֹּל רַק מִדִּין שָׁמַיִם, וּמִבְּלַעֲדֵיו יִתְבָּרַךְ שׁוּם בְּרִיָּה לֹא תוּכַל לַעֲשׂוֹת לָךְ מְאוּמָה. וַיִּדְעוּת אֱלוֹהֵי אֲתָה צְרִיךְ לְחַקֵּק הַיֵּטֵב הַיֵּטֵב בְּדַעְתְּךָ, וּכְכֹל שְׂתַכְנִסְנָה בְּדַעְתְּךָ יַדְעוּת אֱלוֹהֵי עַל-יַדֵּי-זֶה יִתְרַחֵב לְבָבְךָ וְדַעְתְּךָ, וְתוּכַל לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ כְּאֲשֶׁר יִדְבֵּר אִישׁ עִם רֵעֵהוּ וְהִבֵּן אֶל אָבִיו, אֲשֶׁר זֶה עָקֵר הַשְּׂלָמוֹת שֶׁהָאָדָם צְרִיךְ לְזַכּוֹת אֵלָיֶה בְּזֶה הָעוֹלָם, לְהַגִּיעַ אֶל הַכָּרָה כְּזוֹ בְּגִלּוּי

אין סוף ברוך הוא, עד שלא יראה ולא ירגיש שום דבר, רק את אמתת מציאותו יתברך, ומה שיראה ומה שישמע ומה שירגיש, לא יראה ולא יבין ולא ירגיש כי אם את אמתת מציאותו יתברך, לינדע שהכל מדין שמים — דבר גדול ודבר קטן, ואז כשתכניס בעצמך ידיעות אלו, כל חייך ישתנו לגמרי לגמרי, כי יתגלה לפניך עולם חדש לגמרי, ותראה ותבין ותשכיל, אשר אין אור כלל אלא אור י', אור הקדוש-ברוך-הוא, המחיה ומתנה ומקיים את כל הבריאה כלה, ומה שאתה נושם, אתה נושם רק את אמתת מציאותו יתברך, ולא אור גשמי שנדמה לאדם, אלא אור הוא אור י', אור החכמה העליונה, וכשחיים את החיים בצורה כזו, אז עולמו רואה בחייו, אינו מצטער על עולם שאינו שלו, ואינו מבלבל את עצמו משום דבר ומשום ברירה שבעולם, מאחר שיודע ועד אשר "הכל משמים", כל מה שעובר עליו ברוחניות ובגשמיות — בין בעליה ובין בירידה, הכל מדין שמים, דבר גדול ודבר קטן לא נעשה מעצמו, אלא בכל תנועה ותנועה שם אלופו של עולם, וכפי שאדם חי בידיעות אלו, אזי זוכה לחיים נצחיים, חיים ערבים ומתקים;

אשרי מי שאינו מטעה עצמו כלל, ואז טוב לו כל הימים.

ו.

אהובי, בני היקר! הרגל את עצמך לדבר אליו תברך פאשר ידבר איש אל רעהו והבן אל אביו, ואף שבתחלה יהיה דבר זה קשה לך מאוד מאד, פי ידמה לך שאתה מדבר אל הקיר, וכן יפנסו בך דמיונות והבלים, כאלו אין מי ששומע אותך, וכאלו אין צריכים אותך למעלה, תדע שהכל מחמת הכפירות והאפיקורסות שנכנסו בך, פי המאמין האמתי, שפאמין ש"הכל משמים", ואין שום מציאות בלעדיו תברך, והוא תברך נמצא ואין שום נמצא, אזי לא קשה לו שום קשיות עליו תברך כלל, אלא אדרבה ככל שתברר לו ידיעה ברורה ומזככת זו, אשר אין בלעדיו תברך כלל, כמו-כן ידבר עמו תברך, פי ירגיש את אמתת מציאותו תברך, אשר נמצא אתו, עמו ואצלו. וזה עצם הגאולה, שאדם ירגיש רק את אמתת מציאותו תברך, ואיך שאין מי שיעשה לו רע או טוב, פי "הכל משמים", לכן אדם כזה חי חיים ערבים ומתקים, חיים מישבים, ואף פעם אינו

יוצא לריב עם זולתו, מאחר שיודע כי הכל ממנו
 יתברך, וכשאדם זוכה להגיע אל מדרגה זו, אז כל
 הענין לדבר אליו יתברך, שנקרא 'התבודדות', "בד
 בַּבְּד יְהִי קֹדֶשׁ" (שמות ל, לד), כָּבֵר לֹא בָּא לוֹ בְּקִשִּׁי,
 אֲדַרְבֵּה הוּא חִי עִם זֶה, כִּי כָּל חַיּוֹתָיו הֵיא רַק תִּפְלָה,
 והוא יודע אשר כל דבור ודבור שמדברים עמו יתברך,
 זוהי הצלחה נצחית, הצלחה כזו שאין לתאר ולשער
 כלל, והוא כלי להמשיך את השפע האלקי אליו, כי
 הדבור הוא כלי השפע להמשיך בו את אמתת
 מציאותו יתברך. ולכן ראה, אהובי, בני היקר, להכניס
 בדעתך דבורים אלו, ואל תהיה בטלן, ושום ברִיה
 בעולם לא תוכל לעשות לך הרע או הטוב, כי הכל
 מדין שמים מלמעלה, ולכן למה אפה צריך לרדף אחר
 כל ברִיה ולחנף אותה, שעל-ידי-זה בעצמו אפה גורם
 לעצמו כל מיני ענשים קשים ודינים מרבים, כי לחנף
 בני-אדם זוהי עבודה זרה ממש, כמו שאנו אומרים
 בכל יום ערב ובקר בקריאת שמע: "השמרו לכם פן
 יפתה לבבכם וסרתם ועבדתם אלהים אחרים
 והשתחיתם להם, וחרה אף ה' בכם ולא יהיה מטר"
 וגו', כי בזה שאדם חונף את זולתו ומשתחוה לכל
 אחר, זוהי עבודה זרה גמורה, כי הוא עושה מציאות

בְּלַעַדְיוֹ יִתְבַּרֵּךְ, וְעַל-יְדֵי-זֶה מְמַשִּׁיף עַל עַצְמוֹ חֲרוֹן אַף
 ה', שָׁזָה גֹרֶם לוֹ כָּל מִינֵי צָרוֹת וְיִסּוּרִים בְּחַיֵּי יוֹם יוֹם,
 עַד שְׁמַאֲבַד אֶת פְּרִנְסָתוֹ, כִּי בּוֹ בְּרָגַע שְׁאֲדָם שׁוֹכַח
 שֵׁ"ה־הַכֹּל מִשָּׁמַיִם", אֲלֵא כְּאֵלוֹ תְּלוּי בִּיַדִּי בְּשֵׁר וְדָם,
 עַל-יְדֵי-זֶה הוּא עוֹבֵד עֲבוּדָה זָרָה, רַחֲמָנָא לִישׁוּבָן,
 וְעוֹבְרִים עָלָיו כָּל מִינֵי חֲרוֹן אַף.

וְלָכֵן, רְאֵה, אֶהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, לְקַחַת אֶת עַצְמָךְ
 בְּיַדֶּיךָ, וְאֵל תִּירָא וְאֵל תַּחַת מְשׁוּם בְּרִיָּה שְׁבַעֵוֹלָם, אֲלֵא
 הַדְּבֵק אֶת עַצְמְךָ בּוֹ יִתְבַּרֵּךְ, וְתַפְנֶה רַק אֵלָיו יִתְבַּרֵּךְ,
 וְכֹל מֵה שְׁאֵתָה צָרִיף בֵּין בְּגִשְׁמִיּוֹת וּבֵין בְּרוּחָנִיּוֹת
 תִּבְקֶשׁ רַק מִמֶּנּוּ יִתְבַּרֵּךְ, וְלֹא תִירָא וְאֵל תַּפְחַד מְשׁוּם
 אָדָם הַמְּאַיִם עָלֶיךָ, כִּי הַכֹּל הֶבֶל וְרַעוּת רוּחַ, אֵתָה
 נִמְצָא בִּיַדִּי הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא וְלֹא בִּיַדִּי בְּשֵׁר וְדָם, וְאִם
 תַּכְנִים בְּעַצְמְךָ יְדִיעוֹת אֵלוֹ, אִז תַּצְחַק מִכָּל הָעוֹלָם כְּלוֹ,
 וְתַמִּיד תִּמְשִׁיף אֶת עַצְמְךָ אֶל אֹר אֱלֹקוֹתוֹ יִתְבַּרֵּךְ,
 וְתִרְצֶה לְהַתְמִיד בְּלַמּוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, לְהַשִּׁיג אֶת
 חֻכְמָתוֹ יִתְבַּרֵּךְ, כִּי הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה הִיא חֻכְמָתוֹ
 יִתְבַּרֵּךְ, וּכְכֹל שְׁאֲדָם מִכְּנִים בְּעַצְמוֹ חֻכְמָתוֹ יִתְבַּרֵּךְ,
 שֶׁהִיא הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, כְּמוֹ-כֵן זוֹכָה לְזַכֵּךְ אֶת עַצְמוֹ,
 וְלְהַמְשִׁיף עַל עַצְמוֹ הַשְּׂגָחָתוֹ הַפְּרִטִי פְּרִטִית, כִּי כָּל מֵה

שָׁאֲדָם יוֹתֵר מִקֶּרֶב אֶל הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, וְעוֹסֵק בָּהּ, וּמְקַיֵּם אֶת מִצְוֹתָיו יִתְבַּרְךָ, עַל-יְדֵי-זֶה נִמְשָׁכֶת עָלָיו הַשְּׂגָתָה עֲלִיוֹנָה, לִידַע שֶׁהַכֹּל מֵדִין שָׁמַיִם, דְּבַר גְּדוֹל וְדְבַר קָטָן לֹא נַעֲשֶׂה מֵעֲצָמוֹ, אֲלֵא בְּכֹל תְּנוּעָה וְתַנּוּעָה שֶׁם אֱלוֹפּוֹ שֶׁל עוֹלָם, וְעַל-יְדֵי-זֶה בְּעֲצָמוֹ הוּא נִגָּאֵל מִכָּל צָרוֹתָיו; אֲשֶׁרֵי מִי שְׁאִינוֹ מְטַעֵה אֶת עֲצָמוֹ, רַק מְכַנִּים יְדִיעוֹת אֵלּוֹ בְּתוֹךְ לְבָבוֹ, וְאֵז חֵי עֲמוֹ יִתְבַּרְךָ, וְחֵיוֹ נִתְהַפְּכִים לְחַיִּים רוֹחֲנִיִּים, וְעוֹלָמוֹ רוֹאֶה בְּחַיָּיו, אֲשֶׁרֵי לוֹ בְּזֶה וְאֲשֶׁרֵי לוֹ בְּבֹא.

.ז

צָרִיךְ שְׂתַדַּע, אֲהוּבֵי, בְּנֵי הַיֶּקֶר, כִּי עֵקֶר הַצְּלָחַת הָאָדָם בְּזֶה הָעוֹלָם הִיא רַק כְּפִי הַדְּבָקוֹת שְׂזוּכָה לְדַבֵּק אֶת עֲצָמוֹ בּוֹ יִתְבַּרְךָ, כִּי הַדְּבָקוֹת — לְדַבֵּק אֶת עֲצָמוֹ בּוֹ יִתְבַּרְךָ, הִיא עֵקֶר הַחַיִּים, וְאִין לָךְ עוֹד חַיִּים עֲרָבִים וּמְתַקִּים יוֹתֵר מִזֶּה, שְׁאֲדָם מְסַלֵּק אֶת חֲכָמָתוֹ וּבִינָתוֹ וְדַעַתוֹ לְגַמְרֵי וּמְבַטֵּל אֶת עֲצָמוֹ לְגַמְרֵי אֶל אִין סוּף בְּרוּךְ הוּא, וְאִין לוֹ שׁוּם מַחְשָׁבָה אַחֲרָת, כִּי אִם רַק אֲמַתַּת מְצִיאֹתוֹ יִתְבַּרְךָ, וְיוֹדַע אֲשֶׁר הַכֹּל מֵדִין שָׁמַיִם, דְּבַר גְּדוֹל וְדְבַר קָטָן לֹא נַעֲשֶׂה אֲלֵא "הַכֹּל מִשָּׁמַיִם", וּמְחַמַּת שְׂמִדְרָגָה זֹו הִיא מְדַרְגָּה עֲלִיוֹנָה מְאֹד מְאֹד,

על-פן קשה וכבד לבני-אדם לתפס דברים אלו, כי מהם נעלמים ונסתרים ונתכסים אורות צחצחות, אורות עליונים כאלו, כי באמת לזכות להגיע אל מדרגה זו — להרגיש רק את הקדוש-ברוך-הוא, ולטעם עוד בזה העולם טעם עולם הבא, הוא צריך על זה יגיעות וטרחות לזכך את גופו המגשם ימים ושנים, ולהחזיק מעמד בכל מה שעובר עליו — בין בגשמי ובין ברוחני, כי מלמעלה זורקים את האדם ומשליכים אותו בכל פעם בירידות חדשות, והכל בשביל הנסיון, לנסות אותו איך יחזיק מעמד, ואם זוכה שעומד בנסיון, ומכל הירידות, הנפילות וההשלכות שמשלך ונופל אליהן, הוא מהפך הכל אליו יתברך, ויודע אשר "הכל משמים", לראות אל מי יפנה בעת צרה, אז דיקא זוכה לזכך את חמרו העב והגס, ונעשה כלי להמשיך בו הארת זיו שכנית עזו יתברך, ומרגיש איך שהכל מדין שמים, ויש לו הרגשה רוחנית, ורואה כל דבר בעיני השכל, בעינים רוחניות, ושומע באזני השכל, אזנים רוחניות, עד שמתגלה לו סוד הבריאה, ומזה הוא מחדש בכל יום חדושים חדשים, שהם כלים לגלות אמתת מציאותו יתברך בעולם, וזוהי מדרגת גדולי ומבחרי הצדיקים,

שְׁעָבְדוּ עַל עֲצָמָם יָמִים וְשָׁנִים, וְזָכְרוּ אֶת עֲצָמָם בְּזָכוּךְ
אֲחֵר זָכוּךְ, עַד שֶׁנַּעֲשׂוּ כָּלֵא מִמֶּשׁ, עַל אִף שְׁבִנֵי-אָדָם
דִּבְרוּ עֲלֵיהֶם כָּל דְּבַר אָסוּר, וַיִּרְקוּ עֲלֵיהֶם, וְסָבְלוּ
חֲרוּפִין וְגִדּוּפִין, עֲלִבּוֹנוֹת וּבְזִיוּנוֹת, עִם כָּל זֹאת בְּרָחוּ
רַק אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, וַיִּדְעוּ שֶׁכָּל מֵה שְׁעוֹבֵר עֲלֵיהֶם מִבְּעַל
הַבְּחִירָה — "הַכֹּל מִשָּׁמַיִם", זֶה בְּעֲצָמוֹ הֵבִיא אוֹתָם
לְהִיּוֹת בְּטָלִים וּמְבַטְלִים בְּעֵינֵי עֲצָמָם לְגַמְרֵי, עַד
שֶׁנִּתְגַּלּוּ לָהֶם אוֹרוֹת עֲלִיוֹנִים כְּאֵלוֹ, שְׂזוּכִים לְהִיּוֹת
דְּבָקִים בְּחֵי הַחַיִּים בּוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְדִיקָא צְדִיקִים כְּאֵלוֹ הֵם
עוֹרִים וְחֲרָשִׁים וְאֱלָמִים וְגִדְמִים וְחֲגָרִים מִהָעוֹלָם הַזֶּה,
כַּמּוּבָא בְּדִבְרֵי רַבְּנּוּ ז"ל, בְּסִפּוּר הַנוֹרָא וְהַנִּפְלָא מְאֹד
(מִהַסְפָּר סִפּוּרֵי-מַעֲשִׂיּוֹת, מַעֲשֵׂה יַג) מִהַשְּׁבָעָה בְּעֲטָלִיר'ס
(קַבְצָנִים), שֶׁזֶה סוֹבֵב עַל סוּד גְּדוּלֵי הַצְּדִיקִים, שֶׁזָּכְרוּ
לְהַכְלִיל כָּל-כֶּף בְּאֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא, עַד שֶׁכָּל הָעוֹלָם
כָּלוּ אֵינּוּ עוֹלָה כְּהֶרֶף עֵין לְפָנֵי עֵינֵיהֶם, וְאֵין לָהֶם שׁוּם
הַסְתַּכְּלוּת בְּזֶה הָעוֹלָם, וְעַל-כֵּן גִּדְמִים כְּעוֹרִים, וְכָל מֵה
שֶׁקוֹרָה בְּזֶה הָעוֹלָם אֵינָם שׁוֹמְעִים שׁוּם חֲסָרוֹן מִשׁוּם
דְּבַר, אֲלָא שׁוֹמְעִים אֶת קוֹלוֹ יִתְבָּרֵךְ הַגָּנוּז וְהַטָּמוּן
בְּתוֹךְ הַבְּרִיאָה, וּבְנֵי הָעוֹלָם חוֹשְׁבִים שֶׁהֵם חֲרָשִׁים. וְכֵן
אֵין לָהֶם שׁוּם דְּבוּר בְּזֶה הָעוֹלָם, רַק כָּל דְּבוּרֵיהֶם הֵם
שִׁירוֹת וְתִשְׁבָּחוֹת אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, וְעַל-כֵּן בְּנֵי-אָדָם

חושבים שהם אלמים. וכמו־כן אין להם שום נגיעה
 ושום הליכה בזה העולם, מאחר שמרגישים רק את
 אמתת מציאותו יתברך, ועל־כן בני־אדם חושבים
 שהם גדמים וחגרים. וכל זה טעות העולם, שרואים
 את כל החסרונות בגדולי הצדיקים, שאין להם שום
 הסתכלות בזה העולם כלל, ועל־כן הם נראים בעיני
 בני־אדם בעלי מומין, הכל מחמת חסרון הידעת; פי
 דיקא אלו שהם מגשמים בתאוותיהם ובמדותיהם
 הרעות, והם עדין מנחמים בזה העולם בעביות
 ובגשמיות העולם הזה, דיקא הם נראים ונתפרסמים
 בעולם, ומקבלים את כל הכבוד, לא־כן אלו הצדיקים,
 שכבר מזמן נתבטלה כל גשמיותם וישותם על־ידי
 עלבונות, חרופין וגדופין שסבלו, וזכו שעיניהם
 מסתכלות בכל דבר רק ברוחניות חיות אלקותו
 יתברך, ואזניהם שומעות רק את אמתת מציאותו
 יתברך, ואינם מדברים שום דבור רק שירות ותשבחות
 אליו יתברך, ואינם הולכים רק אל רוחניות חיות
 אלקותו יתברך, כי אצלם אין שום נמצא מבליעדי
 הקדוש־ברוך־הוא, על־ידי־זה דיקא הם נכללים
 במקום שנכללים, והעולם סוברים שהם בעלי מומין:
 עורים, חרשים, אלמים, גדמים וחגרים, ובאמת כל זה

מחמת שרחוקים מדין שמים, שאינם יודעים שישי
משהו יותר גבה מגשמיות העולם הזה.

ולכן ראה, אהובי, בני היקר, מה לפניה, אל איזו
מדרגה יכולים להגיע בזה העולם, עד שיהיה בטל
ומבטל לגמרי באין סוף ברוך הוא, ובני-אדם לא
יפירו אותו לגמרי, אדרבה יהיה נחשב בעיניהם כבעל
מום, ובאמת הוא דבוק בו יתברך. ולכן ראה לבקש
תמיד ממנו יתברך, שגם אתה תזכה להכלל באין סוף
ברוך הוא, וגם אתה תזכה להחיות את עצמך עם
החיות הזו, ש"הכל משמים", ואין שום טבע כלל,
אלא כל דבר שקורה בזה העולם, הוא מהשגחתו
הפרטי פרטית, ואז אם לא תהיה בטלן, ולא תעזב את
עצמך, אלא תברח תמיד אליו יתברך בשקידה רבה
בשיחה זו תפלה (ברכות כו.), אליו יתברך, שתמיד
תדבר ותפרש את כל שיחתך אליו יתברך פאשר ידבר
איש אל רעהו והבן אל אביו, ותצעק הרבה אליו
יתברך, שיחוס וירחם עליך, שתזכה לזכך את עצמך
להיות כלי להמשיך שכינת עזו יתברך אליך, וכן
תתמיד בלמוד התורה הקדושה, ותתנגע גיעה אחר
גיעה וטרחה אחר טרחה לשבר את גשמיות גופך,

על-ידי התמדה נפלאה לזכות להיות ולטיל בכל חלקי התורה הקדושה, אז ויקא תראה עולם אחר בתייך; כי כפי רבוי שקידתך בתורה ובתפלה ובקיום מצוותיו יתברך, על-ידי-זה תהיה נעשה כלי להמשיך את שכינת עזו יתברך עליך, ותהיה נכלל לגמרי באין סוף ברוך הוא, עד שלא תראה לפני מראה עיניך רק רוחניות חיות אלקותו יתברך, וכן לא תשמע ולא תרגיש בזה העולם שום גשמיות, רק רוחניות חיות אלקותו יתברך, ואז עולמך תראה בתייך; אשרי מי שמכניס בלבו ובדעתו דבורים אלו, ומקימם בתמימות ובפשיטות גמורה, שאז יראה לפניו עולם אחר לגמרי, ובזה יגאל מכל צרותיו ויסוריו שעוברים עליו ברוחניות ובגשמיות, ויהיה נכלל לגמרי באין סוף ברוך הוא, אשרי לו בזה ואשרי לו בבא.

תם ונשלם, שבח לאל בורא עולם!

קוֹנְטֵרַס

אֵיךְ לְהַצְלִיחַ

יְגַלֶּה עֲצוֹת נוֹרָאוֹת וְנִפְלְאוֹת אֵיךְ לְהַצְלִיחַ בְּחַיִּים. וְלִהְיוֹת
הַמְּאֻשֵׁר בְּיוֹתֵר בְּזֶה הָעוֹלָם, וְלֹא יִחְסַר לוֹ שׁוֹם דְּבָר, וְיִהְיֶה
עֹשִׂיר גָּדוֹל.

*

בְּנוֹי וּמִיֶּסֶד עַל-פִּי דְבָרֵי

רַבֵּנוּ הַקְּדוֹשׁ וְהַנּוֹרָא, אֹרֵחַ הַגְּנוּזִים וְהַצְּפוּן
בוֹצֵינָא קְדִישָׁא עֲלָאָה, אֲדוּנֵנוּ, מוֹרְנוּ וְרַבֵּנוּ
רַבֵּי נַחֲמָן מְבַרְסֶלֶב, זְכוּתוֹ יִגְן עָלֵינוּ.

וְעַל-פִּי דְבָרֵי תַלְמִידוֹ, מוֹרְנוּ

הַקְּדוֹשׁ, אֹרֵחַ נִפְלָא, אֲשֶׁר כָּל רִז לֹא אָנִים לִיה
רַבֵּי נַתָּן מְבַרְסֶלֶב, זְכוּתוֹ יִגְן עָלֵינוּ,

וּמְשַׁלֵּב בְּפִסְוִיקֵי תוֹרָה, נְבִיאִים, כְּתוּבִים וּמֵאֲמֵרֵי חֻכְמֵינוּ
הַקְּדוֹשִׁים מְגַמְרָא וּמְדַרְשִׁים וְזוֹהַר הַקְּדוֹשׁ.

*

הוֹבָא לְדַפּוּס עַל-יְדֵי

חֲסִידֵי בְּרֶסֶלֶב

עִיה "ק יְרוּשָׁלַיִם תוֹכֵב" א

מוֹהֲרָא"ש נ"י אָמַר, שְׁעַקֵּר הַצְּלַחַת הָאָדָם
בְּזֶה הָעוֹלָם הִיא לְקַדֵּשׁ וּלְטַהֵר אֶת עַצְמוֹ,
וּלְשָׂמוֹר עַל דְּבוּרֵי פִּי, שְׁלֹא יִדְבַּר כָּל הָעוֹלָה
עַל רוּחוֹ, וְלֹא יִכְעַס וְלֹא יִקְפִּיד כָּלֵל, וְכֵן יִטֶּה
אֶת אָזְנוֹ רַק אֶל הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, וְיִשְׁמֹר אֶת
עֵינָיו לְהִסְתַּפֵּל רַק עַל רוּחַנִיּוֹת חַיּוֹת אֱלֹקוֹתוֹ
יִתְבַּרְךָ, וְיִחַשְׁבֵּךָ רַק מִמְּנוֹ יִתְבַּרְךָ, וְאִזּוֹ דִּיקָא
יִצְלִיחַ לְעַבֵּר אֶת זֶה הָעוֹלָם בְּשָׁלוֹם.

(אמרי מוהרא"ש, חלק ב', סימן תקלט)

קונטרס

איך להצליח

א.

צריך שתדע, אהובי, בני היקר, אם אתה רוצה להצליח בחייהך ולהיות המצלח ביותר, תשתדל בכל מיני אפנים שבעולם להיות תמיד רק בשמחה, ואפלו שביא לך דבר זה מאד קשה, כי מרב המרירות והצרות והיסורים ועגמת הנפש שעוברים עליך, ובפרטיות שנסתבכת בחובות, ואתה חייב הרבה חובות, ואין לך מהיכן לשלם אותם, לכן עוברים עליך צרות ומכאובים, ועל-ידי-זה קשה וכבד לך להיות שמח, עם כל זאת כשתתגבר במסירות נפש הכי גדולה, להיות תמיד אף ורק בשמחה, על-ידי-זה תצליח לצאת מהפח היקוש שגלפדת בו, ומכל מיני מרירות שונכנסת בהם, כי השמחה שאדם שמח

מרחקת לו את דעתו, וכשמתרחקת לו דעתו, אזי יכול לשית עצות לנפשו, כי העצבות והמרירות והדפאון מבלבלים את דעת ומח האדם, עד שאינו יכול לחשב ישר, ומכל שכן שאין לו שום עצה איך לצאת מכל הצרות והסבוכים שנכנס ונסתבך בהם, אבל על-ידי מדת השמחה, שעושה כל מיני פעלות שבעולם להיות אך ורק בשמחה, ושומע כלי זמר, ורוקד וצוהל ועושה כל מיני פעלות בעולם לשמח את עצמו ולהעשות שמח, אף שעדין אינו שמח באמת, על-ידי-זה יזכה באמת להגיע אל שלמות השמחה, והשמחה היא כלי להצלחה; לכן אם אתה רוצה להצליח, אהובי, בני, בין בגשמי ובין ברוחני, ראה להיות רק בשמחה, והוי מקבל את כל אדם בשמחה ובסבר פנים יפות, ואל תדחק את השמחה לשעה הבאה, ומכל שכן ליום המחרת, כי אינך יודע למי שיכת השעה הבאה, ומכל שכן יום המחרת, ולכן עשה זאת, אפוא, בני, ותתחיל מרגע זה להיות שש ושמח, ותמסר את נפשך להגיע אל מדת השמחה, ואז תהיה איש מצליח בכל מעשיך.

ב.

צריך שתדע, אהובי, בני היקר, אם אתה רוצה להצליח בחייהך, ראה להכניס את עצמך באמונה פשוטה בו יתברך, ותדע ותאמין אשר הוא יתברך מחיה ומתהוה ומקיים את כל הבריאה כלה, ודומם, צומח, חי, מדבר, הם עצם עצמיות חיות אלקותו יתברך, כי הוא יתברך מנהיג את עולמו בהשגחה נוראה ונפלאה מאד, ואין אדם נוגע במה שמוכן לחברו, ואין מלכות נוגעת במלכות חברתה אפלו במלא נימא (יומא לח.), ועל-כן מה יעשה לך אדם. וזוהי הדרך הישרה שייבור לו האדם, שיחזיק באמונה יתרה (תמיד כח.), כי על-ידי שהאדם מכניס בעצמו אמונה פשוטה בו יתברך, ויודע ועד אשר הוא יתברך מנהיג את עולמו בהשגחה פרטית, על-ידי-זה נשפע עליו שפע גדול בין בגשמיות ובין ברוחניות, ואינו מתפחד משום בריה, ונעשה מצלח, כי כל מי שהוא נאמן, הקדוש-ברוך-הוא מביא ברכות על ידו (שמות רבה נא), כי "איש אמונות רב ברכות" (משלי כח, כ), וכל מה שמכניס את עצמו יותר באמונה, מתחזק לבבו בבטחון חזק לבטח רק בו יתברך, ואינו מתפעל משום בן אדם, אפלו אם יש לו מתחרים, ומשתדלים

להזיקו בפרנסתו ולהפסידו כספים, אם מחזיק את עצמו באמונה פשוטה בו יתברך, לא יוכל לו שום אדם, ויהיה הכי מצלח בחיים; ועל-כן זכור זאת, אהובי, בני, אם אתה רוצה להצליח בחייהך, ראה להיות חזק באמונה בו יתברך, והאמונה הקדושה תשמר אותך מכל מיני כשלונות ומכל מיני שונאים ומתחרים, כי האמונה הקדושה היא כמו חומה בצורה שמסבבת את האדם ומכנסת אותו בצלה, צל דמהימנותא, צל האמונה הקדושה, ועל-ידי-זה נצל מכל מיני מרעין בישין ומכל מיני כשופים ועין הרע ושדים ורוחין; כי בזה שאדם מכניס את עצמו באמונה פשוטה בו יתברך, על-ידי-זה נתכסה בצל הקדוש-ברוך-הוא, וכשמתכסה ומתעטר בצל הקדוש-ברוך-הוא, אזי לא יוכל לו שום דבר, ורק יצליח תמיד, ויעלה מעלה מעלה, כי עקר הצלחת האדם תלוי רק במדת האמונה הקדושה, כפי שאוחז במדה היקרה הזו של אמונה, כמו-כן הוא מצליח בכל עסקיו, כי האמונה היא כח המושך למשך לעצמו הצלחה בכל עניניו.

ג.

צריך שתדע, אהובי, בני היקר, אם אתה רוצה להצליח בחייהך, תרגיל את עצמך לדבר אליו יתברך, ולספר לפניו יתברך כל מה שעובר עליך בפרטי פרטיות, כי התפלה היא השער והפתח להכנס אליו יתברך, ותרגיל את עצמך לילה למקום מיחד שאין שם בני-אדם, ותתחיל לדבר עמו יתברך בלשון שאתה רגיל בה בתמימות ובפשיטות גמורה, ואף שבהתחלה ידמה לך כאלו אין מי ששומע אותך, וכאלו כל דבוריך הולכים לריק, ואף אחד אינו נוטה אזן קשבת אליך, וכאלו לקיר הנך מדבר, חס ושלום, תדע שכל אלו המחשבות הן רק מחמת חטאיך המרבים המסתירים בינך לבינו יתברך, כי באמת אין שום מציאות בלעדיו יתברך כלל, והוא יתברך מתיה ומנהיג ומקים את כל הבריאה כלה, ודומם, צומח, חי, מדבר, הם עצם עצמיות חיות אלקותו יתברך, ועל-כן אם אתה רוצה להצליח בחייהך, עשה זאת אפוא, בני, ותברח לך למקום פנוי שאין שם בני-אדם, ותפרש שיחתך אליו יתברך בלשון שאתה רגיל בה, פי בכל לשון ולשון שאדם מתפלל אליו יתברך, הקדוש-ברוך-הוא שומע ועונה אותו, כמו שאמרו חכמינו

הקדושים (ילקוט ואתחנן, רמז תתיג): "בכל קראינו אליו" — בכל לשון שישאל קוראים להקדוש-ברוך-הוא — עונה אותם; ורק זה עקר כלי זינם של עם ישראל, כמו שאמרו חכמינו הקדושים (מדרש שוחר טוב, תהלים קמח): "רוממות אל בגרונם וחרב פפיות בידם" — פיהם של ישראל חרבים; ואמרו (שם כב): מה תולעת זו אינה מכה את הארזים אלא בפיה, כך ישראל אין להם אלא פיהם ותפלתם; כי בזה שבר ישראל מרגיל את עצמו לדבר אליו יתברך, ומפרש את כל שיחתו לפני הקדוש-ברוך-הוא, על-ידי-זה אפלו שיהיה מסבך עם כל מיני צרות ויסורים, עם כל מיני חובות וסבוכים, על-ידי תפלה הוא יכול לצאת מזה, על-כן אמר להם הקדוש-ברוך-הוא לישראל: הוו זהירין בתפלה, שאין מדה אחרת יפה הימנה, והיא גדולה מכל הקרבנות, ואפלו אין אדם כדאי לענות בתפלתו ולעשות חסד עמו, כיון שמתפלל ומרבה בתחנונים, אני עושה חסד עמו (מדרש תנחומא, פרשת וירא); ועל-כן ראה, אהובי, בני היקר, לצית אותי בדבר זה, להיות חזק ואמיץ ללכת במקום פנוי שאין שם בני-אדם, ותבקש רחמים ותחנונים ממנו יתברך, שיחוס וירחם עליך, ותרבה בדבורים אליו

יתברך, כי הוא יתברך חפץ חסד, ומבקש שיתפללו לפניו, וכל המאריך בתפלתו אין תפלתו חוזרת ריקם (ברכות לב:); ועל-ידי שתהיה חזק ואמיץ בתפלה, יפתחו לך שערי ההצלחה, ותהיה מצלח בכל מעשה ידיך, ובלבד, אהובי, בני היקר, שלבל תיאש עצמך בשום פנים ואפן, אף שאפה רואה שהנך מרבה בתפלה ובקשה, ועדין הישועה רחוקה ממך מאד, עם כל זאת אל תתיאש כלל, רק תמשיך לדבר אליו יתברך, ותספר לפניו יתברך את כל מה שמעיק לך, ותבקש רחמים ותחנונים, ותהיה עקשן בדבר זה מאד מאד, כי רק זה הוא פתח ההצלחה, ואם היו בני-אדם יודעים מעלת התפלה וההתבודדות שמרבים להתפלל ולבקש רחמים על עצמם, ואיך שזה נשמע ונתקבל בשמים, ושום דבור אינו הולך לבטלה, היו חזקים בזה מאד מאד, כי אין לעם ישראל רק את הקדוש-ברוך-הוא בעצמו, ואי אפשר להגיע אליו יתברך רק על-ידי תפלה, כי התפלה היא השער אשר דרך שם נכנסים ובאים לפניו; אשרי מי שזוכה לעסק

בתפלה ובקשה, ומרבה ברחמים ובתחנונים, שאז
בודאי יהיה נעשה כלי להצלחה.

ד.

צריך שתדע, אהובי, בני היקר, אם אתה רוצה
להצליח בחייה, ראה להתמיד בלמוד התורה הקדושה,
כי אין טוב מתורה, והקדוש-ברוך-הוא ברא את היצר
הרע להסית ולהדיח את האדם ממנו יתברך, אבל ברא
גם תורה תבלין כנגדה (קדושין ל:), ועל-כן בשעה
שיצרך מתגבר עליך, ורוצה לעקר אותך מחי החיים
בו יתברך, ראה לברח אל התורה, כי התורה מצלת
את האדם מכל מיני צרות ויסורים ומכל מיני מרידות
ומכל מיני כשלונות בחיים, כי כשאדם רץ ובורח אל
התורה, על-ידי-זה התורה שומרת אותו מכל רע, ולא
עוד אלא שהקדוש-ברוך-הוא בעצמו שומר עליו,
כמאמרם ז"ל (תנא דבי אליהו רבא, פירק ד'): כל תלמיד
חכם שעוסק בתורה בכל יום תמיד בשביל להרבות
כבוד שמים, אינו צריך לא חרב ולא חנית, אלא
הקדוש-ברוך-הוא משמרו בעצמו, ועל-כן בשעה
שאתה רואה שאתה מסבב בצרות וביסורים
ובכשלונות בחייה, רוצ וברח לתוך חדר התורה

הקדושה, והתורה תמשיך עליך עשירות נפלאה, כי כל מי שְלוּמד תורה, נמשכת עליו עשירות, והקדוש-ברוך הוא מגן עליו ומכסה אותו; ולכן הרגל את עצמך, אהובי, בני היקר, ללמד תורה בכל יום, ואף שאתה מרגיש שאתה הכי גרוע בעולם, ואתה מלא חטאים ועוונות, אף-על-פי-כן אל תסתכל על זה כָּלל, אלא זכר מאמרם ז"ל (ירושלמי, ראש השנה, פרק ד', הלכה ח'), כיון שקבלתם עליכם על תורה, מעלה אני עליכם כְּאלו לא חטאתם מימיכם; כי בזה שאדם לומד את התורה הקדושה, הקדוש-ברוך הוא מכפר לו על כל עוונותיו; ולכן ראה, אהובי, בני היקר, להרגיל את עצמך ללמד בכל יום מקרא, ותתחיל מהתחלה, ותסיים את כל התנ"ך פעמים אין מספר, וכן תתחיל ללמד הרבה משניות פרק אחר פרק, וכן תעשה לעצמך שעור כסדרן בש"ס ובארבעה חלקי שלחן ערוך ובמדרשים ובזוהר ובתקונים, ותלמד בכל יום ויום דף אחר דף, פרק אחר פרק, ואל תסתכל אחרנית כָּלל, אלא תתקדם, ודיקא על-ידי-זה תמשיך עליך הצלחה רבה בחייה, העקר אל תסתכל לאחוריה כָּלל, וכן אל תסתכל לפניה כמה יש עוד ללמד שאזי תתיאש, אלא בכל יום ויום תלמד מעט, ועל-ידי-זה

איך להצליח

תגיע אל מקומך, כמו שאמרו חכמינו הקדושים (ויקרא רבה יט, ב): מי שטפש אומר: מי יכול ללמד את התורה, מי שפקח אומר: הריני שונה שתי הלכות היום, שתי הלכות למחר, עד שאני שונה את כל התורה כלה. טפש אומר: מה אני מועיל ללמד תורה ומשכחה, פקח אומר: והלא שכר יגיעה הקדוש-ברוך-הוא נותן, ועל-כן מה לי להפסיד; ולכן ראה, אהובי, בני היקר, לבל תהיה בטלן, אלא אם אתה רוצה להצליח בחייהך, רוצ לתוך חדרי התורה הקדושה, ותלמד כסדרן במקרא, במשנה, במדרש, בהלכות ובאגדות, בברייתות ותוספות, ואפלו שאתה שוכח, אל תסתכל על זה כלל, אלא בכל יום יום תקבל על עצמך מחדש על תורה, וזה יביא לך הצלחה בכל ענייניך. וחכמינו הקדושים אמרו (קהלת רבה א, לד): זה שפוטה של תורה, שאדם לומד תורה ושוכחה, ולטובתו של האדם לומד תורה ושוכח, שאלו היה אדם לומד תורה ולא שוכחה, היה מתעסק בתורה שנים שלש שנים, וחוזר ומתעסק במלאכתו, ולא היה משגיח בה לעולם, אלא מתוך שאדם לומד תורה ושוכחה, אינו מזיז ואינו מזיז את עצמו מדברי תורה; ועל-כן ראה, אהובי, בני היקר, לא להיות

בטלן, אלא התמיד וגרס בכל יום בתורה הקדושה, ועל-ידי-זה תזכה בחיים חיותך לסיים כמה וכמה פעמים את כל התורה כלה, אשר אין למעלה מזה, והתורה היא חזיו של האדם, ואמרו חכמינו הקדושים (קהלת רבה ו, יג): הואיל וימיו של אדם כצל פורת, מה הנאה יש לו בחיים? אלא יתעסק בדברי תורה שכלה חיים, ועל-ידי-זה תמשך עליך ברכה והצלחה בכל מעשה ידיך, ושום דבר שבעולם לא יוכל לשבר אותך; אשרי מי שאינו בטלן, ומדבק את עצמו בתורה הקדושה, שאז לא רק שיזכה לשפע גשמי אשר בא בזכות למוד התורה, אלא גם לשפע רוחני, שתאיר עליו רוח-הקדש, כמאמרם ז"ל (תנא דבי אליהו זוטא, פרק א'): כיון שקרא אדם תורה, נביאים וכתובים, ושנה מדרש, הלכות ואגדות, ושנה הגמרא ושנה הפלפול לשמה, מיד רוח-הקדש שורה עליו; ועל-כן אהובי, בני היקר, אם אתה רוצה להצליח בחייך, תתמיד בלמוד התורה הקדושה, ואז טוב לך בזה ובבא כל הימים.

ה.

אַהובי, בְּנֵי הַיְקָר! רְאֵה לְדַבֵּק אֶת עֲצֻמְךָ בּוֹ
 יְתַבָּרֵךְ תָּמִיד, וְתָמִיד תִּדְבִּיק אֶת עֲצֻמְךָ בְּמַחְשָׁבָה זוֹ,
 אֲשֶׁר אֵין בְּלִעְדָיו יְתַבָּרֵךְ כָּלֵל, וְתָמִיד תַּחֲפֹשׂ וּתְבַקֵּשׁ
 אַחֲרָיו יְתַבָּרֵךְ, כִּי בּוֹ בְּרָגַע שְׂאֵדָם זוֹכָה לְהִיּוֹת דְּבוּק
 בְּחֵי הַחַיִּים בּוֹ יְתַבָּרֵךְ, עַל-יַד־זֶה נִשְׁפָּע עָלָיו שְׁפַע
 גָּדוֹל. וְעַקֵּר הַדְּבָקוֹת זוֹכִים בְּשִׁבְתָּ, שְׂאֵז מִתְגַּלֶּה לְאָדָם
 אוֹרוֹ יְתַבָּרֵךְ, וְעַל-כֵּן רְאֵה לְשָׁמֹר שִׁבְתָּ-קִדְשׁ כְּהַלְכָתָהּ,
 וְתִמְסֹר נַפְשְׁךָ בְּעָבוֹר שְׁמִירַת שִׁבְתָּ, וְעַל-יַד־זֶה תִּתְבָּרֵךְ
 בְּכָל מִיַּי בְּרָכוֹת, וְתִזְכֶּה לַעֲשִׂירוֹת גָּדוֹלָה, כְּמוֹ שְׂאָמְרוּ
 חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (ירוּשָׁלַיִם, בְּרָכוֹת, פָּרָק ב', הַלְכָה ח'):
 "בְּרַפְתָּ ה' הִיא תַעֲשִׂיר" (מְשָׁלִי י, כב) — זוֹ בְּרַפְתָּ
 שִׁבְתָּ, כְּשֶׂאֵדָם מְבָרֵךְ אֶת הַשִּׁבְתָּ וּמְכַבְּדָהּ וּמַעֲנִיגָהּ, אֲזִי
 זוֹכָה לַעֲשִׂירוֹת. וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (שִׁבְתָּ קִיח):
 כָּל הַמַּעֲנֵג אֶת הַשִּׁבְתָּ, נוֹתֵנִים לוֹ נַחְלָה בְּלֵי מְצָרִים,
 בְּלֵי שׁוּם צְמָצוּמִים, כִּי הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מְשַׁפֵּיעַ עָלָיו
 שְׁפַע גִּשְׁמִי וְשְׁפַע רוּחָנִי, שְׁפַע גִּשְׁמִי — שְׁלֹא חָסֵר לוֹ
 שׁוּם דְּבָר, כִּי כָּל הַהִשְׁפָּעוֹת הַנִּשְׁפָּעוֹת לְאָדָם בָּאוֹת
 בְּזָכוֹת שְׁמִירַת שִׁבְתָּ-קִדְשׁ, וְכֵן הַשְׁפָּעוֹת רוּחָנִיּוֹת, שְׁפַע
 אֱלֹקֵי בָּא לְאָדָם עַל-יַד־יְדֵי שְׂמֻדְבֵּק אֶת עֲצָמוֹ בְּיוֹם
 הַשִּׁבְתָּ, וְזֶה שְׂאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (שָׁם): כָּל הַמַּעֲנֵג

איך להצליח

מג

את השבת נותנים לו משאלות לבו, כי בזה שאדם בא אליו יתברך ביום השבת, ומתפלל ומתחנן להקדוש-ברוך-הוא, שיחוס וירחם עליו, וישפיע לו שפע רוחני ושפע גשמי בששת ימי החל, על-ידי-זה הקדוש-ברוך-הוא עוזר לו; ועל-כן, אהובי, בני היקר, אם אתה רוצה להצליח ברךך, ראה לשמר שבת-קדש, אשר היא בת זוגן של ישראל, ומי ששומר שבת, מקבל כל מיני השפעות טובות, כמאמרם ז"ל (בראשית רבה יא, ט): אמרה שבת לפני הקדוש-ברוך-הוא: רבנו של עולם, לכלם יש בן זוג, ולי אין בן זוג, אמר לה הקדוש-ברוך-הוא: כנסת ישראל הוא בן זוגך; נמצא, כשאדם זוכה לשמר שבת-קדש, אזי מקבל כל מיני השפעות בזכות השבת. ועל-כן ראה, אהובי, בני היקר, למסר את נפשך לשמר שבת-קדש, ותדבק את עצמך ביום השבת בו יתברך, ועל-ידי-זה ישפע עליך שפע גדול ממנו יתברך, ותהיה גוזר גזרה, והקדוש-ברוך-הוא מקימה, כמאמרם ז"ל (שמות רבה כה, טז): בעת שהאדם שומר את השבת, גוזר גזרה והקדוש-ברוך-הוא מקימה; ועל-כן ראה לשמר שבת-קדש, ועל-ידי-זה תהיה רחוק מן החטא, כמאמרם ז"ל (מכילתא פ' שלח): מי ששומר את השבת מרחק מן

החטא; ועל-ידי-זה תצליח דרכך, ובכל מקום שרק תבוא — תצליח, כי כל הברכות תלויות ביום השבת, וכשאתם זוכה לשמר שבת-קדש, אז הוא מבכר; ועל-כן אשרי ואשרי מי שזוכה לשמר שבת-קדש, שאז טוב לו בזה ובבא כל הימים.

ו.

אהובי, בני היקר, אם אתה רוצה להצליח בחייך בגשמיות וברוחניות, תזהר מה שאתה אוכל, כי בעתים הללו כל השוקים מלאים נבלות וטרפות, ועל-כן צריכים להזהר מאד מאד מה שאוכלים, שלא ישקץ את נפשו בכל מיני שקוץ של מאכלות ומשקאות אסורים, וצריכים לחקר היטב היטב קדם שאוכלים, כי כשאתם אוכל מאכלות טרפים, חס ושלום, על-ידי-זה מטמטם את לבו ואת דעתו, ונופל בכפירות ואפיקורסות, ועל-ידי-זה עוקר את עצמו מחי החיים ממנו תברך, שאין לה כשלוך יותר גדול מזה שאדם יתרחק ממנו תברך, ועל-כן אם אתה רוצה להצליח בחייך, תשמר מאד מאד מה שאתה אוכל ומה שאתה שותה, ותחקר היטב אם יש על זה הכשר של רב גדול וירא שמים. וזה נסיון גדול בדור

הנה, פי המאכלים מטמטמים את הלב, ועל-ידי-זה באים, רחמנא לישזבן, לעקמומיות ולקשיות וספקות אחריו יתברך, שאז הוא תמיד מתאכזב מהחיים, ומר ומרור לו הכל, ולהפוך כשאדם זוכה לשמר את עצמו מה הוא אוכל, על-ידי-זה זוכה למח נקי וללב ישר ומאמין באין סוף ברוך-הוא, ועל-ידי-זה נמשכים עליו כל מיני השפעות טובות; אשרי מי שנוזהר מאד לאכל ולשתות מאכלים ומשקאות פשרים, שעל-ידי-זה יזכה לישרות הלב ולאמונה ברוכה ומזככת, וזה יביא לו הצלחה בין בגשמי ובין ברוחני.

ז.

אהובי, בני היקר, אם אתה רוצה להיות מצלח בתייך, ראה לשמר את מצוותיו יתברך, ותמסר את נפשך לקיים את כל המצוות, כי המצוות הן רצונו יתברך, ועל-כן כשאדם זוכה לקיים את מצוותיו יתברך, על-ידי-זה הוא עושה את רצונו יתברך, וכשאדם עושה את רצונו יתברך, אז הקדוש-ברוך-הוא עושה את רצונו, ולכן אם אתה רוצה להצליח בתייך, ראה לעשות את רצון הבורא יתברך שמו, ועל-ידי-זה יעשה הקדוש-ברוך-הוא את רצונך.

וצריכים לקיים את המצוות בשמחה עצומה, ולא רק
 בדרך קבלת על, אלא לשמח שזוכה לעשות רצונו
 יתברך, וכפי שאדם שש ושמח בקיום המצוות, כן
 נשפע עליו אור וזיו וחיות ודבקות הבורא יתברך
 שמו, ונעשה פלי לקבל עליו אור וחיים, זה מביא לו
 הצלחה בין בגשמיות ובין ברוחניות; ועל-כן כשאדם
 מקבל על עצמו את מצוותיו יתברך, על-ידי-זה נעשים
 לו פתחים ושערים וצנורות להשפעת השפע בין
 בגשמי ובין ברוחני, בגשמי נשפע עליו שפע גדול,
 שלא תאר ושער בדעתו כלל, ואם היו בני-אדם
 יודעים אל מה זוכים על-ידי קיום המצוות בשמחה,
 איזו עשירות ואילו הצלחות האדם זוכה על-ידי קיום
 המצוות בשמחה, היזה עושה את המצוות ורוקד
 בשמחה בעת עשיית המצוות, וכמו-כן ברוחניות
 כשאדם עושה את המצוות בשמחה, על-ידי-זה הוא
 מדבק את עצמו באין סוף ברוך-הוא, ונשפע עליו
 שפע גדול, אור רוחני ממנו יתברך, עד שבא אל בטול
 המציאות לגמרי, שמבטל את מציאותו לגמרי מרב
 שמחתו ושמחת המצוות, ונשפעת עליו רוח-הקדש
 ונבואה, עד שהוא משיג במשפלות העליונות, ומשיג
 בהשגות פאלו, אשר שכל אנושי לא יכול להבין

ולהשפיל זאת כָּלֵל, וְכֹל זֶה זֹכִים עַל-יְדֵי שְׂמֵחַת
הַמְצֹוֹת;

וְעַל-כֵּן רָאָה, אֶהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, לְקַיֵּם אֶת רְצוֹנִי
יִתְבָּרֵךְ שֶׁהֵם מְצֹוֹתֵי הַקְּדוּשׁוֹת, וְתִמְיֵד תִּלְמַד בְּתֵרֵי"ג
מְצֹוֹת, וְתִבְקֹשׁ וְתִתְחַנֵּן מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ, שְׂתִזְכֶּה לְקַיֵּם כָּל
מְצֹוָה וּמְצֹוָה בְּשִׁלְמוֹת, וְתִחַדֵּשׁ חֲדוּשֵׁי תוֹרָה עַל כָּל
מְצֹוָה וּמְצֹוָה, וְתִרְבֶּה לְהַפְצִיר בְּתַפְלוֹת וּבִבְקָשׁוֹת אֵלָיו
יִתְבָּרֵךְ, שְׂתִזְכֶּה לְקַיֵּם אֶת מְצֹוֹתֵי יִתְבָּרֵךְ, וְעַל-יְדֵי-זֶה
תִּזְכֶּה לְהַצְלִיחַ בְּדַרְכֶּךָ, וְיִהְיֶה לְךָ טוֹב בְּזֶה הָעוֹלָם וְטוֹב
בְּעוֹלָם הַבָּא, כִּי הַמְצֹוֹת הֵן הַמְּסַבְּבוֹת אֶת הָאָדָם, כִּי
יֵשׁ רַמ"ח מְצֹוֹת עֲשֵׂה וְשִׁס"ה מְצֹוֹת לֹא תַעֲשֶׂה כִּנְגִיד
רַמ"ח אֵיבָרָיו שֶׁל הָאָדָם וְשִׁס"ה גִּידָיו שֶׁל הָאָדָם,
וּכְשֶׁאָדָם זֹכֶה לְקַיֵּם אֵיזוֹ מְצֹוֹת עֲשֵׂה, וְנִזְהָר מֵאֵיזוֹ
מְצֹוֹת לֹא תַעֲשֶׂה, עַל-יְדֵי-זֶה הוּא מִמְּשִׁיךְ עַל אֵיבָרָיו
וְעַל גִּידָיו אִוְרוֹת צַחְצַחוֹת מִהָעוֹלָמוֹת הָעֲלִיוֹנִים, וּבֹא
לוֹ שִׁפְעַ גְּשָׁמִי וְשִׁפְעַ רוּחִנִּי; אֲשֶׁרִי מִי שֶׁאֵינִי מְטַעֵה
אֶת עַצְמוֹ בְּזֶה הָעוֹלָם כָּלֵל, אֶלֶּא תִמְיֵד מְקַיֵּם אֶת
מְצֹוֹתֵי יִתְבָּרֵךְ, וּמִבְקֹשׁ וּמִתְחַנֵּן מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ, שְׂיִזְכֶּה
לְקַיֵּם אֶת כָּל הַמְצֹוֹת בְּשִׂמְחָה שְׁלֵמָה, שֶׁאֵזוֹ יִהְיֶה לוֹ

פְּתַחִים וְצִנּוּרוֹת וְשִׁבְלִים וּדְרָכִים שִׁשְׁפַּע עָלָיו שְׁפַע
רוּחֲנִי וְשִׁפַּע גַּשְׁמִי, אֲשֶׁרִי לוֹ בָּזָה וְאֲשֶׁרִי לוֹ בִּבְא !

תָּם וְנִשְׁלָם, שְׁבַח לְאֵל בּוֹרֵא עוֹלָם !

קונטרס

אין להתיאש

יגלה את גנות היאוש, שהורס את האדם לגמרי, ומכניסו לידי שגעון ודפאון. ויחזק ויאמץ את כל הירודים והנפולים, השבורים והחלושים, ויורה להם עצות נפלאות איך לצאת מהדפאון והיאוש שסבבו אותם.

*

בנוי ומיסד על-פי דברי
רבינו הקדוש והנורא, אור הגנוז והצפון
בוצינא קדישא עלאה, אדוננו, מורנו ורבינו
רבי נחמן מברסלב, זכותו יגן עלינו.

ועל-פי דברי תלמידו, מורנו
הקדוש, אור נפלא, אשר כל רז לא אגיס ליה
רבי נתן מברסלב, זכותו יגן עלינו,

ומשלב בפסוקי תורה, נביאים, כתובים ומאמרי חכמינו
הקדושים מגמרא ומדרשים וזהר הקדוש.

*

הובא לדפוס על-ידי
חסידי ברסלב
עיה"ק ירושלים תובב"א

מוֹהֲרָא"ש נ"י אָמַר, אֲשֶׁר אָדָם צָרִיךְ לְחַזֵּק אֶת
עֲצָמוֹ בְּכָל מִיּוֹנֵי אָפְנִים שְׁבַע עוֹלָם, וְאֶסוּר
לְהִתְיַאֵשׁ בְּשׁוּם פָּנִים וְאֶפֶן אֶפְלוֹ שְׁעוֹבְרִים עָלָיו
כָּל מִיּוֹנֵי צָרוֹת וּמְרִירוֹת וּמְכַאוּבִים וְיִסּוּרִים
קָשִׁים וּמְרִים, וְסוּבַל מִבֵּית וּמִבְּחוּץ, אֶף-עַל-פִּי-
כֵן אֵין לְהִתְיַאֵשׁ, כִּי הֵיאוּשׁ יוֹתֵר גָּרוּעַ מִהַפֵּל,
כִּי הוּא יְכוּל לְהִבִּיא אֶת הָאָדָם לְהִתְאַבְדוּת,
שְׁעַל-יְדֵי-זֶה מְאַבֵּד אֶת הָעוֹלָם הַזֶּה וְהָעוֹלָם
הַבָּא גַם יַחַד, וְעַל-כֵּן צָרִיכִים לַעֲשׂוֹת כָּל מִיּוֹנֵי
פְּעֻלוֹת שְׁבַע עוֹלָם לֹא לְהִתְיַאֵשׁ. וְרַבְּנֵנוּ ז"ל בָּא אֶל
זֶה הָעוֹלָם לְהוֹצִיא וּלְעַקֵּר אֶת עֲנִיַן הֵיאוּשׁ
מִהָעוֹלָם.

(אמרי מוהרא"ש, חלק ב', סימן תקמ)

קוֹנְטְרָס

אֵין לְהִתְיַאֵשׁ

.א.

צָרִיךְ שְׁתַּדַּע, אֱהוּבִי, בְּנִי, אֲשֶׁר אֵין זֶה עֲצָה לְפַל
בְּיָאוֹשׁ, וְלַעֲזֹב אֶת עֲצָמוֹ לְגַמְרִי, עַד שֶׁלֹּא יִהְיֶה אֲכַפְת
לוֹ שׁוֹם דְּבָר, וְיִפֹּל בַּמָּטָה וְיִשְׁכַּב כְּמַת בְּדַכָּאוֹן
וּבְעֲצָבוֹן עֲצוּם, כִּי זֶה לֹא יָבִיא אוֹתָךְ לְשׁוֹם דְּבָר, זֶה
סֶתֶם עֲצָלוֹת שֶׁהוֹרֶסֶת אֶת הָאָדָם לְגַמְרִי, וְזֶה עֵקֶר עֲצָת
הַיֵּצֵר הָרַע לְהַפִּיל אֶת הָאָדָם בְּמַרְיוֹת וּבְמַרְהָ שְׁחוֹרָה
כְּזוֹ, שֶׁיַּעֲזֹב אֶת עֲצָמוֹ וְיִפֹּל בַּמָּטָה וְיִשְׁכַּב כְּמַת
בְּמַרְיוֹת גְּדוֹלָה, בְּעֲצָבוֹת וּבְעֲצָלוֹת, וְלֹא יַעֲשֶׂה שׁוֹם
דְּבָר, רַק יִבְקֹשׁ אֶת נַפְשׁוֹ לְמוֹת.

עֲלִיף לְדַעַת, אֶהוּבִי, בְּנִי, כִּי זֶהוּ חֲלֵי רַע, וּמַחֲלָה
 שֶׁל שְׁגֵעוֹן, רַחֲמָנָא לִישׁוֹבֵן, וְזֶה בָּא בְּדֶרֶךְ כָּלֵל עַל-יְדֵי
 חֲטָאִים וְעוֹנוֹת, וּבִפְרֹט פָּגַם הַבְּרִית, וּמִי שֶׁנִּכְשַׁל
 בְּפָגַם הַבְּרִית וּבִפְרֹט הוֹצֵאת זֶרַע לְבִטְלָה, אוֹ שֶׁמְכַנִּים
 בְּדַעַתוֹ כָּל מִינֵי זָבַל שֶׁל הַרְהוּרִים רָעִים וְרַעֲיוֹנוֹת
 מְגַנִּים, זֶה אֲשֶׁר מִפִּילוֹ בְּמִרְרוֹת וּבַעֲצָבוֹת עֲמָקָה
 וּבְדַכְאוֹן עֲצוּם, עַד שֶׁכָּל אֵלּוֹ שֶׁנִּפְּלוּ בְּמַצַּב כְּזֶה, שֶׁהֵם
 הַתִּיַּאֲשׁוּ מִחַיֵּיהֶם, אֵין זֶה אֶלָּא מַחֲמַת פָּגַם הַבְּרִית —
 שֶׁקִּלְקְלוּ בְּנֵאוֹף, רַחֲמָנָא לִישׁוֹבֵן, כִּי כָּל הַמִּרְרוֹת
 וְהַדְּכָאוֹנוֹת וְהַעֲצָבוֹת שֶׁנוֹפְלִים עַל הָאָדָם, הֵם רַק
 מַחֲמַת הַתַּאֲוָה הַמְּגַנָּה הַזֹּאת שֶׁל נֵאוֹף, שֶׁיֵּשׁ בְּנֵי-אָדָם
 שֶׁנִּפְּלוּ כָּל-כֶּף בְּתַאֲוָה זוֹ, עַד שֶׁאֵינָם יְכוּלִים לְצֵאת
 מִזֶּה, וַיֵּשׁ שֶׁכָּל-כֶּף נִתְּגַעְלוֹ בַּחֲטָא הַמְּגַנָּה הַזֶּה, עַד
 שֶׁכָּל רֵאשִׁם וּמַחֵם הוּא בְּתַאֲוָה זוֹ שֶׁל נֵאוֹף, וְזֶה אֲשֶׁר
 מִפִּיל אוֹתָם בִּיאוּשׁ שְׁמֵתִיַּאֲשִׁים מִחַיֵּיהֶם, כִּי כָּל
 הַמְּשַׁנְּעִים אֵינָם מְשַׁתְּגָּעִים אֶלָּא מַחֲמַת נֵאוֹף, כִּי
 הַתַּאֲוָה הַזֹּאת מְשַׁנְּעַת אֶת הָאָדָם.

עַל-כֵּן רְאֵה, אֶהוּבִי, בְּנִי, אֵף שֶׁנִּפְּלָתָ עִכְשָׁו
 בְּמָקוֹם שֶׁנִּפְּלָתָ, עֲלִיף לְדַעַת, כִּי אֵין לְהַתִּיַּאֲשׁ כָּלֵל, כִּי
 מִכָּל צָרָה יְכוּלִים לְצֵאת, אִם רַק לוֹקְחִים אֶת עֲצָמָם

בינדים, ולכן ראה להתקרב אל צדיקים אמתיים
 הדבקים בו יתברך בדבקות אמת, והם תמיד חושבים
 מהקדוש-ברוך-הוא, והם דבוקים בְּחַי הַחַיִּים, וְלָהֶם
 יש כחות עליונים להוציא אותך מהפח היקוש שֶׁנִּפְלְטָה
 בו, כִּי הַצַּדִּיקִים הַקְּדוּשִׁים הַדְּבֻקִים בּוֹ יִתְבַּרְךְ, יֵשׁ
 אֲצֵלֶם דְּבוּרִים חַמִּים כְּגַחְלֵי אֵשׁ, לְהַקִּים אֶת כָּל
 הַיְרֻדִים וְהַנְּפוּלִים וְהַמְשַׁלְכִים בְּתַאוּתֵיהֶם וּבְמַדוּתֵיהֶם
 הַרְעוּת, וַיְכוּלִים לְהוֹצִיא אוֹתָם מִיְרִידָתָם וּמִנְּפִילָתָם,
 וְעַל-כֵּן אֵי אֶפְשָׁר לְזַכּוֹת לְתַקוּן הַבְּרִית, אֲלֵא עַל-יְדֵי
 הַתְּקַרְבוֹת אֶל הַצַּדִּיקִים הָאֱמֵתִיִּים, שֶׁהֵם מְפִיחִים תְּקוּהָ
 בְּלִבּוֹת הַשׁוֹמְעִים דְּבַרֵיהֶם; וְלִכֵּן רָאה, אֱהוֹבִי, בְּנֵי
 הַיָּקָר, לְהַתְּקַרֵּב אֶל צַדִּיקֵי הַדּוֹר, וְתַעֲשֶׂה אֶת עֲצֻמָּךְ
 כְּאֶסְקָפָה הַנֹּדְרֶסֶת אֲצֵלֶם, וְעַל-יְדֵי-זֶה תִּזְכֶּה לְצֵאת
 מֵהֵיאוּשׁ וְהַמְרִירוֹת שֶׁנִּפְלְטָה בָּהֶם, וְתִשְׁתַּדֵּל לִילֹךְ
 אֲלֵיהֶם תָּמִיד. וְצָרִיךְ שֶׁתִּדַּע, אֲשֶׁר הַיֵּצֵר הָרַע שֶׁהַכֶּשֶׁל
 אוֹתָךְ בְּכָל חַטָּאִיךָ, הוּא מִלְּאִף הַמָּוֶת שֶׁהוֹרֵג אוֹתָךְ,
 וְהוּא מְקַטְרֵג עֲלֶיךָ בְּשָׂמַיִם, שֶׁאַתָּה עֹשֶׂיתָ מַה שֶׁעֲשִׂיתָ,
 וְהוּא הַמוֹנֵעַ אוֹתָךְ מִלִּילֹךְ אֶל צַדִּיקִים אֱמֵתִיִּים, כִּי
 אֶפְלוּ הַגְּרוּעַ שֶׁבְּגְרוּעִים, אֶפְלוּ מִי שֶׁמִּנַּח בְּשָׂאוֹל
 תַּחֲתִית וּמִתַּחֲתָיו, אִם רַק יִזְכֶּה לְהַתְּקַרֵּב אֶל הַצַּדִּיקִים
 הָאֱמֵתִיִּים שֶׁבְּדוֹר הַזֶּה, עַל-יְדֵי-זֶה יְכוּל לְצֵאת מִהַמְּקוֹם

אין להתיאש

שנפל לשם, אף היצר הרע מסית ומדיח מהצדיקים
האמתיים, לא להתקרב אליהם, וזו כל עקר הצרה;
ועל-כן ראה, אהובי, בני, לאיזה מקום שנפלת כבר,
ולך רויץ אל צדיקי האמת שבדור הזה, והתקרב
אליהם, ותשמע לדבוריהם, ותהיה חזק ואמיץ בדבר
זה — להיות מקרב אל צדיקים אמתיים, ואז נכון
לברך יהיה ובטוח שתזכה לצאת מהיאוש, ותזכה
לתקון נצחי, כי אי אפשר לזכות לתקון הברית
בשלמות ולתקון הנשמה, כי אם על-ידי התקרבות אל
צדיקים אמתיים; אשרי מי שאינו מטעה את עצמו,
וזוכה להתקרב אל צדיקים אמתיים.

ב.

בני היקר! עליך לדעת, כי חיי האדם בזה העולם
מלאים נסיונות קשים ומרים, כי מחמת הבחירה
והנסיון סבב הקדוש-ברוך-הוא מה שסבב, ומסר
כחות לסטרא אחרא ולטמאה שיתגברו ויתפשטו
בעולם, ועל-ידי-זה נכשלות נשמות ישראל בכל מיני
חטאים ועוונות ובפרט בתאות נאוף, אשר דבר זה
הורס את האדם לגמרי, ודבר זה מכניס באדם יאוש
עצום, עד שמתיאש לגמרי מחייו, ואינו רואה שום

תקנה איך לצאת מהפח היקוש שנפל בו, כי כשאדם מרגיל את עצמו לחטא בפגם הברית, נעשה משקע בתאות נאוף, ועל-ידי-זה נטמטם לבו ונתבלבל מחו, ונופל לקטנות, עד שמגיע לידי שגעון ממש, כי החטא של תאות נאוף הוא שגעון ממש, ונדבק בו כמו קלפה, ואי אפשר לצאת מזה כלל, והחטא הזה משגע את האדם, עד שמפילו לידי יאוש, שנופל לדכאון וליאוש עצום, ושוכב במטה כמת ממש, ואינו עושה דבר — לא בגשמיות ולא ברוחניות, עד שרוב אלו שנפלו בתאות נאוף, נשתגעו לגמרי, ועושים דברים של שגעון, כי באמת יכולים למצא אצל בני-אדם הנהגה של שגעון ממש, שעושים מעשיהם בלי ישוב הדעת ובלי שכל כלל, וכך זה בא להם מחמת שחטאו בפגם הברית, וטמאו את עצמם בכל מיני שקוץ, תעוב וזהום של תאות נאוף, וזה אשר מביא את האדם לידי יאוש תמיד; ועל-כן אהובי, בני היקר, אם גם אתה נפלת למקום רע כזה, עליך לדעת, אשר אי אפשר לצאת מזה, רק על-ידי התקרבות אמתית אל צדיקים אמתיים הדבקים בו יתברך, כי הצדיקים זכו לכבס ולנקות את עצמם לגמרי מתאנה זו, עד שאין להם שום שיכות אל זה העולם כלל, והם רוחניים לגמרי,

ולכן אם תלך אל צדיקי אמת, ותבטל את עצמך
 אליהם, ותשמע בצמא את דבריהם, על-ידי-זה יורו
 לך דרכים והנהגות ונתיבות חדשות, איך לצאת מהפח
 היקוש שנפלת בו, אך עליך לדעת, כי הסמ"ך-מ"ם
 והסטרא אחרא שונאים מאוד מאד את צדיקי האמת,
 כי הרי יש בכחם לטהר ולנקות את כל נשמות ישראל,
 ולהעלותן ולהגביהן, לקשרן ולחברן אליו יתברך,
 ולכן הוא מעמיד נחשים ועקרבים שיִדברו על
 הצדיקים האמתיים הדבוקים בו יתברך, ויעשה כל
 מעשיו העקר שלא יתקרב האדם אל צדיקים אמתיים
 היכולים לתקן אותו; ועל-כן ראה, אהובי, בני היקר,
 לחזק את עצמך, ולך ובוא אל הצדיקים האמתיים
 שבידור הזה, ותעשה עצמך כאסקפה הנדרסת, ועל-
 ידי-זה נכון יהיה לך ובטוח, שתזכה לצאת מהפח
 היקוש הזה שנפלת בו. ועליך לדעת, אשר אי אפשר
 לתקן פגמי הברית, ואי אפשר לצאת מתאות נאוף, כי
 אם על-ידי התקרבות אמתית לצדיקים אמתיים; ועל-
 כן אהובי, בני היקר, אם אתה רוצה לצאת מהעצבות
 והדכאון והיאוש שלך, ראה להתקרב אל צדיקי הדור,
 ואף פעם אל תתערב בשום ריב ומחלוקת, ועל-ידי-זה
 נכון לך יהיה ובטוח שתזכה לתקן הכל, וגם אתה

תזכה סוף כל סוף להפך את כל הירידות והנפילות
 שלך לעליות גדולות, ותזכה שימחלו לך על כל
 עוונותיך, ואף שנדמה לך כפי רבוי פגמיך המרבים,
 שאבד מנוס ותקנה ממך, וממך שום דבר כבר לא
 יהיה, תדע שהכל הבל ורעות רוח, כי גדול אדוננו ורב
 להושיע, אם רק תחזיק את עצמך אצל הצידיקים
 האמתיים שבדור הזה, על-ידי-זה תזכה גם אתה לשוב
 בתשובה שלמה; אשרי מי שאינו מטעה את עצמו
 כלל, ומקרב את עצמו אל צדיקים אמתיים, שעל-ידי-
 זה אין לו מה להתיאש אלא אדרבה יזכה להתעלות
 בתכלית העליה, אשרי מי שזוכה להתקרב אל צדיקים
 אמתיים שבכל דור ודור, ואז טוב לו בזה ובבא לנצח
 נצחים.

ג.

אהובי, בני! אף שאני יודע שאתה נמצא עכשו
 במצב קשה מאוד מאוד, שנפלת במקום שנפלת,
 ונכשלת במה שנכשלת, עד שנטמאת לגמרי בפגם
 הברית, ונכנסת בטמאת נאוף, אשר תאנה זו מכניסה
 באדם דפאון ועצבון ויאוש, כי אין לך עוד דבר אשר
 מכניס באדם כל-כך יאוש ומרירות כמו תאות נאוף,

אין להתיאש

וְעַל-כֵּן כָּל אֱלוֹהֵי שְׁנֵשֶׁת־גִּעוּ אוֹ שֵׁשׁ בָּהֶם שְׁגָעוּן, הַכֹּל
 רַק מִחֲמַת שְׁנִכְנִסוּ בְּתַאֲוֹת נְאוּף, שְׁזָה מֶה שֶׁהוֹרֵס לָהֶם
 אֶת כָּל הַחַיִּים, עַד שְׁנוֹפְלִים בְּעֲצָבוֹת וּבְמַרְירוֹת כְּזוֹ,
 שְׁמַתִּיאֲשִׁים לְגַמְרֵי מַחֲיֵיהֶם, וְהֵם שׁוֹכְבִים בַּמָּטָה,
 כְּאִלוֹ אֶבֶד מְנוּס וְתִקְנָה מֵהֶם, וְעַל-יַד־זֶה מַתִּיאֲשִׁים
 לְגַמְרֵי.

לְזֹאת רְאָה, אֶהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, לְקַחַת אֶת עֲצָמָךְ
 בְּיַדְךָ, וְצָרִיךְ שְׁתַּדַּע, אֲשֶׁר עַקֵּר תִּקְוֹנָךְ לְפָנֵי הַיּוֹדֵעַ
 תַּעֲלוּמוֹת הוּא רַק עַל-יַד־הַתְּקַרְבוֹת לְצַדִּיקִים אֲמַתִּיִּים,
 כִּי הַצַּדִּיקִים הָאֲמַתִּיִּים הֵם תָּמִיד דִּבְקִים בּוֹ יִתְבַּרְךָ,
 וְהֵם יְכוּלִים לְהוֹרִיד אֶת עֲצָמָם גַּם בְּמָקוֹם שֶׁאֲתָה נִמְצָא
 שָׁם, וְעַל-כֵּן רְאָה לְמָסֹר אֶת נַפְשְׁךָ לְהִתְקַרֵּב אֶל
 צַדִּיקִים אֲמַתִּיִּים שְׁבִדוֹר הַזֶּה, וּמִכָּל שְׁכָן שֶׁתִּשְׁמַר
 עֲצָמָךְ לֹא לְחַלֵּק עֲלֵיהֶם, כִּי בְּדַרְךָ כָּלֵל, מִי שֶׁחֲטָא
 וּפָגַם בְּתַאֲוֹת נְאוּף, וּמְלַכְלֵךְ בְּכָל מִינֵי חֲטָאִים וְעוֹנוֹנוֹת
 שֶׁל פָּגַם הַבְּרִית, הוּא חוֹלֵק עַל צַדִּיקִים אֲמַתִּיִּים,
 וּמְדַבֵּר עֲלֵיהֶם כָּל דְּבַר אָסוּר; וְעַל-כֵּן רְאָה, אֶהוּבִי, בְּנֵי
 הַיָּקָר, לֹא דֵי שֶׁחֲטָאתָ עוֹיֵת וּפִשְׁעָתָ לְפָנָיו יִתְבַּרְךָ,
 וְקַלְקַלְתָּ מֶה שֶׁקְלַקְלַתָּ, וְנִכְשַׁלְתָּ בַּמָּה שֶׁנִּכְשַׁלְתָּ,
 וְנִתְלַכְלַכְתָּ בַּמָּה שֶׁנִּתְלַכְלַכְתָּ, עוֹד זֹאת אֶל תּוֹסִיף רָעָה

אין להתיאש

נט

אחר רעה וצרה אחר צרה, ואל תחלק על צדיקים
אמתיים, ולעולם אל תתערב בשום ריב שיש על
צדיקים, כי עליך לדעת, אשר עקר תקונך הוא רק
על-ידי הצדיקים האמתיים הדבקים בו יתברך,
והסמ"ך-מ"ם הקים עליהם אנשים רשעים ארורים
ופגומים ביותר, עד שכלם מדברים עליהם כל דבר
אסור, העקר שלא להתקרב אליהם כלל, כי באמת אם
היו בני-אדם זוכים להתקרב אל צדיקים אמתיים, היו
יכולים לתקן את העולם לגמרי, אך מחמת שהסמ"ך-
מ"ם מפחד מאד מזה, על-כך הקים עליהם כל מיני
שקרנים ורמאים וזיפנים העקר שלא יתקרבו אליהם,
וזה מה שגורם לאריכות גלותנו; לזאת ראה, אהובי,
בני היקר, למסר את נפשו להתקרב אל צדיקים
אמתיים, ואז תראה איך שגם לך תהיה תקוה טובה
לתקן את הכל.

.ד

אהובי, בני היקר! מה לך להתיאש ולעזב את
עצמך, הן אמת שעוברים עליך עכשו כל-כך הרבה
בלבולים, כל-כך הרבה יסורים, ואתה אינך יודע מה
להחליט, עד שהתיאשת לגמרי מחיך, ונדמה לך כי

ממך כְּבֹר שׁוֹם דְּבַר לֹא יִהְיֶה, עֲלֶיךָ לְדַעַת, כִּי זֶה הַגְּרוּעַ בְּיוֹתֵר בְּחַיֵּי הָאָדָם, כִּי אִם הָאָדָם עוֹזֵב אֶת עֲצֻמוֹ וְנִדְמָה לוֹ כְּאִלוֹ אָבֵד מְנוּס וְתִקְנָה מְמוֹנוֹ, וְכִבֵּר מְמוֹנוֹ לֹא יִהְיֶה שׁוֹם דְּבַר, זֶה יוֹתֵר גְּרוּעַ מִכָּל הַמֵּיתוֹת שֶׁבְּעוֹלָם, כִּי לְמוֹת הָאָדָם מֵת פַּעַם אַחַת, אָבֵל כְּשֶׁאָדָם הוֹלֵךְ וּמִסְתַּוָּבֵב בְּזֶה הָעוֹלָם בְּיִאוּשׁ, הֵרִי הוּא מֵת בְּכָל יוֹם וּבְכָל שָׁעָה וּבְכָל רִגַע מִמָּשׁ, וְכָל חַיּוֹ הֵם מְמַרְמְרִים וּמְלֵאֵי עֲצָבוֹת וְדְכָאוֹנוֹת, עַד שֶׁנִּהְרָס לְגַמְרֵי בֵּין בְּגִשְׁמֵי וּבֵין בְּרוּחָנֵי, לְזֹאת אֵי־עֲצָף, אֲהוּבֵי, בְּנֵי הַיָּקָר, אִם אַתָּה רוֹצֵה בְּאַמֶּת לְצִאת מִהַפַּח הַנְּשִׁיבֵר שֶׁנִּפְלְתָ אֵלָיו, רֵאֵה לְהִתְקַרֵּב אֶל צְדִיקִים אֲמִתִּיִּם שֶׁבְּדוֹר הַזֶּה, וְתַעֲשֶׂה אֶת עֲצֻמְךָ כְּאִסְקָפָה הַנּוֹדְרֶסֶת וְתִשְׁמַע בְּקוֹלָם, וְתִמָּסַר אֶת נַפְשְׁךָ לְנִסְעַ אֵלֵיהֶם מִפַּעַם לְפַעַם, וְאֵל תֵּאבֶה וְאֵל תִּשְׁמַע לְכָל אֱלוֹ הַמִּתְנַגְּדִים הַרְשָׁעִים הָאֲרוּרִים, הַמְדַבְּרִים עַל הַצְּדִיקִים הָאֲמִתִּיִּם כָּל דְּבַר אָסוּר, כִּי הֵם שְׁלִיחֵי הַסֵּמֶ"ךָ-מִ"ם מִמָּשׁ, כִּי עַקֵּר תִּקְוֹתֶךָ, עַקֵּר תִּקְוֹנֶךָ וְעַקֵּר הַבַּיִת מְנוּס שְׁלֶךָ, הוּא רַק עַל-יְדֵי הַצְּדִיקִים הָאֲמִתִּיִּם הַיְכוּלִים לְהוֹצִיאֲךָ מִהַמְּקוֹם הַמְּגֻנָּה, מִהַמְּקוֹם הַיְרוּד וּמִהַמְּקוֹם הַשְּׁפֵל שֶׁנִּפְלְתָ וְנִשְׁלַכְתָּ וְנִסְתַּבְּכְתָּ בּוֹ, וְעַל-כֵּן עֲשֵׂה זֹאת, אֲהוּבֵי, בְּנֵי, וְאֵל תִּיאֵשׁ אֶת עֲצֻמְךָ כָּלֵל, כִּי עֲלֶיךָ לְדַעַת,

אָשר "אין להתיאש" בשום פנים ואפן, ואם רק תזכה לקרב את עצמך אל צדיקים אמתיים, ותשבת אצלם בשבת-קדש, ותשמע את דבוריהם הקדושים והנוראים, על-ידי-זה יש לך תקווה גדולה לצאת מכל צרותיך ומכל ירדוטיך ומכל נפילוטיך; אשרי מי שאינו מטעה את עצמו כלל, רק זוכה לברח אל הצדיקים האמתיים שבדור הזה, אשר יש בכחם להכניס בך תקווה, ולהחדיר בך אמונה פשוטה בו; ותברך, ויכולים לשמח ולחזק ולאמץ ולעודד אותך; אשרי מי שמכניס דבורים אלו בתוך לבו!

ה.

צריך שתדע, אהובי, בני היקר, אשר בזה העולם עוברים על כל אחד ואחד משברים וגלים, צרות ויסורים, קטנות וחלישות הדעת, וההכרח לו להשבר מכל מה שעובר עליו, אף עקר גדלת בר ישראל הוא — כשאינו נשבר משום דבר שבעולם, ומכל שכן שאינו בא לידי יאוש, ובאמת אין אדם שיהיה נקי מאיזו צרה או חובות או הרפתקאות שעוברות בעולם על כל אחד ואחד בכל יום ויום, ועקר גדלת האדם

אין להתיאש

נמדד כפי מדת התחזקותו, כפי שזוכה לחזק את עצמו, ועל-כן ראה, אהובי, בני היקר, לחזק את עצמך בכל מיני אפנים שבְּעוֹלָם, ועל-ידי-זה תזכה באמת להתעלות בתכלית העליה, ועקר התקווה לכל הירוודים והנפולים היא רק על-ידי התקרבות אל הצדיקים האמתיים, כי כל הפגמים והעוונות המגיעים לשכינה כביכול, הם גורמים חשכות לאדם, הינו על-ידי שאדם חוטא, חס ושלום, הוא כזורק חצים ומעלה ומסתיר את אמתת מציאותו יתברך, וכל אחד ואחד כפי רבוי עוונותיו ופגמיו, כמו-כן חצים הוא יורה, ועל-כן אי אפשר להוציא את החצים מהשכינה, כי אם על-ידי הצדיקים האמתיים שבכל דור ודור, שהם מוסרים את נפשם בעבור עם ישראל להוציא מהם את החצים; ולכן ראה, אהובי, בני היקר, לקרב את עצמך אל הצדיקים האמתיים שבדור הזה, וגם ביניהם ראה למסר את עצמך למצא צדיק גדול ונורא וחדוש נפלא, שיהיה יכול לתקן תקון הברית למי שפבר פגם בו, חס ושלום, שיוכל להוציא מהאדם את כל החצים שזרק והשליך, וגם על זה צריכים רחמים רבים, למצא את הצדיקים האמתיים, וביותר צריכים למצא את הצדיק האמת העוסק בתקון נשמות ישראל, ומחדיר בהם

אמונה פשוטה בו יתברך, ומכניס בהם תקנה שלא
 יתיאשו כלל; ועל-כן ראה, אהובי, בני היקר, למסור
 את נפשו על נקדה זו, ועל-ידי-זה תצליח דרכך.

ו.

צריך שתדע, אהובי, בני היקר, אשר בכל מה
 שעובר על האדם בזה העולם, אסור לו לפל ביאוש,
 כי "אין להתיאש" משום דבר שבעולם, העקר הוא
 שצריך תמיד לחפש ולבקש להכליל בישיבה הקדושה
 של צדיקי האמת, העוסקים שם בלמוד הקדוש של
 אמונה בו יתברך, כי בזה שמגלים את האמונה
 הקדושה, על-ידי-זה אין שום יאוש בעולם כלל, כי
 עקר היאוש הוא רק פשיש חסרון אמונה, רחמנא
 לצלן, כי מי שאין לו אמונה, חייו אינם חיים כלל, עד
 שהוא מתיאש לגמרי, אבל ברגע שאדם מלא עם
 אמונה, ויודע שמלא כל הארץ כבודו, ואין שום
 מציאות בלעדיו יתברך כלל, והוא יתברך מחיה
 ומנהיה ומקים את כל הבריאה כלה, ודומם, צומח, חי,
 מדבר, הם עצם עצמיות חיות אלקותו יתברך, אז אף
 פעם לא יתיאש, כי מה שיך להתיאש, ומה שיך
 להתחבא מהקדוש-ברוך-הוא, ואפלו אם חטאתי

וְעוֹיְתִי וּפְשָׁעֵתִי, וְעֲשִׂיתִי אֶת הַדְּבָרִים הַמְּגַנִּים וְהַגְּרוּעִים
 בְּיוֹתֵר, אֲזִי אָנִי חוֹזֵר וְשׁוֹב אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, וּמִתְנַדֵּה וּמִסַּפֵּר
 לוֹ יִתְבָּרֵךְ אֶת כָּל מַה שֶּׁעָבַר עָלַי, וְאֵינִי זֶז מִשָּׁם עַד
 שְׁמוּחַל לִי, כִּי הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא אָב הַרְחֵמֵן וּמְצַפֵּה
 לְתִשׁוּבַת הָרָשָׁעִים, וְזֶה עֵקֶר רַחֲמָנוּתוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְעַל-כֵּן
 הָעֵקֶר שֶׁצָּרִיכִים תָּמִיד לָבוֹא לְבֵית-הַמִּדְרָשׁ וְלִישִׁיבָה
 שֶׁל צְדִיקֵי הָאָמֶת, שֶׁהֵם לוֹמְדִים אֶת הַלְמוּד שֶׁל
 הָאָמוּנָה בּוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְזֶה שֶׁבִקֵּשׁ דָּוִד הַמֶּלֶךְ, עָלָיו
 הַשְּׁלוֹם (תְּהִלִּים כז, ד): "אֲחַת שְׁאַלְתִּי מֵאֵת הַיְיָ" הֲאוֹתָהּ
 אֲבַקֵּשׁ שְׁבֵתִי בְּבֵית הַיְיָ" הַכֹּל יָמֵי חַיֵּי", דָּבָר אֶחָד אָנִי
 מְבַקֵּשׁ מִהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְדָבָר זֶה אֲבַקֵּשׁ מִמֶּךָ
 תָּמִיד, שֶׁאֲזַכֶּה לֵישֵׁב בְּבֵית הַשֵּׁם כָּל יָמֵי חַיֵּי, שֶׁזֶהוּ
 כָּלֵל הַיְשִׁיבוֹת וּבִתֵּי הַמִּדְרָשׁוֹת שֶׁל צְדִיקֵי הָאָמֶת,
 הַמְּגַלִּים וּמְפָרְסְמִים אֶת אֲמִתַּת מְצִיאֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְצָרִיךְ
 שֶׁתִּדְעַ אֲשֶׁר צָרִיךְ לְכַתֵּת רַגְלָיו מֵעִיר לְעִיר וּמִדֶּרֶךְ
 לְדֶרֶךְ וְלֵישֵׁב בְּסִכּוֹת וּבְאֵהָלִים, וּלְחַפֵּשׂ וּלְבַקֵּשׁ וּלְדַרְשׁ
 כָּל-כֶּהֱ, עַד שֶׁיִּזְכֶּה לָבוֹא לִישִׁיבָה הַקְּדוֹשָׁה שֶׁעוֹסְקִים
 שָׁם בְּלְמוּד הָאָמֶת, לְהַמְשִׁיךְ הָאָמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה בְּלֵב כָּל
 אֶחָד וְאֶחָד, שֶׁזֶה עֵקֶר כָּלֵל כָּל הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, כְּמוֹ
 שֶׁכָּתוּב (תְּהִלִּים קיט, פו): "כָּל מְצוֹתֶיךָ אָמוּנָה", וְגַם
 הַצְּדִיק הָאָמֵת שֶׁהוּא הַרְבֵּי הָאָמֵתִי, שֶׁהוּא רֹאשׁ

הישיבה, מעצם אהבתו את ישראל, אינו יכול לישב גם-כן בקביעות בבית ישיבתו, רק הוא מכתת רגליו ומטלטל עצמו בדרךכים לפעמים, כדי לקבץ ולאסף את נאמני הארץ לשבת עמם, שאין ביכלתם לבוא אל ביתו, וגם יש שאין יודעים ממנו כלל, וגם הם מתגעגעים וחותרים ומבקשים את השם, ומשתוקקים לזכות לאמונתו הקדושה בשלמות, והצדיק האמת צופה וסוכה ומסתכל מרחוק עליהם, ובעבורם הוא מכתת רגליו, כדי לעורר הנפשות ולהודיעם אמתת למודו הקדוש, כדי שיתקרבו כלם אל האמת והאמונה, בבחינת "עיני בנאמני ארץ לשבת עמדי" (שם קא, ו), ועל-ידי שהם מטלטלים עצמם לבקש את הישיבה הקדושה, וגם הצדיק ראש הישיבה והנלוים אליו מטלטלים עצמם גם-כן להסתכל על המתגעגעים לזה, על-ידי-זה זוכים להתועד יחד, ואז נכללים גם הם בכלל הישיבה הקדושה, וכן אותם שכבר זכו להתקרב אל הצדיק ולהכלל בתוך הישיבה הקדושה הזאת, הם צריכים גם-כן לכתת רגליהם לפעמים, בשביל להאיר הלמוד הקדוש בעולם, ולאסף ולקבץ עוד אנשים רבים אל הישיבה הקדושה הזאת, בבחינת מה שאמרו חכמינו הקדושים (בבא בתרא ח.): "והם

תָּכוּ לְרַגְלֶךָ" (דְּבָרִים לג, ג) אֵלוֹ תִלְמִידֵי חֲכָמִים
שֶׁמְכַתְּתִים רַגְלֵיהֶם וְכוּ', לְלַמַּד תּוֹרָה שֶׁעָקְרָה אֲמוֹנָה,
וְזֶה "יִשָּׂא מִדְּבַרְתֶּיךָ" כְּמוֹ הַסְּרִסּוּרִים וְהַמְּשָׁרְתִים
הַנְּאֻמָּנִים שֶׁיֵּשׁ אֲצֵל הַחֲנֻנִים הַגְּדוֹלִים, שְׁנוּשָׂאִים כְּמֵה
מִיגֵי סְחֻרוֹת בְּשׁוּק, וְכֹל מִי שֶׁלְּבוֹ חֲפֵץ לְקַנּוֹת סְחֻרָה
יָפֵה, הֵם מְזַרְזִים עֲצָמָן וּמַגְלִים לָהֶם הַסְּחֻרָה מִתּוֹךְ
הַמְּכֻסָּה וְהַחֲפוּי שֶׁעָלֶיהָ, וּמֵרְאִים לָהֶם וּמְפַאֲרִים אֶת
הַסְּחֻרָה בְּעֵינֵיהֶם, כְּדֵי לְזַרְזֵם לְקַנּוֹת סְחֻרָה אֲצֵלָם,
וְאוֹמְרִים לָהֶם: "הִבִּיטוּ וּרְאוּ בְּעֵינֵיכֶם וּמִשְׁמֹשׁוּ
בְיַדְכֶם כְּמֵה יָפֵה וְטוֹבָה הַסְּחֻרָה הַזֹּאת בְּיָפִי וְהַדּוּר
וְחֻזְקוֹ" וְכוּ', כְּמוֹ-כֵן תִּלְמִידֵי הַחֲכָמִים הָאֲמִתִּיִּם
הָעוֹסְקִים בְּלְמוּדֵם הַקְּדוּשׁ, שֶׁקִּבְּלוּ מֵרַבֵּם חֲדוּשֵׁי תּוֹרָה
נִפְלְאִים וְנוֹרְאִים מְאֹד, שֶׁמְבִיאִים אֶת הָאָדָם לְקִיּוּם
הַתּוֹרָה וְלְאֲמוּנָה שְׁלֵמָה, הֵם מְכַתְּתִים רַגְלֵיהֶם מִדֶּרֶךְ
לְדֶרֶךְ וְכוּ', וְנוּשָׂאִים דְּבָרֵי הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, בְּבַחֲיַנֵּת
"יִשָּׂא מִדְּבַרְתֶּיךָ", וְכֹל הַחֲפֵץ בְּאֲמַת בְּלִי לִיצְנּוֹת, הֵם
מֵרְאִים וּמַגְלִים לוֹ וְאוֹמְרִים לוֹ: "הִבֵּט וּרְאֵה בְּעֵינֶיךָ
נִפְלְאוֹת קְדוּשַׁת הַסְּחֻרָה הַזֹּאת, מֵה טוֹבָה וּמֵה יָפֵה
וְהַדְּרָה וְכְמֵה הִיא מְצֻלַחַת, וְנוֹתְנַת לְאָדָם הַצֹּלַחָה
אֲמִתִּית וְנִצְחִית לְחַיֵּי עוֹלָם", אֲשֶׁרֵי מִי שֶׁזוֹכֶה לְהִתְקַרֵּב
לְיִשְׁבוֹת הַקְּדוּשׁוֹת וּלְבִתֵּי הַמְּדַרְשׁוֹת שֶׁל צְדִיקֵי

האמת, שהם בחינת ראש הישיבה, שעל ידו בודאי יהיה לו תקון נצחי, ויזכה לצאת מהפח יקוש שנכנס לשם.

ז.

צריך שתדע, אהובי, בני היקר, כי עקר תקנותך לצאת מהצרות ומהיסורים שלך, הוא רק על-ידי הצדיק האמת ועל-ידי תלמידיו הממשיכים את למודו מדור דור, ועל-פני אם נפלת ביאוש מרב צרותיך ויסוריך ומכאוביך וחלישות דעתך, עליך למסור את נפשך להתקרב אל הצדיק האמת ואל תלמידיו, שהיא בחינת משה ויהושע, ועליך לדעת, כי מאז חטא העגל אשר היה עלהידי ערב רב, הכניסו טינה בלב עם ישראל על משה, ודבר זה נמשך מדור דור, שהערב רב הם המכניסים טינה וקנאה ו שנאה על הצדיק האמת שבדור הזה, למען יתרחקו ממנו, ולמען לא יוכלו להתקין על ידו, וזו היתה קלפת הערב רב שעשו את העגל, עד שאמרו (שמות לב, א): "כי זה משה האיש לא ידענו מה היה לו", ועקר הפגם נמשך מחמת שלא שמו על לבם להאמין במשה רבנו, שבודאי לא היה יגיעו לריק, חס ושלום, ואפלו אם

כָּבֵד מֵת וְנִסְתַּלַּק בְּאַמֶּת, בְּיָדַי הַשְּׂאִיר הַשְּׂאֲרָתוֹ
 הַטּוֹבָה לְנִצְח אֲצֵל תְּלַמִּידוֹ, וְכִמוֹ שְׂרָאִינוּ בְּחוּשׁ
 בְּאַמֶּת אַחֲר־כֶּף, שְׂדִיקָא לְאַחַר הַסְּתַלְקוֹת מִשָּׂה, זָכָה
 יְהוֹשֵׁעַ תְּלַמִּידוֹ, לְהַכְנִיס אֶת עַם יִשְׂרָאֵל לְאַרְצָן, וְהַכֵּל
 בְּכַחוֹ שֶׁל רַבּוֹ, בְּכַח הַהַשְׂאָרָה הַקְּדוּשָׁה שֶׁקִּבַּל מִמֶּנּוּ;
 וְעַל-כֵּן אֶפְלוּ כְּפִי טְעוּתָם, שֶׁסָּבְרוּ אֲזִי שֶׁכָּבֵד נִסְתַּלַּק
 מִשָּׂה, הִיָּה לָהֶם לְבוֹא לְאַהֲרֹן וּלְחֹר וְכוּ', וּלְבַקֵּשׁ מֵהֶם
 שְׂיִוְלִיכוּ אוֹתָם בְּדֶרֶךְ הַיִּשָּׁר, כְּפִי מַה שֶׁקִּבְּלוּ מִמִּשָּׂה
 רַבָּם, אָבֵל הֵם לֹא בְּחָרוּ בְּאַמֶּת, עַד שֶׁבָּאוּ עַל-יַד־זֶה
 לְמַעֲשֵׂה הָעֶגְלָה, כִּי בְּיָדַי כְּשֶׁפּוֹרֵשִׁין מֵהַצְּדִיק הָאַמֶּת
 וּמִדְּרָכָיו הַקְּדוּשׁוֹת, יְכוּלִים לְבוֹא לְעַבּוֹדָה זָרָה מִמֶּשׁ,
 חֵס וְשָׁלוֹם, וְעַל-כֵּן עָסַק מִשָּׂה אַחֲר־כֶּף בְּמַעֲשֵׂה
 הַמִּשְׁכָּן, וּבְזֶה הַמִּשְׁיָף תְּקוּן, שֶׁאֶפְלוּ לְאַחַר הַסְּתַלְקוֹתוֹ
 וְגַם לְאַחַר הַחֲרָבָן, וּכְשִׁיִּהְיוּ יִשְׂרָאֵל נְעִים וְנָדִים
 בְּגִלוּתָם, אַף-עַל-פִּי-כֵן תִּשָּׂאֵר הַשְּׂאֲרָתוֹ הַקְּדוּשָׁה
 וְתִתְקַיֵּם לְנִצְח, עַל-יַד־יְדֵי בְּחִינַת הַמְּקַדָּשׁ מְעֻט, שֶׁהֵם
 בְּתִי-הַכְּנִסִּיּוֹת וּבְתִי הַמְּדַרְשׁוֹת, עַל-יַד־יְדֵי הַקְּבוּץ הַקְּדוּשׁ
 שֶׁמְתַקְבְּצִים הַתְּלַמִּידִים לְשֵׁם לְדַבְּרִים שֶׁבְּקִדְשָׁה, כִּי
 בְּאַמֶּת לְהַמְשִׁיךְ הַשְּׂגוֹת אֱלֹקוֹתוֹ צְרִיכִים כְּמָה וְכְמָה
 צְמִצּוּמִים וְכִלִּים קְדוּשִׁים וְתִקּוּנִים נְפִלְאִים הַרְבֵּה, שְׂוָה
 בְּחִינַת כָּל הַכִּלִּים וְהַתְּקוּנִים שֶׁהִיוּ בְּמַעֲשֵׂה הַמִּשְׁכָּן,

ומחמת חטא אדם הראשון וקלקולי הדורות, אי אפֿשר
 לגמר התקון בשלמות בדור אֶחָד, ועל־כֵּן מתִּיגָעִים
 גְּדוּלֵי הַצְּדִיקִים בְּכָל יוֹר וְדוֹר לְהַמְשִׁיךְ תְּקוּנֵיהֶם
 נִפְלְאִים, וּלְהַשְׁאִיר בְּרָכָה אַחֲרֵיהֶם לְדוֹרוֹת עוֹלָם,
 שְׂיִהְיֶה בְּנִקְל לְדוֹר אַחֲרוֹן לְהַשִּׁיג אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ אִם יִרְצוּ
 לְבַקְשׁוֹ, שְׂזֶה בְּחִינַת הַהֲשָׂאָה הַקְּדוּשָׁה שֶׁנִּשְׁאָרָה לָנוּ
 מִמֶּשֶׁה רַבְּנוּ, עָלֵינוּ הַשְּׁלוֹם, שֶׁהוּא כָּלֵל קְדוּשַׁת יִשְׂרָאֵל,
 כָּלֵל הַתּוֹרָה שֶׁבְּכַתָּב וְשֶׁבְּעַל־פִּי, וְאַף־עַל־פִּי־כֵן לֹא
 נִכְנָסוּ יִשְׂרָאֵל לְאָרֶץ בְּיָמָיו, וְלֹא נִגְמַר הַתְּקוּן עַד־יֵין
 בְּשָׁלְמוֹת, עַד אֲשֶׁר אַחַר הַסְּתַלְקוֹתוֹ דִּיקָא בָּא יְהוֹשֻׁעַ
 וְהַכְּנִיס אֶת עַם יִשְׂרָאֵל לְאָרֶץ, וְהִכֵּל בְּכַח הַהֲשָׂאָה
 הַקְּדוּשָׁה שֶׁקִּבֵּל מִרְבוֹ, וְאַף־עַל־פִּי־כֵן גַּם בְּיָמָיו לֹא
 נִגְמַר הַתְּקוּן, כִּי לֹא נִכְבְּשָׁה כָּל הָאָרֶץ בְּיָמָיו, עַד שֶׁבָּאוּ
 הַצְּדִיקִים הַגְּדוּלִים אַחֲרֵי־כֵן, וְנִגְמְרוּ אֶת הַכְּבוֹשׁ, וְהִכֵּל
 בְּכַח מֶשֶׁה וִיהוֹשֻׁעַ, עַד שֶׁאַחַר כַּמָּה וְכַמָּה דוֹרוֹת זָכוּ
 לְבָנִין בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ, הֵגַם שֶׁבְּתוֹךְ כֵּן עָבַר עֲלֵיהֶם מֵה
 שֶׁעָבַר בְּיָמֵי הַשׁוֹפְטִים וְהַזְּקֵנִים כַּמְּבָאָר בַּמִּקְרָא, וְאַחַר
 כַּמָּה דוֹרוֹת נִחְרַב בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ, וְאַחֲרֵי־כֵן חֲזַר וְנִבְּנָה
 וְחֲזַר וְנִחְרַב, וְכָל מֵה שֶׁעָבַר עַל כָּל הַדוֹרוֹת כָּלֵם מְאֹד
 וְעַד עַתָּה, וְעַד־יֵין לֹא נִגְמַר הַתְּקוּן בְּשָׁלְמוֹת, אֶךְ סוּף כָּל
 סוּף יִגְמַר הַתְּקוּן בְּשָׁלְמוֹת בְּמַהְרָה בְּיָמֵינוּ, וְהִכֵּל בְּכַח

ההשארה הקדושה שהשאיר לנו משה רבנו, עליו
השלום, ובכח ההשארה הקדושה שהשאירו לנו כל
הצדיקים הקדושים הבאים אחריו, בבחינת "משה קבל
תורה מסיני ומסרה ליהושע" וכו' וכו' (אבות א, א), כי
כל אחד ממקבלי הקדשה ומכל גדולי הצדיקים, כל
אחד המשיך תקונים נפלאים, והשאיר השארתו
הקדושה לנצח, עד שעל-ידי-זה סוף כל סוף יגמר
התקון בשלמות, והכל בכח ובזכות הקבוצה הקדוש של
התלמידים, שמתקבצים בכל פעם, ועוסקים בזה
להמשיך הארת ההשארה הקדושה שקבלו מרבים
לדורות עולם, שזה בחינת מעלת יקרת קדשת
ההשארה הקדושה שהשאיר לנו רבי שמעון בר יוחאי
על-ידי תלמידיו הקדושים, שהוא הזהר הקדוש וכו',
אשר על-ידי-זה כל קיומנו וחיותנו עד עולם, ובזהר
דא יפקון מן גלותא [ובזהר הזה יצאו מן הגלות], עד
אשר אחר-כך אחר דורות הרבה בא האריז"ל הקדוש,
והוסיף לגלות נפלאות הרבה בלמוד הזהר הקדוש
וכו', וכן בדורותינו אלה זכינו למה שזכינו, על-ידי
גדולי הצדיקים שהיו מימות הבעל-שם-טוב הקדוש
עד עכשו, וזה עקר חיותנו ותקוננו, שאנו מחיים
עצמנו בהשארה הקדושה שהשאירו לנו גדולי

הצדיקים האמתיים על-ידי תלמידיהם הקדושים;
 אשרי מי שאינו מטעה את עצמו כלל, ומכניס את
 דבורים אלו היטב היטב בלבו, ואז אף פעם לא יתיאש
 ולא ישבר משום דבר שבעולם, ויזכה לחזר בתשובה
 אמתית, בתשובה שלמה, וימשיך על עצמו ערבות,
 נעיונות, ידידות, זיו וחיות אלקותו ותברך; אשרי לו
 בזה ואשרי לו בבא!

תם ונשלם, שבה לאל בורא עולם!

צָרִיף לְדַעַת שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ מִתְפָּאֵר אֶפְלוּ עִם הַקֵּל
שֶׁבְקָלִים שֶׁבְיִשְׂרָאֵל אֶפְלוּ פּוֹשְׁעֵי יִשְׂרָאֵל, כָּל זְמַן
שֶׁשֵּׁם יִשְׂרָאֵל נִקְרָא עָלָיו, יֵשׁ שֵׁם הַתְּפָאֲרוֹת פְּרָטִית,
שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ מִתְפָּאֵר עִמּוֹ, וְעַל־כֵּן אָסוּר לְאָדָם
לִיאֵשׁ עֲצָמוֹ מִהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ אֶפְלוּ אִם קִלְקַל וּפָגַם
הַרְבֵּה מְאֹד, חֵס וְשְׁלוֹם, כִּי עֲדִין לֹא פָסַק חֲבִיבוֹת
הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ מִמֶּנּוּ, וְעַל־כֵּן עֲדִין יְכוּל לְשׁוּב לְהַשֵּׁם
יִתְבָּרַךְ, וְהַעֲקָר הוּא עַל־יְדֵי אֲנָשֵׁי אֲמֶת, שֶׁהֵם
יְכוּלִים לְמַצֵּא גַם הַטּוֹב וְהַתְּפָאֲרוֹת, שֶׁיֵּשׁ אֶפְלוּ
בְּהַגְרוּעַ שֶׁבְּגֵרוּעִים, וְלְהַשִּׁיב הַכֹּל לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ.

(לקוטי־מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן יז)

קונטרס

בְּרַח מֵהַמְּלַכּוּת

יעורר ויחזק את בר ישראל, איך לברח מהמלכות שפרש
תחתיו היצר הרע וכת דיליה, ואיך להנצל ממנה, ואפלו שכבר
נמצא במצודתה הרעה, רחמנא לצלן, עדין לא אבדה תקותו,
ויכול לצאת ממנה.

*

בְּנוֹי וּמֵיֶסֶד עַל־פִּי דְבָרֵי

רַבְּנֵי הַקְּדוּשׁ וְהַנּוֹרָא, אֹר הַגְּנוּז וְהַצֶּפּוּן
בּוֹצֵינָא קְדִישָׁא עֲלָאָה, אֲדוֹנֵנוּ, מוֹרְנוּ וְרַבְּנֵנוּ
רַבֵּי נַחֲמָן מְבַרְסֵלָב, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ.

וְעַל־פִּי דְבָרֵי תַלְמִידוֹ, מוֹרְנוּ
הַקְּדוּשׁ, אֹר נִפְלָא, אֲשֶׁר כָּל רַז לֹא אָנִים לִיה
רַבֵּי נַתָּן מְבַרְסֵלָב, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ,

וּמְשַׁלֵּב בְּפֶסוּקֵי תוֹרָה, נְבִיאִים, פְּתוּבִים וּמֵאמְרֵי חֻכְמֵינוּ
הַקְּדוּשִׁים מְגַמְרָא וּמְדַרְשִׁים וְזוֹהַר הַקְּדוּשׁ.

*

הוֹבָא לְדָפוּס עַל־יְדֵי

חֲסִידֵי בְּרֵסֵלָב

עִיה"ק יְרוּשָׁלַיִם תּוֹכֵב"א

מוֹהֲרָא"ש נ"י אָמַר, שְׁעַל-יְדֵי הָעֲצוֹת
הַקְּדוּשׁוֹת שֶׁל רַבֵּנוּ ז"ל יְכוּל כָּל בַּר יִשְׂרָאֵל
לְבָרַח וְלִצְאֹת מִהַמְּלַכּוּת שְׁלֹכַד אוֹתוֹ הַיֵּצֵר
הָרַע בְּפָגַם הַבְּרִית, וְעַל-כֵּן מִי שֶׁרוֹצֶה לְבָרַח
מִמְּלַכּוּת שְׁשָׁם תַּחֲתָיו הַיֵּצֵר הָרַע, שְׂיִתְמִיד
בְּסִפְרֵי רַבֵּנוּ ז"ל, וְאִזּוּ יִנָּצַל מִיֵּצְרוֹ הָרַע
הַבּוֹעֵר בּוֹ; אֲשֶׁרִי מִי שְׂמִתְמִיד בְּכָל יוֹם וַיּוֹם
בְּסִפְרֵי רַבֵּנוּ ז"ל, וְאִזּוּ טוֹב לוֹ בְּזֶה וּבְבֹא כָּל
הַיָּמִים.

(אֲמַרִי מוֹהֲרָא"ש, חֵלֶק ב', סִימָן תַּקמ"א)

קוֹנְטָרַס

בְּרַח מֵהַמְּלַכּוּת

.א.

בְּנֵי הַיִּקָּר! עֲלֶיךָ לְהִתְיַשֵּׁב עֲכָשׁוּ אִיפֹה אֶתָּה
בְּעוֹלָם, וּמָה עֹבֵר עֲלֶיךָ כְּכֹר בְּחַיֶּיךָ, וְעַל-יְדֵי שְׁתַּזְנֶפֶה
לְהִתְיַשֵּׁב בְּיָשׁוּב הַדַּעַת אֲמַתִּי, אִז תִּתְחַיֵּל לְהִבִּין אֶת
גְּדֹל הַמְּלַכּוּת שְׁאַתָּה נִמְצָא בָּהּ, כִּי מִי שֶׁנִּכְשֵׁל בְּעִבְרוֹת
חֲמוּרוֹת, וְטָמֵא אֶת עֲצָמוֹ בְּכָל מִינֵי טְמֵאוֹת שֶׁל פְּגָם
הַבְּרִית, נֶאֱוָף וְהוֹצָאָת זֶרַע לְבִטְלָה וְכָל מִינֵי תוֹעֵבוֹת
רָעוֹת שֶׁל עֲרִיוֹת, רַחֲמָנָא לִישׁוּבָן, הוּא נִמְצָא בְּמַלְכּוּת
מָאד גְּדוֹלָה, וְעָלְיוֹ לַעֲשׂוֹת כָּל מִינֵי פְּעֻלוֹת שְׁבַע עוֹלָם
לְבָרַח מֵהַמְּלַכּוּת, וְעַקֵּר הַבְּרִיחָה לְבָרַח מֵהַמְּלַכּוּת
שֶׁלְכַד אוֹתוֹ יִצְרוּ הָרַע, הוּא עַל-יְדֵי תְּפִלָּה, שְׁצַרִּיכִים
לְהַרְגִּיל אֶת עֲצָמוֹ לְדַבֵּר עִמוֹ יִתְבָּרַךְ בְּכָל יוֹם בְּלִשׁוֹן

פְּשׁוּטָה בְּשֵׁפֶת הָאֵם שְׁלוֹ, בְּלִשׁוֹן שֶׁהוּא רְגִיל לְדַבֵּר
 בָּהּ, וַיְשִׁיחַ וַיִּסְפֹּר לְפָנָיו יִתְבַּרְךָ אֶת כָּל אֲשֶׁר עִם לְבָבוֹ
 וְכָל מַה שֶׁעוֹבֵר עָלָיו, וַיִּתְנַדֶּה אֵלָיו יִתְבַּרְךָ אֶת כָּל מַה
 שֶׁעָשָׂה. וְאִף שֶׁנִּדְמָה לָךְ שְׁמֵרְבוּי חֲטָאֲתֶיךָ וְעוֹנוֹנוֹתֶיךָ
 וּפְגָמֶיךָ הַרְבִּים כְּאֵלוֹ הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא עֲזֹב אוֹתְךָ,
 וּכְאֵלוֹ אֵין לָךְ כְּבֹר שׁוֹם תִּקְוָה, אֵל תֹּאמֶר זֹאת, אֶהְיֶיב,
 בְּנִי, כִּי בְּפִרוֹשׁ גָּלוֹ לָנוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (עֵין דְּבָרִים
 רַבָּה ח, א): קֵיִן עֲמַד עַל הַבַּל אֲחִיו וְהִרְגוּ, יִצְאָה גִזְרָה
 עָלָיו, וּמָיִד עֲמַד וְנִתְנַדֶּה לְפָנָיו הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא,
 וּמַחֲל לוֹ; הֵרִי שְׁאֵפְלוֹ אֶחָד הִרְג אֶת אֲחִיו, תִּכְף-וּמָיִד
 כְּשִׁיתְנַדֶּה לְהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְאוֹמֵר חֲטָאֲתִי, עַל-יַדֵּי-
 זֶה מוֹחֵל לוֹ הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, כִּי הַיְהוּדִי דְּבָרִים
 שְׁאֵדָם מִתְנַדֶּה אֵלָיו יִתְבַּרְךָ, עוֹלָה עַל הַכֹּל, וְעַל-כֵּן
 אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (שַׁחַר טוֹב מְשָׁלֵי יח): מִי גָרַם
 לְדוֹד שְׂבָא לְחַיֵּי עוֹלָם הַבָּא? פִּיּוֹ שֶׁאָמַר חֲטָאֲתִי, כִּי
 בְּרַגַע שְׂאֵדָם בָּא וּמִתְנַדֶּה לְהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, לֹא זָז
 מִשָּׁם, עַד שֶׁמוֹחֲלִין לוֹ עַל כָּל חֲטָאָיו, וְכֵן מוּבָא בַּזֹּהַר
 הַקְּדוֹשׁ (פְּרִשְׁת בְּרֵאשִׁית נו.): כָּל מָאן דְּאוֹדֵי עַל חֲטָאוֹי
 קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא שְׂבִיק לִיהַּ וּמַחֲלִיל לִיהַּ עַל חוֹבֵייהַּ; מִי
 שְׁמוּדָה וּמִתְנַדֶּה עַל חֲטָאָיו, הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא עוֹזֵב
 אוֹתוֹ וּמוֹחֵל לוֹ עַל חוֹבוֹתָיו.

בְּרַח מֵהַמְּלַכּוּת

עז

וְעַל-כֵּן, אֱהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, אַף שְׁנִלְכַדְתָּ עִכְשָׁו
בַּמְּלַכּוּת חֲזָקָה, שֶׁהֵיכָר הָרַע תִּפְסֵם אוֹתָךְ בְּמַצּוּדָתוֹ,
וְאַתָּה נִכְשָׁל בְּפָגַם הַבְּרִית, הוֹצֵאת זָרַע לְבִטְלָה, וּבְכָל
מִינֵי הַסְּתַפְּלִיּוֹת רָעוֹת וּבְכָל מִינֵי עֲרִיּוֹת, אִם אַתָּה רוֹצֵה
לְבָרַח מֵהַמְּלַכּוּת שְׁשָׂם תַּחְתֶּיךָ יִצְרָךְ הָרַע, רְאֵה,
אֱהוּבִי, בְּנֵי, לְלַכֵּת עִכְשָׁו לְמָקוֹם פְּנוּי שְׂאִין שָׂם
בְּנֵי-אָדָם, וּתְפָרֵשׂ אֶת כָּל שִׁיחַתְךָ לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ, וְתִבְכֶּה
לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ, וּתְסַפֵּר לוֹ אֶת כָּל מַה שֶׁעוֹבֵר עָלֶיךָ
בַּפְּרָטִי פְּרִטִיּוֹת, וְתִהְיֶה חֲזָק בְּעִבּוּדֵה הַקְּדוּשָׁה הַזֹּה, אֲזִ
תִּרְאֶה שְׂסוּף כָּל סוּף תִּזְכֶּה לְבָרַח מֵהַמְּלַכּוּת שְׁנִלְכַדְתָּ
בָּהּ, כִּי אֵי אֶפְשָׁר לְצַאת מֵהַמְּלַכּוּת, כִּי אִם עַל יְדֵי
שְׂאָדָם מִתּוֹדָה אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וּמְרָגִיל אֶת עֲצָמוֹ לְדַבֵּר
אֵלָיו יִתְבָּרַךְ בְּתַמִּימוֹת וּבְכַפְשִׁיטוֹת גְּמוּרָה, כִּי מַעֲלַת
הַתְּפִלָּה וְהַוִּדּוּי לְהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא עוֹלָה עַל הַכֹּל,
וּכְעֵין שְׂאֵמְרוֹ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (תּוֹרַת פְּהַגִּים פָּרַשְׁת
בְּחֻקוֹתֵי): מִיָּד כְּשֶׁהֵם מִתּוֹדִים עַל עֲוֹנוֹתֵיהֶם, מִיָּד אָנִי
חוֹזֵר וּמְרַחֵם עֲלֵיהֶם; כִּי אֶצְלוֹ יִתְבָּרַךְ מְאֹד יָקָר
כְּשֶׁאָדָם בָּא וּמִתּוֹדָה אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וּמְסַפֵּר לוֹ בַּפְּרָטִי
פְּרִטִיּוֹת כָּל מַה שֶׁעוֹבֵר עָלָיו, וְעַל-יְדֵי זֶה הוּא מְסַפֵּךְ
עָלָיו; וְעַל-כֵּן רְאֵה, בְּנֵי הַיָּקָר, לְבָרַח עִכְשָׁו אֵלָיו
יִתְבָּרַךְ, וְאַף שְׂאֵנִי יוֹדֵעַ שְׂמָרִים לְךָ הַחַיִּים מְאֹד, כִּי

נְלַכְדָּת בְּמַלְכּוּת כְּזוֹ שֶׁל תְּאֵוֹת נְאוּף, וְאַתָּה נִכְשָׁל בְּכָל פַּעַם בַּחֲטָאִים וְעוֹנוֹת, בְּפָגַם הַבְּרִית, הוֹצֵאת זָרַע לְבִטְלָה, נְאוּף, זְנוּת וְעַרְיוֹת וְכוּ', עִם כָּל זֹאת אִם אַתָּה רוֹצֵה לְבָרַח מֵהַמְּלִכּוּת הַזֶּה, רְאֵה לְשִׁפְךָ אֶת תְּפִלָּתְךָ וְשִׁיחַתְךָ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְתִהְיֶה חֲזַק מְאֹד מְאֹד בַּעֲבוּדָה הַקְּדוּשָׁה הַזֶּה, וְאַל תִּסְתַּפֵּל עַל שׁוֹם בְּרִיָּה שְׂאוּמֶרֶת אַחֲרָת, כִּי מֵה לָּךְ וְלָהֶם, הֲלֹא סוּף כָּל סוּף יַעֲבֹרוּ לָּךְ הַיָּמִים וְהַשְּׁבוּעוֹת, הִתְחַדְּשִׁים וְהִשְׁנִים, וְתִשָּׂאֵר לְבַד, כִּי תֵצֵא מִהָעוֹלָם הַזֶּה לְבַד, וְתִצְטָרֵךְ בְּהִכָּרַח לְחִזּוֹר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְעַל-כֵּן מֵה וְלָמָּה לָּךְ לְחַפּוֹת עַד אַז, וּמִי יַחוּס וְיִרְחַם עֲלֶיךָ אַז, כְּשֶׁתִּשָּׂאֵר לְבַד בְּבֵית הַקְּבָרוֹת בֵּין מְאוֹת וְאַלְפִים מֵתִים וְכוּ', לָכֵן קַח אֶת עֲצֻמָּךְ בְּיָדֶיךָ, אֲהוּבִי, בְּנִי, וְתִבְרַח עִכְשָׁו לְמָקוֹם פְּנוּי שְׂאִין שֵׁם בְּנֵי-אָדָם, וְתִסַּפֵּר לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ אֶת כָּל אֲשֶׁר עִם לְבָבְךָ, וְתִהְיֶה עֶקֶשׁן גָּדוֹל עַל דְּבַר זֶה, וְתִבּוֹא מִיָּד יוֹם בְּיוֹמוֹ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ עוֹד פַּעַם וְעוֹד פַּעַם, וְאַל תִּתְיַאֵשׁ כָּלֵל, וְאַז עַל-יְדֵי רַבּוּי תִפְלָה וּבִקְשָׁה, שֶׁתִּבְקַשׁ וְתִתְפַּלֵּל לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ, שְׂיַחוּס וְיִרְחַם עֲלֶיךָ, עַל-יְדֵי-זֶה תִזְכֶּה לְצֵאת מֵהַמְּלִכּוּת שְׁנִלְכְּדָת בָּהּ, וְזֶה עֵקֶר הָעֲצָה — לְשִׁיחַ וּלְסַפֵּר לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ בְּלִשׁוֹן שְׂאֵתָה רְגִיל בָּהּ, וְחַכְמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים אָמְרוּ (יִלְקוּט וְאַתְחַנּוּן, רָמַז תַּתְכַּה):

בְּכֹל קְרָאִינוּ אֱלֹהֵינוּ — בְּכֹל לְשׁוֹן שִׁישְׁרָאֵל קוֹרְאִין
 לְהַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא עוֹנֶה אוֹתָן; וְאִין עוֹד דְּבַר הַמּוֹשֵׁף
 אֶת הָאָדָם, כְּמוֹ מִי שֶׁמְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבַּרֵּךְ בְּשִׁפְתַי הָאֵם
 שְׁלוֹ, בְּלְשׁוֹן שֶׁהוּא רְגִיל בָּהּ, כִּי עַל-יְדֵי-זֶה נִמְשָׁף לְבוֹ
 מְאֹד מְאֹד אַחַר דְּבוּרָיו, וְחִכְמֵינוּ הַקְדוֹשִׁים אָמְרוּ
 (מְדַרְשׁ תַּנְחוּמָא, פְּרָשְׁת וַיְרָא א): אָמַר לָהֶם הַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-
 הוּא לְיִשְׂרָאֵל: הָיוּ זֵהִירִין בְּתַפְלָה, שְׂאִין מְדָה אַחֲרֵת
 יָפָה הַיְמָנָה, וְהִיא גְדוּלָה מְכֹל הַקְרָבָנוֹת, וְאֶפְלוּ אִין
 הָאָדָם כְּדָאֵי לְהַעֲנוֹת בְּתַפְלָתוֹ וְלַעֲשׂוֹת חֶסֶד עִמוֹ, כִּיּוֹן
 שְׁמַתְפִּיל וּמְרַבָּה בְּתַחֲנוּגִים, אָנִי עוֹשֶׂה חֶסֶד עִמוֹ;
 וְעַל-כֵּן, אֶהוּבִי, בְּנֵי הַיְקָר, תַּעֲשֶׂה כָּל מִינֵי מַאֲמָצִים
 לְדַבֵּר עִמוֹ יִתְבַּרֵּךְ, וְתִשְׁפֹּף אֶת נַפְשְׁךָ לְפָנָיו יִתְבַּרֵּךְ,
 וְתִתְנוּגָה אֵלָיו יִתְבַּרֵּךְ, וְאֶפְלוּ שְׂאֵתָה יוֹדַע שְׂאֵתָה הַגְּרוּעַ
 בְּיוֹתֵר בְּעוֹלָם, עִם כָּל זֹאת עָלֶיךָ לְדַעַת, אֲשֶׁר רַבְנוּ ז"ל
 גָּלָה לָנוּ, אֲשֶׁר אִין שׁוּם יְאוּשׁ בְּעוֹלָם כָּלָל, וּמְכֹל
 הַמְקוּמוֹת יְכוּלִים לְהִתְקַרֵּב אֵלָיו יִתְבַּרֵּךְ, כִּי אִין בְּלַעֲדָיו
 יִתְבַּרֵּךְ כָּלָל, כִּי הוּא מְמַלֵּא כָּל עַלְמִין, וְסוּבֵב כָּל
 עַלְמִין וּבְתוֹךְ כָּל עַלְמִין, וּכְבָר אָמַר דְּוֹד הַמֶּלֶךְ (תְּהִלִּים
 קל"ט, ז"ב): "אָנֹה אֵלֶךְ מְרוֹיַחֵךְ וְאָנֹה מְפָנֶיךָ אֶבְרַח, אִם
 אֶסַּק שְׁמַיִם שָׁם אֶתָּה, וְאֶצִּיעָה שְׂאוֹל הַנֶּחֱד, אֲשֶׁא כֹנְפֵי
 שְׁחַר אֲשַׁכְנֶה בְּאַחֲרֵית יָם, גַּם שָׁם יִדְּךָ תַּנְחֵנִי וְתִאֲחַזְנֵנִי

ימינך, ואמר אך חשך ישופני ולילה אור בעדני, גם חשך לא יחשיך ממך, ולילה כיום יאיר כחשיכה כאורה", כי באמת אין שום מציאות בלעדיו יתברך כלל, והכל לכל אלקות גמור הוא, ומה שאתה אינך מרגיש את האורות האלו, זהו רק מחמת שאתה נמצא במלכות שפרש תחתך היצר הרע, ועל-כן ראה לעשות זאת, בני היקר, ותציית אותי, ותלך בכל יום למקום פנוי שאין שם בני-אדם, ותשפך את נפשך אליו יתברך, אשר רק זה יוציא אותך מהמלכות שנלכדת בה בפגם הברית, הוצאת זרע לבטלה, ובכל מיני גאוף ועריות, ונטמאת בכל מיני הסתכליות רעות. וחקמינו הקדושים אמרו (מדרש תנחומא, פרשת וישלח ט): אין הקדוש-ברוך-הוא חפץ לחיב בריה, אלא מבקש שיתפללו הבריות לפניו ויקבלם; כי כשאדם מתפלל אל הקדוש-ברוך-הוא הקדוש-ברוך-הוא עונה לו, ולא זו משם עד שמוחלים לו, ועל-כן אל יהיה דבר זה נקל בעיניך, ואף שאתה מרגיש את עצמך עכשו הגרוע, הירוד והמלכלך ביותר, ויתכן שפן הוא האמת, שנתלכלכת כל-כך בפגם הברית, הוצאת זרע לבטלה, וטמאת את נפשך בכל מיני גאוף ועריות, רחמנא לישזבן, עם כל זאת עליך לדעת, אשר חקמינו

הַקְּדוּשִׁים אָמְרוּ (סְנֵהֲדַרְיִן מִג): מִי שֶׁדַּעַתּוֹ שְׁפִלָּה, אֵין תְּפִלָּתוֹ נִמְאָסָת, שְׁנֵאֲמַר (תְּהִלִּים נא, יט): "לֵב נִשְׁבֵּר וְנִדְכָּה אֱלֻקִּים לֹא תִבְזֶה"; כִּי אֲצֵל הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מְאֹד מְאֹד חָשׁוּב לֵב נִשְׁבֵּר, וְעַל-כֵּן בְּזֶה שְׂאֵתָה שָׁבוּר, וְכוּאֵב לָךְ מְאֹד, שְׁנִלְכַדְתָּ בְּמַלְכּוּת כְּזוֹ שֶׁל הַיִּצָּר הָרַע, אֵי־עֲצָף, אָהוּבִי, בְּנִי, אֵיךְ לָצֵאת מֵהַמְּלַכּוּת הָרַעָה שְׁנִלְכַדְתָּ בָּהּ, וְאַמָּנָם כִּי־צַד? רַק עַל-יְדֵי תְּפִלָּה וְהַתְּבוּדוֹת שֶׁתִּדְבַר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ בְּעֵקֶשׁנוֹת מִדֵּי יוֹם בְּיוֹמוֹ, וְאַפְלוֹ שְׁבִין כֶּךָ וּבִין כֶּךָ אֵתָה נוֹפֵל עוֹד פַּעַם וְעוֹד פַּעַם, אֵל תִּתְיַאֵשׁ לָבוֹא שׁוֹב אֶל הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ הוּא וְשׁוֹב אֶל הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, אֲפִלוֹ אֶלְךָ פְּעָמִים, וְלִסְפֹּר לוֹ שְׁנֵית מַה שֶׁעָשִׂיתָ, וְתִתְנֶדֶה לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ בְּכָל יוֹם וְיוֹם בְּעֵקֶשׁנוֹת גְּדוּלָּה, וְאֵל תְּסַתְּכַל עַל שׁוֹם לְצִים, בּוֹרִים, רִיקִים וְקָלִים, הַמְּתַלֹּצְצִים מִכָּל זֶה, כִּי כָּבֵר אָמַר הֶחָכֵם מִכָּל אָדָם (מְשָׁלִי ט, יב): "אִם חֲכַמְתָּ — חֲכַמְתָּ לָךְ, וְלָצֵת — לְבִדְךָ תִּשָּׂא", כִּי זֶה עָקַר הַחֲכָמָה — שֶׁאָדָם זוֹכֶה לְסִלֵּק אֶת חֲכַמְתּוֹ וּבִינְתּוֹ וְדַעַתּוֹ, וּמְצִית לְצַדִּיקִים הָאֲמִתִּיִּים שֶׁגָּלוּ לָנוּ אֶת עֲנִין הַתְּפִלָּה וְוִדוּי הַדְּבָרִים, וְאֵיךְ שֶׁדְּבַר זֶה מְאֹד חָשׁוּב בְּעֵינָיו יִתְבָּרַךְ, וְאֵיךְ שֶׁדִּיקָא עַל-יְדֵי-זֶה הוּא מוֹחֵל לוֹ עַל כָּל הָעוֹוֹנוֹת, וְאֵיךְ שֶׁדִּיקָא עַל-יְדֵי תְּפִלָּה וּבִקְשָׁה

זוכים לברח מהמלכות שנלכד בה, ועל-כן מה ולמה לשמע אף ללצים המתלווצצים מכל דבר קדוש, יותר טוב לציית לחכמים האמתיים ואז אם תהיה עקשן גדול, אהובי, בני היקר, בעבודה הקדושה הזו, תראה סוף כל סוף את הנסים הנגלים שיעשה עמך הקדוש-ברוך-הוא, ואף שיכולים לעבר שבועות וחדשים, ואפלו שנים, שתרגיש עצמך שאינך יוצא מחול אף הקדוש אפלו כחוט השערה, אף-על-פי-כן תהיה עקשן גדול בעבודה הקדושה הזו — לדבר ולשיח אליו יתברך, ואז תזכה לצאת ולברח מהמלכות שנלכדת בה — בתאות נאוף ועריות והוצאת זרע לבטלה וכל מיני תועבות רעות, ואם תציית אותי בדבר זה, אז תראה איה שסוף כל סוף כל הירידות שלך תתהפכה לעליות גדולות, ותזכה להכליל בחי החיים בו יתברך, ותהיה נעשה כלי להמשכת שפע האור והחיות האלקי בזה העולם, ותזכה להכליל בו יתברך לגמרי.

ב.

צריך שתדע, אהובי, בני היקר, אם נפלת במלכות רעה של פגם הברית, הוצאת זרע לבטלה, ואתה נכשל בחטא המגנה הזה, עליך לדעת, אשר אי

אֲפֹשֶׁר לְצִאת מְזֵה, כִּי אִם עַל-יְדֵי מִדַּת הַשְּׂמֵחָה, כִּי הִקְלִפָּה שְׂמֵחָטָאת אֶת הָאָדָם בְּפָגַם הַבְּרִית, הוֹצֵאת זֶרַע לְבִטְלָה, נִקְרֵאת עַל שֵׁם יְלָלָה, כִּי הִיא קִלְפָּה לִילִית, וְהִיא זֹרֶקֶת וּמְשַׁלֶּכֶת עַל הָאָדָם עֲצָבוֹת וְדַכְאוֹן, וְעַל-כֵּן כָּל מִי שֶׁנִּכְשָׁל בְּפָגַם הַבְּרִית, הוֹצֵאת זֶרַע לְבִטְלָה, הוּא שְׂרוּי בְּדַכְאוֹן וּבְעֲצָבוֹן גָּדוֹל מְאֹד, וְכָל זֶה מֵהִקְלִפָּה הַזֹּאת, וְעַל-כֵּן אִי אֲפֹשֶׁר לְצִאת מְזֵה רַק עַל-יְדֵי מִדַּת הַשְּׂמֵחָה, שְׂצָרִיךְ לְחַזֵּק אֶת עֲצָמוֹ לְהִיּוֹת בְּשְׂמֵחָה תָּמִיד, וְלִמְסַר נַפְשׁוֹ מְאֹד לְהִיּוֹת בְּשְׂמֵחָה, עַל אֵף שְׂקִשָּׁה וְכָבֵד לוֹ מְאֹד מְאֹד לְהִיּוֹת שְׂמֵחַ, כִּי סוּף כָּל סוּף חֲטָא בְּחֲטָא חֲמוֹר כְּזֶה, כִּי הִחְטָא הִזֵּה הוּא מְאֹד חֲמוֹר, וְהוּא חֲטָא שֶׁל עֵר וְאוֹנָן, שְׁנֵאמַר בְּהֵם "וַיִּשְׁחַת אֶרְצָה" וְגו', "וַיִּרַע בְּעֵינָי ה' וַיִּמִּיתֵהוּ" וְגו', "וַיְהִי עֵר בְּכוֹר יְהוּדָה רַע בְּעֵינָי ה'" (בְּרֵאשִׁית לח, ז), וְכֵן נֶאמַר: "וַיָּמָת גַּם אוֹתוֹ" וְגו', שְׂאֵף הוּא בְּאוֹתָהּ מִיתָה מֵת, כִּי מִיתָתוֹ שֶׁל עֵר כְּמִיתָתוֹ שֶׁל אוֹנָן כִּי רָעָתוֹ שֶׁל אוֹנָן — מִשְׁחִית זֶרְעוֹ הִזֵּה, כֵּן הִזֵּה אוֹנָן, וְעַל-כֵּן הִחְטָא הִזֵּה נִקְרָא עַל שֵׁם אוֹנָן, וְהוּא חֲטָא חֲמוֹר מְאֹד, עַד שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (נִדָּה יג): עַל פְּסוּק (שְׁמוֹת כ, יג): "לֹא תִנָּאֵף" — לֹא תִהְיֶה בְּךָ נֵאֻוֵף בֵּין בֵּינָם בֵּין בְּרִגְלָה, וְהוּא שְׂמֵשֶׁשֶׁף מִלְּתוֹ בֵּינָם אוֹ בְּרִגְלָה, וּמִמְשֵׁשׁ

בְּאֲמָתוֹ, וּמוֹצִיא שְׂכֵבֶת זָרְעוֹ לְבִטְלָה כַּמּוּבָא שָׁם
 בְּתוֹסְפוֹת, וַיֵּשׁ מֵהָרָאשׁוּנִים שְׁמָנוּ אֶסּוּר זֶה בֵּין הַלְּאֻוִּים
 כְּלָאוּ מִיַּחַד "לֹא תִנְאַף" — לֹא תִהְיֶה לְאִיף כְּגוֹן
 הַמְּנַאֲפִים בֵּיד אוֹ בְּרִגְלָה, הֵינּוּ שְׁלֹא תִתֵּן מְקוֹם לְאִיף
 וְחִמָּה, שְׂיִהְיֶה וַיִּשְׁלַט בְּעוֹלָם עַל-יְדֵי הַנְּאוּף בֵּיד אוֹ
 בְּרִגְלָה, כִּי הִשְׁחַתַּת זָרְעוֹ לְבִטְלָה גּוֹרֶמֶת רְעוֹת רַבּוֹת
 בְּעוֹלָם, וְכָל הַקְּלָפוֹת וְהַצָּרוֹת וְהַיְסוּרִים מִתְּרַבִּים
 בְּעוֹלָם רַק עַל-יְדֵי שְׁמִשְׁחִית זָרְעוֹ לְבִטְלָה, וְעוֹן זֶה
 חָמוּר מְאֹד יוֹתֵר מִכָּל הַעֲבֵרוֹת שֶׁבַּתּוֹרָה, כַּמּוּבָא בַּזֵּהר
 הַקָּדוֹשׁ (פָּרָשַׁת וַיִּשָּׁב וּפָרָשַׁת וַיַּחֲי) וְכֵאלוֹ שׁוֹפֵךְ דָּמִים (נִדָּה
 יג) וְהוֹרֵג אֶת הַנֶּפֶשׁ, שְׁנֵאֲמַר (יִשְׁעִיָּה נז, ה): "הַנְּחַמִּים
 בְּאֵלִים תַּחַת כָּל עֵץ רַעֲנָן שׁוֹחֲטֵי הַיְלָדִים בְּנִחְלִים" —
 אֵל תִּקְרִי שׁוֹחֲטֵי אֶלֶּא סוֹחֲטֵי, עֲלֵיהֶם נֹאמַר "יְדִיכֶם
 דָּמִים מְלֹאוּ" (יִשְׁעִיָּה א, טו), אֵלוֹ הַמְּנַאֲפִים בֵּיד, שְׁמִכָּל
 טָפָה הִיָּה רְאוּי לְהִיּוֹת נוֹצֵר זָרַע קֹדֶשׁ, וְהוּא כְּאֵלוֹ עוֹבֵד
 עֲבוּדָה זָרָה, שְׁנֵאֲמַר: "תַּחַת כָּל עֵץ רַעֲנָן" (יִשְׁעִיָּה נז),
 וְכֵאלוֹ מְבִיא מִבּוֹל לְעוֹלָם, שְׁעֵבְרָה זֹו הִיָּתָה שֶׁל דוֹר
 הַמִּבּוֹל, וְעַל-כֵּן עֲבָרָה זֹו מְמַרְרֶת מְאֹד אֶת הַחַיִּים, כִּי
 מְכַנְּסֶת אֶת הָאָדָם בְּיָאוֹשׁ גְּדוֹל מְאֹד, וְאִי אֶפְשָׁר לְהַנְּצִל
 מִזֶּה, כִּי אִם עַל-יְדֵי שְׂיִתְקַרֵּב אֶל הַצְּדִיק הָאֲמֵת, שֶׁהוּא
 בֶּן הַשְּׂמִיחָה, אֲשֶׁר יֵרֵד אֶל זֶה הָעוֹלָם, כְּדִי לְהוֹצִיא אֶת

כָּל אֵלוֹ הַנִּפְשׁוֹת שֶׁנִּכְשְׁלוּ בַּפְּגָם הַבְּרִית, הוֹצֵאת זֶרַע לְבִטְלָה, וְכָל מִינֵי עֲרִיּוֹת, רַחֲמָנָא לִישׁוּבָן, שֶׁדָּבַר זֶה נַעֲשֶׂה עַל-יְדֵי קַלְפָּה הַנִּקְרֶאת יִלְלָה.

וְעַל-כֵּן, אֶהוּבִי, בְּנֵי הַיֶּקֶר, מֵאַחַר שֶׁכָּבַר נִפְלְטָה בְּמָקוֹם שֶׁנִּפְלְטָה, וְנִתְפַּסְתָּ בְּתוֹךְ הַמְּלַכְדָּת שֶׁל הַיֵּצֵר הָרַע, וְאַתָּה נִכְשַׁל בְּכָל פַּעַם בְּהוֹצֵאת זֶרַע לְבִטְלָה, וְאַתָּה מִתְחַמֵּם לְעַבְרָה, וְאַתָּה מוֹצִיא זֶרַע לְבִטְלָה בֵּין בֵּיד בֵּין בְּרָגֶל, רַחֲמָנָא לִישׁוּבָן, עָלֶיךָ לְדַעַת, כִּי הוּא עוֹן חָמוּר מְאֹד, אֲךָ עַל הַכֹּל מוֹעִילָה תְּשׁוּבָה, כַּאֲשֶׁר גָּלָה לָנוּ רַבֵּנוּ ז"ל (עֵין שִׁיחֹת הַר"ן, סִימָן ע"א), וְעַקֵּר הַתְּשׁוּבָה הִיא "שְׂמֻחָה", שֶׁתְּשַׁתְּדֵל לְשִׂמְחָה מְאֹד מְאֹד, כִּי עַל-יְדֵי שֶׁתְּשַׂמַּח אֶת עַצְמְךָ, עַל-יְדֵי-זֶה יִשְׁמַר הַקָּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא אֶת בְּרִיתְךָ (עֵין לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן קס"ט), וְצָרִיכִים לְמָסַר אֶת נַפְשׁוֹ מְאֹד מְאֹד עַל מִדַּת הַשְּׂמֻחָה, כִּי אֵי אֶפְשָׁר בְּשׁוּם פְּנִים וְאִפְּן לְהַנְצִיל מִהַחֲטָא הַזֶּה אֶלָּא עַל-יְדֵי שְׂמֻחָה, וְאֵי אֶפְשָׁר לְבֹא לְשִׂמְחָה, אֶלָּא עַל-יְדֵי תְּקוּן הַבְּרִית, וְעַל-כֵּן הֵם תְּלוּיִים זֶה בְּזֶה, וְעַל-כֵּן כֹּדַאי לָךְ לְמָסַר אֶת נַפְשְׁךָ מֵהַיּוֹם וּמִהַרְגַע הַזֶּה לְהִיּוֹת רַק בְּשִׂמְחָה, וּבְכָל פַּעַם שֶׁתִּכְנָס בָּךְ אִיזוֹ מְרִירוֹת וְעֲצָבוֹת, תִּדַע שֶׁהַכֹּל מֵהָעוֹנוֹת

הַמְּרַבִּים שְׁלֹךְ, שְׁחַטְאָתָ בַּפְּגָם הַבְּרִית, הוֹצֵאת זֶרַע לְבִטְלָה, וְנִלְכַּדְתָּ בַּמְּלֻכּוּת רָעָה, וְאִי אֶפְשָׁר לְצַאת מִזֶּה רַק אִם תִּשְׁמַח אֶת עַצְמָךְ, וְיִזְכַּר מֵאֲמָרָם ז"ל שְׁאָמְרוּ (מִדְּרַשׁ תַּנְחוּמָא פְּרַשְׁתָּ שְׁמִינֵי ב'): אֵינן הַשְׂמִיחָה מִמִּתְּנָת לְאָדָם, לֹא כֹל מִי שְׁשִׂיחַ הַיּוֹם שְׂמִיחַ לְמַחֵר; וְעַל-כֵּן, אֶהוּבֵי, בְּנֵי, עֲלִיף לְמִסֵּר אֶת נַפְשׁוֹ לַהֲיוֹת עוֹד הַיּוֹם בְּשִׂמְחָה, וְעַל-יְדֵי-זֶה תִּזְכֶּה בְּאַמֶּת לְצַאת עוֹד הַיּוֹם מֵהַחַטָּא הַמְּגִנָּה הַזֶּה, וְאַף שְׂכַבְּר נְסִיתָ בְּכֹל מִינֵי אֶפְנִים שְׁבַע-עוֹלָם לַהֲיוֹת בְּשִׂמְחָה, וְעַם כָּל זֹאת נִתְגַּבְּרָה עֲלִיף הַקְּלָפָה הַזֹּאת, תִּדַּע שֶׁהַסִּימָן הוּא שְׁעֵדִין לֹא הֵייתָ בְּשִׂמְחָה בְּשִׂלְמוֹת, כִּי אִם הֵייתָ בְּשִׂמְחָה בְּשִׂלְמוֹת, לֹא הֵייתָ בָּא לְחַטָּא הַזֶּה, וְעַל-כֵּן רָאֵה לְהִתְגַּבֵּר בְּיָתֶר שְׂאֵת וּבְיָתֶר עוֹז לַהֲיוֹת בְּשִׂמְחָה, כִּי הַעֲצָבוֹת וְהַמְּרִירוֹת הֵינָּה רוּחַ רָעָה, שְׂבָאָה מֵהַקְּלָפָה שְׂמַחְטָאָתָ אֶת הָאָדָם בַּפְּגָם הַבְּרִית, עַד שְׁנַעֲשִׂית דַּעְתּוֹ מְבַהֵלֶת וּמְבַלְבֵּלֶת לְגַמְרֵי; וְלָכֵן רָאֵה, אֶהוּבֵי, בְּנֵי הַיָּקָר, לְמִסֵּר אֶת נַפְשׁוֹ עַל מִדַּת הַשְׂמִיחָה, וְחֻכְמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים אָמְרוּ (יְרוּשְׁלָמִי, סֵפָה, פָּרָק ה', הַלְכָה א'): אֵינן רוּחַ הַקְּדוֹשׁ שׁוֹרָה אֲלָא עַל לֵב שְׂמִיחַ, וְעַקֵּר רוּחַ הַקְּדוֹשׁ הוּא, שְׂאָדָם יִזְכֶּה לְדַבֵּק אֶת עַצְמוֹ בּוֹ יְתַבְּרֵךְ, וְאִי אֶפְשָׁר לְבוֹא לְדַבְּקוֹת הַבוֹרָא יְתַבְּרֵךְ, אֲלָא עַל-יְדֵי תַקוּן הַבְּרִית, כִּי תַקוּן הַבְּרִית תְּלוּי בְּתַקוּן

המחשבה, כפי שאדם מזכך ומטהר את מחשבתו, וחושב רק ממנו יתברך, על-ידי-זה אף פעם לא יבוא לפגם הברית, הוצאת זרע לבטלה. וכיצד בא האדם לחטא המגנה הזה? כשמכניס בדעתו כל מיני דמיונות רעים, ומדמה לעצמו, רחמנא לישזבן, תמונות של ערם, שקוץ ותעוב, או מסתכל על כל מיני תמונות מתעבות, ובזה מחמם את עצמו, ובא להוצאת זרע לבטלה, ונלכד במלכות של הסטרא אחרא, ועל-ידי-זה כל מחשבתו ומחו מנחים בטמאה ובזזהמה, והוא רחוק לגמרי ממנו יתברך, וכל מה שנוכנס יותר בחטא המגנה הזה, על ידי-זה נעשה יותר ממרמר ובדכאון, עד שעל-פירב מי שחטא בחטא הזה, הוא תמיד ברוח נמוכה ובעצבות רוח, והוא תמיד בכעס ובקפדות, ויש לו טענות על כל העולם כלו, והוא ממרמר ובדכאון גדול, ומדבר כל דבר רע על כל הצדיקים האמתיים, כי המאמין האמתי, אשר מאמין, שאין בלעדיו יתברך כלל, הוא לא ידבר על אף אחד, כי מי הם המדברים על צדיקים אמתיים ועל כלל נשמות ישראל? רק אלו שנלכדו במלכות של הוצאת זרע לבטלה, פגם הברית, שחטאו בין ביד ובין ברגל, והוציאו את זרעם לבטלה על הארץ, שעל-ידי-זה

ברח מהמלכּוּת

נגרמה להם מיתה, ונחשכו להם כל האורות, ועל-כן הם תמיד בדכּאון ובצער גדול, והם ממרמרים ומדברים כל דבר רע על הצדיקים האמתיים, ולכן אם אתה רואה אדם ממרמר ובדכּאון, ומדבר כל דבר רע על כל אחד, והוא איש רע מעללים, ואין לו מלה טובה לאף אחד, סימן זה יהיה בידיך, שהוא פגום מאד בפגם הברית, הוצאת זרע לבטלה, ושופך זרעו על הארץ, רחמנא לצלן, ובשביל זה הוא כעסן כל-כּוּ, רחמנא לצלן, ממש רוצח, והוא נלכּד במלכּוּת היצר הרע, והוא צריך לרחמים רבים לצאת ולברח מהמלכּוּת שנלכּד בה, ולכן מי שיודע שפגם בחטא המגנה הזה, עליו למסור את נפשו להתקרב אל הצדיק האמת, ואל ידבר על שום בריה שום רע, ויהיה תמיד בשמחה עצומה, ועל-ידי זה יש לו תקנה טובה לתקן הכל, כי על-ידי שיהיה תמיד בשמחה, על-ידי זה ימשך עליו אור ודעת גדול מאורות צחצחות, אורות רוחניות, ויזכה לרוח הקדש, למח ברור ומזכּוּ, ועל-ידי-זה ינצל מחטא המגנה הזה;

וזכּר זאת, אהובי, בני, כי מי שחטא בפגם הברית, הוא מסלק את השכינה ממנו, וכשאינ השכינה

עמו, אַזִּי הוּא שְׂרוּי בְּצַעַר וּבְמִרְרוֹת גְּדוֹלָה, וְעַל-כֵּן
אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (שֵׁבַת ל:): אֵין הַשְּׂכִינָה שׁוֹרָה
לֹא מִתּוֹךְ עֲצָבוֹת... אֶלֶּא מִתּוֹךְ דְּבַר שְׂמֻחָה שֶׁל מִצְוָה;
וְלִכֵּן רָאֵה לְשַׂמַּח אֶת עַצְמְךָ עִם הַנְּקֻדּוֹת הַטּוֹבוֹת שֶׁיֵּשׁ
בָּךְ, וְעַל-יְדֵי שְׂתַמְסֹר אֶת נַפְשְׁךָ לְהִיּוֹת בְּשִׂמְחָה; זֶה
בְּעֲצָמוֹ יִכְפַּר לְךָ עַל כָּל עֲוֹנוֹתֶיךָ, כִּי עַל-יְדֵי שְׂמֻחָה
נִתְרַחַב הַלֵּב, וִיכוּלִים לָבוֹא לְהַתְּפַלֵּל לְהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-
הוּא, וְזֶה שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (בְּרָכוֹת לד:): אֵין
עוֹמְדִין לְהַתְּפַלֵּל אֶלֶּא מִתּוֹךְ שְׂמֻחָה שֶׁל מִצְוָה; וְעַל-כֵּן
מֵאַחַר שֶׁכָּל תְּקוּנָה הוּא עַל-יְדֵי תְּפִלָּה, תִּהְיֶה חֲזַק
וְאִמִּץ לְהַתְּפַלֵּל אֵלָיו יְתִבְרַךְ, וְאִי אֶפְשָׁר לְהִגִּיעַ אֶל
תְּפִלָּה בְּשִׁלְמוֹת, כִּי אִם עַל-יְדֵי שְׂמֻחָה; וְלִכֵּן, אֶהוּבִי,
בְּנִי, הָעֶקֶר רָאֵה לְהִיּוֹת בְּשִׂמְחָה עֲצוּמָה, כִּי עַל-יְדֵי
שְׂמֻחָה יִתְרַחַב לְבָבְךָ, וְתוּכַל לָבוֹא אֵלָיו יְתִבְרַךְ. וְעַלֶיךָ
לְדַעַת בִּידְעָה בְּרוּרָה וּמְחֻלָּטָה, אֶהוּבִי, בְּנִי, כִּי בְּלִי
שְׂמֻחָה אֵי אֶפְשָׁר לְהַתְּפַלֵּל בְּשׁוּם פְּנִים וְאִפֶּן, וְעַל-כֵּן
אִם אַתָּה רוֹצֵה בְּאַמֶּת לְזַכּוֹת לְתְּפִלָּה, אַתָּה צְרִיךְ לְמַסֵּר
אֶת נַפְשְׁךָ עַל עֲבוֹדַת הַשְּׂמֻחָה, וְכָל מֵה שֶׁתִּשְׂמַח
בְּיוֹתֵר, עַל-יְדֵי-זֶה תִּזְכֶּה לָבוֹא לְהַתְּפַלֵּל אֵלָיו יְתִבְרַךְ,
וְלִכֵּן רָאֵה, אֶהוּבִי, בְּנִי הַיָּקָר, לְקַחַת אֶת עַצְמְךָ בְּיַדֶיךָ,
וְאִם אַתָּה רוֹצֵה לְבָרַח מֵהַמְּלִכּוּת שְׁנִלְכַדְתָּ בָּהּ, בַּחֲטָא

המגונה הזו של הוצאת זרע לבטלה וכל מיני נאוף ועריות, תשתדל למסור את נפשך להיות רק שמח תמיד, ואל תסתפל על שום ברך שבעולם, ותהיה רגיל לרקוד בינך לבין עצמך, וכן תשתדל לקבל את כל אדם בשמחה, ותדון את כל ברך לכף זכות, ואף פעם אל תדון את שום ברך לכף חוב, רק תשתדל למצא אצל כל אחד נקדה טובה, ועל-ידי-זה גם בעצמך תמצא נקדות טובות, ודיקא על-ידי-זה תזכה לשוב בתשובה, וזכור דבר זה, כי אי אפשר לברח מהמלכדות שנלכדת בה בפגם הברית, הוצאת זרע לבטלה, כי אם על-ידי תקף השמחה, ואתה צריך למסור את נפשך להיות בשמחה, ואם תציית אותי בדבר זה, אז תראה נסים נגלים שיעשה עמך הקדוש-ברוך-הוא, ואל ישבר לבך שחטאת כבר כל-כך עד שאין לך תקנה, רק תדע שהוא יתברך אב הרחמן, ובוודאי אם האדם שב בתשובה אמתית, אזי הוא יתברך מקבלו, כי אין הוא חפץ במות הרשעים כי אם בתשובתן, ועל-כן ראה לקחת את עצמך בידיך, ותהיה רק שמח תמיד, ובזה אתה מראה שפונתך היא אל האמת, ועל-ידי-זה תזכה באמת לשוב בתשובה אמתית; אשרי מי ששב בתשובה אמתית, והוא שמח

תמיד, שָׁאוּז לֹא יִזוּז מִשָּׁם עַד שְׁיִמְחִלוּ לוֹ עַל כָּל
עוֹנוֹתָיו.

ג.

צָרִיךְ שֶׁתִּדַע, אֱהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, אִף שֶׁנִּפְלָא
בְּמַלְכּוּת רָעָה שֶׁל פָּגַם הַבְּרִית, הוֹצֵאת זֶרַע לְבִטּוּלָה,
וְאַתָּה נִכְשָׁל בַּמָּה שְׁאַתָּה נִכְשָׁל, עָלֶיךָ לְהִתְחַזֵּק בְּכָל
מִינֵי אָפְנִים שֶׁבְּעוֹלָם, וְאַל תִּפְּל בְּדַעְתְּךָ כָּלֵל, וְאַף
שֶׁהַחֲטָא הַזֶּה גוֹרֵם לְמְרִירוֹת וְהוֹרֵס אֶת הָאָדָם בֵּין
בְּגִשְׁמִיּוֹת וּבֵין בְּרוּחַנִיּוֹת, כִּי הַחֲטָא הַזֶּה הוּא חֲטָא
מְגֻנָּה מְאֹד, וּמְכַנֵּס בְּאָדָם מְרִירוֹת, עַד שֶׁמִּי שֶׁנִּכְשָׁל
בוֹ, קָשָׁה וְכָבֵד לוֹ לְצֵאת מִמֶּנּוּ, וְהוּא צָרִיךְ לְרַחֲמִים
רַבִּים, רַחֲמִים עֲצוּמִים, שְׁיִזְכֶּה לְצֵאת מִמֶּנּוּ, אִךְ רַבְּנוּ
ז"ל גָּלָה לָנוּ עֲצוֹת נוֹרָאוֹת וְנִפְלְאוֹת עַד מְאֹד, וְאָמַר
בְּזוֹ הַלְּשׁוֹן: נִכְסַפְתִּי מְאֹד לְהַמְשִׁיךְ אֶת הָעוֹלָם אֶל
עֲשִׂיָּה, שְׁיִהְיֶה חַיּוֹב אֶצְלִי כָּל אֶחָד וְאֶחָד לְלַמֵּד כֶּן וְכָךְ
בְּכָל יוֹם חֵק וְלֹא יַעֲבֹר; וְאָמַר, שְׁאַפְלוּ אוֹתָם הָאֲנָשִׁים
הַרְחוּקִים מִן הַקְּדוּשָׁה מְאֹד, שֶׁנִּלְכְּדוּ בְּמַצוּדָה רָעָה, עַד
שֶׁרְגִילִים בַּעֲבֻרוֹת, חֶסֶד וְשָׁלוֹם, רַחֲמָנָא לְצַלָּן, רַחֲמָנָא
לִישְׁזַבֵּן, אִף-עַל-פִּי-כֵן הִפְּחַ שֶׁל הַתּוֹרָה גְּדוּל כָּל-כֶּן,
עַד שֶׁיִּכּוֹל לְהוֹצִיא אוֹתָם מִן הָעֲבֻרוֹת שֶׁרְגִילִים בָּהֶם;

חֶסֶד וְשִׁלּוּם, וְאִם יַעֲשׂוּ לָהֶם חֶק קָבוּעַ וְחַיּוּב חֶזֶק לְלַמֵּד
בְּכָל יוֹם כֶּף וְכֶף יִהְיֶה אִיךָ שְׂיִהְיֶה, בְּיָדָי יִזְכּוּ לְצֵאת
מִמְצוּדָתָם הַרְעָה עַל-יְדֵי הַתּוֹרָה, כִּי כַח הַתּוֹרָה גְּדוּל
מָאד (עֵינַי שִׁיחֹת הַר"ן, סִימָן יט), וּמִקְבֵּל בֵּין אֲנָשִׁי
שְׁלוֹמֵנו, אֲשֶׁר פָּנַתּוּ שֶׁל רַבֵּנוּ ז"ל בְּ"כֶף וְכֶף" הִיא —
אַמִּירַת ח"י פְּרָקִים מִשְׁנִיּוֹת, כִּי מִי שֶׁמְרַגֵּיל אֶת עֲצָמוֹ
לוֹמֵר בְּכָל יוֹם ח"י פְּרָקִים מִשְׁנִיּוֹת, הוּא יִהְרַג אֶת
יָצְרוֹ, כִּי מַעֲלַת לְמוֹד מִשְׁנִיּוֹת עוֹלָה עַל הַכֹּל, כִּי מִשְׁנָה
אוֹתִיּוֹת נִשְׁמָה, וּמִי שֶׁזוֹכֶה לְעֶסֶק בְּמִשְׁנִיּוֹת, מִזְכֵּךְ אֶת
נִשְׁמָתוֹ, וּמְנַקֶּה וּמְכַבֵּסָה מִכָּל מִינֵי חֲלוּדָה שֶׁנִּדְבָקוּ בָּהּ,
וְחֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים הִפְּלִיגוּ מָאד בְּמַעֲלַת לְמוֹד מִשְׁנִיּוֹת,
עַד שֶׁאָמְרוּ (וַיִּקְרָא רַבָּה ז, ג): אֵינן הַגְּלִיּוֹת מִתְּכַנְסוֹת אֶלָּא
בְּזָכוֹת מִשְׁנִיּוֹת; וְיָדוּעַ, אֲשֶׁר עַל-יְדֵי חֲטָא הוֹצֵאת זָרַע
לְבִטְלָה, הָאָדָם מִפְּזוֹר נְצוּצוֹת בְּמָקוֹם שֶׁמִּפְּזוֹר, וְגוֹרֵם
כָּל מִינֵי רָעוֹת וְצָרוֹת רַבּוֹת בְּעוֹלָם, כָּל מִינֵי קְלָפוֹת
וְכִסּוּיִים, הַמְּכַסִּים וּמְסַתִּירִים וּמַעֲלִימִים אֶת אֲמַתַּת
מְצִיאֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ, אֲשֶׁר זֶה עֶקֶר הַגְּלוּת, כִּי עֶקֶר הַגְּלוּת
הִיא רַק מַחְמַת חֶסְרוֹן אֶמוּנָה (עֵינַי לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א'),
סִימָן ז'), וְעַל-כֵּן בָּזָה שְׁאָדָם לוֹמֵד מִשְׁנִיּוֹת, עַל-יְדֵי-זֶה
מִזְכֵּךְ וּמְטַהֵר אֶת נִשְׁמָתוֹ מִכָּל מִינֵי חֲלוּדָה, וְזוֹכֶה
לְקַבֵּץ אֶת כָּל מַה שֶׁפְּזוֹר, וְזֶה שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים

(ויקרא רבה ז, ג): "מקטר מגש לשמי ומנחה טהורה" (מלאכי א, יא), וכי יש מנחה טהורה בקמיצה והקטרה בבבל? אלא איזו היא משנה? אמר הקדוש-ברוך-הוא: הואיל ואתם מתעסקים במשנה, כאלו אתם מקריבים קרבן, כי מעלת למוד משניות עולה על הכל, וזה עקר העשירות של האדם, כמו שאמרו חכמינו הקדושים (קהלת רבה ו, ב): "איש אשר יתן לו האלקים עשר" (קהלת שם) — זה בעל מקרא, ונכסים — זה בעל משנה, עיין שם; כי זה עקר העשירות של האדם — כשזוכה ללמד בכל יום מקרא ומשנה, שזה העשר והנכסים שלו בעלמא דאתי;

ועל-כן, אהובי, בני היקר, אם נלכדת בפח יקוש של הוצאת זרע לבטלה, ראה להזהר מאד לסיים בכל שבוע פרשה חמש ורש"י עם התרגום, וכן תלמד בכל יום ח"י פרקים משניות, ובאפן הזה תזכה לעשירות ולנכסים רבים, והעקר ראה לחזק את עצמך להתמיד ולהיות בכל חלקי התורה הקדושה, כי מי שזוכה ללמד את התורה הקדושה, על-ידי-זה נתכפרים לו כל עוונותיו, כמאמרם ז"ל (תנא דבי אליהו רבה, פרק יח): בא וראה כמה גדול כחה של התורה, שמטהרת את

פושעי ישראל בזמן שהם עושים תשובה אפלו מעבודה זרה שבידם; ועל-כן ראה, אהובי, בני היקר, לקחת את עצמך בידיך, ואף שאני יודע שקשה לך מאוד מאוד להתרכז בלמוד, מאחר שחטאת ופגמת בטפי מחך, שעל-ידי-זה נלכדת במלכות היצר הרע, וקשה לך לצמצם את מחך להבין את כל מה שאתה לומד, ראה לא להתיאש, אלא עשה זאת, אהובי, בני, ותתחיל לומר הרבה פרקים משניות, פרק אחר פרק, עד שתזכה לסיים בכל יום ח"י פרקים משניות, שדבר זה הורג את היצר הרע, וזה יכניס בך גם-כן חשק ללמד ולהיות בכל מקומות התורה הקדושה, ומעלת למוד התורה הקדושה אין לתאר ואין לשער כלל, עד שאמרו חכמינו הקדושים (תנא דבי אליהו רבה, פרק ד'): כל תלמיד חכם שעוסק בתורה בכל יום תמיד, כדי להרבות כבוד שמים, אינו צריך לא חרב ולא חנית, אלא הקדוש-ברוך-הוא משמרו בעצמו; ועל-כן מאחר שכל-כך נטמאת בחטא המגנה הזה, ראה לברח אל תוך התורה הקדושה, ותחביא את עצמך בתוך התורה הקדושה, והתורה תלמד אותך איך להטהר מכל מיני זממות שנדבקו בך, כמאמרם ז"ל (מדרש תנחומא, פרשת פי תבוא): מה המים אין העולם יכול לעמד בלא הם,

בְּרַח מֵהַמְּלִכּוּת

צה

וְאָדָם מְטֵהר עֲצָמוּ בָהֶם, כִּי אֵין הָעוֹלָם יְכוּל לְעַמֵּד
בְּלֹא תוֹרָה, וְהַתּוֹרָה מְלַמֶּדֶת אֶת הָאָדָם אֵיךְ יִטְהַר;
וְעַל-כֵּן רָאָה, אֱהוֹבִי, בְּנֵי הַיֶּקֶר, אֲף שְׁמַר לָךְ מְאֹד
מְאֹד, כִּי הַחֲטָא הַמְּגַנֵּה הַזֶּה שֶׁל הוֹצָאָת זָרַע לְבִטְלָה
מִכְּנִיס בְּאָדָם מְרִירוֹת דְּמְרִירוֹת וְדַכְּאוֹן וְעֲצָבוֹן,
שֶׁנַּעֲשֶׂה עֲצָבִי וְעֲצוּב מְאֹד, רָאָה לְלַמֵּד ח"י פְּרָקִים
מִשְׁנֵיּוֹת בְּכָל יוֹם, שֶׁהוּא כּוֹנֵן מִדַּת יְסוּד, וְזֶה כָּבֵר
יְכָנִיס בְּךָ חֶשֶׁק לְהִיּוֹת בְּכָל מְקוֹמוֹת שֶׁל הַתּוֹרָה
הַקְּדוּשָׁה, וְאֲף שֶׁבְּתַחֲלָה יִהְיֶה לָךְ קָשָׁה וְכָבֵד מְאֹד
מְאֹד דְּבַר זֶה, כִּי הָרִי נִשְׁקַעֵת בְּמִקּוֹר הַטְּמֵאָה, מְקוֹר
הַזֶּהָמָה, כִּי הַחֲטָא הַמְּגַנֵּה הַזֶּה שֶׁל הוֹצָאָת זָרַע
לְבִטְלָה, הוּא הַמְּלִכּוּת שֶׁל הַיֵּצֵר הָרַע, אֲשֶׁר קָשָׁה
וְכָבֵד לְצַאת מִשָּׁם, עִם כָּל זֹאת גָּלוּ לָנוּ חֲכָמֵינוּ
הַקְּדוּשִׁים סוּדוֹת נוֹרָאִים וְנִפְלְאִים מִמַּעַלְת אַמִּירַת
מִשְׁנֵיּוֹת, שֶׁזוֹכָה לְצַאת מִגְּלוּתוֹ, כַּמּוּבָא בַּזִּהְרַר הַקְּדוּשׁ
(בְּרֵאשִׁית כז): "אֲעֲשֶׂה לוֹ יַעֲזֹר כְּנֻגְדוֹ" (בְּרֵאשִׁית, ב, יח)
— זו מִשְׁנָה וְכוּ', אֵי זָכוּ יִשְׂרָאֵל הוּא יַעֲזֹר לְהוֹן
בְּגְלוּתָא וְכוּ', עֵינֵי שָׁם; וְכֵן מוּבָא (שָׁם מ.ב.): מָאן דְּקָרִי
וְתַנִּי שִׁית סְדְרֵי מִשְׁנָה דָּא הִיא מָאן דְּיַדְעַ לְסְדְרָא
וְלִקְשָׁרָא קִישׁוּרָא יַחֲוּדָא דְמֵאֲרִיָּה כְּדָקָא יָאוּת בְּכָל
יּוֹמָא תְּדִיר וְכוּ', עֵינֵי שָׁם; הָרִי לָךְ כְּשֶׁאָדָם זוֹכָה לְלַמֵּד

משניות, על-ידי-זה הוא מזנף ומטהר עצמו מכל מיני זממות, וזה עוזר לו בתוך גלותו המרה, וזוכה ליחד ולקשר יחודו של הקדוש-ברוך-הוא; ועל-כן עשה זאת, אהובי, בני, ואל תהיה בטלן, רק תשקד על דלתות ששה סדרי משנה, ותלמד בכל יום ח"י פרקים משניות, וכך במשך ימים ושנים תראה איך שכל העוונות יתהפכו לזכיות, רק אל תתיאש, וחכמינו הקדושים אמרו (מנחות קי.): כל העוסק בתורה, אינו צריך לא עולה ולא חטאת ולא מנחה ולא אשם, כי התורה בעצמה תכפר לו, ואף שאני יודע שפר לך מאד מאד, עד שאתה נמצא ביאוש גדול, עם כל זאת ראה, אהובי, בני היקר, לא להיות בטלן, רק תקבל על עצמך על התורה הקדושה. וחכמינו הקדושים אמרו (ירושלמי, ראש השנה, פרק ד', הלכה ח'): כיון שקבלתם עליכם על תורה, מעלה אני עליכם כאלו לא חטאתם מימיכם; עמד וראה והתבונן, אהובי, בני, מה נקרא מי שקבל עליו על תורה, עד שבזכות זה נתכפר לו הכל, ולא נשאר זכר מחטאו, ולכן אל תהיה בטלן, ואם כבר נפלת במלכות של היצר הרע, ראה לברח משם, וברח לך לתוך המשניות, ותקבל על עצמך חק ולא יעבר לגרס בכל יום ח"י פרקים משניות במסירות

נִפְּשׁ אֲמַתִּית, וּתְקַבֵּל עָלֶיךָ אֶת הָעֵל הַזֶּה, וְאִז תִּרְאֶה
 אִיךָ שֶׁתִּקְשֹׁר אֶת כָּל הָעוֹלָמוֹת, וְתִזְכֶּה סוּף כָּל סוּף
 לְצֵאת מֵהַפֶּחַ שֶׁנִּפְּלֵת בּוֹ, וְאֵל יִהְיֶה בְּעֵינֶיךָ דְבַר זֶה
 יִשָּׁן, אֲלֵא בְּכָל יוֹם וַיּוֹם יִהְיֶה אֶצְלָךָ חֲדָשׁ מִמָּשׁ, כִּי זֶה
 עֵקֶר מַעֲלַת לַמּוֹד הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, שְׁלוֹמֵךְ אוֹתָהּ בְּכָל
 יוֹם מִחֲדָשׁ, כְּמֵאֲמָרָם ז"ל (בְּרִכּוֹת סג): לְלַמְּדֶךָ
 שְׁחִבִּיבָה תּוֹרָה עַל לוֹמְדֶיהָ בְּכָל יוֹם וַיּוֹם כִּיּוֹם שֶׁנִּתְּנָה
 מִהֵרָ סִינִי; וְעַל-כֵּן רְאֵה לְהִיּוֹת עֲקָשָׁן עַל דְּבַר זֶה —
 לְלַמֵּד בְּכָל יוֹם שְׁעוֹר בְּמִקְרָא, בְּמִשְׁנָה, בְּגִמְרָא,
 בְּמִדְרָשׁ, בְּהִלְכָה, בְּזִהָר וּבִתְקוּנִים, וְתִהְיֶה גְרִיס
 בְּאוֹרֵיתָא תְּדִירָא, אֲבָל הַקְּבִיעוֹת הָעִקְרִית צְרִיכָה לְהִיּוֹת
 לָךְ עַל אֲמִירַת ח"י פְּרָקִים מִשְׁנִיּוֹת, אֲשֶׁר דְּבַר זֶה יוֹצֵיא
 אוֹתְךָ מֵהַפֶּחַ יְקוּשׁ שֶׁנִּפְּלֵת בּוֹ, וְאִז תִּזְכֶּה לְבָרַח
 מֵהַמְּלַכּוּת שֶׁהֵיִצֵּר הָרַע שָׁם לְרַגְלֶיךָ, וְאִם תִּצִּית אוֹתִי
 בְּזֶה לֹא תִתְחַרֵּט כָּלֵל, אֲלֵא אֲדַרְבֶּה, תִּרְאֶה אִיךָ שֶׁסוּף
 כָּל סוּף תִּזְכֶּה לְבָרַח מֵהַמְּלַכּוּת שֶׁל הֵיִצֵּר הָרַע, וְתִזְכֶּה
 לְהַכְּלִיל בּוֹ יִתְבָּרֵךְ בְּאַמֶּת.

ד.

אֶהוּבִי, בְּנֵי הַיְקָר! אִם אַתָּה רוֹצֵה לְצֵאת
 מֵהַמְּלַכּוּת שֶׁנִּלְכַּדְתָּ עַל-יְדֵי יִצְרָךְ, שֶׁהַכְּשִׁיל אוֹתְךָ

בפגם הברית, הוצאת זרע לבטלה, וכל מיני עריות והסתכליות רעות, ראה להרגיל את עצמך לעשות חסד עם זלתיך, כי אצלו יתברך מאד חשוב חסד, כי תכף ומיד פשאדם זוכה לעשות חסד עם חברו, על-ידי-זה משרה עליו את השכינה, כמאמרם ז"ל (ירושלמי, תענית, פ"ק ג', הלכה ד'): "ובצל ידי פסיתיה" (ישעיה נא, טז) — זו גמילות חסדים, שכל העוסק בגמילות חסדים, זוכה לישוב בצלו של הקדוש-ברוך-הוא, וזה סימנם של ישראל, שהם רחמנים וגומלי חסדים, כמו שאמרו חכמינו הקדושים (יבמות עט.): שלשה סימנים יש באמה זו: רחמנים, בישנים וגומלי חסדים; ובאמת החטא המגנה הזה של הוצאת זרע לבטלה, נקרא רע, כמו שכתוב (בראשית לח, ז): "ויהי ער בכור יהודה רע בעיני הוי"ה", כי החטא הזה עושה את האדם רע, והוא רחוק מאהבה וגמילות חסד, ועל-כן אם אפה רוצה באמת לזכות לצאת מהמלכות שגלפדת בה, ראה להתחזק במדת החסד, שתעשה חסד עם כל בר ישראל, ותמסר את נפשו על מדת החסד, כמאמרם ז"ל (ילקוט הושע, רמז תקכב): אמר הקדוש-ברוך-הוא: חביב עלי חסד שאתם גומלים זה לזה מכל הזבח שזבח שלמה המלך לפני, כי אצלו יתברך מאד מאד

בְּרַח מֵהַמְּלִכּוּת

צט

חשוב חסד שֶׁהָאָדָם עוֹשֶׂה עִם זְוֵלוֹתוֹ, וְשֹׂאוֹהֵב אֶת כָּל בַּר יִשְׂרָאֵל, כִּי הַחֲטָא הַמְּגִנָּה הַזֶּה מְכַנֵּס בְּאָדָם שְׂנֵאָה וְרַע לֵב עַל זְוֵלוֹתוֹ, וְנִעְשָׂה שׂוֹנֵא יִשְׂרָאֵל, רַחֲמָנָא לִישׁוּבָן, וְעַל-כֵּן עֵקֶר תְּקוּנָה פְּגָם הַבְּרִית, הוֹצֵאת זֶרַע לְבִטְלָה, וְעֵקֶר הַיְצִיאָה מֵהַמְּלִכּוּת שְׂנֵלְכֻדָּתָ בָּהּ, הִיא לַעֲשׂוֹת חֲסֵד עִם כָּל בַּר יִשְׂרָאֵל, וְלֶאֱהֹב אֶת כָּל בַּר יִשְׂרָאֵל כְּנִפְשׁוֹ, וְלִמְסֹר אֶת נַפְשׁוֹ בְּעִבּוּר אֲהֵבַת יִשְׂרָאֵל, וּבְעִבּוּר עֲשִׂית חֲסֵד עִם כָּל בַּר יִשְׂרָאֵל, וְעֵקֶר הַחֲסֵד הַגָּדוֹל בְּיוֹתֵר שְׂיִכּוּלִים לַעֲשׂוֹת עִם זְוֵלוֹתוֹ, הוּא — לְהֵאִיר בּוֹ אֶת דַּעַת הָאֱמֶת אֲמִתַּת מְצִיאֹתוֹ יִתְבָּרַךְ, לְהַחֲדִיר אֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בְּעַם יִשְׂרָאֵל, כִּי בְּיָדָיו הוּא דָּבַר גָּדוֹל לַעֲשׂוֹת חֲסֵד עִם כָּל בַּר יִשְׂרָאֵל בְּפַעַל מִמֶּשׁ בְּגוּפוֹ, וְלִמְסֹר אֶת נַפְשׁוֹ בְּעִבּוּר עֲשִׂית טוֹבָה לְזְוֵלוֹתוֹ, לְהַצִּילוֹ וּלְעוֹזְרוֹ בְּמָה שֶׁהוּא צָרִיךְ, כִּי הַצְּדָקָה וְהַחֲסֵד שְׂעוֹשִׂים עִם זְוֵלוֹתוֹ הֵם תְּקוּנָה הַבְּרִית, וְאֶצְלוֹ יִתְבָּרַךְ מְאֹד מְאֹד יָקָר וְחָשׁוּב כְּשֶׁבַר יִשְׂרָאֵל עוֹזֵר לְזְוֵלוֹתוֹ, וְדָבַר זֶה סוֹבֵב עַל דְּבָרִים גְּשָׁמִיִּים, שְׂצָרִיכִים לְעֹזֵר אֶחָד לְשָׁנִי, וּבְזֶה מְגַלָּה אֶת טוֹב לְבוֹ, וְאֲשֶׁר אֵי אֶפְשָׁר לְזַכּוֹת לָזֶה, כִּי אִם כְּשֶׁזּוֹכָה לְתְּקוּנָה הַבְּרִית, כִּי כָּל זְמַן שְׂאָדָם פְּגוּם בְּפָגַם הַבְּרִית, הוֹצֵאת זֶרַע לְבִטְלָה, עַל-יְדֵי-זֶה הוּא אִישׁ רַע מְעַלְלִים, כִּי הַחֲטָא הַזֶּה נִקְרָא

"רע", ואינו מניח לו לעשות טוב לזולתו, על-כן צריך למסור את נפשו, לעשות טובות לזולתו בפעל ממש בגשמיות, ומכל שכן שצריך למסור את נפשו להחזיר בזולתו את דעת האמת — האמונה הפשוטה בו יתברך, ולגלות לו את האמת; ועל-כן, אהובי, בני היקר, אם אתה יודע את מצבך באיזה מעמד ומצב אתה נמצא, ואתה מלכלך כל-כך בחטא המגנה הזה, ראה למסור את נפשך לגלות ולפרסם את הצדיק האמת, המגלה את האמונה הפשוטה בו יתברך בתמימות ובפשיטות גמורה, ואל תתבייש כלל לעסק בעסק הקדוש והנורא הזה — הפצת מעינות החכמה החוצה, כי זה עקר תקונך הנצחי, כי אין לך עוד תקון לפגם הברית, הוצאת זרע לבטלה, כמי שמחזיר בני-אדם בתשובה, כי על-ידי-זה שפזר את זרעו לבטלה, עליו למסור את נפשו ללקט ולקבץ נשמות ישראל, ולהחזיר בהם את האמונה הקדושה; ועל-כן ראה, אהובי, בני היקר, מלבד עשית טובות לבני-אדם בגשמיות ולהיות להם לעזר, ראה גם למסור את נפשך להפיץ מעינות החכמה חוצה, ותגלה להם את הלמוד הנפלא של הצדיק האמת, ואל תתבייש משום ברירה שבעולם, כי בזה תלוי כל תקונך הנצחי, ואם תהיה

חזק בעבודה הקדושה הזו — לעשות חסד עם כל בר ישראל ולאזהבו כנפשו, תראה איך שתזכה לצאת מהמלכות שנלכדת בה, ותברח לגמרי מהיצר הרע והרע והחשך שנפלת בהם, פי יאיר עליך אור נורא ונשגב מאד כי הקדוש-ברוך-הוא אוהב את כל מי שעושה חסד עם בריותיו, וזה עקר תקוון הברית — לעשות חסד עם זולתו, ולאהב את כל בר ישראל; אשרי מי שזוכה לשים דברים אלה אל לבו, ואז יזכה לברח מהמלכות שנלכד בה על-ידי יצרו הרע, ויזכה להמשיך על עצמו ערבות, ידידות, זיו, חיות שכינת עזו יתברך, ויכליל בו יתברך לגמרי; אשרי לו בזה ואשרי לו בכא!

תם ונשלם, שבח לאל בורא עולם!

צְרִיכִין לְשָׁמֹר אֶת עֲצָמוֹ מְאֹד
מֵהִרְהוּר, כִּי הִרְהוּר מְזִיק וּפּוֹגֵם
מְאֹד מְאֹד, מָה שְׂאִי אֶפְשֶׁר לְצִיֵּר
בְּדַעַת הָאָדָם כָּלֵל, עֵצֶם פָּגָם
הִרְהוּר הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ יִצִּילֵנוּ.

(לקוטי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן קִיד)

קוֹנְטֵרַס

דְּבַאי רוּחַ

יחזק ויאמץ את לב כל השבורים והמדכאים, ויכניס בהם תקוה ושמחה אמתית, ויורה להם דרך איך להפוך את כל היגיון והאנחה אל שמחה אמתית להיות דבוק בחי החיים בו יתברך.

*

בנוי ומיסד על-פי דברי
רבנו הקדוש והנורא, אור הגנוז והצפון
בוצינא קדישא עלאה, אדוננו, מורנו ורבונו
רבי נחמן מברסלב, זכותו יגן עלינו.

ועל-פי דברי תלמידו, מורנו
הקדוש, אור נפלא, אשר כל רז לא אניס ליה
רבי נתן מברסלב, זכותו יגן עלינו,

ומשלב בפסוקי תורה, נביאים, פתובים ומאמרי חכמינו
הקדושים מגמרא ומדרשים וזהר הקדוש.

*

הובא לדפוס על-ידי
חסידי ברסלב
עיה "ק ירושלים תובב"א

מוֹהֲרָא"ש נ"י אָמַר, שְׁאָדָם צָרִיךְ לְשַׁמַּח אֶת עַצְמוֹ
בְּכָל מֵינֵי אַפְנִים שְׁבַעוּלָם, וְאָסוּר לְמַשֵּׁךְ אֶת עַצְמוֹ
אֶל הַעֲצוּבוֹת וְהַמְרִירוֹת כְּרַגַע, כִּי אֵין לָךְ עוֹד הָרֶס
בְּגִשְׁמִיּוֹת וּבְרוּחָנִיּוֹת בְּגוּפוֹ וּבְגִשְׁמָתוֹ כְּמוֹ הַדְּפֹאוֹן,
שֶׁהוּא הוֹרֵס לְגַמְרֵי אֶת הָאָדָם, וְרַב הַמְשַׁגְּעִים
שֶׁנִּשְׁתַּגְּעוּ, בָּא רַק מִחֲמַת דְּפֹאוֹן, וְעַל-כֵּן צָרִיךְ
לְשַׁמַּח אֶת עַצְמוֹ בְּכָל מֵינֵי אַפְנִים שְׁבַעוּלָם,
וְעַל-יְדֵי-זֶה תִּהְיֶה לוֹ רְפוּאָה בֵּין בְּגִשְׁמֵי וּבֵין
בְּרוּחָנֵי.

(אמרי מוהרא"ש, חלק ב', סימן תקמב)

קוֹנְטֵרס

דְּכָאֵי רוּחַ

.א

אָהוּבֵי, בְּנֵי, רָאָה לְהִתְחַזֵּק עִכְשָׁו בְּעֵת צָרָתְךָ וּבְעֵת
מְרִירוֹתֶיךָ, שְׂאֵתָה מְרַגֵּישׁ עֲצָמְךָ מִשְׁפָּל וּמִשְׁלָךְ, וְאִיךָ
שְׂפָלָם עֲזָבוּ אוֹתְךָ, וְאִיךָ אֶחָד לֹא רוּצָה לְהִתְעַסֵּק עִמָּךְ,
וְזֶה הֵבִיא אוֹתְךָ אֶל דְּכָאוֹן פְּנִימִי, עַד שֶׁנִּתְיַאֲשַׁת מִכָּל
חַיִּיךָ, וַיְמָה גַּם נִכְנָסוּ בְּךָ מַחְשְׁבוֹת שֶׁל הַבֵּל, לְאַבֵּד
עֲצָמְךָ לְדַעַת, רַחֲמָנָא לְצִלָּן, כִּי אֵתָה מְרַגֵּישׁ עֲצָמְךָ
מִבְּדָד, וְהַבְּדִידוֹת הַזֹּרֶסֶת אוֹתְךָ לְגַמְרִי; וְעַל-כֵּן אֵיעֲצֶךָ,
בְּנֵי, שְׁתַּעֲמַד רְגַע וּתְיִשָּׁב עֲצָמְךָ הַיֵּטֵב לְרַגַע אֶל דְּבוּרֵי
אֱלוֹ שְׂאֵנִי מְדַבֵּר עִמָּךְ. חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים אָמְרוּ: וְאֵל
תֵּאמֶר שֶׁהַשְּׂאוֹל בֵּית מָנוֹס לָךְ, הֵינּוּ מֵאַחַר שְׂאֵתָה
חוֹשֵׁב שֶׁכִּבֵּר אֲבֹדָתְךָ אֶת הַכֹּל, וְעַל-כֵּן אֵין לָךְ עֲצָה
אַחֶרֶת רַק לְהִתְאַבֵּד, וּבְזֶה תִּפְטֹר מִכָּל צְרוּתֶיךָ

ומרירותך, עלי להסביר לך, אשר אין שום מציאות
 בלעדיו יתברך כלל, באת ממנו יתברך ואתה חי עמו
 יתברך, ואתה צריך לחזור רק אליו יתברך; ועל-כן
 אשאל אותך, אהובי, בני, האם יש מקום לברח או
 להחבא ממנו יתברך, הלא אין שום תנועה ותנועה
 ששם לא יהיה אלופו של עולם, וכל מה שעובר עליך
 הוא רק ממנו, ששכחת ממנו יתברך, ושמת בטחונך
 בכשר ודם צל עובר, כי באמת אם היית זוכה לישוב
 עצמך כרגע, אז היית חוזר בתשובה אליו יתברך,
 והיית נגאל מכל צרותיך ומרירותך, והיית יוצא
 מהדכאון והבדידות שסבבו אותך, ונגאל מהכל; כי
 עליך לדעת, אשר עקר גלות הנשמה היא רק כשנעלם
 ונסתר ונתחבא ונתכסה אמתת מציאותו יתברך, שאז
 מרים לו החיים מאד מאד, כי נדמה לו כאלו הכל
 הולך ומתנהג לבר, וכל דאליים גבר הוא מצליח, ומזה
 בא שאתה כל-כך ממרמר, כי מדוע עושים לך כל-כך
 הרבה עולות?! ומדוע שונאים אותך ומשפילים
 ומרתקים אותך כל-כך, אשר דבר זה הכניס אותך
 בדכאון פנימי, עד שנתיאשת לגמרי מחייה, עד שאתה
 לא רואה שום יעצה רק להתאבד, חס ושלום, אבל
 תכף ומיד כשתכניס בחייה את הקדוש-ברוך-הוא,

וְתִדַּע אֲשֶׁר אֵין בְּלֻעָדָיו יִתְבַּרְךָ כָּלֵל, וְדַבֵּר גָּדוֹל וְדַבֵּר
 קָטָן לֹא נַעֲשֶׂה מַעֲצָמוֹ, אֲלֵא הַכֹּל בְּהַשְׁגַּחַת הַקְּדוּשָׁה-
 בְּרוּךְ-הוּא בְּעַצְמוֹ, (חֲלִין ז:): אֵין אָדָם נוֹקֵף אֲצַבְעוֹ
 מִלְּמִטָּה אֲלֵא אִם-כֵּן מַכְרִיזִין מִלְּמַעְלָה, וְאֵין אָדָם נוֹגֵעַ
 בָּמָה שְׂמוּכָן לַחֲבֵרוֹ אֲפִלוּ כִּמְלֵא נִימָא, וְאֵין מַלְכוּת
 נוֹגַעַת בְּמַלְכוּת חֲבֵרְתָּהּ; וּבִידִיעוֹת אֱלוֹ תִּבְרַח רַק אֱלִיו
 יִתְבַּרְךָ, וְאִזּוּ יִפְתַּח לָךְ עוֹלָם אַחֵר לְגַמְרִי, וְתִתְחִיל
 לְרֵאוֹת וּלְהַבִּין אֲשֶׁר כָּל הַבְּרִיאָה כְּלָה הִיא רַק מִשְׁחַק
 כְּזֶה שְׂרוּאִים בְּגִלּוּי: דּוּמָם, צוּמָח, חֵי, מְדַבֵּר, גְּשָׁמִיּוֹת
 הַבְּרִיאָה, וְכֹל אֶחָד עוֹשֶׂה מַה שְׁחַפֵּץ וְעוֹלָה עַל לְבוֹ,
 אֲבָל בְּסִתּוּם וּבְנִיעָלָם, שָׁם גְּנוּז אֱלוֹפּוֹ שֶׁל עוֹלָם, שֶׁהוּא
 יִתְבַּרְךָ מְלַבֵּשׁ בְּתוֹךְ הַכֹּל, וְהוּא מְנַהֵיג אֶת עוֹלָמוֹ
 בְּחֻשְׁבוֹן, רַק עֶמֶק עֶמֶק מִי יִמְצְאוּנוּ. וִידִיעוֹת אֱלוֹ אִם
 תִּזְכֶּה לְהַכְנִיס בְּעַצְמְךָ הַיֵּטֵב הַיֵּטֵב, יִשְׁתַּנּוּ כָּל חַיִּיךָ
 לְטוֹבָה, וְתִהְיֶה אֶת כָּל הַיְרִידוֹת וְהַנְּפִילוֹת לְעֲלִיּוֹת
 גְּדוּלוֹת, כִּי תִמְצָא אֶת אֲמַתַּת מְצִיאֹתוֹ יִתְבַּרְךָ בְּכֹל
 פְּרָט וּפְרָט מִחַיִּיךָ, וְאִזּוּ תִכְנַס בְּךָ תִּקְוָה וּבִטְחוֹן עֲצָמִי,
 וּכְבֹר לֹא תִצְטָרֵךְ אֶת שׁוּם בְּרִיָּה שְׁבַעֲוֹלָם, כִּי יֵשׁ לָךְ
 אֶת הַקְּדוּשָׁה-בְּרוּךְ-הוּא בְּעַצְמוֹ, וְאִדְרָבָה בִּידִיעוֹת אֱלוֹ,
 שְׂתַחַקֵּק הַיֵּטֵב הַיֵּטֵב בְּדַעְתְּךָ אֲשֶׁר אֵין לָךְ רַק הַקְּדוּשָׁה-
 בְּרוּךְ-הוּא בְּעַצְמוֹ, וּמִמֶּנּוּ בָּאת וְאֵתוֹ אֵתָה חֵי, וְאֱלִיו

אתה שב, אז לא רק שאתה תחיה את עצמך, אלא גם תזכה להחיות נפש כל חי, מאחר שנכנס בך בטחון עצמי, בטחון חזק עד מאד.

ואיך זוכים לכל זה, לצאת מעצמו בעת דפאון פנימי ועצבות? רק על-ידי תפלה ובקשה ושיחה בינו לבין קונו, שצריך להרגיל עצמו ללכת למקום פנוי שאין שם בני-אדם, ולשפף שיחו ותפלתו אליו יתברך, וידבר עמו יתברך בלשון שרגיל בה, ואף שבתחלה ידמה בדעתו כשוטה המדבר אל הקיר ואין מי שישמע אותו, כל זה בא מחמת רבוי עוונותיו, שהוא מלא בפירות ואפיקורסות, ונעלם ונסתר ממנו אורו יתברך, אבל אם יהיה רגיל בדבר זה מאד, לדבר רק עמו יתברך, וישכח מכל העולם כלו, ידע — אם כך הוא, שאין מי שצריך אותי, אין מי שיבין אותי, אני בורח רק אליו יתברך, ומדבר רק עמו יתברך, אז כל חיינו ישתנו לגמרי. העקר מה שאתה צריך, אהובי, בני היקר, להשלים עם הקדוש-ברוך-הוא, הינו שלא יהיו לך שום קשיות וספקות עליו יתברך, כי באמת צדיק וישר הוא, וכל מה שהוא יתברך עושה, הכל בחשבון צדק, והוא אב הרחמן, המבין את כל אחד, ועל-כך

הוא מקבל את כלם בתשובה, ואם אתה רואה באיזה מקום, שאין לה כָּבֵר תקנה ותוחלת, תברח מהמקום הזה, ואל תאבה ואל תשמע לאף אחד, רק תדע, כי הקדוש-ברוך-הוא אב הרחמן, השומע תפלת כל פה, ומיטיב לכל בריותיו, ואם לא תהיה בטלן רק בא תבא רק אליו יתברך, ותפרש כל שיחתך אליו יתברך, אז במשך הזמן יתגלה לה אור נערב, אור גדול מאוד מאוד, ותרגיש את אמתת מציאותו יתברך המסבכת אותך, ולא תראה משום דבר רק אלקותו יתברך, המתיה ומתנה את כל הבריאה כלה, ואתה נמצא בתוך האור, אשר אין לה עוד נעם וערבות, זיו וחיות יותר מזה; אשרי מי שמכניס דברים אלו בתוך לבבו, ואז טוב לו כל הימים.

ב.

אהובי, בני היקר! אף שאתה נמצא עכשו במצב משפל ומדכא, ונדמה לה כאלו כל העולם חרב בעדה, וכאלו אין לה כָּבֵר שום תקנה ותועלת בחייה, מרב מרירות ודכאון שנוכנסת בהם, עם כל זאת איעצה ויהי אלקים עמך, ראה לישוב עצמך לרגע, ותכנס אל חדר מיוחד, שאין שם בני-אדם, ותשב שם ותעצם את

עֵינֶיךָ, וְתִתְחִיל לִישָׁב עֲצָמְךָ הַיָּטֵב הַיָּטֵב, הֵיכֵן אַתָּה
 נִמְצָא, לִפְנֵי מִי אַתָּה עוֹמֵד, וְלִפְנֵי מִי אַתָּה צָרִיךְ לָשׁוּב,
 וְאִז אִם תֵּשֵׁב כָּךְ וּתֵישָׁב עֲצָמְךָ, אִז תִּתְחִיל לְהִבִּין
 וּלְהִרְגִישׁ, אֲשֶׁר אֵין שׁוּם מְצִיאוֹת בְּלִעְדֵּיךָ יִתְבָּרֵךְ כָּלֵל,
 כִּי הוּא יִתְבָּרֵךְ מְחִיָּה וּמְהִיָּה וּמְקַיֵּם אֶת כָּל הַבְּרִיאָה
 כְּלָה. וּכְשִׁיִּתְבָּרֵר לְךָ דְּבַר זֶה, יִכָּנַס בְּךָ בְּטַחְחוֹן עֲצָמִי,
 וְתִתְחִיל לְחַזֵּק עֲצָמְךָ מֵה וּלְמָה לִי לְהִיּוֹת כָּל-כָּךְ שָׁבוּר,
 מֵה יְכוּלִים לַעֲשׂוֹת לִי, כָּבֵר נִפְלְתִי וְנִשְׁלַכְתִּי בְּמִקּוֹם
 וּבְמִצֵּב כְּזֶה, עַד שְׁאַבֵּד מְנוּס וְתִקְוָה מִמֶּנִּי לְגַמְרִי, כָּל
 אֶחָד מִסְתַּפֵּל עָלַי כְּעַל יְצוּר מִיּוֹתֵר כְּאֵלוֹ אֲנִי מִסְתּוֹבֵב
 בְּזֶה הָעוֹלָם בְּלֹא שׁוּם תְּכֵלִית, וְכֵן כָּל אֶחָד מִסְתַּפֵּל
 עָלֶיךָ כְּאֵלוֹ אֶבֶד מְנוּס מִמֶּךָ, וּכְאֵלוֹ אַתָּה כָּבֵר לֹא שׁוּה
 לְשׁוּם דְּבַר, וְאַתָּה מְרַגֵּישׁ עֲצָמְךָ מִשְׁפָּל וּמֵאֲכֹזֵב מִמֶּךָ
 בְּעֲצָמְךָ מְרֹב דְּכָאוֹן שְׁנֹכְנִסְתָּ אֵלָיו, וְעַל-כֵּן דִּיקָא עֲכָשׁוּ
 כְּשִׁאִינְךָ מוֹצֵא עֲצָמְךָ שׁוּה מִשְׁהוּ, דִּיקָא בְּרַגַע זֶה תִּדַע
 שְׁאַתָּה קְרוֹב מְאֹד מְאֹד אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, כְּמוֹ שְׁכַתּוֹב:
 "וְאֵת דְּכָאֵי רוּחַ יוֹשִׁיעַ". וּכְשִׁאָדָם מְרַגֵּישׁ עֲצָמוֹ מִשְׁפָּל
 וּמְדַכָּא, שְׁאַבֵּד אֶת הָעוֹלָם הַזֶּה וְהָעוֹלָם הַבָּא גַם יַחַד,
 אִז דִּיקָא אִם אֵינּוּ בְּטָלָן רַק חוֹזֵר אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, הוּא
 יְכוּל לְהַשִּׁיג מְדַרְגּוֹת נוֹרְאוֹת וְנִשְׁגָבוֹת בְּעִבוּדַת הַשֵּׁם
 יִתְבָּרֵךְ; כִּי אֵי אֶפְשָׁר לְהַשִּׁיג שׁוּם רוּחָנִיּוֹת כָּלֵל, אֶלָּא

מִי שְׁזוֹכָה לְהִיּוֹת מִפְּשֵׁט לְגַמְרֵי מִכָּל חֲמָרִיּוֹת הָעוֹלָם
 הַזֶּה, וְאֵין לוֹ שׁוּם שְׂיִכוּת אֶל הָעוֹלָם הַזֶּה. לְהַגִּיעַ אֶל
 בְּטוּל כְּזֶה אֵי אֶפְשָׁר כָּלֵל, כִּי אִם עַל-יַדֵּי יְגִיעָה וְטִרְחָה
 בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ יָמִים וְשָׁנִים, עַל-יַדֵּי תַעֲנִיּוֹת
 וְסִגּוּפִים. וְזוֹהִי מִדְּרַגַּת גְּדוּלֵי מִבְּחָרֵי הַצְּדִיקִים, שְׁזָכוּ
 לְהַפְּשִׁיט עֲצָמָם לְגַמְרֵי מֵהַבְּלִי הָעוֹלָם הַזֶּה, וְאֵין לָהֶם
 כְּבָר שׁוּם שְׂיִכוּת אֶל זֶה הָעוֹלָם כָּלֵל, כִּי הִתְיַאֲשׁוּ
 לְגַמְרֵי מִחֲמָרִיּוֹת הָעוֹלָם הַזֶּה, וְעַל-כֵּן מֵאַחַר שְׂאֵין
 שׁוּם מָסָךְ הַמַּבְדִּיל בֵּינָם לְבֵין שְׂכִינַת עֲזוֹ יִתְבָּרֵךְ, אִז
 אֵין סוּף לְהַשְׁגָּתָם וּמְדַרְגָּתָם, כִּי הֵם דְּבוּקִים בְּאֵין סוּף
 בְּרוּךְ הוּא, עֲצָם עֲצָמִיּוֹת אֶלְקוּתוֹ יִתְבָּרֵךְ. אֶךְ גְּדוּלֵי
 מִבְּחָרֵי הַצְּדִיקִים, יֵשׁ לָהֶם הַתְּחַזְּקוֹת עֲצוּמָה לְהַחֲזִיק
 מֵעֲמֵד מְרֹב הַהִשְׁפָּלוֹת, הַחֲרוּפִין, הַגְּדוּפִין וְהַמְרִירוֹת
 שְׁסוּבְלִין — מְרֹב קִדְשָׁתָם, וְעַל-יַדֵּי-זֶה הֵם מִחֲזִיקִים
 מֵעֲמֵד בְּרָצוּא וְשׁוּב, וְאִז זּוֹכִים בְּכָל פְּעַם לְהַשְׁגוֹת
 חֲדָשׁוֹת, וְזוֹכִים לִיַּחַד יַחֲוּדִים עֲלִיוֹנִים, וְדְבוּקִים בּוֹ
 יִתְבָּרֵךְ, לֹא-כֵן אֵלוֹ שֶׁנִּפְּלוּ לְעַמְּקַת הַחֲשֶׁךְ וְהִרְעַ מְרֹבֵי
 מַעֲשִׂיהֶם הָרָעִים, וְכִשְׁנוּפְלִים בְּדַכָּאוֹן רוּחַ וְלֵב נִשְׁבָּר,
 אִם רַק יַחֲזִיקוּ מֵעֲמֵד וַיַּחֲזְרוּ בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה אֵלָיו
 יִתְבָּרֵךְ, בּוֹ בְּרָגַע יֵאִיר עֲלֵיהֶם מְלֶךְ הַכְּבוֹד בְּעֲצָמוֹ,
 וַיִּזְכּוּ לְהַגִּיעַ אֶל בְּטוּל כְּזֶה, שָׁגָם הֵם יִרְגִישׁוּ עֲרִבוּת,

נְעִימוֹת, יְדִידוֹת, זִיו, חַיּוֹת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבַּרְךָ. וְזֶה שְׁאָמְרוּ
 חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים (בְּרִכּוֹת ל.ד.): בְּמָקוֹם שֶׁבַעֲלִי תִשׁוּבָה
 עוֹמְדִים, שָׁם צְדִיקִים גְּמוּרִים אֵינָם עוֹמְדִים, כִּי מֵרֵב
 נִפְּלָתָם וִירִידָתָם, עַד שֶׁהִגִּיעוּ אֶל מַצֵּב כְּזֶה שֶׁהִתְיַאֲשׁוּ
 מִחַיֵּיהֶם, וּמְרַגְּשִׁים עֲצָמָם דִּפְאֵי רוּחַ, שְׂבוּרִים
 וִרְצוּצִים, וּכְאֵלוֹ אֵינָם שׁוֹיִם כְּכֹר לְשׁוֹם דָּבָר, וּמְרַגְּשִׁים
 כְּאֵלוֹ כָּל עוֹלָמָם נִהַפְּפוּ עֲלֵיהֶם, דִּיקָא בְּרַגַע זֶה אִם רַק
 יִשׁוּבוּ אֲלָיו יִתְבַּרְךָ בְּלֵב אֲמֵת, בְּלֵב טָהוֹר, אֲזִי יַעֲבְרוּ
 עַל הַכֹּל, וְגַם הֵם יִשְׁיִגּוּ אֶת הַטּוֹב הַגָּנוּז וְהַצָּפוּן
 לְצְדִיקִים גְּמוּרִים.

וְעַל-כֵּן, אֶהוּבִי, בְּנֵי הַיְקָר, רְאֵה לִישָׁב עֲצָמְךָ בְּרַגַע
 זֶה דִּיקָא, כְּשֶׁאֲתָה יוֹשֵׁב בְּחַדְרְךָ וְהִדְלַת סְגוּרָה וְעֵינֶיךָ
 עֲצוּמוֹת, וְאֲתָה מְרַגֵּשׁ עֲצָמְךָ מִשְׁפָּל וּמִדְּכָא, דִּיקָא
 עֲכָשׁוּ אֵין לָךְ רַק אֶת הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּעֲצָמוֹ,
 וְעַל-כֵּן רְאֵה קִדְּם לְחִזְק עֲצָמְךָ לְהַשְׁלִים עִמּוֹ יִתְבַּרְךָ,
 וְחַס וְשָׁלוֹם, אַל תִּשְׁאַל שׁוֹם קְשִׁיּוֹת עָלָיו יִתְבַּרְךָ, כְּטִל
 עֲצָמְךָ רַק אֲלָיו יִתְבַּרְךָ, אֵינְךָ צָרִיךְ אֶת אֶף אֶחָד בְּזֶה
 הָעוֹלָם רַק אֶת הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּעֲצָמוֹ, מָה אֲתָה
 צָרִיךְ אֵיזוֹ תִשׁוּמַת-לֵב שֶׁל אֵיזָה בַעַל בְּחִירָה, מָה הוּא
 יְכוֹל לַעֲזֹר לָךְ, אוֹ, חַס וְשָׁלוֹם, לְהַרְע לָךְ, אֲתָה נִמְצָא

בְּיָדוֹ יִתְבַרֵךְ לְבָד, וּבִיַדֵּיעוֹת אֵלֹהֵי תְהִיָּה בְטִיל וּמִבְטָל רַק
אֵלָיו יִתְבַרֵךְ, וּכְבֹר לֹא יִהְיֶה אֲכַפְתָּ לָּךְ מִשׁוּם בְּרִיָּה
שְׁבַעֲוֹלָם, וְתַעֲשֶׂה כְּלִי לְהַמְשִׁכַת שְׂכִינַת עֲזוֹ יִתְבַרֵךְ;
וְעַל-כֵּן אֶהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, מֵאַחַר שְׂפָכְרָ עֶבֶר עָלֶיךָ מֵהַ
שְׁעֵבֶר, וְהַגְעַתָּ אֶל מִצֵּב כְּזֶה שְׁנַתִּיאֲשֶׁת מַעֲצָמָךְ וּמִכָּל
הָעוֹלָם כָּלוּ, דִּיקָא עֲכָשׁוּ אִם תָּשׁוּב אֵלָיו יִתְבַרֵךְ בְּאַמְתָּ,
אֲז הַכֹּל יִתְהַפֵּךְ לְטוֹבָה, וְתִרְגִּישׁ הַמְּאֲשֵׁר בְּיוֹתֵר בְּחַיִּיךָ,
מִתְכַלִּית הַחֲשָׁף דִּיקָא תִרְגִּישׁ הַכִּי מִצְלַח, כִּי אֵין לָךְ
עוֹד אָדָם מְאֲשֵׁר וּמִצְלַח כְּמִי שְׁזוּכָה לְהִיּוֹת דְּבוּק בּוֹ
יִתְבַרֵךְ, וְיִוֹדַע בִּיַדֵּיעָה בְּרוּחָה אֲשֶׁר אֵין בְּלַעֲדֵיו יִתְבַרֵךְ
כָּלָל; וְעַל-כֵּן רְאֵה, אֶהוּבִי, בְּנֵי, לֹא לִפְלַ בְּדַעְתָּךְ, וְשׁוּב
אֵלָיו יִתְבַרֵךְ, וְדִיקָא עֲכָשׁוּ כְּשֶׁאֲתָה נִמְצָא בְּמִצֵּב כְּזֶה
שֶׁל שְׁבָרוֹן לֵב וּמְדַכָּא בְּרוּחָךְ, דִּיקָא עֲכָשׁוּ אִם רַק
תִּפְתַּח אֶת פִּיךָ לְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבַרֵךְ בְּלִשׁוֹן שְׂאֲתָה רְגִיל
בָּהּ, וְלֹא תִתְפַּעֵל מִשׁוּם בְּרִיָּה שְׁבַעֲוֹלָם, רַק כָּל מֵה
שְׂאֲתָה צָרִיךְ תִּדְבֹר וּתְסַפֵּר לְפָנָיו יִתְבַרֵךְ, זֶה יִכְנִים בְּךָ
בְּטַחֲוֹן עֲצָמִי, וְתִצָּא מַעֲצָמָךְ, וְתִזְכֶּה לְהִרְגִישׁ עֲצָמָךְ
הַמְּאֲשֵׁר בְּיוֹתֵר בְּחַיִּיךָ; אֲשֶׁרִי מִי שְׂמִכְנִים דְּבוּרִים אֵלֹהֵי
בְּתוֹךְ לְבוֹ, וְאֲז יִזְכֶּה לְהִרְגִישׁ טַעַם אַחַר לְגַמְרֵי בְּחַיִּיו,
כִּי בְּזֶה שְׁהָאָדָם בּוֹרַח רַק אֵלָיו יִתְבַרֵךְ, אֲז שׁוּם בְּרִיָּה
שְׁבַעֲוֹלָם לֹא יְכוּלָה לוֹ, אִךְ עַקֵּר הַנְּסִיוֹן שֶׁל הָאָדָם

הַנִּמְצָא בְּדְכָאוֹן וַיֵּאוֹשׁ — אִם לְקַבֵּל יְדִיעוֹת אֱלוֹ, אוֹ
 לְהִתְיַאֵשׁ וְלֹא לְהֶאֱמִין בְּכֹל זֶה; וְעַל-כֵּן רָאָה, אֶהוּבִי,
 בְּנִי, מֵה לְפָנָיָהּ, וּתְקַשֵּׁר עֲצָמָהּ אֶל צְדִיקִים אֲמֵתִיִּים,
 שְׂיִכְנִסוּ בָּהּ הַתְּחִזְקוֹת וּבִטְחוֹן עֲצָמֵי שְׁתַּצָּא מֵעֲצָמָהּ,
 וְאִז טוֹב לָהּ כָּל הַיָּמִים.

ג.

צָרִיף שְׁתַּדַּע, אֶהוּבִי, בְּנִי, אִף שְׁלֵב נִשְׁכָּר וּדְכָא
 רוּחַ תְּשׁוּבִים מְאֹד מְאֹד אֲצִלוּ יִתְבָּרַךְ, כְּמוֹ שְׁכַתוּב:
 "לֵב נִשְׁכָּר וְנִדְכָא אֱלֻקִּים לֹא תִבְזֶה", וּכְתִיב: "וְאֵת
 דְּכָאֵי רוּחַ יוֹשִׁיעַ", עִם כָּל זֹאת זֶה גַּם מְסַכֵּן מְאֹד מְאֹד,
 כִּי יְכוּלִים לִפְלֵ בְּנִקְבָא דְתַהוּמָא רַבָּא עַל-יַדֵּי מְרִירוֹת
 וְעֲצָבוֹת וּדְכָאוֹן, אֲשֶׁר הוֹרֵס אֶת הָאָדָם לְגַמְרֵי וּמְכֻלָּה
 לוֹ אֶת הַפְּרִיאוֹת, וּמְבַלְבֵּל וּמְנַתֵּק אֶת דַּעְתּוֹ לְגַמְרֵי, עַד
 שֶׁהוֹלֵךְ כְּשֹׁכּוֹר בְּלֵי כָּל מַצַּב רוּחַ לְחַיּוֹת. וְלָכֵן הִזְהִירָנוּ
 רַבְּנוּ ז"ל כֹּל-כֶּף עַל עֲנִיֵּן הַשְּׂמֻחָה, וְאָמַר, שְׂזוֹ מִצְוָה
 גְּדוּלָּה לְהִיּוֹת בְּשֻׂמְחָה תָּמִיד, וּפְרוּשָׁה שֶׁל מִצְוָה לְשׁוֹן
 צוּתָא, הֵינּוּ כִּי הַשְּׂמֻחָה מְחַבֵּרֶת וּמְיַחֵדֶת וּמְקַשֶּׁרֶת אֶת
 הָאָדָם אֶל הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְכֹל מֵה שֶׁהוּא יוֹתֵר
 בְּשֻׂמְחָה, כְּמוֹ-כֵן הוּא זוֹכֶה לְהִתְיַחַד וּלְהִתְחַבֵּר עִמוֹ
 יִתְבָּרַךְ, וַיּוֹצֵא מִכָּל צְרוּתָיו וּמְרִירֵיּוֹתָיו, וְזוֹכֶה לְהַכְּלִל

בו יתברך; ועל-כֵּן ראה, אהובי, בני היקר, לברח מכל
 המרירות והדכאונות שמסבבים אותך, ותעשה כל מיני
 פעלות שפעולם להיות בשמחה, ותרגיל עצמך לשמע
 כלי זמר המחיים את נפש האדם, ותבוא אל שמחה
 אמיתית, ותפעל אצלו יתברך יותר על-ידי מדת
 השמחה מאשר עם לב נשבר ורוח נכאה ודכאון, אשר
 זו דרך מסכנת מאד מאד, ובפרט מי שפבר חטא, הוא
 צריך להשמר עצמו מאד מאד מכל מיני מרירות
 ועצבות ודכאון, וצריך לעשות פעלות להיות רק
 בשמחה, וזה אשר יעזר לו לעבר על הכל. וזכור דבר
 זה כי תצטרך לו לימים הבאים, כי אינך יודע מה יכול
 לעבר עליך, ואפלו שנדמה לך אשר יותר גרוע ממה
 שעובר עליך עכשו כבר לא יכול לעבר, עם כל זאת
 רבים חללים הפילו המרירות והדכאון, והכל התחיל
 מזה שחשב, שאם יסתובב בלב נשבר ונדפה, יהיה
 חשוב אצלו יתברך, אבל לבסוף בא לעצבות ומרירות
 ודכאון, עד שבא על-ידי-זה לידי התאבדות לגמרי;
 ולכן עשה זאת, אהובי, בני, בתקף הדחקות והיסורים
 שלך, ראה לשמח נפשך, ותשמע רק כלי זמר, ותשמח
 עצמך במה שתוכל, ותמיד תמשיך עצמך רק אל
 השמחה האמתית, שהיא הדבקות בו יתברך, ושום

דָּבַר שְׁבַעֲוֹלָם לֹא יוּכַל לְשַׁבֵּר אוֹתָךְ יִהְיֶה אִיךָ שְׁיִהְיֶה,
 וְעַל-יְדֵי-זֶה דִּיקָא תּוּכַל לְעֵבֵר אֶת זֶה הָעוֹלָם בְּשִׁלְמוֹת,
 וְתִהְיֶה הַכִּי מְאֹשֶׁר בְּחַיֶּיךָ. וּבְאַמַּת רָאוּי לָךְ לַחֲשֹׁב עַל
 תְּכִלִּיתְךָ, וְתִישָׁב עֲצֻמָּךְ בְּאַמַּת, וְתִרְאֶה וְתִבִּין וְתִשְׁפִּיל
 אִיךָ שְׁיִמִּי תִיֵּנוּ עֲפִים וּפּוֹרְחִים כְּצֹל צִפּוֹר הַפּוֹרְחַת,
 וְהִנֵּה הָאָדָם כָּאֵן וְעוֹד מְעַט יֵצֵא מִכָּאֵן, וְעַל-כֵּן מֵה
 וְלָמָּה לְהַמְשִׁיךְ אֶת עֲצֻמוֹ כָּל-כֶּף אֶל הַמְרִירוֹת
 וְהַדְּכָאוֹן, אֲשֶׁר אֶל מְאוּמָה לֹא יָבִיא אוֹתָךְ, כִּי אִם אֶל
 אֲבִדוֹן וּשְׂאוֹל תַּחֲתִית, הֵן אַמַּת שְׁעוֹבְרִים עֲלֶיךָ כָּל-כֶּף
 הַרְבֵּה הַרְבֵּה מְרִירוֹת וְצֵעֵר וְיִסּוּרִים, אֲבָל אֵין זֶה הַדְּרִיךְ
 לְהַמְשִׁיךְ עֲצֻמָּךְ כָּל-כֶּף אֶל הַצֵּעֵר אֲשֶׁר אֶל מְאוּמָה לֹא
 יָבִיא אוֹתָךְ. וְעַל-כֵּן עֲשֵׂה זֹאת, וְתִמְשִׁיךְ עֲצֻמָּךְ רַק אֶל
 תִּקְוַת הַשְּׂמֻחָה, וְתַעֲבֹר אֶת זֶה הָעוֹלָם בְּשִׂמְחָה אַמַּתִּית.

ד.

צְרִיךְ שְׂתַדַּע, אֲהוּבִי, בְּנֵי הַיְקָר, כִּי לִהְיוֹת מְמַרְמֵר
 זו לֹא יֵעָצֵה, אֲדַרְבֵּה זֶה יִסְבֵּךְ אוֹתָךְ בְּצָרוֹת וּבְכַבְעִיּוֹת
 יוֹתֵר רְצִינִיּוֹת, וְעַל-כֵּן רְאֵה לְצִאת מֵעֲצֻמָּךְ, וְתִשְׁתַּדֵּל
 לְהַכְנִים בְּחַיֶּיךָ אֶת הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שְׂאֹז כָּל חַיֶּיךָ
 יִלְכוּ בְּצוּרָה אַחֲרַת לְגַמְרִי, כִּי הַמְּאַמֵּן הָאֵמַתִּי, שְׁיִשׁ
 אֱלֻקִּים שְׁלִיט בְּאַרְץ, אַחַד וּמִיחַד, הַמְּנַהֵיג אֶת הָעוֹלָם

בְּהַשְׁגָּחָה נִוְרָאָה וְנִפְלְאָה עַד מְאֹד, וְאִין שׁוּם דְּבַר
נַעֲשֶׂה מֵעֲצָמוֹ, דְּבַר גְּדוֹל וְדְבַר קָטָן, וְאִז כָּל הַחַיִּים
יִלְכוּ לוֹ כְּבָר בְּצוּרָה אַחֲרַת לְגַמְרִי, כִּי הָעֶקֶר בְּזֵה
הָעוֹלָם לְהִיּוֹת דְּבוּק בּוֹ יִתְבָּרֵךְ בְּדַבְּקוֹת אֱמֶת, וְאִז יוּכַל
לְעֵבֵר עַל הַכֹּל, וְזֵה דִיקָא יוֹצִיא אוֹתוֹ מִהַמְרִירוֹת
וְהָעֲצָבוֹת וְהַדְּפֹאוֹן; אֲשֶׁרִי מִי שְׁמִכְנִים יְדִיעוֹת אֱלוֹ
הֵיטֵב הֵיטֵב בְּלָבוֹ, וּמְדַבֵּק נַפְשׁוֹ בְּאִין סוּף בְּרוּךְ הוּא,
שְׂאֵז טוֹב לוֹ כָּל הַיָּמִים, אֲשֶׁרִי לוֹ בְּזֵה וְאֲשֶׁרִי לוֹ בְּבֵא.

ה.

אַהוּבִי, בְּנֵי הַיְקָר! עָלֶיךָ לְדַעַת, כִּי הַדְּפֹאוֹן הוּא
חֲלִי רַע עַד מְאֹד וְיָכוֹל לְהַבִּיא אֶת הָאָדָם לְהַתְּאַבְּדוֹת,
רַחֲמָנָא לְצִלָּן, וְכָל אֱלוֹ שְׁהַתְּאַבְּדוֹ, הִזֵּה רַק מִפְּנֵי
שְׁנִפְלוֹ בְּחֲלֵי הָרַע הַזֶּה שֶׁל דְּפֹאוֹן, וְזֵה בָּא בְּדַרְךְ כָּלֵל
מִיֵּאוֹשׁ פְּנִימִי, שְׁמַרְגִּישׁ עֲצָמוֹ שֶׁהוּא אָבוּד, וְכָבֵר אַף
פַּעַם לֹא יִהְיֶה לוֹ אוֹר בְּחַיָּיו, וְלֹא יִרְאֶה שׁוּם יְשׁוּעָה,
וְהוּא כָּל-כֶּף נִכְנָס בְּתוֹךְ עֲצָמוֹ, עַד שְׁמַרְגִּישׁ עֲצָמוֹ
מִמְרָמֵר מְאֹד מְאֹד בְּדְפֹאוֹן פְּנִימִי, עַד שֶׁאֲבֵד מְנוּס
וְתִקְנֶה מִמֶּנּוּ, וְזֵה מֵה שְׁהוֹרֵס אוֹתוֹ לְגַמְרִי; וְעַל-כֵּן,
אַהוּבִי, בְּנֵי הַיְקָר, אִם נִפְלְתָ בְּמַחְלָה זֹו שֶׁל דְּפֹאוֹן,
תִּשְׁתַּדֵּל לְצִאת מִזֶּה מֵה שְׁיֹוֹתֵר מִהַר, וְלֹא, אֲזִי אֶתֶּה

מאבד עצמך לדעת, רחמנא לצלן. ואל תחשב שזה דבר פשוט, וכאלו אני רוצה לפתותך ולדבר על לבך, לא, לא! אל תחשב זאת כרגע, זו המציאות, והתוצאות של דפאון — התאבדות, פשוטו כמשמעו, הן אמת שאתה צודק, שעוברת עליך מרירות עמקה מרב צרותיך הקשות, שאי אפשר לך כבר לסבולן, ועוברים עליך כל מיני משברים וגלים — הן מעצמך והן מזולתך, הן בענין הבריאות שלך והן בענין שלום-בית, הן בגלל הילדים, שאינם ממשמעים לך, והן בענין פרנסתך, שאין לך מקור פרנסה, ואתה מבטל, והגעף למצב כזה שאין לך מה לאכול ומה לתן לילדיך לאכול, והן בענין החובות שמעיקים לך, והן שיש עליך משפטים, אשר בעבור כל זה אתה סובל כל-כף הרבה מרירות, ונכנסת לדפאון, עד שנדמה לך כאלו אין שום מנוס לנפשך, עלי לומר לך שאין שום יאוש כלל, ואם תלך אל צדיק הדבוק בחי החיים בו יתברך, הוא יכול להוציא אותך מכל המשברים שלך, ולהמשיך עליך ישועה כזו שלא שערת ותארת כלל, כי הצדיק הדבוק בו יתברך בחי החיים, וכטל לגמרי באין סוף ברוך הוא, עד שמאיר בו עצם עצמיות אלקותו יתברך, הוא יכול להמשיך

גם עֲלֵיךָ אֹרֶךְ יָמִים וְחַיִּים וְזֵיו וְדַבְּקוֹת כָּזוֹ, עַד שֶׁתֵּצֵא בַּפֶּעַם
אֶחָת מִכָּל הַצָּרוֹת וְהַיְסוּרִים וְהַמְרִירוֹת שֶׁלְּךָ, וְדַיְקָא
מִסָּף הַיְאוֹשׁ וּמִסָּף הַדְּכָאוֹן, הוּא יָכוֹל לְהַפְּךָ אוֹתָךְ אֶל
תְּכֵלִית מְדַרְגַּת הָאֹרֶךְ, הַזֵּיו, הַחַיִּים וְהַדְּבָקוֹת בּוֹ יִתְבַּרְךָ.
וְעַל-כֵּן אַף שֶׁאַתָּה נִמְצָא עֲכָשׁוּ בְּמִצְבֵי אָבוֹד, בְּדְכָאוֹן,
בְּיְאוֹשׁ וּבְמִשְׁבֵּר פְּנִימִי, אֵל תֹּאמֶר נוֹאֵשׁ לְחַיִּיךָ, כִּי הוּא
יִתְבַּרְךָ אָב הַרְחֵמֵן, וְשִׁתֵּל צְדִיקִים אֲמִתִּיִּם בְּכָל דּוֹר
וְדוֹר, רַחֲמָנִים, גּוֹמְלֵי חֲסָדִים, אֲשֶׁר מְבִינִים אֶת כָּל בַּר
יִשְׂרָאֵל שֶׁבְּדוֹר שֶׁלָּהֶם, וְהֵם מְדַבְּרִים וּמְגַלִּים חֲדוּשֵׁי
תּוֹרָה וְעֲצוֹת נוֹרְאוֹת כְּאֵלוֹ, עַד שֶׁהֵכִי גְרוּעַ וְהֵכִי מִיֹּאֵשׁ
גַּם-כֵּן יָכוֹל לְהַוָּשֵׁעַ עַל יָדָם, וְהֵם זוֹכִים לְהַשְׁאִיר
אַחֲרֵיהֶם סְפָרִים קְדוּשִׁים כְּאֵלוֹ עִם אִוְרוֹת עֲלִיוֹנִים,
אִוְרוֹת צַחְצַחוֹת כְּאֵלוֹ, עַד שֶׁהֵכִי מֵרַחֵק וְהֵכִי פְּגוּם גַּם
יָכוֹל לְהַשִּׁיב נַפְשׁוֹ וּלְהַשְׁבִּיעַ עַצְמוֹ מֵאֹרֶךְ יָמִים וְחַיִּים
אַלְקִי; וְעַל-כֵּן, אֶהְיֶיךָ, בְּנֵי הַיֶּקֶר, אֵל תֹּאמֶר נוֹאֵשׁ
לְחַיִּיךָ, וְאַפְלוֹ שְׁאִינְךָ רוֹאֶה שׁוֹם אֹרֶךְ בְּקִצְהָ הַמְּנַהֲרָה,
בְּרַח לְךָ אֶל צְדִיק קְדוֹשׁ הַדְּבֹק בּוֹ יִתְבַּרְךָ, וְהוּא
יוֹצִיאֲךָ מִהַמְּצָר וְהַצָּרוֹת שֶׁלְּךָ, וְאַף שְׁאֵנִי יוֹדֵעַ שֶׁכָּבֵר
הַלְכָתָּ אֶל כָּל מִינֵי רוּפְאִים וּפְסִיכִיאָטְרִים וּפְסִיכּוֹלוֹגִים
וְחַכְמִים מְבִינֵי מַדְעָה, וְלֹא עֲזָרוּ לְךָ כְּלָל, עִם כָּל
הַתְּרוּפוֹת שֶׁלָּהֶם, עִם כָּל זֹאת אֵל תֹּאמֶר נוֹאֵשׁ לְנַפְשְׁךָ,

כי מה שגדולי מבחרי הצדיקים יכולים לפעל בעבורך, שום ברקה לא יכולה, כי כל אלו הרופאים הפסיכולוגים והחכמים מביני מדע, הולכים כלם בדרך חכמה וטבע ומדע ורפואה, לא-כן גדולי מבחרי הצדיקים הולכים עם אור אלקי, שמאיר עליהם אור וזיו וחיות ודבקות עליונה, אשר עם פחם הרוחני הם יכולים להפך הכל; ולכן ראה, אהובי, בני היקר, אם אתה נמצא כבר במצב מיאש ומדכא כזה, עד שנדמה לך פי אבד מנוס ותקוה ממך לגמרי, עם כל זאת שמע לעצתי, ואל תניח עצמך, ותעשה רק הפעם הזו בשבילך ובשביל טובתך הנצחית, ותחבר עצמך עכשו אל איזה צדיק קדוש עליון, הדבוק בו יתברך בתמידות, ודיקא על ידו תזכה לבוא אל תקונת הנצחי, וישפיע עליך אור וזיו וחיות ודבקות והשפעה מרבה בגשמיות וגם ברוחניות; ועל-כן מה טוב ומה נעים להיות מקרב אל צדיק אמתי תמיד, ובפרט מי שנמשך תמיד אחר דפאון פנימי, לו כדאי להסתובב אצל צדיק קדוש עליון ונורא הדבוק בחי החיים בו יתברך, באפן שיזכה להוציאו מהצרה המרה הזו שנכנס בה, שזוהי מחלת הדפאון.

אף עֲלִיף לְדַעַת, אֶהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, כִּי לֹא כָּל-כֶּף
קַל לְזָכוֹת לְהַגִּיעַ אֶל צְדִיק קְדוֹשׁ עֲלִיוֹן וְנוֹרָא כְּזֶה,
אֲשֶׁר יֵשׁ בְּכֹחוֹ לְהוֹשִׁיעַ אוֹתָךְ וּלְהַצִּיל נַפְשְׁךָ מִנִּי שַׁחַת,
וּלְהוֹצִיא אוֹתָךְ מִהַדְּכָאוֹן שְׁלָךְ, כִּי דִיְקָא עַל צְדִיק כְּזֶה
יֵשׁ הַרְבֵּה מַחְלָקַת, כִּי בְּאַמַּת חֲלֵי הַדְּכָאוֹן בָּא בְּדַרְךְ
כָּל מַהְקַלְפוֹת שְׁמִסְבִּים אוֹתוֹ אוֹ מַחְמַת עֲוֹנוֹתָיו, אוֹ
מַחְמַת אֵיזָה גְּלָגוּל, וְהַקְּלָפוֹת וְהַחִיצוֹנִים מִתְאַחֲזִים בּוֹ,
וְאֵינָם עוֹזְבִים אוֹתוֹ, רַק כְּשֶׁבָּא אֶל הַצְּדִיק הַקְּדוֹשׁ
הַגָּדוֹל בְּמַעֲלָה נוֹרָאָה וְנִפְלְאָה מְאֹד, הוּא יָכוֹל בְּכַח
הָאֱלֹקִי שֵׁשׁ בּוֹ, לְהוֹצִיאוֹ מִהַבּוֹץ וְהַחֲשֵׁף וְהַדְּכָאוֹן
שְׁלוֹ, אֵף דִּיְקָא אֲזוֹ נִתְעוֹרְרִין כָּל הַקְּלָפוֹת וְהַחִיצוֹנִים,
כִּי רוֹאִים שְׁהוֹלְכִים לְהוֹצִיא מֵהֶם נֶפֶשׁ קְדוֹשָׁה, וְעַל-כֵּן
הֵם מְעוֹרְרִים מַחְלָקַת גְּדוּלָה עַל זֶה הַצְּדִיק שֵׁשׁ בְּכֹחוֹ
לְהַצִּיל נַשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל מִהַקְּלָפוֹת, וְחוֹלְקִים עָלָיו, כְּדִי
שְׁלֹא תוּכַל הַנֶּפֶשׁ לְצִאת; וְעַל-כֵּן מֵאַחַר שְׁכָבְר עֶבֶר
עָלֶיךָ מַה שְׁעֶבֶר, בֵּין תְּבִין אֶת אֲשֶׁר לְפָנֶיךָ, וְרָאָה
לְבַטֵּל עֲצָמְךָ לְגַמְרִי, וְתִהְיֶה נַעֲשֶׂה כְּאַסְקָפָה הַנְּדַרְסַת,
וְתִהְיֶה תְּמִיד אֶצֶל הַצְּדִיק, וְעַל-יְדֵי-זֶה נִכּוֹן לְבָךְ יִהְיֶה
וּבְטוֹחַ שְׁתִּזְכֶּה לְצִאת מִהַמְרִירוֹת וְהַצֵּעַר וְהַדְּכָאוֹן
שְׁלָךְ, וְיֵאִיר גַּם עָלֶיךָ אוֹר גְּדוֹל מְאֹדוֹ יִתְבָּרַךְ, וְתִזְכֶּה
לְרֹאוֹת גַּם אֶתָּה אוֹר, זִיו וְחַיּוֹת אֱלֹקוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְתִהְיֶה

דבוק ב'ו' יתברך; העקר החזק בצדיק בכל כחך, ואל
 יפתך יצרך — מה ולמה לי לבוא אליו, מאחר שפבר
 הייתי אצל כל-כך הרבה רופאים ופסיכולוגים ולא
 עזרו לי, אל תאמר זאת, כי כל הפתויים והמחלקת
 שאתה שומע, זה בעצמו הקלפות והחיצונים שנבראו
 מחטאיך המרבים; אשרי מי שדבוק תמיד בצדיק, ואז
 יזכה לרפואה שלמה בגשמיות וגם ברוחניות, אשרי
 לו!

ו.

צריך שתדע, אהובי, בני היקר, כי הדפאון שאדם
 נמשך אחריו, בא בדרך כלל מכפירות ואפיקורסות, כי
 המאמין האמתי, שמאמין שאין בלעדיו יתברך כלל
 ומדביק נפשו באין סוף ברוך הוא, כל חזיו הולכים
 כבר בצורה אחרת לגמרי, ונמשך עליו אור, זיו, חיות
 ודבקות אלקית, והוא תמיד שמח בחלקו, לא-כן מי
 שנכנס בו ארס הכפירות והאפיקורסות, הוא נופל וקא
 לידי עצבות ונדפאון, עד שמתמרים חזיו, ורוצה רק
 להתאבד, רחמנא לצלן; ועל-כן אם אתה רוצה,
 אהובי, בני, לצאת מכל צרותיך, ראה לדבק עצמך רק
 באין סוף ברוך-הוא, ותמיד תחשב רק ממנו יתברך,

וּתְרַגֵּיל עֲצָמָךְ לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבַּרְךָ, אֲשֶׁר כָּל דְּבוּר וְדְבוּר
 שְׁמֵדְבָרִים עִמּוֹ יִתְבַּרְךָ, הוּא כְּלִי לְהַמְשִׁכַת הַשְּׂכִינָה
 לַמָּטָה בְּזֶה הָעוֹלָם, וְנִזְדַּבֵּךְ מִחוּ וְנִדְעָתוֹ, וְזוֹכָה לְשִׁמְחָה
 אֲמִתִּית, וְנִעֲשֶׂה אָדָם אַחֵר לְגַמְרִי; וְעַל-כֵּן רְאֵה, אֶהוּבִי,
 בְּנִי, לֹא לְהִיּוֹת בְּטָלָן, וְתַעֲזֹב כָּבֵר אֶת כָּל הַשְּׂטִיּוֹת
 שְׁלֶךְ, הַמְרִירוֹת וְהַדְּכָאוֹנוֹת מִמֶּךָ, וְתִתְחִיל לְהַכְנִיס
 עֲצָמָךְ בְּאִמּוּנָה בְּרוּרָה וּמְזַכֶּכֶת, וְתֵאֱמִין בּוֹ יִתְבַּרְךָ, וְאִז
 כָּל חַיִּיךָ יִשְׁתַּנּוּ לְגַמְרִי. הָעֵקֶר רַק לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבַּרְךָ,
 וְכָל דְּבוּר שֶׁרַק תּוֹכֵל לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבַּרְךָ, יִהְיֶה מְאֹד
 מְאֹד חָשׁוּב אֶצְלֶךָ, וְזֶה אֲשֶׁר יַצִּיל אוֹתְךָ מִהַמָּצָב שָׁבוּ
 אֶתְּהָ נִמְצָא כְּעַתָּה.

.ז

אֶהוּבִי, בְּנִי הַיְקָר! רְאֵה לַעֲשׂוֹת כָּל מֵה שְׁבִיכָלְתָּךְ,
 וְתִבְרַח מִכָּל מִינֵי מְרִירוֹת וְדְכָאוֹנוֹת, וְאִךָ שְׂאֲנִי יוֹדֵעַ
 שְׁזֶה דְבָר קָשָׁה, כִּי כָל-כֶּף נִמְשַׁכֶּת אַחֲרֵי הַמְרִירוֹת
 וְהַצָּעֵר וְהַדְּכָאוֹנוֹת, עִם כָּל זֹאת עָלֶיךָ לְרַחֵם עַל עֲצָמָךְ,
 כִּי אַחֲרַת אֶתְּהָ יְכוּל רַק לְאֲמֹלֵל אֶת עֲצָמָךְ, כִּי הַדְּכָאוֹן
 הוֹרֵס אֶת הָאָדָם לְגַמְרִי, עַד שֶׁנִּעֲשֶׂה חוֹלָה מְזֵה; וְלָכֵן
 רְאֵה, אֶהוּבִי, בְּנִי הַיְקָר, רַק לְבָרַח מִהַדְּכָאוֹן וְהַמְרִירוֹת,
 וְתְרַגֵּיל עֲצָמָךְ לַמָּצָא בְּךָ נְקֻדּוֹת טוֹבוֹת, וְתִדּוֹן עֲצָמָךְ

לְכַף זְכוּת, כִּי אֵין זוּ יַעֲזֶה לְהַחֲזִיק עֲצָמוֹ הַכִּי גְרוּעַ
וְהַכִּי פּוֹשֵׁעַ, כִּי אֵין זוּ מַצּוּהַ כָּלֵל, וּמְכַל שְׁכֵן שְׂאֵין זוּ
עֲנֹהַ אֶלָּא טַפְשׁוֹת, וְעֲצַת הַיִּצָּר הָרַע לְשַׁבֵּר אוֹתָךְ
לְגַמְרִי, וּלְהִרְאוֹת לְךָ שְׂאֶפְסָה תִקְוָה מִמֶּךָ לְגַמְרִי,
וְעַל-יְדֵי-זֶה יִתְפָּס אוֹתָךְ בְּמַצּוֹדְתּוֹ, עַד שְׁתֵּתֶאֱבֹד
לְגַמְרִי; וְלָכֵן עֲשֵׂה זֹאת רַק לְהַחֲזִיז עֲצָמָךְ בְּכָל מִינֵי
אֶפְנִים שְׁבָעוּלָם, וְתִשְׁתַּדֵּל לְמִצָּא בְּךָ נִקְדוּת טוֹבוֹת,
וְתִדִּין עֲצָמָךְ תָּמִיד רַק לְכַף זְכוּת, וְעַל-יְדֵי-זֶה בְּאַמֶּת
תִּצְלִיחַ לְהַתְגַּבֵּר עַל הַכֹּל, כִּי בְּזֶה שְׂדָנִים עֲצָמָם לְכַף
זְכוּת, מְצַלִּיחִים — בֵּין בְּגִשְׁמִי וּבֵין בְּרוּח־נִיּוֹת; אֲשֶׁר־י
מִי שְׂאֵינוֹ מְטַעֶה עֲצָמוֹ כָּלֵל.

ח.

רְאֵה, אֶהוּבִי, בְּנִי, לְחֲזֹק עֲצָמָךְ בְּכָל מַה שְׁעוֹבֵר
עָלֶיךָ, וְאֵל תִּסְתַּכֵּל עַל כָּל הִרְיָדוֹת וְהַנְּפִילוֹת שְׁלָךְ, הֵן
מַה שְׁעוֹבֵר עָלֶיךָ מֵעֲצָמָךְ, שְׂאֵתָה נּוֹפֵל בְּכָל פַּעַם יוֹתֵר
וְיוֹתֵר, וְכָל מַה שְׂאֵתָה רוֹצֶה לָשׁוּב אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ, אֵתָה
נוֹפֵל יוֹתֵר, וְהֵן מְכַל מַה שְׁעוֹבֵר עָלֶיךָ בְּבֵיתָךְ מֵאֲשֶׁתָּךְ
וּמִלְדֵיךָ, וְהֵן מַה שְׁעוֹבֵר עָלֶיךָ מִשְׁכְּנֶיךָ, וְהֵן מַה
שְׁעוֹבֵר עָלֶיךָ מֵהַקְּרוֹבִים וּמֵהַרְחוֹקִים, עָלֶיךָ לְזִכֹּר
תָּמִיד, כִּי הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מְנַהִיג אֶת עוֹלָמוֹ

בהשגחה נפלאה ונוראה מאד, ועל-כן מה ולמה לך
 לפל בַּיָּאוֹשׁ וּבְדַכְּאוֹן וּבְמַרְרֵרוֹת, עַד שֶׁתִּיָּאֵשׁ מִחַיִּיהָ,
 אֲשֶׁר דָּבַר זֶה לֹא יִבְיָאֵךְ אֶל שׁוֹם דָּבָר, רַק לְהַפְסִיד
 וּלְאַבֵּד אֶת שְׁנֵי הָעוֹלָמוֹת — הָעוֹלָם הַזֶּה וְהָעוֹלָם הַבָּא
 גַּם יַחַד, הָעוֹלָם הַזֶּה מְאַבְדִּים עַל-יְדֵי יָאוֹשׁ וּדְכָאוֹן
 פְּנִימִי, שֶׁנִּדְמָה לוֹ שֶׁהוּא כֶּבֶד אֵינוֹ שׁוֹה לְשׁוֹם דָּבָר,
 וּכְאֵלוֹ אֵף אֶחָד אֵינוֹ צָרִיךְ אוֹתוֹ, וּכְאֵלוֹ הוּא מְסֻתָּבֵב
 מִיִּתֵר בְּזֵה הָעוֹלָם, וּכְאֵלוֹ מִמְּנוֹ כֶּבֶד לֹא יֵצֵא מְאוּמָה,
 וּמִמִּילָא עַל-יְדֵי מַחְשָׁבוֹת כְּאֵלוֹ נִכְנָס בּוֹ דְכָאוֹן פְּנִימִי,
 וְאֵינוֹ רוֹצֵה לַעֲשׂוֹת כֶּבֶד שׁוֹם דָּבָר בְּזֵה הָעוֹלָם, רַק
 שׁוֹכֵב בַּמַּטָּה כְּפָגֶר מֵת, וְכֵן יֵשׁ הַרְבֵּה שֶׁהֵם כָּל-כֶּף
 מְדַכְּאִים, עַד שֶׁמְסֻתָּבְבִים עִם מַחְשָׁבוֹת שֶׁל הַתְּאַבְדוּת,
 רַחֲמָנָא לְצֻלָּן, וּמְאוּמָה אֵין בְּיָדָם, כִּי מִי שֶׁנוֹפֵל
 בְּדַכְּאוֹן, הוּא לֹא יֵצֵל לְכֹל דָּבָר, רַחֲמָנָא לְצֻלָּן. וְכֵן
 בְּרוּחַנִיּוֹת — הוּא מְאַבֵּד אֶת כָּל הָעוֹלָם הַבָּא שָׁלוֹ, כִּי
 הַדְּכָאוֹן וְהַמְרִירוֹת מְכַנְיְסִים כְּפִירוֹת בְּאָדָם, עַד שֶׁרֹב
 רַבָּם שֶׁל הַכּוֹפְרִים וְהָאֶפִיקוֹרְסִים סוֹבְלִים מְדַכְּאוֹן
 פְּנִימִי, שְׂאֵף אֶחָד אֵינוֹ יוֹדֵעַ מְזֵה, כִּי זֶהוּ דְכָאוֹן פְּנִימִי,
 וְאֵין לוֹ שׁוֹם שְׂמַחַת חַיִּים כָּלֵל, מֵאַחַר שֶׁאֵינוֹ מְאַמֵּן
 בְּעוֹלָם הַנְּצָחִי וְהַקָּיִם; וְעַל-כֵּן רָאָה גַם רָאָה, אֶהוּבִי,
 בְּנִי, אֶל מָה יָכוֹל לְהִבְיֹא אוֹתָךְ כָּל הַדְּכָאוֹן וְהַיָּאוֹשׁ

והמרירות, עד שתאבד בפעם אחת את שני העולמות. לכן איעצה ויהי אלקים עמך, שתמיד תכניס בדעתך — מה דהנה הנה, ומה שפכר עבר — עבר, ועל-פן מה ולמה לך לחשב תמיד אחרונית, ולהזכיר לעצמך את פגמיה וקלקול מעשיה והעבר שלך וכן ממה שקרה עמך מאחרים, אשר סדרו והפילו אותך ושברו ודפאו אותך, תעשה התחלה חדשה כאלו עכשו נולדת, ועל-ידי-זה תוכל להתנער מכל העפר, שהם העצבות והדפאון והמרירות שפסבו אותך, ותוכל להמשיך על עצמך ערבות, נעימות, ידידות, זיו וחיות אלקותו יתברך, ותחיה חיים חדשים. ועליך לדעת, אשר כל הצדיקים עברו עליהם מחשבות פאלו, כל אחד כפי בחינתו, אך מה ולמה הם הצליחו להגיע אל מדרגתם הנפלאה והנוראה, עד שזוכים תמיד להיות דבוקים בחי החיים בו יתברך? רק מחמת שעמדו בנסיון הנה לשכח תמיד מהעבר, והתחילו בכל פעם מחדש. אם תכניס ידיעות אלו בתוך לבך, אז דיקא תוכל להתגבר על כל מה שעובר עליך בכלליות ובפרטיות ובפרטי פרטיות — הן מעצמך והן מאחרים. כי העקר בזה העולם הוא התחזקות, להתחזק ולהחזיק מעמד ולא להשבר משום דבר,

וְדִיקָא עַל-יְדֵי-זֶה יִצְלִיחַ לְהִתְגַּבֵּר עַל הַכּל, וַיְהִי כְּלִי
 לְהַמְשִׁכַת הַשְּׂכִינָה — הֵן עַל עֲצָמוֹ וְהֵן עַל כָּל הָעוֹלָם
 כָּלוּ.

ט.

רָאָה, אֱהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, הָעֵקֶר לְהוֹצִיא עֲצָמָךְ
 מִהָעֲצָבוֹת וְהַדְּפָאוֹן וְהַמְרִירוֹת שְׁמִסְבָּבִים אוֹתָךְ בְּכָל
 פַּעַם, כִּי דָבַר זֶה הוֹרֵס אֶת הָאָדָם לְגַמְרִי, וּמֵאֲבֵד לוֹ
 אֶת הַחַיִּים וְהַחֲשֵׁק לְחַיּוֹת, וְצָרִיכִים לַעֲשׂוֹת כָּל מִינֵי
 פְּעֻלוֹת שְׂבָעוֹלָם לְהִיּוֹת בְּשִׂמְחָה, וּלְשִׂמְחַת עֲצָמוֹ בְּכָל
 מָה שֶׁרַק יָכוֹל, וְזוֹ הַמְצָנָה הַכִּי גְדוֹלָה — לְהִיּוֹת תָּמִיד
 בְּשִׂמְחָה וּלְשִׂמְחַת נַפְשׁוֹ, וּלְחַפְּשׁ וּלְבַקֵּשׁ וּלְמַצֵּא בְּעֲצָמוֹ
 נִקְדוּת טוֹבוֹת, וְלָדוֹן עֲצָמוֹ לְכַף זְכוּת, וְדִיקָא עַל-יְדֵי-
 זֶה יִזְכֶּה לַעֲבֹר אֶת זֶה הָעוֹלָם בְּשָׁלוֹם, שְׂיִקִּים אֶת
 מְצוּוֹתָיו יִתְבַּרֵךְ וַיִּלְמַד תּוֹרָתוֹ הַקְּדוּשָׁה, וַיִּתְפַּלֵּל תָּמִיד
 אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ, כִּי הַשְּׂמִחָה מְרַחֶבֶת אֶת הַדַּעַת, לֹא-כֵן
 הָעֲצָבוֹת וְהַמְרִירוֹת וְהַדְּפָאוֹן הוֹרְסִים אֶת כָּל הַחַיִּים.
 וְעֵקֶר הָעֲצָה לְהִיּוֹת בְּשִׂמְחָה תָּמִיד וּלְצִאת מִהַדְּפָאוֹן
 וְהַמְרִירוֹת הוּא רַק עַל-יְדֵי שְׂיִרְגִיל עֲצָמוֹ לְשִׂמְחַת
 אַחֲרִים, וְתָמִיד יִשְׁתַּדֵּל לְשִׂמְחַת אַחֲרִים, וַיִּדְבֵּר עִם כָּל
 אֶחָד דְּבוּרֵי נְחוּמִים וְהִתְחַזְּקוֹת, וּבְזֶה שְׂמִיחַזְּקִים תָּמִיד

אחרים ומדברים על לבם דבורי נחומים והתחזקות, על-ידי-זה תשפע גם עליו התחזקות ונחמה, ויהיה גם הוא בשמחה. וצריך שתדע, אהובי, בני היקר, כי בזה העולם עוברת על כל אחד מרירות דמרירות, ואף אחד לא אכפת לו מצרותיה וממרירותה ומכל מה שעובר עליה, ועל-כן חבל שתשפך נפשך לפניהם, אדרבה זה יגרום שכלם יברחו ממך, כי אין שום בריה מענינת לשמע את שברון לבך ואת הדכאון שלך וכל מה שעובר עליה, כי דבר זה יש אצל כל אחד ואחד, והעקר מה שרוצים לשמע מזולתו הוא רק דבורי התחזקות ונחומים, ואז אם תתנהג כך, כלם יאהבו אותך, כי כל אחד רוצה לשמע רק טוב, וטוב הכל חפצים לשמע, ומה גם שאתה יכול לזכות את נשמות ישראל עם טוב אמת ונצח, אם תעסק בעבודה הקדושה הזו של התחזקות, ולדבר לפניהם דבורי נחומים, ולשמח את נפשם, ובאותו זמן גם אתה תהיה מחזק; אשרי מי שמקיים את כל זה, ואז הוא בכלל זוכה ומזכה את הרבים, הוא זוכה לשמחה, וכן זוכה

לזכות את הרבים עם שמחה והתחזקות, אשר זה מאד
מאד חשוב למעלה אצלו יתברך.

י

צריך שתדע, אהובי, בני היקר, כי חיי האדם בזה
העולם הם כל-כף קצרים, עד שאין כדאי להיות
בעצבות ובמרירות על עסקי העולם העובר הזה, וחבל
על כל אנחה ואנחה על עסקי העולם הזה, כי ימינו
כצל עובר ממש, כצל צפור הפורח באויר, הנה אנחנו
כאן והנה כבר נצא מכאן. ועכשו אשאל אותך אהובי,
בני היקר, האם כדאי בשביל צל עובר להתאנח כל-כף
ולהשבר ולפל בדכאון, ולהיות מדכא ביסורים על לא
דבר?! יותר טוב לך למסר עצמך לגמרי אל האין סוף
ברוך הוא, ותדע שהוא יתברך מנהיג את עולמו
בחשבון צדק נפלא ונורא מאד, וכך מה שאתה צריך
הוא רק למסר עצמך לגמרי אליו יתברך, ותרגיל
עצמך להודות ולהלל על כל הטובות והחסדים שעשה
עמך הקדוש-ברוך-הוא, ובזה שתהיה רגיל תמיד רק
בתודה והודאה, ועל כל פרט ופרט שקורה עמך תודה
להקדוש-ברוך-הוא, כי חס ושלום, הנה יכול להיות
יותר גרוע, בזה שתהיה תמיד מסור אליו יתברך,

וְתוֹדָה לוֹ עַל כָּל הַחֲסָדִים שְׁעוֹשֶׂה עִמָּךְ, בְּזֶה בְּעֲצָמוֹ
 תִּזְכֶּה לְהַתְעִלוֹת יוֹתֵר וְיוֹתֵר, וְתִסִּיר מִמָּךְ אֶת גְּשָׁמֵי־וַיֹּת
 גּוֹפֵף הַמְצַרֵּעַ, הַמּוֹשֵׁף אוֹתְךָ תָּמִיד אֶל הַבְּלִי הָעוֹלָם
 הַזֶּה וְהַבְּלִי, וּבִפְרָטִיּוֹת אֶל הַתְּאוּוֹת הַמְּגִנּוֹת שֶׁל נְאוּף,
 שְׁקוּץ, תְּעוּב וְזֵהוּם הַמְּתַפְשֵׁט עֲכָשׁוֹ בְּעוֹלָם, וְהַכֹּל
 אֲחִיזַת עֵינַיִם, בְּמָקוֹם לְהִסְתַּכֵּל וְלְהִתְבּוֹנֵן תָּמִיד עַל
 רוּחָנִיּוֹת חַיּוֹת אֱלֹקוֹתוֹ יִתְבַּרֵּךְ, שֶׁהוּא אָרִיף אֲנִפִּין
 דְּקִדְשָׁה, בְּכֹל פְּנֵה שָׂרָק יִפְנֶה וְיִסְתַּכֵּל וְיִתְבּוֹנֵן, יִרְאֶה
 רַק אֱלֹקוֹתוֹ יִתְבַּרֵּךְ, בְּמָקוֹם זֶה בְּשִׁבִיל הַבְּחִירָה וְהַנְּסִיּוֹן
 בְּרֵא הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא אֶת הַסֵּמ"ךְ-מ"ם, שֶׁהוּא
 הַמְּעַלִּים וּמְסַתֵּיר אֶת אֲמַתַּת מְצִיאֹתוֹ יִתְבַּרֵּךְ, וְרוֹאִים
 רַק אָרִיף אֲנִפִּין דְּקִלְפָּה, שֶׁהִיא טְמֵאת פְּרִיצוֹת תְּאוּוֹת
 הָעוֹלָם הַזֶּה שֶׁל נְאוּף, רַחֲמָנָא לִישְׁזַבֵּן (עֵין לְקוּטֵי-
 מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן רמב); וְעַל-כֵּן רָאָה, אֶהוּבִי, בְּנִי,
 מֵה לְפָנֶיךָ, הָעֶקֶר לְבָרַח רַק אֵלָיו יִתְבַּרֵּךְ, וְאֵל תִּסְתַּכֵּל
 עַל הַבְּלִי הָעוֹלָם הַזֶּה וְהַבְּלִי, וְאִזּוּ דִּיקָא תַּחֲיָה חַיִּים
 נְצַחִים, וְתַהֲיָה מְקַרֵּב בְּיוֹתֵר אֶל הַתְּכִלִּית הַנְּצַחִית,
 וְיִתְפַּשֵּׁט גּוֹפֵף הַמְּצוֹרֵעַ מִמָּךְ, עַד שֶׁלֹּא יִהְיֶה לָּךְ כְּבָר
 שׁוּם תְּאוּהָ אֶל הַבְּלִי הָעוֹלָם הַזֶּה; אֲשֶׁרִי מִי שְׁמִכְנִים
 בְּדַעְתּוֹ יְדִיעוֹת אֱלוֹ, שְׁאִזּוּ כָּל הַחַיִּים שְׁלוֹ יַעֲבִרוּ בְּצוּרָה
 אַחֲרַת לְגַמְרִי, וּכְבָר לֹא יִהְיֶה בְּדַפְאוֹן וּבְמִרְיוֹת, כִּי

הלא חבל על הזמן היקר לחשוב מזה העולם, ומכל שכן לתן איזו אנחה בשביל זה העולם, ומכל שכן וכל שכן עוד לפל ביאוש ובדפאון בשביל זה העולם, ומה שאתה נופל בדעתך כאלו כבר אבד מנוס ותקנה ממך, תדע פי הכל הבל וגם זה מהסתת יצרך, כי אצלו יתברך מאד מאד חשובה תשובה, ותכף-ומיד כשבר ישראל שב אליו יתברך, הוא מקבלו מיד, העקר מה שצלו לעשות הוא למסר עצמו אליו יתברך, ולא יהיה אכפת שום דבר, רק דבר אחד צריך להיות מגמתו וחשקו וכסופיו, הינו איך להכליל באין סוף ברוך הוא, ולידע איך שאין בלעדיו יתברך כלל, והכל לכל אלקות גמורה; אשריך אם תכניס דבר זה היטב בתוך לבך ונדעתך, ואז דיקא תעבר את זה העולם בשלום, ותהיה מזכך בכל איבריך, ותהיה נעשה כסא להמשכת שכינת עזו יתברך אל זה העולם.

יא.

צריך שתדע, אהובי, בני היקר, אשר עם עצבות ודפאון לא תפעל שום דבר, אלא תגרים שבני-אדם יתרחקו ממך, ועל-כן אם אתה רוצה למצא חן בעיני כל רואיך, תשתדל רק לתזק את אחרים, ואל תספר

לָהֶם מִצְעָרָךְ הַקָּשָׁה כִּי מִמִּילָא לֹא תִפְעַל אֲצֻלָּם כָּלוּם, אֲדַרְבֵּה שׁוֹנְאֵיךָ יִשְׁמְחוּ מְאֹד לְשִׁמְעַע בְּמִפְלְתְךָ וּבְכִשְׁלוֹנְךָ, וְכָלֵם יֵרְאוּ בְּאַכְזָבְתְךָ בְּחַיִּיךָ, לֹא-כֵן אִם תִּמְיֵד תַּעֲשֶׂה עֲצָמְךָ שְׂמִיחַ, וְלִפְנֵי כָלֵם תִּסְפֹּר שְׁתֵּהֲלֶה לְאֵל, לֹא חֶסֶר לְךָ דְבָר, וְאַתָּה עֲשִׂיר גְּדוֹל וְרַק מִצְלִיחַ, וְאַפְלוּ שְׁהֶאֱמַת אֶתָּה יוֹדֵעַ בְּאִיזָה מִצָּב אֶתָּה נִמְצָא, עִם כָּל זֹאת זֶה יִגְרֹם שְׁשׁוֹנְאֵיךָ לֹא יֵרְאוּ וְלֹא יִשְׁמְחוּ בְּמִפְלְתְךָ, וְעַל-יְדֵי-זֶה תִּנְצַל מִעֲצָבוֹת וּדְכָאוֹן; כִּי בְּאֵמַת מֶה יַעֲשֶׂה לְךָ אָדָם — אִם לְטוֹב וְאִם לְהַפּוֹךְ, הֲלֹא אֶתָּה מְשַׁנֵּחַ בְּהַשְׁגָּחָה נוֹרְאָה וְנִפְלְאָה מִמְּנוּ יִתְבָּרֵךְ — כִּמָּה תְּרוּיחַ וְכִמָּה תִּפְסִיד, וְלֹא יוֹעִיל לְךָ שׁוּם דְבָר וְשׁוּם תַּחֲבוּלָה לְהִנְצִיל מִזֶּה, וְעַל-כֵּן אֵיעֲצֶךָ, אֶהוּבִי, בְּנֵי הַיְקָר, וַיְהִיֶּה אֱלֻקִּים עִמָּךְ, שְׁתִּמְיֵד תִּתְבָּרַח רַק אֱלֹיו יִתְבָּרֵךְ וְכָל מֶה שְׁאַתָּה צְרִיךָ בֵּין בְּגִשְׁמִי וּבֵין בְּרוּחָנִי דְבָר גְּדוֹל וְדְבָר קָטָן, תִּבְקֶשׁ רַק מִמְּנוּ יִתְבָּרֵךְ, וְרַק לְפָנָיו יִתְבָּרֵךְ תִּשְׁבֵּר לְבָבְךָ, וְתִפְעַל כָּל מֶה שְׁאַתָּה צְרִיךָ לְפַעַל בְּרוּחָנִיּוֹת וּבְגִשְׁמִיּוֹת, וְלִפְנֵי בְּנֵי-אָדָם תִּצְחַק וְתִשְׂמַח, וְאַל תִּרְאֶה שׁוּם דְּכָאוֹן וְשִׁבְרוֹן לֵב, וְדִיְקָא עַל-יְדֵי-זֶה תִּצְלִיחַ דְּרַכְךָ. וְאִם תִּצְיֵית אוֹתִי בְּדְבָר זֶה, אֲזוּ תִּנְצַל מִרְעוֹת וְצָרוֹת רַבּוֹת, וְתִהְיֶה אִישׁ מִצְלָח

מָאד מָאד בְּחַיִּיךְ; אֲשֶׁרֶיךָ וְאֲשֶׁרֶי חֶלְקֶךָ בְּעוֹלָם הַזֶּה
וּבְעוֹלָם הַבָּא.

יב.

אֶהוּבִי, בְּנֵי הַיְקָר! קִבַּל הָאֲמַת מִמִּי שְׂאֲמָרָה,
וְתָמִיד רְאֵה לְשֹׁמֵעַ וְלַהֲבִין וְלַהֲשִׁכִּיל אֶת רִמְזֵיךָ וְתִבְרַךְ
שְׂמֵרְמֵז לְךָ מִכָּל פְּרִטֵי הַבְּרִיאָה, וּבְפִרְטוּת בְּנֵי-אָדָם,
הִינּוּ כָּל מֵה שְׂאֲתָה שׁוֹמֵעַ אוֹ רוֹאֵה, תִּקְשְׁרוּ תִּכְף-וּמָיִד
אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְתִקְבַּל אֶת הַלְמוּד וְהַרְמְזִים שְׂבִדְבָר הַזֶּה,
וְאִז אַף פַּעַם לֹא תִשָּׁבֵר וְלֹא תִפֹּל בְּדַכְאוֹן, מֵאַחַר
שְׂאֲתָה מְקַשֵּׁר אֶל פְּנִימִיּוֹת חַיּוֹת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ,
הַמְחִיָּה וּמְהַיָּה וּמְקַיֵּם אֶת כָּל פְּרִטֵי הַבְּרִיאָה, וּמִי
שְׁזוּכָה לְהַטּוֹת אֶזֶן קִשְׁבָת לְכָל דְּבוּר וְדְבוּר שְׂשׁוֹמֵעַ אוֹ
כָּל דְּבָר שֶׁרַק רוֹאֵה, וְאֶפְלוּ כָּל מַחְשָׁבָה שֶׁהוּא חוֹשֵׁב,
וְיִודַע וְעַד אֲשֶׁר אֵין זֶה לְבַטְלָה, אֲדַרְבָּה הוּא יוֹדַע
בְּבִרוֹר אֲשֶׁר אֵין בְּלִעְדֵּיךָ יִתְבָּרַךְ כָּלֵל, וְהַכֹּל אֱלֻקוֹת
גְּמוּרָה הִיא, אִז דִּיקָא תִּמְשֵׁךְ עָלָיו הָאֲרַת הַנְּבוּאָה,
וְיִזְכָּה לְהַשִּׁיג הַשְּׂגוֹת גְּבוּהוֹת עַד מָאד, וּבְלִבְד שְׂתִבְרַח
מִכָּל מִינֵי עֲצָבוֹת וְדַכְאוֹנוֹת, אֲשֶׁר דְּבָר זֶה הוֹרֵס אֶת
הַמַּח וְהַדַּעַת לְגַמְרֵי וְעוֹקְרוֹ מִשְׁנֵי הָעוֹלָמוֹת, כִּי בְּאֲמַת
אֵין בְּלִעְדֵּיךָ יִתְבָּרַךְ כָּלֵל, וְאֶפְלוּ מַחְשָׁבָה שְׂעוֹלָה לוֹ עַל

מחו, אם יזכה לקשרה ולהדביקה אל שרשה, אז יבין
 וישכיל מזה ענינים גבוהים עד מאד, ומכל שכן דבור
 שיזכה לשמע אפלו דבור של מה בכך, אם רק תקשרו
 אל שרשו, הינו להתבונן היטב למה הצרכתי לשמע
 עכשו דבור זה, ובנדאי הוא יתברך מדבר אלי בצורה
 גלויה כזו, אבל מלבש בלבוש הדבור הזה, בידיעות
 אלו אף פעם לא יבוא לידי דכאונות ושברון לב,
 אדרבה תמיד ישיש ויגיל וישמח בישועתו יתברך. וזכור
 קלל זה, כי זוהי מדרגת גדולי מבחרי הצדיקים,
 שכל-כך דבוקים תמיד בו יתברך, עד שתמיד שומעים
 כרוזים מלמעלה, ועל-ידי-זה הם תמיד שמחים
 ועליזים וטוב לב; אשריהם ואשרי חלקם!

יג.

צריך שתדע, אהובי, בני היקר, אשר בזה העולם
 יכולים לזכות למדרגות רמות וגבוהות בעבודת השם
 יתברך — על-ידי תקף הששון והשמחה, או לפל
 בנקבא דתהומא רבה — על-ידי עצבות ומרירות,
 ועל-פן ראה לבחר בטוב, ואף שאני יודע שעוברים
 עליך כל מיני דכאונות ומרירות ועצבות ומרה שחורה,
 עד שנדמה לך כאלו אבד מנוס ותקנה ממך, וכאלו

כָּל הָעוֹלָם כְּלוֹ עוֹמֵד כְּנִגְדֵךָ, עִם כָּל זֹאת אֶהוּבִי, בְּנִי הַיָּקָר, רְאֵה לִישָׁב עֲצָמְךָ הָאֵם זו דְרָךְ לַחַיּוֹת כְּךָ בְּכָל מִינֵי דְכְאוֹנוֹת וּמְרִירוֹת וְעֲצָבוֹת, וְכַמְעַט שְׁתֵּאבְד עֲצָמְךָ לְדַעַת מְרַב צָרוֹת וְיִסּוּרִים, הֲלֹא כָּל מֵה שְׁעוֹבֵר עֲלֶיךָ הוּא רַק מַחֲמַת חֲסָרוֹן הַדַּעַת, כִּי (בְּדָרִים מֵא): דַּעַת קְנִיַת מָה חֲסֵרְתָּ, וְדַעַת חֲסֵרְתָּ מֵה קְנִיַת, אִם יֵשׁ לְאָדָם דַּעַת, לֹא חֲסֵר לוֹ שׁוּם דְּבָר, וְהוּא תָּמִיד נִמְצָא בְּמִצָּב שֶׁל שְׂמִחָה וְחֻדְוָה וְיִשׁוּב הַדַּעַת, וְלִהְפּוֹךְ עַל-יָדֵי שְׂחֲסֵר מִהַדַּעַת וְהַשְׂכָּל, אֲזִי נִמְצָא בְּדַכְּאוֹן וּבְמְרִירוֹת גְּדוּלָּה מְאֹד; וְעַל-כֵּן רְאֵה, אֶהוּבִי, בְּנִי הַיָּקָר, לְקַחַת עֲצָמְךָ בְּיָדֶיךָ, וְתִשְׁמַע תָּמִיד כְּלִי זִמְרָה, וְתִבְרַח מִכָּל מִינֵי דְכְאוֹנוֹת וְעֲצָבוֹת וּמְרִירוֹת, וְאֵל תִּסְתַּפֵּל עַל שׁוּם בְּרִיָּה שְׂבָעוֹלָם, הַדְּבִק עֲצָמְךָ רַק בּוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְאֲזִי טוֹב לָךְ כָּל הַיָּמִים, כִּי אֵין לָךְ טוֹב כְּמִי שֶׁהוּא תָּמִיד שְׂרוּי בְּשְׂמִחָה וּבְחֻדְוָה, וּמִסְתַּפֵּל עַל הַצַּד הַיָּפֶה וְהַטוֹב בְּחַיִּים, וְהוּא תָּמִיד מִשְׁתַּדֵּל לְשִׂמְחָה עֲצֻמוֹ וּלְשִׂמְחָה אַחֲרִים, וּמוֹצִיא בְּנֵי-אָדָם מִהַדְּכְאוֹן וְהַמְרִירוֹת; אֲשֶׁרִי מִי שְׂאוּחַז בְּמַדְרָגָה זו, כִּי אֲזִי יִשְׂרָה שְׂכִינָה בְּעוֹלָם, כִּי אֵין הַשְׂכִּינָה שְׂרוּיָה אֲלֵא בְּמִקּוֹם שְׂמִחָה וְחֻדְוָה, כִּי עַז וְחֻדְוָה בְּמִקּוֹמוֹ; וְעַל-כֵּן אֲשֶׁרִי מִי שְׂמִשְׁתַּדֵּל לְצִיאַת מִהַדְּכְאוֹן וְהַמְרִירוֹת, וְכֵן מִשְׁתַּדֵּל לְהוֹצִיא אַחֲרִים

מהדפאון וְהַמְרִירוֹת, וְהוּא תָּמִיד בְּשִׂמְחָה וּמְשִׁימָח
אַחֲרֵים.

יד.

צָרִיךְ שְׂתַדַּע, אֲהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, אֲשֶׁר מִשְׁמַיִם
מְסֻבִּים עִמָּךְ שְׂתַפֵּל בְּכָל פַּעַם, כִּי רוּצִים לְרְאוֹת אֵיךְ
תִּתְחַזֵּק וְתִחְזִיק מֵעַמְד מְכָל מַה שְׁעוֹבֵר עָלֶיךָ, כִּי אֶצְלוּ
יִתְבָּרֵךְ מְאֹד מְאֹד חָשׁוּב כְּשֶׁאָדָם מִחְזִיק מֵעַמְד, וּבִתְקַף
קִטְנוּתוֹ וְדַחְקוֹתוֹ מִחִיָּה עֲצָמוֹ עִם נִקְדַּת יְהוּדוּתוֹ, שְׁזָה
סוּד הַנִּקְדָּה שְׁמִשָּׁם נִתְהוּהָ הַבְּרִיאָה, כִּי הִיָּה הַכֹּל אוֹר
אֵין סוּף, וְצִמְצִים עֲצָמוֹ וְעִשָּׂה חֲלָל הַפְּנוּי, וּבִתּוֹךְ הַחֲלָל
הַפְּנוּי הַזֶּה רָשָׁם כְּעֵין נִקְדָּה קִטְנָה, וּמִהַנִּקְדָּה הַזֶּה בְּרָא
וְיָצַר וְעִשָּׂה אֶת כָּל הָעוֹלָמוֹת, וְהַנִּקְדָּה הַזֶּה הִיא
הָאֲצִילוֹת שְׁנֵאֲצִל מִמֶּנּוּ, כִּי אֵין בְּלִעְדֵיו יִתְבָּרֵךְ כָּלֵל,
וְלֹא שִׁיף צִמְצוּם וְלֹא שִׁיף אוֹר, אִתָּהּ קִדְּם שְׁבִרְאֵת
הָעוֹלָם, אִתָּהּ מִשְׁבִּרְאֵת הָעוֹלָם, אֵין בּוֹ שׁוּם דְּמוּת
הַגּוּף וְצִיּוֹר גִּשְׁמִי, אָבֵל זֹאת יוֹדְעִים, שֶׁהַכֹּל אֱלֻקוֹת
וְהָאֲצִילוֹת הִיא נֵאֲצִלָּת מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ, בְּלִתִּי נִפְרָדָת כָּלֵל,
שְׁזָה סוּד הַנִּקְדָּה הַקִּטְנָה, וּמִשָּׁם נִמְשָׁךְ וְנִשְׁתַּלְשַׁל אֶל
בְּרִיאָה, יְצִירָה, עֲשִׂיָּה, עַד שְׁנִתְהוּהָ תְּכֵלִית הַגִּשְׁמִיּוֹת,
אָבֵל בְּאֵמֶת הַכֹּל חוּזֵר אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ; וְעַל-כֵּן גַּם עָלֶיךָ,

אַהוּבִי, בְּנֵי הַיְקָר, לְדַעַת, אַף שְׁנִפְלֵת וְנִשְׁלַכְתָּ וְנִשְׁבַּרְתָּ
 וְנִכְרַתְתָּ מִשְׂרָשָׁף, עַד שְׁנִדְמָה לָךְ כְּאֵלוֹ אֲבָד מְנוּס וְתִקְנֶה
 מִמֶּךָ, וְכֵאלוֹ אֵין עוֹד שׁוּם תִּקְנֶה בְּשִׁבְלֶךָ, צְרִיף שְׁתִּדַּע
 כִּי דִיְקָא כְּשִׁתְּגִיעַ אֶל סוּד נִקְדָּה קִטְנָה שְׁאַתָּה שָׁבוּר
 וְנִפּוּל וְיָרוּד בְּעֵינֵי עֲצֻמָּךְ, וְנִדְמָה לָךְ כְּאֵלוֹ אֲבָדְתָּ כְּכָר
 הַכֵּל וְחִשָּׁף לָךְ, וְאַתָּה כָּל-כֶּף שָׁבוּר, עַד שְׁנִדְמָה לָךְ,
 שְׁכָבָר לְעוֹלָם לֹא תִצָּא, וְאַתָּה יָרוּד בְּעֵינֶיךָ, וּמִדְכָּא
 וּמָלֵא מְרִירוֹת וְעֲצָבוֹת; בְּנֵי, בְּנֵי! דִּיְקָא בְּרַגַּע זֶה
 שְׁאַתָּה מְרַגֵּישׁ עֲצֻמָּךְ הַכִּי פְּחוֹת, הַכִּי יָרוּד וְהַכִּי מְגֻשָּׁם,
 דִּיְקָא אֲזוֹ אִם תִּזְכֶּה לְבִטֵּל עֲצֻמָּךְ אֶל הָאֵין סוּף בְּרוּף
 הוּא, וְתִחְזֹר אֵלָיו, תִּהְיֶה נֶעֱשֶׂה כְּלִי כְּזֶה לְקַבֵּל בּוֹ אֵין
 סוּף בְּרוּף הוּא, מֵה שְׁלֹא הִשְׁיִגּוּ מִבְּחָרֵי הַצְּדִיקִים;
 וְעַל-כֵּן אֵל תִּהְיֶה בְּטָלָן, אֲלֵא קַח אֶת עֲצֻמָּךְ בְּיַדֶּיךָ,
 וְחֲזֹר אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ, וְתִתְחִיל לְדַבֵּר עִמוֹ יִתְבַּרֵךְ, וְאֵל
 תִּהְיֶה בְּכַעַס וּבִקְפִידוֹת כָּלֵל, וְאַף שְׁבוּעָת בְּךָ הִרְצִיחָה
 שָׁל כַּעַס וּקְפִידוֹת עַל זוּלָתְךָ וְעַל מְצַעְרֵי נַפְשָׁךְ, שְׁתַּק
 שְׁתַּק, אַהוּבִי, בְּנֵי, דִיְקָא עֲכָשׁוּ אִם תִּבְרַח אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ,
 וְתִמְצָא בְּעֲצֻמָּךְ אֶת נִקְדַּת חַיּוֹת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבַּרֵךְ, דִּיְקָא
 בְּרַגַּע זֶה יִתְהוּוּ מִמֶּךָ כָּל הָעוֹלָמוֹת הָעֲלִיוֹנִים, וְזוֹ
 מִדְּרַגַּת מִבְּחָרֵי הַצְּדִיקִים, שֶׁהֵם בְּעֵינֵי עֲצָמָם כְּלֵא
 מִמֶּשׁ, וְנִשְׁבְּרוּ כְּחָרָס לְגַמְרֵי, וּמְרַגֵּישִׁים עֲצָמָם עֶפֶר

וְאָפּר מִמֶּשׁ, בְּלַתִּי יִשָּׁג כִּי אִם לְבַעֲלֵי רוּחַ-הַקֹּדֶשׁ, וְהֵם
 תָּמִיד שְׂמִיחִים וְעֲלִיזִים בּוֹ יִתְבָּרֵךְ, בְּלֵב נִשְׁבֵּר וְנִדְכָּה,
 וְאִינֶם מְגִיבִים וְעוֹנִים לְאֵלֶּה הַרְשָׁעִים הַצְּבוּעִים
 הַמְּפָרְסְמִים בְּעוֹלָם, הַמְּחַרְפִּים וּמְצַעְרִים אוֹתָם, רַק
 אוֹחֲזִים עֲצָמָם לְהִכֵּי גְרוּעִים וְהִכֵּי רְחוּקִים, בּוֹ בְּרָגַע
 נִשְׁפָּע עֲלֵיהֶם אוֹר וְזִיו וְחַיּוּת וּדְבָקוֹת הַבוֹרָא יִתְבָּרֵךְ
 שְׁמוֹ, וְהֵם זָכוּ לְזֶה עַל-יְדֵי גֹדֵל יְגִיעַתָּם וְטִרְחַתָּם
 בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ בְּתַעֲנִיּוֹת וְסִגּוּפִים נוֹרָאִים עַד
 מְאֹד, שֶׁהִתְעַנּוּ יָמִים וְשָׁנִים יוֹם אַחַר יוֹם, שְׁבוּעַ אַחַר
 שְׁבוּעַ, וְסִגְפּוֹ עֲצָמָם בְּגִלְגּוּל שְׁלֵג וְקוֹצִים וְחֲרוּלִים, עַד
 שֶׁנִּשְׁבֵּר גּוּפָם הַגִּשְׁמִי לְגַמְרִי, וּמְאִירָה בָּהֶם כָּבֵר רַק
 נִשְׁמַתָּם כְּדֹגְמָא שְׁהֵם כָּבֵר לְמַעְלָה בֵּין הָעֲלִיּוֹנִים
 מְלֶאכִי מַעְלָה. וְאַתָּה בְּנִי, בְּנִי, מֵאַחַר שֶׁנִּפְלַתָּ כָּבֵר
 וְנִתְלַכְלַכְתָּ כָּל-כֹּף, וְנִשְׁבֵּר גּוּפְךָ וַיִּשׁוּתְךָ מְרֹב עוֹוֹנוֹתֶיךָ,
 עַל-כֵּן אַתָּה וְדִיקָא אַתָּה עִם שְׁבֵרוֹן גּוּפְךָ וּמְרִירוֹת
 נִפְשְׁךָ, עַד שֶׁנִּדְמָה לְךָ שֶׁאַבְדַּתָּ כָּבֵר אֶת שְׁנֵי הָעוֹלָמוֹת
 גַּם יַחַד, אִם רַק תִּחְזֹר בְּתִשׁוּבָה וְתִבּוֹא אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ עִם
 הַלֵּב נִשְׁבֵּר וְנִדְכָּא שְׁלֵךְ, וְתִדְבֵּק עֲצָמְךָ בּוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְלֹא
 תִתְפָּרֵד מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ כָּלֵל, אֲפִלוּ שְׁיִהְיֶה מְאֹד מְאֹד
 קָשָׁה לְךָ, עִם כָּל זֹאת תִּתְחַזֵּק מְאֹד מְאֹד בְּכָל מִינֵי
 אֲפָנִים לֹא לִפְלֵי בְּקִשְׁיּוֹת וּבְסִפְקוֹת אַחֲרָיו יִתְבָּרֵךְ, וְלֹא

לְהִתְרַחֵק מִמֶּנּוּ יִתְבַּרֵךְ, אֲזַי דִּיקָא תְּהִפֵּךְ אֶת כָּל הַיְרִידוֹת
 שְׁלָךְ לְעֵלְיֹת גְּדוּלוֹת, וְתִזְכֶּה לְהִתְעַלּוֹת בְּתַכְלִית
 הָעֲלִיָּה. וְזֶה שְׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (בְּרֻכּוֹת לד):
 בְּמָקוֹם שֶׁבַעֲלִי תְּשׁוּבָה עוֹמְדִים, שָׁם אֵין צְדִיקִים
 גְּמוּרִים יְכוּלִים לַעֲמֹד, מֵאַחַר שֶׁהַבַּעַל תְּשׁוּבָה כָּבֵר הָיָה
 בְּמָקוֹמוֹת נְדָחִים וְנִפְוִלִים, וְנִשְׁבֵּר חָמְרוֹ הַגָּס וְהָעֵב
 עַל-יְדֵי שְׁבָרוֹן לְבוֹ שֵׁישׁ לוֹ בָּעֵת חֲרֻטְתּוֹ שֶׁמִּתְחַרֵּט עַל
 מֵה שֶׁעָשָׂה, עַל-יְדֵי-זֶה בְּעֶצְמוֹ הוּא נִשְׁבֵּר יוֹתֵר וְיוֹתֵר,
 וְחָמְרוֹ הַגָּס וְהָעֵב נִשְׁבֵּר וְנִזְדַּכֵּךְ יוֹתֵר וְיוֹתֵר, כִּי
 הַשְּׁבָרוֹן לֵב וְהַמְרִירוֹת עַל מַעֲשָׂיו פּוֹתְחִים אֶת לְבוֹ
 לְהַשִּׁיג אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבַּרֵךְ, וְכָל מִי שֵׁישׁ לוֹ יוֹתֵר לֵב
 נִשְׁבֵּר, וְיוֹדֵעַ אֵיךְ לְנַצֵּל אֶת זֶה לְטוֹב, הֵינּוּ שְׂאֵינּוּ
 מִתִּיאֵשׁ עֶצְמוֹ כָּלֵל, אֲדַרְבָּה הוּא בּוֹרַח יוֹתֵר אֲזַי אֵלָיו
 יִתְבַּרֵךְ, אֲזַי הוּא זוֹכֶה עַל-יְדֵי שְׁבָרוֹן לְבוֹ שֶׁנִּפְתָּחִים לוֹ
 יוֹתֵר וְיוֹתֵר שְׁעָרֵי לְבוֹ וְדַעְתּוֹ וּמַחוֹ, וְזוֹכֶה שְׁלְבוֹ נִפְתָּח
 בְּהִרְחָבָה כְּאוֹלָם לְהַשִּׁיג הַשְּׂגַת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבַּרֵךְ; וְעַל-
 כֵּן בַּעַל תְּשׁוּבָה יֵשׁ לוֹ כָּלִים גְּדוּלִים לְהַשִּׁיג הַשְּׂגַת
 אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבַּרֵךְ, אִם יָדַע אֵיךְ לְנַצֵּל אֶת הַשְּׁבָרוֹן לֵב
 שְׁלוֹ, וְלֹא יִפֹּל אֲזַי בִּיאֹוֶשׁ וְדַכְאוֹן, אֲשֶׁר אֲזַי דִּיקָא יִפְתָּח
 לְבָבוֹ יוֹתֵר וְיוֹתֵר לְהַשִּׁיג אֹרֻוֹ הָאֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא,
 וְיִתְעַנֵּג בְּעַרְבוֹת נְעִימוֹת, יְדִידוֹת, זִיו וְחִיּוֹת אֱלֻקוֹתוֹ

יִתְבַּרְךָ בָּאוֹר כְּזֶה, אֲשֶׁר לֹא תֵאָר וְלֹא שֶׁעַר בְּנִפְשׁוֹ;
וְעַל-כֵּן רָאָה, אֶהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר מִה לְפָנֶיךָ, אַף שֶׁנִּפְלְתָה
וְנִשְׁלַכְתָּ בְּעַמְּקֵי עַמְּקִים וּבִשְׂאוֹל תַּחֲתִית וּמִתַּחֲתִיו, אֶל
תַּתִּיאֵשׁ כָּלֵל, הַדְּבִק בּוֹ יִתְבַּרְךָ, וְאִז טוֹב לְךָ כָּל הַיָּמִים.

טו.

בְּנֵי, בְּנֵי! רָאָה לְחִזֵּק עֲצָמְךָ בְּכֹל מִינֵי אָפְנִים
שֶׁבְּעוֹלָם, וְאֶל תִּמְשִׁיף עֲצָמְךָ אֶל הַצַּעַר, כִּי זֶה לֹא יָבִיא
אוֹתְךָ אֶל שׁוּם דְּבָר, רַק אֶל שְׂאוֹל תַּחֲתִית וּמִתַּחֲתִיו,
וּתֵאָבֵד אֶת שְׁנֵי הָעוֹלָמוֹת גַּם יַחַד, כִּי הָעֲצָבוֹת
וְהַמְרִירוֹת וְהַדְּפֹאוֹן הַזֶּה הַיָּסִים אֶת הָאָדָם לְגַמְרֵי, וְלֹא
יוֹצֵא לוֹ מִזֶּה שׁוּם דְּבָר — לֹא בְּגִשְׁמֵי וְלֹא בְּרוּחֵנִי,
וְעַל-כֵּן אֲשַׁאל אוֹתְךָ, אֶהוּבִי, בְּנֵי, מִה וְלָמָּה לְךָ
לְהַמְשִׁיף עֲצָמְךָ כָּל-כֶּף אֶל הַמְרִירוֹת, וְאַף שֶׁאֲנִי יוֹדֵעַ
וּמִבִּין הֵיטֵב אֶת מְכַאוּבֵי לְבָבְךָ וְנִפְשֶׁךָ, כִּי מְרִים לְךָ
הַחַיִּים מְאֹד מְאֹד, עַד שֶׁנִּמְאָס לְךָ לְחַיּוֹת מִרַב מְרִירוֹת
וְדְפֹאוֹן, וּכְבָר לֹא אִכְפַּת לְךָ שׁוּם דְּבָר, וְאַתָּה לֹא מְעַנֵּן
בְּשׁוּם דְּבָר אֶפְלוּ לְשִׁמְעַת אֶת הַדְּבוּרִים הָאֵלֶּה, עִם כָּל
זֹאת זֹאת רָאָה, אֶהוּבִי, בְּנֵי, לִישֵׁב עֲצָמְךָ אֲשֶׁר כָּל
הַדְּבוּרִים הָאֵלֶּה שֶׁנִּפְלְטִים מִפִּיךָ לֹא מִחֲכָמָה הֵם, אֶלָּא
מִפְּנֵי שֶׁהֵיוּ לְךָ כָּל-כֶּף הַרְבֵּה אִכְזָבוֹת בְּחַיִּיךָ, וְעַל-כֵּן

תפל כּל-כּף בּדפאון ובמרירות ובעצבות, עד שתאמר, חס ושלום נואש. ובאמת לא-כן הוא, אם תרגיל עצמך לשמע כלי זמר בכל יום, ותמסור את נפשך על שמחה, אז ניקא תראה איך שכל חייך יתהפכו לטובה, וכל החשך יתהפך לאור, וכל המניעות לנעימות, ותתחיל להרגיש חיים ערבים ומתקים; ועל-כן ראה לקחת עצמך בידיך, ותראה שהמצב עדין לא כל-כך חשוך כמו שתארף לעצמך, העקר הדבק בו יתברך, ואז תרגיש טעם אחר בחיך; אשרי מי שמכניס את דברי אלו היטב היטב בתוך לבו ודעתו, ואינו מטעה עצמו כלל, אז לא רק שהוא יצא מהדפאון והמרירות והעצבות, אלא עוד יוכל להוציא גם את אחרים עמו, ויזכה לחיות זמן רב; אשרי לו בזה ואשרי לו בבא.

תם ונשלם, שבה לאל בורא עולם!

על-ידי שְׁאָדָם שְׂמַח, על-ידי-יָזָה הוא יְכוּל לְהַחֲיוֹת
אָדָם אַחֵר, שֶׁהוּא דָּבָר גָּדוֹל מְאֹד מְשֻׂמַּח לְבַב בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל, כִּי רַב בְּנֵי-אָדָם מְלֵאִים יְסוּרִים וּדְאָגוֹת
וְצָרוֹת מְשֻׁנוֹת, וְאֵי אֶפְשֶׁר לָהֶם לְסַפֵּר מֶה שְׁבִלְבָן,
וּכְשֶׁבֵּא אָדָם עִם פָּנִים שׁוֹחֲקוֹת, יְכוּל לְהַחֲיוֹת אוֹתָם
מִמָּשׁ וְהוּא דָּבָר גָּדוֹל מְאֹד, כִּי כְּשִׁזְכָּה לְשִׂמְחַת אֵיזָה
אָדָם, הוּא מְחַיֶּה וּמְקַיֵּם נַפְשׁ מִיִּשְׂרָאֵל מִמָּשׁ.

(לקוטי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק ב', סִימָן מֵג)

קונטרס

מָה אֶתָּךְ

יִכְנִיס בְּאָדָם יֵשׁוּב הַדַּעַת, שְׁיִזְכֶּה לֵישֵׁב עֲצָמוֹ בְּכָל יוֹם הַיְכָן
הוּא בְּעוֹלָם, וּמָה וְלָמָּה לוֹ לְהִיּוֹת כָּל-כֶּף מְעַצְבָן וְעֵצוּב וּמְדַכָּא
מִכָּל מָה שְׁעוֹבֵר, וַיִּתֵּן לוֹ עֲצוֹת וְהַדְרָכוֹת יִשְׂרוּת, אֵיךְ לְהִיּוֹת
תְּמִיד שְׂמֵחַ, וְלֹא לְדַאֵג שׁוֹם דְּאָגוֹת כָּלֵל.

*

בְּנוֵי וּמֵיֶסֶד עַל-פִּי דְבָרֵי

רַבְּנֵי הַקְּדוֹשׁ וְהַנּוֹרָא, אֹרֵחַ הַגְּנוּז וְהַצָּפוֹן
בוֹצֵינָא קְדִישָׁא עֲלָאָה, אֲדוֹנֵנוּ, מוֹרְנוּ וְרַבְּנֵינוּ
רַבֵּי נַחֲמָן מִבְּרֶסְלֵב, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ.

וְעַל-פִּי דְבָרֵי תַלְמִידוֹ, מוֹרְנוּ
הַקְּדוֹשׁ, אֹרֵחַ נִפְלָא, אֲשֶׁר כָּל רִז לֹא אָנִים לִיָּה
רַבֵּי נִתָּן מִבְּרֶסְלֵב, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ,

וּמְשַׁלֵּב בְּפִסְוִקֵי תוֹרָה, גְּבִיָּאִים, כְּתוּבִים וּמֵאֲמָרֵי חֲכָמֵינוּ
הַקְּדוֹשִׁים מְגַמְרָא וּמְדַרְשִׁים זֹהָר הַקְּדוֹשׁ.

*

הוּבָא לְדַפּוּס עַל-יְדֵי
חֲסִידֵי בְּרֶסְלֵב
עִיה"ק יְרוּשָׁלַיִם תּוֹבֵב"א

מוֹהֲרָא"ש נ"י אָמַר, שְׁאָדָם צָרִיךְ תָּמִיד לְחַזֵּק
אֶת כָּל בַּר יִשְׂרָאֵל, וּכְשֵׁרוֹאָה אֶת אֶחָד שֶׁהוּא
שָׁבוּר וְשֵׁרוּי בְּדַכְאוֹן וּבְמִרְיוֹת, יִשְׂאֵל: "מָה
אֲתָד", וַיַּחֲזֵק וַיֹּאמֶן אוֹתוֹ בְּכָל מִינֵי אֲפָנִים
שֶׁבְּעוֹלָם, וַיִּכְנִס בּוֹ שְׂמֵחָה אֲמִתִּית, אֲשֶׁר אֵין
לָּהּ עוֹד מְצוּה יוֹתֵר גְּדוֹלָה מִזֶּה — לְשִׂמְחָה
וּלְאִמּוּן אֶת בַּר יִשְׂרָאֵל, וְאֶצְלוֹ יִתְּבַרֵךְ מְאֹד
מְאֹד חָשׁוּב מִי שְׂמֵחָזֵק וּמְאִמֵּן אֶת נְשָׁמוֹת
יִשְׂרָאֵל.

(אמרי מוהרא"ש, חלק ב', סימן תקמג)

קוֹנְטָרַס

מָה אֶתְךָ

.א

צָרִיךְ שֶׁתִּחְזַק עֲצֻמָּה, אֶהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, וְאֵל תִּפְלֵ
בְּדַעְתְּךָ מִכָּל מָה שֶׁעוֹבֵר עָלֶיךָ בְּרוּחַ נִיּוֹת וּבְגִשְׁמִיּוֹת,
וְאִפְלוּ שֶׁאַתָּה נִמְצָא עֲכָשׁוּ בְּפִחַ שָׁבוּר, וְנִפְלֵתָ
וְנִתְלַכְלַכְתָּ בְּכָל מִינֵי עוֹנוֹת וְחַטָּאִים וּפְשָׁעִים, עִם כָּל
זֹאת, אֲסוּר לָךְ לִפְלֵ בְּדַעְתְּךָ כָּלֵל, רַק לַעֲשׂוֹת בְּרָגַע זֶה
הַתְּחִלָּה חֲדָשָׁה, וְתִשְׁאַל אֶת עֲצֻמָּה: "מָה אֶתִּי, שְׂאֲנִי
מִנּוּחַ בְּיָאוֹשׁ כְּזֶה?!", הֲלֹא בְּפִרוּשׁ גְּלָה לָנוּ רַבְּנוּ נַחֲמָן
מִבְּרֶסֶלֶב, זְכוּתוֹ יִגָּן עָלֵינוּ, אֲשֶׁר אֵין שׁוּם יָאוֹשׁ בְּעוֹלָם
כָּלֵל. וְאִף שְׂאֲנִי יוֹדֵעַ שֶׁעֲכָשׁוּ קָשָׁה וְכָבֵד לָךְ לְשׁוּב
בְּתִשׁוּבָה, כִּי כָּל הַהֲתַחֲלוֹת קָשׁוֹת, בְּפִרְטַ בְּעִנְיָן
הַתִּשׁוּבָה, כִּי אֵי אֶפְשָׁר לְהִתְעוֹרֵר בְּאַמְתַּ לְתִשׁוּבָה, כִּי
אִם עַל-יְדֵי שִׁיתְנוּצֵן לוֹ אוֹר הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, כִּדִּי

שִׁיתְעוֹרֵר לְשׁוֹב, אַךְ אִי אֶפְשֶׁר לְהִזְרִיחַ לוֹ מְאוּרֹו
 יתְבַרֵךְ, כִּי אִם כְּשִׁי־שׁוֹב בְּתִשׁוּבָה, כִּי "כָּל זֶר לֹא יֵאכֹל
 קֹדֶשׁ" (ויקרא כב, י), וְאִם-כֵּן מֵהֵיכָן הִתְחַלָּה, וְלִפְעָמִים
 כְּשֶׁהַשֵּׁם יתְבַרֵךְ מְרַחֵם עָלָיו, וּמְזַרִיחַ לוֹ אוֹרוֹ יתְבַרֵךְ
 לְתוֹךְ עֵמֶק הַחֲשָׁכוֹת שְׁלוֹ וּנְפִילְתוֹ הַגְּדוֹלָה, כְּדִי
 לְעוֹרְרוֹ בְּתִשׁוּבָה, אַךְ הוּא אֵינוֹ יְכוּל לְקַבֵּל הָאוֹר הַזֶּה,
 כִּי לְפִי עֵצָם שְׂבִיחַתוֹ לְשִׁבְרֵי שְׂבָרִים, עַל-יְדֵי מַעֲשָׂיו
 הָרָעִים, הַכֹּל הוּא אֶצְלוֹ בְּחִינַת רַבּוּי אוֹר, וּמִזֶּה בָּא,
 שְׁלִפְעָמִים מִתְעוֹרֵר הָאָדָם בְּתִשׁוּבָה לְאִיזָה זְמַן, וְאַחֲרֵי-
 כֵּן נוֹפֵל מִזֶּה, וְכֵן מְזַדְמֵן כַּמָּה פְּעָמִים, וְכֹל זֶה מִחֲמַת
 שְׁלֹא תִקַּן עֲדִין אֶת כְּלָיו, שְׂיִיכַל לְקַבֵּל אוֹר
 הַהִתְעוֹרְרוֹת כְּרֵאוּי, וְזֶה בְּפֶרֶט, אַךְ בְּכֹלל יִשְׂרָאֵל שִׁיךְ
 גַּם-כֵּן בְּחִינָה זוֹ, שְׂזוֹ בְּחִינַת כָּל הַגְּלִיּוֹת וְהַגְּאֻלוֹת,
 וְחִזְרוּ וּגְלוּ, וְכֵן כַּמָּה פְּעָמִים, אַךְ אֶף-עַל-פִּי-כֵן "יִמִּין
 הַשֵּׁם רוּמָמָה" (תהלים קיח, טז), וְלַעוֹלָם יָדוּ עַל
 הָעֲלִיוֹנָה, כִּי אֶף-עַל-פִּי-כֵן מְכַל בְּחִינַת גְּאֻלָּה, וּמְכַל
 פְּעַם שֶׁהָיוּ יִשְׂרָאֵל בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, נִעְשׂוּ תִקּוּנִים
 נִפְלְאִים הַרְבֵּה, וְאֶף-עַל-פִּי שְׂאֲחֵר-כֵּן נִתְגַּרָה הַבַּעַל-
 דָּבָר, וְחִזְרוּ וְקִלְקְלוּ, אֶף-עַל-פִּי-כֵן נִשְׂאָרוּ רְשָׁמִים
 הַרְבֵּה מִהַתְקוּנִים הָאֵלּוּ, עַד שֶׁבִּכַח הַזֶּה אָנוּ חַיִּים
 בְּגֻלוֹת, וַיֵּשׁ לָנוּ כֹחַ לְקַבֵּל אִיזוֹ הַתְּנוּצָצוֹת מִיַּד־עַת

אֶלְקוּתוֹ יִתְבַרֵךְ וְאֲמוּנָתוֹ הַקְדוּשָׁה, וְכִמּוֹ-כֵן מִמָּשׁ הוּא
 בְּכָל זְמַן, וּבְכָל אָדָם בְּפֶרֶט, שְׂאֵף-עַל-פִּי שְׁמֵת־חֵיל
 פְּעָמִים אֵין מִסְפָּר בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבַרֵךְ, וְנוֹפֵל מִזֶּה
 בְּכָל פַּעַם, אֲפֹלוּ אִם הַנְּפִילָה גְדוּלָה מְאֹד, רַחֲמָנָא
 לְצַלָן, אֲפֹלוּ מִי שְׁנוּפֵל, חֵס וְשָׁלוֹם, לְעִבְרוֹת מִמָּשׁ,
 רַחֲמָנָא לְצַלָן, אֶף-עַל-פִּי-כֵן כָּל מֵה שְׁהֵת־חֵיל אֵיזוֹ
 הֵתְחִלָה טוֹבָה בְּכָל פַּעַם, אֵינוֹ נֶאֱבָד לְעוֹלָם, כִּי
 אֶף-עַל-פִּי שְׁבִשְׁעַת הַנְּפִילָה נִתְקַלְקַל הַכֹּל, אֶף-עַל-פִּי-
 כֵן נִשְׁאַר רְשִׁימוֹ טוֹבָה מִכָּל עִבּוּדָה וְעִבּוּדָה וּמִכָּל
 הֵתְחִלָה וְהֵתְחִלָה, וְאֵלוֹ הַרְשָׁמִים הֵם תְּקוּנִים נִפְלְאִים,
 וְהֵם נִצְרָכִים וּמְכַרְחִים מְאֹד אֶל בְּנֵי הַקְדוּשָׁה שְׁצָרִיכִים
 לְהִקָּיִם, כִּי אֲנַחְנוּ צָרִיכִים עֲכָשׁוּ שְׁיָבוֹא מְשִׁיחַ צְדָקָנוּ
 וַיִּגְאָלֵנוּ גְאֻלַּת עוֹלָם, וְצָרִיכִים לְהִקָּיִם בְּנֵי הַקְדוּשָׁה
 בְּנֵי שָׁלֹם בְּדֶרֶךְ נִפְלְאָה, שְׁלֹא יִהְרַס לְעוֹלָם, וְצָרִיכִים
 לְאַסֵּף כָּל נְדָחֵי יִשְׂרָאֵל וּלְקַבְּצָם יַחַד בְּקְדוּשָׁה שְׁנִית,
 וְלֹא יִשְׁאָר שׁוֹם נִצּוּץ וּנְשָׁמָה נְדָחַת בַּחוּץ, כִּי הוּא
 יִתְבַרֵךְ "חֹשֶׁב מַחְשָׁבוֹת [בְּרַחֲמָיו] לְכָל יְדָח מִמְּנוֹ
 נְדָח" (שְׁמוּאֵל-ב יד, יד), וְעַל-כֵּן צָרִיכִים לְבַנֵּן זֶה כְּלִים
 רַבִּים לְאֵין מִסְפָּר, וְצָרִיכִים לְזֶה כְּלִי אֲמָנוּת הַרְבֵּה בְּלִי
 שְׁעוֹר, עַל-כֵּן כָּל מֵה שְׁאֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל עוֹשֶׂה עֲכָשׁוּ
 אֵיזָה דְבַר שְׁבִקְדוּשָׁה — הֵן לְמוֹד הַתּוֹרָה וְהַתְּפִלָּה

וצדקה ושאר מצוות, הכל יקר מאד בעיני השם
 ותברך, והוא נצרך מאד להצדיק האמת העוסק בתקון
 כל הנשמות, ובתקון כל העולמות, ולבנין הקדשה
 שהוא עוסק לבנות, ועל-כן אף-על-פי שזה האדם
 שעשה הדבר שבקדשה או עסק כבר קצת בעבודת
 השם ימים ושנים, ונפל אחר-כך, אפלו אם נפילתו
 גדולה מאד, רחמנא לצלן, ואפלו אם חזר ונתעורר
 לעבודת השם, וחזר ונפל, וכן היה כמה פעמים אין
 מספר יהיה איך שיהיה, אף-על-פי-כן תדע ותאמין
 באמונה שלמה, שאין שום דבר ולא שום עבודה קלה
 נאבדת לעולם, ואפלו התעוררות בעלמא ומחשבה
 טובה, אינם נאבדים לעולם, וכמוכא בזהר הקדוש:
 לית רעותא טבא דאתאביד, (אין רצון טוב שהולך
 לאבוד), כי תכף כשנתעורר באיזו התעוררות בעלמא,
 ומכל שפן כשעושה איזו עבודה דקדשה, אזי תכף
 חוטרף אותו הצדיק האמת שבכל דור העוסק בתקון
 נפשות ישראל, ומכניס אותו למקום שמכניס לצרך
 הבנין הנפלא והנורא, שהוא עוסק לבנות, להכניס
 לשם כל הנדחים שבעולם, ולא ישאר אחד מהם
 בחוץ, כי כשמקרב האדם את עצמו אל הקדשה, אפלו
 רק בבחינת שכנות, כמו שכן שדר אצל בעל הבית רק

לפי שעה, אף-על-פי-כן גם על-ידי-זה נתוספים
הבתים הקדושים של התפלה ברבוי עצום בלי שעור
וערך ומספר, ונעשין על-ידי-זה שעשועים גדולים
למעלה בלי שעור, אף-על-פי שאחר-כך נתרחק, חס
ושלום, כמו השכן שיוצא אחר-כך מבית בעל הבית,
ונתרחק ממנו, וכמו שרואין בחוש, למשל כשיש
תשעה אנשים, אפלו אם כלם צדיקים גדולים, אף-על-
פי-כן אין יכולים לומר דבר שבקדשה: ברכו או קדיש
וקדשה, וכשבא אליהם אדם אחר, אפלו פחות
שבפחותים מן השוק, מצרפין אותו למנין עשרה,
ונגמר על ידו אמירת הדבר שבקדשה, אף-על-פי
שתכף-ומיד חלף והלך לו, וחזר אל השוק, אף-על-
פי-כן כמה שעשועים גרם להשם יתברך, כי כל
הקדשה נגמרה על ידו, וכן אפלו אם היו שם כמה
מנינים בלעדיו, אף-על-פי-כן כל מה שנתוספה
אליהם עוד נפש אחת מישראל, נתוסף קדשתו וכבודו
יתברך יותר ויותר, כי "ברב עם הדרת מלך" (משלי יד,
כח), אדרבה, כל מה שנתוספה נפש אחת אל קבוץ
גדול דקדשה, עבודה בעלמא בעבודתו יתברך, אף-
על-פי שאחר-כך נעשה עמו מה שנעשה, חס ושלום,
אף-על-פי-כן זאת העבודה אינה נאבדת לעולם, וכבר

נצטרפה אל הבנין הנפלא, וגרמה תקון גדול לבנין
 הקדשה, ונתרבו כמה אלפים ורבי רבבות בתים על
 ידה, ואם יחזק את עצמו כל פעם כל ימי חייו
 להתחיל בכל פעם מחדש בעבודתו יתברך, אפלו אם
 יעבר עליו מה שיעבר, אזי סוף כל סוף יתקבצו כל
 אלו התקונים שגורם בכל עבודה ובכל התחלה, וכלם
 יתקבצו לעזרתו לשוב להשם יתברך באמת, ואם
 "ראשיתו מצער אחריתו ישגה מאד" (איוב ז, ח), ואז
 יראה מה שפעל על-ידי כל עבודה שבקדשה, כי אין
 שום דבר נאבד לעולם. ועל-כן ראה, אהובי, בני, לא
 להיות בטלן, וראה מה לפניך, ותשאל את עצמך
 תמיד: "מה אתי, ולמה לי להיות כל-כך שבור? הן
 אמת שעשיתי כבר מה שעשיתי, אבל אם אזכה לחזר
 עכשו בתשובה, בנדאי יהיו נעשין על ידי דיקא
 תקונים נוראים ונפלאים כאלו שעדין לא עלו", כי
 ממה נפשך, אם אתה באמת כל-כך גרוע כמו שאתה
 מדמה לעצמך, אדרבה דיקא אם אתה תשוב אליו
 יתברך, תגורם שעוד רבבות נפשות יתקרבו אליו
 יתברך, פי נשמות ישראל תלויות זו בזו, וכשהנמך

ביותר מגביה את עצמו, ממילא מגביה את כלם,
ועל-ידי-זה יבנה הבנין של כלל ישראל בשלמות.

ב.

צריך שתחזק עצמך, אהובי, בני היקר, ואל תפנס
בשום לחצים מפל מה שעובר עליך, ואף שאתה
חושב שיש לך פשלון בחיך, וכאלו ממך כבר לא
יהיה שום דבר, אל תאמר זאת, כי מי שזוכה להתקרב
אל הצדיקים האמתיים שהם בבחינת יששכר, שהוא
מלמד את תלמידיו את הדרך ילכו בה, ומגלה שעדין
יש שכר לכל בריה, והוא יתברך אב הרחמן המרחם
על כל בריה ששבה אליו יתברך, בידיעות אלו תזכה
להשתנות לגמרי, אם רק תחזיק עצמך אצל הצדיק
האמתי המלמד לאדם דעת, איך להחזיק מעמד בכל
העתים שעוברים עליו בזה העולם, כי כמה וכמה
עתים עוברים על כל אחד מישראל, עתים לטובה
ועתים לרעה, חס ושלום, שהם העשרים ושמונה עתים
האמורים בספר קהלת, ובהם כלולים כל העתים
העוברים על כל אחד ואחד מיום הולדו עד יום מותו,
אשר עליהם התחנן דוד (תהלים לא, טז): "בידך עתתי
הצילני מיד אויבי ומרדפי", וזה עקר שלמות הצדיק

הגדול במעלה, המלמד תורה ודעת לישראל, כמו יששכר, שיוכל להאיר בכל אחד מישראל שיוכל להתחזק ולישא על עמדו בכל הזמנים והעתים העוברים עליו, בחינת (דברי הימים-א יב, לג): "ומבני יששכר יודעי בינה לעתים לדעת מה יעשה ישראל", שידע כל אחד מישראל מה לעשות בכל עת ועת, איך להתחזק ולהחיות את עצמו בכל עת ועת כפי העת והזמן — פעם בתורה, פעם בתפלה, פעם בצדקה, פעם בצעקה ושועה ותחנה ובבכיה, פעם בשמחה וחדוה, פעם בדבור, פעם בשתיקה, ויש עת שצריכים ומכרחים לביטל את עצמו דיקא מהעבודה, בבחינת בטולה של תורה זהו קיומה, כי יש עת שצריכים לאכל או לישן בשביל קיום הגוף או לדבר עם בני-אדם כדי לפקח דעתו וכיוצא בזה הרבה, והכל כפי העתים העוברים על האדם, כי בהכרח שיעבר על האדם כמה וכמה מיני עתים שונים, וכן בדוד המלך כשנסתלק נאמר (דברי הימים-א כט, ל): "והעתים אשר עברו עליו ועל ישראל", וצדיק הדור האמתי הוא מאיר בכל אחד מישראל, שידע איך להתחזק בהשם יתברך בכל עת ועת. בני, בני! רק החזק עצמך אצל צדיקי האמת, המלמדים אותך למודים אלו, ואז תצא

מכל מיני חלישות הדעת, ותזכה להשתנות לגמרי,
ותאיר לך קרן ההצלחה בתיקה.

ג.

צריך שתדע, אהובי, בני היקר, אף שמרים לך
מאד החיים עכשו, כי כבר נפלת ונכשלת כל-כף עד
שנחשף ממך כל האורות וכו', ואתה מרגיש שאתה
מנח במקומות המטנפים ביותר שבעולם, עם כל זאת
אסור לך לפל ביאוש ולהתיאש, ואפלו שהירידות
שלך הן כל-כף חזקות, שאין לך כבר שום חיות כלל,
כי כשנופל האדם למדרגות נמוכות מאד, שהם בחינת
מקומות מטנפים שאי אפשר להם לקבל חיות מבחינת
התגלות כבודו ותברך, שבשביל זה היו כל העשרה
מאמרות, כי עליהם, הינו על מקומות אלו נאמר
(ישעיה מב, ח): "וכבודי לא אחר לא אתן", וחיותם היא
רק מההעלמה וההסתרה של המאמר הסתום
דבראשית, שהוא בחינת — איה מקום כבודו, ואזי
כשנופל למקומות אלו, חס ושלום, וזוכה לרחם על
עצמו, כי רואה שמקומו רחוק מכבודו ותברך, ואם-כן
אינם נקראים בשם מקום כלל, כי עקר המקום הוא
במקום שיש השראת הקדשה והתגלות כבוד אלקותו

יתברך, שנקרא מקום פידוע, בחינת מקומו של עולם, אבל המקומות המטנפים אינם נקראים בשם מקום כלל, בבחינת (ישעיה כח, ח): "כי כל שלחנות מלאו קיא צואה בלי מקום", על-כן כשנופל האדם לשם, חס ושלום, אין לו באמת שום מקום כלל, והוא נע ונד בארץ, כי על-ידי שהאדם חוטא, חס ושלום, ומתרחק מכבודו יתברך, הוא כאלו מחזיר את העולם לתהו ובהו, וכאלו מחריב את העולם לגמרי, ועל-כן אין לו שום מקום כלל, אבל כשזוכה על-כל-פנים לידע האמת, ולראות פגמו וקלקולו הגדול, שהחריב את כל העולם, עד שאין לו שום מקום בעולם כלל, ומרחם על עצמו, ושואל ומבקש — איזה מקום כבודו, כי בודאי גם מקומות כאלו בהכרח שתהיה להם איזו חיות מהשם יתברך, רק שהוא בהעלם גדול, בבחינת איזה מקום כבודו, על-כן על-ידי-זה שמחפש ומבקש גם שם אחר כבודו יתברך, על-ידי-זה הוא עולה בתכלית העליה לבחינת קדשת המאמר הסתום שהוא בחינת איזה, ושם הוא בחינת למעלה מן המקום, נמצא שהירידה שלו, שנפל למדרגה כזאת, עד שהוא בבחינת למטה מן המקום, כי היה בבחינת תהו ובהו, ולא היה לו מקום כלל, ועכשו על-ידי

הבקשה והחפוש עלה על-ידי-זה בעליה גדולה לבחינת למעלה מן המקום, ואז נמחלין לו כל עוונותיו, כי מבחינת איה שהיא הקדשה העליונה מאד, משם כל הסליחה והמחילה לכל העוונות, בבחינת (תהלים קל, ד): "כי עמך הסליחה" וכו', כי עמך דיקא, כי איה הוא בחינת כתר, בחינת תליסר תקוני דיקנא שהם שרש השלש עשרה מדות של רחמים, ששם עקר המחילה והסליחה כידוע, וזה בחינת (ישעיה א, יח): "אם יאדימו כתולע כצמר יהיו", כי המקומות המטנפים הם בחינת קלפה קשה ונחזקה מאד, ומתגברת בכל יום לכלות כל העולם לגמרי, חס ושלום, כמבאר בכונות האריז"ל, ומבחינת קלפה זאת נמשכין כל מיני שקצים ורמשים שאסורים באכילה באסור חמור, מאחר שהם רחוקים לגמרי מכבודו יתברך, בבחינת: "וכבודי לאחר לא אתן", אבל על-ידי הבקשה והחפוש אחר כבודו יתברך, גם משם על-ידי-זה עולה בתכלית העליה, ונמשכת לו סליחה ומחילה מבחינת תליסר תקוני דיקנא, שהם בחינת צמר כידוע, וזה — אם יאדימו כתולע כצמר יהיו, וזה שאמרו חכמינו הקדושים לענין תולעים שנתהוו בתלוש, שאינם אסורים עד אחר שפרשו, כי מי שנופל

למקומות האלו, ואז רואה שאין לו שום מקום כָּלֵל בקדשה, אזי העקר לבלי להניח את מקומו וּשְׁלֵא לִיָּאש את עצמו ולפרש ולצאת לחוץ, חס ושלום, כְּאִשֶּׁר הָיוּ כְּבָר כַּמָּה וְכַמָּה אֲנָשִׁים, שְׁעַל-יָדַי שָׂרְאוּ בְעֶצְמָם נְפִילְתָם הַגְּדוּלָה, עַל-יָדֵי-זֶה נִתְיָאֲשׁוּ לְגַמְרֵי וּפְרָשׁוּ מִן הַקְּדָשָׁה, וַיִּצְאוּ לַחוּץ, חס ושלום, וְרָצוּ לְקַבֵּעַ לָהֶם מְקוֹם חוּץ לְקְדָשָׁה, חס ושלום, וְרָצוּ לְשָׂרֵץ בְּאֶרֶץ לְהִתְפַּשֵּׁט עֲצָמָם בְּזֶה הָעוֹלָם, כְּמוֹ אֵלּוּ שְׂאֲמָרוּ: אֵיזִיל וְאֶתְהַנִּי בְּהַאי עֲלָמָא, (אלך וּאֶהְנֶה בְּזֶה הָעוֹלָם), מֵאַחַר שְׂאִין לוֹ עוֹלָם הַבָּא, חס ושלום, וְאֵלּוּ הֵם בְּוֹדָאֵי טְמֵאִים וְאַסוּרִים לְגַמְרֵי, כִּי זֶה בְּחִינַת — הַשָּׂרֵץ הַשׁוֹרֵץ עַל הָאֶרֶץ דִּיקָא, שְׁשָׂם עָקֵר אַחֲזִיזַת הַנְּחָשׁ וְהַטְּמֵאָה, חס ושלום, אֲבָל זֶה הַתּוֹלַע, הֵינּוּ מִי שְׁנֵפֵל לְבְּחִינַת מְקוֹמוֹת הַמְּטַנְּפִים, שְׂזוּהֵי בְּחִינַת תּוֹלַע, רַק שֶׁהוּא דְּבוּק בְּמְקוֹמוֹ, וְאֵינּוּ פּוֹרֵשׁ אֶל הַחוּץ עַל-כָּל-פְּנִיָּם, כִּי יוֹדֵעַ שְׁבָאָמַת בְּוֹדָאֵי אֵין שׁוּם מְקוֹם לְבָרַח וּלְהַסְתֵּתֵר מִפְּנֵיו, חס ושלום, כְּמוֹ שְׁכַתּוֹב (תהלים קלט, ז): "אָנָּה מִפְּנִיךָ אֶבְרַח אִם אֶסַּק שָׁמַיִם" וְכוּ', וַיִּמָּה יִפְעַל בְּזֶה אִם יוֹסִיף עוֹד בְּיוֹתֵר לֵילֵךְ אַחֵר תְּאֻוֹת לְבוֹ הֵלֵא סוּף כָּל סוּף מְרָה תְּהִיָּה בְּאַחַרְוֹנָה, וּבְוֹדָאֵי יְהִיָּה לוֹ אֶז לְמַשִּׁיב נֶפֶשׁ וְכְמוֹצָא שְׁלָל רַב, כָּל

מה שִׁיִּצִיל עֲצָמוֹ מִהַסְטֵרָא אַחֲרָא אֶפְלוּ מְעַט דְּמַעֲט, וּכְשֶׁמִּישֵׁב אֶת עֲצָמוֹ עַל כָּל זֹאת, וְכָל מַה שֶּׁהוּא רוֹאֶה שֶׁהוּא רְחוֹק מִכְבוֹדוֹ יִתְבַּרֵךְ, אִזּוֹ יוֹדֵעַ שֶׁאֵין לוֹ מְקוֹם כָּלֵל, כִּי כָּל הַמְקוֹמוֹת שֶׁרְחוֹקִים מִכְבוֹדוֹ יִתְבַּרֵךְ אֵינָם נִקְרָאִים בְּשֵׁם מְקוֹם כָּלֵל, וְעַל-כֵּן שׂוֹאֵל וּמְחַפֵּשׁ וּמְבַקֵּשׁ גַּם מִשֵּׁם אַחֵר כְּבוֹדוֹ יִתְבַּרֵךְ, בְּבַחֲיַנְתּוֹ — אֵיִה מְקוֹם כְּבוֹדוֹ, שְׁנֵיהֶם בְּחִינַת "וּבִקְשׁוּתֶם מִשֵּׁם אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ" (דְּבָרִים ד, כט), מִשֵּׁם דִּיקָא, כִּי עַל-כָּל-פָּנִים אֵינּוּ פּוֹרֵשׁ לְצֵאת לַחוּץ, חַס וְשָׁלוֹם, רַק אֲדַרְבֵּה אֵינּוּ מְנִיחַ אֶת מְקוֹמוֹ, בְּבַחֲיַנְתּוֹ (קִהְלֵת י, ד): "אִם רוּחַ הַמּוֹשֵׁל תִּעְלֶה עֲלֶיךָ מִקוֹמְךָ אֵל תֵּנַח", עַל-יְדֵי-זֶה יוּכַל לְזַכּוֹת שְׁתַּתְּהַפֵּף הִירִידָה לְעֲלִיָּה גְדוּלָה, וְיִעְלֶה לְבַחֲיַנְתּוֹ לְמַעְלָה מִן הַמְקוֹם, וּמְבַחֲיַנְתּוֹ "תּוֹלַע" יִהְיֶה נֹעֲשֶׂה "עוֹלָת", בְּחִינַת עוֹלָת תָּמִיד שֶׁמְכַפֶּרֶת עַל עֲבֻרוֹת שֶׁל יוֹם וְשָׁל לַיְלָה, וּמְכַנִּיעַ וּמְבַטֵּל קְלַפַּת תּוֹלַע, שְׁנֵיהֶם בְּחִינַת תּוֹלְעִים שֶׁבְּתִלוּשׁ, עַד שֶׁלֹּא פָּרְשׁוּ מִתְּרִים, כִּי כָּל זְמַן שֶׁלֹּא פָּרְשׁוּ לַחוּץ לְשָׂרֵץ עַל הָאָרֶץ, וְלַעֲשׂוֹת לוֹ מְקוֹם בְּאֶרֶץ בְּמְקוֹם אַחֲזִיזַת הַסְטֵרָא אַחֲרָא, חַס וְשָׁלוֹם, רַק אֲדַרְבֵּה מְחַפֵּשׁ גַּם מִמְקוֹמוֹ אַחֵר הַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ, אִזּוֹ תּוּכַל הִירִידָה לְהִתְהַפֵּף לְעֲלִיָּה גְדוּלָה, וְעַל-כֵּן אֶהוּבִי, בְּנֵי אֶף שֶׁאַתָּה מְרַגֵּישׁ אֶת עֲצָמְךָ כְּבָר

זרוק ונטוש לגמרי, ואתה נמצא בחוץ ממש, עם כל זאת עליך לחפש ולבקש אחריו יתברך, ותשאל את עצמך תמיד — איך מקום כבודו, איך המקום שאזכה למצוא את הקדוש-ברוך-הוא, ותהיה עקשן, ותחפש ותבקש תמיד אחריו יתברך, ולא תניח את מקומך, רק תמיד תרצה לשוב בתשובה אמיתית, אז תראה איך שכל הירידות שלך לבסוף יתהפכו לעליות גדולות, ובלבד שלא תיאש עצמך כלל.

ד.

צריך שתחזק עצמך, אהובי, בני, בכל מיני אפנים שבעולם להחזיק מעמד עכשו כשאתה רוצה לחזור בתשובה, ואל יפנסו בך מחשבות של הבל, כאלו אותך אין צריכים, כי עליך לזכר תמיד, אשר "אין הקדוש-ברוך-הוא מקפח שכר כל בריה" (בבא קמא לח:), וכל מה שפעל ועשה איזה טוב לשם שמים בשביל השם יתברך, דבר גדול ודבר קטן, לא יאבד שום דבר לעתיד, אפלו אם עבר, חס ושלום, כמה פעמים על כל התורה, כי אף-על-פי שמבאר בספרי קדש, שמי שהוא רשע, הוא מוסיף כח בקלפה על-ידי מעשיו הטובים, יש בזה דברים בגו, אשר אי אפשר

לְבָאָרֶם כָּל-כֶּף בַּפֶּרֶט בְּכֶתֶב, אַךְ הַכָּלֵל, שָׁכַל מִי
 שְׁרוּצָה לְחוּס עַל עֲצָמוֹ, שְׁלֵא יֵאָבֵד אֶת עוֹלָמוֹ לְגַמְרִי,
 וּמִתְגַּעְגַּע לְשׁוּב לְהֵשֵׁם יִתְבַּרֵךְ, אֲזִי אֶף-עַל-פִּי שְׁאִינוֹ
 זֹכֶה לְשׁוּב כְּרְאוּי לוֹ, אֶף-עַל-פִּי-כֵן כָּל מֵה שְׁיַעֲשֶׂה
 אִיזָה דְבַר שְׁבִקְדָשָׁה, יִהְיֶה אִיךְ שְׁיִהְיֶה, בְּנִדְאֵי לֹא יִהְיֶה
 נֶאָבֵד שׁוּם דְבַר, אֲפִלוּ אִם לֹא יִזְכֶּה לְתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה
 בְּאַמֶּת, חֵס וְשְׁלוֹם, מְכַל שְׁכֵן שְׁעַל-פִּי-רַב כְּשִׁיִּהְיֶה חֲזֵק
 בְּדַעְתּוֹ, וַיִּרְגִּיל עֲצָמוֹ מְעַט מְעַט בְּתוֹךְ דִּרְכֵי הַקְּדָשָׁה,
 אֲזִי סוּף כָּל סוּף יִזְכֶּה לְשׁוּב בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה לְהֵשֵׁם
 יִתְבַּרֵךְ, כִּי אֵין שׁוּם יְאוּשׁ בְּעוֹלָם כָּלֵל, וְעַל-כֵּן רָאָה
 מֵה לְפָנֶיךָ, אִם תִּקַּח אֶת עֲצָמְךָ בְּיַדְךָ, אֲזִי גַם אֶתָּה
 תִּזְכֶּה לְהַצְלִיחַ לְשׁוּב בְּתִשׁוּבָה אֲמִתִּית, וְתִרְאֶה נוֹרְאוֹת
 נִפְלְאוֹת שְׁיִהְיֶה נַעֲשֶׂה עִמָּךְ, "כִּי בְּמִקּוֹם שְׁבַעֲלֵי
 תִשׁוּבָה עוֹמְדִים, אֵין צְדִיקִים גְּמוּרִים יְכוּלִים לַעֲמֹד"
 (בְּרִכּוֹת לֵד:).

ה.

צְרִיךְ שְׁתַּחֲזֵק עֲצָמְךָ, אַהוּבִי, בְּנִי, יִהְיֶה אִיךְ
 שְׁיִהְיֶה, וְאֵל תַּנִּיחַ אֶת הַחֶשֶׁק וְהַרְצוֹן שְׁלֵךְ כְּרַגַּע, כִּי
 יִהְיֶה אִיךְ שְׁיִהְיֶה אִם תִּהְיֶה חֲזֵק וְאֲמִיץ בְּדַעְתְּךָ לְשׁוּב
 בְּתִשׁוּבָה אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ, אֲזִי תִזְכֶּה לְהַגִּיעַ לְזֶה, וְאֶף

שְׁלַעַת עֵתָה אַתָּה מְרַגֵּישׁ עֲצָמְךָ רְחוּק וּמְזַנַּח וּכְאֵלוֹ
 שְׂאִין לָךְ שׁוּם מְנוּס וְתִקְנָה, חֶסֶם וְשָׁלוֹם, כִּי בִיעַת
 שְׁהָאָדָם רְחוּק מִקְדָּשְׁתּוֹ יִתְבַּרְךָ, וְהוּא נָע וְנָד וּמְטֹלְטֹל,
 וְדוֹחִין אוֹתוֹ מִקְדָּשְׁתּוֹ מִדְּחֵי אֵל דְּחֵי, רַחֲמָנָא לְצַלָּן,
 אַף-עַל-פִּי-כֵן אִם הוּא חֲזַק וְאַמִּיץ לְבַקֵּשׁ וּלְדַרֵּשׁ
 וּלְחַפֵּשׂ וּלְחַתֹּר בְּכָל עֵת וּלְהִתְגַּעְגַּע וּלְכַסֵּף וּלְבַקֵּשׁ אֶת
 שְׂאֵהָבָה נִפְשׁוֹ, הֵינּוּ לְזִכֹּר לְמִצָּא אוֹתוֹ יִתְבַּרְךָ, אֲזִי
 אַף-עַל-פִּי שְׂעֵדִין עוֹבְרִים עָלָיו יָמִים וְשָׁנִים הֲרִבָּה,
 וְאִינוּ זוֹכֵה לְמִצָּאוֹ יִתְבַּרְךָ, וּלְהִתְקַרֵּב אֵלָיו, אַף-עַל-פִּי-
 כֵן יֵדַע וַיֵּאֱמִין כִּי בְּכָל עֵת וְעַת עַל-יְדֵי כָּל בִּקְשָׁה
 וְחִפּוּשׁ, וְעַל-יְדֵי כָּל דְּרִישָׁה וְדְרִישָׁה שְׂדוֹרֵשׁ וּמְבַקֵּשׁ
 וּמְחַפֵּשׁ לְמִצָּא כְבוֹד קְדָשְׁתּוֹ יִתְבַּרְךָ, וְעַל-יְדֵי כָּל הַבְּטָה
 וְגַעְגּוּעַ שְׂמַבִּיט וְתוֹלָה עֵינָיו לְרַחֲמָיו יִתְבַּרְךָ, וְעַל-יְדֵי
 כָּל תְּנוּעָה וְתַנוּעָה שְׂפוּנָה אֶל הַקְּדָשָׁה, עַל-יְדֵי כָּל זֶה
 זוֹכֵה בְּכָל פַּעַם לְשִׁבֹר חוֹמוֹת בְּרוֹזַל וְדִלְתוֹת נְחֹשֶׁת,
 אַף-עַל-פִּי שְׂאַחֲרֵי-כֵן מִתְגַּבְּרִין עָלָיו בְּכָל פַּעַם, רַחֲמָנָא
 לְצַלָּן, וְאַף-עַל-פִּי-כֵן אֵין יִגִּיעוּ לְרִיק, חֶסֶם וְשָׁלוֹם, וְאֵין
 שׁוּם תְּנוּעָה שְׂפוּנָה לְקְדָשָׁה נְאֻבְדָּת, חֶסֶם וְשָׁלוֹם, וְאִם
 הוּא חֲזַק וְאַמִּיץ לְבַקֵּשׁ וּלְחַפֵּשׂ יוֹתֵר, אַף אִם יַעֲבֹר
 עָלָיו מָה, בְּוִדְאֵי סוּף כָּל סוּף, יִזְכֶּה לְמִצָּא אוֹתוֹ
 יִתְבַּרְךָ, וּבְוִדְאֵי צְרִיכִים לַעֲבֹר עַל הָאָדָם עֵידָן וְעֵידָנִין

הרבה, וכמה ימים ונהרות ותהומות ומימות מחלפין
צריכין לעבר עליו, ובכמה מדבריות המלאים נחשים
ועקרבים גדולים ונוראים צריך לעבר בהם, עד אשר
זוכה להפגס לשערי הקדשה באמת, וזה הדבר אי
אפשר לבאר כלל, עד היכן האדם צריך להתחזק, כי
לכל אחד נדמה שעליו אין אנו מכוונים בדברינו, כי
לו יש מניעות כאלה, ונתפס בתאוותיו ובמצודתו,
כל-כך עד שלאיש כמותו אי אפשר עוד לשוב באמת
להשם יתברך, כי כבר נלכד ימים ושנים הרבה במה
שנלכד, עד אשר לא יאמין שוב מני חשך כף נדמה
לכל אחד, ורבונו נחמן מברסלב, זכותו יגן עלינו, היה
קורא תגר על זה מאד, ואמר בזו הלשון: אהה, לבל
תיאשו עצמכם, ובלשון אשכנז: "גיוואלד, זייט אייך
ניט מייאש", ומשך מאד תבת גיוואלד, כי באמת הכל
יכולים לזכות להתקרב להשם יתברך, אפלו על-ידי
עצה זו לבד, דהינו שיחפשו ויבקשו ויצטערו
ויתגעגעו לשוב אליו יתברך, וסוף כל סוף יתקרבו
להשם יתברך על-ידי-זה, ואז יראו שאין שום תנועה
דקדשה נאבדת, חס ושלום, ועל-ידי כל תנועה ובקשה
שהוא מבקש את כבודו יתברך, זוכה לעשות איזה
תקון, עד אשר יזכה לעלות בתכלית העליה, לכן ראה,

אהובי, בני, לקחת את עצמך עכשו בידך, ותשאל לעצמך: "מה אתי, היכן דעתי ושכלי? ! מדוע נפלתי כל-כף ביאוש, הלא אם לא אעזב את עצמי, בודאי אזכה לשוב אליו יתברך באמת.

ו.

צריך שתדע, אהובי, בני, כשאתה רואה שמתגבר עליך יצרך, ובכל פעם שאתה רק רוצה לשוב אליו יתברך בתשובה שלמה, חוזר ומתגבר עליך יצרך, אל תחלש דעתך מזה כלל, כי עליך לדעת אשר לפעמים האדם נכנס לעבודת השם, ומתחיל לעלות מדרגה לדרגה, ופתאם נדמה לו שהוא נתרחק מהקדשה מאד לבחינת קצוי ארץ וים רחוקים, כי רואה שחוזרים ועולין על מחשבתו מחשבות ותאוות והרהורים וכו', מה שלא עלו על מחשבתו זה כמה ימים או שנים, אל יפל לב האדם עליו על-ידי-זה, כי לפעמים זהו לתכלית שלמות טובתו, כי מחמת שפך הגיע למדרגה כזו, שהוא בסמוך אל הקדשה ממש, ורוצה להכנס לפנימיות הקדשה, על-כן אי אפשר לו להכנס לשם, עד שיחזור וילך דרך המקומות הפגומים שהיה שם בתחלה, ויתקן מה שפגם, ויחזור ויברר ויעלה כל

הנצוצות הקדושים שהורידם לשם על-ידי עוונותיו, ואז נעשים מזה תקונים גדולים בבחינת קטרת, ואז יזכה להפגס לפנימיות הקדשה ממש, כי זה עקר תענוגיו ושעשועיו יתברך, כשמעלין הנצוצות הקדושים מעמקי הקלפות. ויכול להיות כשנתרחק האדם ביותר ואף-על-פי-כן הוא ממשיך עצמו אל השם יתברך בכל פעם, שיקבל השם יתברך ממנו נחת רוח גדולה מאד, כי מאחר שהוא במקומות רחוקים מאד, וממשיך עצמו ממש להשם יתברך, אזי בכל תנועה ותנועה, בכל המשכה והמשכה הוא גורם שעשועים גדולים להשם יתברך, ואם יהיה חזק בדעתו למשך את עצמו תמיד אל השם יתברך יהיה איה שיהיה, אזי סוף כל סוף יחמל עליו השם יתברך, ויפגס על-ידי-זה דיקא לפנים ממש, לתוך בית הקדשה; ולכן אל תפל בדעתך שאחרי יגיעות של ימים ושנים שיגיעת בעבודת השם יתברך, והנה פתאם אתה אויז עוד בהתחלה, אל תפל מדבר זה, אלא הכל ממנו יתברך לנסות אותך, וכן רוצה שאתה תעלה עוד נשמות שנפלו באותן נפילות שאתה נפלת, ובזה שלא

תתיאש, על-ידי-זה באמת תזכה להתעלות יותר ויותר,
וכן להעלות אחרים עמך.

ז.

צריך שתחזק עצמך, אהובי, בני מאד מאד מכל
מה שעובר עליך, ואפלו שנתלכלכת מאד מאד בכל
מיני חטאים ועוונות, ונדמה לך שעכשו כבר לא תוכל
לחזור אליו יתברך מרב לכולך וטנוף מעשיך, עם כל
זאת עליך להתחזק בכל מיני אפנים שבעולם, כי גדול
אדוננו ורב להושיע, כי כשאדם רוצה להתקרב להשם
יתברך ולשוב בתשובה, צריך שיעברו עליו אלפים
ורבבות ירידות בלי שעור, וצריך שיהיה גבור חזק
לחזק לבבו בכל פעם לבלי להניח את מקומו משום
ירידה שבעולם. וכל אלו העליות והירידות שעוברים
על כל אחד מישראל, הם בחינת פליות המלחמות
והצרות שעוברות על פליות ישראל מימות עולם.
והעקר הוא התחזקות — לחזק את עצמך תמיד,
ושלא תפל בדעתך משום דבר שבעולם, כי בכל מקום
יכולים למצא את השם יתברך, בחינת (תהלים קלט, ז):
"אם אסק שמים שם אתה, ואציעה שאול הנפך", כי
אפלו כשנופל לשאול תחתיות, רחמנא לצלן, אף-על-

פִּי-כֵן צָרִיךְ לְחַזֵּק אֶת עֲצָמוֹ תָּמִיד, וְלִבִּי לִיאֵשׁ אֶת
עֲצָמוֹ לְעוֹלָם, כִּי גַם שֵׁם הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ נִמְצָא, בְּחִינַת
"וְאַצִּיעָה שְׂאוֹל הַנֶּחֱדָ", וְזֶה עֵקֶר הַכָּלָל בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם
וְהִיסוּד שֶׁהַכֹּל תְּלוּי בּוֹ — לִבִּי לִפְלֵ בְדַעְתּוֹ לְעוֹלָם,
אִף אִם יַעֲבֹר עָלָיו מָה, וְכָל הַצְּדִיקִים שֶׁהָיוּ מִימוֹת
עוֹלָם, שָׁזְכוּ לְמָה שָׁזְכוּ, אֲשֶׁרֵי לָהֶם וְאֲשֶׁרֵי חֻלְקָם, כָּלָם
לֹא בָּאוּ לְשִׁלְמוֹתָם, כִּי אִם עַל-יְדֵי בְּחִינָה זוֹ — שֶׁלֹּא
הָיוּ מִיֵּאֲשִׁים עֲצָמָם לְעוֹלָם, כִּי גַם עָלֵיהֶם עָבְרוּ יְרִידוֹת
וְנִפְּלוֹת הַרְבֵּה, רַק שֶׁהֵם הִתְחַזְּקוּ בְּכָל פַּעַם, אִף-עַל-פִּי
שֶׁעָבַר עָלֵיהֶם מָה שֶׁעָבַר וְעַל-יְדֵי הִתְחַזְּקוֹת שֶׁלְמָה
(שְׁקוֹרִין דָּעַר הָאֵלְטִין זִיךְ), זָכוּ לְמָה שֶׁזָּכוּ; אֲשֶׁרֵי
לָהֶם! וְלָכֵן רָאָה, אֱהוֹבִי, בְּנִי, מָה לְפָנֶיךָ, כִּי אֶפְלוּ
גְּדוּלֵי הַצְּדִיקִים עָבְרוּ נִסְיוֹנוֹת קָשִׁים וּמְרִים עַד שֶׁהִגִּיעוּ
לְמָה שֶׁהִגִּיעוּ, עִם כָּל זֹאת הִתְחַזְּקוּ מֵעַמָּד וְלֹא הִתְיַאֲשׁוּ,
מִכָּל שָׁפֵן אֶתָּה, שֶׁבְּאֵמֶת כָּבֵד הָיִיתָ בְּבוֹיָן עֵמֶק, עָלֶיךָ
לַעֲשׂוֹת כָּל מִיָּנִי מֵאֲמָצִים לְהִתְחַזֵּק וְעַל-יְדֵי-זֶה תִּזְכֶּה
לְהִגִּיעַ לְמָה שֶׁאַתָּה צָרִיךְ לְזַכּוֹת.

ח.

צָרִיךְ שֶׁתִּדַע, אֱהוֹבִי, בְּנִי הַיָּקָר, כִּי בְּזֶה הָעוֹלָם
הַבְּחִירָה לְכָל בֵּר יִשְׂרָאֵל הִיא גְּדוּלָה מְאֹד מְאֹד, וְעַל-כֵּן

לא בַּחֲנָם אַתָּה רוֹאֶה אִיךָ שֶׁהִרְשָׁעִים וְקָלִי הָעוֹלָם
 מְצַלִּיחִים עֲכָשׁוּ מְאֹד בְּעוֹלָם, וְנִדְמָה כִּי יָדָם עַל
 הָעֲלִיוֹנָה, וּבִאֲמַת הַכֹּל בְּשִׁבִיל הַבְּחִירָה וְהַנְּסִיוֹן, כִּי זֶה
 כָּלֵל גָּדוֹל, שֶׁכָּל הָעוֹלָם לֹא נִבְרָא כִּי אִם בְּשִׁבִיל
 הַבְּחִירָה, וְעַל-כֵּן הַבְּחִירָה יֵשׁ לָהּ כַּח גָּדוֹל מְאֹד מְאֹד
 כִּידוּעַ, וְעַקֵּר כַּח הַבְּחִירָה הוּא עַל-יְדֵי שְׁהִשָּׁם יִתְבַּרְךָ
 הַעֲלִים וְהַסְתִּיר רְצוֹנוֹ בְּהַסְתָּרוֹת וְהַעֲלָמוֹת גָּדוֹלוֹת,
 וְתֵלֶה הַכֹּל בְּרִצּוֹן הָאָדָם, בְּחִינַת (תְּהִלִּים קטו, טז):
 "וְהָאָרֶץ נָתַן לְבְנֵי-אָדָם", הֵינּוּ שְׁהִשָּׁם יִתְבַּרְךָ מְסַר אֶת
 הַבְּחִירָה לְאָדָם, וּבִדְרֹךְ שְׁאָדָם רוֹצֶה לִילֹךְ מוֹלִיכִין
 אוֹתוֹ (מִכּוֹת י.), וַיִּכְמוּ שֵׁישׁ כַּח בְּאָדָם לְשִׁבֵר תְּאוֹתָיו
 וְלִבְרַח מִרַע וְלַעֲשׂוֹת טוֹב, כְּמוֹ-כֵן יֵשׁ לוֹ כַּח לְהַפּוֹךְ
 — לִילֹךְ אַחֲרֵי שְׁרִירוֹת לְבוֹ, וְלְהַתְּגַבֵּר בְּרִצּוֹנוֹת רָעִים
 כְּאֵלוֹ עַד שֶׁכִּבְיָכוֹל יִכְרִיחַ רְצוֹנוֹ יִתְבַּרְךָ לְמֵלֵא תְּאוֹתוֹ
 וְרִצּוֹנוֹ הָרַע, כְּמוֹ שְׁרוּאִים שְׁאֶחָד נִכְסֵף מְאֹד בְּרִצּוֹן
 חֲזָק לְדַבֵּר שֶׁבְקֻדְשָׁהּ לְנִסְעַ לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל אוֹ לְצַדִּיק
 וְכִיּוֹצֵא, וַיֵּשׁ לוֹ עַל זֶה מְגִיעוֹת רַבּוֹת וְעֲצוּמוֹת, וְהוּא
 כְּמַעֲט מִן הַנִּמְנָע וְלִמְעָלָה מִדְּרֹךְ הַטֵּבַע, אֶף-עַל-פִּי-כֵן
 יוּכַל לְהַתְּגַבֵּר בְּחִשְׁקֵי גָדוֹל כְּזֶה, וּבְרִצּוֹנוֹת וּבְכִסּוּפִים
 חֲזָקִים כָּל-כֶּף, עַד שֶׁהִשָּׁם יִתְבַּרְךָ עוֹשֶׂה רְצוֹנוֹ וּמְסַבֵּב
 עִמּוֹ בְּדַרְכִּים נִפְלְאוֹת וּבְהַשְׁגָּחָה נִפְלְאָה שְׁלֵא כְּדֹרְךָ

הטבע, עד שזוכה להוציא מחשבתו הטובה מהפח אל
הפעל, אבל זה לעמת זה עשה אלקים, שגם ההולך
לדבר עברה, חס ושלום, או הולך למרחקים לאבד
נפשו לדעת, ללמד חכמות חיצוניות וכיוצא, ויש לו
גם-כן על זה מניעות רבות ועצומות, והוא כמעט מן
הנמנע ושלם כדרך הטבע, רק הוא מתגבר ברשעותו
ברצון חזק כזה, עד שהשם יתברך מסבב עמו כל-כף,
עד שבא לשם, וכך זה מחמת גדל פח הבחירה, כי
בדרך שאדם רוצה לילך מוליכין אותו, אך החלוק
וההפרש יכולים הכל להבין, כי זה האיש הפשוט, כל
יסוד פונתו ורצונו בשביל התכלית האמתית הנצחית,
לפרש מתאוות העולם הזה הפלה והנפסד, ולעשות
רצונו יתברך, שזה עקר התכלית, והשם יתברך עושה
עמו נפלאות למלא רצונו, ואז בודאי אשרי לו בעולם
הזה ובעולם הבא, וזה להפך — כל פונתו ורצונו
לתאוות העולם הזה ושרירות לבו הרע, ועל-ידי-זה
יורד לבאר שחת ואחריתו עדי אויב. ולכן ראה,
אהובי, בני, לא להסתפל על שום דבר שבעולם, רק
ראה להיות חזק ואמיץ בעבודתך עבודת השם יתברך,
ואל תסתפל על אלו הקלים והרשעים שהם מצליחים,
כי רחמנות גדולה עליהם, כי מה יהיה בסופם;

וְהִבְחִירָה חֶפְשִׁית לְכָל בַּר יִשְׂרָאֵל לְזָכוֹת לַיְלֵךְ בְּדַרְךְ
הָאֵמֶת וְהַתְּמִים.

תם ונשלם, שבח לאל בורא עולם!

קוֹנְטֵרַס

חֵלִישׁוֹת הַדַּעַת

בו יבאר מעלת האדם הזוכה להיות שבור בחרס הנשבר, והוא בטל ומבטל בעיני עצמו לגמרי. ואיך שעל-ידי שמשברים אותו ומחלישים דעתו, עד שנעשה בעיני עצמו כאין ואפס, יזכה להגיע אל מדרגת אמונה ברורה ומזפכת עד רוח הקדש ונבואה ממש. להיות צופה במרפכה העליונה. להיות עיל בלא בר; אשרי לו!

בנוי ומיסד על-פי דברי

רבנו הקדוש והנורא, אור הגנוז והצפון,

בוצינא קדישא עלאה, אדוננו, מורנו ורבנו

רבי נחמן מברסלב, זכותו יגן עלינו.

ועל-פי דברי תלמידו, מורנו

הגאון הקדוש, אור נפלא, אשר כל רז לא אניס ליה

רבי נתן מברסלב, זכותו יגן עלינו,

ומשלב בפסוקי תורה, נביאים, כתובים ומאמרי חכמינו

הקדושים מגמרא ומדרשים וזהר הקדוש

הובא לדפוס על-ידי

חסידי ברסלב

עיה"ק ירושלים תוכב"א

מוהרא"ש נ"י אָמַר, שְׁאָסוּר לְהַכְנִיִּים בְּעֲצָמוֹ
חֲלִישוֹת הַדַּעַת כְּרִגְעַ מְשׁוּם דְּבָר וּמְשׁוּם
בְּרִיָּה שְׁבַעוּלָם, אֲלֵא עָלְיוֹ לְהַדְבִּיק אֶת עֲצָמוֹ
רַק בּוֹ יִתְבַּרֵּךְ, וְלִידַע אֲשֶׁר אֵין שׁוּם מְצִיאוֹת
בְּלַעֲדָיו יִתְבַּרֵּךְ, וְהַכֹּל לְכָל אֱלֻקוֹת גָּמוּר הוּא,
וְכֹל מֵה שְׁקוּרָה עֲמוֹ בֵּין בְּגִשְׁמִיּוֹת וּבֵין
בְּרוּחָנִיּוֹת, הַכֹּל מִמֶּנּוּ יִתְבַּרֵּךְ, וּבִידִיעוֹת אֵלוֹ
יִזְכֶּה לְהַרְחֵבַת הַדַּעַת, וְאַף פַּעַם לֹא יָבוֹא אֶל
שׁוּם חֲלִישוֹת הַדַּעַת.

(אמרי מוהרא"ש, חלק ב', סימן תקמד)

קונטרס

חֲלִישׁוֹת הַדַּעַת

א.

צָרִיף שְׁתַּדַּע, אֲהוּבִי, אַחֵי הַיָּקָר, כִּי עָקַר הַתְּכֵלִית
בְּזָה הָעוֹלָם הוּא — לְזָכוֹת לְהִגִּיעַ אֶל בְּטוֹל אֱמֶת כְּזָה,
עַד שִׁיְהִי נַעֲשֶׂה בְּעֵינָיו כְּאִין וּכְאֶפֶס מִמֶּשׁ, וְאִז דִּיקָא
יִזְכֶּה שְׂיֵאִיר עָלָיו אֹרֹו יִתְבָּרַךְ בְּגִלּוֹי נוֹרָא וְנִפְלָא כְּזָה
כְּשֶׁמֶשׁ בְּצַהָרִים מִמֶּשׁ. עַד שְׁלֹא יִרְאֶה וְלֹא יִשְׁמַע וְלֹא
יִרְגִישׁ שׁוֹם דְּבַר גְּשָׁמֵי בְּזָה הָעוֹלָם, רַק אֶת אֱמֶת
מְצִיאֹוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ. אֲבָל לְזָכוֹת אֶל גִּלּוֹי כְּזָה אֵי אֶפְשָׁר,
רַק שִׁיְהִי שְׁבוּר, מָאוּס וּמִתְעַב וּמִשְׁקָץ בְּעֵינָי עֲצָמוֹ
לְגַמְרֵי, וְאִז דִּיקָא כְּשִׁירְגִישׁ עֲצָמוֹ כֹּל־כֶּף רְחוּק, וַיִּחְזִיק
מִעַמָּד וְלֹא יִפֹּל בְּדַעְתּוֹ, וְלֹא תַחְלֵשׁ רוּחוֹ, אִז יִזְכֶּה

חֲלִישׁוֹת הַדַּעַת

קעב

שִׁיתְגַּלֶּה אֵלָיו מִלֶּךְ הַכְּבוֹד בְּגִלּוֹי נוֹרָא וְנִפְלָא עַד מְאֹד,
כִּי אִי אֶפְשָׁר לְזָכוֹת לְבוֹא לְגִלּוֹי כְּזֶה — שִׁיאִיר לוֹ
תְּמִיד אֲמַתַּת מְצִיאֹתוֹ יִתְבָּרַךְ בְּהַתְגַּלוֹת גְּדוּלָה כְּזוֹ,
אֲלֹא כְּשֹׁמְשִׁים עֲצָמוֹ כְּאִין מִמֶּשׁ, וְאִז אֵינוֹ תוֹפֵס שׁוֹם
מְקוֹם וַיִּשׁוֹת בְּזֶה הָעוֹלָם, וְאִז דִּיקָא יִזְכֶּה לְהַגִּיעַ אֶל
מִדְרָגָה כְּזוֹ בְּגִלּוֹי אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ. וְעַל-כֵּן בְּשַׁעֲהַ
שְׁעוֹבָרִים עָלֶיךָ מְשֻׁבְּרִים וְגַלִּים, וְנִדְמָה לְךָ כְּאִלוֹ אֶבֶד
מְנוּס וְתַקְוָה מְמָךְ, וְכַמְעַט כַּמְעַט שְׁתַּסְתַּלַּק מִרַב צַעַר
וְקִטְנוּת וְחֲלִישׁוֹת הַדַּעַת, תִּדְעַ — אִם תִּזְכֶּה לְחַזֵּק אֶת
עֲצָמְךָ בְּתוֹךְ תַּקְוַת הַמְרִירוֹת, וְתַחֲזִיק מֵעַמֵּד, אִז דִּיקָא
יִתְגַּלֶּה אֵלֶיךָ סוֹף כָּל סוֹף אֹר כְּזֶה, שְׁלֹא תֵאָרֶת וְלֹא
שְׁעֵרֶת מִיָּמֶיךָ, וְתִרְגִּישׁ אִיךָ שֶׁהוּא יִתְבָּרַךְ מְסַבֵּב אוֹתְךָ
עִם אֹרֹו יִתְבָּרַךְ, וְאַתָּה עוֹמֵד בְּאִמְצַע.

ב.

צָרִיךְ שְׁתַּדַּע, אֶהוּבִי, אַחֵי הַיְקָר, כִּי בְּעוֹד שֶׁהָאָדָם
הוּא יֵשׁ, וְחוֹשֵׁב עֲצָמוֹ לְמַשְׁהוֹ בְּזֶה הָעוֹלָם, קָשָׁה וְכָבֵד
לוֹ לְהַשִּׁיג אֶת אֲמַתַּת מְצִיאֹתוֹ יִתְבָּרַךְ, עַד שְׁעַל-פִּי-רַב
כָּל מִי שֶׁהוּא מַחֲזִיק עֲצָמוֹ לְאִיזָה יִשׁוֹת וּמַשְׁהוֹ, כְּמוֹ-כֵּן
הוּא נִתְרַחַק מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ לְגַמְרֵי, כִּי לְהַשִּׁיג אֶת אֲמַתַּת

מציאותו יתברך, אי אפשר בשום אופן שבעולם עם ישות ומציאות, כי ההכרח לסלק מעיני עצמו את גשמיות העולם הזה, ועל-כן הצדיקים האמתיים, שפבר זכו לסלק את עצמם לגמרי מהעולם הזה, ואין להם שום הסתכלות גשמית בזה העולם, כי נטל מהם חיזו דהאי עלמא, על-כן הם יכולים לגלות את אמתת מציאותו יתברך בגלוי נורא ונפלא כזה, עד שכל אלו הסמוכים ומקרבים אליהם, בשעה ששומעים את דבריהם, הם גם-כן באים אל בטול אמת כזה, עד שגם הם שוכחים באותו מעמד איה ויהיכן הם נמצאים, ונדמה להם שהם כבר בעולם הבא, מרב בטולם והתכללותם של הצדיקים האמתיים, שזוכים לזה, ומשפיעים את זה על מקרביהם; ועל-כן אם אתה בא אל איזה מפרסם לצדיק בעולם, ובשעה שאתה שומע את דבריו, אינך מתבטל אז בעיני עצמך לגמרי, ואינך מרגיש אז את אמתת מציאותו יתברך, סימן שמשהו חסר באיזה מקום — או אצלך או אצל המפרסם, והסימן האמתי אם אתה אצל צדיק אמתי או לא — אם תהיה בעיני עצמך שבור כחרס הנשבר, ותרגיש את עצמך כתולעת הרוחשת על הארץ, ותהיה משקץ ומתעב לגמרי בעיני עצמך, ותבוא אל צדיק אמתי,

וְהוּא יִדְבַר מִגְלוֹי אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבַרֵךְ, וְאַתָּה תִּרְגִּישׁ אֶזְרוֹת עֲרֻבוֹת נְעִימוֹת יְדִידוֹת זֵיו חַיּוֹת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבַרֵךְ, תִּדְעַ כִּי זֶה צַדִּיק אֲמַת וְרֵאוּי לְהִשָּׁאֵר אֶצְלוֹ תָּמִיד, כִּי אֵי אֶפְשָׁר לְהִשָּׁיג הַשְּׂגוֹת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבַרֵךְ אֶצֶל הַצַּדִּיקִים הָאֲמִתִּיִּים, רַק אִם הוּא שְׂבוּר בְּעֵינַי עֲצָמוֹ כְּחֶרֶס הַנֶּשֶׁבֶר לְגַמְרֵי לְגַמְרֵי, וְאֵז יִזְכֶּה שְׂיֵאִיר עָלָיו מֶלֶךְ הַכְּבוֹד, וּבְשִׁבִיל זֶה כְּשִׁזּוֹכִים לְכוּא אֶל צַדִּיק אֲמִתִּי, עַל-פִּי-רֹב נוֹפְלוֹת עַל הָאָדָם כָּל מִינֵי קִשְׁיוֹת וּסְפָקוֹת וְחֲלִישׁוֹת הַדַּעַת גָּדוֹל עָלָיו, עַד שֶׁרוֹצֶה לְבָרַח מִשָּׁם, מְכַל שְׁכָן כְּשֶׁהַצַּדִּיק בְּעֲצָמוֹ מִחֲלִישׁ דַּעַתוֹ וְשׁוֹבְרוֹ, שָׂאז בּוֹדֵאֵי רוֹצֶה לְבָרַח מִמֶּנּוּ, מֵאַחַר שֵׁישׁ לוֹ כָּל-כֶּף הַרְבֵּה חֲלִישׁוֹת הַדַּעַת, עִם כָּל זֹאת עָלֶיךָ לְדַעַת, אֶהוּבִי, אַחֵי הַיָּקָר, כִּי הַכֹּל בְּכּוֹנֵה מְכּוֹנֵת וּמְדַיֶּקֶת מִהַצַּדִּיק הָאֲמִתִּי, שְׂשׁוֹבֵר אוֹתָךְ וְאֵת הַיִּשׁוֹת שְׁלֶךְ, וּמְבִיא אוֹתָךְ אֶל חֲלִישׁוֹת הַדַּעַת גָּדוֹל, וְכָל כּוֹנֵתוֹ, כְּדִי שֶׁתִּזְכֶּה לְהַעֲשׂוֹת כְּלֵי לְקַבֵּל אוֹרוֹ הַגָּדוֹל, שְׁגַם פְּחוֹת וְנִבְזָה, מְלֵא חֲטָאִים וּפְשָׁעִים וְעוֹוֹנוֹת כְּמוֹךְ, גַּם-כֵּן יִזְכֶּה לְהֵאִיר בְּעֲצָמוֹ אוֹר זֵיו שְׂכִינַת עֲזוֹ יִתְבַרֵךְ, וְעַל-כֵּן אִם יִהְיֶה לְךָ רַק קִצַּת דַּעַת וְשִׁכָּל, וְתִהְיֶה מְכִיר אֵת מְקוֹמָךְ, וְתִדְעַ וְתִזְכֹּר אֵת מַעֲשֵׂיךָ וּפְגָמֶיךָ הָרָעִים וְהַמְּגִנִּים, וְאֵיךְ שֶׁהַקְּצִפָּת אֵת הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא עַל-יְדֵי מַעֲשֵׂיךָ הַמְּתַעֲבִים, וְתִשׁוּב

חֲלִישוֹת הַדַּעַת

קעה

בְּתִשׁוּבָה אֲמֵתִית, וּתְקַבֵּל אֶת חֲלִישוֹת הַדַּעַת מֵהַצַּדִּיק
הָאֵמֵת בְּאַהֲבָה, אֲזוּ דִיקָא תִזְכֶּה לְהַעֲשׂוֹת כְּלִי לְקַבֵּל בּוֹ
עֲרֵבוֹת נְעִימוֹת זֵיו יְדִידוֹת אֹר הַשְּׂכִינָה הַקְּדוּשָׁה, כִּי
עַל-יְדֵי חֲלִישוֹת הַדַּעַת שְׂיַחֲלִישׁ אוֹתָךְ הַצַּדִּיק תִּזְכֶּה
לְבַטֵּל אֶת יִשׁוּתְךָ לְגַמְרִי, עַד שֶׁתִּזְכֶּה עַל יְדוֹ לְתַקֵּן אֶת
כָּל הָעֶבֶר שְׁלָךְ, וַיֵּאִיר עָלֶיךָ אֹרֹךְ יִתְבָּרֵךְ בְּקַבִּיעוֹת
עֲצוּמָה; אֲשֶׁרִי הַמְּחִזֵּק אֶת עֲצָמוֹ, וְנִשְׂאָר אֶצֶל הַצַּדִּיק
הָאֵמֵת, אֵף שֶׁמְּחִלִּישׁ אֶת דַּעְתּוֹ וּמְבִיא אוֹתוֹ אֶל
חֲלִישוֹת הַדַּעַת, שֶׁכִּמְעַט שֶׁתִּצָּא מִדַּעְתּוֹ, כִּי דִיקָא עַל-
יְדֵי-זֶה הוּא יִבְטֵל מִמֶּךָ אֶת הַגְּשָׁמִיּוֹת שְׁלָךְ.

ג.

צָרִיךְ שֶׁתַּדַּע, אֶהוּבִי, אַחֵי הַיְקָר, כִּי קִדְּם שֶׁהָאָדָם
צָרִיךְ לְזִכּוֹת לְמַדְרָגוֹת גְּבוּהוֹת בְּעֲבוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ,
מְנַסִּים אוֹתוֹ עִם חֲלִישוֹת הַדַּעַת גְּדוֹל עַד מְאֹד, וְאִם
אֵינוֹ זוֹכֶה, אֲזִי נִדְחָף לַחוּץ, וּמְאוּמָה לֹא נִשְׂאָר מִמֶּנּוּ,
כִּי נִשְׁבֵּר וְנִתְבַטֵּל לְגַמְרִי, וְנוֹפֵל בְּעֵינֵי עֲצָמוֹ, וְנִשְׂאָר
בְּמָרָה שְׁחוּרָה וְדַכְאוֹן פְּנִימִי עַד מְאֹד, אֲבָל אִם זוֹכֶה,
אֲזִי מֵהַפֶּךְ אֶת כָּל חֲלִישוֹת הַדַּעַת שְׁלוֹ אֶל לֵב נִשְׁבֵּר

ונדכא, ונעשה כלא כלום בעיני עצמו, ומבטל את כל
 הישות והמציאות שלו, אז דיקא יתחיל להאיר עליו
 אורו יתברך בגלוי נורא ונפלא מאד, עד שכל מה
 שיהיה יותר בטל בעיני עצמו, יותר יאיר עליו האור,
 כי מרב אורו יתברך אי אפשר לקבלו כי אם כשאדם
 נעשה כאין וכאפס בעיני עצמו לגמרי, אז דיקא כפי
 בטול ישותו וחסרו, כמו-כן מאיר עליו אורו יתברך
 בגלוי נורא ונפלא מאד. ועל-כן אהובי, אחי היקר,
 ראה לחזק את עצמך במצבים הכי גרועים וירוודים
 שלך, ואל תשבר כלל מכל חלישות הדעת שיש לך —
 הן מעצמך והן מאחרים, כי בזה שתסבל את חלישות
 הדעת תזכה לבטל את ישותך לגמרי, ותעשה כלי
 לקבל בו ערבות נעימות זיו שכנית עזו יתברך; ועל-כן
 נא ונא אל תהיה בטלן, ואל תהיה כל-כך עצוב ושבור
 ומדכא מכל חלישות דעת שעוברת עליך, כי דיקא בזה
 שתחזיק מעמד, ותחזק את עצמך, ותהפך הכל לקדשה
 תזכה להרגיש את נעם זיו שכנית עזו יתברך, אשר אי
 אפשר להשיגו כי אם כשהוא בטל ומבטל לגמרי בעיני
 עצמו.

חֲלִישוֹת הַדַּעַת

קעז

ד.

צָרִיף שְׁתַּדַּע, אֶהוּבִי, אַחֵי הַיָּקָר, כִּי אֵי אֶפְשֶׁר לוֹ
לְהֵאָדָם לְהַשִּׁיג הַשָּׂגוֹת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבַּרְךָ, מִכָּל שָׁכֵן גְּלוּי
שְׂכִינָה גְּלוּי אֹרֹו יִתְבַּרְךָ עַד שְׂיִזְכֶּה לִיַּחַד יַחֻדִים, אֶלָּא
כְּשֶׁשָּׁב בְּתִשׁוּבָה שְׁלָמָה, וְשׁוֹבֵר אֶת גְּשָׁמֵיֹת גּוּפוֹ
לְגַמְרִי, וְזֶה כָּל עֲנִיָן הַתַּעֲנִיּוֹת הַמּוֹכָאוֹת בְּסִפְרֵי
הַקְּדָמוֹנִים וּבְכַתְבֵי הָאֲרִיז"ל, שְׂצָרִיכִים לְהַתְעַנּוֹת עַל
כָּל חֲטָא וְעוֹן כָּף וְכָף תַּעֲנִיּוֹת, כְּדֵי לְזַכֵּךְ וּלְבַרֵּר אֶת
גּוּפוֹ, שְׂיִהְיֶה כָּלִי לְקַבֵּל בּוֹ הַשְּׂרָאָת הַשְּׂכִינָה, וְכִפִּי מִנֵּיָן
וּמִסֵּפֶר הַתַּעֲנִיּוֹת עַל כָּל עוֹן, נַחֲלֶשֶׁת גְּשָׁמֵיֹת גּוּפוֹ, עַד
שְׁנַעֲשֶׂה כָּלִי לְקַבֵּל בּוֹ רוּחַנִיּוֹת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבַּרְךָ, אִךְ כְּכֹר
יִדְעָתָ כִּי רַבִּינוֹ, זְכָרוֹנוֹ לְבָרְכָה, הַזֶּהִירָנוּ בְּיוֹתֵר לֹא
לְהַתְעַנּוֹת כָּלֵל וְאָמַר (סִפֵּר הַמִּדּוֹת, אוֹת תְּשׁוּבָה, סִימָן כ"ה):
חֲלִישוֹת דַּעַתוֹ שֶׁל הָאָדָם הֵיא גְּדוּלָה מִתַּעֲנִיּוֹת, עַל-כֵּן
רָאָה, אֶהוּבִי, אַחֵי הַיָּקָר לְחַזֵּק אֶת עֲצָמָךְ מְאֹד, וְכָל מָה
שְׂמַבְזִים וּמַבְיָשִׁים אוֹתָךְ, וְשׁוֹפְכִים דָּמָךְ וּמַחְלִישִׁים
דַּעַתָּךְ, וּמַבְטְלִים אוֹתָךְ לְגַמְרִי, וּמַשְׁפִּילִים אוֹתָךְ עַד
הָעֶפֶר, כְּמוֹ-כֵן רָאוּי לָךְ לְשַׁמַּח מְאֹד מְאֹד, כִּי עַל-יַדֵּי-
זֶה לֹא תִצְטָרֵךְ לְהַתְעַנּוֹת כָּלֵל עַל רַבּוּי עוֹנוֹתֶיךָ
הַמְּגַנִּים וּפְגָמֶיךָ הַמְתַּעֲבִים, כִּי חֲלִישוֹת הַדַּעַת שְׂאֵתָה

סוֹכֵל מִמִּתְנַגְדִּים רְשָׁעִים זֶה עוֹלָה עַל הַכֹּל, וְעַל-כֵּן
בְּאֵם הָיִיתָ יוֹדֵעַ אֶת גְּדֹל הַטּוֹבוֹת שְׁעוֹשִׁים וְגוֹרְמִים לָךְ
מִתְנַגְדִּיךָ, שְׂמַדְבָּרִים עֲלֶיךָ, וּמְשַׁפִּילִים אוֹתְךָ עַד עֶפְרָה,
עַד שְׁעַל-יַדֵּי-זֶה אַתָּה נוֹפֵל בְּחֲלִישוֹת הַדַּעַת שְׁלָךְ,
לְבַטֵּל אֶת יְשׁוּתְךָ וְחִמְרִיוֹתְךָ לְגַמְרִי, וְעַל-יַדֵּי-זֶה תִּזְכָּה
לְקַבֵּל וּלְהַשִּׁיג אֶת אֲמִתּוֹת מְצִיאֹתוֹ יִתְבָּרַךְ בְּגִלּוֹי נוֹרָא
וּנְפִלָא כְּזֶה כְּמוֹ הַנְּבִיאִים מִמָּשׁ, עַד שְׂמֵרֵב בְּטוֹלְךָ
בְּעֵינַי עֲצָמְךָ תִּזְכָּה לְרֹאוֹת אֶת אֱלֹקוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ בְּעֵינַי
הַבָּשָׂר וְלֹא רַק בְּעֵינַי הַשֶּׁכֶל, כִּי כְּשֶׁאָדָם בָּא אֶל
חֲלִישוֹת הַדַּעַת גָּמוּר, וְנִדְמָה לוֹ כְּאִלּוּ אֶבֶד אֶת שְׁנֵי
הָעוֹלָמוֹת, וּמִהַפֵּךְ הַכֹּל לְקִדְשָׁה, וּמְחִזֵּק אֶת עֲצָמוֹ לְחִזּוֹר
אֵלָיו יִתְבָּרַךְ בְּלִי שׁוּם תִּקְוָה כְּלָל רַק לְהַשִּׁיג אֶת חֵי
הַחַיִּים הַמְּחִיָּה וְהַמְּהוּוּה אֶת כָּל הַבְּרִיאָה כְּלָה, אִזּוֹ דִּיקָא
יִזְכָּה לְרֹאוֹת גַּם עִם עֵינַי הַבָּשָׂר אֶת אֱלֹקוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ,
הַמְּלַבֶּשֶׁת בְּתוֹךְ דּוּמָם, צוּמָח, חֵי, מְדַבֵּר; אֲשֶׁרִי מִי
שְׂמַחֲזֵק אֶת עֲצָמוֹ בְּעֵת קִטְנוּתוֹ, יְרִידָתוֹ, שְׁפִלוּתוֹ
וְחֲלִישוֹת דַּעַתוֹ; אֲשֶׁרִי לוֹ!

ה.

אֶהוּבִי, אַחֵי הַיְקָר! רְאֵה לְחִזֵּק אֶת עֲצָמְךָ מִכָּל מַה

שעובר עליך, ומכל חלישות הדעת שבאה עליך ראה ותשתדל תכף-ומיד להפכה אל הקדשה, ותשמח מאד על הבזיון והצער וחלישות הדעת שבאו עליך, כי על-ידי-זה יכפרו עוונותיך לגמרי, אך שמר את עצמך מאד מאד, שלא תביא אותך חלישות הדעת אל עצבות ומרה שחורה, חס ושלום, אשר על זה אמר רבינו זכרנו לברכה, (ספר המדות, אות המתקת הדין, סימן ב'): חלישות הדעת הינו עצבות, על-ידי-זה בא רע מזל, ועל-ידי רע מזל מדת הדין שולטת, ועל-כן אתה צריך להשמר מאד מאד, שלא תביא אותך חלישות הדעת אל עצבות ודכאון, שאז, רחמנא לצלן אתה ממשיך עליך דינים שמאד מאד מסכן שלא יפל על-ידי-זה בנוקבא דתהומא רבא, מה שאין כן כשמהפך את חלישות הדעת אל לב נשבר, ובא אליו יתברך ברוח נמוכה, ומשכיב את עצמו על הארץ בפשוט ידים ורגלים, ובוכה ומבכה עליו שמים וארץ, שימחל לו הקדוש ברוך הוא על כל עוונותיו, ומבקש ממנו יתברך סליחה מחילה וכפרה, ואז דיקא נעשה כלי לקבל בו אורו יתברך, המאיר בכל הארץ כלה, כמו שכתוב (יחזקאל מ"ג): והארץ האירה מכבודו.

אֶהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר! רְאֵה לְחִזֵּק אֶת עֲצָמְךָ מִכָּל מָה
 שְׁעוֹבֵר עָלֶיךָ, וְאֵל תְּהִיָּה כָּל-כֶּף בְּחִלְישׁוֹת הַדַּעַת תָּמִיד,
 כִּי בְּפִרוּשׁ אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (פְּסָחִים קי"ג): אֲנִינִי
 הַדַּעַת, חִיֵּיהֶן אֵינָם חַיִּים, כִּי מִי שֶׁגֹּרֵם לְעֲצָמוֹ חֲלִישׁוֹת
 הַדַּעַת מִכָּל דְּבַר קָטָן, חִיּוֹ אֵינָם חַיִּים כִּי הוּא תָּמִיד
 מִנָּח בְּחִלְישׁוֹת הַדַּעַת, וְחֲלִישׁוֹת הַדַּעַת מְבִיאָה אֶת
 הָאָדָם שִׁיאֲבֹד מְזֵלוֹ (הוֹרֵיּוֹת י"ב.), וְנִשְׁבֵּר וְנִתְבַּטַּל לְגַמְרִי,
 רַחֲמָנָא לְצַלָּן, עַד שֶׁאֵין לוֹ שׁוּם דְּבַר — לֹא בְּגִשְׁמִיּוֹת
 וְלֹא בְּרוּחָנִיּוֹת, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (ירוּשְׁלָמִי,
 נְדָרִים פָּרָק ט', הַלְכָה א'): בַּחֲסֵר כָּל, בְּלֹא דַעָה, כִּי מִי שֶׁאֵין לוֹ
 דַּעַת, וְאֵין לוֹ כְּלוּם חֲסֵר מֵהַכָּל (נְדָרִים מ"א.), וְעַל-כֵּן אָמְרוּ
 חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (בְּבֵא בַתְּרָא קמ"ה): כָּל יָמֵי עֲנִי רַעִים
 זֶה שִׁדְעָתוֹ קֶצְרָה וְטוֹב לֵב מִשְׁתָּה תָּמִיד זֶה שִׁדְעָתוֹ
 רַחֲבָה, וְלָכֵן רְאֵה, אֶהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר, לְהוֹצִיא עֲצָמְךָ
 מֵאֲנִינֵי הַדַּעַת, וְאֵל תְּהִיָּה כָּל-כֶּף מִפְּנֵק וְרָגִישׁ, שֶׁכָּל מָה
 שֶׁרַק אוֹמְרִים לָךְ אֶתָּה נוֹפֵל עַל-יְדֵי זֶה, וּבֹא לְחֲלִישׁוֹת
 הַדַּעַת גְּדוּלָה, עַד שֶׁכִּמְעַט תֵּאֲבֹד עֲצָמְךָ לַדַּעַת, רַחֲמָנָא
 לְצַלָּן, עָלֶיךָ לַדַּעַת, כִּי זֶה עֵקֶר שְׁלֵמוֹת הָאָדָם —
 שִׁיכוֹל לְהַחֲזִיק מֵעַמֵּד, וְאֵינוֹ נִשְׁבֵּר מִשׁוּם דְּבַר, וּמִכָּל

חֲלִישׁוֹת הַדַּעַת שָׂרָק עוֹבְרֶת עָלָיו הוּא בּוֹרַח תִּכְף-וּמִיד
 לוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְאִינוֹ נַעֲשֶׂה רְגִישׁ מִבְּנֵי אָדָם כָּלֵל, וְאִזּוֹ דִּיקָא
 יִזְכָּה לְהַגִּיעַ אֶל שְׁלֵמוֹת הַדַּעַת וְהַשְׂכָּל, וְיִזְכָּה לְהַשִּׁיג
 הַשְּׂגוֹת אֱלוֹקוֹת בְּגִלּוֹי נוֹרָא וְנִפְלְא עַד מְאֹד.

ז.

אֶהוּבִי, אָחִי הַיְקָר! רְאֵה לְחִזֵּק אֶת עֲצָמְךָ בְּכָל
 מִינֵי אִפְסָנִים שְׁבָעוֹלָם, וְאֵל תִּפֹּל בַּחֲלִישׁוֹת הַדַּעַת, כִּי זֶה
 יְכוּל לְהֵרֵס אוֹתְךָ לְגַמְרִי — בֵּין בְּרוּחָנִי וּבֵין בְּגִשְׁמִי,
 וּמָה גַם שָׁעַל-יָדַי חֲלִישׁוֹת הַדַּעַת שֶׁל הָאָדָם הוּא נִשְׁבֵּר
 לְגַמְרִי, עַד שְׁאִינוֹ יְכוּל לִפְתַּח פִּיו לְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ
 וְלְהַתְפַּלֵּל לְפָנָיו יִתְבָּרֵךְ, וְלִלְמַד אֶת תּוֹרָתוֹ הַקְּדוֹשָׁה,
 וְלִקְיָם אֶת מְצוּוֹתָיו יִתְבָּרֵךְ, וְרַב רַבִּם שֶׁל אֱלוֹ שְׁנַתְרַחֲקוּ
 מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ, רַחֲמָנָא לְצַלָן, וְעִזְבוּ אֶת הַתּוֹרָה וְקִיּוּם
 הַמְצוּוֹת הִזָּה רַק עַל-יָדַי שְׁהִיְתָה לָהֶם חֲלִישׁוֹת הַדַּעַת
 מִמַּשְׁהוֹ, וְזֶה גֵרָם לָהֶם מַה שְׁגָרָם; עַל-כֵּן רְאֵה לְשָׁמֵר
 אֶת עֲצָמְךָ מְאֹד מְאֹד מִחֲלִישׁוֹת הַדַּעַת, אֵל תִּסְתַּכַּל עַל
 שׁוּם בְּרִיָּה שְׁבָעוֹלָם, וְאֵל תִּתְפַּעַל מִשׁוּם בְּרִיָּה
 שְׁבָעוֹלָם, כִּי מַה יַּעֲשֶׂה לָךְ אָדָם, וְאַתָּה אֵינְךָ חַי מִמֶּנּוּ,
 וְאֵינְךָ צָרִיף לַתֵּן לוֹ דִּין וְחֻשְׁבוֹן מְכַל מַה שְׁעוֹבֵר עָלֶיךָ;

ועל-כן מה ולמה לך להיות בחלישות הדעת מאיזה בן אדם, שהיום פאן, ולמחר בקבר, ראה לברח תמיד רק אליו יתברך, וזה ירחיב לך את דעתך, כי האמונה הקדושה בו יתברך מרחבת את הדעת, וזוכה לעבור על הכל ושוחק מכל העולם כלו, והוא חזק בדעתו עד מאד; אשרי מי שהוא חזק באמונה הקדושה בו יתברך.

ח.

אהובי, אחי היקר! עליך לדעת, כי כל חלישות הדעת שאתה סובל, קדם שאתה רוצה להכנס אל הקדושה, היא תבוא לך לעזר ולתועלת גדולה, וזכור, כי כל חלישות הדעת וצער גדול או קטן, שעוברים עליך בשביל התקרבות אל הצדיק האמת ובשביל קיום התורה והמצוות, יביאו לך תועלת גדולה; על-כן ראה להחזיק מעמד, ואל תשבר משום דבר, והחזק באמונה פשוטה בו יתברך, ואפלו בתקף הקטנות, הירידות והנפילות שלך, גם משם ראה להחזיק מעמד, ואל תפל בדעתך כלל מכל מיני חלישות הדעת ובלבולים שמחלישים ומבלבלים

אוֹתָךְ, כִּי הַכֹּל לְטוֹבָה גְּדוֹלָה — כְּדֵי שְׁתַּהַיֶּה נַעֲשֶׂה
כְּלִי לְהַמְשִׁכַת הַשֹּׁפֵעַ הָאֱלֹקִי אֵלֶיךָ, וְתִזְכֶּה לַחֲזוֹר
בְּתִשׁוּבָה אֲמִתִּית אֵלָיו יִתְבָּרַךְ בְּלֵב אֲמֵת.

ט.

אָחִי הַיָּקָר! רְאֵה לְשֹׁמֵר עֲצֻמָּךְ מְאֹד שְׁלֵא יִכְנַס בְּךָ
שׁוֹם צַד קִנְאָה וְשִׁנְאָה עַל חֲבֵרֶיךָ, שֶׁהֵם יוֹתֵר מְצַלִּיחִים
מִמֶּךָ, וְאֵל יִהְיֶה לְךָ מִזֶּה שׁוֹם חֲלִישוֹת הַדַּעַת כָּלֵל,
וְאִפְלוּ שְׂאֵתָה קִרְבָּתָ אוֹתוֹ, וְעִכְשָׁו הוּא כְּבָר הַשִּׁיג
אוֹתָךְ, וְיוֹתֵר מְצַלִּיחַ, עִם כָּל זֹאת זֶה עֵקֶר הַשְּׁלֵמוֹת —
שְׂאִין לוֹ שׁוֹם חֲלִישוֹת הַדַּעַת, וְאִדְרָבָה הוּא שֶׁשׁ וְשִׂמַּח
בְּהַצְלַחַת חֲבֵרוֹ, וְהַמְדֻרְגָה הַזֹּו — לְשִׂמַּח בְּהַצְלַחַת
חֲבֵרוֹ, וְשְׁלֵא תַהֲיֶה לוֹ שׁוֹם חֲלִישוֹת הַדַּעַת מִזְלָתוֹ, זֹו
הַמְדֻרְגָה הַכִּי גְּדוֹלָה, וְאִין לְמַעְלָה מִזֶּה (עֵין שִׁיחוֹת הַר"ן,
סִימָן קי"ט); וְעַל-כֵּן רְאֵה לְהַדְבִּק עֲצֻמָּךְ בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְאֵל
תְּסַתְּפֵל עַל שׁוֹם בְּרִיָּה שְׁבָעוּלָם, וְרְאֵה לְהַחֲיֹוֹת עֲצֻמָּךְ
עִם נִקְדָּתָךְ, וְתִשְׂמַח בְּנִקְדַּת יְהוּדוֹתָךְ, וְלַעוֹלָם שְׁלֵא יִכְנַס
בְּךָ שׁוֹם צַד שֶׁל חֲלִישוֹת הַדַּעַת מִזְלָתָךְ, וְזֹו מְדֻרְגָה
עָלְיוֹנָה וְגְּדוֹלָה מְאֹד.

י.

אהובי, אחי היקר! חזק ואמץ מאד, ואל תניח את חלישות הדעת לגשת אליך בשום אופן שבעולם, כי רבים נפלו ונשברו ונתבטלו לגמרי על ידי חלישות הדעת, וצריכים לעשות כל מיני פעולות שבעולם לא להניח אצלו חלישות הדעת כרגע, ואז דיקא יצליח דרכו, ובכל אשר יפנה ישכיל ויצליח.

יא.

אהובי, אחי היקר! ראה לחזק את עצמך בכל מיני אפנים שבעולם, ושמר את עצמך מאד מאד שלא תפל, חס ושלום לידי חלישות הדעת, אשר עוקרת את האדם משני העולמות, רחמנא לצלן, וכל מה שעובר עליך ברוחניות ובגשמיות, ראה להפך הפל לטובה, ולעולם אל תסתכל על הצד הרע שבדבר, רק על הצד הטוב שבדבר, ותמיד ראה להעמיק את מח מחשבתך בכל פרט ופרט ובכל דבר ומאורע מכל מה שנאָרע וקורה עמך, למצא בו את הטוב והחסד, כי כל מה שקורה ונאָרע להאדם, יש בזה צד טוב, והאדם צריך

לחפש אחריו, והטוב שבדבר הוא האלקות, המחיה והמהוה ומקיים את כל דבר, וצריך תמיד רק לחפש אחריו יתברך, ולא תחלש דעתך משום ענין ומשום דבר שבעולם, יהיה איך שיהיה, אז תצליח בכל דרכיך, ותעבר על הכל בלי שום פחדים ובלבולים; אשרי מי ששם בטחונו תמיד רק בו יתברך.

יב.

אהובי אחי היקר! עליך לדעת, כי כל מה שעובר עליך בזה העולם, הכל לטובתך הנצחית, ואם היית חוקק דבר זה בדעתך, אז לא היית שרוי כל-כך בחלישות הדעת הממררת את חיי האדם, ומפילה אותו אל יאוש ודכאון גדול, רחמנא לצלן, עליך לדעת, כי כשתזכה להפך את חלישות הדעת אל הקדשה, ותבטל על-ידי-זה את ישותך לגמרי, על-ידי-זה תזכה להכלל באין סוף ממש, כי אי אפשר לבוא אל בטול גמור באין סוף ברוך הוא רק על-ידי בטול הישות. ואי אפשר להגיע אל בטול הישות, כי אם כשמשברים ומבטלים אותו לגמרי, עד שבא אל חלישות הדעת

כזו, שנדמה לו כאלו אבד מנוס, חס ושלום, ואז —
בו ברגע הזה, כשזוכה לחזק את עצמו, ולהחזיק
מעמד, ואינו נופל בדעתו כלל, רק נעשה כאין ממש,
או על כל פנים מרגיש את עצמו כעפר ואפר, או
כתולעת הרוחשת על הארץ, אז דוקא יזכה שישפע
עליו אורו יתברך בגלוי נורא ונפלא מאד. וזכר כלל זה
מאד — כי אי אפשר להכליל בו יתברך, רק על-ידי
בטול ישותו לגמרי, עד שנעשה כאין ממש, ואל זה
באים רק על-ידי חלישות הדעת — שמחלישים את
דעתו לגמרי; על-כן אל תהיה בטלן, ואל תהיה שבור
כל-כך מכל מה שעובר עליך, ואל תשאר בקטנות
המחין שלך, רק תהפך הכל אל הקדושה, ויאיר עליך
אורו יתברך בגלוי נורא ונפלא מאד, וזה סימן שקבלת
את חלישות הדעת באהבה ובלב רחב — אם תרגיש
אחר כך הארת האין סוף ברוך הוא על-כן נא ונא ראה
לברח מכל מיני קטנות ועקמומיות, החזק באמונה
פשוטה בו יתברך, ותדע, כי אין בלעדיו יתברך, והכל
לכל אלקות גמור הוא, ואז מה לך להיות כל-כך
בחלישות הדעת, הלא הכל ממנו יתברך לבד?!

חֲלִישׁוֹת הַדַּעַת

קפז

יג.

אֶהוּבִי, אַחֵי הַיָּקָר! רְאֵה לְחֻזֵק אֶת עֲצָמֶךָ, בְּכָל מִינֵי אַפְנִים שְׁבַעוּלָם, וְאֵל תַּנִּיחַ אֶת חֲלִישׁוֹת הַדַּעַת שֶׁתִּהְרַס אֶת הַחַיִּים שְׁלֶךָ, רְאֵה לְהִתְבּוֹנֵן הַיָּטֵב, כִּי מֵה יִהְיֶה לְךָ אִם תִּהְיֶה בְּחֲלִישׁוֹת הַדַּעַת, הֲלֹא מְאוּמָה לֹא תִפְעַל בְּזָה, וְכֵן אִם תִּתְבּוֹנֵן הַיָּטֵב, תִּרְאֶה וְתִשְׁכִּיל, אֲשֶׁר שׁוֹם בְּרִיָּה שְׁבַעוּלָם לֹא יִכּוֹלָה לַעֲשׂוֹת לְךָ הָרַע אוֹ הַטּוֹב מִבְּלַעֲדֵי רְצוֹנוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְעַל-כֵּן מֵה לְךָ לְשִׁים לֵב אֶל מֵה שְׂאֵחַר מְדַבֵּר וְאוֹמֵר עָלֶיךָ אוֹ מְצַעֵר אוֹתְךָ, יוֹתֵר טוֹב לְךָ לְבָרַח אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, וּלְדַבֵּר וּלְסַפֵּר לְפָנָיו יִתְבָּרֵךְ כֹּל מֵה שְׁעוֹבֵר עָלֶיךָ בְּפָרְטֵי פָרְטִיּוֹת, וְזֶה יַעֲזֹר לְךָ לְצֵאת מִהַקְטָנוּת וְהַשְּׁפָלוּת שֶׁנִּפְלַת בָּהֶם עַתָּה; רְאֵה לְהִיּוֹת תָּמִיד בְּגִדְלוֹת הַמַּחֲזִין, וְאֵל זֶה תִּזְכֶּה דִּיקָא עַל-יְדֵי תִקְוָה הָאֱמוּנָה הַקְדוּשָׁה בּוֹ יִתְבָּרֵךְ — לִידַע, כִּי אֵין מִבְּלַעֲדֵי יִתְבָּרֵךְ כָּלֵל, וְהַכֹּל נַעֲשֶׂה רַק בְּרִשְׁוֹתוֹ וּבְרְצוֹנוֹ לְכַד, וְשׁוֹם בְּרִיָּה לֹא יִכּוֹלָה לַעֲשׂוֹת הַטּוֹב אוֹ הָרַע בְּלִי רִשְׁוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ, וּכְשֶׁתִּתְבָּרֵר לְךָ יְדִיעָה זֹו, אַז אַף פַּעַם לֹא תִהְיֶה בְּחֲלִישׁוֹת הַדַּעַת, וְתִצָּחַק מִכֻּלָּם, וְתִהְיֶה חֻזֵק וְאֵמִיץ בְּדַעְתְּךָ תָּמִיד, וְזֶה יִכְנִיס בְּךָ הַצְּלָחָה בְּכָל מַעֲשֶׂיךָ, כִּי עַקֵּר הַצְּלָחַת הָאָדָם הִיא רַק כְּשִׁזּוּכָה לְהִיּוֹת

תמיד בגדלות המחין, ואינו נשבר מכל דבר; אשרי המחזיק מעמד, אשרי הזוכה לחזק את עצמו, ואינו נופל בדעתו כלל, ואז אל רב טוב הגנוז והצפון יזכה להגיע בזה העולם.

יד.

אחי היקר! עליך לדעת, כי מי שרוצה להכנס בעבודת השם יתברך, עליו להתאזר בהתחזקות עצומה עד מאד, ואסור לו לפל בדעתו בשום אפן שבעולם, ובפרטיות מי שרוצה להתחיל לצאת מהרע שלו, ומתחיל להתבודד עמו יתברך, עליו לידע, שצריך שיקח לו זמן רב, עד שיזכה להתחיל להרגיש עליו ערבות נעימות זיו שכינת עזו יתברך, ואם יפל באיזו חלישות הדעת, אזי בודאי לא יזכה לנצח את המלחמה, אדרבה יאבד הכל, ויפל בכאר שחת, חס ושלוש, וכבר אמר רבנו, זכרוננו לברכה (שיחות הר"ן, סימן רל"ב), שגבור אחד חגר מתניו לכבש חומה חזקה, ואחר-כך כשבא אל השער, היה ארוג על השער מטוה מקורי עכביש שסתם השער, וכי יש שטות יותר גדולה מזו, שיהיה חוזר ממלחמתו, מחמת הסתימה של

חלישות הדעת

קפט

קורי העפכיש? ! כמו־כן, סיים רבנו זכרוננו לברכה, ואמר — עקר כבישת המלחמה הוא על־ידי הדבור, שיהיה רגיל לדבר עמו יתברך, כי על־ידי־זה שזוכה להתבודד עמו יתברך יכבוש וינצח במלחמה ויזכה למה שיזכה, אך כשאדם רוצה להתחיל בזה, וכבר מגיע אל השער, ופתאום רואה את קורי העפכיש ארוגים על השער, שזה כלל חלישות הדעת, שמסבב את האדם הרוצה לקדש ולטהר את עצמו, ולצאת מהבוץ והחשך שנפל אליהם, היעלה על הדעת שבשביל שטות קזו, יחזור לאחוריו? ! כמו־כן צריך כל אדם לדעת — שבביל חלישות הדעת ששוכרים אותו, יחזור אחורנית? ! הלא כל זה נדמה לקורי העפכיש, על־כן ראה להיות חזק ואמיץ מאד, ואל תסתכל על שום דבר ועל שום ברִיה שבעולם, וראה לקפץ ולדלג על הכל, וחזק ואמיץ את עצמך בו יתברך, והרגל עצמך לדבר עמו יתברך, ובזה תשבר את כל מיני חלישות הדעת וקטנות וספקות שעוברים עליך, ותצליח דרכך; אשרי מי שאינו מטעה את עצמו בזה העולם כלל.

תם ונשלם, שבח לאל עולם!

עקר הצער שיש לאדם מהיסורין והצרות
וההרפתקאות שעוברים עליו, חס ושלום, הוא רק
מחמת שלוקחין ממנו הדעת, עד שאין מסתפל על
התכלית שהוא פלו טוב, כי אם יסתפל על
התכלית, בודאי אינם רעות כלל רק טובות
גדולות...

(לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן סה)

קונטרס

מה יהיה

יעזר את כל בר ישראל לחשב מה יהיה, ומה עתיד להיות, ויכניס התחזקות עצומה בלב האיש הישראלי, שיחזור רק אליו יתברך, ולא יירא ולא יפחד משום ברִיה שבעולם רק ממנו יתברך.

*

בנוי ומיסד על-פי דברי

רבנו הקדוש והנורא, אור הגנוז והצפון
בוצינא קדישא עלאה, אדונינו, מורנו ורבנו
רבי נחמן מברסלב, זכותו יגן עלינו.

ועל-פי דברי תלמידו, מורנו

הקדוש, אור נפלא, אשר כל רז לא אניס ליה
רבי נתן מברסלב, זכותו יגן עלינו,

ומשלב בפסוקי תורה, נביאים, פתובים ומאמרי חכמינו
הקדושים מגמרא ומדרשים וזהר הקדוש.

*

הובא לדפוס על-ידי

חסידי ברסלב

עיה "ק ירושלים תובכ"א

מוֹהֲרָא"ש נ"י אָמַר, שְׁאָדָם צָרִיךְ לֵישֵׁב אֶת
עֲצָמוֹ בֵּינוֹ לְבֵין קוֹנוֹ, וְתָמִיד יִשְׁאַל אֶת
עֲצָמוֹ: מָה יִהְיֶה וְאֵיךְ יִהְיֶה, וְאִזּוּ יִלְכוּ לוֹ כָּל
הַחַיִּים בְּצוּרָה אַחֲרַת לְגַמְרֵי, כִּי רַב הַצָּרוֹת
וְהִיסוּרִים וְהַמְרִירוֹת שְׁעוֹבְרִים עַל הָאָדָם, הֵן
רַק מִחֲמַת שְׂאִין לוֹ יִשׁוּב הַדַּעַת, וְאִינוֹ מֵישֵׁב
אֶת עֲצָמוֹ כָּלֵל מָה הוּא וְאֵיךְ הוּא, וְעַל-כֵּן
אֲשֶׁרִי וְאֲשֶׁרִי מִי שְׁזוּכָה לִישׁוּב הַדַּעַת, לֵישֵׁב
אֶת עֲצָמוֹ בְּזֶה הָעוֹלָם, וְלִשְׁאֹל אֶת עֲצָמוֹ
תָּמִיד מָה יִהְיֶה וְאֵיךְ יִהְיֶה, וְעַל-יְדֵי-זֶה יִזְכֶּה
לְעֹבֵר אֶת זֶה הָעוֹלָם בְּשָׁלוֹם.

(אמרי מוהר"א"ש, חלק ב', סימן תקמה)

קוֹנְטֵרַס

מַה יִּהְיֶה

.א.

צָרִיךְ שְׁתַּחֲזֵק אֶת עֲצָמְךָ, אֶהוּבִי, בְּנִי, לְהַתְחִיל
לְחַשֵּׁב בְּכָל פֶּעַם "מַה יִּהְיֶה"? ! עַד מָתִי תִהְיֶה כָּל-כֶּף
מְדַכָּא וְעָצוּב וּמְיֹסֵר? ! מָתִי תִתְחִיל כְּבָר לְהִתְיַשֵּׁב,
אֲשֶׁר כָּל הָעוֹלָם הִזָּה הַכֹּל הֶבֶל וְרַעוּת רוּחַ, כִּי יִמִּינֵנו
כָּצֵל עוֹבֵר — הִנֵּה אֲנַחְנוּ כָּאֵן וְעוֹד מְעַט נִצָּא מִכָּאֵן,
כִּי הַחַיִּים שֶׁל הָאָדָם הוֹלְכִים כָּל-כֶּף מֵהָר, וְעַד שָׂרָק
מִסְתּוֹבֵב: הִנֵּה הוּא יֶלֶד, הִנֵּה הוּא בַּחּוֹר, הִנֵּה הוּא
אֲבִרָה, וְהִנֵּה הוּא כְּבָר זָקֵן, וְהִנֵּה הוּא כְּבָר יוֹצֵא מִזֶּה
הָעוֹלָם; וְעַכְשָׁו אֲשָׁאֵל אוֹתָךְ — מִדּוּעַ לָךְ לְהִיּוֹת
כָּל-כֶּף עָצוּב וּמְעֻצְבָּן? ! מִדּוּעַ תִּקַּח אֶל לְבָבְךָ כָּל מַה

שְׁעוֹבֵר עָלֶיךָ?! הֲלֹא לֹא יַעֲזֹר לְךָ כָּלֵל הַדְּאָגוֹת
וְהַמְרִירוֹת, וְזֶה שְׁאַתָּה לּוֹקֵחַ כָּל מֵה שְׁעוֹבֵר עָלֶיךָ אֶל
לְבָבְךָ, אֲדַרְבֵּה זֶה מְכַבֵּד עַל צְרוּתֶיךָ וּמְמַרֵר אֶת חַיֶּיךָ,
וַיְהִי לְךָ יוֹתֵר קָשָׁה בְּכָל פֶּרֶט וּפְרָט, וְעַל-כֵּן רָאִה
לְשָׂאֵל אֶת עֲצֻמָּךְ, אֶהוּבִי, בְּנִי: "מֵה יְהִיָּה' מִמְּנִי, עַד
מָתִי אֶהֱיָה כָּל-כֶּךָ מְדַכָּא וּמְיַסֵּר וּמְעַצְבֵּן, וְעַד מָתִי אֶקְחָ
אֶל לְבִי כָּל מֵה שְׁעוֹבֵר עָלַי?!" וּבְזֶה שֶׁתִּשְׂאֵל אֶת
עֲצֻמָּךְ "מֵה יְהִיָּה", וּתְיָשֵׁב אֶת עֲצֻמָּךְ הַיֵּטֵב הַיֵּטֵב מֵה
הַתְּכַלִּית שֶׁל כָּל הַחַיִּים, זֶה בְּעֲצָמוֹ כְּבֹר יַעֲזֹר לְךָ לְצֵאת
מִכָּל הַצָּרוֹת וְהַמְרִירוֹת, הַיְסוּרִים וְהַדְּאָגוֹת שְׁעוֹבְרִים
עָלֶיךָ, כִּי עַל-פִּי-רֹב אֵין הָאָדָם זוֹכֵה לְיִשֵּׁב אֶת עֲצָמוֹ
בְּיָשׁוּב הַדַּעַת אֲמַתִּי "מֵה יְהִיָּה", כִּי בְּרַגַע שֶׁמְיָשֵׁב אֶת
עֲצָמוֹ "מֵה יְהִיָּה", אֲזוֹ כְּבֹר כָּל הַחַיִּים שְׁלוֹ מִשְׁתַּנִּים
לְגַמְרִי, וּמִהֲלֵךְ מִחֲשֻׁבָתוֹ עַל כָּל חַיֵּי הָעוֹלָם הַזֶּה מְקַבֵּל
צוּרָה אַחֲרָת, כִּי בְּאֵמֶת כָּל מֵה שְׁעוֹבֵר בְּזֶה הָעוֹלָם עַל
כָּל אֶחָד וְאֶחָד, זֶה רַק מִחֲמַת שְׁאִינוֹ זוֹכֵה לְיִשֵּׁב אֶת
עֲצָמוֹ "מֵה יְהִיָּה", וְזֶה הוֹרֵס אוֹתוֹ לְגַמְרִי, עַד שֶׁרֹב
בְּנֵי-אָדָם שֶׁהוֹלְכִים כָּל-כֶּךָ מְעַצְבָּנִים וּמְדַאֲגִים
וּמְמַרְמְרִים וְדוֹאֲגִים וּמִתְעַצְבָּנִים עַל כָּל פֶּרֶט וּפְרָט
מִזֶּה הָעוֹלָם, הוּא רַק מִחֲמַת שְׁאִינָם זוֹכִים לְיִשׁוּב
הַדַּעַת אֲמַתִּי, כִּי מִי שֶׁזוֹכֵה לְיִשׁוּב הַדַּעַת אֲמַתִּי, הֵינּוּ

שְׂיֹדֵעַ שֶׁהוּא יִתְבַּרְךָ מְנַהֵיג אֶת עוֹלָמוֹ בְּהַשְׁגָּחָה פְּרָטִי פְּרָטִית, עַד שְׂאִין אָדָם נוֹקֵף אֶצְבָּעוֹ מִלְמָטָה, אֶלָּא אִם-כֵּן מְכַרְיִזִין עֲלָיו מִלְמַעְלָה (חֲלִין ז:), וְאִין אָדָם נוֹגֵעַ בַּמָּה שְׂמוּכָן לַחֲבֵרוֹ, וְאִין מְלָכוֹת נוֹגַעַת בַּחֲבֵרְתָּהּ, אֶפְלוֹ כְּמֵלֵא נִימָא (יומא לח.), וְאֶפְלוֹ רִישׁ גְּרַגְיָתָא מִן שְׂמִיָּא מְנוּ לִיָּה, (אֶפְלוֹ זֶה שְׂמִמְנָה עַל הַבְּיּוֹבִים, גַּם הוּא מְתַמְנָה מֵהַשָּׁמַיִם) (בְּרָכוֹת נח.), וּבִידִיעוֹת אֱלוֹ זוֹכִים לְהַגִּיעַ לְיִשׁוּב הַדַּעַת אֲמַתִּי — אֲשֶׁר מָה עָלָיו לְהִיּוֹת מְדַאָּג וּמְעַצְבֵּן וּמְמַרְמֵר עַל עוֹלָם שְׂאִינוֹ שְׂלוֹ, הֵלֵא הוּא תְלוּי רַק בְּיָדוֹ יִתְבַּרְךָ, וְעַל-כֵּן מָה וְלָמָּה לוֹ לְהִתְעַצְבֵּן עַל כָּל פֶּרֶט וּפְרָט בְּחַיָּיו, וְאִז, אֶהוּבִי, בְּנִי, כְּשֶׁתִּזְכֶּה לְשֶׁאֵל אֶת עֲצָמָךְ תְּמִיד "מָה יִהְיֶה", אִז תִּגִּיעַ אֶל הַהִפְרָה הַזֹּו, אֲשֶׁר לֹא כְּדָאִי לְדָאָג עַל עוֹלָם שְׂאִינוֹ שְׂלוֹ, וְלֹא כְּדָאִי לְהִתְעַצְבֵּן וּלְהִתְמַרְמֵר עַל כָּל מָה שְׂעוּבֵר עָלָיו, כִּי זֶה מְמִילָא לֹא יַעֲזוֹר לוֹ, רַק יִהְיֶה חוֹלָה מְזֵה; אֲשֶׁרִי מִי שְׂזוֹכָה לְהַגִּיעַ אֶל יִשׁוּב דַּעַת אֲמַתִּי.

ב.

צְרִיךְ שְׂתַדַּע, אֶהוּבִי, בְּנִי הַיָּקָר, שְׂצְרִיךְ הָאָדָם לְשֶׁאֵל אֶת עֲצָמוֹ בְּכָל יוֹם "מָה יִהְיֶה"? ! וְלִישֵׁב אֶת עֲצָמוֹ הַיֵּטֵב מָה עָבֵר עָלָיו בַּחַיִּים חַיּוֹתוֹ עַד עַכְשָׁו,

וילמד מכל העבר שְׁלוֹ, הינו מכל הפְּשִׁלוֹנוֹת שְׁלוֹ, וּבְזֶה יִזְכֶּה לְהַצְלִיחַ מִכָּאן וּלְהֵבֵא, וְעַקֵּר יִשׁוּב הַדַּעַת שֶׁהוּא לְזִכּוֹת לְשֵׁאל אֶת עֲצָמוֹ "מֶה יִהְיֶה", אִי אֶפְשָׁר, כִּי אִם עַל-יְדֵי תְּפִלָּה וְהַתְּבוּדָּה, שְׁיִרְגִיל אֶת עֲצָמוֹ לִילֵךְ בְּמָקוֹם מִיָּחָד, אֲשֶׁר אֵין שָׁם בְּנֵי-אָדָם, וַיִּפְרֹשׂ אֶת כָּל שְׂיָחָתוֹ וְכָל מֶה שֶׁעוֹבֵר עָלָיו אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ, כַּאֲשֶׁר יִדְבֹר אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ, וַיִּרְבֶּה בְּזֶה מְאֹד, וְאִף שְׁבִתְחִלָּה יִדְמֶה לוֹ שֶׁאֵין מִי שֶׁשׁוֹמֵעַ אוֹתוֹ, וְאֵין מִי שֶׁצָּרִיךְ אוֹתוֹ, כָּל זֶה מִחֲמַת הַכִּפּוּרִים וְהָאֶפִיקוֹרְסוֹת שֶׁנִּכְנָסוּ בּוֹ, כִּי הַפֶּשַׁע שֶׁל הָאָדָם מִכְּנִיס בּוֹ כְּפִירָה (סֵפֶר הַמִּדּוֹת, אוֹת אָמוֹנָה, סִימָן כב), וְכָל מֶה שֶׁאָדָם חוֹטֵא, מְלַבִּישׁ אֶת עֲצָמוֹ בְּכָל מִינֵי לְבוּשִׁים וְהַסְתָּרוֹת, אֲשֶׁר מִסְתִּירִים וּמְלַבִּישִׁים וּמְכַסִּים אֶת אֲמַתַּת מְצִיאֹתוֹ יִתְבַּרֵךְ, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (יִשְׁעִיָּה נט): "כִּי אִם עֲוֹנֹתֵיכֶם הֵיוּ מִבְּדָלִים בֵּינְכֶם לְבֵין אֱלֹקֵיכֶם, וְחַטְאוֹתֵיכֶם הִסְתִּירוּ פָּנִים מִכֶּם מִשְׁמוּעַ", כִּי עַל-יְדֵי כָּל חֲטָא וְעוֹן, הָאָדָם מְלַבִּישׁ אֶת עֲצָמוֹ בְּהַסְתָּרוֹת, בְּלְבוּשִׁים וּבְכִסּוּיִים, הַמְכַסִּים וּמִסְתִּירִים וּמְלַבִּישִׁים אֶת אֲמַתַּת מְצִיאֹתוֹ יִתְבַּרֵךְ, וּבְשִׁבִיל זֶה עוֹבֵר עָלָיו מֶה שֶׁעוֹבֵר, וְקָשָׁה לוֹ לִפְתּוֹחַ פִּיו לְדַבֵּר עִמוֹ יִתְבַּרֵךְ, כִּי מֵרַב חֲטָאֵיו וְעוֹנוֹתָיו וּפְשָׁעָיו הַמְרַבִּים, מֵחוֹ וְדַעַתוֹ נִטְמָטְמוּ, וְלָבוֹ נִתְעַקֵּם

בְּכֹל מִיָּנִי עֵקֶמְמִיּוֹת וּסְפָקוֹת וְקִשְׁיוֹת עָלָיו יִתְבַּרֵּךְ, עַד שָׁרַב בְּגִי-אָדָם נִדְמָה לָהֶם, כְּאֵלוֹ הַקָּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מִסְתִּיר אֶת עֲצָמוֹ בְּאֵיזָה מְקוֹם וְכוּ', וְכֵאלוֹ עֲזַב אֶת הָאָרֶץ וְכוּ', וּבְאֵמֶת מִי שְׁזוּכָה לְדַעַת אֲמִתִּית, וּמִי־שֶׁב אֶת עֲצָמוֹ הֵיטֵב הֵיטֵב מֵה קוֹרָה בְּזָה הָעוֹלָם, וְזוּכָה לָשׁוּב בְּתִשׁוּבָה אֲמִתִּית, אִזּוּכָה לְהִגִּיעַ אֶל בְּרוּר וְזִכְרוֹ הַדַּעַת בְּזָה, עַד שְׁרוּאָה בְּעֵינַי שְׁכָלוֹ אֶת אֲמִתַּת מְצִיאֹתוֹ יִתְבַּרֵּךְ, אֵיךְ שֶׁהוּא יִתְבַּרֵּךְ מְחִיָּה, מְהִיָּה וּמְקַיֵּם אֶת כָּל הַבְּרִיָּאָה כְּלָה, וְאֵינן בְּלַעֲדָיו יִתְבַּרֵּךְ כָּלֵל, כִּי בְּכֹל תְּנוּעָה וּתְנוּעָה שָׁם אֵלּוֹפּוֹ שֶׁל עוֹלָם, וְאִזּוּ פּוֹתַח אֶת פִּיּוֹ וּמְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבַּרֵּךְ, כְּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ וְהִבֵּן אֶל אָבִיו, כִּי מֵרַב הַכְּלָלוֹתוֹ בּוֹ יִתְבַּרֵּךְ, עַד שְׁזוּכָה לְהַשִּׁיג אֵיךְ שֶׁהַכֹּל לְכֹל אֵינן סוֹף בְּרוּךְ הוּא, וְהוּא יִתְבַּרֵּךְ מִתְלַבֵּשׁ עֲצָמוֹ בְּתוֹךְ דּוּמָם, צוּמַח, חֵי, מְדַבֵּר, כִּי הַכֹּל לְכֹל אֵלֶקוֹת גָּמוּר הוּא, וּבְשִׁבִיל קִיּוּם הָעוֹלָם הַלְּבִישׁ אֶת עֲצָמוֹ בְּלְבוּשֵׁים אֵלוֹ, אֲשֶׁר לְמִרְאָה עֵינָיו, וְאִזּוּ כְּשִׁיּוּדַע יְדִיעוֹת אֵלוֹ, אִזּוּ הוּא תָּמִיד מְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבַּרֵּךְ, וְזוּכָה לְיִשׁוּב הַדַּעַת אֲמִתִּי וְנִצְחִי, וְתָמִיד שׁוֹאֵל אֶת עֲצָמוֹ "מֵה יִהְיֶה", וּמִסְתַּכֵּל אַחֲרֵי-נִית, וְלוֹמֵד מְכַל הִרְיָדוֹת וְהַנְּפִילוֹת וְהַשְּׁלָכוֹת שָׁלוֹ, כְּדִי לְתַקֵּן מְכַאן וּלְהִבָּא, כִּי בְּאֵמֶת מְכַל הַכְּשָׁלוֹנוֹת שְׁעוֹבָרִים עַל הָאָדָם

בְּזֶה הָעוֹלָם, הוּא יְכוּל לְלַמֵּד הַרְבֵּה מְאֹד, וְלִידַע מֵהַיּוֹם
 וְהַלָּאָה מֵהַ לֹא לַעֲשׂוֹת, אֲבָל בְּאַמַּת לְזִכּוֹת לְשֹׂאֵל אֶת
 עֲצָמוֹ תָּמִיד "מֵהַ יְהִיָּה", צָרִיכִים יִשׁוּב הַדַּעַת גָּדוֹל עַד
 מְאֹד, וְאֵל יִשׁוּב הַדַּעַת אֵי אֶפְשָׁר לְהַגִּיעַ, כִּי אִם עַל-יְדֵי
 רַבּוּי תְּפִלָּה וְהַתְּבוּדָּה וְרַצּוּפִים יָמִים שְׁלֵמִים וְשָׁנִים
 רַצּוּפוֹת, שְׂיִהְיֶה רָגִיל לְדַבֵּר עִמוֹ יִתְבַּרְךָ בְּאֶשֶׁר יִדְבַר
 אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ וְהִבֵּן אֶל אָבִיו, וְאִזּוֹ בְּרַבּוֹת הַיָּמִים
 וְהַשָּׁנִים — אִם יִהְיֶה עֵקֶשׁן גָּדוֹל לֹא לַעֲזֹב אֶת מְקוֹמוֹ,
 אִזּוֹ יִזְכֶּה, שְׂיִזְדַּכֵּךְ מִחוּ וְדַעַתוֹ, וְתָמִיד יִשְׂאֵל אֶת עֲצָמוֹ
 "מֵהַ יְהִיָּה"?! אֲבָל לָעַת עֵתָה שְׂעַדִּין רְחוּק מֵהַיִּשׁוּב
 הַדַּעַת הָאֲמִתִּי הַזֶּה, כְּדֹאֵי לְסִמּוֹךְ עַל הַצְּדִיקִים
 הָאֲמִתִּיִּים הַדְּבוּקִים בּוֹ יִתְבַּרְךָ בְּדַבְּקוֹת אֲמִת, וְהֵם
 בְּטָלִים לְגַמְרֵי מְמַצִּיאוֹתָם, וְהֵם כְּבָר זָכוּ לְהַגִּיעַ לְמְקוֹם
 שְׂהַגִּיעוּ, כָּל אֶחָד וְאֶחָד כְּפִי מְדַרְגָּתוֹ וְכְפִי שְׂרָשׁוֹ,
 וְעֲלִינוּ לְבִטָּל אֶת מַחְשְׁבוֹתֵינוּ וְדַעוֹתֵינוּ הַפְּגוּמוֹת,
 וְלַצִּיַּת אוֹתָם, וְלִשְׂאֵל אֶת עֲצָמֵנוּ בְּכָל יוֹם וְיוֹם —
 "מֵהַ יְהִיָּה"?! עַד מָתִי נִתְהַלֵּךְ כָּל-כֶּךָ בְּמַרְיָרוֹת
 וְעֲצָבוֹת וּבְדַאגוֹת?! מָתִי יִגִּיעוּ מַעֲשֵׂינוּ לְמַעֲשֵׂי
 הַצְּדִיקִים הָאֲמִתִּיִּים?! וְעַל-יְדֵי-זֶה שְׂנִזְכֶּה לְשֹׂאֵל אֶת

עצמנו — "מה יהיה", אז באמת נזכה להגיע סוף כל סוף לכל טוב אמתי ונצחי.

ג.

ראה, אהובי, בני היקר, מה עבר עליך בחיים חיותך, אילו מיני פחדים נכנסו בלבך, עד שאתה מפחד מפל ברך, וכן אילו מיני דאגות ומרירות נכנסו בך, עד שאתה דואג ומתמרמר מפל מה שעובר עליך, ובאמת לא פעלת מהפחדים והדאגות והמרירות שום דבר, אדרבה זה יותר מעצבן אותך, ושובר אותך, עד שאתה כל-כך מבלבב, ואינך יכול לחשב ישר, וזה הורס אותך יותר ויותר, ועל-כן ראה, אהובי, בני היקר, לישב עצמך אחת ולתמיד: "מה תהיה התכלית ממני?! עד מתי אלך כל-כך מבהל ומבלבל, מדאג ומיאש, ומפחד בפחדים של הבל?! מתי אזכה כבר לחזר בתשובה אמיתית אליו יתברך, ולהתחיל לתקן את מעשי הרעים והמגנים, כי הלא ימינו כצל עובר, הנה אני כאן ועוד מעט אצא מזה העולם"; ואל תחשב פרגע, אהובי, בני, כי אלו דברי מליצה או דברי פתויים שרוצים לפתות אותך, כי המציאות היא, שהאדם צריך להיות מוכן ומזמן בכל יום ובכל שעה

ובכל רגע ממש, שיקראו אותו למעלה, ויפשיט את
 גופו, ונשמתו תעלה ותחזר אליו יתברך, ועל-כן
 על-ידי הישוב הדעת הזה — אם תזכה, אהובי, בני,
 לישב את עצמך היטב היטב, אז תפטר מכל הדאגות
 והמרירות והפחדים של ההכל, ותישב את עצמך: "כי
 הלא ממילא עלי סוף כל סוף לחזר אליו יתברך, ולכן
 מה טוב ומה נעים אם אזכה כבר עכשו בעודי בגופי
 בחיים חיותי לחזר אליו יתברך, ולהמשיך עלי הארת
 נעים זיו שכינת עזו יתברך, ולא לפחד משום בריה
 שבעולם, כי מה יעשה לי אדם בלעדיו יתברך? ! וכן
 לא אדאג שום דאגות של הכל, ומכל שכן שלא אהיה
 עצוב ומעצבן וממרמר, כי הכל תלוי רק בידו
 יתברך"; וכשתדע ידיעות אלו, אז תצליח בחייה, כי
 עקר הצלחת החיים הוא — כשאדם שואל את עצמו
 תמיד "מה יהיה", וזוכה להגיע אל ישוב הדעת אמתי,
 שאין בלעדיו יתברך כלל, והוא יתברך מחיה, מהנה
 ומקיים את כל הבריאה כלה, והכל ממנו יתברך, ואז
 אין לו לירא ולפחד ולהתבלבל משום בריה שבעולם,
 וחי חיים אמתיים ונצחיים, אשרי לו!

ד.

ראה, אהובי, בני היקר, מה קורה בזה העולם, כל אחד מסבך בצרות וביסורים שלו, וכל אחד עוסק בעסקיו, וכל אחד מערב בעניניו ובלבוליו ובירידותיו, ואין לאחד עצבים לזולתו, ובשביל זה כל אחד חולק על השני ומתלוצץ ממנו, פי נדמה לו כאלו חברו בכעס עליו, וכאלו חברו יותר מצליח ממנו, ובכל מקום שתמצא מחלקת וליצנות, תדע שיש שמה קנאה, כי מי שחולק ומתלוצץ מזולתו, סימן שהוא בעל קנאה גדול, שהוא מקנא בזולתו, וחושב שהלה יותר מצליח ממנו, ומזה מתהוים כל הצרות והיסורים והמרירות בעולם, שאחד מקנא בזולתו, ואחד מתלוצץ וחולק על זולתו, על-כן אבקש ממך, אהובי, בני היקר, שתראה לי שבאת עצמך היטב היטב מכל הבלי העולם הזה, ותשאל את עצמך: "מה יהיה"? עד מתי אתערב בריב שאינו שיף אלי, ומה לי להתלוצץ מזלתי, מה ארויח בזה? "מה יהיה" לי אם אחבר את עצמי עם יצים, הלא בוא יבוא היום האחרון שלי, שאצטרך לצאת מזה העולם, ומה אשיב לשולחי דבר?! ואז כשתכניס בעצמך ידיעה זו, ותשאל לעצמך שאלה זו — "מה יהיה", אז תזכה

להגיע אל ישוב הדעת אמתית ונצחית, ותהיה הכי מאשר בעולם, כי אין לה עוד אדם מאשר יותר מאדם שאינו מתערב בשום מחלקת ובשום מריבות, ואין לו עסק עם שום ברך שבעולם, ודן את כל אחד ואחד לכף זכות, והוא הולך בתמו, שאז כל חייו משתנים לגמרי; על-כן ראה, אהובי, בני היקר, לשאל את עצמך תמיד "מה יהיה", וזה יביא אותך אל הצלחתך בין בגשמיות ובין ברוחניות, כי תדע שבזה העולם כל אחד ואחד הולך לדרכו, אין אחד חושב מזולתו, והכל דמיון, שנדמה כאלו ההוא יותר מצליח ממני, וכאלו ההוא יש לו יותר ממני, כי המאמין האמתית, שמאמין בו יתברך, ויודע שהוא יתברך מנהיג את עולמו בהשגחה נוראה ונפלאה ובחשבון צדק, ומנהיג את כל אחד ואחד בהשגחה מיחדת, אז לא שיה לקנא בזולתו, ומכל שכן לא שיה להתבלבל מזולתו, ומצליח בחייו.

ה.

ראה, אהובי, בני היקר, לחזק את עצמך בכל מיני אפנים שבעולם, ואל תפל בדעתך מכל מה שעובר עליך, כי מה יעשה לה אדם! ורואים על-פי-רב

שְׁבִי-אָדָם פּוֹחָדִים מְאֹד "מֵה יִהְיֶה", וּמֵה יַעֲשׂוּ לָהֶם, וְזֶה הוֹרֵס אוֹתָם לְגַמְרִי, כִּי הַפְּחַד הוֹרֵס אֶת הָאָדָם, עַד שִׁישׁ בְּנֵי-אָדָם שְׁנַעֲשִׂים חוֹלִים מִמֶּשׁ מְרֹב פְּחַד, שֶׁהֵם מִפְּחָדִים מֵה יִקְרָה לָהֶם מִזוּלָתָם, וַיֵּשׁ בְּנֵי-אָדָם שְׁבוֹרְחִים וְעוֹזְבִים אֶת הַבַּיִת מְרֹב צְרוּתֵיהֶם וְסְבוּכֵיהֶם שֶׁהִסְתַּבְּכוּ בְּצָרוֹת, וּבִאֲמֶת הַכֹּל לַכֹּל הוּא דְמִיּוֹן גְּדוֹל, וְאִם יִהְיֶה לָּךְ קִצָּת יָשׁוּב הַדַּעַת, כִּי מֵה כָּבֵד יָכוֹל לִהְיוֹת הֵכִי גְרוּעַ מִמֶּךָ, וּמֵה יָכוֹל לִהְעַשׂוֹת מִמֶּךָ? ! אֲזַעַל-יָדַי קִצָּת יָשׁוּב הַדַּעַת, תֵּיִשָּׁב אֶת עֲצֻמָּךְ, וְתִרְאֶה כִּי מֵה יַעֲשֶׂה לִי אָדָם! ? וּבִישׁוּב הַדַּעַת הַזֶּה, בּוֹא וְתַחֲזֹר אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ, וְאֲזַכָּב לֹא יִהְיֶה לָּךְ מִמִּי לְפָחַד, כִּי הַמֶּאֱמִין הָאֱמֶתִי בּוֹ יִתְבַּרֵךְ, הוּא יוֹדֵעַ אֵיךְ לְשָׁמֵר אֶת עֲצָמוֹ מִחֲבָרִים רָעִים וּמִחֲבָרָה רָעָה, וְאֵינּוּ מִסְתַּבֵּךְ עִם שׁוֹם סְבוּכִים, וְהוֹלֵךְ בְּתַמִּימוֹת וּבְפִשְׁיטוֹת כְּדָרְכּוֹ, וְעַל-יְדֵי-זֶה הוּא מְצַלִּיחַ תָּמִיד, וְעַל-כֵּן רָאָה, אֶהוּבִי, בְּנֵי הַיִּקָּר, לֵיִשָּׁב אֶת עֲצֻמָּךְ עֲכָשׁוּ, וְתִשְׁאַל — "מֵה יִהְיֶה"? ! וְאֵךְ שְׁכָבֵר נִסְתַּבְּכָת בְּאֵילוֹ סְבוּכִים וְצָרוֹת מִבְּנֵי-אָדָם, רָאָה לַעֲמֹד לְרַגַע, וְתַחֲשַׁב — אֵיךְ יָכוֹלִים לְצַאת מְזֶה, וּשְׁמֹר עֲצֻמָּךְ מְאֹד לֹא לִהְסַתְּבֵךְ, וְלֹא לַפִּל בְּפַח יוֹתֵר גְּדוֹל מִמֶּה שְׁאַתָּה נִמְצָא בּוֹ, וְאֲזַעַל-יָדַי שְׁתִּשְׁאַל אֶת עֲצֻמָּךְ "מֵה יִהְיֶה", בְּאֲמֶת תִּזְכֶּה לְצַאת

מכל צרותיך ומכל יסוריך, ותזכה להצליח בדרךך. כי מי ששואל את עצמו מיד "מה יהיה", אזי מוריד מעצמו כל מיני פחדים של הבל, וכן מתרחק מכל מיני בני-אדם רמאים וערמומיים, ואינו מסתבך עם שום ברִיה שבעולם, רק מרגיל את עצמו לברח תמיד אליו יתברך, ואז כשאדם בורח רק אליו יתברך, אז מצליח דרכו בזה ובבא לנצח.

ו.

ראה, אהובי, בני, לישב עצמך מה עבר עליך בחיים חיותך, וכמה כבר סבלת בזה העולם, ומאומה לא עזר לך, אדרבה קלקלת יותר את בריאות גופך ונחלשו עצביך יותר ויותר, ועל-כן מה ולמה לך להיות תמיד כל-כך מדאג ומעצבן?! למה לא תקח את עצמך בידיך, ותאמר לעצמך: "עד כאן, עד היום, מעכשו אשנה את כל דרכי והנהגותי, מהיום כבר לא אדאג כלום, ולא אסתכל על זולתי כלל, ולא אענה למחרפי ולמבזי נפשי שום דבר, ולא אהיה שבור ומעצבן כלל", ואזכה לישוב הדעת אמתי, לזכות לישב את עצמי בכל פעם, ולשאל את עצמי בכל יום ובכל שעה "מה יהיה", וזה באמת יכניס בך ישוב

הדעת, שתוכל להשתנות מהרגליך הרעים והפריים
שהרגלת עצמך בהם עד עכשו.

ז.

ראה, אהובי, בני היקר, לישב עצמך היטב איפה
אתה בעולם, ומה יהיה עמך?! מדוע לא תחזור כבר
בתשובה אמתית אליו ותברך?! עד מתי תשמע לקול
מינים ואפיקורסים העושים לך שטיפת מח, ומדברים
נגד כל הקדוש לעם ישראל?! והם יותר גרועים
מחיות טורפות, כי חיה יכולה להרג אותך רק פעם
אחת, אבל אלו המינים והאפיקורסים, הנזדים
הארורים, המתנינים למיניהם, יהרגו אותך מיתה
נצחית, אותך ואת ילדיך ואת כל הדורות העתידים
לצאת ממך, כי הם מכניסים ארס הכפירות
והאפיקורסות שלהם בך ובילדיך, עד שאתה נעקר
לגמרי ממנו ותברך, אשר אז חיה כבר אינם שוים
כלל, כי מה שוים החיים בלי אמונה בו ותברך, כי
אדם בלי אמונה הוא יותר גרוע מחיה ובהמה, כי הם
על כל פנים אינם מזיקים סתם, כי חיה לא תזיק אלא
אם היא רעבה, אבל אלו המדברים נגדו ותברך בגאון
ובוז בלי שום בוש, הם מפקרים לגמרי, כאשר עינינו

רואות בחוש, איך הם מפקירים בחורי ישראל, ואיך שדם ישראל הפקר בעיניהם, ועל-כן אשאל אותך, אהובי, בני, ותעמד לרגע, ותישב עצמך — "מה יהיה עמדי?! עד מתי ארדף אחר אלו הרשעים והקלים והפוחזים?! מתי כבר אזכה לחזור בתשובה אמתית אליו ותברך, שאז ישתנו חיי לגמרי"? ! כי הזוכה לשוב בתשובה אמתית, נכנס בו אור וחיות וזיו, ומרגיש כל מיני תענוגים, כי המאמין האמתי בו ותברך, הוא דיקא חי חיים ערבים ונעימים; אשרי לו!

ח.

ראה, אהובי, בני היקר, לחזק את עצמך בכל מה שעובר עליך, ואף שאני יודע, שמרב צרותיך ויסוריך ובלבולך והרפתקאותיך, שעוברים עליך, אתה יכול להתפוצץ מרב צער ועגמת נפש, עם כל זאת ראה לחשב עכשו "מה יהיה" מכל זה? מה תפעל עם כל אלו הדאגות והמרירות והיסורים, שאתה נכנס בהם?! הלא לא תוכל לפעל שום דבר עם הדאגות, כי עם דאגות ומרירות ועצבנות אין יכולים להישע, אדרבה יכולים לפל יותר בפת, ולהסתבך ביסורים יותר קשים ויותר מרים, ועל-כן עשה זאת, אפוא, אהובי, בני

היָקָר, וּרְאֵה לְשֹׁכַח אֶת כָּל הָעֶבֶר, וְתִתְחִיל לַחֲשׁב מֵעַכְשָׁו, מָה אַתָּה יָכוֹל לַעֲשׂוֹת, וּבְמָה אַתָּה יָכוֹל לְשַׁנּוֹת אֶת מַצְבְּךָ, וְאִז עַל-יְדֵי שְׁתַּשְׁאֵל אֶת עֲצֻמְךָ "מָה יְהִיֶה", תְּבוֹא לְהִפָּרֵה לְהַפִּיר שְׂאִין לָךְ שׁוֹם עֲצָה רַק לְפָנוֹת אֲלֵיו יִתְבָּרֵךְ, כִּי רַק הוּא יִתְבָּרֵךְ יָכוֹל לַעְזֹר לָךְ, כִּי הוּא יִתְבָּרֵךְ מְלֹא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ, וְאִין שׁוֹם מְצִיאֹת בְּלַעֲדָיו יִתְבָּרֵךְ כָּלֵל, וְעַל-כֵּן עָלֶיךָ לֵילֶךְ עַכְשָׁו לְהִתְבוֹדֵד עִמּוֹ יִתְבָּרֵךְ, וּלְפָרֵשׁ אֶת כָּל שִׁיחַתְךָ לְפָנָיו יִתְבָּרֵךְ, וְרַק זֶה יַעְזֹר לָךְ, וְכָל מָה שֶׁתִּכְנִּיס אֶת עֲצֻמְךָ בִּידִיעוֹת אֱלוֹ, תִּזְכֶּה בְּאַמֶּת לְהַנְצִיל מִכָּל מִינֵי צָרוֹת וְיִסּוּרִים, וְתִזְכֶּה לְרְאוֹת יְשׁוּעָה גְדוֹלָה, כִּי מִי שֶׁמְרַבֶּה בְּתִפְלָה וּבְהִתְבוֹדְדוֹת, וּמִיִּשֵׁב אֶת עֲצֻמוֹ תָּמִיד בֵּינוֹ לְבֵין קוֹנוֹ, הוּא זוֹכֶה לְרְאוֹת יְשׁוּעוֹת גְּדוֹלוֹת; אֲשֶׁרֵי מִי שְׂאִינוֹ מְטַעֵה אֶת עֲצֻמוֹ כָּלֵל, וּמְקִיִּים אֶת כָּל זֶה.

ט.

רְאֵה, אֲהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, לַחֲזֹק אֶת עֲצֻמְךָ לְהִיּוֹת תָּמִיד בְּשִׂמְחָה, וְתַעֲשֶׂה כָּל מִינֵי הַשְּׁתַּדְּלִיּוֹת לְהִיּוֹת בְּשִׂמְחָה, כִּי הַשִּׂמְחָה הִיא יְסוּד וְעֵקֶר בְּקִיּוֹם הָאָדָם, וְכָל אֱלוֹ שָׁהֶם מְצַלִּיחִים בְּגִשְׁמִיּוֹת וּבְרוּחָנִיּוֹת זֶה רַק מִחֲמַת מַדַּת הַשִּׂמְחָה שְׁבָהֶם, כִּי הַשִּׂמְחָה מְכַנְסֶת יֵשׁוּב

הנדעת באדם, כי מה שהאדם אינו מישב את עצמו, הוא רק מחמת חסרון השמחה, וכשאדם מישב את עצמו היטב, אזי רואה שחבל לדאג על עולם שאינו שלו, וימי שנותינו הבל והכל פורח, וחבל לתן אנחה אחת על כל העולם הזה, כי לא נשאר לאדם רק מה שזוכה לקיים את מצוותיו יתברך, וללמד את תורתו הקדושה, ולהאמין בו יתברך, אשר על-ידי שהאדם מאמין בו יתברך, שהוא יתברך מנהיג את עולמו בהשגחה פרטי פרטית, והכל לכל בידו יתברך, האמונה הזו היא ההצלחה הכי גדולה לאדם, כי כל רגע ורגע שהאדם חושב ממנו יתברך, ומאמין בו יתברך, שהוא מחיה, מקיים ומנהיג את כל העולם כלו, כי כל הבריאה היתה רק בשביל זה — שהאדם המנח בזה העולם ומלבש בלבושים גשמיים, ומסתר בכל מיני הסתרות וכו', עם כל זאת ממשיך את עצמו רק אליו יתברך, ומכניס בדעתו אמתת מציאותו יתברך, ומאמין בו יתברך בתמימות ובפשטות גמורה, זה עולה על הכל, והוא חשוב מאוד מאוד למעלה, ועל-כן זה עקר החיים, ובשביל זה נברא בזה העולם, שיזכה להפירו יתברך, ויזכה ללמד תורתו הקדושה, ויתפלל לפניו יתברך, ומלבד זאת הכל הבל ורעות רוח, ולא

כְּדַאי אֶפְלוּ לַתֵּן אֲנַחָה אַחַת עַל הָעוֹלָם הַזֶּה וְהַבְּלִיּוֹ, וְעַל-כֵּן רְאֵה לְשָׂאֵל אֶת עֲצֻמְךָ: "מַה יִּהְיֶה", וְלָמָּה לִי לְהִיּוֹת כָּל-כֶּף עֲצוּב וּמְדַאָּג עַל כָּל פֶּרֶט וּפְרֵט מִמֶּה שְׁעוֹבֵר עָלַי? ! יוֹתֵר טוֹב לְבָרַח אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ, וְלִשְׁכַּח מִהַכֵּל"; וְאָז, אֲהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, אִם תִּכְנִיס בְּדַעְתְּךָ יַדְיָעוֹת אֵלָיו, אֲזוּ דִיּוֹקָא תִּזְכָּה לְחַיּוֹת חַיִּים עַרְבִים וּמְתַקִּים, חַיִּים טוֹבִים, וְתִצְלִיחַ כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ, חַיִּי הַבְּלָךְ, וְתִעָבֵר אֶת זֶה הָעוֹלָם בְּשָׁלוֹם, וְתִזְכָּה לְצֵאת מִזֶּה הָעוֹלָם בְּשָׁלוֹם, וְתִגִּיעַ אֶל הָעוֹלָם הַבָּא בְּשָׁלוֹם; אֲשֶׁרִי מִי שְׂמִכְנִיס דְּבוּרִים אֵלָיו לְתוֹךְ לְבוֹ, וְאָז יִזְכָּה לְכָל טוֹב אֲמִתִּי וְנִצְחִי בְּזֶה וּבְבָא לְנִצַּח נְצָחִים, אֲשֶׁרִי לוֹ!

תָּם וְנִשְׁלָם, שְׂבַח לְאֵל בּוֹרֵא עוֹלָם !

שְׁמַעְתִּי בְּשֵׁם רַבְּנוּ ז"ל, שְׁאָמַר בְּלִשׁוֹן תַּמָּה: עַל
הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ קִשָּׁה קִשְׁיוֹת הַרְבֵּה מְאֹד, מַה טוֹב
וְנָעִים לְאִישׁ הַזֶּה שְׁזוֹכָה לְדַעַת שְׁלָם, שְׁיוֹשֵׁב לוֹ
וְרוֹאֶה וְיודֵעַ שְׁאִינוֹ קִשָּׁה שׁוֹם קִשְׁיָה כָּלֵל, וְהַפֵּל
נִכּוֹן וְיִשָּׁר, פִּי יִשְׂרָיִם דְּרַכֵּי ה' (הוֹשַׁע יד, י); וְכֵן
אֲנֹכִי שְׁמַעְתִּי פַּעַם אַחַת שְׁאָמַר: עַל הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ
קִשָּׁה קִשְׁיוֹת וְכוּ', וְכוֹנְנָתוֹ הִיְתָה כְּמַתְלוּצֵץ מְזֵה
שְׁקִשָּׁה לְקַצַּת בְּגֵי עוֹלָם קִשְׁיוֹת הַרְבֵּה וּגְדוּלוֹת
עַל הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, חֵס וְשְׁלוֹם, אֲכַל בְּאַמַּת בְּנוֹדָאֵי
אֲסוּר לְהַרְהֵר אַחֲרֵי דְרַכֵּי יִתְבָּרֵךְ, פִּי בְּנוֹדָאֵי צְדִיק
ה' בְּכָל דְּרַכֵּי וְכוּ'. רַק שְׁאֵי אֶפְשָׁר לְשַׁכַּל אֲנוּשֵׁי
לְהַכִּין דְּרַכֵּי וְהַנְהַגְתּוֹ אֶת הָעוֹלָם בְּשׁוֹם אַפֵּן.
(שיחות-הַר"ן, סִימָן קיח)

קונטרס

מְתֵי תִשְׁתַּחֲרַר

יגלה עצות נפלאות לכל בר ישראל שיצא לחרות, ולא יהיה משעבד ליצרו המתגבר עליו, ואין לה בן חורין אלא מי שעוסק בתורה.

*

בנוי ומיסד על-פי דברי
רבנו הקדוש והנורא, אור הגנוז והצפון
בוצינא קדישא עלאה, אדונינו, מורנו ורבנו
רבי נחמן מברסלב, זכותו יגן עלינו.

ועל-פי דברי תלמידו, מורנו
הקדוש, אור נפלא, אשר כל רז לא אנים ליה
רבי נתן מברסלב, זכותו יגן עלינו,

ומשלב בפסוקי תורה, נביאים, כתובים ומאמרי חכמינו
הקדושים מגמרא ומדרשים וזהר הקדוש.

*

הובא לדפוס על-ידי
חסידי ברסלב
עיה "ק ירושלים תובכ"א

מוֹהֲרָא"ש נ"י אָמַר, שְׁעַקֵּר הַשְּׁלֵמוֹת בְּזֶה
הָעוֹלָם הוּא רַק לְדַבֵּק אֶת עֲצָמוֹ בְּאֵין סוּף
בְּרוּף הוּא, וְתָמִיד יִחְשַׁב רַק מִמֶּנּוּ יִתְבַּרֵּךְ,
וַיֵּדַע שְׂאִין בְּלַעֲדוֹ יִתְבַּרֵּךְ כָּלֵל, וְהַכֵּל לְכָל
אֲלֵקוֹת גָּמוּר הוּא, וַיִּכְנִיס אֶת עֲצָמוֹ בִּידֵיעוֹת
אֵלוֹ הַיָּטִב הַיָּטִב, וְעַל-יְדֵי-זֶה דִּיקָא יִשְׁתַּחֲרַר
מִכָּל מִינֵי לְחָצִים וְצָרוֹת וְיִסּוּרִים שְׁנִכְנָסוּ בּוֹ,
כִּי כָּל מָה שְׁעוֹבֵר עַל הָאָדָם הוּא רַק מִחֲמַת
שְׁמִנְתָּק אֶת עֲצָמוֹ מִמֶּנּוּ יִתְבַּרֵּךְ, וְדָבָר גְּדוֹל
וְדָבָר קָטָן לֹא נַעֲשֶׂה מֵעֲצָמוֹ אֶלָּא בְּהַשְׁגַּחַת
הַמְּאֲצִיל הָעֲלִיּוֹן, עַל-יְדֵי-זֶה הוּא מִשְׁתַּחֲרַר
מִבֵּית הָאִסּוּרִים שְׁלוֹ.

(אֲמָרֵי מוֹהֲרָא"ש, חֵלֶק ב', סִימָן תַּקְמוֹ)

קוֹנְטָרַס

מַתִּי תִשְׁתַּחֲרַר

.א

אֱהוּבִי, בְּנִי! עֲלֶיךָ לְדַעַת, כִּי עַקֵּר גְּלוּת הַנֶּפֶשׁ
וְקִשֵׁי הַשְּׁעָבוּד הוּא הַמְרִירוֹת וְהַעֲצָבוֹן שֶׁמִּסְבְּבִים אֶת
הָאָדָם, כִּי זֶה הוֹרֵס אֶת הַחַיִּים לְגַמְרִי, עַד שֶׁאֵינּוּ יְכוּל
לְחַשֵּׁב יֶשֶׁר מְרַב מְרִירוֹת שֶׁמִּסְבְּבֶת אוֹתוֹ, וְכָל אֱלוֹ
שֶׁסּוּבְלִים דְּכֹאוֹנוֹת, פְּחָדִים יִתְרִים וּבְלִבּוּלִים, הַכֹּל בָּא
לָהֶם עַל-יְדֵי הַעֲצָבוֹת וְהַמְרִירוֹת, שֶׁהַכְּנִיסוֹ בְּעֶצְמָם עוֹד
מִקְטָנוֹתָם, כָּל אֶחָד מִסְפָּה אַחֲרָת, יֵשׁ שֶׁנִּכְנָסוּ בוֹ
מְרִירוֹת וְעֲצָבוֹן כְּשֶׁהָיָה עוֹד יֶלֶד צָעִיר, שֶׁאֵז הַתְּחִיל
לְהִתְחַמֵּק מִחֲבָרָיו וְנִכְנָס בְּתוֹךְ עֲצָמוֹ וְהָיָה מְבַדָּד,
וְעַל-יְדֵי-זֶה גַם חֲבָרָיו בְּדָלוּ מִמֶּנּוּ, וְזֶה הַכְּנִיס אוֹתוֹ
בְּמִצּוּקָה נִפְשִׁית, וְכֵן גָּדַל עִם זֶה, וְכֵן יֵשׁ יְלָדִים
שֶׁהַהוֹרִים לֹא נִתְּנוּ לָהֶם תְּשׁוּמַת לֵב הִרְאוּיָה לָהֶם, אֶלָּא

עשו עסק משאר האחים והאחיות, ואף פעם לא שמו לב אליו, והוא נשאר מבדד, וכך גדל עם הרגשה שהוא מבדד, וכאלו אף אחד לא רוצה להתעסק עמו — לא ההורים, לא החברים ולא אף אחד, וזה אשר הכניס באותם בני-אדם יאוש ומרירות ודפאון עצום, עד שממש כלואים בתוך עצמם, וזה הורס להם את כל החיים, עד שבאים לידי שגעון ממש, רחמנא לישזבן, כי כשאדם נכנס וכלוא בתוך עצמו, הוא ממש משתגע, שזה כלל השגעונות שיש בבני-אדם, שהם מדפאים וממרמרים, ובאמת אם רק היו חושבים היטב, היו יכולים לצאת ולהשתחרר מהקלא שנקלאו בו, והוא — על-ידי שיתחילו לישב את עצמם היטב איפה הם בזה העולם ומה תכליתם בחיים, ואז על-ידי ישוב הדעת אמתי, יכולים לצאת ולהשתחרר מהקלא שנקלאו בתוך עצמם, ואם יש אדם שזוכה לדבר על לבם, ומסביר להם את לפי החיים, ואיך שיכולים להיות עצמאיים ולא להצטרף לזלזתם, אין לה עוד מצוה יותר גדולה מזו לעזור לאנשים כאלו הפלואים בתוך עצמם ולסיע להם להשתחרר, כי ברוב הפעמים אנשים אלו קשה להם מאד להשתחרר מזה, וכעין שאמרו חכמינו הקדושים (ברכות ה'): אין תבוש מתיר

עצמו מבית האסורים; ועל-כן אשרי מי שעוסק
 לשחרר אסירים כאלו, וזו מעלת האדם הזוכה
 להתקרב אל הצדיק האמת, פי קשה לאדם לשחרר
 עצמו מהעצבון, הדכאון והמרירות שהרגיל את עצמו
 בהם עוד מימי קטנותו, אבל כשזוכה לבוא אל הצדיק
 האמת הדבוק בו יתברך, על-ידי-זה יכול להוציא
 אותו מכל הדמיונות שלו, ולשחררו מהכלא שנכלא
 בו.

ועל-כן ראה, אהובי, בני היקר, מאחר שעבר
 עליך כבר בחייה מה שעבר מאיזו סבה שרק תהיה,
 וכבר נפלת בפח יקוש כזה שאתה כלוא בתוך עצמך,
 ואתה שרוי בדכאון ובעצבון עמוק מאד, פי קשה לך
 לצאת מזה, ראה להתקרב אל הצדיק האמת, אשר הוא
 דבוק בחי החיים בו יתברך, ועל-ידי-זה שתזכה
 להתקרב אליו הוא ישחרר אותך מהמרירות, העצבון
 והדכאון שנפלת בהם, ואל יהיו דברים אלו קלים
 בעיניך, פי רבים חללים הפילו המרירות, העצבון
 והדכאון, רחמנא לישזבן, רבים נפלו בעמקא דתהומא
 רבא על-ידי-זה בעצמו, והשתגעו לגמרי, ורבים
 התאבדו רק מחמת זה, שלא היה להם מי שישחרר

אותם מתוך עצמם, כי מי שנכלא בכלא זה — שהוא בתוך עצמו, והוא ממרמר על כל העולם כלו, ויש לו טענות על כל אחד ואחד, דבר זה משגע את האדם לגמרי, עד שסובל גיהנום בזה העולם, ומקלל את יום הנולדו, ותמיד הולך במרירות ובעצבות גדולה, עד שמשתגע, רחמנא לצלן, או שמאבד עצמו לדעת, רחמנא לישזבן, ועל-כן עשה זאת, אהובי, בני, ותברח עכשו אל הצדיק האמת, הדבוק בחי החיים בו יתברך, והוא ימשיך עליך אור נורא ונפלא כזה, עד שתוכל להשתחרר מהכלא שלך, ותתחיל להסתפל על העולם בצורה אחרת לגמרי; אשרי מי שאינו מטעה את עצמו כלל, רק זוכה להתקרב אל הצדיק האמת, שאז בודאי ישתחרר מגלותו ומצרותיו שנסתבך בהן, אשרי לו!

ב.

בני היקר! ראה להכניס בעצמך אמתת מציאותו יתברך, הינו שתדע ותאמין, אשר אין בלעדיו יתברך כלל, והוא יתברך מחיה, מהנה ומקים את כל הבריאה כלה, ודומם, צומח, חי, מדבר, הם עצם עצמיות חיות אלקותו יתברך, וכדיעות אלו תזכה להשתחרר מכל הצרות והיסורים והמרירות שסבבו אותך, כי עליך

לְדַעַת אֲשֶׁר כָּל הַצָּרוֹת, הַיְסוּרִים וְהַמְרִירוֹת שְׁעוֹבְרִים
עָלֶיךָ, הֵם רַק מַחֲמַת הַכְּפִירוֹת שֶׁנִּכְנְסָה בְּךָ, כִּי הַפֶּשַׁע
שֶׁל הָאָדָם מְכַנֵּס כְּפִירָה לְאָדָם (סֵפֶר הַמִּדּוֹת, אוֹת אָמוּנָה,
סִימָן כב), כִּי בְּזֶה שֶׁהָאָדָם חוֹטֵא, הוּא מְלַבֵּשׁ עֲצָמוֹ
בְּלְבוּשִׁים וּבְכֶסוּיִים, עַד שֶׁנַּעֲלַמְת וְנִסְתַּרְת מִמֶּנּוּ לְגַמְרֵי
אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבַּרְךָ, וְאִז הוּא נִכְנָס בְּתוֹךְ עֲצָמוֹ, וּמִמָּשׁ
כְּלוּא כְּמוֹ בְּכֻלָּא, רַחֲמָנָא לִישְׁזֻבֵן, וְזֶה הוֹרֵס לוֹ אֶת כָּל
הַחַיִּים, עַד שֵׁשׁ בְּנֵי-אָדָם, שֶׁכָּל כֶּךָ מְמַרְמְרִים
וְעֲצוּבִים, וַיֵּשׁ לָהֶם טְעָנוֹת עַל כָּל הָעוֹלָם כְּלוֹ, עַד
שֶׁמִּשְׁתַּגְּעִים לְגַמְרֵי מַחֲמַת זֶה; וְלִכֵּן רָאָה, אֱהוֹבִי, בְּנֵי
הַיֶּקֶר, לְהִשְׁתַּחֲרַר מֵהַכְּלָא שְׁלֶךְ, וְתִכְנִס בְּעֲצָמָךְ אָמוּנָה
פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבַּרְךָ, כִּי אֵין לָךְ עוֹד טוֹב וְנֶעֱם וְעֲרֻבוֹת
בְּעוֹלָם כְּמוֹ מִדַּת הָאָמוּנָה הַקְּדוּשָׁה — שֶׁהָאָדָם מְכַנֵּס
אֶת עֲצָמוֹ בְּתוֹךְ הָאָמוּנָה, שֶׁמֵּאֲמִין שֶׁהוּא יִתְבַּרְךָ מְלֵא
כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ, וְהַכֵּל לְכָל אֱלֻקוֹת גְּמוּר הוּא, וְהוּא
יִתְבַּרְךָ מְסוּבָב אוֹתוֹ, וְהוּא נִמְצָא בְּתוֹךְ הָאוֹר מִמָּשׁ,
שְׁזֶה נִקְרָא בֶּן חוֹרִין אֲמָתִי.

וְעַל-כֵּן רָאָה, אֱהוֹבִי, בְּנֵי הַיֶּקֶר, לְהִתְיַשֵּׁב עִכְשָׁו
בְּדַעְתְּךָ, וְתִשְׁאַל אֶת עֲצָמְךָ: "מִתִּי אֲשִׁתְּחַרֵּר כְּבָר
מִגְּלוֹתִי וּמֵהַכְּלָא שֶׁנִּכְנְסָתִי בּוֹ?!" וְאִז עַל-יְדֵי יֵשׁוּב

הדעת, תזכה באמת לראות את האמת, כי מי שחפץ
באמת, נותנין לו מלאך של אמת, ועקר האמת הוא
הקדוש-ברוך-הוא, שתזכה לדבק את עצמך בו יתברך,
ועל-ידי-זה בעצמו תזכה להשתחרר מהדכאון,
העצבון והמרירות שנפלת בהם; לכן ראה, אהובי, בני
היקר, לחזק את עצמך באמונה פשוטה בו יתברך, וזה
בעצמו יוציא אותך וישחרר אותך מהפלא שנכלאת בו
בעצמך, כי על-פי-רב כל אלו השרויים בעצבון,
במרירות ובדכאון, הם פלואים בפלא מעצמם, כי אף
אחד לא הכניס אותם לשם, אלא הם בעצמם, וכל זה
בא להם על-ידי כפירות ואפיקורסות, שאינם מאמינים
בו יתברך, וחושבים שהכל טבע והכל נעשה מעצמו,
ועל-ידי-זה כשאין הולך להם כמו שהם רוצים, הם
נשברים לגמרי, ונכנסים לתוך עצמם ונכלאים בפלא
ממש, ולכן ראה, אהובי, בני היקר, להשתחרר
מהדמיונות האלו, ותדבק את עצמך בו יתברך, ואז
תרגיש ערבות, נעימות, ידידות וזיו חיים אמתיים;
אשרי מי שממשיך על עצמו אמונה פשוטה בו
יתברך, שעל-ידי-זה ישתחרר מהפלא שנכלא בו.

ג.

אהובי, בני היקר! עליך לדעת, אשר כל מי שרוצה לחוס על עצמו ולחשב על תכליתו הנצחית, כל תקנתו היא שאיך שלא יהיה, הוא יהיה בעיני עצמו בכל יום ויום כברייה חדשה ממש, כי באמת נעשה האדם כברייה חדשה בכל יום, שבשביל זה מברכין את כל ברכות השחר כמבאר בשלחן ערוך, ועל-כן איך שיהוא, צריך שתהיה אצלו העבודה שעוסק בה בכל יום חדשה לגמרי, כי כל אחד מישראל עושה כמה מצוות בכל יום: ציצית ותפלין וכדומה, אך העקר שיראה לישוב דעתו בכל יום, שזה היום שעומד בו, עדין לא היה בעולם, וכן לא יהיה עוד היום הזה בעולם, והעבודה להשם יתברך שצריכים לעשות בזה היום, היא חדשה לגמרי, ורק עליו נפלה חובת היום, על זה האדם שעומד באותו הדור ובאותו היום, הוא דיקא צריך לעסק בעבודה זו, ולא מלאך ולא שרף, ואפלו נשמות הצדיקים שבגן-עדן העליון, אינם יכולים להשלים את העבודה הזאת, כמו שכתוב: "חי חי הוא יודך כמוני היום" (ישעיהו לח, ט), כמוני היום דיקא, הינו כמו שאני היום באיזו מדרגה פחותה שהיא, אף-על-פי-כן מאחר שאני חי,

אני צריך להודות לך דיקא, ואדרבא כל מה שיוֹדע
בנפשו שהוא גרוע ומקלקל ביותר, על ידו דיקא
יתגדל ויתקדש שמו הגדול ביותר — כשיתקרב אליו
יתברך, בבחינת: כד אתי יתרו ואמר "עתה ידעתי כי
גדול ה'" (שמות יח, יא) כדין אסתלק ואתיקר שמייה
דקדשא בריה הוא וכו', כי עקר גדלת השם יתברך היא
דיקא כשהרחוקים מתקרבים אליו יתברך, ועקר העצה
לקיום התורה הוא להתחיל בכל פעם מחדש כנ"ל,
ואפלו אם אין יכולין לעשות כלום מגדל התגרות
והתגברות הגלות בגוף, בנפש ובממון, אף-על-פי-כן
יתחיל בכל פעם להכין ולהזמין את עצמו מחדש
לעבודתו יתברך, שזה בחינת השם: 'אהי"ה' "דא אנא
זמין למיהוי" (הנני מוכן ומזמן להיות), ולפעמים
צריכים להתחיל ביום אחד פמה וכמה התחלות
חדשות, מכל שכן בכל שבוע וכו', עד שאחר-כך
מצטרפות כל ההתחלות הנ"ל ובאות לעזרתו, פי לית
רעותא טבא דאתאביד (אין רצון טוב שנאבד),
ועל-ידי-זה זוכה אחר-כך להתחיל ולגמר עבודתו
בשלמות פראוי, והעקר — שצריך האדם לסלק
מדעתו בכל יום ובכל פעם כל מה שעבר עליו עד
אותו היום ועד אותה השעה, וכל ההתחלות מכל

העבודות שהתחיל לעבד את השם יתברך עד עתה, לא יעלו אצלו בחשבון כלל, רק כאלו לא התחיל עדין מעולם כלל, כי כל הירידות והנפילות של כל אחד הן, מחמת שנדמה לו בדעתו, שכבר התחיל קצת בעבודת השם ונפל מזה, ואחר-כך התחזק להתחיל עוד, ונפל עוד פעם, וכן הרבה פעמים, ועל-כן מתיאש לגמרי, חס ושלום, ומתראשל בעבודתו מלהתחיל שוב, על-כן עקר העצה — לשכח בכל פעם כל מה שעבר עליו, אף-על-פי שכבר התחיל אלפים ורובות אין ספור פעמים, רק עתה יתחיל מחדש לגמרי להכין ולהזמין את עצמו לעבודתו יתברך בכל מה שיוכל, אם לצעק אל השם מעמק הלב כמו שצריך עתה באותה שעה, אם להתחיל ללמד ולהתפלל ולעשות מצוות, אם לשמח את עצמו בזה "שלא עשני גוי" וכו', וכן בכל מיני עצות לעבודתו יתברך, עד שעל-ידי-זה ישאר קיים בקיום התורה תמיד, כי באמת אפלו מי שחטא כל ימיו, ושכח באחריתו, מוחלין לו על הכל, כמאמר חכמינו הקדושים, מכל שפן מי שכבר התחיל כמה פעמים לשוב אליו יתברך. ועקר הנפילות וחלישות הודעת מכך שראה שכבר נסה והתחיל כמה פעמים ונפל, זהו

רק מעשה הבעל-דבר, שרוצה להסיתו על-ידי-זה ולערבב דעתו, וליאש אותו, חס ושלום, על-כן צריך להזהר מאד לילך בדרך הנ"ל — להתחיל מחדש באיזו בחינה שהיא, וישכח מדעתו לגמרי כל מה שעבר עליו, וכך ההתחלות שהתחיל עד עתה לא יעלו לו מן החשבון כלל, רק עתה צריך להתחיל מחדש לגמרי, וכן לעולם, עד שיזכה לתשובה שלמה, ולהתחיל ולגמור בשלמות פראוי, וכשזוכה להתחזק בכל הנ"ל, אזי זוכה על-ידי-זה לדברים גבוהים ועליונים מאד, כי נמשכת עליו הארה משלש פעמים שם אהי"ה ופעם אחת שם הוי"ה, שהודיע השם יתברך למשה רבנו, עליו השלום, בעת ששאל אותו, "ואמרו לי מה שמו" (שמות ג, יג) וכו', וכן זוכה על-ידי-זה לשיר ולנגון שיתער לעתיד, שהוא פשוט, כפול, משלש, מרבע, ונארג על שם הוי"ה ברבוע שהוא י, י"ק, יק"ו וכו', הינו כשיבוא משיח צדקנו, אז ינגן נגון כזה, שבנגון הזה יהיו כלולים כל הפתרונות של כל הבעיות שבעולם, כי הנגון שלו יהיה על ע"ב (שבעים ושנים) נימין שהוא סוד שם הוי"ה ברוך הוא — פשוט, כפול, משלש ומרבע, שהוא עולה בגמטריה חסד, הינו שיטה כלפי חסד על

כָּלֶם, וַיְדוֹן אֶת כָּל אֶחָד לְכַף זְכוּת, וַיּוֹצִיאוּ מֵהַפֶּחַ יְקוּשׁ שֶׁנִּפְל לְשֵׁם, וַיִּמְשִׁיךְ לוֹ עֲצוֹת כְּאֵלוֹ, אִיךְ לְהִשְׁתַּחֲרַר מִכָּל הַצָּרוֹת וְהַיִּסּוּרִים וְהַמְרִירוֹת וְהַדְּכָאוֹנוֹת שֶׁנִּפְל לְשֵׁם, וְעַל-כֵּן אֶפְלוּ עֲכָשׁוּ, מִי שְׂרוּצָה לְהִשְׁתַּחֲרַר מִכָּל צָרוֹתָיו וּבְעֵינֹתָיו, עָלִיו לְמָסַר אֶת נַפְשׁוֹ לְהִתְקַרֵּב אֶל הַצַּדִּיק הָאֱמֵת וְאֵל תְּלַמִּידָיו, וְעַל יָדוֹ יִזְכֶּה גַם-כֵּן לְהִשְׁתַּחֲרַר מִכָּל הַבְּעֵינֹת, הַצָּרוֹת וְהַיִּסּוּרִים שָׁלוּ, כִּי הַצַּדִּיק הָאֱמֵת מְכַנֵּס הַתְּחִדָּשׁוֹת חֲדָשָׁה בְּמִקְרָבָיו, שֵׁיַעֲשׂוּ בְּכָל פַּעַם הַתְּחִדָּשׁוֹת חֲדָשָׁה, וְעַל-יְדֵי-זֶה יִזְכּוּ לְצֵאת מֵהַמְּקוֹם שֶׁנִּפְלוּ לְשֵׁם; אֲשֶׁרִי מִי שִׁזְזָה לְהִתְקַרֵּב אֶל הַצַּדִּיק הָאֱמֵת וְאֵל תְּלַמִּידָיו, שָׂאזּוֹ יִזְכֶּה לְהִשְׁתַּחֲרַר מִכָּל הַצָּרוֹת וְהַבְּעֵינֹת, הַמְרִירוֹת וְהַיִּסּוּרִים שָׁלוּ.

ד.

צָרִיךְ שֶׁתִּדַע, אֱהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, כִּי עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד עוֹבְרִים בְּכָל יוֹם צָרוֹת וַיִּסּוּרִים, מְרִירוֹת וּבְלָבוּלִים וְהַרְפַּתְקָאוֹת, וְהָעוֹלָה עַל הַכֹּל, שֶׁנוֹפֵל בְּמַחְשָׁבוֹת שֶׁל הַתְּאֲבָדוֹת, כִּי יֵשׁ בְּנֵי-אָדָם שֶׁכָּל-כֶּף נִכְנָסוּ בְּבָלְבוּלִים, בְּסִפְקוֹת וּבְעִקְמָמִיּוֹת, עַד שֶׁאֵינָם מוֹצֵאִים לְעֲצָמָם שׁוֹם עֲצָה אִיךְ לְהִנָּצֵל מִצָּרוֹתֵיהֶם

ומיסוריהם, כי העקר תלוי במחשבה של האדם, כפי
 המחשבה בן כל האדם, כי במקום שהאדם חושב שם
 כל האדם, ועל-בן אם האדם חושב תמיד רק מחשבות
 קדושות, מחשבות טהורות, ואיך שהכל טוב, וכך
 העולם טוב, אז הוא חי בטוב, ולהפך — כשםכנים
 במחשבתו מחשבות רעות, מחשבות מרות, אז רואה
 לפניו עולם רע, עולם מרור, וזה מה שהורס אותו
 לגמרי, עד שאינו מוצא דרך איך להשתחרר, שכל זה
 היה גלות מצרים, כי הסטרא אחרא נקראת "פרעה"
 — מלשון התגלות, בסוד: "וירא משה את העם כי
 פרע הוא" (שמות לב, כה), שהוא לשון התגלות, כי הוא
 פורע ומגלה לכל הבא לטמא, רחמנא לצלן, כל
 הפתחים שבטמאה, בבחינת "הבא לטמא פותחין לו"
 (שבת קד.) — יש לו פתחים הרבה, והעקר הוא
 במחשבה שבאדם, כי עקר הבחירה והנסיון הוא
 במחשבה, כי האדם צריך לחשב רק בתורה ועבודה
 ויראת שמים, אך תכף כשרוצים לחשב בזה עומדות
 כנגדו מחשבות של הסטרא אחרא שרוצות למשכו
 לשם, חס ושלום, ומי שהוא איש כשר, פונה ערף,
 ואינו מסתפל על המחשבות הרעות של הסטרא אחרא
 כלל, ואזי כל הפתחים שיש שם הם סגורים, מאחר

שאינו רוצה להכנס בהם לטמא עצמו, חס ושלום, אבל תקף כשמתחיל להמשיך אחריהם ובא לטמא, חס ושלום, אזי תקף פורעין ומגלין את עצמו לפניו, ופותחין לו כל הפתחים שיש שם, ומי שאינו חס על עצמו למהר להמלט משם, אזי נופל ונכנס מפתח לפתח ומפתח לפתח, עד שנתעה ונתרחק מאד מהדרך הטובה, כל אחד כפי רחוקו, כפי מה שנמשך אחריהם, חס ושלום, כי גם אחר-כך כשמתחיל להמשיך אחריהם, חס ושלום, עדין יש לו בחירה למהר ולמלט על נפשו, וכל ענין זה הוא במחשבות שבאדם, כמו שכל אחד יכול להבין בנפשו כשמתחיל לתעות במחשבתו, חס ושלום, אזי הולך ממחשבה למחשבה ומרעיון לרעיון, עד שבשעה קלה הוא מנח במקום שמנח, הרחק מאד מהקדשה, רחמנא לצלן, וכל זה הוא בחינת הפתחים שבסטרא אחרא, שנתגלו ונפתחו לו על-ידי שנמשך אחריהם, ועקר התגברותם ביותר הוא בשעת התפלה, והנה מאחר שיש שם פתחים הרבה, אם-כן היה יכול בנגל לחזור ולצאת ולשוב משם דרך איזה פתח מהפתחים האלו, אך תקף כשנכנס לשם, אזי מחמת גדל החשך שיש שם, על-ידי-זה אינו רואה ואינו יכול למצא הפתח לצאת

משם, ועקר התקוּן לְזֶה הוּא עַל-יְדֵי אַמֶּת, כִּי עַל-יְדֵי
 שְׁמוֹשׁוֹ עֲצָמוֹ אֶל הָאֶמֶת, וּבִכְפָּרֵט בְּשַׁעַת הַתְּפִלָּה הוּא
 מִכְרִיחַ מִחֲשַׁבְתּוֹ לְהַמְשִׁיכָהּ לְתוֹךְ הַתְּפִלָּה, וּלְדַבֵּר
 דְּבוּרֵי אַמֶּת עַל-כָּל-פָּנִים בְּאִיזוֹ בְּחִינָה שֶׁהִיא, וְאַמֶּת
 הוּא אֹר הַשֶּׁם יִתְבָּרֵךְ בְּעֲצָמוֹ, וְעַל-יְדֵי-זֶה מְאִיר לוֹ
 הַשֶּׁם יִתְבָּרֵךְ אֶת עֵינָיו, לְרְאוֹת וְלִמְצֹא אֵילוֹ פְּתָחִים
 אֵיךְ לְצִאת מִשָּׁם, אֲפֹלוֹ אִם הוּא כָּבֵד מִנַּח בְּעַמְקָא
 דְּתַהוֹמָא רַבָּה, כִּי בְּאַמֶּת כָּל אֶחָד כָּפִי יְרִידָתוֹ וְנִפְלָתוֹ,
 כִּי אֵין מַחוּ מְבָרָר וּמְזַכֵּךְ בְּשִׁלְמוֹת, עַל-כֵּן עָקַר הַתְּקוּן
 עַל-יְדֵי הַתְּקַרְבוֹת וְהַתְּקַשְׁרוֹת לְצַדִּיק הָאֶמֶת, שֶׁהוּא
 עֹצֵם נִקְדַּת הָאֶמֶת לְאַמְתָּהּ, וְהוּא יָכוֹל לְהֵאִיר וּלְהַלְהִיב
 אֹר נִקְדַּת הָאֶמֶת שֵׁשׁ בְּכָל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל, עַד שְׂיִזְכֶּה
 עַל-יְדֵי-זֶה לְצִאת מִכָּל מִינֵי חֲשָׁךְ, עַל-יְדֵי שְׂמֵאֲרָה לוֹ
 הָאֶמֶת לְרְאוֹת אֶת הַפְּתָחִים לְצִאת מִשָּׁם, וְזֶה סוּד:
 "וַיִּגַּשׁ אֵלָיו יְהוֹדָה" וְכוּ' (בְּרֵאשִׁית מֵד, יח) בְּחִינַת הַגָּשַׁת
 וְהַתְּקַרְבוֹת יִשְׂרָאֵל אֶל הַצַּדִּיק הָאֶמֶת, בְּחִינַת יוֹסֵף,
 וּמִתְחַנְּנִים אֵלָיו לְקַרֵּב אוֹתָם וּלְהוֹצִיאָם מִמָּה שְׂצַרִּיךְ
 לְהוֹצִיאָם, וְזֶה "כִּי כְמוֹךְ כְּפָרְעָה" (שָׁם), הֵינּוּ כְּמוֹ
 שֶׁהַסְטֵרָא אַחֲרָא מְפָרִיעָה וּמְגַלָּה פְּתָחִים הַרְבֵּה לְהַכְנִס
 אֶל הַטְּמֵאָה לְבֹא לְטֵמָא, רַחֲמֵנָא לְצַלֵּן, וְעַל שֵׁם זֶה
 נִקְרָאת "פְּרָעָה", כְּמוֹ-כֵן יֵשׁ כַּח לְצַדִּיק הָאֶמֶת לְהֵאִיר

בכלח האמת שלו, עד שיזכה האדם לראות פתחים הרבה, איך לצאת מהטמאה ומהחשך לאור גדול.

ועל-כן, אהובי, בני היקר, אם אתה רוצה להשתחרר מהפח יקוש שנפלת בו — בשאול תחתית ומתחתיו, ואתה רוצה באמת להתפלל אליו יתברך, אשר זה עקר הבית מנוס לאדם להשתחרר מכל הצרות והיסורים שלו, עליך להתקרב ולהתקשר אל צדיקים אמתיים, פי עקר התקנה להשתחרר מכל המצר והיסורים, המרירות והמכאובים שעוברים על כל אחד ואחד בכל יום ויום, הוא רק על-ידי התקרבות אל הצדיקים האמתיים; אשרי מי שאינו מטעה את עצמו כלל, ויודע את מצבו האמתי ובורח אל צדיקים אמתיים, ומתאבק בעפר רגליהם, שאז בודאי יש לו תקנה טובה להשתחרר מהמרירות והצרות שמסבבים אותו, ויזכה להמשיך על עצמו ערבות, נעימות, ידידות וזיו שכנית עזו יתברך.

ה.

צריך שתדע, אהובי, בני היקר, שאסור לפל בדתו כלל, ואפלו מי שכבר נפל בעמקי עמקים,

בשאל תחתינות ומתחתינו, גם משם יכול עדין להשתחרר ולצאת לשוב אליו יתברך, כי אצלו יתברך חשובה כל הזזה והעתקה, שאדם ממשיך ומעתיק עצמו אליו יתברך, ואפלו מחשבה טובה שרק חושב ומנהרר באמונה הקדושה אפלו רגע ונדק, זה יקר מאד מאד, ועל-ידי-זה הוא רץ באלפי אלפים ורבי רבבות עולמות, ואם היו בני-אדם יודעים את מעלת המחשבה, שאדם זוכה לחשב רק ממנו יתברך אפלו דקה אחת, ואיך שבן רגע ושניה הוא כבר דבוק בחי החיים, אז היו מרגילים את עצמם לחשב תמיד ממנו יתברך, וזה עקר ההשתחררות להשתחרר משעבוד הקלפות והסטרא אחרא, ובאמת כל אדם יודע בנפשו, שעקר קלוקוליו ופגמיו, רחמנא לצלן, כלם התחילו מחוט השערה, על-ידי שלא נזהר בתחלה לשמר מחשבתו היטב, ונמשך אחר המסית מעט מעט, רחמנא לצלן, וכמו שכתוב (ישעיהו ה, יח): "הוי משכי העון בחבלי השוא וכעבות העגלה חטאה", וכמו שאמרו חכמינו הקדושים: "היום אומר לו עשה כן ולמחר" וכו', וכפי התגברות היצר הרע על האדם בכל פעם, הנה, חס ושלום, אפס תקנה, אך מדה טובה מרבה, כי חוט השערה בקדושה יקר מאד, וכל מה

שְׁהָאָדָם מִתְגַּבֵּר בְּכָל עֵת נֶגְדַת הַמַּחְשָׁבוֹת וְהַהֲרָהוּרִים,
 וְכָל תְּנוּעָה שְׁמֵנִית עֲצָמוֹ מֵהֶם כְּחוּט הַשְּׁעָרָה הִיא
 יִקְרָה בְּעֵינָיו יִתְבַּרֵךְ מְאֹד מְאֹד, "כִּי הוּא יָדַע יִצְרָנוֹ"
 וְכוּ', וְרַק הוּא יִתְבַּרֵךְ יוֹדַע אֵיךְ יִצְרוּ שָׁל כָּל אֶחָד וְאֶחָד
 מִתְגַּבֵּר עָלָיו, עַל-כֵּן יִקְרָה בְּעֵינָיו יִתְבַּרֵךְ כָּל תְּנוּעָה
 וְתנוּעָה אֲפֹלוֹ הִיא כְּחוּט הַשְּׁעָרָה מִמֶּשׁ, מֵה שְׁהָאָדָם
 מוֹשֵׁף אֶת עֲצָמוֹ מִהֶסְטֵרָא אַחֲרָא אֶל הַקְּדוּשָׁה, וְעַל-כֵּן
 צָרִיךְ כָּל אֶחָד לְהִשְׁכִּיל עַל דְּרָכָיו בְּכָל עֵת, לְשֹׁמֵר
 עֲצָמוֹ מְאֹד, שְׁלֹא תִתְחִיל מַחְשַׁבְתּוֹ לְצִאת חוּץ מִהַגְּבוּל
 דְּקְדוּשָׁה אֲפֹלוֹ כְּחוּט הַשְּׁעָרָה, כִּי עַל-יְדֵי פָגַם כְּחוּט
 הַשְּׁעָרָה שְׁנוּטָה מִן הַדֶּרֶךְ, יָכוֹל לְתַעוֹת בְּדַרְכִים נְבוֹכִים
 הַרְבֵּה, חֵס וְשְׁלוֹם, וְאַף-עַל-פִּי-כֵן צָרִיךְ לִידַע גַּם
 הַהֶפֶךְ — שְׁכַשְׁמֵתִגְבָּרִים עָלָיו מְאֹד, וְנִדְמָה לוֹ שְׁכַבֵּר
 נִתְעָה כָּל-כָּף, שְׂאֵי אֶפְשָׁר לְעַמֵּד כְּנֹגְדָם, צָרִיךְ לִידַע
 וְלְהֶאֱמִין, שְׁכָל תְּנוּעָה תְּנוּעָה שְׁיִנְתַּק וְיִמְשֹׁף אֶת עֲצָמוֹ
 מֵהֶם אֲפֹלוֹ כְּחוּט הַשְּׁעָרָה, הִיא יִקְרָה מְאֹד מְאֹד בְּלִי
 שְׁעוֹר, וּבְרַבּוֹת הַיָּמִים יִתְלַקְטוּ אֵלָיו הַשְּׁעָרוֹת יַחַד,
 וְיִזְכֶּה עַל-יְדֵי-זֶה לְהִשְׁגוֹת אֱלֻקוֹת שְׁנִמְשָׁכוֹ עַל-יְדֵי
 הַצְּמֻצוּמִים הַקְּדוּשִׁים, שֶׁהֵם בְּחִינַת שְׁעָרוֹת, שֶׁהֵם
 נַעֲשִׂים עַל-יְדֵי בְּחִינַת הַשְּׁעָרוֹת הַנִּ"ל, הֵינּוּ עַל-יְדֵי
 שְׁהָאִישׁ הַיִּשְׂרָאֵלִי מוֹשֵׁף אֶת עֲצָמוֹ מֵרַע לְטוֹב בְּכָל

פַּעַם, שְׁעָקְרוּ תְּלוּי בְּחוּט הַשְּׁעָרָה, וְזֶה בְּחִינַת מַה שְּׁצָרִיכִים לְהִזְהַר בְּפִסָּח מִמַּשָּׂהוּ חֶמֶץ, כִּי הַשְּׂמִירָה מִמַּחֲזִין וְשִׁכְל דְּסִטְרָא אַחֲרָא, שֶׁהֵם בְּחִינַת חֶמֶץ בְּפִסָּח, וְלִזְכוּת לְמַחֲזִין דְּקִדְשָׁה, שֶׁהֵם בְּחִינַת הַשְּׂגוֹת אֱלֻקוֹת, שֶׁהֵם בְּחִינַת מִצָּה, הַכֹּל תְּלוּי בְּמַשָּׂהוּ, בְּבְחִינַת חוּט הַשְּׁעָרָה הַנִּ"ל, וְעַל-כֵּן דִּיקָא כְּשֶׁהָיוּ בְּמִצְרַיִם, הָיוּ שְׂרוּיִים בְּ"מִצְרַיִם", הֵינּוּ שֶׁהַמַּחֲזִין הָיוּ בְּמִצְרַיִם גְּדוּלִים, שְׁזָה קָשִׁי וְשִׁעְבוּד מִצְרַיִם שְׁעָבְדוּ שָׁם בְּחֶמֶר וּבְלִבָּנִים, וְהָיָה קָשָׁה לָהֶם מְאֹד מְאֹד, עַד שֶׁמָּרַב קָשִׁי הַשְּׁעָבוּד נִהְרָסוּ לְגַמְרֵי בְּרוּחַנִיּוֹת וּבְגִשְׂמִיּוֹת, וְהָיוּ עֹבְדִים מִמָּשׁ, וְעָקַר הַשְּׁחָרוּר שְׁזָכוּ לְהַשְׁתַּחֲרַר הָיָה בְּפִסָּח, שְׁזָה מְרִמּוֹ עַל קִדְשַׁת הַמַּחְשָׁבָה, בְּחִינַת מִצָּה, שְׁאֵז זוֹכִים לַחֲשֹׁב רַק מִמֶּנּוּ יִתְבַּרֵּךְ, וְעַל-יְדֵי-זֶה זוֹכִים לְצֵאת לְחֵרוֹת; אֲשֶׁרֵי מִי שֶׁמְכַנְּסִים אֶת עֲצָמוֹ בְּמַחְשְׁבוֹת קְדוּשׁוֹת, מַחְשְׁבוֹת טְהוֹרוֹת, שְׁעַל-יְדֵי-זֶה יִזְכֶּה לְהַשְׁתַּחֲרַר מִכָּל הַגְּלִיּוֹת, וְיִזְכֶּה לְהַמְשִׁיךְ עַל עֲצָמוֹ אוֹר שְׂכִינַת עֵזוֹ יִתְבַּרֵּךְ, וְלְהַשְׁתַּחֲרַר לְגַמְרֵי.

ו.

צָרִיךְ שְׁתַּחֲזֵק אֶת עֲצָמָךְ, אֶהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, וְאֵל תִּפֹּל בְּדַעְתְּךָ כָּלֵל, רַק תָּמִיד תִּשְׁתַּדֵּל לְהַשְׁתַּחֲרַר

מהמחשבות המבלבלות ומבטלות אותך לגמרי, כי
 עקר הצרות והיסורים העוברים על האדם הוא רק
 על-ידי המחשבות הנרות, שנכנסו באדם כל מיני
 מחשבות זרות ודמיונות, כאלו אבד מנוס ותקנה
 ממנו, וכאלו הוא כבר לא יצליח, וכאלו כלם שונאים
 אותו, וכאלו הוא אף פעם כבר לא יוכל לצאת מהפח
 הנשבר שנפל לשם; ועל-כן ראה להשתחרר
 מהדמיונות האלו, כי צריך לשמר את המחמד לבלי
 להניח את השכל והמחשבה שבמח, לצאת ולהתפשט
 חוץ לגבול הקדשה, לחשב מחשבות חוץ, חס ושלום,
 וזה בחינת מצות מעקה, שצריך לעשות מעקה
 ומחיצה לגג הבית, שהוא בחינת ראשית השכל, שהוא
 עליון ולמעלה מן הכל, וצריך לשמרו מאד, ולעשות
 לו מעקה ומחיצה וגבול, כדי שלא להניחו לצאת
 לחוץ לחשב מחשבה חיצונית, חס ושלום, בבחינת
 "ואמר עד פה תבוא ולא תסיף, ופה ישית בגאון
 גליף" (איוב לח, יא), כי השכל שהוא בחינת ים
 החכמה, דרכו להתרומם ולהתנשא תמיד לחפץ לצאת
 לחוץ על-ידי הגלים, שהם בחינת התגברות
 המחשבות, שמתגברות ורוצות לעלות ולצאת לחוץ,
 והשם יתברך גזר על השכל: "עד פה תבא" וכו',

שְׁצַרְיָךְ לְהַכְנִיעַ הַמַּחְשָׁבָה לְבְלִי לְהַנִּיחָהּ לְצֵאת חוּץ
מִגְבוּל הַקְדָּשָׁה לְשֹׁבַר הַגְּלִים, שֶׁהֵם הַמַּחְשָׁבוֹת
שֶׁמְתָרוּמָמוֹת לְצֵאת לְחוּץ, וְלְהַכְנִיעַם וּלְשַׁבְּרָם שְׁלֹא
יֵצְאוּ מִגְבוּל הַקְדָּשָׁה, בְּבַחֲיַנֵּת "אֲשֶׁר שְׁמָתִי חוּל גְבוּל
לַיָּם" וְגו' (יִרְמְיָהוּ ה, כב), וְזֶה בְּחִינַת מַעְקָה לְגַג הַבַּיִת,
הַיְנוּ מְחִיצָה וְגְבוּל לְרֵאשִׁית הַשֶּׁכֶל, כִּי הָעֶקֶר תְּלוּי
בְּרֵאשִׁית וְתַחֲלַת הַמַּחְשָׁבָה, שְׁצַרְיָךְ לְשַׁמְרָהּ מְאֹד לְבְלִי
לְהִתְחִיל לְהַנִּיחָהּ לְצֵאת לְחוּץ, אֲבָל תִּכְרָךְ כְּשֶׁמְנִיחִין
לְתַחֲלַת הַמַּחְשָׁבָה לְצֵאת לְחוּץ, עַל-יְדֵי-זֶה מִתְגַּבְּרִין
הַדָּמִים וּמְתִיזִין לְתוֹךְ הַמַּח, וּפּוֹגְמִין אוֹתוֹ וּמְפִילִין
אוֹתוֹ לְגַמְרִי, בְּבַחֲיַנֵּת "סִכַּת דְּוִיד הַנוֹפֶלֶת" (עֲמוּס ט,
יא), וְזֶה בְּחִינַת "וְלֹא תָשִׂים דָּמִים בְּבֵיתְךָ, כִּי יִפֹּל
הַנוֹפֵל מִמֶּנּוּ" (דְּבָרִים כב, ח), וְדָרְשׁוּ חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים
(שְׁבַת לב.): "רְאוּי זֶה לְפֹל", כִּי בְּנֹדְאֵי רְאוּי לְפֹל וְנִקְרָא
כָּבֵר נוֹפֵל, עַל-יְדֵי שֶׁהִתְחִיל לְצֵאת חוּץ לְגְבוּל הַקְדָּשָׁה,
חַס וְשָׁלוֹם, וְזֶה גַם-כֵּן בְּחִינַת מְצוֹת עֲשִׂית מַעְקָה וְגַג
הַבַּיִת כְּפֶשׁוּטוֹ, כִּי עֶקֶר תִּקּוּן בְּנִין הַבַּיִת כְּפֶשׁוּטוֹ, הוּא
גַם-כֵּן עַל-יְדֵי תִקּוּן הַשֶּׁכֶל וְהַמַּח, בְּבַחֲיַנֵּת "בְּחֻכְמָה
יִבְנֶה בַּיִת" (מְשָׁלִי כד, ג), כִּי בֵּיתוֹ שֶׁל הָאָדָם הוּא עֶקֶר
הַשְּׁמִירָה שְׁלוֹ, וּכְשֶׁאָדָם בְּתוֹךְ הַבַּיִת, הוּא נִשְׁמָר מְכֹל
מֵיַיִ הַזְּקִים, וּכְמוֹ שֶׁבֵּית צָרִיךְ מַעְקָה לְגַגוֹ, שְׁלֹא יִפֹּל

הנופל, כְּמוֹ-כֵן גַּג הָאָדָם, שֶׁהוּא מֵחַ מִחֲשָׁבוֹתוֹ, גַּם-כֵּן צָרִיף מַעֲקָה שֶׁיִּשְׁמַר שְׁלֵא יִפֹּל לְמַחֲשָׁבוֹת זְרוֹת וְהִרְהוּרִים רָעִים, וּבְלִבּוֹלִים וּמַחֲשָׁבוֹת שֶׁל הַתְּאֲבָדוֹת וְשֶׁל יְאוּשׁ, חֵס וְשְׁלוֹם, כִּי צָרִיף לְהִרְגִיל אֶת מַחֲשָׁבוֹתוֹ רַק לְחֹשֵׁב תָּמִיד בְּטוֹב, וְעַל-יְדֵי-זֶה דִּיקָא יִזְכֶּה לְהִשְׁתַּחֲרַר מִקִּשְׁי הַשְּׁעָבוֹד שֶׁנִּכְנַס לְשָׁם; כִּי בְּאֵמַת רוּאִים בְּגַי-אָדָם שֶׁכָּל-כֶּף מְמַרְמְרִים, וְעוֹבְרִים עֲלֵיהֶם כָּל-כֶּף הִרְבֵּה צָרוֹת וְיִסּוּרִים, עַד שֶׁחוֹשְׁבִים כְּאִלוֹ אֲבָד מְנוּס וְתִקְוָה מֵהֶם, וּכְאִלוֹ לְעוֹלָם לֹא יוּכְלוּ לְצַאת מִצָּרוֹתֵיהֶם, עַד שֶׁהֵם בָּאִים לְמַבּוּי סְתוּם, וְאֵינָם מוּצָאִים לְעֶצְמָם שׁוּם יֵצֵא רַק לְהִתְאַבֵּד, רַחֲמָנָא לְצַלָּן, וְכֹל זֶה מִפְּנֵי שְׁלֵא שָׁמְרוּ אֶת תְּחִלַּת הַמַּחֲשָׁבָה, וְלֹא עָשׂוּ מַעֲקָה לְמַחֲשָׁבוֹתָם, וְזֶה אֲשֶׁר הוֹרֵס אוֹתָם; וְעַל-כֵּן רָאָה, אֶהוּבִי, בְּגַי הַיָּקָר, רַק לְחֹשֵׁב מִחֲשָׁבוֹת קְדוּשׁוֹת, מִחֲשָׁבוֹת טְהוּרוֹת, וְתִדְבֵּק אֶת עֶצְמָךְ בּוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְתָמִיד תִּסְתַּכֵּל עַל הָעוֹלָם בְּצוּרָה יָפָה, בְּצוּרָה חֲיָה וּבְצוּרָה טוֹבָה, אֲזַ תִּרְאֶה אֵיךְ שֶׁהַכֹּל יָפָה, הַכֹּל חַי וְהַכֹּל טוֹב, וְהָעוֹלָם הַזֶּה הוּא מִמָּשׁ גֵּן-עֵדֶן מִי שְׁזוּכָה לְדַבֵּק אֶת עֶצְמוֹ בּוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְזוּכָה רַק לְחֹשֵׁב מִמְּנוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְאֵינּוּ חוֹשֵׁב מֵאַחֲרֵים כָּלֵל, וּמִכֹּל שָׁפֵן שְׁאִינּוּ מִתְבַּלְבֵּל מֵאַחֲרֵים, כִּי מֵה יַעֲשֶׂה לָךְ אָדָם, וְהַכֹּל הֶבֶל

ורעות רוח ובלי רשותו יתברך לא יוכלו לעשות לך
 הטוב והרע; אשרי מי שעושה מעקה למח מחשבתו,
 ואינו יוצא לחוץ, רק הוא תמיד בבחינת בית, הינו
 שתמיד חושב מפניו יתברך, אשר "מלא כל הארץ
 כבודו", והוא מחיה, מהנה ומקים את כל הבריאה
 כלה, ודומם, צומח, חי, מדבר, הם עצם עצמיות חיות
 אלקותו יתברך, אשר על-ידי-זה בעצמו יזכה להיות
 שמור מכל מיני נזקים, ויזכה לחיים ערבים ומתקים,
 וישתחרר מהצרות שלו, ויזכה להיות דבוק בו יתברך
 בדבקות אמת; אשרי לו בזה ואשרי לו בבא!

תם ונשלם, שבח לאל בורא עולם!

קונטרס

צא מהדמיון

יעורר ויחזק את כל בר ישראל לצאת מכל מיני דמיונות,
שנדבקו בו על-ידי עוונותיו, וישמר את עצמו מאד מכל מיני
דמיונות והבלים המצויים עכשו בעולם על-ידי שקרנים
וצבועים, בעלי מופתים מדמים, שהכל הבל ורעות רוח, אשרי
מי שישמר עצמו מהם!

*

בנוי ומיסד על-פי דברי

רבנו הקדוש והנורא, אור הגנוז והצפון
בוצינא קדישא עלאה, אדונינו, מורנו ורבונו
רבי נחמן מברסלב, זכותו יגן עלינו.

ועל-פי דברי תלמידו, מורנו
הקדוש, אור נפלא, אשר כל רז לא אניס ליה
רבי נתן מברסלב, זכותו יגן עלינו,

ומשלב בפסוקי תורה, נביאים, פתובים ומאמרי חכמינו
הקדושים מגמרא ומדרשים וזהר הקדוש.

*

הובא לדפוס על-ידי

חסידי ברסלב

עיה"ק ירושלים תובב"א

מוֹהֲרָא"ש נ"י אָמַר, שְׁכָל הַצָּרוֹת שְׁעוֹבְרוֹת
עַל הָאָדָם הֵן רַק מַחֲמַת הַדְּמִיוֹנוֹת שְׁלוֹ,
שְׁמַדְמָה לְעַצְמוֹ פְּאֵלוֹ זֶה רוֹצֵה לְהַרְעֵ לּוֹ,
וּכְאֵלוֹ זֶה מְדַבֵּר עָלָיו, אוֹ פְּאֵלוֹ דְּבַר זֶה יִקְרָה
לוֹ וְכַדוּמָה כָּל מִינֵי דְּמִיוֹנוֹת שְׁאָדָם מְכַנְּסִים
בְּדַעְתּוֹ, וְזֶה הוֹרֵס אֶת הָאָדָם לְגַמְרֵי, פִּי
הַדְּמִיוֹן הוֹרֵג אוֹתוֹ, וְרוֹאִים בְּנֵי-אָדָם
שְׁעוֹבְרִים עֲלֵיהֶם כָּל-כֶּן הַרְבֵּה צָרוֹת וְיִסּוּרִים
וּמְרִירוֹת מְעַצְמָם, שְׁמַדְמִים לְעַצְמָם כָּל מִינֵי
דְּמִיוֹנוֹת, וְזֶה הוֹרֵס אוֹתָם, וְעוֹקֵר אוֹתָם
מִחַיֵּיהֶם, וְעַל-כֵּן צָרִיךְ לְצַאת מִהַדְּמִיוֹן, וְאִז
דִּיקָא יִהְיֶה בֵּן חוֹרֵין אַמְתִּי.

(אמרי מוהרא"ש, חלק ב', סימן תקמז)

קונטרס

צא מהדמיון

.א

ראה, לחזק את עצמך, אהובי, בני היקר, על כל מה שעובר עליך, ותכניס בדעתך אמתת מציאותו יתברך — שהוא יתברך מחיה, מהנה ומקים את כל העולם כּלו, וזה עקר הדעת והשכל, שהאדם צריך להגיע אל זה בזה העולם, לדעת ולהפיר אותו יתברך מכל פּרט ופּרט מפּרטי הבריאה, וכפי שהאדם מכניס את עצמו בידיעות אלו, כּמו־כן נזדבבך מחו, וזוכה לחזק את עצמו על כל מה שעובר עליו, לא־כן כּשנכנסים בּאדם דמיונות, ומתחיל לדמין לעצמו כּל מיני הזיות ושטיות והבלים, ובונה בדעתו כּל מיני מחשבות של הבל ורעות רוח, דבר זה שובר אותו לגמרי, ומפילו בעצבות ובדכאון, עד שקשה לו

לתפקד, כי הדמיונות וההזיות שנוכנסים בלב ובדעת האדם הורסים את חיינו לגמרי, כי צריכים להשתדל לחיות עם המציאות, ועקר המציאות היא לדעת, אשר הכל תלוי בידו יתברך, והוא יתברך מחיה, מהנה ומקים את כל הבריאה כלה, ואז כשיודע ידיעות אלו, זוכה לברור וזכוה המדמה, ויש לו ישוב הדעת; ועל-כן ראה, אהובי, בני היקר, לצאת מהדמיון שנוכנס בך מרב חטאיה ועוונותיה המרבים, ותרגיל את עצמך לחשב רק ממנו יתברך, איך שהוא יתברך מחיה, מהנה ומקים את כל הבריאה כלה, ואיך שהוא יתברך אב הרחמן, ואז כל חייך והלך מחשבתך ישתנו לטובה, ותזכה לישועה גדולה.

ב.

ראה, לשמר את עצמך, אהובי, בני היקר, מפל מיני בעלי הדמיונות המסתובבים עכשו בעולם, שבאים כל מיני צבועים, רמאים ונוכלים, ומרמים את בני-האדם, כאלו יש בהם כחות לרפא ולתקן ולהושיע אותם, ובאמת הכל הבל ורעות רוח, כי הם אינם יכולים לעזר אפלו לעצמם, מפל שכן איך יעזרו לאחרים? ובפרטיות אלו הקלים והריקים שהתחפשו

בְּכֹל מִיָּנִי תַחֲפוּשׁוֹת כָּאֵלוּ הֵם מְקַבְּלִים וְנוֹתְנֵי תַקּוּנִים וְכוּ', בְּעֲלֵי דְמִיוֹנוֹת וּבְעֲלֵי הַזְיוֹת וְכוּ', אֲשֶׁר בְּמַחֲשָׁף עוֹשִׂים כָּל מִיָּנִי תוֹעֵבוֹת רָעוֹת וְכוּ', וּמְרַמִּים אֶת בְּנֵי-הָאָדָם כָּאֵלוּ הֵם יְכוּלִים לַעְזֹר לָהֶם, וּלְבַסּוֹף הֵם מוֹלִיכִים אוֹתָם שׁוֹלֵל, וּבְנֵי-אָדָם מִתְאַכְזְבִּים מֵהֶם; וְעַל-כֵּן רָאָה לְהַזְהִיר מְאֹד, אֶהוּבִי, בְּנֵי הַיֶּקֶר, מִכָּל אֵלוּ הַרְמָאִים, הַנוֹכְלִים וְהַצְבוּעִים, יוֹתֵר טוֹב שֶׁתִּרְאֶה לְבָרַח אֶל חֲכָמִים אֲמִתִּיִּים הַדְּבוּקִים בַּתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, וּמְרַבִּיצִים תּוֹרָה בְּרַבִּים, כִּי רַק בְּיָדָם נִמְסַר הַכֶּחַ לַעְזֹר לְבְנֵי-אָדָם, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (בְּבֹא בַתְּרָא קטו.): מִי שֵׁשׁ לוֹ חוֹלָה בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ, יֵלֶךְ אֶצֶל חָכֵם וַיִּבְקֹשׁ עָלָיו רַחֲמִים, כִּי עֵקֶר הַתְּפִלָּה אֵין יוֹדְעִים, כִּי אִם צְדִיקֵי הַדּוֹר (עֵין לְקוּטִי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן י'), כִּי הֵם דְּבוּקִים בַּתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, וְתָמִיד עוֹסְקִים בַּתּוֹרָה, וּבַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה שָׁם גְּנוּזוֹת כָּל הַסְּגֻלוֹת וְהַרְפוּאוֹת וְהַיְשׁוּעוֹת, וְעַל-כֵּן אֵל יִטְעֶה אוֹתָךְ יִצְרָף אוּ בְנֵי-אָדָם, הַמּוֹן עִם, בּוֹרִים וְרִיקִים, כָּאֵלוּ יְכוּלִים לְהַנְשֵׁעַ עַל-יְדֵי אָדָם שֶׁהוּא קָל, וּמִכָּל שָׁכֵן שֶׁהוּא רַחוּק מִהַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, תִּלְעַג לָהֶם, כִּי זֶה לֹא הוּלֵךְ בְּיַחַד, הֵינוּ לְהִיּוֹת בְּעַל מוֹפֵת וּפּוֹעֵל יְשׁוּעוֹת, צְרִיף לְהִיּוֹת בְּקִי בְּכֹל תְּדָרֵי הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה וְלְהִיּוֹת דְּבוּק בּוֹ יִתְבָּרַךְ

בדבקות אמת, בבטול כל הרגשותיו, שאז תפלתו עושה רשם למעלה, ויכול לפעל כל מיני ישועות לבית ישראל, לא-כן כל אלו הקלים והריקים והפוחזים, אשר מתפארים שהם יכולים לתקן אנשים, ויכולים לעזור להם, ומטעים אותם בכל מיני שטיות, הפל דמיונות והבל ורעות רוח; ולכן ראה, אהובי, בני, לצאת מהדמיונות שנתרבו בדורות אלו, ואפלו שרבים רצים לשם, ומספרים ספורים פאלו נושעו על-ידם, תדע כי הפל הקל ודמיון גדול, כי בלי תורה ויראת שמים אי אפשר להשיג שום דבר, ומכל שכן שאי אפשר לעזור לזלתו, ולכן ראה לברח רק אל חכמים אמתיים המפרסמים בתורתם וביראתם, ותבקש מהם שיבקשו עליך רחמים, ואז באמת תושע, וישמר אותך הקדוש-ברוך-הוא מכל אלו הצבועים והשקרנים, אשר מוליכים שולל את המון העם הבאים אליהם.

ג.

צריך שתדע, אהובי, בני, כי בזה העולם בני-אדם יכולים להטעות את עצמם מאד — כפי הדמיונות שמתפשטים בעולם בכלליות, ובפרטיות

פְּרָטִיּוֹת, הֵינּוּ בְּכָל־לִיּוֹת — מִתְּפֹשְׁטִים כָּל מִינֵי
 דְּמִיּוֹנוֹת וְשִׁטִּיּוֹת וְהֶבְלֵי הַבְּלִים, הַקְּשׁוּרִים בְּאֲמוֹנוֹת
 כּוֹזְבוֹת, כְּפִירוֹת וְאֶפִיקוֹרְסוֹת, לְהַסְתִּיר וּלְכַסּוֹת
 וּלְהַעֲלִים אֶת אֲמַתַּת מְצִיאֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ, שְׂזָה כָּל־כָּל מִינֵי
 עֲבוֹדוֹת הַזְּרוֹת שֶׁיֵּשׁ בְּעוֹלָם, וּבְכָל פַּעַם צָצוֹת
 כְּתוּבֹת מִכְּתוּבֹת שׁוֹנוֹת, עִם כָּל מִינֵי דְּמִיּוֹנוֹת וְהִזְיוֹת וְכוּ',
 וְהַכֹּל כְּדֵי לְהַסְתִּיר וּלְהַעֲלִים אֶת אֲמַתַּת מְצִיאֹתוֹ
 יִתְבָּרֵךְ, וְצָרִיכִים עַל דָּבָר זֶה רַחֲמִים רַבִּים, שֶׁלֹּא יִתְּפֹס
 וְלֹא יִכְנָסוּ בְּמַחוּ וּבְדַעְתּוֹ אִיזוֹ טְעוֹת וְדְמִיּוֹן מִהַטְּעִיּוֹת
 וְהַדְּמִיּוֹנוֹת הָאֵלוּ, שְׁכּוֹפְרִים, רַחֲמָנָא לְצַלֵּן, בְּמְצִיאֹת
 הַיְיָ הַבְּרוּךְ הוּא וּבְרוּךְ שְׁמוֹ, אֲשֶׁר בְּאֲמַתַּת הוּא יִתְבָּרֵךְ
 נָתַן כַּח לְכָל אֵלוֹ הַשִּׁטִּיּוֹת וְהַדְּמִיּוֹנוֹת וְהַטְּעִיּוֹת
 לְהַטְעוֹת אֶת הַבְּרִיּוֹת — בְּשִׁבִיל הַבְּחִירָה וְהַנְּסִיּוֹן,
 וּכְשֶׁאָדָם מַחֲזֵק אֶת עֲצָמוֹ בְּתַפְלָה וּבְתַחֲנִנָּה וּבְכַבְּקָשָׁה
 לְפָנָיו יִתְבָּרֵךְ, וּמְבַקֵּשׁ עַל נַפְשׁוֹ תָּמִיד, שֶׁיִּזְכֶּה לְאֲמוּנָה
 בְּרוּרָה וּמְזַכֶּכֶת, שֶׁיִּזְכֶּה לְהַפִּירוֹ יִתְבָּרֵךְ מִכָּל פְּרָט
 מִפְּרָטֵי הַבְּרִיאָה, אֲזִי זוֹכֶה לְהַתְגַּבֵּר עַל כָּל אֵלוֹ
 הַדְּמִיּוֹנוֹת וְהַהֶבְלִים וְהַהִזְיוֹת שֶׁל כָּל מִינֵי כְּתוּבֹת מִכְּתוּבֹת
 שׁוֹנוֹת שֶׁל עוֹבְדֵי אֱלִילִים וְעַבּוּדָה זָרָה, הַנִּמְצָאוֹת
 בְּעוֹלָם, שֶׁהֵם הַכֹּל הֶבֶל וְרַעוֹת רוּחַ כִּידוּעַ לִיּוֹדְעִים
 בְּזָה, וְכֵן בְּפְרָטִיּוֹת — מִתְּפֹשְׁטִים הַדְּמִיּוֹנוֹת וְהַהֶבְלִים

בֵּין כָּלֵל יִשְׂרָאֵל, וְכָל פַּעַם צָצִים וְנִתְגַּלִּים כָּל מִינֵי
 שְׂדֵינֵי יְהוּדָאִין בְּעֲלֵי דְמִיּוֹנוֹת, שְׁמַתְפָּרְסָמִים בְּפָרְסוּם
 שֶׁל הֶבֶל, כָּאֵלוֹ הֵם יְכוּלִים לַעֲשׂוֹת תְּקוּנִים, וְכָאֵלוֹ הֵם
 חוֹזִים וְרוֹאִים בְּשָׁמַיִם, וְיְכוּלִים לַעְזֹר לְבְנֵי־אָדָם,
 וּבִאֲמַת הַכֹּל הֶבֶל וְרַעוֹת רוּחַ, כִּי כָּל אֵלוֹ קוֹרְאֵי
 הַמְּזוּזוֹת וְצוֹפֵי קְוֵי הַיָּד וְזוֹרְקֵי גוֹרְלוֹת וְכוּ', הֵם סֹתֵם
 בְּעֲלֵי דְמִיּוֹנוֹת, שְׁמַטְעִים אֶת בְּנֵי־אָדָם הַהוֹלְכִים
 אַחֲרֵיהֶם, כִּי כָּל זְמַן שְׂאִינָם מְגַלִּים לְאָדָם אֶת אֲמַת
 מְצִיאֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְאִינָם מְעוֹרְרִים וּמְחַזְקִים אוֹתוֹ
 לְלַמּוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה וְלִקְיוּם הַמְּצוּוֹת בְּתַמִּימוֹת
 וּבְפִשְׁטוּת, הַכֹּל הֶבֶל וְרַעוֹת רוּחַ, וְאֶפְלוֹ שְׂיַעֲמִיד לָךְ
 אֶת הַשָּׁמֶשׁ בְּאֲמַצַּע הַיּוֹם, אוֹ שְׂיַעֲשֶׂה אוֹתוֹת וּמוֹפְתִים
 פְּלֵאֵי פְּלֵאִים, אֲבָל אֵין הוּא מְקַרֵּב אוֹתָךְ אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ,
 וְאִינוֹ מְעוֹרֵר אוֹתָךְ לְהִתְמַיֵּד בְּלַמּוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה
 וּבִקְיוּם הַמְּצוּוֹת וְלְהִתְחַזֵּק בִּיְהוּדוּת, אֲזִי תִדַּע שֶׁהַכֹּל
 הֶבֶל וְרַעוֹת רוּחַ וְדְמִיּוֹן גָּדוֹל, וְכֵן בְּפָרְטֵי פְּרָטִיּוֹת —
 עוֹבֵר עַל כָּל אָדָם בְּכָל יוֹם וְיוֹם כָּל מִינֵי דְמִיּוֹנוֹת
 וְהַזְיוֹת, שְׁנֹכְנְסוּ בְּדַעְתּוֹ וּבְמַחוֹ כָּל מִינֵי מַחְשָׁבוֹת זְרוֹת
 וְהִרְהוּרִים רָעִים לְהִרְהֵר אַחֲרָיו יִתְבָּרֵךְ, וְהוּא מְלֵא
 קִשְׁיוֹת וּסְפָקוֹת עָלָיו יִתְבָּרֵךְ, רַחֲמָנָא לְצַלֵּן, וְכֵן הוּא
 מְלֵא דְמִיּוֹנוֹת עַל זְלָתוֹ כָּאֵלוֹ הַזְלַת יְכוּל לַעֲשׂוֹת לוֹ

מִשָּׁהוּ, אוּ כְּאֵלוּ חִבְרוּ יְכוּל לְקַחַת מִמֶּנּוּ מִשָּׁהוּ, אוּ
 חִבְרָיו וַיִּדְיָדוּ יוֹתֵר גְּדוּלִים מִמֶּנּוּ, וְהֵם כְּבָר זָכוּ לְמָה
 שְׁזָכוּ בְּפִרְנָסָה וּבְהַצְלָחָה, וְהוּא עֲדִין מִנְחָ בְּתַכְלִית
 הַיְרִידָה וְכוּ', כָּל מִינֵי הַבָּלִים וְדִמְיוֹנוֹת שְׁעוּלִים עַל לֵב
 הָאָדָם הַמְדַמָּה לְעֲצָמוֹ כָּל מִינֵי דִמְיוֹנוֹת שֶׁל הַבָּל,
 וּבְכֹפֶרֶט אֵלּוּ שְׁנִפְלוּ בְּפֶח יְקוּשׁ, וּמְהִרְהִירִים, רַחֲמָנָא
 לִישׁוּבָן, בְּהִרְהוּרִים רָעִים וּמְטַנְפִים, וְכָל מַח מַחֲשַׁבְתָּם
 חוֹשֵׁב בְּרַע וּבְטַנְפָּת וּבְלִכְלוּף וְכוּ', עַד שְׁיֵשׁ בְּנֵי-אָדָם
 שְׁפָל-כֹּף נִשְׁקָעוּ בְּדִמְיוֹנוֹת כְּאֵלוּ, שְׁמַדְמִים לְעֲצָמָם כָּל
 מִינֵי הַבָּל, עַד שְׁעוֹשִׁים כָּל מִינֵי תוֹעֵבוֹת רָעוֹת בֵּינָם
 לְבֵין עֲצָמָם וְכֵן עִם אַחֲרִים וְכוּ', אֲשֶׁר כָּל אֵלּוּ
 הַדִּמְיוֹנוֹת הוֹרְסִים אֶת הָאָדָם לְגַמְרֵי בֵּין בְּגִשְׁמֵי בֵּין
 בְּרוּחָנִי; וְלִכֵּן רָאָה, אֲהוּבִי, לְהִתְפַּלֵּל בְּכָל יוֹם אֵלָיו
 יְתָבְרָךְ, שְׁיִוְצִיאָךְ מִכָּל מִינֵי דִמְיוֹנוֹת בְּכָל־לֵיּוֹת,
 וְתִתְפַּלֵּל, שְׁתִּזְכֶּה לְאַמוּנָה בְּרוּרָה, אֲמוּנָה מְזַכֶּכֶת בּוֹ
 יְתָבְרָךְ, וְתִזְכֶּה לְהֵאֱמִין שֶׁהוּא יְתָבְרָךְ מְחִיָּה, מְהֻוָּה
 וּמְקַיֵּם אֶת כָּל הַבְּרִיאָה כְּלָה, וְאֵין שׁוּם מְצִיאוֹת
 בְּלַעֲדָיו יְתָבְרָךְ כָּלֵל, וְהַכֵּל לְכָל אֱלֻקוֹת גָּמוּר הוּא, וְכָל
 מַה שְׁאַתָּה רוֹאָה בְּעֵינֶיךָ, הַכֵּל לְבוֹשׁ לְגִבֵּי הָאֵין סוּף
 בְּרוּף הוּא, וְגַם אֵלּוּ עוֹבְדֵי הָאֱלִילִים וְהַפְתּוֹת מְפִתּוֹת
 שׁוֹנוֹת, שְׁמִסְתּוֹכְבוֹת עֲכָשׁוּ בְּעוֹלָם עִם כָּל דִּמְיוֹנוֹתֵיהֶם,

הכל בשביל הבחירה, לראות אֵל מי תברח ובמי
תבחר, ורק בשביל זה יש להם קיום, וכן תתפלל,
אהובי, בני, בפרטיות, שתנצל מכל מיני צבועים, נוֹתְנֵי
תקונים, חוֹזֵי חֲזִיוֹנוֹת, קוֹרְאֵי מְזִיזוֹת וכו', וְשֶׁלֹא יִהְיֶה
לך שום מַגָּע וּמִשָּׂא עִמָּהֶם, כִּי הֵם סִתְּמוּ שְׂקִרְנֵי
וּרְמָאִים, אֲשֶׁר כָּל פְּנוֹתָם לְהוֹצִיא מִמֶּךָ אֶת כְּסָפֶךָ,
וְתִתְּפַלֵּל הַרְבֵּה לְפָנָיו יִתְּבַרֵךְ, שֶׁתִּזְכֶּה לְהִתְקַרֵּב אֵל
הַצְּדִיקִים הָאֱמִתִּיִּים שֶׁבְדוֹר הַזֶּה, אֲשֶׁר יֵשׁ בְּכַחֵם
לְחַזְקֶךָ וּלְאַמְצָךָ וּלְקַרְבֶּךָ אֱלֹוֵי יִתְּבַרֵךְ, וַיְכַנִּיסוּ בְּךָ אֹור
וְזִיו וְחַיּוֹת, שְׁגַם אֶתָּה תִּזְכֶּה לְהִתְבַטֵּל לְגַמְרֵי לְאִין סוֹף
בְּרוּךְ הוּא יִתְּבַרֵךְ שְׁמוֹ, וְכֵן יֵשׁ בְּכַחֵם לְעוֹרֵר וּלְחַזֵּק
לְבָבְךָ לְהִתְמַדֵּה בַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, וְשֶׁתִּקְבַּע לְעֲצֻמָּךָ עֲתִים
בַתּוֹרָה וּתְטִיל בְּכָל חֶלְקֵי הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה: מְקַרָּא,
מְשֻׁנָּה, גְּמַרָּא, מְדַרְשׁ, הַלְכוֹת וְאַגְדוֹת, בְּרִייתוֹת
וְתוֹסְפוֹת, וְתִזְכֶּה עַל יָדָם לְרוּחַ חַיִּים דְּקְדוּשָׁה, שֶׁהֵם
יְפִיחוּ בְּךָ רוּחַ שֶׁל שְׂמֵחָה, וְתִקְיִים אֶת כָּל הַמְּצוֹת
בְּשִׂמְחָה עֲצוּמָה וּבְחַיּוֹת וּבְדַבְּקוֹת, לְהִיּוֹת דְּבוּק בְּאִין
סוֹף בְּרוּךְ הוּא, אֲשֶׁר אֵל זֶה אֵי אֶפְשָׁר לְהַגִּיעַ, כִּי אִם
כְּשֶׁמִּתְקַרְבִּים אֵל צְדִיקִים אֱמִתִּיִּים, אֲשֶׁר הֵם בְּעֲצָמָם
אֵשׁ שׁוֹרְפֶת, כִּי מֵרַב דְּבִקּוּתָם בּוֹ יִתְּבַרֵךְ, הֵם תְּמִיד
בוֹעֲרִים וּמְתַלְהֵבִים אֱלֹוֵי יִתְּבַרֵךְ, וּכְשֶׁאֶתָּה תִּזְכֶּה

להתקרב אליהם, אזי ישפיעו מאורם גם עליך, ותזכה גם אתה לחזות בנעם הויה ולבקר בהיכלו, וכן תתפלל לפניו ותברך, שתזכה לצאת מהדמיונות בפרטי פרטיות מה שעוברות עליך כל מיני מחשבות והרהורים ודמיונות על זלתיך ועל עצמך, ובאמת אם תישב עצמך היטב היטב, תראה תבין ותשכיל, אהובי, בני היקר, אשר כל אלו הדמיונות, שהם בכלליות, בפרטיות ובפרטי פרטיות, הם דמיון אחד, כי ברגע שהאדם נפרד ממנו ותברך, הוא כבר מלא דמיונות; ועל-כן ראה, אהובי, בני היקר, לצאת מהדמיונות שלך, והדבק את עצמך בו ותברך על-ידי תפלה ותחנונים ועל-ידי התקרבות לצדיקים אמתיים, שאז ייקא תזכה למח מישב, ותזכה להיות דבוק בתי החיים, ותמשיך על עצמך ערבות, נעימות, ידידות, חיות אלקותו ותברך.

ד.

ראה, אהובי, בני היקר, לצאת מהדמיון שנכנס בך כאלו אתה אינך שוה שום דבר, וכאלו כל אחד יותר גדול ממך, וכאלו אתה כבר לא יצלח וכו', עליך לדעת כי כל זה הוא דמיון מהדמיונות שנדבקו במח

וּבִדְעַת כָּל אָדָם, וְצָרִיךְ לְעֵבֶד עַל עֲצָמוֹ הַרְבֵּה מְאֹד
 לְצֵאת מִכָּל אֱלוֹ הַדְּמִיוֹנוֹת וְהַהֲבָלִים הַנִּדְבָּקִים בּוֹ,
 וְכִשְׁאָדָם זֹכֶה לְצֵאת מִכָּל אֱלוֹ הַדְּמִיוֹנוֹת, נִכְנָס בּוֹ
 בְּטָחוֹן עֲצָמִי, וּמִשְׁתַּדֵּל לְהִיּוֹת עֲצָמָאִי בְּכָל דְרָכָיו —
 בֵּין בְּגִשְׁמִי וּבֵין בְּרוּחָנִי, כִּי בְרָגַע שֶׁהָאָדָם יוֹצֵא
 מִהַדְּמִיוֹנוֹת, וּבָא אֶל הַשֶּׁכֶל הָאֱמֵתִי, אִז נַעֲשֶׂה בְּאֵמֶת
 מְצֻלָּח, כִּי הַדְּמִיוֹן הוֹרֵס אֶת הָאָדָם לְגַמְרִי, וְשׁוֹבֵר אֶת
 לְבוֹ וּמְפִיל אֶת רוּחוֹ, לֹא-כֵן כִּשְׁאָדָם בָּא אֶל הַשֶּׁכֶל,
 אִז נִגְבְּה רוּחוֹ, וּבָא לְהִרְחֵבֵת הַדְּעַת וּלְלַב אֲמִיץ וְחֹזֵק,
 וְכָבֵד אֵינוֹ מְפַחֵד מִשׁוֹם דְּבָר וּמִשׁוֹם בְּרִיָּה שֶׁבְּעוֹלָם,
 וְהוּא מוֹכֵן לְקַחַת עַל עֲצָמוֹ כָּל דְּבָר קָשָׁה שֶׁבְּעוֹלָם,
 מֵאַחַר שֶׁיֹּצֵא כְּבֹר מִהַדְּמִיוֹנוֹת, וְזֹכֶה לְהַגִּיעַ אֶל הַשֶּׁכֶל
 הָאֱמֵתִי, וְאִז נַעֲשֶׂה בְּאֵמֶת עֲצָמָאִי, וְזֹכֶה לְהוֹצִיא
 מִהַפֶּחַ אֶל הַפֶּעַל נִקְדָּתוֹ שֵׁשׁ בּוֹ, הֵינוּ כִּי עָלִיף לְדַעַת,
 אֶהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, שֶׁכָּל בֶּר יִשְׂרָאֵל יֵשׁ בּוֹ כַחוֹת
 עֲצוּמִים לָבוֹא וּלְהַגִּיעַ לְכָל הַמַּעֲלוֹת וְהַמְדַּרְגּוֹת
 שֶׁבְּעוֹלָם, וְיָכוֹל לְזַכּוֹת לְכָל מִינֵי הַשְּׂגוֹת וְגִלּוּיִים וְכוּ',
 וְאֶפְלוּ שֶׁעֲכָשׁוּ עֲדִין הוּא מְטַמְטֵם וּמִנַּח בְּקַטְנוֹת הַמַּחֲזִין
 וּבַחֲלִישׁוֹת הַדְּעַת וְכוּ', אִם רַק יִקַּח אֶת עֲצָמוֹ בְּיָדָיו,
 וַיִּדַע שֶׁהַכָּל דְּמִיוֹנוֹת, וְעַל-פִּי שֶׁכָּל הָאֱמֵת הוּא יָכוֹל
 גַּם-כֵּן לְהַגִּיעַ לָמָּה שֶׁצָּרִיךְ לְהַגִּיעַ, עַל-יַד־זֶה יַעֲשֶׂה כָּל

מיני מאמצים להתעלות בתכלית העליה, ואם יהיה עקשן גדול לבל יניח את מקצת מקומו איפה שאוחז, ויהיה חזק ואמיץ לא להניח את עצמו, אז סוף כל סוף יזכה להגיע לנקדתו, ודבר זה סובב על כל בר ישראל בלי יוצא מן הכלל, וכל אלו שהצליחו בזה העולם — בין בגשמי ובין ברוחני, זה היה רק מחמת שיצאו מכל מיני דמיונות וחזיונות והבלים והבלי הבלים שנדבקים בדרך כלל בלב כל אדם, כאלו רק בודדים ויחידים יכולים לזכות לעשירות בגשמי וברוחני, אשר זה הפל הבל ושקר גמור, לא-כן מי שמאמין באמת בו יתברך, ויודע את השכל האמתי — שהכל תלוי רק בידו יתברך, ואם האדם רץ רק אחריו יתברך, ומדבק את עצמו רק בו יתברך, אז אין לה דבר העומד בפני הרצון, וזוכה להגיע לכל טוב אמתי ונצחי שיכולים לזכות בזה העולם — בין בגשמי ובין ברוחני, ובלבד, אהובי, בני, שתהיה חזק ואמיץ מאד מאד בדעתך, לא להניח את עצמך לפל ולטעות, ואז דיקא תזכה להתעלות; ולכן, אהובי, בני היקר, צא מהדמיון שנוכנס בך, כאלו אתה כבר אינך שוה לשום דבר, וכאלו אתה לא יצלח, תלעג ותצחק ממחשבות

ומדמיונות כאלו, והדבק עצמך רק בו יתברך, ואז באמת תזכה להגיע לכל טוב אמתי ונצחי.

ה.

ראה, אהובי, בני היקר, לחזק את עצמך בכל מה שעובר עליך, ואל תהיה שבור, כי סוף כל סוף הכל יתהפך לטובה, ואף שנדמה לך עכשו כאלו אבד מנוס ותקנה ממך, וכאלו אף פעם לא תצא כבר מהבור ומהפח שנפלת לשם, תדע שהכל דמיונות, כי באמת אם האדם חזק בדעתו, ואינו מניח את עצמו לפל בשום פנים ואפן, ויוצא מכל מיני דמיונות והבלים וחזיונות שנכנסים בדעת האדם, כאלו הוא אבוד לגמרי וכו', ובא אל השכל האמתי, שיודע שהכל תלוי רק בידי יתברך, אז באמת זוכה לצאת מכל צרותיו ויסוריו ומכאוביו, ואף שעכשו נדמה לו כאלו אבד מנוס ותקנה ממנו, עם כל זאת כשחזק ואמיץ באמונה פשוטה בו יתברך, ויודע ועד שרק הוא יתברך מנהיג את עולמו בהשגחה פרטי פרטית, אז יזכה לצאת מכל צרותיו ומרירותיו, ויזכה להגיע לכל טוב אמתי ונצחי; ולכן ראה, בני היקר, לזכר זאת תמיד, וצא מהדמיון שלך שנכנסת בו כל-כף, עד שאתה חושב

שְׁאֲבָדָה תִּקְוָה מִמֶּךָ, תִּלְעַג לָזֶה, וְתִדַּע, כִּי אִם תִּחְזִיק
אֶת עֲצֻמְךָ רַק בּוֹ יִתְבַרֵךְ, אֲזוּ בְּאַמֶּת תִּצְלִיחַ דְּרַכְּךָ תָּמִיד.

ו.

צָרִיךְ שְׁתַּחֲזִיק אֶת עֲצֻמְךָ, אֶהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, בְּכָל
מִינֵי אָפְנִים שְׁבַעוּלָם, וְעַקֵּר הַהִתְחַזְקוֹת הִיא — לְדַבֵּק
אֶת עֲצֻמוֹ תָּמִיד בּוֹ יִתְבַרֵךְ, כִּי הַמְּאַמֵּין הָאֲמִתִּי יוֹדֵעַ,
שֶׁהוּא יִתְבַרֵךְ מִחַיָּה, מְהִינָה וּמְקַיֵּם אֶת כָּל הָעוֹלָם כְּלוּ,
וְכָל מֵה שֶׁעוֹבֵר עָלָיו בְּרוּחַנִיּוֹת וּבְגִשְׁמִיּוֹת, הַכֹּל
נְסִיווֹנוֹת מִמֶּנּוּ יִתְבַרֵךְ, אֲשֶׁר הוּא יִתְבַרֵךְ מְנַסֶּה אֶת כָּל
אָדָם בְּאֲשֶׁר הוּא שָׂם — אֶת הָעֲשִׂיר בְּעֲשָׂרוֹ וְאֶת הָעֲנִי
בְּעֲנָיו, וְהַכֹּל לְרֵאוֹת אֵל מִי יִפְנֶה בְּעֵת צָרָתוֹ וְכוּ', וְאֲזוּ
כְּשֶׁאָדָם נוֹפֵל בְּצָרָה, רַחֲמָנָא לְצַלֵּן, וְרַעִים וּמְרִים לוֹ
הַחַיִּים מְאֹד מְאֹד, אֲזוּ הוּא בְּנִסְיוֹן גְּדוֹל מְאֹד מְאֹד, הֵן
הָעֲשִׂיר הַכִּי גְדוֹל וְהֵן הָעֲנִי הַכִּי גְדוֹל, כִּי דִיְקָא בְּעֵת
הַצָּרוֹת וְהִיסוּרִים הַקָּשִׁים וְהַמְרִים שְׂמִסְבָּבִים אֶת
הָאָדָם, אֲזוּ נִכְנָסִים בּוֹ כָּל מִינֵי דְמִיוֹנוֹת, כְּאֵלוֹ הוּא
יִתְבַרֵךְ בְּכַעַס וּבְקַפְדוֹת עָלָיו, וּכְאֵלוֹ הוּא יִתְבַרֵךְ אֵינּוּ
רוֹצֵה אוֹתוֹ, וּכְאֵלוֹ הוּא יִתְבַרֵךְ כְּבָר אֵף פַּעַם לֹא יַעֲזֹר
לוֹ וְכִדּוּמָה דְמִיוֹנוֹת וּפְתוּיִים כְּאֵלוֹ, עַד שֶׁיֵּשׁ בְּנֵי-אָדָם
שְׁכַל-כֶּף נִכְנָס בְּהֵם הַדְּמִיוֹן, שְׂבָאִים עַל-יְדֵי-זֶה

לכפירות ולאפיקורסות, ומרב צרותיהם נכנסות להם
 מחשבות, אשר לית דין ולית דין, רחמנא לישזבן;
 ולכן ראה, אהובי, בני, לחזק את עצמך בכל מיני
 אפנים שבעולם, ותברח רק אליו יתברך, ואף שאתה
 אינך רואה שום דבר רק צרות ויסורים, מרירות
 ומכאובים, דינים והרפתקאות, עם כל זאת עליך
 לדעת, כי השכל האמתי הוא עצם גלוי אמתת
 מציאותו יתברך, וזוהי האמת, ואף שמרב צרותיך
 ויסוריך שנסתבכת בהם, אינך יכול להבין דבר זה, עם
 כל זאת ראה לחזק את עצמך לבוא לאמונה פשוטה,
 ואז דיקא על-ידי-זה תזכה לצאת מכל מיני הדמיונות,
 ותבוא אל השכל האמתי, ואז תושע בישועה נצחית,
 כי צריך שתדע, אשר כל הצרות וכל היסורים וכל
 המרירות שעוברים — בין על העשיר ובין על העני,
 הם רק מחמת חסרון הדעת, שאבד בו ברגע את דעתו,
 הינו שאינו יודע את הדעת האמת — שהוא יתברך
 מחיה, מהנה ומקים את כל הבריאה כלה, ודומם,
 צומח, חי, מדבר, הם עצם עצמיות חיות אלקותו
 יתברך, רק נדמה לו שהכל תלוי בבחירתו, שאז הוא
 נשבר לגמרי, וכל זה בא מהדמיונות שנכנסו בו מרב
 צרותיו, וברגע שיצא מהדמיון, ויבוא אל השכל

האמת, אז דיקא יזכה לישועה גדולה, ועקר הישועה, שידע שהכל תלוי בידו יתברך. וזכר כלל זה, כי תצטרך אותו כל ימי חייה, כי אין שום בן אדם בטוח, שהוא לא יפל פעם באיזה דמיון, או באיזו מחשבה זרה של מינות, כפירות ואפיקורסות, להרהר אחר מדותיו יתברך, כאלו דיקא עמו הולכים במדת הדין יותר מאחר, וכאלו דיקא אותו מנסים בנסיון קשה יותר מכל מהעולם כלו, וכדומה פתויים ודמיונות והזיות שנקנסים בלב האדם, וכשתזכר כלל זה — שהכל תלוי רק באמונה ברוחה ומזככת בו יתברך, אז תזכה לעבר את זה העולם בשלום, ותמיד תהיה דבוק בו יתברך, על אף כל המרירות והצרות והיסורים שעוברים עליך; אשרי מי שמכניס דבורים אלו בתוך לבו תמיד, ואז טוב לו כל הימים.

.ז

צריך שתדע, אהובי, בני היקר, אשר אי אפשר לצאת מהדמיון, רק על ידי שהאדם מרגיל את עצמו לדבר תמיד עמו יתברך, כאשר ידבר איש אל רעהו והבן אל אביו, בתמימות ובפשטות גמורה בשפת האם שלו, כפי שרגיל לדבר, אבל עליך לדעת, כי גם

לזכות לעבודה הקדושה הזו — לדבר עמו יתברך, צריכים זכות מיחדת, כי כל זמן שיש אצל האדם איזו דעת ואיזה שכל עצמי, הוא לא ידבר עמו יתברך, כי נדמה לו אשר למה צריכים דבר זה, הלא הקדוש-ברוך-הוא יודע מה הוא צריך? ! או שנכנס בו דמיון, כאלו הכל הבל ורעות רוח, ואין מי ששומע אותו, חס ושלום, או שפבר התפלל מספיק, ולמה לו להרבות בתפלה ובשיחה בינו לבין קונו וכו', וכדומה כל מיני מחשבות זרות, שנכנסות בלב האדם, וכל אלו המחשבות הזרות והדמיונות שנכנסים בדעת האדם, הם כדי להסתיר ממנו את מעלת התפלה, אבל בו ברגע שהאדם חזק ואמיץ בדעתו, ויהיה איך שיהיה ויהיה מה שיהיה, הוא תמיד יפנה רק אליו יתברך, וידבר וישיח את כל לבו וכל מה שעובר עליו בפרטי פרטיות רק עמו יתברך, ויחיה את חיו רק עם הקדוש-ברוך-הוא, ובכל מקום שרק יבוא בזה העולם, ואיפה שרק ילך, הוא הולך רק עם הקדוש-ברוך-הוא, ואז כשאדם חזק ואמיץ כל-כך בעבודה הקדושה הזו, שהוא לא יעזב את הקדוש-ברוך-הוא בשום פנים ואופן, על אף כל הנסיונות שמנסים אותו, דיקא אדם כזה יוכל לזכות לעבודת התפלה, ולשיחה בינו לבין

קונו, וְדָבַר זֶה יוֹרִיד מִמֶּנּוּ אֶת כָּל הַדְּמִיוֹנוֹת שֶׁנִּכְנָסִים בְּלִבּוֹ, וַיִּזְכֶּה לְאַמוּנָה בְּרוּרָה וּמְזַכֶּכֶת, אֲשֶׁר הוּא יִתְבַּרֵּךְ מִחַיָּה, מְהִינָה וּמְקַיִם אֶת כָּל הַבְּרִיאָה כְּלָה, וְדוּמָם, צוּמַח, חַי, מְדַבֵּר, הֵם כִּסֵּא לְאַלְקוּתוֹ יִתְבַּרֵּךְ, וְעַל-יְדֵי תִקְוָה הָאֱמוּנָה הַקְּדוּשָׁה, יִזְכֶּה לְהַגִּיעַ אֶל הַשֶּׁכֶל שֶׁבְכָל דָּבָר, וַיִּשְׁיג הַשְּׂגוֹת נוֹרְאוֹת בְּגִלּוֹי הָאֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא, וַיִּתְבַּטֵּל מִמְּצִיאוֹתוֹ הַגִּשְׁמִית, וַיִּזְכֶּה לַחֲזוֹת בְּנֵעָם הַנִּי"ה וּלְבַקֵּר בְּהִיכָלוֹ כָּל יְמֵי חַיָּו, אֲשֶׁרֵי מִי שֶׁמְחַזֵּק אֶת עֲצָמוֹ בְּעִבּוּדָה הַקְּדוּשָׁה הַזֶּה — בְּשִׂיחָה בֵּינּוּ לְבֵין קוּנוֹ, בְּדַבּוּר עִמּוֹ יִתְבַּרֵּךְ בְּשִׁפְתַי הָאֵם שְׁלוֹ, כִּי צָרִיךְ שְׁתַּדַּע, אֲהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, אֲשֶׁר כָּפִי שֶׁהוּא רָגִיל לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבַּרֵּךְ, וּמְסַפֵּר לוֹ יִתְבַּרֵּךְ אֶת כָּל מַה שֶׁמַּעֲיֵק לוֹ בַּפְּרָטִי פְּרָטִיּוֹת, וְחַי וְנוֹשֵׁם רַק עִם הָאֱמוּנָה הַקְּדוּשָׁה, כְּמוֹ-כֵן הָאָדָם הַזֶּה זוֹכֶה לְהַרְגִישׁ טַעַם עוֹלָם הַבֵּא בְּעוֹלָם הַזֶּה, וּכְבָר לֹא אֶכְפַּת לוֹ אִם הוּא נִמְצָא בְּעוֹלָם הַזֶּה אוֹ בְּעוֹלָם הַבֵּא, כִּי הַכֹּל אֶחָד אֶצְלוֹ, מֵאַחַר שֶׁהוּא מְדַבֵּק אֶת עֲצָמוֹ רַק בּוֹ יִתְבַּרֵּךְ, וְזוֹהִי הַמְּדַרְגָּה הַכִּי גְדוּלָה, שֶׁכָּל בֵּר יִשְׂרָאֵל צָרִיךְ לְהַגִּיעַ אֵלֶיהָ — שְׁתַּמִּיד יִהְיֶה דְּבוּק בּוֹ יִתְבַּרֵּךְ, בֵּין בְּעוֹלָם הַזֶּה בֵּין בְּעוֹלָם הַבֵּא, כִּי אַתָּה הוּא יִתְבַּרֵּךְ מֵאִז שֶׁבָּרָאת אֶת הָעוֹלָם,

ואתה הוא יתברך קדם שפראת העולם, פי הכל אחד
אצלו, אשרי מי שמגיע אל דרגה זו.

ח.

צריך שתשמר עצמך מאד מאד, אהובי, בני היקר,
מכל מיני רמאים וצבועים ובעלי דמיונות המסתובבים
עכשו בעולם, שהם סתם מבלבלים ומטעים את
בני-אדם בכל מיני שקרים, כאלו הם יכולים לקרא
מזוזות ולראות קני ידים, וכאלו הם יכולים לתת
תקונים וקמיעות וכדומה כל מיני הבלי הבליים
הנמצאים עכשו בעולם, אשר כלם רק מכחישים את
אמתת מציאותו יתברך, פי כלל זה צריך שתדע,
אהובי, בני היקר, אם נמצא בעולם מי שאינו מקשר
ומדבק אותך אליו יתברך, ומי שאינו מלהיב את לבך
להתפלל ולהתחנן אליו יתברך, ומי שאינו מכניס בך
תשוקה והתמדה עצומה בלמוד התורה הקדושה, אזי
הוא שקרן ובעל דמיון גדול, ועליך להתרחק ולברח
ממנו כמו שבורחים מאש שורף, ותזהיר גם את
חבריך שיברחו משם, פי הכל דמיונות, לא-כן אם
תמצא מקום שמקשר ומדבק אותך אליו יתברך,
ומכניס בך תשוקה והתלהבות עצומה, שתמיד תברח

רק אליו יתברך, ויתדבר רק עמו יתברך, כי רק הוא יתברך יכול לעזור לה, ומדביק את מח מחשבתה אליו יתברך, וכן מכניס בה תשוקה עצומה ללמד ולטייל ולהיות בכל מקומות התורה הקדושה — מקרא, משנה, גמרא, הלכות ואגדות, בריתות ותוספות נגלה ונסתר, תדע שדיקא שם הוא השכל האמתי, ודיקא שם ראוי לה למסור את נפשך להשאר שם, כי סוף כל סוף אחר ישוב הדעת, תדע שהעולם הזה הוא הבל, הבל הבלים, ולא ישאר לנו שום דבר רק מה שנחטוף בכל יום — תורה ותפלה ודבקות הבורא יתברך, אשר כל מחשבה ומחשבה שהאדם חושב ממנו יתברך, זוהי לו זכות גדולה עד מאד, ולכן מי שאינו מכניס בה ידיעות אלו, תדע שהוא הוא השקרן ובעל דמיון והצבוע שצריכים להתרחק ממנו, ומי שמכניס בה כל זאת, תדע שדיקא שם עליה להשאר ולהחזיק בכל כחה, כי דיקא שם הוא הצדיק האמת היכול לתקן אותה, ובאמת, אהובי, בני היקר, צריכים רחמים רבים, רחמים עצומים בכל יום, שלא יבלבלו אותה אלו בעלי הדמיונות, השקרנים והצבועים לנתקו ממנו יתברך, כי, בעוונותינו הרבים, נמסרו להם כחות עצומים להטות את לבות בני ישראל, כי דיקא אלו

הצבועים והשקרנים עושים חיל ומתפרסמים בעולם, ורב בני-אדם רצים אליהם, לא-כן אלו אשר יש בכחם לקרב את כל בר ישראל אליו יתברך, ולהלהיב את לבבו בהתלהבות דקדושה, ובתשוקה עצומה אחריו יתברך, ולהדביקו בו יתברך, ולהכניס בו תשוקה עצומה ללמד את התורה הקדושה בהתמדה ובשקיפה רבה, דיקא על צדיקים כאלו עוברים כל מיני מרירות ויסורים ומחלקת ומריבות, ומדברים עליהם כל דבר אסור, עד שרב העולם מתרחקים מהם, ועל זה צריכים לבקש תמיד ממנו יתברך — שישים חלקו בין הצדיקים האמתיים היכולים לחזקו ולאמצו ולעורר את לבבו אליו יתברך; אשרי מי שאינו מטעה את עצמו בזה העולם, רק זוכה לזכר את אחריתו בכל יום תמיד, שאז יזכה להגיע אל האמת, כי אם האדם חפץ באמת, בלב אמת, ישיג את האמת לאמתה.

תם ונשלם, שבח לאל בורא עולם!

קונטרס

תְּשִׁמַּח וְתִבְדַּח

יִגְלֶה מַעֲלַת הָאָדָם הַזּוֹכֶה לְשִׁמַּח וּלְבַדַּח אֶת אַחֵינוּ בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל, וּלְהַרְחִיב לָהֶם אֶת דַּעְתָּם, אֲשֶׁר זֶה הַמַּצּוּה הַכִּי
גְּדוּלָה — לַעֲזֹר לְכָל בֶּר יִשְׂרָאֵל, שִׁיְהִי שִׁמַּח וְטוֹב לֵב
תָּמִיד, וַיִּגְלֶה מַעֲלַת הָאָדָם הַזּוֹכֶה לְשִׁמַּח אֶת בְּנֵי בֵיתוֹ וְאֶת
יְלָדָיו, אֲשֶׁר אִז יִרְגִישׁ אֶת הָאֶרֶת הָעוֹלָם הַבָּא בְּעוֹלָם הַזֶּה
מָמֶשׁ, וַיְהִי תָּמִיד הַשְּׁלוֹם שְׂרׁוּי אֶצְלוֹ.

★

בְּנוֵי וּמִיֶּסֶד עַל־פִּי דְבָרֵי

רַבְּנׇנוּ הַקְּדוֹשׁ וְהַנּוֹרָא, אֹר הַגְּנוּז וְהַצָּפוֹן,

בּוֹצִינָא קְדִישָׁא עֲלָא, אֲדוֹנָנוּ, מוֹרְנוּ וְרַבְּנׇנוּ

רַבִּי נַחֲמָן מְבַרְסֶלֶב, זְכוּתוֹ יִגַן עָלֵינוּ.

וְעַל־פִּי דְבָרֵי תַלְמִידוֹ, מוֹרְנוּ

הַגָּאוֹן הַקְּדוֹשׁ, אֹר נַפְלָא, אֲשֶׁר כָּל רַז לֹא אָנִיס לִיה

רַבִּי נִתָּן מְבַרְסֶלֶב, זְכוּתוֹ יִגַן עָלֵינוּ,

נִמְשָׁלֵב בְּפֶסוּקֵי תוֹרָה, נְבִיאִים, כְּתוּבִים וּמֵאֲמָרֵי חֲכָמֵינוּ

הַקְּדוֹשִׁים מְגַמְרָא וּמְדַרְשִׁים וְזֶהר הַקְּדוֹשׁ

★

הוֹבֵא לְדַפּוּס עַל־יְדֵי

חֲסִידֵי בְּרֶסֶלֶב

עִי"ק יְרוּשָׁלַיִם תּוֹכְב"א

מוֹהֲרָא"ש נ"י אָמַר, שְׂאִין לְתַאֲר וְאִין לְשַׁעַר
אֶת מַעֲלַת הַשְּׂמִיחָה שְׂאָדָם שְׂמִיחַ תָּמִיד בּו
יִתְבַּרֵךְ, וְשְׂמִיחַ בְּנִקְדַּת יְהוּדוּתוֹ, וּמְכַל שְׂפֵן וְכָל
שְׂפֵן כְּשִׂמְשִׁימַח וּמְבַדֵּחַ יְהוּדִים אַחֲרִים, שְׂאִז
מְבֹטָח לוֹ שֶׁהוּא בֶן עוֹלָם הַבָּא. וְאַצְלוֹ יִתְבַּרֵךְ
מְאֹד מְאֹד חָשׁוּב בְּרִי יִשְׂרָאֵל שְׂמִיחַ וּמְבַדֵּחַ
אֶת זוּלָתוֹ, אֲשֶׁרִי מִי שְׂיִגִיעַ אֶל מְדַרְגָּה זוֹ.

(אמרי מוהרא"ש, חלק ב', סימן תקמח)

קוֹנְטֵרַס

תְּשׁוּמָח וְתַבְרָח

.א.

עָלֶיךָ לְדַעַת, אֶהוּבִי, אַחֵי הַיָּקָר, כִּי בְּזֶה הָעוֹלָם
עוֹבֵר עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד בְּכָל יוֹם וְיוֹם כַּמָּה מִיָּנִי צְרוּת
וְיִסוּרִים, כַּמָּה מִיָּנִי מְרִירוֹת וְנִפְּלוֹת, כַּמָּה מִיָּנִי דַחְקוֹת
וְעֲנִיּוֹת, כַּמָּה מִיָּנִי מְכַאוּבִים וְחֻלָּאִים, אֵין אָדָם שִׁפְטָר
מִכָּל זֶה, אֶחָד מְעַט וְאֶחָד הֶרְבֵּה, וְעַל-כֵּן אֲשֶׁרִי מִי
שְׁזוּכָה לְחִזֵּק אֶת עֲצָמוֹ בְּאַמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרֵךְ,
וְיִדַע בִּידְעָה בְּרוּרָה וּמְחֻלָּטָה, אֲשֶׁר אֵין שׁוּם עֲצָה
אַחֲרָת לְהִנָּצֵל וּלְבָרַח מִכָּל פְּגָעֵי וּמִקְרֵי הַזְּמַן, כִּי אִם
עַל-יָדֶיךָ שִׁיחֹזֵר בְּתִשׁוּבָה אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, אֲשֶׁר מְלֵא כָּל
הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ, כִּי כָּל מֵה שֶׁעוֹבֵר עָלֶיךָ בְּכֻלְלִיּוֹת
וּבְפֶרְטִיּוֹת וּבְפֶרְטֵי פֶרְטִיּוֹת, הַכֹּל בְּשִׁבִיל לְעוֹרֵר אוֹתְךָ,
וּלְמַשֵּׁךְ אוֹתְךָ חֲזָרָה בְּתִשׁוּבָה אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, וְתַכְּף וּמְיָד

כְּשֶׁרַק תִּקְבַּל זֹאת, אֲזִי יִשְׁתַּנֶּה כָּל מַהְלֵךְ מִחֻשְׁבְּתֵךְ, וְתִהְיֶה אִישׁ שְׁמִיחַ וּמְבִדֵחַ תָּמִיד, כִּי עֶקֶר הָעֲצָבוֹן וְהַדְּפְאוֹן וְהַמְתָּחִים שְׁעוֹבְרִים עָלֶיךָ, הֵם רַק מִחֻמַּת חֶסְרוֹן אֲמוּנָה וְרַחוּקָךְ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ, אֲבָל תִּכְף וּמִיד כְּשֶׁרַק תִּחְזֹר בְּתִשׁוּבָה אֲמֵתִית אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, וְתִקְבַּל עָלֶיךָ עַל מַלְכוּתוֹ יִתְבָּרֵךְ, אֲזִי תִכְנַס בְּךָ שְׁמִיחָה עֲצוּמָה, כִּי עַז וְחֻדְדָּה בְּמִקוּמוֹ, וְכָל מֵה שְׁזוּכָה לְחֹזֵר יוֹתֵר בְּתִשׁוּבָה אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, נַעֲשֶׂה יוֹתֵר שְׁמִיחַ, וְזֶה בְּעֲצֻמוֹ הַסִּימָן הַכִּי טוֹב אִם הוּא בְּאֵמֶת כְּבָר חֹזֵר בְּתִשׁוּבָה — כְּשֶׁהוּא תָּמִיד מְשִׁיחַ וּמְבִדֵחַ — הֵן אֵת עֲצֻמוֹ וְהֵן אֵת אֲחֵרִים; עַל-כֵּן רְאֵה, אֶהוּבִי, אַחֵי הַיִּקָּר, לְחֹזֵר עֲכָשׁוּ בְּתִשׁוּבָה אֲמֵתִית אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, וְתִקְבַּל עַל עֲצֻמָּךְ לְקַיֵּם אֵת כָּל מִצְוֹתָיו יִתְבָּרֵךְ בְּתַמִּימוֹת וּבְכַפְשִׁיטוֹת גָּמוּר, וְתִרְגִּיל אֵת עֲצֻמָּךְ לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרֵךְ בְּלִשׁוֹן שְׂאֵתָה רְגִיל בָּהּ, הֵינּוּ בְּשִׁפְתַי הָאֵם שְׁלֵךְ, וְתִרְבֶּה בְּדַבּוּרִים לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרֵךְ כַּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ עִם רֵעֵהוּ וְהֵבֵן אֶל אָבִיו, וְזֶה יוֹרִיד מִמֶּךָ אֵת כָּל הַמְתָּחִים וְהַמְרִירוֹת וְהָעֲצָבוֹת, וְתִזְכֶּה לִהְיוֹת אִישׁ שְׁמִיחַ, וְעוֹד תִּחְזִיר אֲחֵרִים בְּתִשׁוּבָה, וְהַעוֹלָה עַל הַכֹּל — שְׁתִּהְיֶה אִישׁ טוֹב, וְתָמִיד תְּשִׁיחַ וְתִבְדֵּחַ אֲחֵרִים, אֲשֶׁר זֹהֵי מִצְוָה גְּדוּלָה עַד מְאֹד.

ב.

אַהוּבִי, אָחִי! עָלֶיךָ לְדַעַת, כִּי אֵין עוֹד מִצְוָה יוֹתֵר
 גְּדוּלָה מִמִּצְוָה זוֹ — לְשׁוּמַח וְלַבְדִּיחַ אַחֲרִים, וְעַל-יַדִּי
 שְׁתוֹכָה לְשׁוּמַח וְלַבְדִּיחַ תָּמִיד אֶת אַחֲרִים תִּמְשִׁיךְ גַּם עַל
 עֲצֻמָּךְ שְׂמִיחָה, וְתִהְיֶה תָּמִיד מִיִּשְׁבֵּב בְּדַעְתְּךָ, כִּי הַשְׂמִיחָה
 מִיִּשְׁבֵּת אֶת הַדַּעַת וּמְרַחֶבֶת אוֹתָהּ, עַד שֶׁיְכוּל לַעֲבֹר עַל
 כָּל מֵה שֶׁרַק בָּא עָלָיו, וְעָלֶיךָ לְזַכֵּר, כִּי כְמוֹ שְׁעוֹבְרִים
 עָלֶיךָ בְּכָל יוֹם וַיּוֹם מִשְׁבָּרִים וְגָלִים, כְּמוֹ-כֵן וַיּוֹתֵר מִזֶּה
 עוֹבֵר גַּם עַל אַחֲרִים; וְעַל-כֵּן רְאֵה לְשׁוּמַח וְלַבְדִּיחַ אֶת
 אַחֲרִים, וְתִרְחִיב לָהֶם דַּעְתָּם, וְתָמִיד תִּדְבֹר עִמָּהֶם
 בְּצוּרָה יָפָה וּבְאִפְנֵי שֶׁל שִׁבְחָ וְחִיּוּב וְלֹא בְּאִפְנֵי שֶׁל
 בְּזִיווֹן, שְׁלִילָה וּבִקְרָת, וְאִזּוּ בְּאִמַּת תִּקְנֶה לְעֲצֻמָּךְ עוֹלָם
 הַבָּא, כִּי אֲצִלוּ יִתְבָּרַךְ מְאֹד מְאֹד חָשׁוּב כְּשֶׁמְשִׂיחִים
 אֶת בְּנֵיו וּמְחִיִּים אוֹתָם, וּמְקַבְּלִים עַל זֶה שְׂכָר גְּדוּל
 בְּשָׂמִים, וְעַל-כֵּן אִפְלוּ שְׂאֵתָה יוֹדַע שְׁקַלְקֵלֶת כְּכֹר
 הַרְבֵּה בְּזֶה הָעוֹלָם, וְחֻטְאֵת בְּכָל מִינֵי חֻטְאִים וְעוֹנוֹת
 וּפְשָׁעִים חֲמוּרִים, אֶף-עַל-פִּי-כֵן קַח לְעֲצֻמָּךְ דֶּרֶךְ זוֹ —
 שְׁתִּהְיֶה תָּמִיד בְּשְׂמִיחָה עֲצוּמָה, כִּי אֵיךְ שֶׁהוּא עֲדִין יֵשׁ
 בְּךָ נִקְדָּה טוֹבָה אַחַת מְנַקֶּדֶת יְהִדוּתְךָ, וְכֵן תְּשׁוּמַח
 וְתַבְדִּיחַ אֶת אַחֲרִים, אֲשֶׁר זֶה עוֹלָה עַל הַכֹּל, כִּי אֵתָה
 אֵיךְ שֶׁהוּא עוֹד תִּזְכָּה לְהַחְזִיק מֵעַמָּד בְּאִיזָה אִפְּן

שְׂיֵהָיָה, אֲכַל חֶבְרֶךְ, אֲשֶׁר אֵין לוֹ כָּל הַהִקְדָּמוֹת הָאֵלוֹ,
וְאִם לֹא תְשֻׁמַח וּתְבִידָח אוֹתוֹ, הוּא יְכוּל לְהִתְאַבֵּד אַחֲרֵי-
כֵן לְגַמְרֵי, וְעַל-כֵּן אִם זֹכֶה לְשֻׁמַח וּלְבִידָח אֶת אַחֲרִים
מֵעֲלָתוֹ גְּדוּלָה עַד מְאֹד בְּשָׂמִים.

ג.

אֶהוּבִי, אַחֵי הַיְקָר! מַה וּלְמָה לָךְ לְהִמְשִׁיךְ אֶת
עֲצָמְךָ כָּל-כֶּף אֶל הַצֵּעַר, וְאֶפְלוּ שְׁעָשׂוּ לָךְ כְּבֹר כָּל מִינֵי
עוֹלוֹת וְאֵי צָדֵק, מִדּוּעַ וּלְמָה לֹא תִתְיָשֵׁב, כִּי עִם
הַמְרִירוֹת וְהַעֲקָמִיּוֹת שְׁעוֹבֶרֶת עָלֶיךָ לֹא תִפְעַל שׁוּם
דְּבָר, רַק תַּעֲצֹבֵן אֶת עֲצָמְךָ וְאֶת אַחֲרִים וְתִגְרֹם לְעֲצָמְךָ
יִסּוּרִים יוֹתֵר גְּדוּלִים, כִּי טֹבַע בְּנֵי אָדָם שְׂאִינָם אוֹהֲבִים
אִישׁ מִמְרָמֵר וּמְלֹא טַעֲנוֹת עַל זֻלְתוֹ וְעַל הַחֶבְרָה, וְעַל-
יְדֵי שְׂאֵתָה תִהְיֶה כָּל-כֶּף מִמְרָמֵר, עֲצוּב וּמְדַכָּא, מְלֹא
טַעֲנוֹת וּמַעֲנוֹת עַל אַחֲרִים, אֶפְלוּ שְׁכָבֵר עָשׂוּ לָךְ עַד
עֲכָשׂוּ כָּל מִינֵי עוֹל, עִם כָּל זֹאת עָלֶיךָ לְחַשֵּׁב מַה יֵּצֵא
לָךְ מִזֶּה? ! רַק עֲגַמַת נַפֶּשׁ וְצֵעַר וְיִסּוּרִים יוֹתֵר גְּדוּלִים;
עַל-כֵּן שָׁמַע לְעֲצָתִי, וְהִרְגַל עֲצָמְךָ לְשַׁכַּח אֶת כָּל
הָעֶבֶר, וּבְכָל פֶּעַם תַּעֲשֶׂה הַתְּחִלָּה חֲדָשָׁה לְחִזּוֹר אֵלָיו
יִתְבָּרֵךְ, וְתִצְחַק מִכָּל הָעוֹלָם, הַדְּבֵק עֲצָמְךָ רַק בּוֹ
יִתְבָּרֵךְ, וְאִז תִּזְכֶּה לְשֻׁמַח וּלְבִידָח אֶת עֲצָמְךָ, וְכֵן תְּשֻׁמַח

וְתַבְדִּיחַ אֶת אַחֲרִים, וְאִז תִּרְאֶה אִיךָ שְׁבַמְשׁוֹךְ זְמַן קֶצֶר, הַכֹּל יִשְׁתַּנֶּה לְטוֹבָה, כִּי הַשְּׂמִיחָה וְהַבְּדִיחוֹת שְׂמֵשׂוּמַח וּמְבַדֵּחַ אֶת עֲצָמוֹ וְאֶת אַחֲרִים, זֶה גֹרֵם לְהִרְחִיב אֶת הַדַּעַת, וּמוֹרִיד כָּל מִינֵי מַתַּח וּמְרִיבוֹת, עֲגָמַת נֶפֶשׁ וְאִי נְעִימוֹת מִבְּנֵי אָדָם, וְעוֹזֵר לְאָדָם לְהִתְחַבֵּר עִם אַחֲרִים, וּמִקְבֵּל הַכֹּל בְּשִׂמְחָה וּבְטוֹב לֵבָב; עַל-כֵּן רְאֵה לְהִיּוֹת תָּמִיד רַק שְׂמִיחַ וְטוֹב לֵב, וְתִשְׂמַח וְתַבְדִּיחַ אֶת עֲצָמְךָ וְאֶת אַחֲרִים, וְאִז יִשְׁתַּנֶּה כָּל מֵהַלֵּךְ מַחֲשַׁבְתְּךָ, וְתִזְכֶּה לְהִרְגִישׁ עֲרֻבוֹת נְעִימוֹת זֵיו הַחַיִּים, אֲשֶׁרֵי מִי שְׂאִינוֹ מְטַעֵה אֶת עֲצָמוֹ בְּזֶה הָעוֹלָם כָּלֵל, רַק תָּמִיד שׂוֹשׂ וְשִׂמַח, וּמְחַזֵּק אֶת אַחֲרִים, שְׂגִם הֵם יִשְׂמְחוּ, וְאִז טוֹב לוֹ לְנַצַּח.

ד.

רְאֵה, אֶהוּבִי, אַחֵי הַיְקָר, לְחַזֵּק אֶת עֲצָמְךָ בְּכֹל מִינֵי אֶפְנִים שְׁבַעוֹלָם, וְכֵן תִּשְׂמַח וְתַבְדִּיחַ אֶת אַחֲרִים, אֲשֶׁר אֵין לָךְ מְצוּהָ גְדוֹלָה יוֹתֵר מִזֶּה, כִּי הָעֲצָבוֹת וְהַמְרִירוֹת וְהַדְּכָאוֹן הוֹרְסִים אֶת חַיֵּי הָאָדָם לְגַמְרֵי, וְרַב רַבָּם שֶׁל בְּנֵי הָאָדָם עַל-פְּנֵי הָאֲדָמָה שְׂסוּבָלִים מֵהַ שְׂסוּבָלִים, הַכֹּל מִפְּנֵי שְׂמֵרָשִׁים שְׂיֵאכֵל אוֹתָם הָעֲצָבוֹן, הַדְּכָאוֹן וְהַמְרִירוֹת, וְקִשָּׁה וְכִבְד לָהֶם לְצֵאת מִזֶּה; וְעַל-

כֵּן אֲשֶׁרִי מִי שְׁזוּכָה לְהַחֲיוֹת אֶת עֲצָמוֹ, וּלְחַזֵּק אֶת
 עֲצָמוֹ לְצֵאת מִכָּל מִינֵי מְרִירוֹת וְדִכְאוֹנוֹת וְעֲצָבוֹת, וְכֵן
 זוּכָה לְשִׂמְחָה וּלְבִדּוּחַ אַחֲרֵים, אֲשֶׁר אֵין לָהּ מִצְוָה יוֹתֵר
 גְּדוּלָה מִזֶּה, כִּי לְהַחֲיוֹת אֶת עֲצָמוֹ וּלְהַחֲיוֹת אַחֲרֵים אֵין
 לָהּ דִּבְרַר יוֹתֵר חָשׁוּב בְּשָׁמַיִם מִזֶּה, וּלְמַעַלָּה בְּכָל
 הָעוֹלָמוֹת הָעֲלִיוֹנִים מִתְּפָאֲרִים עִם אָדָם כְּזֶה הַמְּסֻתוֹכֵב
 בְּזֶה הָעוֹלָם הַגִּשְׁמִי, אֲשֶׁר מְלֵא הַסְּתָרוֹת, מְלֵא קְלָפוֹת
 וְכִסּוּיִים וְכוּ', וְהוּא מְגַלֶּה וּמְפָרֵס אֶת אֲמִתּוֹת מְצִיאוֹתוֹ
 יִתְבָּרֵךְ, וּמְשִׂמַּח וּמְבַדֵּחַ אֶת עֲצָמוֹ וְאֶת אַחֲרֵים,
 וְיוֹצֵאִים כְּרוּזִים לְמַעַלָּה עָלָיו: אֲשֶׁרִי הֵבֵן הַחֲכִיב!
 אֲשֶׁרִי לוֹ, וְאֲשֶׁרִי חֶלְקוֹ בְּזֶה וּבְכָא! כָּל הָעוֹלָמוֹת
 פְּתוּחִים לְפָנָיו, וְיָכוֹל לְהַכְנִס תָּמִיד בְּלֵא רְשׁוֹת; עַל-כֵּן
 רָאָה, אֶהוּבִי, אַחֵי הַיְקָר, שֶׁלֹּא תִהְיֶה בְּטָלָן, וְהִרְחַק
 מִמֶּךָ אֶת כָּל הַמְּרִירוֹת וְהַדְּכְאוֹנוֹת שֶׁנִּכְנְסוּ בְּךָ, וּתְשִׂמַּח
 וּתְבַדֵּחַ אֶת עֲצָמְךָ וְאֶת אַחֲרֵים, אֲשֶׁר זֶה מִצְוָה גְּדוּלָה
 עַד מְאֹד, וּמְשַׁרְהָ אֶת שְׂכִינְתּוֹ יִתְבָּרֵךְ לְמַטָּה; אֲשֶׁרִי
 לָךְ!

ה.

אֶהוּבִי, אַחֵי הַיְקָר! רָאָה לְחַזֵּק וּלְאַמֵּץ אֶת כָּל בַּר
 יִשְׂרָאֵל בְּכָל מִינֵי אַפְנִים, אֲשֶׁר אֵין לָהּ מִצְוָה יוֹתֵר

גְּדוּלָה מִמְצוּה זֶה, כִּי בַעֲוֹנוֹתֵינוּ הַרְבִּים עוֹבֵר עֲכָשׁוּ עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד צָרוֹת וַיִּסּוּרִים וּמְרִירוֹת הַרְבֵּה מְאֹד, וְכָל אֶחָד נִמְשָׁךְ אַחַר צַעְרוֹ, וְאֲשֶׁרֵי מִי שֶׁזֹּכֵה לַעֲסֹק בַּעֲסֹק הַקְּדוֹשׁ וְהַנּוֹרָא הַזֶּה, וְהוּא מְשַׁמַּח וּמְבַדַּח אֶת נַשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, אֲשֶׁר אֵין לְמַעְלָה מִצְוָה יוֹתֵר גְּדוּלָה מִמְצוּה זֶה, וְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מִתְפָּאֵר עִמּוֹ בְּכָל הָעוֹלָמוֹת, כִּי מִי שֶׁמְשַׁמַּח וּמְבַדַּח אֶת בְּנֵי הַמֶּלֶךְ, זֶה מְאֹד נִרְאֶה בְּעֵינֵי הַמֶּלֶךְ, וְהוּא שׁוֹלַח אֵלָיו מִתְּנוּת יְקָרוֹת, וּמַעְלֵהוּ וּמְקָרְבוֹ אֵלָיו, כְּמוֹ-כֵן מִי שֶׁמְשַׁמַּח וּמְבַדַּח אֶת בְּנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, מְקַבֵּל חֲזָרָה מִחֵין וְהַשְׁגוֹת, דַּעַת וְהָאָרֶה נִפְלְאָה; עֵין לֹא רְאָתָה.

.ו.

רְאֵה, אֱהוּבִי, אַחִי, לְשַׁמַּח וּלְבַדַּח אֶת דַּעְתְּךָ תָּמִיד, וְכֵן תִּשְׁמַח וּתְבַדַּח אֶת אַחֲרִים, כִּי אֵין אִתָּה יְכוֹל לְשַׁעַר בְּשֶׁכֶל אָנוּשֵׁי וּבְעוֹדֶךָ מְלַבֵּשׁ בְּלָבוֹשׁ גְּשָׁמִי אֶת מַעְלַת וַיְקָרַת זֶה הָעֵנִין לְמַעְלָה בְּכָל הָעוֹלָמוֹת, כִּי נַשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל הֵן עֶצֶם אֲצִילוֹת, וּכְשִׁינְדוֹת אֶל הָעוֹלָם הַזֶּה מִתְּלַבְּשׁוֹת בְּלָבוֹשִׁים עֲבִים וְגָסִים וּשְׁחוּרִים, אֲשֶׁר מְשֵׁם נִמְשָׁכִים הָעֶצְבוֹת וְהַמְרִירוֹת וְהַדְּכָאוֹנוֹת, שְׁעוֹבְרִים עַל כָּל אֶחָד, עַד שֶׁיֵּשׁ בְּנֵי-אָדָם, שֶׁמֵּרַב שְׁבוֹרֵן לָבָם וּנְפִלַת

רוּחָם, מְאֻבָּדִים אֶת חֶשֶׁקָם לְחַיּוֹת וְכוּ', רַחֲמָנָא לְצַלָן.
וְהֵם שׁוֹאֲלִים נַפְשָׁם לְמוֹת, וְעַל-יְדֵי שְׂבָא אֲלֵיהֶם אָדָם,
וּמְשֻׁמַּח וּמְבִדֵּחַ אוֹתָם, וּמְרַחֵיב אֶת לְבָם וְאֶת דַּעְתָּם,
וּמְכַנִּיס בָּהֶם חֶשֶׁק חֲדָשׁ לְחַיּוֹת, אֵין לְתֹאֵר וּלְשַׁעַר
מַעְלַת זֶה הָאָדָם, וְכִמוֹ שֶׁהוּא אֵצֶל אַחֲרִים, כְּמוֹ-כֵן
צָרִיף לְהִיּוֹת אֵצֶלוֹ, שֵׁשׁ הִרְבֵּה פְעָמִים שְׂאָדָם נוֹפֵל
בְּדַעְתּוֹ כָּל-כָּף, עַד שֶׁמָּרִים לוֹ הַחַיִּים, וְרוֹצֵה וּמְבַקֵּשׁ
אֶת נַפְשׁוֹ לְמוֹת, וְעַל-יְדֵי שְׂמֻשְׁמֻחַ וּמְבִדֵּחַ אֶת עֲצָמוֹ,
עַל-יְדֵי זֶה חוֹזֵר בּוֹ רוּחַ חַיִּים, וְרוֹצֵה לְחַיּוֹת; וְעַל-כֵּן
אֲשֶׁרֵי מִי שְׂמֻשְׁמֻחַ וּמְבִדֵּחַ אֶת עֲצָמוֹ וְאֶת אַחֲרִים, וְאִז
טוֹב לוֹ בְּזֶה וּבְבָא, וְנוֹתְנִים לוֹ רְשׁוּת לְהַכְנִס בְּכָל
הַהִיכָלוֹת בְּעוֹדוֹ בְּחַיִּים חַיּוֹתוֹ בְּגוֹפּוֹ הַגִּשְׁמִי; אֲשֶׁרֵי
לוֹ!

.ז.

אֶהוּבִי, אַחִי! רְאֵה לְחִזּוֹק אֶת עֲצָמְךָ בְּכָל מִינֵי
אֲפָנִים שְׂבָעוּלָם, וּבְרַח לְךָ מִכָּל מִינֵי עֲצָבוֹת וּמְרִירוֹת,
אֲשֶׁר אֵל מְאוּמָה לֹא יְבִיאוּ אוֹתְךָ, רַק יֵשֶׁר אֵל הַשְּׂאוּל
תַּחְתִּית וּמַתְחַתִּיו. עָלֶיךָ לְדַעַת, כִּי חַיֵּי הָאָדָם הֵם
מְלֵאִים נְסִיווֹנוֹת קָשִׁים וּמָרִים, וְעַל כָּל אֶחָד עוֹבֵר בְּזֶה
הָעוֹלָם מֵה שְׂעוּבֵר — מְשַׁבְּרִים וְגָלִים, צְרוֹת וַיְסוּרִים

והרפתקאות — הן מעצמו והן מאחרים, ואי אפשר להתגבר על המרירות והעצבון והדפאון, כי אם על-ידי שישמח ויבדח את עצמו בכל מיני אפנים שבעולם, כי השמחה והבדיחות זה מרחיב את דעתו ואת לבו, וזוכה לצחק מכל העולם, ובורח אליו יתברך, ויודע, אשר הכל הכל הכלים, אין בו ממש, וחבל להתאנח ולהתעצב על עולם שאינו שלו, כי היום אתה כאן, ומחר בקבר, על-כן עשה זאת, איפא, בני, והנצל מיד, ראה לשמח ולבדח את עצמך בכל מיני אפנים שבעולם, ראה להחיות את עצמך ולהחיות אחרים, תשמחם ותבדחם, ועל-ידי-זה יהיה נעשה אור ישר ואור חוזר — שגם עליך וגם עליהם תמשך שמחה והרחבת הדעת, ותזכה לצאת מהבוץ והלכלוך שלך, ותפגס אל הקדושה — להכליל בו יתברך.

ח.

אהובי, אחי היקר! עליך לדעת, כי עקר גדלות האיש הישראלי — כשזוכה לחזק את עצמו בעת צרתו, וכן הוא זוכה גם לשמח ולבדח אחרים בעת צרתם, והוא סבלן גדול על כל מה שעובר עליו. ובאמת אם תזכה לישוב דעת אמתי, ותראה ותתבונן

אֵיךְ שְׁעוֹבְרִים עַל כָּל אֶחָד הַיָּמִים וְהַשָּׁנִים, וְאֵיךְ שֶׁהָאָדָם מְסִתּוֹבֵב בְּזֶה הָעוֹלָם שָׁבוּר וְנִדְפָא, מְלֵא מְרִירוֹת וְטַעֲנוֹת עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד, כִּי דֶרֶךְ הָאָדָם הַמְּמַרְמֵר, שֵׁשׁ לוֹ תָּמִיד טַעֲנוֹת וּמַעֲנוֹת עַל כָּל־סָם, וְהוּא מְסִתּוֹבֵב בְּעוֹלָם הַתְּהוֹ מְלֵא צַעַר וּמְכַאוֹבִים, וּמְאוּמָה לֹא יוֹצֵא לוֹ מִזֶּה, עַל-כֵּן בְּזֶה שְׁתִּשְׁמַח וּתְבַדַּח אוֹתוֹ, וְכֵן אֶת עֲצָמָהּ, עַל-יְדֵי-זֶה תִּזְכֶּה בְּאֵמֶת לְצֵאת מֵהַמְּרִירוֹת, וְכֵן תִּזְכֶּה לְהוֹצִיא אֶת אַחֲרִים מֵהַמְּרִירוֹת וְהַדְּפָאוֹן וְהָעֲצָבוֹן שֶׁלָּהֶם, אֲשֶׁר דָּבַר זֶה מְאֹד מְאֹד יָקָר אֲצִלוֹ יִתְבָּרַךְ; אֲשֶׁר־י הַמְּשִׁמַּח וּמְבַדַּח אֶת עֲצָמוֹ וְאֶת אַחֲרִים, וּמְכַנִּיס בָּהֶם תִּקְוָה וְשִׂמְחָה וְחֻדוּהָ, וּמְגַבִּיָּה וּמְרִים אֶת מִחְסָם, שְׂיִזְכּוּ גַם-כֵּן לְהַשִּׁיג אֶת אֵמֶת מְצִיאֹתוֹ יִתְבָּרַךְ הַמְּחַיֶּה וְהַמְּהַיֶּה וְהַמְּקִים אֶת כָּל הַבְּרִיָּאָה כְּלָהּ.

ט.

אֶהוּבִי, אַחֵי הַיָּקָר! רְאֵה לְשִׁמַּח וּלְבַדַּח אֶת עֲצָמָהּ, וְאֵל תְּנִיחַ אֲצִלְךָ הָעֲצָבוֹת וְהַמְּרִירוֹת כְּרָגַע, הֵן אֵמֶת שְׂאֲנִי יוֹדֵעַ שְׁעוֹבְרִים עָלֶיךָ עֲכָשׁוּ מְשֻׁבְּרִים וְגָלִים, וְאַתָּה נוֹפֵל בְּכָל יוֹם וּבְכָל שָׁעָה בְּרוּחַנִיּוֹת — בְּעֵבְרוֹת מְגַנּוֹת, וְהֵן בְּגִשְׁמִיּוֹת — פְּרִנְסַתְךָ מְצַטְמָצְמֶת, וַיֵּשׁ לְךָ

מחלקת ומריבות משונאים, ואתה נופל במדות רעות, עד שעל-ידי-זה אתה נשבר לגמרי, עם כל זאת עליך לדעת, כי העקר הוא שמחה — לשמח ולבדח את דעתך תמיד, ולעשות עצמך כאלו אתה שמח, ועל-ידי-זה תבוא באמת אחר-כך לשמחה אמיתית, אשר אין לה עוד רפואה בגשמיות וברוחניות כמו שמחה, והקדוש ברוך הוא אוהב מאד את האדם הזוכה להיות תמיד בשמחה, כי זה מראה איך שבפנימיות לבבו הוא רוצה לשוב ולהתקרב ולהכליל בו יתברך, ומה שאינו אוחו בזה עדין, כל זה מפני קצר המשיג ועמק המשיג, אבל באמת בפנימיות לבבו הוא כן רוצה להכליל ולהדבק בו יתברך, כי עליו הראיה שהוא תמיד שש ושמח ומבדח את עצמו ואת אחרים; ועל-כן ראה, אהובי, אחי היקר, לשמח ולבדח את עצמך ואת אחרים, ובזה תזכה למצא חן בעיניו יתברך, ויקרבה אליו, וישפע עליך שפע רוחני — שתזכה להשיג אור רוחני עד מאד, עד שלא יהיה לפני מראה עיניך רק אמתת מציאותו יתברך בגלוי רב, שתראה בעיני בשר, ותרגיש בלבבך איך שהוא יתברך מחיה ומהוה ומקים את כל הבריאה כלה — דומם, צומח, חי, מדבר, הכל לכל אלקות גמור הוא, ובגשמיות ישפע עליך שפע גדול, שלעולם לא יחסר לה פרנסה

ומזון לפרנס את עצמך ואת בני ביתך, ואל כל זה תזכה על-ידי מדת השמחה, כשתשמח ותבדח את עצמך ואת אחרים, אשר אין למעלה מזה; אשרי המקיים זאת, ואז יראה נוראות ונפלאות שיעשה עמו הקדוש ברוך הוא.

י.

צריך שתדע, אהובי, אחי היקר, כי העצבות והמרירות והדכאון הם הם הסטרא אחרא והקלפות שאדם ברא מצד חטאיו המרבים, וכל מה שיודע האדם שחטא ופגם יותר, כמו-כן עליו לידע שביותר יתגברו ויתפשטו עליו הקלפות בעצבות ובמרירות, ויפילו אותו בדכאון פנימי, ועל-כן עקר תקון כל החטאים הוא רק על-ידי שמחה — לשמח ולבדח את עצמו, ומרב שמחה יתרחב לו לבו ודעתו, ויזכה באמת לשוב בתשובה אמתית, כי התשובה כשהיא מתוך שמחה, זה מראה שבאמת פונתו לשוב אליו יתברך, ועל-כן, אהובי, אחי היקר! אף שחטאת עכשו, ופגמת מאד, ולכלכת את נשמתך בכל מיני עוונות, ראה לשמח ולבדח את עצמך, ותזכה להגיע אל שמחה אמתית, ותחזור בתשובה שלמה, והקדוש

בְּרוּךְ הוּא יִמְחַל לָךְ עַל הַכֹּל, וּמְכַל שְׂכָן אִם תִּזְכֶּה גַם
לְשֻׁמַח וּלְבִדּוּחַ אַחֲרַיִם, וּלְקִרְבָּם אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, אִין
לְמַעַלָּה מְזֵה.

יא.

רֵאָה, אֶהוּבִי, אַחֵי הַיֶּקֶר, לְהַרְגִיל אֶת עֲצֻמְךָ לְשֻׁכַח
אֶת כָּל הָעֵבֶר שְׁלֶךְ, וּתְתַחֵל בְּכָל רִגְעַת הַתְּחִלָּה חֲדָשָׁה,
וְזֵה יִכְנִיס בְּךָ שְׂמֵחָה עֲצוּמָה, שְׂתִזְכֶּה לְשֻׁמַח וּלְבִדּוּחַ
אֶת עֲצֻמְךָ וְאֶת אַחֲרַיִם, וְעוֹלָמְךָ תֵּרְאֶה בְּחַיֶּיךָ, כִּי אִין
לָךְ עוֹד טוֹב וְעִרְבוּת וְנֵעַם יוֹתֵר מְזֵה — שֶׁהָאָדָם זוֹכֶה
לְהִיּוֹת בְּשֻׁמְחָה עֲצוּמָה, וְשֻׁמַח עִם יְהוּדוּתוֹ — שְׂזִכֶּה
לְהַבְרָא מְזוּרַע יִשְׂרָאֵל, וְאִף שְׂעֵדִין נִמְצָא בְּמָקוֹם
שֶׁנִּמְצָא, עִם כָּל זֹאת בְּרוּךְ הוּא אֱלֹהֵינוּ שֶׁבְּרָאנוּ
לְכַבּוּדוֹ, וְהַבְדִּילָנוּ מִן הַתּוֹעִים, וּבְרוּךְ הוּא וּבְרוּךְ שְׁמוֹ
שֶׁלֹא עָשָׂנִי כְּגוֹיֵי הָאָרְצוֹת, וְהַשְׂמֵחָה הַזֹּאת עוֹלָה עַל כָּל
הַשְׂמֵחוֹת וְעַל כָּל הַבְּדִיחוֹת; וְעַל-כֵּן רֵאָה, אֶהוּבִי, אַחֵי
הַיֶּקֶר, לְהַעֲבִיר אֶת כָּל הָרַע מִדַּעְתְּךָ, וְתִמְשִׁיךְ עַל עֲצֻמְךָ
עִרְבוּת וְנֵעַם זֵיו הָאֱמוּנָה הַקְּדוּשָׁה, וְתֵרְאֶה לְשֻׁמַח
וּלְבִדּוּחַ אֶת דַּעְתְּךָ בְּאִפְּן שְׂתַמִּיד תִּהְיֶה בְּגִדְלוֹת הַמַּחִין,
וְזֵה הִיסוּד שֶׁל הַצְּלַחַת הָאָדָם בְּזֵה הָעוֹלָם; אֲשֶׁרֵי מִי
שֶׁאִינוּ נִמְשָׁךְ אַחַר צַעְרוֹ, וְצוּחֵק מְכַל הָעוֹלָם, וּמִסְתַּכֵּל
רַק אֵלָיו יִתְבָּרַךְ; אֲשֶׁרֵי לוֹ בְּזֵה וּבְכָא!

יב.

אֶהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר! רְאֵה לְשֻׁמַח וּלְבִדַח אֶת עֲצֻמָּךְ
 וְאֶת אַחֲרִים, וְאֵל תִּשְׁאָר בְּעֲצָבוֹת וּבְמַרְרֵי שְׁלֶךְ, הֵן
 אֲמַת שְׂאֲנֵי מִבֵּין הַיֵּטֵב אֶת מִצְבְּךָ וְכֹל מֵה שְׁעוֹבֵר עָלֶיךָ
 עֲכָשׂוּ — מִשְׁבָּרִים וְגָלִים, מְרִירוֹת וְיִסּוּרִים שְׁעוֹבְרִים
 עָלֶיךָ, עִם כָּל זֹאת עָלֶיךָ לְדַעַת, כִּי בְיָדְךָ לְצֵאת מִכָּל זֶה,
 כִּי הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא נָתַן לְאָדָם אֶת הַבְּחִירָה בְּיָדוֹ, וּמֵה
 הַבְּחִירָה? אִם יִשְׁמַח וּיְבַדַח אֶת עֲצָמוֹ, אִז טוֹב לוֹ,
 וְיִצְחַק מִכָּל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ, וְיַחֲיֶה חַיִּים אֲמִתִּיִּם וְנִצְחִיִּים,
 אוֹ אִם לֹא יִרְצֶה לְשֻׁמַח וּלְבִדַח אֶת עֲצָמוֹ רַק יִרְצֶה
 לְהִיּוֹת תָּמִיד בְּמַרְרֵי וְעֲצָבוֹן וְדִכְאוֹן, וְיִהְיֶה מְלֹא
 טְעָנוֹת עַל כָּל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ, בְּדֶרֶךְ זֶה כָּל הַחַיִּים שְׁלוֹ
 יִהְיוּ מְמַרְמְרִים עַד מְאֹד, וְיִבְקֹשׁ אֶת נַפְשׁוֹ לְמוֹת; וְעַל-
 כֵּן רְאֵה מֵה לְפָנֶיךָ, אֶהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר, וְתַעֲשֶׂה כָּל מִיְנֵי
 פְּעֻלוֹת שְׁבַע־עוֹלָם לְשֻׁמַח וּלְבִדַח — הֵן אֶת עֲצֻמָּךְ,
 שְׁתַּהֲיֶה רַק בְּשִׂמְחָה עֲצוּמָה תָּמִיד, וְהֵן רְאֵה לְשֻׁמַח
 וּלְבִדַח אֶת אַחֲרִים, אֲשֶׁר אֵין לָךְ עוֹד מִצְוָה יוֹתֵר גְּדוּלָה
 מִדְּבַר זֶה — לְשֻׁמַח וּלְבִדַח אֶת אַחֲרִים, כִּי עוֹבֵר בָּזֶה
 הָעוֹלָם מִשְׁבָּרִים וְגָלִים עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד, וּמְרִים לוֹ
 הַחַיִּים עַד מְאֹד, וּמְבַקֵּשׁ נַפְשׁוֹ לְמוֹת מְרַב יְאוּשׁ
 וּמְרִירוֹת, וּכְשֶׁבֵא בְרִי יִשְׂרָאֵל, וּמִשְׁמַח וּמְבַדַח אֶת

חֲבָרוּ, אֵין לָךְ עוֹד צְדָקָה וּגְמִילוֹת חֶסֶד יוֹתֵר גְּדוֹל מִזֶּה,
 כִּי מִמֶּשׁ מִצִּיל נֶפֶשׁ אַחַת מִיִּשְׂרָאֵל מֵאֲבוֹד וְכַלְיוֹן, וְכָל
 הַמְּקַיִם נֶפֶשׁ אַחַת מִיִּשְׂרָאֵל, כְּאֵלוּ קַיִם עוֹלָם מְלֵא,
 וּמְכַל שְׁכָן כְּשִׁזּוּכָה לְהַחֲיוֹת עוֹד בְּרִישְׂרָאֵל, וּמְכַל שְׁכָן
 וְכָל שְׁכָן שִׁזּוּכָה לְהַחֲיוֹת עוֹד הַרְבֵּה מֵאֲחִינוּ בְּנֵי
 יִשְׂרָאֵל, אֵין לְמַעַלָּה מִזֶּה, וּבִכְפָּרְטִיּוֹת בְּדוֹרוֹת הָאֵלוּ,
 אֲשֶׁר הַכְּפִירוֹת וְהָאֲפִיקוֹרְסוֹת וְהַדְּעוֹת הַנִּפְסְדוֹת מְאֹד
 מִתְּפַשְׁטִים בְּעוֹלָם, וַיֵּשׁ כָּל מִינֵי דְבָרִים הַמְּרַבִּים הֶבֶל
 בְּעוֹלָם, וְהַעוֹקְרִים אֶת הָאָדָם מִשְׁנֵי הָעוֹלָמוֹת, וְדָבָר זֶה
 מְכַנִּיס בְּאָדָם דְּכָאוֹן וְשִׁכְרוֹן לֵב וְעַרְבּוּב דַּעַת גְּדוֹל;
 וְעַל-כֵּן אֲשֶׁרֵי מִי שֶׁמִּשְׁמַח וּמְבַדֵּחַ תָּמִיד אֶת אֲחִינוּ בְּנֵי
 יִשְׂרָאֵל, וּמְכַנִּיס בָּהֶם שְׂמֵחָה וְתַקְוָה הַנוֹבְעֶת מֵהָאֱמוּנָה
 הַבְּרוּרָה וְהַמְזַכֶּכֶת בּוֹ יִתְבַרֵךְ, וְאִז טוֹב לוֹ בְּזֶה וּבְכָא
 לְנַצַּח.

יג.

רֵאָה, אֶהוּבִי, אָחִי, מָה עוֹבֵר עָלֶיךָ בִּימֵי חַיֵּי
 הַבְּלָךְ? וְכֵמָה כָּבֵר סְבִלְתָּ בְּזֶה הָעוֹלָם? מְרִירוֹת
 וּמִשְׁבָּרִים וּגְלִים, וְהַכֵּל רַק מִחֲמַת הָעַצְבוֹת וְהַמְרִירוֹת
 שֶׁסָּבְבוּ אוֹתָךְ, עַד שֶׁנִּפְלְתָּ וּבָאתָ לִידֵי דְכָאוֹן פְּנִימִי,
 שֶׁקָּשָׁה וְכָבֵד לָךְ לְהַתְגַּבֵּר עָלָיו. מִדּוּעַ לֹא תַצִּיֵת אֶת

רבנו הקדוש, שהזהירנו בכל מיני אזהרות, ובקש
 אותנו בכל מיני בקשות שנהיה תמיד אף שמח,
 ונשמח ונבדח את עצמנו בכל מיני אפנים שבְּעוֹלָם,
 אפלו במילי דשטותא, העקר להיות תמיד בגדלות
 המחין ובשמחת הלב, וכן לשמח ולבדח את אחרים,
 ולהגביה את מחם ולהרחיב את דעתם לשמחם מאד,
 אשר אין לך עוד מצוה וגמילות חסד יותר מזה, כי
 בזה העולם עובר על כל אחד משברים וגלים אחרים,
 צרות ויסורים משנים, מה שלא עובר עליך, כי לכל
 אחד ואחד יש לו הצרות והבעיות שלו, ועל-כן אשרי
 מי שזוכה לשמח ולבדח את חברו, ולהוציאו
 מהמצוקה שבה הוא נמצא, ובזה ממש תוכל להציל
 נפשות רבות מרדת שחת, וחכמינו הקדושים אמרו
 (סנהדרין לז): כל המקיים נפש אחת מישראל, כאלו
 קיים עולם מלא, ורואים בחוש כי בזה העולם לא
 יודעים את הכחות שטמונים בכל אחד, ולפעמים
 מצילים אדם כזה ממות לחיים, אשר אחר-כך נתגלה
 שהאדם הזה יש בו כחות עלאיים, כחות עצומים
 שבהם תלויים אלפים ורכבות אנשים בלי גזמא כלל,
 וכל זה עשית אתה על-ידי שחזקת ואמצת אותו; על-
 כן ראה, אהובי, אחי, לעשות כל מיני מאמצים להיות
 בשמחה עצומה, וכן ראה לשמח ולבדח את חברך,

ותוציאו מהחשך והמרירות שלו, ותזכה על-ידי-זה
לכל טוב אמתי ונצחי.

יד.

אהובי, אחי היקר! מדוע תלך תמיד בפנימיות
לכבך במרירות ודכאון עצומים? ! וכן על פניך לא
יראו שום חיוך, רק תמיד תלך עם פנים זעופות, מלא
כעס ומרירות, מלא טענות על כל בריה שבעולם,
ומדוע לא תקבל את פני חברך בסבר פנים יפות? !
אשר על-ידי-זה גם לך יתחיל להתרפא מהמרירות
ומהדכאון שנכנסו בך, וכל חייה הרוחניים והגשמיים
ישתנו, והעצה להגיע לכל זה היא לשמח ולבדח —
הן את עצמך והן את אחרים, ואל תמשיך את עצמך
כל-כך אל הצער ההורס את חייה לגמרי, ומבלבל את
דעתך, ומעקם את לכבך בספקות וקשיות וכו', והרגל
עצמך תמיד לקבל פני חברך בחיוך על פניך, ותקדים
שלום לכל אדם, וזו המצוה הכי גדולה, כי על-ידי-זה
נמשכת השכינה בעולם, ומשרים אורה של שלום,
אהבה ואחווה ורעות בעולם בין אדם לחברו, והשמחה
שוררת בעולם, וזה עקר השלמות האמתית-שישורה
השלום והאהבה, השמחה והחדוה בין נשמות
ישראל; אשרי האדם הזוכה לעזר לזה, אשרי לו!

טו.

רֵאָה, אֶהוּבִי, אַחֵי הַיָּקָר, אֵיךְ שְׁעוֹבְרִים לְךָ הַיָּמִים
 וְהַלֵּילוֹת בְּהֶבֶל וְרִיק, וְהַפֶּל מְרֹב הָעֲצָבוֹת וְהַמְרִירוֹת
 שְׁנֹכְנְסוּ בְךָ בְּכָל פַּעַם, עַד שֶׁקָּשָׁה לְךָ לְמַצֵּא עֲצָה
 לְנַפְשֶׁךָ, מִדּוּעַ לֹא תְשֻׁמַח וּתְבִידָח אֶת עֲצֻמְךָ, וּבְזֵה
 יִתְרַחֵב לְךָ לִבְךָ וְדַעְתְּךָ, וּכְבֹר תִּהְיֶה לְךָ הַסִּתְפָּלוֹת
 אַחֲרֵת לְגַמְרֵי עַל חַיֶּיךָ? ! כִּי כֹךָ — בְּעֲצָבוֹת וּבְמְרִירוֹת
 אַתָּה מְבַהֵל וּמְבַלְבֵּל מְאֹד בְּלִי שׁוּם יָשׁוּב הַדַּעַת כָּלֵל,
 וְעוֹבֵר לְךָ יוֹם אַחֵר יוֹם בְּחֹשֶׁךְ וְהֶבֶל וְרִיק, אֲכַל בְּזֵה
 שְׁתִּזְכֶּה לְהַכְנִיס בְּךָ שְׂמִיחָה וְחֻדוּהָ וּבְדִיחוֹת הַדַּעַת,
 תִּזְכֶּה לְהַגִּיעַ אֶל יָשׁוּב דַּעַת אֱמֶתִי, עַד שֶׁתִּבִּין וְתִשְׁכַּח
 אֶת הָאֱמֶת, אֲשֶׁר עוֹד מְעֻט תִּפְרֹד מִהָעוֹלָם הַזֶּה,
 וְנִשְׁמַתְךָ תַּעֲלֶה לְמַעְלָה, וְהַגּוֹף לְקַבּוּרוֹת יוֹבֵל, וְלֹא
 יִשָּׂאֵר מִמֶּךָ שׁוּם דְּבָר, רַק מֵה שְׂזִכִּיתָ לְקִנּוּת בְּעֲצֻמְךָ
 תּוֹרָה וּמִצְוֹת וּמַעֲשִׂים טוֹבִים, וְכֵן דְּבוּרֵי אֱמוּנָה
 שְׂדַבְרָתָ עִם זִלְתְּךָ, כִּי בְּאֱמֶת בְּלֹא יָשׁוּב הַדַּעַת, הַחַיִּים
 מְטָרְדִים וְטְרוּפִים מִמָּשׁ, עַד שֶׁאֵין לוֹ פְּנָאֵי לְהִתְיַשֵּׁב
 עֲצָמוֹ, כִּי הֵנָּה יוֹם וְהֵנָּה לַיְלָה, וְהֵנָּה הַפֶּל כְּצֵל פּוֹרֵחַ,
 כִּי מְרֹב הַטְּרָדוֹת וְהַבְּלָבוּלִים אֵין הָאָדָם מְשִׁים לֵב אֵיךְ
 שְׂזַמְנוּ פּוֹרֵחַ עַד מְאֹד, כִּי נִדְמָה לוֹ כְּאִלּוֹ לְעוֹלָם יַחֲיָה
 בְּזֵה הָעוֹלָם, אֲכַל כְּשִׁזְכֶּה לְשֻׁמַח וּלְבִידָח אֶת עֲצָמוֹ

בְּכָל מִינֵי אָפְנִים שֶׁבְּעוֹלָם, עַל-יְדֵי-זֶה נִתְרַחֵב לוֹ לְבוֹ
 וְדַעְתּוֹ, וְכָל מַהֲלָךְ מִחֲשַׁבְתּוֹ כְּכָר הוֹלֵךְ בְּכוּוֹן אַחַר
 לְגַמְרֵי, וְהַכֹּל הוֹלֵךְ לוֹ כְּכָר בְּנִקְלָה, כִּי מֵאַחַר שִׁיּוּדַע
 בְּבִרְוֹר כִּי בְּזֶה הָעוֹלָם הוּא רַק אֹרַח עָרָאִי, וּבְכָל יוֹם
 וּבְכָל שָׁעָה עֲלוּלִים לְקָרָא לוֹ בַּחֲזָרָה לְמַעַלָּה, עַל-כֵּן
 כְּכָר אֵינוֹ דוֹאֵג דְּאֵגַת אַחֲרִים, וּמְכַל שֶׁכֵּן שְׂאִינוֹ
 מִסְתַּבֵּךְ עֲצָמוֹ בְּשׁוֹם סְבוּכִים עִם שׁוֹם בְּרִיָּה שֶׁבְּעוֹלָם,
 כִּי הַזְמַן קָצֵר מְאֹד מְאֹד, וְחָבֵל עַל הַזְמַן הַיָּקָר; עַל-כֵּן
 רְאֵה לְזִכְרָה זֹאת, אַחֵי וְרַעֲי הַיָּקָר, וְתַהֲיֶה תָמִיד אִישׁ
 שְׂמִיחַ וּמְבַדֵּחַ אֶת עֲצָמָהּ וְאֶת אַחֲרִים, וְתַבְלָה אֶת יָמֶיהָ
 בְּטוֹב וּבִנְעִימִים בְּלֵי דְאֵגוֹת וּקְטָטוֹת וּמְרִיבוֹת, וְעוֹלָמָהּ
 תִּרְאֶה בְּחַיֵּיהָ.

טז.

רְאֵה, אֶהוּבִי, אַחֵי הַיָּקָר, אֵיךְ עוֹבְרִים לָךְ הַיָּמִים
 וְהַלֵּילוֹת בְּמְרִירוֹת וְעֲצָבוֹן וּמִתְחִים, וּמִדּוּעַ לֹא תִקַּח
 אֶת עֲצָמָהּ בְּיַדֶּיךָ, וְתֹאמַר לְעֲצָמָהּ — מִסְפִּיק גְּלוֹת,
 מִסְפִּיק עֲצָבוֹת וּמְרִירוֹת, מֵעַתָּה אֵלַיךְ וְאֲשׁוּב אֵלָיו
 יִתְבַּרְךָ בְּאֵמַת בְּכָל לְבִי וּבְכָל נַפְשִׁי וּבְכָל מְאוּדִי,
 וְאִמְסֹר אֶת עֲצָמִי לְגַמְרֵי אֵלָיו יִתְבַּרְךָ, וְאִדַּע בִּידִיעָה
 בְּרוּרָה וּמְחַלְטָה, אֲשֶׁר אֵין שׁוֹם מְצִיאוֹת בְּלַעַדֵּי

יִתְבָּרַךְ כָּלֵל, וְהַכֵּל לְכָל אֱלֻקוֹת גָּמוּר הוּא, וְכָל מֵה
 שְׂתַכְנִיִּים בְּדַעְתָּךְ אֲמַתַּת מְצִיאֹתוֹ יִתְבָּרַךְ, כְּמוֹ-כֵן
 יִתְרַחֵב לְבָבְךָ וְדַעְתָּךְ, וְתוּכַל לֵהִיּוֹת בְּשִׂמְחָה עֲצוּמָה,
 וּתְשֻׁמַּח וּתְבִדּוּחַ — הֵן אֶת עֲצֻמָּךְ וְהֵן אֶת אַחֲרֵיִם, אֲשֶׁר
 אֵין לְמַעְלָה מִזֶּה, כִּי סוּף כָּל סוּף מֵה נִשְׁאָר מֵהָאָדָם,
 אִם לֹא הַשְׂמִיחָה שְׂבִכָל יוֹם וַיּוֹם, וְהַדְּבָקוֹת בּוֹ יִתְבָּרַךְ,
 אֲשֶׁר אֵין לָךְ טוֹב בְּזֶה הָעוֹלָם וּבְעוֹלָם הַבָּא, כְּמוֹ
 הַדְּבָקוֹת בּוֹ יִתְבָּרַךְ, אֲשֶׁר אֵין לְמַעְלָה מִזֶּה, וְהוּא תַעֲנוּג
 וְשַׁעֲשׁוּעַ גָּדוֹל יוֹתֵר מִכָּל הַתַּעֲנוּגִים וְהַשַּׁעֲשׁוּעִים
 שְׂבִעוֹלָם, אֲשֶׁר אֵי אֶפְשָׁר לְזַכּוֹת לְזֶה רַק עַל-יְדֵי תַקְּףָה
 הַשְׂמִיחָה וְהַחֲדוּדָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ; אֲשֶׁרִי הַמְּשֻׁמַּח וְהַמְּבִדּוּחַ
 אֶת עֲצֻמוֹ תָּמִיד, וְנִכְלָל בְּחַי הַחַיִּים, אֲשֶׁר אֵין לְמַעְלָה
 מִזֶּה; אֲשֶׁרִי לוֹ בְּזֶה וְאֲשֶׁרִי לוֹ בְּבָא!

תָּם וְנִשְׁלָם, שְׂבִיחַ לְאֵל עוֹלָם!

קונטרס

רַב חֶסֶד

יגלה נוראות מעלת העושה חסד עם כל בריה, ודן את כל אחד לכף זכות, ואיך שעל-ידי-זה מעורר את החסד העליון, שישפע על נשמתו אור זיו חיות אלקותו יתברך בהשפעה גדולה, ותתרחב תמיד דעתו.

בנוי ומיסד על-פי דברי

רבנו הקדוש והנורא, אור הגנוז והצפון,

בוצינא קדישא עלאה, אדוננו, מורנו ורבנו

רבי נחמן מברסלב, זכותו יגן עלינו.

ועל-פי דברי תלמידו, מורנו

הגאון הקדוש, אור נפלא, אשר כל רז לא אגיס ליה

רבי נתן מברסלב, זכותו יגן עלינו,

ומשלב בפסוקי תורה, נביאים, פתובים,

ומאמרי חכמינו הקדושים מגמרא

ומדרשים וזהר הקדוש

הובא לדפוס על-ידי

חסידו ברסלב

עיה"ק ירושלים תובכ"א

מוהרא"ש נ"י אָמַר, שְׁמִדַּת הַחֶסֶד הִיא הַמִּדָּה
הַיְקָרָה בְּיִתְרָה שֶׁיְכוּלָה לְהִיּוֹת אֶצְל בַּר
יִשְׂרָאֵל, לְהַרְגִיל אֶת עֲצָמוֹ לַעֲשׂוֹת חֶסֶד עִם
זוּלָתוֹ, שְׁעַל-יַדֵּי-זֶה יִהְיֶה נַעֲשֶׂה צְנוּר
לְהַמְשִׁיךְ דְּרָכּוֹ חֶסְדִּים וְרַחֲמִים רַבִּים, כִּי
בְּאַתְעָרוּתָא דְלִתְתָּא אֲתַעַר דְלַעֲיָלָא, אִם
הָאָדָם מְעוֹרָר אֶת עֲצָמוֹ בְּמִדַּת הַחֶסֶד
וְהַרְחֲמִים, וְעוֹסֵק בְּצַדִּיקָה וְחֶסֶד עִם זוּלָתוֹ,
אֲזִי פּוֹתַח לְעֲצָמוֹ שְׁעָרִים מְלֻמְעָלָה, וְהַקְדוּשׁ-
בְּרוּךְ-הוּא מְמַשִּׁיךְ עָלָיו חֶסֶד וְרַחֲמִים וְזוֹכֵה
לִישׁוּעָה שְׁלֵמָה.

(אמרי מוהרא"ש, חלק ב', סימן תקמט)

קוֹנְטֵרַס

רַב חֶסֶד

א.

צָרִיךְ שְׁתַּרְגִּיל עֲצֻמָּה לְדוֹן אֶת כָּל בְּרִיָּה לְכַף זְכוּת. וְתִסָּבֵל אֶת הַכֹּל, כִּי כָּבֵר אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (בְּרִכּוֹת כ:): שְׂאִין דַּעְתָּם דּוֹמָה זֹו לְזוּ, וְאִין פְּרָצוּפִיָּהֶם דּוֹמִים זֶה לְזֶה, כִּי בְּדַרְךְ כָּלֵל לְכָל אֶחָד נִדְמָה לוֹ שְׁחֻבְרוּ רוּצָה לַעֲשׂוֹת לוֹ רַע, וּמְצִיר בְּדַעְתּוֹ כָּל מִינֵי דְמִיּוֹנוֹת, כְּאֵלוֹ חֻבְרוּ רוּצָה רַק רַעְתּוֹ, וּמִזֶּה בָּא שְׂאִין אָדָם עוֹשֶׂה חֶסֶד עִם חֻבְרוֹ, אֲדַרְבֵּה עוֹד רוֹדֵף אוֹתוֹ וְיוֹרֵד עִמּוֹ לְחַיָּיו, וְכָל זֶה בָּא כְּפִי רְחוּקוֹ מִהֶאֱמַת — שֶׁהוּא הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, כִּי כְּשֶׂאִין אֶמַת אִין חֶסֶד, גַּם אִינוּ יְכוּל לַעֲשׂוֹת עִם בְּנֵי אָדָם (סֵפֶר

הַמְדוּת, אֹת אַמֶּת, סִימָן י"ח), הִינּוּ כְּשֶׁאָדָם רָחוּק מִהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא שֶׁהוּא עֹצֵם הָאֶמֶת, עַל-יְדֵי-זֶה אֵין חֶסֶד, הוּא אֵף פְּעַם לֹא יַעֲשֶׂה חֶסֶד, וְלֹא יוּכַל לַעֲשׂוֹת עִם בְּנֵי אָדָם, הִינּוּ שְׁלֹא יוּכַל לְהִיּוֹת מְעוֹרָב בְּדַעְתּוֹ עִם הַבְּרִיּוֹת, כִּי אָדָם כְּזֶה תָּמִיד מְדַמֶּה בְּדַעְתּוֹ כְּאֵלוֹ רוֹצִים לַעֲשׂוֹת לוֹ רַק רַע כָּל הַיּוֹם, וְכֵאלוֹ שְׂבָנֵי אָדָם שׁוֹנְאִים אוֹתוֹ, וְאֵינָם חֲפִצִּים בּוֹ, וְכֹל זֶה בָּא מִהַדְמִיוֹנוֹת שֶׁנִּכְנְסוּ בְּדַעְתּוֹ. וְעַל-כֵּן הִרְגַּל עֲצֻמָּה לַעֲשׂוֹת תָּמִיד חֶסֶד עִם בְּנֵי אָדָם, וְתַדוּן אֶת אֶחָד לְכַף זְכוּת וְתַשְׁתַּדֵּל לְהַבִּין אֶת כָּל אֶחָד כְּפִי דַעְתּוֹ, וְתַשְׁכִּיל הַיֵּטֵב כִּי שׁוֹם בְּרִיָּה לֹא יְכוּלָה לְהִיטִיב עִמָּךְ אוֹ לְהַרַע לָךְ, כִּי הַכֹּל בְּהַשְׁגַּחַת הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּעֲצֻמוֹ, אֵין אָדָם נוֹגֵעַ בָּמָה שְׂמוּכָן לְחֻבְרוֹ, וְאֵין מַלְכוּת נוֹגַעַת בְּמַלְכוּת חֻבְרָתָהּ, אֶפְלוֹ כְּמֵלֵא נִימָא (יּוֹמָא לַח). וְעַל-כֵּן מַה יַעֲשֶׂה לָךְ אָדָם?! וּבְשִׁבִיל זֶה רָאָה אֶהוּבִי, אַחִי, מַצְדֵּךְ לַעֲשׂוֹת תָּמִיד רַב חֶסֶד עִם כָּל בְּרִיָּה. וְעַל-יְדֵי-זֶה יִמְשַׁךְ עֲלֶיךָ חֶסֶד וְרַחֲמִים מִמְקוֹר הַחֶסֶד הָעֲלִיוֹן.

ב.

צָרִיךְ שְׂתַדַּע אֶהוּבִי, אַחִי הַיָּקָר! כִּי אֵי אֶפְשָׁר

לעבר את זה העולם בשלום, כי אם על-ידי מדת
 החסד שתרגיל עצמך להטות כלפי חסד תמיד, כי
 מראש בריאת העולם היה יסודה רק על חסד, כמו
 שכתוב (תהלים פ"ט): עולם חסד יבנה, עקר בנין
 העולם הוא רק על-ידי מדת החסד, שצריכים לדון
 את כל אחד לכף זכות, ולעשות עמו חסד, ולהשתדל
 להבינו. כי עליך לדעת אשר על כל אחד ואחד עובר
 בזה העולם מה שעובר, לכל אחד יש לו הבציות
 והבלבולים והיסורים שלו, ולכן הוא כל-כף בעצבות
 ובעצבון (נערוויז), ומנח בדכאון פנימי, ועל-כן
 צריכים לדון את כל אחד לכף זכות, כי בדרך כלל
 כשפוגשים איש בזה, חושבים כאלו הוא ברגז ובכעס
 עליך, וכאלו הוא נוטר שנאה ואיבה בלבו עליך.
 ומזה בא, אשר כמים הפנים לפנים, כן לב האדם
 לאדם (משלי כ"ז), שזה לעמת זה יוצאים לריב עמו,
 ומתעצבנים עמו, אבל באמת אתה צריך להתישב
 בדבר, ואתה צריך לדונו לכף זכות, ולהטות עמו
 כלפי חסד, ותראה לו פנים שוחקות, כי רבות סובל
 יסורים ומרירות מצד עצמו, ודעתו נקטנה מאד, ולכן
 הוא כל-כף עצוב ומעצבן ובדכאון פנימי, וכשאתה
 תדונו לכף זכות ותקרבו בכל מיני קרבות, ותרחם

עָלִיו, בְּזֶה תִקְיִים מְצֹוּה רַבָּה, כִּי תִקַּל מִמְּנוּ יִסּוּרָיו
 וְצָרוֹתָיו אֲשֶׁר סוּבַל; וְדַבֵּר זֶה מְאֹד מְאֹד חָשׁוּב אֲצִלוֹ
 יִתְבָּרַךְ — כְּשֶׁמְקִילִים אֶת יִסּוּרֵי זֵלָתוֹ, וּמְנַחֲמִים
 וּמְשַׁמְּחִים אוֹתוֹ.

ג.

אָחִי הַיָּקָר! רְאֵה לְרַחֵם עַל כָּל בֵּר יִשְׂרָאֵל, וְתִדּוֹן
 אוֹתוֹ לְכַף זְכוּת, כִּי אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (שֶׁבַת
 קנ"א:): כָּל הַמְּרַחֵם עַל הַבְּרִיּוֹת, מְרַחֲמִים עָלָיו מִן
 הַשָּׁמַיִם, וּבְזֶה שֶׁתְּרַחֵם עַל כָּל בֵּר יִשְׂרָאֵל וְתִדּוֹן אוֹתוֹ
 לְכַף זְכוּת, בְּזֶה יִרְחַמוּ עָלֶיךָ מִן הַשָּׁמַיִם, וַיְדוּנוּ אוֹתְךָ
 תָּמִיד לְכַף זְכוּת, וְכֵן אָמְרוּ (שֶׁבַת קכ"ז): הֵדֵן אֶת חֲבֵרוֹ
 לְכַף זְכוּת, דְּנִין אוֹתוֹ לְזְכוּת, וּבִפְרָטִיּוֹת מָה אַתָּה יוֹדֵעַ
 מַה שֶׁעוֹבֵר עָלָיו? כִּי בְּזֶה הָעוֹלָם עוֹבֵר עַל כָּל אֶחָד
 מִה שֶׁעוֹבֵר: צָרוֹת, וַיִּסּוּרִים, וּמְרִירוֹת, וְדִינִים קָשִׁים,
 וְכַמְעַט שְׂאִין מִי שֶׁיְהִי נָקִי מִזֶּה, וְאֵת כָּל אֶחָד מְנַסִּים
 בְּנִסְיוֹן אַחֵר, וְעַל-כֵּן כְּשֶׁאַתָּה מוֹצֵא אָדָם עֹצוּב
 וּמְדַבָּא, רְאֵה לְשַׁמַּח אוֹתוֹ, לְחַזְקוֹ וּלְאַמְצוֹ בְּכָל מִינֵי
 דְּבוּרִים שֶׁל חֲזוּקָה, וּתְשַׁמַּח אֶת לְבָבוֹ הַנִּשְׁפָּר, וְאִין
 אַתָּה יְכוֹל לְשַׁעֵר אֶת גְּדֹל הַרְחֻמְנוּת עַל אֵלוֹ בְּנֵי אָדָם

הסובלים מדכאון פנימי, עד שיש בני אדם שהם כל-
 כף שבורים בעצמם שהולכים עם מחשבות לאבד
 עצמם לדעת, רחמנא לצלן, ובזה שפראה להם פנים
 שוחקות ותדון אותם לכף זכות, בזה פשוט תחיה
 אותם, ותצילים ממות לחיים ממש. ורבנו, זכרוננו
 לברכה, הזהירנו על זה מאד מאד — לחזק ולאמץ
 את כל בר ישראל, ולהכניס בו אמונה ובטחון ותקנה
 בחייו, ולא יהיה מיאש כלל, והזהירנו לנסע אפלו
 נסיעות רחוקות אל אחינו בני ישראל, ולדבר על לבם
 לקרבם אליו יתברך, לגלות ולפרסם את למודו הטוב,
 לכל בר ישראל, שלא יתיאש כלל, רק שידע בידיעה
 ברורה ומחלטת, אשר הקדוש ברוך הוא מלא כל
 הארץ כבודו, והוא מלא חסד ורחמים.

ד.

אחי היקר! ראה לחזק ולאמץ את כל בר ישראל
 ותרחם עליו, כי מאחר שחטא, נפל אל חשכות
 ועצבות ודכאון פנימי, כי כל חטא ועון שאדם חוטא,
 חס ושלום, גורם לו פסוי והסתרה — שלא ירגיש
 את אמתת מציאותו יתברך, ואז מרים לו מאד חייו,

והולך עם פנים זועפות, ונדמה לו כאלו אבד ממנו
מנוס ותקנה, וכאלו לעולם כבר לא יצא ממצבו המר,
על-כן מצוה רבה לדבר על לב שבורים — לחזקם
ולאמץם, ולהאיר בהם את אמתת מציאותו יתברך;
וזהו עקר החסד והטוב שיכולים לעשות עם בר
ישראל בזה העולם. ועל-כן ראה לרחם על כל בר
ישראל כי אין לה עוד רחמנות יותר גדולה ממי
שהוא רחוק ממנו יתברך, ואינו יודע ממצוותיו
הקדושות ומתורתו הקדושה, ובזה שתרחם עליו
ותאיר בו דעת האמת של תורה ומצוות ואמונה בו
יתברך, בזה אתה מציל נפש מישראל, כי סוף כל סוף
יהיה ההכרח לצאת מזה העולם, ולא ישאר לאדם רק
אלו המצוות שקיים, ואת למודי התורה שלמד, ואת
דבורי אמונה שדבר, ואת אלו התפלות והברכות
שהתפלל וברך; ועל-כן אשרי מי שמאיר את דעת
האמת באחרים, ודן אותם תמיד לכף זכות, ומרבה
להיטיב עמם, ועושה חסד ואמת אתם, אשר החסד
הזה הוא חסד נצחי, חסד שיש לו קיום כל הימים, כי
אין לה עוד דבר הקיים לנצח כמו מי שעושה טובה
לחברו עבור נשמתו, אשרי המאיר אורו יתברך בכל

בר ישראל!

ה.

צָרִיף שְׁתַּדַּע אֶהוּבִי, אָחִי, שְׂאֵי אֶפְשֶׁר בְּשׁוּם אֶפֶן לִידַע מַה שְּׁקוֹרָה אֶצֶל חֲבֵרוֹ, עַל-כֵּן צָרִיכִים לְדוֹן אוֹתוֹ תָּמִיד לְכַף זְכוּת, כִּי עַל-פִּי רַב כְּשֶׁאֶחָד יוֹצֵא בַּחוּץ, וּפּוֹגֵשׁ אֶת חֲבֵרוֹ וְהֵלָה הוֹלֵךְ עִם פָּנִים זּוֹעֵפוֹת וְאִינוּ מְקַדִּים לָךְ שְׁלוֹם, וְאֶפְלוּ שְׂאֵתָה הַקְּדַמְתָּ לוֹ שְׁלוֹם, הוּא לֹא הִשִּׁיב לָךְ אֲזִי מִי שְׂאִין לוֹ דַּעַת וּמַחוּ מְצַמְצֵם, מָלֵא דְמִיוֹנוֹת, הוּא תַכְף-וּמָיִד מְדַמָּה בְּדַעַתוֹ דְּמִיוֹנוֹת — שְׁבוּדָאֵי חֲבֵרוֹ כּוֹעֵס עָלָיו וְשׁוֹנֵא אוֹתוֹ, וְהִרְאָהּ — שְׁהִרְאָה לִי פָּנִים זּוֹעֵפוֹת. וְכֵן לֹא הִשִּׁיב לִי שְׁלוֹם, וּמָזָה נִתְרַקַּם בְּלִבְךָ כָּל מִינֵי מַחֲשָׁבוֹת שֶׁל הֶבֶל, עַד שְׂאֵתָה נִכְנַס בְּשִׁנְאָה וְכַעַס, וַיּוֹצֵא לְרִיב עִמוֹ, וְהֵלָה אִינוּ יוֹדַע מָה אֵתָה רוֹצֵה מִמֶּנּוּ וְלֹא מִסְפִּיק לוֹ מְצֻרוֹתָיו עוֹד אֵתָה בָּא לְשַׁפֵּף עָלָיו שׁוֹפְכִין וּבּוֹז, חֲרוּפִין וְגִדּוּפִין. מָה אוֹמֵר לָךְ אֶהוּבִי, אָחִי, אֵין אֵתָה יְכוֹל לְתַאֵר אֵיךְ שְׁצָרִיכִין לְדוֹן אֵת כָּל בְּרִיָּה לְכַף זְכוּת תָּמִיד, כִּי מָה אֵתָה יוֹדַע מַה שְּׁעוֹבֵר עָלָיו: מְרִירוֹת, צַעַר, וְעָנִי, יְסוּרִים קָשִׁים, וּבְשִׁבִּיל זֶה הוּא הוֹלֵךְ עִם פָּנִים זּוֹעֵפוֹת, וּכּוּדָאֵי בְּשַׁעָה שְׁפָגַשׁ אוֹתָךְ בְּדַרְךָ צָרִיף שְׁתַּדַּע שְׂאֶפְלוּ לֹא רָאָה אוֹתָךְ מְרַב בְּלִבּוֹל דַּעַתוֹ

וּמְרִירוֹת לְכָבוֹ, כִּי הוּא הוֹלֵךְ עִם מַחְשָׁבוֹת מְעַרְבָּבוֹת
 וְלֵב שָׁבוּר וְנִמְאָס, וְאַתָּה כָּבֹד מְדַמָּה עָלָיו דְּמִיוֹנוֹת
 כְּאֵלוֹ הוּא שׁוֹנֵאָף, וְאִינוּ מְשִׁיב לָךְ שְׁלוֹם. עַל-כֵּן
 אֶהוּבִי, אָחִי, רְאֵה לְדוֹן אֶת כָּל בַּר יִשְׂרָאֵל לְכַף זְכוּת,
 וְתַמִּיד תִּשְׁתַּדֵּל רַק לְחַפֵּשׂ אִיזוֹ נִקְדָּה טוֹבָה, וְאִיזָה צַד
 זְכוּת עָלָיו, וְתִרְחַם עָלָיו וְאַתָּה תִּקְדִּים בְּשָׁלוֹם כָּל
 אָדָם, וְתַחֲיֶיךָ לְכָל בְּרִיָּה וְתִשְׁתַּדֵּל לְרַחֵם עָלָיו, וְלִהְקַל
 יְסוּרָיו וּמְכַאוּכָיו וּתְדַבֵּר אֵלָיו אִיזָה דְבוּר טוֹב, אִיזָה
 דְבוּר שֶׁל הַתְּחִזְקוֹת, וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (בִּיצָה
 ל"ב:) כָּל הַמְּרַחֵם עַל הַבְּרִיּוֹת, בְּיָדוּעַ שֶׁהוּא מְזַרְעוֹ
 שֶׁל אַבְרָהָם אָבִינוּ וְכָל מִי שֶׁאִינוּ מְרַחֵם עַל הַבְּרִיּוֹת,
 בְּיָדוּעַ שֶׁאִינוּ מְזַרְעוֹ שֶׁל אַבְרָהָם אָבִינוּ, כִּי אַבְרָהָם
 אָבִינוּ הָיָה אִישׁ הַחֶסֶד, וְתַמִּיד יֵצֵא לַחוּץ, וְחַפֵּשׂ אַחֲרֵי
 אוֹרְחִים, אֲנָשִׁים שְׁבוּרִים, וְהַכְּנִיסָם בְּבֵיתוֹ, וְהֶאֱכִילָם,
 וְהִשְׁקָה אוֹתָם, וְהִלְבִּישָׁם, וְלָמַד עִמָּהֶם דֶּרֶךְ הַקְּדוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא, וְרַחֵם עַל כָּלֶם; וְעַל-כֵּן אֶהוּבִי, אָחִי, אֲחִז
 בְּמַדְתּוֹ שֶׁל אַבְרָהָם אָבִינוּ, וְרְאֵה לְהַטּוֹת תַּמִּיד כְּלָפֵי
 חֶסֶד, וְיִתְגַּלֶּה לְכָלֶם רַק אֶת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, שֶׁיִּדְעוּ
 שֶׁאֵין לָהֶם רַק הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְרַק הוּא יְכוּל לַעְזוֹר,
 וְתַחֲזֹק אוֹתָם בְּכָל מִיַּי חֲזוּקִים שְׁבַע עוֹלָם, וְזוֹ הַמְצָוָה

הכי גדולה בחיים — להיות רודף חסד ומטה כלפי
חסד.

ו.

אחי היקר! ראה להוציא מלבך כל המרירות
שיש לך על חברך, ראה לדונו לכף זכות ולך עמו
בדרך של חסד ורחמים, למה לא תרחם עליו? ומה
שנדמה לך שהוא עושה לך רעה, מי יודע אם באמת
פונתו לצער אותך? אפשר לפי תמו הוא הולך,
ואינו מתכוון כלל לעשות לך שום רע, מה אתה יודע
באיזה מצב הוא נמצא עכשו, ומה שעובר עליו?
הוא שבור כחרס הנשבר מצרות נפשו, ועל-כן הוא
הולך כל-כף עצוב ומדכא, ולכן ראה לדונו לכף
זכות, תראה לו אתה פנים שוחקות, ותלך עמו רק
במדת החסד והרחמים, וכשיראו בשמים איך שאתה
הולך עם כל אחד במדת הרחמים ילכו עמך ברחמים,
וכמו שאתה דן את כל אחד לכף זכות, ידונו אותך,
תמיד מן השמים לכף זכות.

ז.

אחי היקר! ראה להרגיל עצמך תמיד רק להטות כלפי חסד, ותהיה כל-כך דבוק בחסד, עד שלא ימצא בך שום דין או איזה פעם וקפידות על זלתך ודבר זה ירגיל אותך להיות כלי מכשר לקבל בו השראת השכינה, כי עליך לדעת, אשר אורו יתברך כל-כך גדול, שצריכים להכין לו כלי גדול עד מאד, וכפי רבוי האור והחיות והדבקות שאתה רוצה לזכות אליה, כמובן אתה צריך להכין כלי יותר גדול לקבל ממנו יתברך: ועקר הכלי הוא חסד — שתהיה תמיד מטה כלפי חסד, ותדון את כל בריה לכף זכות, כי המרגיל עצמו לילך בדרך של למוד זכות וחסד, נתרחב לו המחין, וזוכה להשיג אורו יתברך בגלוי רב ונפלא; אשרי לו! ולהפוך, מי שהולך תמיד בכעס וקפידות, ותמיד דן את כלם לכף חוב, נצטמצם מחו ודעתו, ואי אפשר לו להשיג שום השגה רוחנית, והמתוק נהפך לו למר, והאור נהפך לו לחשך, ומרים לו החיים, וחושף לו מזלו, עד שנופל בעצבות ודכאון פנימי עמק מאד מאד, שזה מחלת השגעון רחמנא לצלן.

ח.

אחי היקר! עליך לדעת כי דרך זה — לדון את כלם לכף חוב ולהסתכל על חברו בעין רעה, עין של קנאה ושנאה, כל זה נמשך מרוח שטות ושגעון שנכנסה בו, כי המרירות הנכנסת בפנימיות הלב, היא היא הרוח שטות והשגעון שנדבקה באדם, ובפרטיות מי שחטא, קשה וכבד להוציאה מלבו, ותדע שרבים ככלם כל אלו שנשתגעו, רחמנא לצלן, ונתבלבל דעתם ושכלם, הכל נמשך מזה שלא השתדלו לדון את כל אחד לכף זכות, ולא הסתכלו על חבריהם בעין טובה, עין של חמלה, עין של רחמים, עין של חסד, רק ההפוך מזה, ועל-כן נשתגעו, כי השגעון נמשך רק מחמת העצבון והדכאון והמרירות שבלבו, וכן להפוך, זה עקר השגעון, כשהוא איש רע בלב מעקם, מלא עצבון ודכאון ומרור, והכל נמשך רק על-ידי שאינו מרגיל עצמו לילך במדת החסד והרחמים — לדון את כל אחד לכף זכות, ולהשתדל להבין גם את חברו, ויראה לחבר עצמו עם חבריו, על-כן ראה להפך ולשבר את מדת הרעה, ותדון את כל בריה לכף זכות, ותסתכל על כלם בעין טובה, ואז

תְּחִיָּה חַיִּים טוֹבִים וְנִעְיָמִים, וְתִהְיֶה תָּמִיד שְׂמֵחַ.

ט.

אָחִי הַיָּקָר! עָלֶיךָ לְדַעַת כִּי לְזִכּוֹת לְאַמוֹנָה בְּרוּרָה
וּמְזַכֶּכֶת עַד הַשְּׂגַת רוּחַ הַקֹּדֶשׁ בְּרוּר הַמְדַמָּה, הַשְּׂגַת
הַנְּבוּאָה, אִי אֶפְשָׁר לְזִכּוֹת כִּי אִם כְּשִׁמְרָגִיל עֲצֻמוֹ
לַעֲשׂוֹת חֶסֶד עִם בְּנֵי אָדָם, וְדָן אֶת כָּל אֶחָד לְכַף זְכוּת,
וּכְעֵין שְׂאֵמְרָה חֲנָה לְעֹלֵי הַכֹּהֵן: לֹא אֵיכָּא שְׂכִינָה
וְרוּחַ הַקֹּדֶשׁ גִּבּוֹר שֶׁדִּנְתָּנִי לְכַף זְכוּת (בְּרָכוֹת לֵא:) כִּי זֶה
אִי אֶפְשָׁר בְּשׁוּם אִפְּן, וְזֶה הַשַּׁעַר לְהַכְּנִס אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ,
הֵינּוּ לְהִיּוֹת רָגִיל לְדוֹן אֶת כָּל אֶחָד לְכַף זְכוּת,
וּלְהַסְתַּכֵּל עָלָיו בְּעֵין טוֹבָה, עֵין שֶׁל חֶמְלָה, וּלְרַחֵם
עָלָיו וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (יְרוּשָׁלַיִם, בְּרָכוֹת, פָּרָק ה',
הַלְכָה ג'): כִּמָּה דָּאֵנָּה רַחֲמָנָא בְּשָׂמַיִם כְּךָ תְּהִיֵּן
רַחֲמֵינִין בְּאַרְעָא, כִּי הָאָדָם מִמְּשִׁיךְ עָלָיו מְלַמְעָלָה
אוֹתָהּ הַמְּדָה שְׂאוּחַז לְמַטָּה, וְעַל-כֵּן מִי שְׂאוּחַז בְּמִדַּת
הַחֶסֶד יִמְשִׁיךְ עָלָיו חֶסֶד גָּדוֹל מֵהַשָּׁמַיִם, וְאָמְרוּ
חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (פְּסִיקְתָּא רַבְתִּי) סִימָן זֶה יְהֵא בְּיָדְךָ:
כָּל זְמַן שְׂאֵתָה מְרַחֵם עַל חֲבֵרְךָ, הַמְּקוֹם מְרַחֵם עָלֶיךָ,
וְזָכַר כָּלֵל זֶה כִּי תַצְטַרֵּךְ אֶת זֶה תָּמִיד, כִּי כְּמוֹ שְׂאֵתָה

תְּתַנְהַג עִם אַחֲרִים, כִּי יִתְנַהֲגוּ עִמָּךָ בְּשָׂמִים, עַד
שֶׁתִּזְכֶּה לְאַמוּנָה בְּרוּרָה וְרוּחַ הַקִּדְּשׁ.

י.

אָחִי הַיָּקָר! רְאֵה לְהַרְגִיל עֲצֻמָּךְ לַיְלֶךְ בְּמַדְתּוֹ שֶׁל
הַקִּדּוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, כְּמֵאֲמָרָם, זְכוּרָנָם לְבִרְכָה (שֶׁבַת
קל"ג:): הַיְי דוֹמָה לוֹ, מָה הוּא חֲנוּן וְרַחוּם, אָף אַתָּה
הָיָה חֲנוּן וְרַחוּם, וְתָמִיד כְּשָׂבָא עֲלֶיךָ, אֵיזָה כַּעַס
וְקַפְיוֹת עַל מַשְׁהוֹ תַּהֲפֹכוּ תַכְף וּמִיָּד לְחֶסֶד וְלִרְחֻמִּים,
בְּרִגְזוֹ — רַחֵם תִּזְכֹּר — בְּתוֹךְ הַרְגֵז שְׁלֶךְ תִּזְכֹּר תַכְף
וּמִיָּד מֵדַת הַרְחֻמְנוּת וְהַחֶסֶד וְתַעֲשֶׂה עִמּוֹ חֶסֶד, וְעַל-
יְדֵיזָה תִזְכֶּה לְהַפְּךָ בְּשָׂמִים מֵדַת הַדִּין וְהַגְּבוּרָה אֶל
מֵדַת הַחֶסֶד וְהַרְחֻמִּים, וַיִּשְׁפַּע עֲלֶיךָ שִׁפְעַת נִפְלְאוֹ;
וּבְלִבְד אֶהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר! שְׂיִהְיֶה בְּלִב אֲמֶת, וְנִפְשׁ
חֲפִצָּה — לַעֲשׂוֹת בְּאֲמֶת טוֹב וְחֶסֶד עִם כָּל בְּרִיָּה
שֶׁבְּעוֹלָם.

יא.

אָחִי הַיָּקָר! עֲלֶיךָ לְדַעַת כִּי מֵדַת הַחֶסֶד וְהַרְחֻמִּים
הוּא מֵדַתְּם שֶׁל יִשְׂרָאֵל, כִּי יִשְׂרָאֵל רַחֲמָנִים בְּנֵי

רחמנים הם, ועל-כן אם אתה תרחם על כל בר ישראל, בידוע שאתה מזרע ישראל, ואם תהיה בך מידת אכזריות מי יודע אם אינך בא מזרע אמות העולם; על-כן ראה לשמר מאד מאד במידת החסד והרחמים, לעשות עם כל ברירה חסד וטוב ותרחם על כל ברירה, ועל-ידי-זה תתגלה אצלך נקודת יהדותך, ואין בעוד דבר שנתגלית נקודת היהדות כמו האוחז במידת החסד והרחמים — לעשות חסד ולרחם על כל ברירה וברירה, אשר דבר זה מאד חשוב ויקר אצלו יתברך, כמו שאמרו חכמינו הקדושים (הובא בילקוט הושע, רמז תקכ"ב): אמר הקדוש ברוך הוא, חביב עלי חסד שאתם גומלים זה עם זה מכל הזבח שזבח שלמה לפני, עין שם.

יב.

אהובי אחי! ראה להשתדל להבין את חברך תמיד, ותשתתף בצעריו הקשה והכבד, ואפלו שנדמים בעיניך כל צרותיו כשחוק, אל תקל בזה כלל, מאחר שעליו עוברת בעיה וצרה זו, יהיה בעיניך כמו בעיה וצרה הכי גדולה, ואף שהוא כלום, אף מאחר שהוא

שבור ומבְּהֵל ומצטער מזה, ראה לתת לו תְּשׁוּמַת לֵב, ותן לו חיוֹף ודבור של חזוק ועידוד, כי אינך יודע אל מה יכולים להביאו צרותיו ובְּעִיּוֹתָיו וכו', עד כדי יאוש גמור, ויאבד עצמו לדעת וכו'. ועל-כֵּן ראה להסביר לו תמיד פְּנִיָּה, ותן לו חיוֹף, והקדוש ברוך הוא יִשְׁלַם לך חֲזָרָה אֶת הַחֶסֶד שְׁאַתָּה עוֹשֶׂה עִם אֲחֵרִים, ואין עוד חסד יותר גדול מחסד זה שְׁעוֹשִׂים עִם בְּנֵי אָדָם שְׁבוּרִים, ושומעים את צרותיהם, ונותנים להם תְּשׁוּמַת לֵב.

יג.

אחי היקר! ראה לעשות כל מיני פְּעֻלוֹת שְׁבַעְוֹלָם לדון את כָּלֵם לְכַף זְכוּת, ועליך לידע שְׁבַעְוֹדָה זו עולה על כל העבודות, כי טבע האדם לדון את כל אחד לְכַף חוֹב, ולהסתפל עליו בְּעֵין רָעָה, ועל-כֵּן כְּשִׁזְזוּכָה לְהַפִּיךְ אֶת טְבַעוֹ הָרַע, ולהסתפל תמיד רק בְּעֵין טוֹבָה על כל בְּרִיָּה, עבודה זו היא מֵאֵד חֲשׂוּבָה לְמַעַלָּה, כי הקדוש ברוך הוא חפץ חסד הוא, ואם ברא את האדם בְּוֵדָאֵי מְקַבֵּל מִמֶּנּוּ אֵינָה שְׁעִשׂוּעַ וְתַעֲנוּג, כי אם לא, אֲזִי לֹא הָיָה בּוֹרְאוֹ; ועל-

בן ראה לחפש אחרי תענוגו ושעשועו יתברך, הינו לדון את כל אחד לכף זכות ולהסתכל עליו בעין של רחמים ועין של חמלה, ובזה תוציא מהכח אל הפעל רצונו יתברך, שהיה לו בכריאת האדם הזה.

יד.

אהובי, אחי! ראה לגרש ממך את כל הרוח שטות שנכנס בך מרב עוונותיך המסית אותך לשנא את חברך, אשר דבר זה הוא מדה מגנה מאד מאד, וגורם לרעות רבות, כי השנאה ששונאים את חברו זה בא מקטנות המחין, וצמצום הדעת, ומעקם את הלב והמח ומבלבלו מאד, ועל-כן ראה לעשות כל מיני פעולות שבעולם לדון את כל בר ישראל לכף זכות, ותשתדל לאהב את כל בר ישראל אשר דבר זה יכניס בך הרחבת הדעת וגדלות המחין, ויחכמינו הקדושים, אמרו (תנא דבי אליהו רבה, פירק כ"ו): בך אמר להם הקדוש ברוך הוא לישראל, מה אני מבקש מכם, אלא שתהיו אוהבים זה את זה, ומכבדים זה

את זה, עיין שם. נמצא באם תקיים זאת, אתה מוציא
מכח אל הפעל רצונו יתברך.

טו.

אחי היקר! ראה להיות סבלן תמיד נגד חברך
ותגמל עמו חסד, ותרחם עליו, כי אמרו חכמינו
הקדושים (יבמות עט.): שלשה סמנים יש באמה זו:
רחמנים, בישנים, וגומלי חסדים, ובאמת שלשתם
תלויים זה בזה — כפי שאדם זוכה להיות רחמן לכל
אזי זוכה למדת הבושה — שיתבייש לצער את חברו,
כי תמיד יחשב: הלא לא רציתי שיעשו לי דבר רע
ורשעות כזו, חס ושלוש, ועל-ידי-זה יהיה גומל חסד
עם הכל. וחכמינו הקדושים אמרו (ירושלמי, פאה, פרק
א'): תאריכו ימים — זה גמילות חסד, כי כשאחד
עושה תמיד רק חסד, ומשתדל לעזור להשני, זה
בעצמו יעזרו להגיע אל מדת אריכות ימים, כי כל
יום יהיה אצלו ארוך ביותר, כי טבע האדם, אשר יש
לו צרות עין, ואינו עושה חסד — היום שלו קצר
מאד, כי מחו מצמצם ומלא דינים, אבל המרגיל

רחצ

רב חסד

עצמו לעשות עם כל בריה רק חסד, ומטיב עם כל
בריה, ודן אותה לפי זכות, על-ידי-זה זוכה לאריכות
ימים, ולהרחבת הדעת, כי כפי שאדם מתנהג עם
אחרים פן מתנהגים עמו מלמעלה, במדה שאדם
מודד, מודדים לו.

תם ונשלם, שבח לאל עולם!

קונטרס

אל תדאג

יעורר ויחזק את האדם, איך שצריך להרחיק ממנו את
הדאגות, כי זה יכלה לו את בריאותו, ויפילו לבאר שחת,
ואיך שהדאגות אינן מביאות את האדם אל שום מקום, רק
אל סף היאוש.

בנוי ומיסד על-פי דברי

רבנו הקדוש והנורא, אור הגנוז והצפון,

בוצינא קדישא עלאה, אדוננו, מורנו ורבנו

רבי נחמן מברסלב, זכותו יגן עלינו.

ועל-פי דברי תלמידו, מורנו

הגאון הקדוש, אור נפלא, אשר כל רז לא אנים ליה

רבי נתן מברסלב, זכותו יגן עלינו,

ומשלב בפסוקי תורה, נביאים, פתובים ומאמרי חכמינו

הקדושים מגמרא ומדרשים וזהר הקדוש

הובא לדפוס על-ידי

חסידי ברסלב

עיה"ק ירושלים תובכ"א

מוֹהֲרָא"ש נ"י אָמַר, שְׁפַל בַּר יִשְׂרָאֵל צָרִיךְ
לְהַרְגִיל אֶת עֲצֻמוֹ לֹא לְדַאֵג כָּלֵל, כִּי הַדְּאָגוֹת
הוֹרְסוֹת אֶת הָאָדָם בֵּין בְּגִשְׁמִיּוֹת וּבֵין
בְּרוּחָנִיּוֹת, כִּי הַדְּאָגוֹת שֶׁל הָאָדָם מַחְלִישׁוֹת
אֶת עֲצָבָיו וְאֶת כַּחוֹ, וְהוּא תָּמִיד שָׂרוּי
בְּפִחָדִים — מַה יִּהְיֶה וְאִיךָ יִהְיֶה, וְעַל-כֵּן
צָרִיךְ לְהַרְגִיל אֶת עֲצֻמוֹ לֹא לְדַאֵג כָּלֵל, וְרַק
לְשֵׁים מִבְּטָחוֹ בּוֹ יִתְבַּרֵךְ, וְאִזּוֹ טוֹב לוֹ כָּל
הַחַיִּים.

(אמרי מוהרא"ש, חלק ב', סימן תקנ)

קונטרס

אל תדאג

.א

אחי היקר! עליך לדעת, כי הדאגה מכלה את האדם לגמרי, ולא תביאו אל שום מקום, רק אל סף היאוש, ועל-כן ראה לעשות כל מיני פעולות שבעולם לשמח עצמך, ולברח מכל מיני דאגות המכלות את בריאותך, כמו שאמרו חכמינו הקדושים (סנהדרין ק:): אל תכניס בעצמך את הדאגה, כי הרבה אנשים גבורים הרגה הדאגה, ותשתדל בכל מיני אפנים לבוא אל שמחה אמיתית, ועקר העצה לזה הוא

שְׁתַּרְגִּיל אֶת עֲצֻמָּךְ לְדַבֵּר רַק עִמוּ יִתְבַּרְךָ, אֲשֶׁר מְלֵא
 כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ, וַתִּסְפֹּר לְפָנָיו יִתְבַּרְךָ אֶת כָּל אֲשֶׁר
 עִם לְבָבְךָ, וְכָל מֵה שֶׁמַּעִיק לְךָ. עָלֶיךָ לְזַכֵּר, כִּי אֵין מִי
 שְׂיִבִין אוֹתְךָ רַק הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּעֲצָמוֹ, וְעַל-כֵּן
 מִדּוּעַ תְּרוּץ אַחֲרַי בְּנֵי אָדָם, שֶׁעוֹד יִשְׁבְּרוּ אוֹתְךָ. רְאֵה
 יוֹתֵר טוֹב לְבָרַח אֵלָיו יִתְבַּרְךָ, וַתְּדַבֵּר עִמוּ בְּלִשׁוֹן
 שְׂאֵתָה רְגִיל בָּהּ, וְאֶת כָּל הַדְּאָגוֹת שְׁלֶךְ תּוֹצִיא מִלְּבָבְךָ
 אֶל תּוֹךְ פִּיךָ, וּמִפִּיךָ אֵלָיו יִתְבַּרְךָ, וְאִזּוּ יִקַּל עָלֶיךָ,
 וַתַּרְגִּישׁ עֲצֻמָּךְ אָדָם אַחַר לְגַמְרֵי.

ב

אֲחֵי הַיְקָר! לָמָּה לְךָ לְדַאֵג עַל עוֹלָם שְׂאִינוֹ שְׁלֶךְ,
 הֲלֹא בֵּין כָּךְ יַעֲבֹר לְךָ הַיּוֹם, בֵּין אִם תְּדַאֵג, וּבֵין שְׁלֹא
 תְּדַאֵג, וְעַל-כֵּן רְאֵה לְחַטֵּף בְּזֶה הַיּוֹם דִּיקָא אֵיזָה
 שְׂמִיחָה וְרִקּוּד — שֶׁתִּשְׂמַח וַתִּרְקֹד, וְכֵן תִּשְׂמַח אֶת כָּל
 מִשְׁפַּחְתְּךָ, וְכָל שְׂכֵנֶיךָ, וַתְּדַבֵּר עִמָּהֶם בְּצוּרָה יָפָה עַד
 מָאֵד, הֲלֹא עִם הַדְּאָגוֹת שְׁלֶךְ לֹא תִפְעַל כְּלוּם, רַק
 תִּהְרַס אֶת הַחַיִּים שְׁלֶךְ, וְכֵן תִּהְרַס אֶת חַיֵּי זְלָתְךָ, וְעַל-
 כֵּן רְאֵה לְזָרֵק מִמֶּךָ עֲכָשׁוּ כָּל מִינֵי דְאָגוֹת, וְאֵל תְּדַאֵג
 כְּלָל, וְאִזּוּ תִתְעַנֵּג בְּעֵנֵג זִיו וְשִׂמְחַת הַחַיִּים. וְאֵל כָּל זֶה

תזכה דיקא כְּשִׁתְּכֵנִים עֲצֵמְךָ בְּתוֹךְ הָאֲמוּנָה הַקְּדוּשָׁה —
 לְהֵאֱמִין בְּאֱלֹקִים חַיִּים, וְתִדַּע כִּי אֵין הָעוֹלָם
 הַפְּקָר, חֵס וְשְׁלוֹם, רַק יֵשׁ מְנַהֵיג — מִי שֶׁמְנַהֵיג אֶת
 הָעוֹלָם בְּהַשְׁגָּחָה פְּרִטִי פְּרִטִית, וְכָל הַדְּאָגוֹת שֶׁבָּאוֹת
 עֲלֶיךָ הֵם רַק מַחֲמַת הַכְּפִירוֹת וְהָאֲפִיקוֹרְסוֹת שֶׁנִּכְנָסוּ
 בְּךָ, מַחֲמַת רַבּוּי עֲוֹנוֹתֶיךָ וְחֲטָאֶיךָ, מֵה שֶׁאֵין כֵּן בְּאֵם
 תִּזְכֶּה לָשׁוּב בְּתִשׁוּבָה אֲמִתִּית אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְתִמְשָׁךְ
 בְּעֲצֵמְךָ אֶת הָאֲמוּנָה הַקְּדוּשָׁה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְתִרְגִּישׁוּ
 עֲלֶיךָ, אֲזוּ מִמִּילָא תִזְרַק וְתִרְחִיק מִמֶּךָ כָּל מִינֵי דְאָגוֹת,
 וְתִתְעַנֵּג בְּזִיו שְׂכִינַת עֲזוֹ יִתְבָּרַךְ.

ג.

אָחִי הַיְקָר! מַה וְלָמָּה לָךְ לְדַאֵג כָּל-כֶּף? הֲלֹא
 מִמִּילָא לֹא יַעֲזְרוּ לָךְ הַדְּאָגוֹת לְהַגִּיעַ אֶל מְחוּז חִפְצֶךָ.
 אֲדַרְבֶּה עוֹד תִּתְרַחַק מִמָּה שֶׁאַתָּה חֹפֵץ, כִּי הַדְּאָגָה
 מִכְּנֻסַת יָאוֹשׁ וְהַתְּרַשְׁלוּת בְּאָדָם, עַד שֶׁעוֹזֵב אֶת עֲצֵמוֹ
 לְגַמְרִי, וְאֲזוּ מְאוּמָה לֹא יִשָּׂא בְּעַמְלוֹ; וְעַל-כֵּן רָאֵה,
 אֲהוּבִי, אָחִי הַיְקָר, לְהִכְנִיס בְּךָ רַק אֶת הָאֲמוּנָה
 הַקְּדוּשָׁה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְתִדַּע כִּי רַבִּים רַחֲמָיו, וְהַשְׁלֵךְ
 עֲלָיו יְהִבֶךָ, וְהוּא בּוֹדְאֵי לֹא יַעֲזֹב אוֹתָךְ, אִם לֹא

תתיאש עצמך מלדבר עמו יתברך בלשון שאַתָּה רגיל
 בה, כי בזה שתהיה רגיל לדבר עמו יתברך, יכנס בך
 בטחון חזק ואמונה ברורה, עד שתראה כי אין מה
 לדאג, הלא אנו ממילא נמצאים בידו יתברך פחמֶר
 ביד היוצר, ברצותו מאריך וברצותו מקצר, ועל־כן
 טוב לך יותר לבטח בו יתברך, ולהיות רגיל להתחבא
 רק אצלו יתברך וזה יבטל ממך את כל הדאגות.

ד.

אחי היקר! עליך לדעת, כי הדאגות שהאדם
 דואג מיום לחברו, ואפלו משעה לשעה הורסות את
 העצבים שלו (שקורין זיינע נערוויין), וגם מכניסות
 בהאדם יאוש ודפאון ועצבון פנימי ונכנס במתח
 חזק, ועל־כן מדוע לך לדאג על עולם שאינו שלך,
 מה אתה יודע של מי המחר, ואולי לא יבוא לגמרי,
 הרגל עצמך לחשב תמיד רק ממנו יתברך, ובטח רק
 בו יתברך, כי רק הוא יכול לעזור לך, ובלי רשותו
 יתברך אף ברִיָּה אינה יכולה להזיק לך כלל.
 וכשתכניס בדעתך תמיד אמתת מציאותו יתברך,
 ותדע אשר אין בלעדיו יתברך כלל, ותדבר עמו

יתברך בלשון שאתה רגיל בה, אז תראה שאין מה לדאג, כי הדאגה בלב טפשים ומחסרי אמונה, והבטחון בלב חכמים המאמינים בו יתברך בשלמות; אשרי המאמין ובוטח, ואינו דואג.

ה.

אחי היקר! כבר אמר החכם: הדאגה העצורה בלב, ממהרת את הזקנה, ועל-כן מדוע אתה דואג והורס את בריאות גופך, והורס את עצביך, כי הדאגה לא תביא אותך אל שום דבר, רק אל כליון, רחמנא לצלן, ועל-כן ראה להרגיל עצמך לבטח רק בו יתברך, אשר בודאי לא יעזב אותך, וכמו שעזר לך עד עכשו, כמו-כן יעזר לך כל ימי חייה. זכר, זכר! באיזה צרות ויסורים כבר היית, והוציא אותך הקדוש ברוך הוא משם, ועל-כן ראה לבטח בו יתברך, שגם עכשו יוציא אותך מכל מרירותך, ואף שעתה אתה מאד שבור, ונדמה לך כאלו אפסה תקוה, חס ושלום. גם על זה ראוי לך להזכיר עצמך איך שבעת צרותיך, הדאגות לא עזרו לך כלל, רק מררו יותר את חייך, והכניסו בך יותר מתח ופחדים

שֶׁל הֶבֶל; וְעַל-כֵּן רָאָה לְזֶרֶק מִמֶּךָ הַדְּאָגוֹת, וּבִטַח בּוֹ יִתְבַרֵךְ, כִּי בְּיָדָי לֹא יַעֲזֹב אוֹתְךָ, אֲפִלּוּ שְׂאֵתָה כְּמוֹ שְׂאֵתָה, עֲלִיךָ לְדַעַת, כִּי הוּא יִתְבַרֵךְ אָב הַרְחֻמָּן, וְאִם מוֹסֵר אֶת עֲצָמוֹ לְגַמְרֵי אֱלֹוֵי יִתְבַרֵךְ, וּמְדַבֵּר עִמוֹ יִתְבַרֵךְ בְּלִשׁוֹן שְׂרָגִיל בָּהּ, וּמְסַפֵּר לוֹ יִתְבַרֵךְ אֶת כָּל לְבוֹ וְכָל מַה שְּׁעוֹבֵר עָלָיו בְּפָרְטֵי פָרְטִיּוֹת, כַּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ עִם רֵעֵהוּ, אִזּוֹ בְּיָדָי לֹא עוֹזֵב אוֹתוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְעַל-כֵּן רָאָה רַק לְבָרַח אֱלֹוֵי יִתְבַרֵךְ, וְאֵל תְּדַאֵג כָּלֵל, וְאִזּוֹ תִרְאֶה נִפְלְאוֹת.

ו.

אָחִי הַיְקָר! עֲלִיךָ לְדַעַת, כִּי הַדְּאָגָה מְבִיאָה אֶת הָאָדָם לְעֲנִיּוֹת וּלְקִטְנוֹת הַדַּעַת, וְכַמְעַט שְׂאִין אָדָם שְׂלֵא יִפֹּל בְּכַשְׁלוֹנוֹת בְּחַיָּו — אִם הוּא דוֹאֵג עַל מַצְבוֹ, כִּי כָּל אֱלוֹ שְׂמַצְלִיחִים בְּחַיֵּיהֶם זֶה בָּא לָהֶם רַק מֵרַב בְּטַחֲוֹן בּוֹ יִתְבַרֵךְ, וּבְטַחֲוֹן עֲצָמֵי, וְאִינֶם דוֹאֲגִים כָּלֵל עַל הָעֲתִיד, וְעֲלִיךָ לִידַע, כִּי הַדְּאָגָה עַל הָעֲתִיד הִיא אֲוֵלֶת, כִּי מִי יוֹדֵעַ אִם יֵשׁ לָךְ עֲתִיד, וְכַמָּה בְּנֵי אָדָם הֵלְכוּ לִשְׁן וְלֹא קָמוּ, וְכַמָּה בְּנֵי אָדָם חָשְׁבוּ וְדַאֲגוּ מִחֲשָׁבוֹת וְדַאֲגוֹת עַל אִיזָה עֲנִיָּן מְסִיָּם, וּלְבִסוּף

שְׁנֵה הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת כָּל הַתְּכָנִיּוֹת שֶׁלָּהֶם וּבָאָה לָהֶם יְשׁוּעָה כְּזוֹ, שֶׁלֹּא תֵאָרוּ לְעֲצָמָם, וְכֵן בָּאָה הַיְשׁוּעָה מִמָּקוֹם כָּזֶה, שֶׁלֹּא חָשְׁבוּ עֲלָיו; וְעַל-כֵּן מֵה לָּךְ לְדָאג וּלְחָשׁב, יוֹתֵר טוֹב לָךְ לִבְטַח בּוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְתִכְנִיִּים בְּעֲצָמְךָ אֲמוּנָה חֲזָקָה בְּךָ — שֵׁישׁ בִּיכֻלְתְּךָ לְהִצְלִיחַ בְּכָל מָה שֶׁרַק תִּקַּח בְּיָדְךָ — בְּעֲזָרְתוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְאִז תֵּרְאֶה אֵיךְ שֶׁתִּצְלִיחַ, כִּי עָקֵר הַצְּלַחַת הָאָדָם תְּלוּי רַק כְּפִי שֶׁמְרַחֵק מִמֶּנּוּ אֶת הַמַּחֲשָׁבוֹת הַטּוֹרְדוֹת וְהַדָּאגוֹת שֶׁל חָנָם.

ז.

צְרִיךְ שֶׁתִּדַע, אֲהוּבִי, אַחֵי הַיְקָר, כִּי עַל-פִּי רַב הַדָּאגוֹת שֶׁל הָאָדָם, הוּא בְּעֲצָמוֹ מוֹשֵׁף אוֹתָן עַל עֲצָמוֹ, כִּי אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים (מִדְּרַשׁ קֵהֶלֶת פָּרָק א', סִימָן ל"ד): מִי שֵׁישׁ לוֹ מְנָה, רוּצָה מְאֹתִים עַל-פִּי רַב, הָאָדָם יֵשׁ לוֹ מִשְׁכּוֹרֶת דֵּי דָלָה, וְהוּא מְאֹשֵׁר בְּזֶה וְחֵי חַיָּו בְּנַעֲיָמִים, אֲבָל תִּכְרֶה-וּמִיד כְּשֶׁרַק מִכְּנִיִּים בִּדְעָתוֹ אִיזוֹ מִחֲשָׁבָה יִתְרֶה, וּמְקַנָּא אֶת חֲבֵרוֹ, וְרוּצָה לְחִיּוֹת בְּתִקְצִיב יוֹתֵר מִכָּחוֹ, וְנִכְנָס בְּעַל הַחֹבוֹת, עַל-יְדֵי-זֶה מִתְחִיל לְדָאג דָּאגוֹת רַבּוֹת — בַּיּוֹם הוּא מְטַרְד

בטרדות, ובקלילה הוא מתהפף על מטתו, ואינו יכול לישן מרב דאגותיו, ועכשו אשאל אותך — האם לא היה יותר טוב לחיות במה שהיה לך, מלהפנס בעל החובות הגדולים, עד שבכל פעם מחפש אותך בעל חוב אחר, ודופק על דלתות ביתך, ונוגש אותך שתשלם לו, ואתה כבר מפחד לצאת בתוך החברה מרב המתח והעצבון, וכל זה בא לך, כי אינך רוצה להיות שמח בחלקך, ועל-כן אתה נופל בכל פעם בדאגות יותר גדולות; על-כן אהובי אחי היקר! ראה להרגיל עצמך להיות שמח בחלקך תמיד, וזה יכניס בך תקווה ובטחון עצמי, עד שלא תצטרך לדאג כלל, ותוכל להתעלות בלי דאגות כלל.

ח.

אחי היקר! עליך לדעת, כי הדאגה של האדם מביאה אותו אל מתח ועצבים חזקים, עד שמרב מתח כמעט שיאבד עצמו לדעת, ועל-כן מדוע לא תכניס בדעתך שאלה זו שתשאל לעצמך — מה ולמה לי לדאג דאגת מחר שמא המחר איננו, ונמצא שדאגתי על עולם שאינו שלי, ודאגתי בחנם, הרגל

עצמך לחיות רק עם היום הזה, ואז לעולם יהיו לך שום דאגות, ותרגיש נעימות החיים, עקר המרירות והדכאון שנכנסים בהאדם, הם רק מפני שדואג מה יהיה עמו למחר או למחרתיך. זה מכניס בו מתח ועצבים חזקים, עד שכמעט יגיע, ומרים לו החיים מאוד, והוא מלא פחדים גורמים, ואין לו מנוח לנפשו, אבל אם ירגיל עצמו לחיות רק עם היום הזה, וידע שאין לו רק היום הזה, אז חזיון ישתנו לגמרי, וירגיש נעימות החיים, עד שמרב שמחה יזכה להרגיש את גשמיות הארץ שהיא ארץ קדושה, ארץ החיים, כי על-פי רוב כשאדם מתוח במתח חזק, אז בוערת הארץ תחתיו, ורועד מרב פחדים — מה יהיה למחר או אחר זמן, והוא כלו מלא דאגות, ואינו נהנה מהחיים, ולהפוך כשזוכה רק לחשב מהיום הזה, אז כל החיים שלו משתנים לגמרי, ומרגיש ערבות נעימות החיים, אשרי לו!

ט.

אהובי, אחי היקר! עליך לדעת, כי כל הדאגות, ואי האשר בחיים, הם באים מרב פחדים יתרים,

שִׁמְכָנִים בְּדַעְתּוֹ לִפְחָד מִבְּנֵי אָדָם, וְזֶה בָּא לָךְ עַל-יְדֵי
 אִי אֱמוּנָה עֲצֻמִּית — שְׂאִינְךָ מֵאֲמִין בְּךָ בְּעֲצֻמָּךְ,
 שְׂעַדִּין אֶתָּה יְכוּל לְהִתְעַלּוֹת בְּתַכְלִית הָעֲלִיָּה, וְלִהְיוֹצִיא
 אֶת כַּחוֹת הַנֶּפֶשׁ הַגְּנוּזִים בְּךָ מִהַכַּח אֶל הַפֶּעַל, וּמֵאַחַר
 שְׂאִינְךָ מֵאֲמִין בְּעֲצֻמָּךְ, וְאֶתָּה אוֹחֵז עֲצֻמָּךְ לְהַכִּי אֶמְלֵל
 בְּחִיָּךְ, עַל-יְדֵי-זֶה אֶתָּה מְלֵא פְּחָדִים וּמְלֵא דְאָגוֹת,
 וּבִאֲמַת הַכֹּל טְעוֹת עֲצוּמָה, כִּי עָלֶיךָ לְצֵאת מִנֶּגַע
 הַצָּרַעַת הַזֶּה שֶׁל אִי אֱמוּנָה בְּעֲצֻמָּךְ וּפְחָדִים יִתְרִים
 מִבְּנֵי אָדָם, אֲשֶׁר כָּל זֶה גּוֹרֵם לָךְ דְּאָגוֹת לְדָאָג בַּיּוֹם
 וּבַלַּיְלָה. וְאֵיךְ תִּזְכֶּה לְצֵאת מִכָּל זֶה? עַל-יְדֵי שְׂתַרְגִּיל
 עֲצֻמָּךְ לְדַבֵּר דִּיקָא כָּל הַטְּמוֹן בְּלִבְךָ, וְלֹא תִתְבַּיֵּשׁ
 מִשׁוּם בְּרִיָּה שְׁבַעוּלָם, כִּי רַק מִי שֶׁיְכוּל לַעֲמֹד נֶגֶד קְהֵל
 גָּדוֹל, וַיְדַבֵּר אֶת אֲשֶׁר בְּלִבּוֹ בְּלִי שׁוּם פְּחָדִים, הוּא
 דִּיקָא יִזְכֶּה לַעֲטֹרָה שֶׁל מְנַהִיגוֹת וְלִהְתַּעַלּוֹת בְּרוּחָנִיּוֹת
 וּבְגִשְׁמִיּוֹת, וַיִּבְטֵל אֶת כָּל מִינֵי הַדְּאָגוֹת וְהַפְּחָדִים
 הַיִּתְרִים מִמֶּנּוּ, וַיִּצְלִיחַ בְּחַיָּו, וְכָל זְמַן שְׂאִינְךָ מְגַלֶּה
 לְכֻלָּם מִצְפוּנֵי לִבְךָ וְדַעְתְּךָ וּמַחְשַׁבְתְּךָ שְׂאֶתָּה חוֹשֵׁב,
 וְאֶתָּה מִפְּחָד לֹאמַר דַּעְתְּךָ, עַל-יְדֵי-זֶה יִתְגַּבְּרוּ עָלֶיךָ
 הַפְּחָדִים הַיִּתְרִים מִבְּנֵי אָדָם, וַיִּתְרַבּוּ לָךְ הַדְּאָגוֹת. עַל-
 פֶּן, אֶהוּבִי, אַחֵי הַיְקָר! רְאֵה לֹא לִהְיוֹת בְּטָלָן, וְתִגְלֶה
 לְכֻלָּם אֶת נִקְדַּת לְבָבְךָ, וְאַפְלוּ שִׁיִּצְחָקוּ מִמֶּךָ תִּהְיֶה חֶזֶק

לגלות מצפוני לבך ומה שאַתָּה אוֹחֵז לְצֶדֶק וְיֶשֶׁר, וְאִז
 דִּיקָא תְצַלִיחַ לְהִתְעַלּוֹת בְּמַעֲלַת הַמְּנַהֲיגוֹת, וְיִתְבַטְּלוּ
 מִמֶּךָ הַפְּחָדִים וְהַדְּאָגוֹת הַיִּתְרוֹת, וְתְצַלִיחַ בְּחַיִּיךָ בֵּין
 בְּרוּחָנִי וּבֵין בְּגִשְׁמִי.

י.

צְרִיף שְׁתַּדַּע, אֱהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר, כִּי בְּזֶה שְׁתַּהֲיֶה
 חֶזֶק לְדַבֵּר עִם אֲחֵרִים דְּבָרֵי בְטָחוֹן וְחִזּוּק. וְתִכְנִּיס בָּהֶם
 אֱמוּנָה בְּעֶצְמָם — שְׁלֹא יִתְאַשּׁוּ וְלֹא יִדְאֲגוּ כָּלֵל, דְּבָר
 זֶה יוֹצִיא אֶצְלֶךָ מֵהַכַּח אֶל הַפְּעַל שְׁגַם אֶתָּה לֹא תִדְאָג
 וְלֹא תִפְחָד, כִּי הַדְּבוּר עִם זְלַתְךָ יִכְנִיס בְּךָ אֶשֶׁר וְשְׁלוֹת
 נֶפֶשׁ עֲצָמִית, וּבְזֶה שְׁתַּעֲזֹר לְאַחֵרִים, תַּעֲזֹר גַּם לְעֶצְמְךָ;
 עַל־כֵּן הַרְגֵל עֲצָמְךָ לְדַבֵּר תָּמִיד עִם זְלַתְךָ דְּבוּרֵי חִזּוּק
 וְעִדּוּד וּבְטָחוֹן וְדְבוּרֵי אֱמוּנָה בְּהַשְׁגָּחַתוֹ יִתְבַּרְךָ הַפְּרָטִי
 פְּרָטִית, וְזֶה יִגְבִּיֶה וְיַעֲלֶה אֶת רוּחְךָ, וְיִרְחִיב אֶת לִבְךָ
 וְדַעְתְּךָ, וְתִרְגִּישׁ כָּל מִינֵי אֶשֶׁר בְּחַיִּיךָ, כִּי זֶה יַעֲזֹר גַּם
 לְךָ, כִּי בְּזֶה שְׁעוֹזְרִים לְזַלְתָּם, נַעֲזְרִים בְּעֶצְמָם, וְאִם הִיָּה
 הָאָדָם יוֹדֵעַ דְּבַר זֶה, אִז אֵף פַּעַם לֹא הִיָּה דוֹאָג, וְאֵף
 פַּעַם לֹא הִיָּה שׁוֹרֵה בְּמִרְרוֹת וְדִכְאוֹן, רַק הִיָּה מְדַבֵּר
 עִם אֲחֵרִים וּמְחַזֵּק וּמְאַמֵּץ אוֹתָם, וְאִז הִיָּה מְצַלִיחַ
 בְּחַיֵּיו הַפְּרָטִיִּים.

יא.

אחי היקר! ראה לחזק את עצמך בכל מיני אפנים
 שבעולם, ואל תדאג כלל, כי הדאגות מכלות את כח
 ומח האדם ומכריתות אותו מתכליתו הנצחית, עד
 שאין לו ישוב הדעת כלל, וזה מעקם את לבבו, ושכרו
 לגמרי, עד שאי אפשר לו לחשב ישר. עליך לחשב
 תמיד מה יש לך לעשות עכשו, תסתכל על המציאות,
 ואל תדאג דאגת המחר, שמא יום המחר לא יבוא,
 ומה גם אותם הבציות והצרות והעננים השחורים,
 שאתה רואה על העתיד לבוא אליך, שמא לגמרי לא
 יבואו ולא יהיו, ועל-כן מה לך לדאג על דאגות חנם,
 יותר טוב לך לחיות עם המציאות, ולחשב רק
 מהעכשו — מה עומד עכשו לנגד עיניך, וזה דבר
 מציאותי, מה שאין כן — העתיד, שהוא רק דמיון,
 ועל-כן למה לך לדמות לעצמך שיהיה רע וחשך, יותר
 טוב לך שתדמה לעצמך שיהיה טוב ואור, ואז תחיה
 חייך בלא דאגות ובלא טרדות ובלבולים, ותרגיש נעים
 בחייך, ותהיה שאנן ורענן ובטוח, ולא תפחד משום
 דבר שבעולם.

יב.

אחי היקר! עליך לדעת, כי כל הפחדים והדאגות העולים תמיד על לבך ודעתך באים מאי אמון בעצמך — שאתה נעשה חלש, וזה גורם לך שתפחד מכל דבר, ותדאג דאגות חנם. לא כן אם תאמין בעצמך, שגם אתה חלק אלוה ממעל ממש, וגם אתה יכול לפעל אצלו יתברך כל מה שאתה צריך — אם רק תבקש ממנו יתברך, אז לא היית דואג ומפחד כלל משום דבר ומשום ברירה שבעולם, כי אז היית דבוק תמיד בחי החיים בו יתברך; על-כן הרגל עצמך לדבר עמו יתברך תמיד, פאשר ידבר איש עם רעהו, ותספר לפניו יתברך את כל לבך וכל מה שלוחץ לך, וכל מה שעובר עליך בפרטי פרטיות, ותהיה חזק בזה מאד, כי כל דבור ודבור שאתה מדבר עמו יתברך נשמע ונתקבל, כי הוא יתברך מלא כל הארץ כבודו, והכל לכל אלקות גמור, והוא קרוב וסמוך אצלך, ואז — אם תהיה רגיל בדבור אליו יתברך, יפנס בך אמון עצמי, ותאמין בך — שיש לך גם-כן כחות עצומים לפעל אצלו יתברך כל מה שאתה רק צריך וזה יבטל ממך כל מיני פחדים של הבל, וכל מיני דאגות של

חָנֶם, וְכֹל מִינֵי הַמְּיוֹנוֹת שֶׁל שְׁטוֹת, וְתִהְיֶה מְלֵא בְטָחוֹן,
מְלֵא חַיִּים וְרַעְנָנוּת, וְתִצְלִיחַ לְעֵבֶר עַל הַכֹּל.

יג.

צָרִיךְ שֶׁתִּדְעַ, אֶהוּבִי, אַחֵי הַיְקָר, כִּי כֹל הַדְּאָגוֹת
וְהַעֲצוּבוֹנוֹת וְהַדְּכָאוֹנוֹת שֶׁאָדָם סוֹבֵל הֵם רַק מִפְּנֵי שְׂאִין
לוֹ יֵשׁוּב הַדַּעַת הָאֲמֵתִי, וְחוֹשֵׁב שֶׁצָּרִיךְ לַעֲשׂוֹת הַכֹּל
בְּכַת אַחַת, וְכִשְׁנֹצֵטְבֵּר אֲצִלוֹ הַמוֹן עֲנִינִים וְעֶסְקִים בְּכַת
אַחַת, הוּא מְאֹבֵד עֲצָמוֹ, וּמִתְחִיל לְדַאֵג וּלְפַחֵד מִה
יְהִי, וְאִיךְ יוּכַל לְגַמֵּר וּלְסַיֵּם אֶת כָּל עֲבוֹדָתוֹ בְּפַעַם
אַחַת, וְהַדְּאָגוֹת הָאֵלוֹ גּוֹרְמוֹת לוֹ בְּלִבּוֹל וְחִלְשׁוֹת
הַדַּעַת גְּדוֹל, עַד שֶׁנִּשְׁבֵּר לְגַמְרֵי, וְנוֹפֵל תַּחַת מִשָּׂא כְּבֵד
שֶׁל דְּאָגוֹת, אֲבָל אִם תִּכְנִיֵם בְּדַעְתְּךָ, כִּי אֵין לְךָ רַק עֲנִין
אַחַד לַעֲשׂוֹת בְּפַעַם אַחַת, וְכִשְׁתִּגְמַר אֶת הָעֲנִין, תֹּאמֶר
לְעֲצָמְךָ לַעֲשׂוֹת עוֹד עֲנִין אַחַד, וְכֵן אַחַד לְאַחַד, וְאִז
דִּיקָא תִצְלִיחַ וְלֹא תְדַאֵג כָּלֵל. כִּי בְּאֲמַת עָלֶיךָ לְדַעַת,
אֲשֶׁר אֵי אֶפְשָׁר בְּשׁוּם אִפֶּן לַעֲשׂוֹת הַכֹּל בְּכַת אַחַת,
וְהַחַיִּים שֶׁל כָּל אָדָם הֵם שְׂרִשְׁרַת גְּדוֹלָה עִם הַרְבֵּה
חִלּוֹת, וְאֵי אֶפְשָׁר שֶׁתַּעֲשֶׂה שְׂרִשְׁרַת רַק עַל-יְדֵי חֲבוּר
חִלְיָה בְּחִלְיָה, עַד שֶׁנַּעֲשִׂית שְׂרִשְׁרַת שְׁלֵמָה, וְכֵן אֵי

אֶפְשָׁר לִפְתּוֹחַ שְׂרָשֶׁרֶת אַרְכָּה רַק אִם פּוֹתַח חֲלִיָּה אַחַת
 וְאַחֲר־כֵּן עוֹד חֲלִיָּה, כְּמו־כֵּן הַעֲסָקִים שֶׁל הָאָדָם הֵם
 בְּדַגְמָא שֶׁל שְׂרָשֶׁרֶת אַרְכָּה, וְצָרִיכִים לִידַע, כִּי הַהֲכָרַח
 לָלֶכֶת לְאֵט לְאֵט, חֲלִיָּה אַחַר חֲלִיָּה, וְאִזּוּ דִּיקָא יִצְלִיחַ,
 וְזֶה יוֹרִיד מִמֶּנּוּ אֶת הַמַּתַּח וְהַדְּאָגוֹת הַמְּכַלִּים אֶת
 בְּרִיאוֹת גּוֹפּוֹ, וּמְכַלְבְּלִים אֶת דַּעְתּוֹ, וּמְאַבְדִּים אֶת
 מַחֲשַׁבוֹתָיו, וּמְעַצְבְּנִים אוֹתוֹ לְגַמְרִי, כִּי כִשְׂיִתּוֹדַע לָךְ,
 שְׂאִי אֶפְשָׁר לַעֲשׂוֹת שׁוּם דְּבָר בְּבֵת אַחַת, וְהַהֲכָרַח
 לְחִכּוֹת וְלַעֲשׂוֹת דְּבָר אֶחָד בְּפַעַם אַחַת, אִזּוּ דִּיקָא תִּזְכֶּה
 לְהַצְלִיחַ בְּחַיִּיךְ, וְיִתְבַטְּלוּ הַדְּאָגוֹת מִמְּךָ לְגַמְרִי, מְלֵא
 רַעֲנָנוֹת וְחַיִּים וְשִׂמְחָה אֱמֵתִית, וְכָל חַיִּיךְ כָּבֵר יִהְיֶה
 בְּצוּרָה אַחֲרַת לְגַמְרִי.

י.ד.

אֶהוּבִי, אַחֵי הַיְקָר! רְאֵה לְחִזּוֹק אֶת עֲצָמְךָ בְּאִמוּנָה
 פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְאֵל תְּדַאֵג כָּלֵל, כִּי בְּזֶה שְׂאָדָם
 מְכַנִּים אֶת עֲצָמוֹ בְּתוֹךְ הָאִמוּנָה הַקְּדוּשָׁה, וְיוֹדַע וְעַד
 שֶׁהַכֹּל רַק מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ, עַל-יְדֵי-זֶה בְּאֵמֶת נִצּוֹל מְכַל
 מִיָּנִי דְּאָגוֹת וּמְרִירוֹת, וְזוֹכֵה לְהַגִּיעַ לִישׁוּעָה מִן
 הַשָּׁמַיִם, כִּי עַקֵּר הַדְּאָגוֹת בָּא רַק מִחֲסָרוֹן אִמוּנָה, שְׂאִזּוּ

הוא נופל בדעתו כל-כף, עד שיכול לפל בדכאון ועצבון, אשר יהרסו לו את כל החיים; על-כן ראה, אחי היקר, לחזק עצמך באמונה פשוטה, ותכף ומיד כשרק תתחיל להכנס אצלך איזו דאגה, ראה לרחקה ולהבריחה ממך לגמרי, ותאמין בו יתברך, אשר הוא לא יעזב אותך כלל, כי אמונה ובטחון תלויים זה בזה, וכן להפוך — כפירות ודאגה תלויים זה בזה, ועל-כן מי שדואג בידוע שנכנסה בו איזו כפייה, רחמנא לצלן. ולהפוך מי שבוטח בידוע שיש לו אמונה בו יתברך; אשרי המאמין והבוטח, ואינו דואג כלל, ואז לרב טוב הצפון והגנוז יזכה.

טו.

אחי היקר! ראה לחזק עצמך באמונה פשוטה בו יתברך, ותמיד תכניס בדעתך אמתת מציאותו יתברך, וזה יכניס בך בטחון חזק, ולא תפחד משום בריה שבעולם, ועל-ידי-זה לא תדאג כלל. כי עקר הדאגות לאדם באות רק על-ידי חסרון אמונה ובטחון בו יתברך, שזה מכניס באדם פחדים יתרים ודאגות גדולות, על-כן ראה לחזק את עצמך באמונה פשוטה,

וְתַרְגִּיל אֶת עֲצֻמְךָ לְדַבֵּר הַרְבֵּה עִמּוֹ יִתְבָּרֵךְ, כְּאֲשֶׁר
יְדַבֵּר אִישׁ עִם רֵעֵהוּ, וְזֶה יִחְזַק אֶת לִבְךָ בְּאִמוּנָה
וּבִטְחוֹן, וְלֹא תִדְאָג כְּלָל.

טז.

אֶהוּבִי, אַחֵי הַיָּקָר! עָלֶיךָ לְדַעַת, אֲשֶׁר בְּדֶרֶךְ כְּלָל
כָּל הַמַּחְלוֹת שְׂבָנֵי אָדָם סוֹבְלִים הֵם רַק מִסִּבַּת
הַדְּאָגוֹת. כִּי הַדְּאָגָה וְרַק הַדְּאָגָה מְפִילָה אֶת הָאָדָם
לְמִשְׁכָּב, עַד שְׁמֵרֵב דְּאָגוֹת הוּא נוֹפֵל תַּחַת כַּחוֹתָיו,
וְנִשְׁבֵּר לְגַמְרֵי, וְחִיּוֹ אֵינָם שְׁוִים לוֹ כְּלָל, כִּי אֵינּוּ יְכוּלִים
לְאָכַל, וְאֵינּוּ יְכוּלִים לִישֹׁן, וְאֵינּוּ יְכוּלִים לְדַבֵּר עִם בְּנֵי
אָדָם מֵרֵב דְּאָגוֹתָיו, וְשׁוֹכֵב כֶּף עַל עֵרֶשׂ דָּוִי, כְּפֶגֶר מֵת
מִמָּשׁ, רַחֲמָנָא לְצַלֵּן, וְעַל-כֵּן אִם כָּבֵר עָבַר עָלֶיךָ
מִשְׁבֵּר כְּזֶה מֵרֵב דְּאָגוֹתֶיךָ, עָלֶיךָ לְדַעַת — בְּאִם אַתָּה
רוֹצֵה לְצַאת מִזֶּה, עָלֶיךָ לְהִתְחִיל לַחְיּוֹת עִם הַהוֹה
הַזֶּה שֶׁהוּא וְדָאֵי, כִּי כְּמוֹ שֶׁהַמִּים בְּנִהָר וּבְמַעַיִן
חוֹלְפִים וְהוֹלְכִים לָהֶם, כֵּן חֵי הָאָדָם — יָמָיו,
וְשַׁעוֹתָיו, וְרִגְעָיו חוֹלְפִים וְעוֹבְרִים לוֹ, וְעַל-כֵּן רְאֵה
לְהִתְחִיל לַחְיּוֹת רַק עִם הַהוֹה, וְתִדַּע כִּי אֵין לְךָ רַק
הַהוֹה, אֲשֶׁר זֶהוּ — וְדָאוֹת, כִּי הַוְדָאוֹת הַיְחִידָה הִיא

ההוה הַזֶּה, שְׁאַתָּה נִמְצָא בוֹ, וְלִכֵּן מֵה וְלָמָּה לָךְ לְדַאֵג?! רְאֵה לְהִתְחִיל לְחַיּוֹת מֵעַכְשָׁיו, תִּנְסָה אֶת מִזְלֶךְ וְגוֹרְלֶךְ מֵעַכְשָׁיו, מִהֵהוּהָ הַזֶּה וְלָמָּה לָךְ לְדַאֵג דְּאֵגַת חֲנָם, אֲשֶׁר תִּכְלֶה אֶת כָּל עֲתִידֶךָ וְאֶת כָּל חַיֶּיךָ, וְאִם תִּתְחִיל לְהִתְנַהֵג בְּאִפְּן הַזֶּה, אִזּוֹ יִשְׁתַּנּוּ כָּל חַיֶּיךָ וְלֹא תְדַאֵג כְּבָר כָּלֵל, כִּי עַקֵּר הַדְּאָגוֹת הֵן רַק מֵה יִהְיֶה לְמַחֵר, אוֹ מֵה הִיָּה אֶתְמוֹל, אֲכַל בְּזֶה שֶׁתִּתְחִיל עִם הַהוּהָ הַזֶּה, עַל-יְדֵי-זֶה תִּשְׁתַּנֶּה כָּל דְּמוֹת חַיֶּיךָ, וְתִתְחִיל לְהִתְרַפֵּא לְאֵט לְאֵט, וְתוּכַל לְאָכַל וְלִישֵׁן וְלִדְבֹר עִם בְּנֵי אָדָם, וְלַעֲסֹק בְּעִסְקֶיךָ, וְכָל חַיֶּיךָ יִשְׁתַּנּוּ; עַל-כֵּן רְאֵה, אֶהוּבִי, אַחֵי הַיָּקָר, לֹא לְהִיּוֹת בְּטִלָּן, וְאֵל תְּדַאֵג כָּלֵל, וְאֵל תִּנְיַח אֶצְלֶךָ הַדְּאָגוֹת כְּרָגַע, חַיָּה עִם הַהוּהָ וְרַק עִם הַהוּהָ הַזֶּה, וְאִזּוֹ תִּרְגִּישׁ נְעִימוֹת בְּחַיֶּיךָ.

יז.

אֶהוּבִי, אַחֵי הַיָּקָר! רְאֵה אֵיךְ שְׁעוּבָר לָךְ יוֹם אַחֵר יוֹם, וְעַדִּין אַתָּה דוֹאֵג דְּאֵגַת חֲנָם עַל עוֹלָם שְׁאִינוֹ שְׁלָךְ, עַד מְתֵי תְדַאֵג כָּל-כָּף?! הֲאִם אַתָּה פּוֹעֵל מִשְׁהוֹ עִם הַדְּאָגוֹת שְׁאַתָּה דוֹאֵג?! הֲאִם עוֹזְרוֹת לָךְ מִשְׁהוֹ הַדְּאָגוֹת שְׁאַתָּה דוֹאֵג?! עַל-כֵּן אֲשַׁאל אוֹתְךָ, מִדּוּעַ

אל תדאג

שיט

אתה דואג כל-כף דאגת חנם, ומחסל את בריאות גופך, ומה גם שאתה נופל על-ידי-זה ביאוש ודכאון, עד שמזה בא שאתה מתרשל עצמך מקיום מצוותיו יתברך, ואתה מקרר עצמך לגמרי ממנו יתברך, ולאט לאט מתרחק ממנו יתברך, וכך זה בא לך מדאגת חנם, אשר על-פי רב באה מרבויו עוונות, כי הדאגות הן מעוונות, כמו שאמר דוד המלך: אדאג מחטאתי, כל הדאגות באות מחטאים, ועל-כן ראה לחזור בתשובה אמתית אליו יתברך, והרגל עצמך לדבר עמו יתברך, ותספר לפניו יתברך את כל מה שעובר עליך בפרטי פרטיות, כאשר ידבר איש עם רעהו, וזה יוריד ממך את כל המתחים והפחדים והדאגות של חנם, ותזכה להגיע אל אמונה ובטחון ושמחה, וחייהך ישתנו לגמרי.

יח.

אהובי, אחי היקר! ראה לחזק את עצמך בכל מיני אפנים ואל תדאג כלל, כי הדאגות באות לאדם רק מחסרון הדעת, כי באמת אם היה יודע, אשר ימינו כצל עובר, והנה יום והנה לילה והכל כצל

פּוֹרֵחַ, לֹא הִיָּה דוֹאֵג כָּלֵל, כִּי מֵה לּוֹ לְדַאֵג עַל עוֹלָם
 עוֹבֵר. וְעַקֵּר הַדְּאֵגוֹת בְּאוֹת אֶל הָאָדָם רַק מַחֲמַת
 קִטְנוֹת הַדַּעַת וְחֶסְרוֹן אֲמוּנָה, כִּי הַמְּאֲמִין הָאֲמִתִּי,
 שְׂמֵאֲמִין בּוֹ יִתְבַּרֵּךְ, וַיִּוְדַע שֶׁהַכֹּל מִמֶּנּוּ יִתְבַּרֵּךְ, וְאִין
 אָדָם נוֹקֵף אֲצַבְעוֹ מִלְמַטָּה אֲלֵא אִם מְכַרְיִזִין מִלְמַעְלָה
 (חֲלִין ז.), וְאִין אָדָם נוֹגֵעַ בְּמָה שְׂמוּכָן לְחִבְרוֹ (יוֹמָא
 לח.), וְאֲפִלּוֹ רִישׁ גְּרִגּוּתָא (זֶה שְׂמִמְנָה עַל הַבּוֹרוֹת
 וְהַזְּבָלִים, שֶׁהִיא מְשֻׁרָה קִטְנָה וּפְחוּתָה) מִן הַשָּׁמַיִם
 הוּא (בְּרִכּוֹת נח.), וְאִז — כְּשִׁיּוֹדַע יְדִיעוֹת אֱלֹהִים, אִינוֹ
 דוֹאֵג כָּלֵל, כִּי הוּא שֵׁם מְבֻטָּחוֹ בּוֹ יִתְבַּרֵּךְ; עַל-כֵּן
 רֵאָה, אֲהוּבֵי אַחֵי הַיִּקְרָה, לְהַכְנִיִס עֲצָמָךְ אֶל תּוֹךְ
 הָאֲמוּנָה הַקְּדוּשָׁה, וְאֵל תְּדַאֵג כָּלֵל, וְאִז תִּרְאֶה
 נִפְלְאוֹת מֵה שִׁיקְרָה עִמָּךְ, כִּי הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא יַעֲשֶׂה
 עִמָּךְ נִסִּים נִגְלִים שְׂדוּד הַטֶּבַע מִמֶּשׁ — אִם תְּבֻטַּח בּוֹ
 וְלֹא תְדַאֵג כָּלֵל.

תָּם וְנִשְׁלָם, שְׂבַח לְאֵל עוֹלָם!

קונטרס

שומר פיו

יגלה נפלאות רבות ממעלת האדם הזוכה לשמר את פיו
ולשונו, ועל-ידי-זה ינצל מצרות רבות, ויזכה לחיות חיים
נעימים, וימשיך על עצמו הארת זיו השכינה הקדושה
המאירה בכל העולם פלו; אשרי לו!

בנוי ומיסד על-פי דברי
רבנו הקדוש והנורא, אור הגנוז והצפון,
בוצינא קדישא עלאה, אדוננו, מורנו ורבנו
רבי נחמן מברסלב, זכותו יגן עלינו.

ועל-פי דברי תלמידו, מורנו
הגאון הקדוש, אור נפלא, אשר כל רז לא אניס ליה
רבי נתן מברסלב, זכותו יגן עלינו,
ומשלב בפסוקי תורה, נביאים, פתובים ומאמרי חכמינו
הקדושים מגמרא ומדרשים וזהר הקדוש

הובא לדפוס על-ידי
חסידי ברסלב
עיה"ק ירושלים תובכ"א

מוֹהֲרָא"ש נ"י אָמַר, שֶׁהָאָדָם צָרִיךְ לְשָׁמֹר
מְאֹד מְאֹד עַל דְּבוּר פִּיּוֹ, כִּי כָּל הַצָּרוֹת
וְהַיְסוּרִים שֶׁעוֹבְרִים עַל הָאָדָם הֵם רַק מִחַמַּת
שֶׁמִּפְקִיר אֶת פִּיּוֹ, וּמְדַבֵּר אֶת כָּל הָעוֹלָה עַל
רוּחוֹ, וְדוֹקֵר אֶת זוּלָתוֹ, וְזֶה אֲשֶׁר גּוֹרֵם לוֹ
אֲחֵר־כָּף כָּל מֵינֵי מְרִירוֹת וּמְרִיבוֹת וּמִחֻלְקוֹת,
וּכְבָּר אָמַר הַחֶכֶם: כָּל זְמַן שֶׁהַדְּבוּר אֶצְלְךָ,
אֲתָה מוֹשֵׁל עַל הַדְּבוּר, כִּיּוֹן שֶׁפְּלִטָּה אֶת
הַדְּבוּר, הַדְּבוּר מוֹשֵׁל עֲלֶיךָ, וְעַל־כֵּן צָרִיךְ כָּל
אֶחָד וְאֶחָד לְשָׁמֹר עַל דְּבוּרוֹ, כְּדֵי שֶׁלֹּא
יִסְתַּבֵּךְ בְּצָרוֹת וּבִיְסוּרִים.

(אמרי מוהרא"ש, חלק ב', סימן תקנא)

קוֹנְטֵרַס

שׁוֹמֵר פִּיּוֹ

א

אָחִי הַיְקָר! כְּתִיב (מִשְׁלֵי כ"א): שֹׁמֵר פִּיּוֹ וּלְשׁוֹנוֹ,
שׁוֹמֵר מִצְרוֹת נַפְשׁוֹ, אִם אַתָּה רוֹצֵה לְהַשְׁמֵר מִכָּל מִינֵי
צָרוֹת, אֲשֶׁר יְכוּלוֹת לְהִגִּיעַ לְנַפְשְׁךָ, רְאֵה לְשֹׁמֵר פִּיּוֹ
וּלְשׁוֹנָךְ מִלְדַּבֵּר אֵיזָה דְבוּר רַע, כִּי בְּאֵמֶת אֵין שׁוֹם
מְצִיאוֹת בְּלִעְדֵּיּוֹ יִתְבָּרַךְ כָּלֹל, וְהַכֹּל לְכָל אֱלֻקוֹת גָּמוּר
הוּא, וּכְשֶׁאָדָם יוֹדֵעַ זֹאת אֵז הוּא בְּיָשׁוּב הַדַּעַת נִפְלָא,
וְדְבוּרָיו הֵם בְּחֶשְׁבוֹן גָּדוֹל, וּמְדַקְדֵּק מְאֹד עַל כָּל דְבוּר
וְדְבוּר אֵיךְ לְהוֹצִיאוֹ מִפִּיּוֹ, מֵאַחַר שִׂיּוּדֵעַ בִּיּוֹדֵעַ בְּרוּרָה
וּמְחֻלָּטֵת אֲשֶׁר הַכֹּל לְכָל אֱלֻקוֹת גָּמוּר הוּא, וְהוּא
יִתְבָּרַךְ נִמְצָא כָּאֵן, וְאֵין זָלְתוֹ נִמְצָא, עַל-כֵּן הוּא יֵרָא
מִלְדַּבֵּר דְבוּר שְׂאִינוֹ נִצְרָךְ, וּמִכָּל שְׂכָן דְבוּר אָסוּר, חַס
וְשְׁלוֹם, לֹא כֵן כְּשֶׁאָדָם מִפְקִיר אֶת דְבוּרוֹ וּמִכָּל שְׂכָן

כְּשֶׁמְדַבֵּר אֵיזָה דְבוּר רַע, חֵס וְשָׁלוֹם, בְּזֶה מְסַלֵּק אֶת
 שְׂכִינְתּוֹ יִתְבַּרֵּךְ, מִהָעוֹלָם, וְאֵינּוּ זוֹכֶה לְרֵאוֹת וּלְהִרְגִישׁ
 אֶת נֵעַם עֲרֵבוֹת זֵיו אֱלֹקוֹתָיו יִתְבַּרֵּךְ הַמְּחִיָּה וְהַמְּהִיָּה אֶת
 כָּל הַבְּרִיָּאָה כְּלָה וּמַחֲוֹ נִתְבַּלְבַּל לְגַמְרִי, וְהוֹלֵךְ נֵעַ וְנָד
 בְּאֶרֶץ; עַל כֵּן רָאָה, אָהוּבִי, אַחִי, לְשֹׁמֵר מְאֹד מְאֹד, עַל
 דְבוּרֵי פִיָּה, וּלְבַל תִּפְקִירוּ, חֵס וְשָׁלוֹם.

ב

אַחֵי הַיְקָר! עֲלֶיךָ לְדַעַת כִּי כָּל הַיְרִידוֹת וְהַנְּפִילוֹת
 שְׁלָךְ, שְׁאַתָּה נוֹפֵל וּמִתְקַרֵּר בְּכָל פַּעַם מִהָאָמוּנָה
 הַקְּדוּשָׁה וּדְבָקוֹת הַבוּרָא יִתְבַּרֵּךְ, כָּל זֶה כִּי אַתָּה מִפְקִיר
 אֶת פִּיךָ לְדַבֵּר כָּל הָעוֹלָה עַל רוּחְךָ, כִּי בְּאַמַּת אִם הָיִיתָ
 שׁוֹמֵר עַל דְבוּר פִּיָּה, וְלֹא הָיִיתָ מְדַבֵּר כָּל הָעוֹלָה עַל
 רוּחְךָ, רַק הָיִיתָ שׁוֹמֵר כָּל דְבוּר וְדְבוּר שְׁלָךְ כְּמוֹ
 שְׁשׁוֹמְרִים יְהִלּוּמִים, אֲזִי הָיִיתָ זוֹכֶה לְדְבָקוֹת הַבוּרָא
 יִתְבַּרֵּךְ, וְלְאָמוּנָה מְזַכֶּכֶת, עַד שֶׁהָיִיתָ רוֹאֶה בְּעֵינַי שְׂכָלְךָ
 כָּל מֵה שְׁאַתָּה מְאָמִין, וְהָיִיתָ תָּמִיד מְשִׁתַּקֵּק רַק אַחֲרָיו
 יִתְבַּרֵּךְ, וְלֹא הָיָה שִׁיךְ אֶצְלְךָ שׁוֹם קִטְנוֹת וִירִידוֹת. עַל-
 כֵּן רָאָה לְשֹׁמֵר אֶת דְבוּר פִּיָּה מֵעַכְשָׁו, וְלִפְנֵי שְׁאַתָּה
 רוֹצֶה לְהוֹצִיא אֵיזָה דְבוּר מִפִּיָּה, תִּצְיֵר בְּדַעְתְּךָ, כִּי אֵין

שום מציאות בלעדיו יתברך כלל, והכל לכל אלקות
 גמור הוא, ואם כן עליך לשמר מאד מאד איך אתה
 מוציא כל דבור ודבור, מאחר שהוא יתברך הוא כאן
 — אתה, עמך ואצלך, ואז יאיר לך הדבור והמח גם
 יחד.

ג

אחי היקר! אם אתה רוצה להצליח בחייה, ראה
 לשמר על אמרי פיה, ואל תתחיל לדבר עם שום בריה
 שבעולם, כי רב הירידות והנפילות העוברים עליך הם
 רק בשביל פגם הדבור, אשר אתה מדבר כל העולה על
 רוחך, כי באם היית שומר את פיה, ולא היית מדבר
 דברים בטלים ושל מה בכך, היית זוכה לבוא לרוח
 הקדש ברור, כי עקר זכוך מח האדם תלוי רק כפי
 שזוכה לשמר את דבורי פיו; אשרי מי שאינו מטעה
 את עצמו בזה ושומר את דבורי פיו, ואז אל רב טוב
 הצפון והגנוז יזכה לבוא.

ד

ראה, אהובי, אחי, להרגיל עצמך לדום ולשתק

על הבזיונות, חרופין וגדופין שעוברים עליך, כי בודאי פונתו יתברך לטובה גדולה, כדי להמתיק ממך כל הדינים והיסורים שהיו צריכים לבוא עליך מרובי עוונותיך, וכזה שתדום ותשתק למחרפי ולמבזי נפשך, בזה ימתק ממך הכל, כי תעלה מעלה מעלה עד שרשך, וימחלו כל עוונותיך, ועל-כן שתק! שתק! אהובי, אחי, על כל הבא עליך.

ה

צריך שתדע, אהובי, אחי היקר! כי עקר מעלת האדם על כל הנבראים הוא הדבור, כי בדבור פיי האדם הוא יכול לקשר עצמו אל רום גבהי מרומים, ולקשר וליחד כל העולמות יחד, ולהפוך — בדבור פיו של האדם הוא יכול להרס ולהפך את כל העולמות, ולעשות חרבן נורא, וזה עקר כח הבחירה שמסרו להאדם בדבור פיו, ועל-כן, אהובי, אחי היקר! הרגל עצמך לדבר רק דבורי תפלה אליו יתברך, ותלמד את תורתו יתברך שנתנה מרוח פיו יתברך, וכזה תזכה לדבק רוחך ברוחו יתברך, ותמשיך על עצמך אור נורא ונפלא מאד, עד אשר על-ידי רבוי

הַתְּמִדָּה בְּדַבְּרוֹךְ עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְלִמּוּד תּוֹרָתוֹ יִתְבָּרַךְ
 תְּזַכֶּה לְהַגִּיעַ אֶל דְּבָקוֹת כְּזוֹ, שְׂיֵאִיר בְּךָ רוּחַ-הַקֹּדֶשׁ
 בְּרוּר וּמְזֻכָּךְ בְּלִי שׁוּם דְּמִיּוֹנוֹת וְהִזְיוֹת, הֶעֱקַר רָאָה
 לְשֹׁמֵר עַל דְּבוּר פִּיךָ, וְאֵל תִּפְקִירוֹ, חֵס וְשְׁלוֹם, וְאֵל
 תִּדְבֹר כָּל הָעוֹלָה עַל רוּחְךָ, וּמְכַל שְׁכֵן שְׁלֵא תִדְבֹר
 דְּבוּרִים אֲסוּרִים, כְּגוֹן: לְשׁוֹן הָרַע, רְכִילוֹת, לִיצְנּוֹת,
 נְבוּל פֶּה, קְלָלוֹת, וּדְבָרִים בְּטָלִים, חֵס וְשְׁלוֹם.

ו

צְרִיךְ שְׁתַּדַּע, אֲהוּבִי, אַחֵי הַיְקָר! כִּי עָקַר הַצַּעַר
 וְהַמְרִירוֹת שְׁעוֹבְרִים עָלֶיךָ הֵם רַק מִפְּאֵת שְׁהַפְקַרְתָּ אֶת
 דְּבוּרֵי פִיךָ, כִּי כָּל מֵה שְׁהֶאָדַם סוּבַל בְּזָה הָעוֹלָם הוּא
 מִפְּנֵי שְׂאִינוֹ שׁוֹמֵר עַל פִּיּוֹ, וּמִדְּבַר כָּל הָעוֹלָה עַל רוּחוֹ,
 וְחֲכַמֵּינוּ הַקְּדוֹשִׁים אָמְרוּ (פְּסָחִים קי"ג): הַפּוֹךְ בְּנִבְלָתָא
 וְלֹא תִפּוֹךְ בְּמִילֵי, יוֹתֵר טוֹב לְהַפִּיךְ וּלְהַתְעַסֵּק בְּנִבְלָה
 מִסְרַחַת, מֵאֲשֶׁר יִהְפֹךְ בְּדְבוּרִים שֶׁל מֵה בְּכָךְ — לְדַבֵּר
 כָּל הָעוֹלָה עַל רוּחוֹ, אֲשֶׁר אֵל שׁוּם דְּבַר לֹא יָבִיא אוֹתוֹ,
 כִּי אִם יֵשֶׁר אֵל הַשָּׂאוֹל תַּחֲתִיּוֹת: וְעַל-כֵּן, אֲהוּבִי אַחֵי
 הַיְקָר! בְּאֵם אַתָּה רוֹצֵה לָשׁוּב בְּאַמֶּת בְּתִשׁוּבָה אֵלָיו
 יִתְבָּרַךְ, הַרְגֵל עֲצֻמְךָ, לְשֹׁמֵר אֶת מוֹצֵא שְׁפָתֶיךָ, וְאֵל

תִּדְבֹר כָּל הָעוֹלָה עַל רוּחֶךָ, וְצָרִיךְ שֶׁתִּדַע כִּי הָעֶקֶר
וְהַיְסוּד שֶׁל קִיּוּם הָאָדָם בְּגַשְׁמִיּוֹת וּבְרוּחָנִיּוֹת, הוּא רַק
כְּפִי שְׂזוּכָה לְשֹׁמֵר אֶת דְּבוּרֵי פִּיו, וְכָל הַצָּרוֹת
וְהַמְרִירוֹת שְׂסוּבֵל, הוּא רַק עַל-יַדֵּי שֶׁמִּפְקִיר אֶת דְּבוּרוֹ,
וְאֵינּוּ שְׁמֵרוֹ, וְעַל-יַדֵּי-זֶה הוּא כָּא לְכֹל טְעִיּוֹת גְּדוּלוֹת
בְּחַיָּיו, כִּי תִכְףּ-וּמִיד כְּשֶׁרַק מוֹצִיא אִיזָה דְבוּר שְׂאִינּוּ
כְּהֶגֶן, כְּבָר אֵי אֶפְשָׁר לְהַחֲזִירוֹ, וְאִזּוּ סוּבֵל עֲבוּר זֶה
מְאֹד.

ז

צָרִיךְ שֶׁתִּדַע, אֲהוּבֵי אָחִי, כִּי עֶקֶר הָאָדָם הוּא הַדְּבוּר,
וְהוּא הַסֵּלֶם, אֲשֶׁר עַל יָדוֹ יְכוּל לַעֲלוֹת אֶל תְּכֵלִית
הַמְדֻרְגָה הָעֲלִיּוֹנָה וְכֵן לְהַפּוֹף, עַל יָדוֹ יְכוּל לִפְלֹל לְבָאֵר
שַׁחַת, אֶל תוֹךְ נוֹקְבָא דְתַהוּמָא רַבָּא; וְעַל-כֵּן צָרִיכִים
לְשֹׁמֵר מְאֹד מְאֹד אֶת פִּיו, וּלְהַרְגִּילוֹ לְדַבֵּר רַק דְּבוּרֵי
תְּפִלָּה וּבִקְשָׁה, תְּחִנָּה וּפְיוּסִים אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְכֵן לְדַבֵּר
עִם בְּנֵי אָדָם רַק דְּבוּרֵי אֲמוּנָה וְהַשְׁגָּחָה פְּרָטִית, וּלְדַבֵּר
רַק בְּתוֹרָה, אֲשֶׁר כָּל הַיּוֹם תַּהֲיֶה רַק בָּהּ שִׁיחָתוֹ וְדְבוּרוֹ,
וְאִזּוּ דִּיקָא סוּף כָּל סוּף יִצְלִיחַ אֶת דְּרָכּוֹ, וַיַּעֲלֶה מַעְלָה
מַעְלָה, לֹא כֵן אִם יִפְקִיר אֶת דְּבוּרוֹ וַיִּדְבֹר כָּל הָעוֹלָה עַל

רוחו, מכל שפן דבורים אסורים, כמו: לשון הרע, רכילות, ליצנות, דברים בטלים, קללות ונבול פה וכו' וכו', רחמנא לצלן, על-ידי-זה יעקר את עצמו מרוחניות חיות אלקותו יתברך, וישפח אותו יתברך לגמרי, עד שיפל בנוקבא דתהומא רבא, ויכשל בעברות חמורות, וידרדר למטה למטה עד התהום, חס ושלום.

ח

אחי היקר! באם היית יודע מעלת האדם הזוכה לשמר פיו ולשונו, ולא לדבר כל העולה על רוחו — איזו חשיבות יש לו למעלה, ואיך זוכה על-ידי-זה למחין נקיים וטהורים, ואיך שכל תפלה ובקשה שלו נשמעים למעלה בכל העולמות, ודבוריו עושים רשם גדול, אז היית מאד מאד נזהר לא לדבר שום דבור בטל כלל, רק היית תמיד מדבר עמו יתברך בלשון שאתה רגיל בה, אשר זה נקרא "התבודדות" — תפלת המשיח שהוא יגלה זאת, ויכניסה בעולם כי הוא יגלה אמתת מציאותו יתברך, איך שכל העולם כולו אין סוף ברוך הוא ממש, אף בשביל הבחירה

והנסיגון התלבש עצמו בלבוש הזה אשר למראה
 עינינו: דומם, צומח, חי מדבר, וכשיודע אדם ידיעה
 זו, אשר הוא יתברך אתו, עמו ואצלו, אז יפתח את פיו
 וידבר רק עמו יתברך, וידביק מחשבתו בעולמות
 העליונים, וישמר את דבורי פיו.

ט

אחי היקר! ראה לשמר מאד את דבור פיה, על־יך
 לדעת, כי כל הצרות והיסורים שהאדם סובל, הם רק
 בשביל שמפקיר את פיו, ומדבר כל העולה על רוחו,
 ומפספט עם כל מי שבא אליו, כי באמת הדבור הוא
 קדש הקדשים, צנור השפע — אם מדבקים עצמם
 אליו יתברך, ותמיד חושבים רק ממנו יתברך, אז הפה
 נעשה צנור הממשיך שפע, וכל מה שמברך או מבקש
 מתקיים, ולהפוך, באם, חס ושלום עוקר עצמו ממנו
 יתברך, אזי גורם חרבן גדול למעלה ולמטה על־ידי
 דבורי פיו, על־כן ראה, אהובי אחי, לשמר מעכשו
 מאד מאד על דבורי פיה, ואל תפקירו כלל, זכר איך
 שכל דבור הוא יקר מזהב ומפז רב; אשרי מי ששומר
 על דבורי פיו! אשרי העוסק תמיד בתפלות ובקשות

עם פיו, ומדבק עצמו על ידו אליו יתברך; אשרי
השוקד עם פיו בדברי תורה! אשרי המחזק בני אדם
באמונה הקדושה עם פיו!

,

אחי היקר! עליך לדעת, כי כל הצרות והיסורים,
הקטנות והדינים הדחקות והצמצומים שאתה סובל,
הכל מסבת פיה שהפקרת, ואתה מדבר כל העולה על
רוחך, כי רוח-סערה עושה דברו, עקר הרוח סערה
במחו של אדם נעשה על-ידי דבורו דיקא, הינו —
כשמפקיר את דבורו לדבר כל העולה על רוחו,
ובפרטיות מה שסובלים בבית הכל הוא מחמת קלקול
הדבור — שאינו מדקדק מה מדבר, ועל-ידי-זה נכנס
בפוחים, מריבות ומחלקת בבית, על-כן אם אתה
רוצה להצליח דרכך, ראה לשמר על דבור פיה, ולבל
תפקירו, ואז דיקא תראה נוראות נפלאות. עליך לדעת,
כי באם היית שומר את פיה, ולא היית מפטפט כל-כך
דברים בטלים, אז היית יכול להתעלות בתכלית העלייה
עד מדרגת רוח-הקדש ונבואה ממש, כי להשיג
רוחניות חיות אלקות אי אפשר, כי אם על-ידי שיהיה
שומר פיו; אשרי המצית ואשרי המקיים!

יא

צָרִיךְ שְׁתַּדַּע, אֶהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר! אִם אַתָּה רוֹצֵה
 לְהַצְלִיחַ בְּחַיֶּיךָ, וּלְעוֹלָם תִּהְיֶה יָדְךָ עַל הָעֲלִיוֹנָה, הַרְגֵל
 עֲצֻמָּךְ בְּמִדַּת הַשְּׁתִיקָה — שְׁלֵא תִדְבֵר כָּלֵל, וּמְכַל שְׁכֵן
 שְׁלֵא תִפְקִיר אֶת דְּבוּרְךָ לְדַבֵּר כָּל הָעוֹלָה עַל רוּחְךָ,
 וּבִפְרָטִיּוֹת אֵל תִּכְנַס בְּכּוֹחִים עִם שׁוֹנְאֵךְ, כִּי מִי שֶׁעָצוּר
 בְּמַלְיָן וְשׁוֹתֵק, אֲזִי שׁוֹם בְּרִיָּה לֹא יְכוּלָה לְנַצְחוֹ,
 וּבִפְרָטִיּוֹת שֶׁעָלֶיךָ לְדַעַת, כִּי שׁוֹנְאֵךְ רוֹצֵה שְׁתִּדְבֵר
 וְתִתְנַכַּח, וְתִגְרַם לְעֲצֻמָּךְ עֲגַמַת נֶפֶשׁ גְּדוֹלָה, כִּי זֶה כָּל
 חֲפָצוֹ — לְרֹאוֹת אֶיךָ שְׁכּוֹאֵב לָךְ, וְעַל-כֵּן שָׁמַע לְעֲצַתִּי
 — רֵאֵה לְדָם וּלְשֵׁתֵךְ לְמַחְרָפִי וּלְמַבְזֵי נֶפְשֶׁךָ. וַיֵּשׁ
 הַרְבֵּה אֶפְנִים אֶיךָ שֶׁאַתָּה יְכוּל לְהַחֲזִיר לָהֶם, אֲבָל לֹא
 עִם הַדְּבוּר, כִּי בְּזֶה שְׁתִּדּוּם וְתִשְׁתּוֹק וְלֹא תַעֲנֶה לָהֶם
 שׁוֹם דְּבַר, בְּזֶה יִתְפּוֹצְצוּ יוֹתֵר; עַל-כֵּן רֵאֵה, אֶהוּבִי,
 אָחִי הַיָּקָר, לְשָׁמֵר מְאֹד מְאֹד עַל דְּבוּר פִּיךָ, וְאַז תִּנְצַח
 תָּמִיד.

יב

רֵאֵה, אֶהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר, אֶיךָ כָּבֵר עָבְרוּ וְחָלְפוּ
 מִשְׁנוֹתֶיךָ, וּמִחַיֶּיךָ כָּל-כָּף הַרְבֵּה יָמִים וְשָׁנִים, וּמְאוּמָה

אין בְּיָדְךָ, וְכָל זֶה מִפְּנֵי שֶׁהִפְקַרְתָּ אֶת פִּיךָ, וְדַבַּרְתָּ כָּל הָעוֹלָה עַל רוּחְךָ, לָמָּה לֹא תִתְיַשֵּׁב עַל כָּל פְּנִים מֵעַכְשָׁו, שֶׁכִּדְאִי לְסִתָּם אֶת הַפֶּה לְגַמְרֵי, וּלְהַרְגִיל עֲצָמוֹ לְדַבֵּר הַרְבֵּה עִמּוֹ יִתְבַרֵךְ, וּלְסַפֵּר לְפָנָיו יִתְבַרֵךְ אֶת כָּל מֵה שְׁעוֹבֵר עָלֶיךָ בְּפָרְטֵי פָרְטִיּוֹת, וְאַפְלוּ כְּשֶׁאַתָּה צָרִיךְ לְדַבֵּר עִם בְּנֵי אָדָם, רְאֵה לְדַבֵּר עִמָּהֶם רַק מֵהַשְּׁגָחַתוֹ יִתְבַרֵךְ הַפָּרְטֵי פָרְטִית, הַמְּנַהֵיג אֶת עוֹלָמוֹ בְּחֻשְׁבוֹן צָדֵק, וְעַל-יְדֵי-זֶה תִזְכֶּה לְקַדֵּשׁ אֶת הַדְּבוּר שֶׁהוּא הַצְּנוּר הַקְּדוֹשׁ הַמְּשִׁיף שִׁפְעַ וְאוֹר וְחַיּוֹת לְכָל הָעוֹלָמוֹת, וּבְפָרְט לְעוֹלָם הַזֶּה.

יג

אֶהוּבִי, אַחֵי הַיָּקָר! עָלֶיךָ לְדַעַת פִּי לְעוֹלָם לֹא תוּכַל לְנַצַּח אֶת חֲבֵרְךָ בְּדְבוּרִים, פִּי תִכְףּ וּמִיד כְּשֶׁגַמְרַתָּ לְדַבֵּר, עָבַר וְכָלָה הַכֹּל וְהָלַךְ עִם הָרוּחַ, וְעַל-כֵּן מֵה וְלָמָּה לֶךְ לְבַטֵּל זְמַנְךָ הַיָּקָר מִכָּל הוֹן בְּדְבוּרִים שֶׁל מֵה בְּכָף, יוֹתֵר טוֹב לֶךְ לְהִתְמִיד בְּאוֹתוֹ זְמַן בְּדְבוּרֵי תוֹרָה, וְדְבוּרֵי תְּפִלָּה וְדְבוּרֵי אֱמוּנָה, אֲשֶׁר כָּל דְּבוּר מֵהֶם הוּא הַצְּלָחָה נְצַחִית, אֲשֶׁר אֵין לְשַׁעַר וּלְתֹאֵר כָּלֵל, וּבְזֶה אַתָּה מְשִׁיף עַל עֲצָמְךָ אוֹרוֹ יִתְבַרֵךְ, עַד שֶׁבְּמִשְׁף הַזְּמַן.

אם תִּשְׁקֹד בְּזָה, תִּזְכֶּה לְגִלּוֹי אֹר בְּזָה מִן הַשָּׁמַיִם, שְׁלֵא
שְׁעֵרֶת וְתֵאֲרֶת לְעֵצְמָךְ מִיָּמֶיךָ.

יד

אָחִי הַיָּקָר! עֲלֶיךָ לְדַעַת, כִּי עִם הַדְּבוּרִים
וְהַוְפֹחִים עִם בְּנֵי אָדָם אֵי אֶפְשָׁר לְנַצַּח בַּמְלַחְמָה כָּלֵל,
הַעֲקָר הוּא עֲשִׂיהָ, מֵה שֶׁתַּעֲשֶׂה וְתִכְנֶנָּה וְלֹא תִשִּׁית וְלֹא
תִסְתַּכֵּל עַל מַתְנַגְדֶּיךָ וְעַל מְרִיבֶיךָ, בְּזָה בְּעֵצְמוֹ תִנְצַח
בַּמְלַחְמָה, וְכֹל שׁוֹנְאֶיךָ יִפְלוּ תַחְתֶּךָ, לֹא כֵן אִם תִּכְנֶס
בְּאִיזָה וּפְוֹחִים וְדְבוּרִים שֶׁל מֵה בְּכָךְ, כִּכָּר אִבְדַּת אֶת
הַמְלַחְמָה, וְאַתָּה אָבוֹד לְגַמְרִי; עַל-כֵּן רֵאֵה מֵה לְפָנֶיךָ
וְשִׁים בְּטַחֲוֹנָךְ רַק בּו יִתְבָּרֵךְ, וְהוּא בּוֹדֵאֵי לֹא יַעֲזֹב
אוֹתְךָ רֵאֵה לְגִלּוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ וְלִפְרָסְמוֹ לְכֹל הָעוֹלָם כְּלוּ,
וּבְזָה תִנְצַח תָּמִיד בַּמְלַחְמָה, וְאוֹיְבֶיךָ יִפְלוּ תַחְתֶּךָ
וְיִתְבַטְּלוּ לְגַמְרִי.

טו

צְרִיךְ שֶׁתַּדַּע, אָהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר! כִּי עֲקָר קִדְשֵׁת הַדְּבוּר
הוּא דִיָּקָא כְּשֶׁמְרַבָּה לְדַבֵּר עִמוֹ יִתְבָּרֵךְ, וּמוֹצִיא מִפִּי
כָּל הַכְּסוּפִין הַטּוֹבִים שֶׁיֵּשׁ לוֹ אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ וּמְאַרֶיךָ בְּזָה,

אין לשער ולתאר מעלת זה הענין, כי הדבור הוא כלי השפע לקבל בו קדשה ודעת, וכפי שהאדם זוכה להרבות בדבורים וכסופים טובים אליו יתברך כמו-כן זוכה שנמשך עליו שפע גדול, ובפרטיות פשאדם מוציא מפיו כל מיני כסופים ורצונות שיש לו אליו יתברך, ואל התורה, ואל קיום המצוות, אין לשער מה שנעשה מזה למעלה בעולמות העליונים כי בונה היכלות חדשים, ומצרך צרופים חדשים, וגורם יחודים נפלאים, אשר לא יאומן כי יספר, ודבר זה נעשה על-ידי כל בר ישראל אפלו הפחות שבפחותים, מאחר שמוציא מפיו הכסופים והרצונות אליו יתברך, גורם למעלה שעשועים נפלאים; אשרי לו!

טז

צריך שתדע, אהובי היקר, שכל מה שאתה סובל כל-כך בזה העולם הוא מפני שאתה בוטח בכשר ודם, ואתה חושב שהוא יכול לעזר לך, ובאמת הכל טעות ודמיון גדול, כי ישועתך תלויה רק בידו יתברך, ועל-כן עליך רק לדבר עמו יתברך, ולספר לו יתברך את כל מה שעובר עליך, ונגעי ומכאובי לבבך, ואז דיקא

כְּשֶׁתִּזְכֶּה לְקֹדֶשׁ כָּל־כֶּף אֶת דְּבוּרָךְ — שְׁתַּדְּבֵר רַק עִמוֹ
 יִתְבָּרַךְ, וְתִשִּׁים בְּטַחֲוֹנְךָ רַק בּוֹ יִתְבָּרַךְ: הֵן בְּבְרִיאֹת,
 וְהֵן בְּפִרְנָסָה, וְהֵן בְּכָל דְּבַר מֵה שְׁאַתָּה צְרִיךְ, אֲזִי וְיִקָּא
 תַּתְּחִיל לְחִיּוֹת חַיִּים טוֹבִים וְחַיִּים יִשְׂרָאֵל, וְתִנְצֵל מְכַל
 רַע, וְשׁוּם בְּרִיָּה לֹא תֻכַּל לַעֲשׂוֹת לְךָ שׁוּם רַע, חַס
 וְשָׁלוֹם.

יז

אָחִי הַיְקָר! אִם אַתָּה רוֹצֵה לְחִיּוֹת חַיִּים טוֹבִים
 וְנִעִימִים, אֲזִי הַרְגֵל עֲצֻמְךָ לְשִׁתְּךָ, אֲשֶׁר אֵין לְךָ טוֹב
 מִזֶּה, כִּי דֶרֶךְ הַכְּסִילִים שְׁמַרְבִּים לְדַבֵּר, וּמְסַפְּרִים כָּל
 מִינֵי סִפּוּרִים, וְכָל מֵה שְׁעוֹלָה עַל רוּחָם, וְדֶרֶךְ הַחֲכָמִים
 שְׁתַּמִּיד שׁוֹתְקִים, וְאֵינָם מְדַבְּרִים כָּלֵל, רַק מֵה שְׁהֵחֲרַח
 לָהֶם, וּבְאֵמַת זֶה עָקַר הַמִּבְחָן לִידַע אִם הָאָדָם חָכֵם אוֹ
 טִפֵּשׁ — אִם מְדַבֵּר הַרְבֵּה אוֹ אִם שׁוֹתֵק הַרְבֵּה, בְּזֶה
 מְתוּדַע כָּל הָאָדָם. וּכְבָר אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (פְּסָחִים
 צט.): יָפָה שְׁתִּיקָה לְחֲכָמִים, קַל וְחֹמֶר לְטִפְשִׁים,
 שְׁנֹאֲמַר: גַּם אֲוִיל מְחַרֵּשׁ חֲכָם יִחַשֵּׁב, כִּי זֶה עָקַר
 מַעֲלַת הָאָדָם בְּזֶה הָעוֹלָם כְּשֶׁזּוֹכֶה לְשִׁתְּךָ וְלֹא לְפִטְפֹט
 הַרְבֵּה, וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (חֲלִין פט.): מֵה אֲמָנוּתוֹ

שֶׁל אָדָם בְּעוֹלָם הַזֶּה? יַעֲשֶׂה עֲצָמוּ כְּאֵלִים, וְכָל זֶה רַק
בְּעִנְיַי הָעוֹלָם הַזֶּה הָעוֹבֵר, אֲבָל בְּדִבְרֵי תוֹרָה וְאַמוּנָה
וּתְפִלָּה יִרְבֶּה מְאֹד.

יח

אֶהוּבִי, אָחִי, רְאֵה כִּמָּה אַתָּה סוֹבֵל כְּכֹר בְּזֵה
הָעוֹלָם רַק עַל-יְדֵי שֶׁהִפְקַרְתָּ דְבוּרֵי פִיךָ, וְאַתָּה מְדַבֵּר
כָּל הָעוֹלָה עַל רוּחְךָ, וְנִכְנָס בְּכּוֹפְיָחִים וּמַחְלִקוֹת, מִדּוּעַ
לֹא תִרְגְּלִי אֶת עֲצָמְךָ בַּמַּדָּה הַיְקָרָה שֶׁל שְׂתִיקָה —
לְשִׁתְּךָ, אֲשֶׁר אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (עֲבוּדָה זָרָה):
חֲשֵׁק שִׁפְתוֹתֶיךָ זֶה בְּזוֹ, וְאַל תִּבְהַל לְהִשְׁיב, אֲלֵא תִמִּיד
תִּחְשַׁב קֹדֶם שְׂאֵתָה מְדַבֵּר, מֵה יֵצֵא לְךָ מִזֶּה, וּמִכָּל שֶׁכֵּן
כְּשֵׂאֵתָה רוּאָה שְׂזַלְתָּךְ בָּא רַק לְקַנְטֵרְךָ, רְאֵה לֹא לְהִשְׁיב
לוֹ כָּלֵל, רַק תִּתְחַמֵּק מִמֶּנּוּ כְּאֵלוֹ הוּא עֵץ אוֹ קִיר, אֵל
תְּשִׂים לֵב אֵלָיו כָּלֵל, וְאִזּוּ דִּיקָא תִצְלִיחַ.

יט

אָחִי הַיְקָר! בְּיֹתֵר רְאֵה לְהִזְהַר לֹא לְדַבֵּר נְבוּל פֶּה,
כִּי זֶה קָשָׁה מְאֹד מְאֹד, וְהַדְּבוּר מְבִיא אֶת הָאָדָם אַחֲרֵי-
כֵן לְעֵבְרוֹת, חֵס וְשָׁלוֹם, וּכְשֵׂאֵתָה שׁוֹמֵעַ אֶחָד מִנִּבְל

את פיו, תדע כי הוא בעל עברה, וחכמינו הקדושים אמרו (ויקרא רבה, פרק כ"ד): ולא יראה בך ערות דבר, ערות דבור — זה נבול הפה ואמרו (ערכין טו.), שדבור נבלה חמור מעשית מעשה ראה והיבט איך החמירו בנבול פה ואמרו (שבת לג.): בעון נבול פה, אפלו חותמין עליו גזר דין של שבעים שנה לטובה, הופכין עליו לרעה, וכן מי שמדבר נבול פה, מעמיקין לו גיהנום, על-כן ראה, אהובי, אחי היקר! להזהר בזה מאד מאד, וכן תזהיר אחרים שלא ינבלו פיהם, כי הדבור מביא לידי מעשה: אשרי המקדש פיו!

כ

ראה, אהובי, אחי היקר! לשמר את דבורך מאד, כי כל אחד שסובל בביתו וברחוב וכו'; הכל מפאת דבורו שמפקירו, וכשאדם חזק בשמירת הדבור ושומר פיו ולשונו, אז נשמר מצרות נפשו, וזה ברור, ואם תעין היטב תראה שכל הצרות בביתך, הכל מפני שהפקרת דבורך ואתה יוצא לריב עם אשתך על לא דבר, קדם מתחילים לפטפט כל העולה על הרוח, ולבסוף יוצא מזה מריבות ושנאה, ועל-כן ראה לשמר

על דבורך ולדבר רק דבורי אמונה והשגחה פרטית ובזה תהיה שמור מכל רע, כי מה שהאדם מדבר זה ממשיך על עצמו — אם מדבר בדבורי אמונה והשגחה פרטית, נמשך עליו אלקות, ונשמר מכל רע.

כא

אהובי, אחי היקר! ראה מה גרמת לך על-ידי דבורך שדברת כל העולה על רוחך — נסתבכת במחלקת עם אשתך עם משפחתך, ועם שכניך, באם היית עצור במלין, אז היית שוחק מהם, כי כלל זה תנקט בידך — מי ששותק, והוא עצור במלין, ואינו יוצא לריב, הוא המנצח תמיד, ועל-כן ראה, אהובי, אחי היקר, מעכשו להרגיל עצמך לא לדבר מה שאינו מכרח, ועליך לזכור — כל זמן שהדבור אצלך אתה מושל עליו, וכשתוציא כבר את הדבור, אזי הדבור מושל עליך ואי אפשר לך להחזירו בשום אופן; על-כן חשוב קדם שתוציא את דבורך, ואז תנצל מכל רע ומכל מיני עגמת נפש ומריבות.

כב

אֶהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר! רְאֵה לְהַרְגִיל אֶת עֲצֻמָּךְ לְדַבֵּר
 תָּמִיד רַק מִמְּנוּ יִתְבָּרֵךְ, וְשִׁיחָהּ שֵׁם שָׁמַיִם שָׁגוּר עַל
 פִּיךָ, וְאִז תִּדַע כִּי הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שׁוֹרֵה אֶצְלֶךָ, כְּמוֹ
 שְׁכַתוֹב אֶצֶל יוֹסֵף: וַיְהִי ה' עִמּוֹ, וַיִּפְרֹשׁ רֹשׁוֹ: שֵׁם
 שָׁמַיִם שָׁגוּר בְּפִיו, הֵינּוּ, כִּי יוֹסֵף תָּמִיד דִּבֵּר רַק מִמְּנוּ
 יִתְבָּרֵךְ וּמֵהַשְּׁגָחָתוֹ הַפְּרָטִית, וְעַל-יְדֵי-זֶה יִדְעוּ שֶׁהַשֵּׁם
 יִתְבָּרֵךְ עִמּוֹ, וְזֶה גַם מֵהַשְּׁכַתוֹב: עַל-פִּי הַשֵּׁם יַחֲנוּ וְעַל
 פִּי הַשֵּׁם יִסְעוּ, הֵינּוּ שְׁצָרֶיךָ כָּל כֶּף לְהַרְגִיל אֶת עֲצֻמוֹ
 שִׁיחָהּ שֵׁם שָׁמַיִם שָׁגוּר עַל-פִּיו, עַד שֶׁאֶפְלוּ כְּשִׁיּוֹשֵׁב
 בְּבֵיתוֹ וְאֶפְלוּ כְּשֶׁנוֹסֵעַ בְּדֶרֶךְ, יִהְיֶה שֵׁם שָׁמַיִם שָׁגוּר
 בְּפִיו, וְזֶה: "עַל-פִּי" יִהְיֶה שָׁגוּר "הַשֵּׁם" יִתְבָּרֵךְ, "יַחֲנוּ"
 — בֵּין שְׁאֲנֵי חוֹנֶה בְּבֵית, "וְעַל-פִּי" יִהְיֶה שָׁגוּר
 "הַשֵּׁם" יִתְבָּרֵךְ, "יִסְעוּ" — בֵּין שְׁאֲנֵי נוֹסֵעַ בְּדֶרֶךְ,
 תָּמִיד אֲדַבֵּר רַק מִמְּנוּ יִתְבָּרֵךְ, וְאִז כְּשֶׁתְּרַגֵּל עֲצֻמָּךְ
 בְּדֶרֶךְ זוֹ, אִז דִּיקָא תִּשְׁרֶה עָלֶיךָ הַשְּׂכִינָה; אֲשֶׁרִי הַזּוֹכָה
 לְקַיָּם זֹאת — שֶׁבֵּין בְּבֵיתוֹ וּבֵין בְּלִכְתּוֹ בְּדֶרֶךְ יִדַּבֵּר
 תָּמִיד מִמְּנוּ יִתְבָּרֵךְ, וְאִז יִהְיֶה הַשֵּׁם עִמּוֹ, וּכְשֶׁהַשֵּׁם
 יִתְבָּרֵךְ עִמּוֹ אִז הוּא מְצַלִּיחַ בְּכָל דְּרָכָיו.

כג

צָרִיף שְׁתַּדַּע, אֶהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר! כִּי הַדְּבֹר יֵשׁ לוֹ
כַּח גְּדוּל לְהַמְשִׁיף אֶת לֵב הָאָדָם אֵלָיו יִתְבַּרֵּךְ, וְלַהֲפֹךְ
אֶת כָּל הָרַע לְטוֹב, כָּמוֹ שְׁאָנוּ רוֹאִים שֶׁתִּקְנוּ חֲכָמֵינוּ
הַקְּדוּשִׁים — לְהִיטִיב חֵלוֹם רָע, וְלוֹמַר: חֲלָמָא טָבָא
חֲזִיתָא, כִּי הַדְּבֹר בְּעֶצְמוֹ יֵשׁ לוֹ כַּח גְּדוּל מְאֹד לְהַפְּךְ
אֶת כָּל הָרַע לְטוֹב, אֲשֶׁרֵי מִי שְׁזוֹכָה לְשֹׁמֵר עַל דְּבוּרוֹ,
וְלִדְבַר תְּמִיד רַק טוֹב — שִׁיְהִיָּה טוֹב, וְאִיף שֶׁהִכַּל טוֹב,
וְאִזּוּ יֵרָאֶה בְּאֵמֶת רַק טוֹב, כִּי הַדְּבֹר יֵשׁ לוֹ כַּח גְּדוּל
מְאֹד לְהַפְּךְ אֶת הָאָדָם בְּעֶצְמוֹ גַּם-כֵּן מֵרַע לְטוֹב, כִּי
עֶקֶר נֶצְחוֹן הַמְּלַחֲמָה הוּא עַל-יַדֵי הַדְּבֹר, שֶׁהוּא עֶקֶר
הַכְּלִי זֵינן שֶׁל יִשְׂרָאֵל, כִּי אֵין כַּחֲנוּ אֶלָּא בְּפֶה, וְהוּא עֶקֶר
הַכְּלִי זֵינן שֶׁל מְשִׁיחַ וְשֶׁל כָּל צַדִּיקֵי הָאֵמֶת, שֶׁכָּל כְּלִי
זֵינָם הוּא רַק עַל-יַדֵי הַתְּפִלָּה וְהַדְּבֹר מֵאֲלֻקוֹתוֹ יִתְבַּרֵּךְ,
שֶׁמַּגְלִים וּמְפָרְסָמִים אֶת אֵמֶת מְצִיאֹתוֹ יִתְבַּרֵּךְ
בְּעוֹלָם, וְכֵן בְּטוֹל הַשְּׂכָחָה, וְשִׁיזְכָּה לְזִכֹּר תְּמִיד רַק
מִמֶּנּוּ יִתְבַּרֵּךְ, וּבְעוֹלָם הֵבֵא תְלוּי רַק כְּפִי שֶׁמְרַבֶּה לְדַבֵּר
עִמוֹ יִתְבַּרֵּךְ, כִּי עַל-יַדֵי-זֶה נִדְבַקְתָּ מִחֲשַׁבְתּוֹ בּוֹ יִתְבַּרֵּךְ,
וְאִינוּ רוֹאֶה רַק אֵמֶתוֹ יִתְבַּרֵּךְ, כִּי הִכַּל תְלוּי כְּפִי רַבּוּי
הַדְּבוּרִים שֶׁמְדַבֵּר עִמוֹ יִתְבַּרֵּךְ, וְכָמוֹ שְׁרוֹאִים בְּחוּשׁ

בְּעֵינַי לְמוֹד פְּשִׁי אֹרִיתָא, שְׁעַל-יְדֵי שְׁחֹזֵר עַל מְשֻׁנְתּוֹ
הִרְבֵּה פְּעָמִים בְּפֶה מְלֵא, עַל-יְדֵי-זֶה זֹכֵר מַה שְּׁלָמַד,
וְכֵן הוּא לְעֵינַי הַזְכָּרוֹן — לְזִכּוֹר בּוֹ יִתְבָּרַךְ וּבְעוֹלָם
הַבָּא, עַד שֶׁלֹּא תִנְתַּק מִמֶּחֱשָׁבְתּוֹ אֲמַתַּת מְצִיאֹתוֹ
יִתְבָּרַךְ, זֶה תְּלוּי כְּפִי שְׁמַתְמִיד בְּדָבָר זֶה — לְדַבֵּר עִמּוֹ
יִתְבָּרַךְ, וְכֵן צְרִיךְ לְדַבֵּר גַּם עִם אֲחֵרִים, וְגַם עִם עֲצָמוֹ
דְּבוּרֵי הַתְּחִזְקוֹת, וְעַל-יְדֵי-זֶה בְּאֵמַת יִתְחַזַּק עֲצָמוֹ
לְעִמּוֹד עַל עֲמָדוֹ, כִּי הָעֵקֶר תְּלוּי כְּפִי דְּבוּרוֹ, כִּי הַדְּבוּר
יֵשׁ לוֹ כַּח גְּדוּל. אֲשֶׁרֵי הַמְתְּמִיד בְּדְבוּרִים קְדוּשִׁים!

כד

אָחִי הַיְקָר! עֲלִיךָ לְדַעַת, כִּי עֵקֶר בְּלָבוּל דַּעְתְּךָ בָּא
רַק מִחֲמַת רְבוּי דְּבוּרִים שֶׁל מַה בְּכָךְ, שְׂאֵז הַדְּמִים
מִתִּיזִים אֶל הַמַּח שְׁלֶךְ, וְאַתָּה נּוֹפֵל בְּקִטְנוּת וּבִיאֹשׁ
וּדְכָאוֹן פְּנִימִי, עַד שֶׁאַתָּה נִכְנָס בְּמַטָּה, וְשׁוֹכֵב בְּמַרְירוֹת
גְּדוּלָּה, וְכֹל זֶה עַל-יְדֵי שֶׁהַפְּקָרְתָּ אֶת דְּבוּרְךָ לְדַבֵּר כָּל
הָעוֹלָה עַל רוּחְךָ, וְעַל-כֵּן אֵל תְּהִיָּה בְּטָלָן, וּרְאֵה
לְעִשׂוֹת מַעֲכָשׁוֹ הַתְּחִלָּה חֲדָשָׁה, וְשִׁמְרֵ עַל פְּתָחֵי פִיךָ,
וְאֵל תְּדַבֵּר כָּל הָעוֹלָה עַל רוּחְךָ, וְאֵז בְּנֹדָאֵי תְּצַלִּיחַ,
וְתִהְיֶה תְּמִיד בְּיִשׁוּב הַדַּעַת, וְתִהְיֶה שְׂמֵחַ וְרַעֲנָן וְזָרִיז,
כִּי תִרְאֶה לְפָנֶיךָ עוֹלָם חֲדָשׁ לְגַמְרֵי.

כה

אחי היקר! צריך שתשמר עצמך מאד מכסופין רעים, ותרגיל את מחשבתך לחשב תמיד ממנו יתברך, ותכסף ותשתוקק רק אליו יתברך, ותוציא את הכסופים הטובים מפיה, כי כשאדם מוציא מפיו את כל מה שפוסף ורוצה, אזי סוף כל סוף הדבור בעצמו יוציא לו מהפכת אל הפעל להגיע אל מה שחפץ ורוצה, כי הדבור יש לו כח גדול עד מאד, ואפלו כשיבואו עליו מחשבות של תאוות וכסופין רעים, רחמנא לצלן, ירגיל עצמו לאחז מחשבתו להטותה מכסופין אלו, ולהמשיכה לכסופין טובים שהם עקר הטוב באמת לעולמי עד ולנצח נצחים, וביותר צריך שתשמר, אהובי, אחי היקר, את הדבור לבלי לדבר שום דבור רע, חס ושלום, ועל כל פנים אל תוציא מפיה את הכסופים והרצונות הרעים שלך, שאתה חפץ לעשות, חס ושלום, כי הדבור יכריח אותך אחר-כך לעשותם, חס ושלום, רק אדרבה בשעה שאתה רואה שמתגברים עליך הרע והכסופים הרעים לעשות איזה עברה, חס ושלום, ראה תכף ומיד לדבר דבורי כסופים ורצונות טובים אליו יתברך, ותוציא מפיה איך שאתה חפץ

בְּאֵמֶת לְשׁוֹב אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְלִלְמַד וּלְטַיִל וְלִהְיוֹת בְּכָל
 חֻלְקֵי הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, וְכֵן תִּרְבֶּה לְהוֹצִיא מִפִּיךָ
 כְּסוּפִים טוֹבִים, אֲשֶׁר זֶה יִבְטֵל אֶת הַכְּסוּפִים הָרָעִים
 שֶׁנִּכְנְסוּ בְּךָ, וְיִתְבַּטְּלוּ הָרַע וְהַקְּלָפוֹת שֶׁנֶּאֱחָזוּ בְּךָ. וְאִם
 הָיוּ בְּנֵי אָדָם מְקִימִים עֲצָה זוֹ לְהוֹצִיא תָּמִיד מִפִּיהֶם
 כְּסוּפִים טוֹבִים, וְאִז הָיוּ נִשְׁמָרִים מִכָּל רַע, כִּי הָרַע שֶׁבָּא
 לְהָאָדָם, הוּא רַק מִהַמְזִיקֵי עֲלֵמָא שֶׁנִּבְרָאוּ מֵעוֹנוֹתָיו
 הַמְרַבִּים, אֲבָל עַל-יְדֵי שֶׁמְדַבֵּר רַק דְּבוּרִים קְדוּשִׁים
 תָּמִיד, מְבַטֵּל אֶת כָּל הַקְּלָפוֹת וְהַמְשַׁחֲתִים, וְיִצְלִיחַ
 בְּדַרְכּוֹ תָּמִיד.

תָּם וְנִשְׁלָם, שְׂבַח לְאֵל עוֹלָם!

קונטרס

רוח קנאה

יבאר ויגלה את גנות המדה הרעה של קנאה — לקנא בכל אדם, ואיך שמדה רעה זו אוכלת ומכלה את האדם לגמרי, והורגת אותו — בין בגשמי ובין ברוחני, וממעלת האדם המסתפל רק על נקדת עצמו, ואינו מקנא בשום בריה שבעולם.

בנוי ומיסד על-פי דברי

רבנו הקדוש והנורא, אור הגנוז והצפון,

בוצינא קדישא עלאה, אדוננו, מורנו ורבנו

רבי נחמן מברסלב, זכותו יגן עלינו.

ועל-פי דברי תלמידו, מורנו

הגאון הקדוש, אור נפלא, אשר כל רז לא אנים ליה

רבי נתן מברסלב, זכותו יגן עלינו,

ומשלב בפסוקי תורה, נביאים, פתובים ומאמרי חכמינו

הקדושים מגמרא ומדרשים וזהר הקדוש

הובא לדפוס על-ידי

חסידי ברסלב

עיה"ק ירושלים תובכ"א

מוֹהֲרָא"ש נ"י אָמַר, אֲשֶׁר מֵדַת הַקְּנָאָה מְכַלָּה
אֶת הָאָדָם לְגַמְרֵי, וְרַב בְּנֵי־אָדָם מֵתִים רַק
מִחַמַּת מֵדַת הַקְּנָאָה, וּבְאַמַּת מִי שְׂזוּכָה
לְיִשׁוּב הַדַּעַת, אֵינּוּ מְקַנָּא בְּשׁוּם בְּרִיָּה, אֶלָּא
שְׂמַח בְּחֻלְקוֹ, אֲשֶׁר זֹהֵי הַמְּדַרְגָּה הַגְּדוּלָּה
בְּיֹתֵר לְזָכוֹת אֵלֶיהָ, לֹא לְקַנָּא בְּזוּלָתוֹ, אֶלָּא
לְהִיּוֹת שְׂמַח בְּחֻלְקוֹ.

(אמרי מוהרא"ש חלק ב', סימן תקנב)

קוֹנְטֵרס

רוּחַ קִנְיָה

.א.

צָרִיף שְׁתַּדַּע, אֶהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר, פִּי מֵדַת הַקִּנְיָה
הִיא מֵהַמְדוּת הַכִּי גְרוּעוֹת, שֶׁהָאָדָם יְכוּל לִפְל בָּהֶן, פִּי
הִיא מִמָּשׁ הוֹרֶסֶת אֶת חַיּוֹ הַגְּשָׁמִיִּים וְהַרוּחָנִיִּים גַּם
יַחַד, עַד שֶׁמֵּאֲבֵד עֲצָמוֹ לְדַעַת מְרַב צָרוֹת וְיִסוּרִים,
וְאוֹכֵל אֶת עֲצָמוֹ חִי, וְהוּא תָּמִיד בְּכַעַס וּבְקִפּוּדוֹת
וּבְדַפְאוֹן עֵמֶק, וְהַפֵּל מְרַב קִנְיָה סְרוּחָה שֶׁמִּסְבֶּכֶת
אוֹתוֹ; וְעַל-כֵּן עָלֶיךָ לַעֲבֹד עַל עֲצָמְךָ לְצֵאת מֵהַמְדָּה
הַמְגַנָּה הַזֹּאת, וְהַרְגֵּל עֲצָמְךָ לְהִסְתַּכֵּל עַל כָּל בְּרִיָּה בְּעֵין
טוֹבָה, כִּי מֵה שֶׁשִּׁיךְ לָךְ, מִמִּילָא לֹא יוֹכְלוּ לְקַחַת מִמֶּךָ,
וּמֵה שֶׁלֹּא שִׁיךְ לָךְ, מִמִּילָא לֹא יָבוֹא אֵלֶיךָ, וְאִם כֵּן
לְמָה לָּךְ לְקַנֵּא בְּאַחֵרִים? ! הַרְגֵּל אֶת עֲצָמְךָ לְבָרוּחַ רַק

אליו יתברך ותסתכל בעין טובה על הכל, ועל-ידי-זה ימשכו עליך ברכה והצלחה בכל מעשי ידיך, ובכל אשר תפנה תשכיל ותצליח, כי עקר הצלחת האדם בחייו הגשמיים והרוחניים הוא רק כשבורח ממדת הקנאה, שהיא מדה מגנה וסרוחה עד מאד.

ב.

צריך שתרגיל את עצמך, אהובי, אחי, לשכח בכל פעם כל מה שעבר עליך, וכן אל תתחיל לחשב מאחר כלל, ועל-ידי-זה תזכה לצאת מהקלפה והמחלה הנקראת — קנאה, אשר הורסת את האדם לגמרי, כי מדת הקנאה היא מהמדות הכי גרועות שרק יכולות להדבק באדם, ותכף-ומיד כשרק נדבקת בו מחלה זו, קשה וכבד לו לצאת מזה, כי רוח קנאה הולכת עם האדם תמיד, ולא נותנת לו מנוח, ומר וצר לו מאד, וכל זה בא לאדם רק כשחושב מאחרים, ונדמה לו כאלו הם מצליחים בחייהם יותר ממנו, וכן הוא חושב תמיד על העבר — כל מה שעשו לו אחרים, ואז בוערת בו רוח קנאה, ורוצה תמיד לנקם בהם, ואינו יכול לשכח מה שעשו לו, והוא מקנא מאד מאד בבני

אדם כאלו; על-כן עצתי אמונה, אהובי, אחי, אם אתה רוצה לחיות חיים נעימים ומתקים — שתרגיל עצמך לשכח את כל העבר שלך לגמרי, וכן תעביר מדעתך את כל העולם כלו, ולא תתחיל לחשב מאחר כלל, ואז דיקא על-ידי-זה לא תקנא בשום בריה, ותחיה חיים נעימים, חיים טובים, חיים דבוקים בו יתברך, ותמשיך על עצמך ערבות, נעימות, אור, זיו וחיות השכינה הקדושה.

ג.

צריך שתדע, אהובי, אחי היקר, כי מדת הקנאה באה על האדם על לא דבר, רק שנדמה למקנא בך, כאלו יש לך יותר כסף, או יותר כבוד, או יותר שם ופרסום ממנו, ועל-ידי-זה יקנא בך, והקנאה תביא אותו לשנאה — לשנא אותך; על-כן עליך לידע, כי בשעה שיש לך שונאים תדע כי הם מקנאים בך מאוד על הצלחתך, ולכן הם מסגלים לעשות לך כל דבר רע, ועליך לשמר עצמך מהם עד מאוד, כי הקנאה היא חלי נפש; ועצה טובה להנצל מקנאת בני-אדם, עליך להסתיר את כל ענייניך מהעולם, וכל מה שתזכה יותר

להסתיר ולכסות ענייניך, יותר תהיה שמור ונצל ממדת הקנאה, וכן לא יוכלו לקנא בך, מאחר שלא ידעו מה אתך, וכמו שאתה תסתיר את מעשיך והצלחותיך מאחרים, כמו-כן הרגל את עצמך, אהובי, אחי היקר, לכסות עיניך ולא להסתפל על הצלחת אחרים, ובכלל תקבע לעצמך קביעות חזקה, שלא יהיה אכפת לך שום דבר שבעולם, ואל תסתפל על מעשי אחרים כלל, כדי שלא תפנס בך שום רוח קנאה כלל; אשרי מי שבורח תמיד רק אליו יתברך, ואינו מסתפל על זלתו כלל, וכן מחביא את כל עניניו וסודותיו רק אצלו יתברך; אשרי לו!

ד.

צריך שתדע, אהובי, אחי היקר, כי מדת הקנאה היא המדה הכי גרועה שיכולה רק להפנס באדם, והיא הורסת אותו לגמרי — בין ברוחני ובין בגשמי, ועקר פשלוץ האדם — שיש לו כל-כף הרבה פשלוונות בחיים, זה בא לו רק מחמת קנאה — שאוכלת אותו הקנאה, כשרואה בגדלתו של חברו, ובאמת אחר קצת ישוב הדעת, יתברר לך מה לך לקנא באחר, ממה

נִפְשָׁךְ, אִם אַתָּה אוֹחֵז שֶׁהוּא יוֹתֵר גָּדוֹל מִמֶּךָ, תִּאֲמִין לִי, יְדִידִי, אַחֵי הַיֶּקֶר, שָׂאֵם אַתָּה תִּתְאֲמֵץ וְתִשְׁתַּדֵּל לְהַגִּיעַ אֶל נִקְדַּתְךָ, תִּזְכֶּה לְהִתְעַלּוֹת יוֹתֵר מִחִבְרֶךָ, וְאִם לֹא תִרְצֶה לְהִסְתַּכֵּל עַל נִקְדַּתְךָ, וְלֹא תִרְצֶה לְתַקֵּן אֶת עֲצָמְךָ, אֲזַי מִי אֲשֶׁם לְךָ שִׁחְבֶּרְךָ גָּדוֹל מִמֶּךָ? ! וּבִקְאֻמַּת עָלֶיךָ לְדַעַת, אֲשֶׁר לְכָל אֶחָד יֵשׁ נִקְדָּה מֵה שְׂאִין בְּחִבְרוֹ, וְאִם יִתְמַיֵּד מְאֹד עַל נִקְדַּתוֹ שֵׁשׁ בּוֹ, אֲזַי אֵין לוֹ לְקַנֵּא בְּשׁוֹם בְּרִיָּה שֶׁבְּעוֹלָם, כִּי אֶת נִקְדַּתוֹ אֵי אֶפְשָׁר לְקַחַת; עַל-כֵּן רְאֵה, אֶהוּבִי, אַחֵי הַיֶּקֶר, לְקַחַת אֶת עֲצָמְךָ בְּיַדֶּיךָ, וְאֵל תִּסְתַּכֵּל עַל חִבְרֶךָ כִּי כָּבֵר אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (אָבוֹת פָּרָק ו'): אֵל תִּתְאַוֶּה לְשַׁלְּחַנָּם שֶׁל שָׂרִים, שֶׁשִּׁלְּחַנְךָ גָּדוֹל מִשִּׁלְּחָנָם; כִּי אִם תִּקַּח אֶת עֲצָמְךָ בְּיַדֶּיךָ, וְתִתְחִיל לְהִסְתַּכֵּל רַק עַל עֲצָמְךָ, אֲזַי תִּרְאֶה אֵיךְ שֶׁאַתָּה יָכוֹל לְהִתְעַלּוֹת בְּתַכְלִית הָעֲלִיָּה, וְשׁוֹם בְּרִיָּה לֹא תוּכַל לַעֲשׂוֹת לְךָ שׁוֹם דְּבָר; עַל-כֵּן מֵה לְךָ לְקַנֵּא בְּאַחֲרִים, אֲשֶׁר הִיא מִחֲלָה רָעָה עַד מְאֹד, וְקִשָּׁה לְהַנְצִל מִמֶּנָּה; אֲשֶׁרִי מִי שְׂאִינוֹ מִסְתַּכֵּל עַל אַחֲרִים, רַק מִסְתַּכֵּל עַל נִקְדַּת עֲצָמוֹ, וְאֲזַי טוֹב לוֹ בְּזֶה וּבְכָא, וְחֵי חַיִּים טוֹבִים, אֲמֵתִים וְנִצְחִים.

ה.

צָרִיף שְׁתַּדַּע, אֶהוּבִי, אַחֵי הַיָּקָר, כִּי מִדַּת הַקְּנָאָה
אוֹכֵלֶת אֶת הָאָדָם בְּעוֹדוֹ בַּחַיִּים, עַד שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ
הַקְּדוֹשִׁים (שֵׁבַת קנ"ב): כָּל מִי שֵׁישׁ לוֹ קְנָאָה בְּלִבּוֹ,
עֲצֻמוֹתָיו מְרַקִּיבִין; וְזֶה סוֹכֵב גַּם בַּחַיּוֹ, כִּי מִי שֵׁישׁ לוֹ
מִדַּת הַקְּנָאָה, אִזּוֹ הוּא נֶרְקֵב, רַחֲמָנָא לְצִלָּן, כִּי הַקְּנָאָה
אוֹכֵלֶת אֶת הָאָדָם כְּמוֹ סֶרְטָן, הַשֵּׁם יִשְׁמַר; וְעַל-כֵּן מֵה
וּלְמָה לָּךְ לְקַנֵּא בַּחֲבֵרְךָ? הֲלֹא כָּל הַקְּנָאָה הִיא רַק
שְׂגָעוֹן שְׂנֵכְנֵס בָּךְ, וְנִדְמָה לָּךְ כְּאִלוֹ חֲבֵרְךָ יוֹתֵר גָּדוֹל
מִמֶּךָ, וְאִפְלוֹ שֵׁישׁ לוֹ יוֹתֵר כֶּסֶף מִמֶּךָ וְיוֹתֵר כְּבוֹד מִמֶּךָ,
מֵה לָּךְ לְקַנֵּא בּוֹ? יוֹתֵר טוֹב לָּךְ לְדַבֵּק אֶת עֲצָמְךָ בּוֹ
יַתְבָּרֵךְ, וְתִאֲמִין בְּאַמוּנָה אֲמִתִּית, אֲשֶׁר אֵין שׁוֹם
מְצִיאוֹת בְּלַעַדָּיו יַתְבָּרֵךְ כָּלֵל, וְהוּא יַתְבָּרֵךְ מְמַלֵּא כָּל
עֲלָמִין, וְסוֹכֵב כָּל עֲלָמִין, וּמְחַיֶּה וּמְהַיֶּה אֶת כָּל
הַבְּרִיאָה כְּלָה, אֲשֶׁר בִּידֵיעָה זֶה — שֶׁהָאָדָם יוֹדֵעַ זֹאת,
כִּבְרֵי אֵינוֹ צָרִיף לְקַנֵּא בְּשׁוֹם בְּרִיָּה שֶׁבְּעוֹלָם, כִּי נִכְלָל
לְגַמְרֵי בּוֹ יַתְבָּרֵךְ, וְתִכְףּ-וּמִיד כְּשֶׁהָאָדָם נוֹפֵל מִיִּדְעוֹת
אֵלוֹ, אִזִּי הַקְּנָאָה אוֹכֵלֶת אוֹתוֹ, וְהוֹרֶגֶת אוֹתוֹ לְגַמְרֵי, עַד
שֶׁאֵין לוֹ מְנוּחָה כָּלֵל, וְאֵינוֹ יְכוּל לְאָכֵל, וְאֵינוֹ יְכוּל
לִישֵׁן, כִּי תַמִּיד הוּא מְקַנֵּא בַּחֲבֵרוֹ, פֶּן וְאוֹלֵי הוּא יוֹתֵר

גדול ממנו, ובאמת מדוע לא תתישב, אהובי, אחי היקר, כי כל זה הוא מחלה כמו כל המחלות, אשר מי שנופל באיזו מחלה רעה, אם לא ילך אל רופא ויתרפא, אז מר יהיה לו בסופו, כמו־כן מדת הקנאה, אם לא ילך אל הצדיק האמת הדבוק בו יתברך בתכלית הדבקות, ואין לו שום הסתכלות בזה העולם כלל, רק הוא דבוק בחי החיים תמיד, ויקבל ממנו ידיעה זו, אשר אין מה לקנא בשום ברירה, כי כל אחד יש לו נקדה שלו בזה העולם, וצריך רק להסתכל על עצמו, והכל הוא דמיון גדול, אז החיים יהיו לו מרים מאד, וכך ימשיך לחיות חיים מרורים מלאים קנאה ושנאה, מה שאין בן, אם באמת יקבל את למודו הטוב של הצדיק האמת, המגלה לו את אמתת מציאותו יתברך, אז יראה שאין מה לקנא בשום ברירה שבעולם, כי אם מרגיל את עצמו לברוח רק אליו יתברך, ולהכליל בו יתברך, ולידע שהוא יתברך מנהיג את עולמו בהשגחה נפלאה ונוראה מאד ובחשבון צדק, כשתדע ידיעות אלו, תתרפא מן הקנאה.

ו.

צָרִיף שְׁתַּדַּע, אֶהוּבִי, אַחֵי הַיֶּקֶר, כִּי מֵדַת הַקְּנָאָה
הוֹרֶסֶת אֶת הָאָדָם לְגַמְרִי, וְרַב סוֹבְלֵי חֲלָאִים —
שְׁסוֹבְלִים מְכֹאוּבִים קָשִׁים וּמְרִים, וְהֵם מְבַהֲלִים
וּמְבַלְבְּלִים, הַכֹּל מִחֲמַת מֵדַת הַקְּנָאָה, כִּי הַקְּנָאָה
הוֹרֶסֶת אֶת הָאָדָם לְגַמְרִי, וּמְבִיאָה אוֹתוֹ לַיַּדִּי כַּעַס,
כְּמֵאֲמָרָם, זְכוּרֹנָם לְבָרְכָה, (בְּמִדְבָר רַבָּה, פָּרָשָׁה ט', סִימָן
ז'): אֵין קְנָאָה, אֶלֶּא לְשׁוֹן כַּעַס, כִּי הַקְּנָאָה מְבִיאָה אֶת
הַכַּעַס, וּכְמֵאֲמַר הַחֲכָם: "הַקְּנָאָה מוֹלְדַת הַחֲמָה", כִּי
לֹא תִמְצָא כַּעַס וּקְפִידוֹת, חִימָה וּרְצִיחָה, אֶלֶּא בְּאָדָם
הַמְקַנָּא בְּזֻלָּתוֹ, שֶׁדָּבָר זֶה מְכַנִּיס בּוֹ כָּל מִינֵי חֲלָאִים
רָעִים וּמְכֹאוּבִים, כִּי מִתְפּוֹצֵץ מְרַב קְנָאָה, וְזֶה הוֹרֵס לוֹ
אֶת חַיּוֹ.

עַל-כֵּן רָאָה, אֶהוּבִי, אַחֵי הַיֶּקֶר, לְהוֹצִיא מִמֶּךָ כָּל
מִינֵי קְנָאוֹת וְשִׁנְאוֹת עַל זֻלָּתְךָ, וְאֵל תִּתְחִיל לַחֲשׁב
מֵאַחֵר כָּלֵל, רַק תִּדְבֵּק אֶת מַחְשַׁבְתְּךָ בּוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְתִדַּע
בִּידֵיעָה בְּרוּרָה וּמְזוֹכָכָת, כִּי מֵה שֶׁשִּׁיף לָךְ, מִמִּילָא יָבוֹא
אֵלֶיךָ, וּמֵה שֶׁלֹּא שִׁיף לָךְ, מִמִּילָא לֹא יָבוֹא אֵלֶיךָ, וְעַל-
כֵּן מֵה לָךְ לְקַנָּא בְּזֻלָּתְךָ?! וּמֵה לָךְ לִפְלֵ בְּדַעְתְּךָ כָּל-
כּוֹף, וְלָבוֹא לַיַּדִּי הָרֵס גּוֹפְנִי וְנִפְשִׁי?! יוֹתֵר טוֹב לָךְ

לעבד על עצמך, ולהשתדל להתעלות — בין ברוחני
ובין בגשמי, ולא להתבלבל מזלתיך כלל: אשרי מי
שאינו מסתפל על אחר, ואשרי ואשרי מי שאינו מקנא
בשום ברֵיה שבעולם, ואז טוב לו בזה ובכא לנצח.

ז.

צריך שתדע, אהובי, אחי היקר, כי מדת הקנאה
— לקנא בזלתי, היא המדה הכי רעה והכי קשה
לאדם, ומי שנופל בתוך מדה רעה זו, קשה וכבד לו
לצאת מזה, והוא אוכל את עצמו חי, ונופל בכעס
ובקפידות ובשנאה עמקה, כי כמעט כל המחלקת
שאחד חולק על חברו, וכועס ומקפיד עליו, ושונא
אותו שנאת מות, רחמנא לצלן, הכל בא מצד המדה
הרעה של קנאה — שמקנא בחברו; וכלל זה תנקט
בידך, שלא יחלק אדם על חברו, כי אם על ידי מדת
הקנאה, שזה מביא לידי שנאה, והורס אותו לגמרי;
ועל-כן ראה, אהובי, אחי היקר, לדבק עצמך תמיד רק
בו יתברך, ותדע, אשר אין שום מציאות בלעדֵי
הקדוש ברוך הוא, והכל לכל אלקות גמור הוא, ולכן
מה ולמה לך לקנא בזלתיך, הלא כל מה שיש לך, הכל

מִמֶּנּוּ יִתְבַּרֵךְ, וּמֵה שְׁאַתָּה צָרִיף, גַּם־בֶּן תִּקְבֹּל רַק מִמֶּנּוּ
 יִתְבַּרֵךְ, וְלִכֵּן רְאֵה לְבָרַח רַק אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ, וְאִז טוֹב לָךְ
 בְּזֶה וּבְכָא לְנִצַּח נִצָּחִים.

ח.

רְאֵה, אֱהוּבִי, אַחֵי הַיָּקָר, לְהוֹצִיא אֶת עֲצָמְךָ מִמֵּדַת
 הַקְּנָאָה, אֲשֶׁר הוֹרֶסֶת אֶת הָאָדָם לְגַמְרִי, כִּי מֵה תוֹעִיל
 עִם מֵדַת הַקְּנָאָה?! וּכְבָר אָמַר הַתַּנָּא הַקְּדוֹשׁ (אָבוֹת
 פ"ו): אַל תִּתְאַוֶּה לְשִׁלְחָנִם שֶׁל שָׂרִים, כִּי שִׁלְחָנָךְ גָּדוֹל
 מִשִּׁלְחָנִם, וְנֶאֱמָן הוּא בְּעַל מְלֹאכְתָּךְ, שִׁשְׁשִׁים לָךְ שְׂכָר
 פְּעֻלָּתְךָ; עַל־בֶּן מֵה וְלָמָּה לָךְ לְקַנֵּא בְּאַחֲרִים?! רְאֵה
 לְהֶאֱמִין, שִׁישׁ בָּךְ נִקְדָּה טוֹבָה, מֵה שְׂאִין בְּאַחֲרִים כָּלֵל,
 וְשׁוּם בְּרִיָּה שְׁבַעוּלָם לֹא יִכּוּלָה לְקַבֵּל אֶת נִקְדָּתְךָ,
 כְּמֵאֲמַר רַבֵּנוּ, זְכוּרֵנוּ לְבִרְכָה (לְקוּטֵי־מוֹהַר"ן, חֵלֶק א',
 סִימָן ל"ד), אֲשֶׁר יֵשׁ אֶצְל כָּל אֶחָד וְאֶחָד נִקְדָּה מֵה שְׂאִין
 בְּחִבְרוֹ, עַד שְׂאִין אֶחָד יְכוּל לְהַכְנִס לְתַחוּם זֵלְתוֹ; וְעַל־
 בֶּן מֵה לָךְ לְקַנֵּא בְּאַחֲרִים?! זְכוּר כִּי נִקְדָּתְךָ וְעַנְיָנְךָ הוּא
 יוֹתֵר גָּדוֹל וְיוֹתֵר יָקָר מִשְׁל אַחֲרִים, וּכְשֶׁתִּוְדַע לָךְ
 יְדִיעָה זוֹ, אִז לְעוּלָם לֹא תִקְנֵא בְּשׁוּם בְּרִיָּה, וְתִהְיֶה הַכִּי
 מֵאֲשֶׁר בְּעוּלָם, כִּי כָּל אֵלוֹ שְׁעוּבָרַת עֲלֵיהֶם בְּחִיָּהֶם

מְרִירוֹת דְּמְרִירוֹת עַד אֵין סוּף, קִטְנוֹת וְחִלְשׁוֹת הַדַּעַת, יְסוּרִים וּמְרִירוֹת, הַפֶּל הוּא מִפְּנֵי שְׁנִכְנֶסָה בָּהֶם רוּחַ קִנְאָה, וּמְקַנְאִים בַּחֲבֵרֵיהֶם, וְנִדְמָה לָהֶם כְּאִלוֹ חֲבֵרֵיהֶם יוֹתֵר גְּדוּלִים מֵהֶם וְכוּ', וּכְאִלוֹ יֵשׁ לַחֲבֵרֵיהֶם נִקְדָּה וְעִנְיָן שְׂאִין לָהֶם וְכוּ', וְזֶה אוֹכֵל אוֹתָם חַיִּים, עַד שֶׁהֵם נִחְלִים לְגַמְרֵי מַחֲמַת זֶה, וְיוֹצְאִים מֵעוֹלָמָם, כְּמֵאֵמֶר הַתַּנָּא (אָבוֹת פָּרָק ד'): הַקִּנְאָה מוֹצִיָּא אֶת הָאָדָם מִן הָעוֹלָם.

עַל-כֵּן רָאָה, אֶהוּבִי, אָחִי הַיֵּקָר, לְחַזֵּק אֶת עֲצָמָךְ בְּכָל מִינֵי אָפְנִים שְׁבַעוֹלָם, וְהֶעֱקָר עַל-יְדֵי מַדַּת הָאֱמוּנָה, שְׁתַּדַּע, אֲשֶׁר אֵין שׁוּם מְצִיאוֹת בְּלַעֲדָיו יִתְבָּרֵךְ כָּלֵל, וְיִתְדַבֵּק אֶת עֲצָמָךְ בּוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְיִתַּדַּע, אֲשֶׁר הוּא יִתְבָּרֵךְ מְחִיָּה וּמְהֵוָה וּמְקִיִּים אֶת כָּל הַבְּרִיָּאָה כְּלָה, וְדוּמָם, צוּמַח, חֵי, מְדַבֵּר, הֵם אֱלֻקוֹת גְּמוּר בַּהֲתַלְבְּשׁוֹת הַזוֹ, וְהוּא בָּרָא אֶת כָּל אֶחָד בְּזֶה הָעוֹלָם לְהוֹצִיא מֵהַכַּח אֶל הַפַּעַל שְׁלִיחוֹת מְסִימַת, וְאֵין שְׁנֵי שְׁלוּחִים שְׁוִים כָּלֵל וְכוּ'; וְעַל-כֵּן מַה וְלָמָּה לָךְ לְקַנֵּא בְּשֵׁנִי, כִּי מִי יוֹדֵעַ אִם שְׁלִיחוֹתָךְ אֵינָה גְּדוּלָה מְשְׁלִיחוֹת חֲבֵרָךְ? ! וְלָכֵן אֵל תְּהִיָּה בְּטָלָן, וּרְאֵה לְהַמְשִׁיךְ אֶת עֲצָמָךְ רַק אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, וְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּנִדְאֵי יַעֲזוּר לָךְ

להתגבר על המדה הרעה ההורסת את האדם, והיא
— רוח קנאה.

ט.

צריך שתדע, אהובי, אחי היקר, כי עקר השלמות
של האדם הוא — להיות דבוק באמתת מציאותו
יתברך, הינו שידע, אשר אין בלעדיו יתברך כלל,
והוא מחיה וממהיה ומקים, את כל הבריאה כלה, והכל
משגח בהשגחה פרטית, ואין אדם נוקף אצבעו
מלמטה, אלא אם כן מכריזין עליו מלמעלה (חלין ז.),
ואין אדם נוגע במה שמוכן לחברו (יומא ל"ח), ואפלו
ריש גרגותא מן שמיא מוקמינן ליה (ברכות נ"ח), ואפלו
צפרי קלילא מבלעדי שמיא לא מצתדייע (ירושלמי
שביעית), ובידיעות אלו שתכניס בדעתך, על-ידי-זה
יתבטלו ממך כל מיני קנאה ושנאה, כי אמרו חכמינו
הקדושים (דרך ארץ רבה, פרק ב'): אין ישיבה
למעלה, ולא שנאה, ולא תחרות, ולא קנאה, ולא כבוד
וכו', עין שם; הינו מי שמדבק את עצמו בעולמות
עליונים, ויודע שהכל לכל אלקות גמור, הוא נעשה
כדגמת העליונים, ששם לא שיך שום קנאה, שנאה

רוח קנאה

שנט

תַּחֲרוּת וְכָבוֹד, וְאִינוּ מִתְפַּעֵל מִשּׁוּם בְּרִיָּה שְׁפָעוּלָם, כִּי תָמִיד הוּא בּוֹרַח רַק אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, וַיִּדַע, אֲשֶׁר רַק הוּא יִתְבָּרֵךְ מִנְהִיג אֶת עוֹלָמוֹ בְּהַשְׁגָּחָה נּוֹרָאָה וְנִפְלְאָה מְאֹד מְאֹד, וְעַל-כֵּן מָה לוֹ לְקַנֵּא בְּשֵׁנֵי, כִּי מָה שְׁצָרִיךְ לָבוֹא אֵלָיו, מִמִּילָא יָבוֹא, וּמָה שְׁאִינוּ צָרִיךְ לָבוֹא אֵלָיו, מִמִּילָא לֹא יָבוֹא.

לְכֵן, אֶהוּבֵי, אַחֵי הַיְקָר, רְאֵה לְהַכְנִיס בְּעֵצְמְךָ יְדִיעוֹת אֱלוֹ, וְהֵן — אֲמוּנָה פְּשוּטָה בּוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְעַל-יְדֵי-זֶה תִּנְצֵל מִרוּחַ קִנְאָה, אֲשֶׁר אוֹכֵלֶת וְהוֹרֶגֶת אֶת הָאָדָם לְגַמְרֵי, כִּי מִי שֶׁנִּכְנָסָה בּוֹ רוּחַ קִנְאָה, רַחֲמָנָא לְצַלֵּן, מִשְׁתַּגַּע מֵרַב צָרוֹת וְיִסּוּרִים וּמְכַאוּבִים, כִּי רוּחַ קִנְאָה הִיא כְּדַגְמַת סֶרְטָן, רַחֲמָנָא לְצַלֵּן, הָאוֹכֵלֶת אֶת הָאָדָם; אֲשֶׁרֵי מִי שֶׁזוֹכֶה לְדַבֵּק אֶת עֵצְמוֹ בּוֹ יִתְבָּרֵךְ, וּמִתְנַהֵג עֵצְמוֹ בְּזֶה הָעוֹלָם כְּדַגְמַת הָעוֹלָם הַבָּא, וְאִין לוֹ שׁוּם קִנְאָה וְשִׁנְאָה, תַּחֲרוּת וְכָבוֹד, רַק יוֹשֵׁב וּמִשְׁעָשֵׁעַ אֶת עֵצְמוֹ בְּעִרְבוּת, נַעַם, זִיו שְׂכִינַת עִזּוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְהוּא תָמִיד מִשְׁתַּדֵּל לְעֶזֶר לְזֻלְתּוֹ; אֲשֶׁרֵי לוֹ בְּזֶה, וְאֲשֶׁרֵי לוֹ בְּכָא!

י.

צָרִיךְ שְׂתַדַּע, אֶהוּבִי, אַחֵי הַיָּקָר, אֲשֶׁר אֵין עוֹד
מִדָּה רָעָה הָעוֹקֶרֶת אֶת הָאָדָם מִשְׁנֵי הָעוֹלָמוֹת כְּמוֹ
הַמִּדָּה הָרָעָה וְהַמְּגַנָּה שֶׁהִיא רוּחַ קִנְאָה, כִּי כָּל הַצָּרוֹת
שֶׁעוֹבְרוֹת עַל בְּנֵי אָדָם, הַכֹּל בָּא מֵהַקִּנְאָה הַסְּרוּחָה,
שֶׁהָאָדָם מְקַנָּא בַּחֲבֵרוֹ, וְעַל-יְדֵי-זֶה הוּא מוֹרָה הַתָּר
לְעַצְמוֹ לְהִרְגוֹ אוֹתוֹ, כִּי כִּךָ דִּרְכוֹ שֶׁל הַיִּצָּר הָרָע —
הַיּוֹם מְסִית אוֹתוֹ לְקַנָּא בְּזֻלְתוֹ וּלְמַחֲרַת הוּא מְסִית
אוֹתוֹ לְשַׂנְא אֶת זֻלְתוֹ, וּלְמַחֲרָתִים הוּא מְסִית אוֹתוֹ
לְהִרְגוֹ אֶת זֻלְתוֹ, עַד שֶׁכָּפִי טַפְּשׁוֹת דַּעְתוֹ מוֹרָה הַתָּר
לְעַצְמוֹ לְהִרְגוֹ אֶת חֲבֵרוֹ, וְחוֹשֵׁב שֶׁזוֹ מִצְוָה גְּדוּלָּה
וְכוֹי, וְכָל זֶה בָּא וְנִשְׁתַּלְּשֵׁל מִמַּחְמַת רוּחַ קִנְאָה שֶׁנִּכְנָסָה
בְּאָדָם, כִּי אֶלְמָלֵא רוּחַ קִנְאָה לֹא הָיוּ אָף פְּעַם מַחְלֶקֶת
וּמְרִיבוֹת וְשִׂנְאוֹת וְהִרְיָגוֹת בְּעוֹלָם; וְעַל-כֵּן רָאֵה,
אֶהוּבִי, אַחֵי הַיָּקָר, לְהוֹצִיא מִמֶּךָ אֶת כָּל מִינֵי
הַמַּחְשָׁבוֹת שֶׁל רוּחַ שְׂטוּת שֶׁהוּא רוּחַ קִנְאָה, שֶׁהוֹרֶגֶת
וְהוֹרֶסֶת אֶת דַּעַת הָאָדָם לְגַמְרֵי, כִּי מִי שֶׁנִּכְנָסָה בּוֹ רוּחַ
קִנְאָה הוּא מְבַהֵל וּמְבַלְבֵּל לְגַמְרֵי, וְאֵין לוֹ שׁוֹם חַיִּים
כָּלֵל, כִּי תָמִיד הוּא עָסוּק לְחֹשֵׁב מִזֻּלְתוֹ, וְכָל הַצָּרוֹת
שֶׁהָאָדָם סוֹבֵל בְּחַיָּיו, הַכֹּל מִמַּחְמַת רוּחַ קִנְאָה, שֶׁנִּכְנָסָה

בו; על-כֵּן מי שְׁרוּצָה לְחִיּוֹת חַיִּים אֲמִתִּיִּים, חַיִּים
 נְצַחִיִּים, וְלִהְרַגִּישׁ חַיֵּי הָעוֹלָם הַבֹּא בְּעוֹלָם הַזֶּה,
 שְׂיִרְגִיל אֶת עֲצָמוֹ שֶׁלֹּא יִקְנֵא בְּשׁוֹם בְּרִיָּה שֶׁבְּעוֹלָם,
 רַק יִשְׁתַּדֵּל לְדַבֵּק אֶת עֲצָמוֹ בְּחַיֵּי הַחַיִּים לַיָּדַע, אֲשֶׁר
 אֵין שׁוֹם מְצִיאוֹת בְּלִעָדָיו יִתְבַּרֵּךְ כָּלֵל, וְהַכֵּל לְכֹל
 אֲלִקוֹת גָּמוּר הוּא, וְהוּא יִתְבַּרֵּךְ מִנְהִיג אֶת עוֹלָמוֹ
 בְּחֻשְׁבוֹן צָדֵק וְלִכֵּן צְרִיכִים רַק לְדַבֵּר עִמוֹ יִתְבַּרֵּךְ,
 וְלִבְקֶשׁ מִמֶּנּוּ יִתְבַּרֵּךְ כָּל מֵה שֶׁצָּרִיךְ, וְאֵל יִקְנֵא בְּשׁוֹם
 בְּרִיָּה שֶׁבְּעוֹלָם, כִּי בְּאַמֶּת מִי שֶׁזּוֹכֶה לְהַכְּלִיל בּוֹ
 יִתְבַּרֵּךְ, אֲזִי אֵינוֹ מִקְנֵא בְּשׁוֹם בְּרִיָּה, רַק מִשְׁתַּעֲשֵׂעַ
 בְּשִׁעֲשׂוֹעַ דְּמִלְכָּא עֲלָאָה, וּמִמְשִׁיךְ עַל עֲצָמוֹ אֶת אֹר
 הַשְּׂכִינָה, שֶׁהוּא — הַדְּבָקוֹת וְהַחִיּוֹת וְהַזִּיּוֹ וְהַנְּעֵם בּוֹ
 יִתְבַּרֵּךְ; אֲשֶׁרֵי לוֹ, וְאֲשֶׁרֵי חֶלְקוֹ!

תפלה נוראה ונפלאה להנצל ממדת הקנאה

יהי רצון מלפניך יהוה אלהי ואלהי אבותי, שתחוס ותרחם עלי, ותוציאני מהמדה הרעה של קנאה ושנאה, שלא אקנא בשום ברִיה שבעולם, מפל שפן שלא אשנא את שום בר ישראל, באשר גלית לנו על-ידי חכמיך הקדושים, אשר מדת הקנאה והשנאה הורגת והורסת את האדם משני העולמות, ומעקמת את לבבו לגמרי, ומכניסה בו כפירות ואפיקורסות, ומעקמת את לבבו לגמרי, עד שנופל בנפילה שאין לו תקומה, כי לאויל יהרג-כעש, ופתה תמיד קנאה (איוב ה') ; אכזריות, חמה ושטף אף, ומי יעמד לפני קנאה (משלי כ"ז) ; פי קנאה חמת-גבר ולא-יחמול ביום נקם (משלי ו').

אנא, יהוה, חוס וחמל על נפשי האמללה והבזויה, שנפלת פני כבוד במדת הקנאה והשנאה, ואני מקנא בכל ברִיה שבעולם על לא דבר, והקנאה הרעה מעברת אותי על דעתי ועל דעת קוני, ואני בא על-ידי-זה לידי שנאה — לשנא את זלתי ; ראה בעניי,

והביטה אל מכאובי, מתי אזכה לצאה מרוח השטות,
רוח הקנאה והשנאה, שנכנסתי בה זה ימים ושנים? !
מתי אזכה לנקות את עצמי לגמרי מכל המדות
והתאוות הרעות, שנלפדתי בהן מקטנותי ועד הנה? !

אנא, יהוה, חוס וחסד עלי, וזפיני להכניס בעצמי
אמונה פשוטה בקד יתברך, ואזכה לידע בידיעה
ברורה, שאתה מנהיג את עולמך בהשגחה פרטי
פרטית, ואין אדם יכול לעשות לי שום דבר מבלעדי
רצונך ורשותך; ועל-כן מה ולמה לי לקנא בזלתי? !
זפיני להכליל בקד לגמרי, עד שלא יעלה על מחשבותי
שום תחרות ושנאה וקנאה על שום בריה שבעולם,
ויקיים בי (תהלים ל"ז): אל-תתחר במרעים, אל-תקנא
בעשי עולה, פי כחציר מהרה ימלו, וכירק דשא
יבולון, בטח ביהוה ועשה טוב, שכן-ארץ ורעה
אמונה, והתענג על-יהוה, ויתן-לך משאלות לבך; אמן
כן יהי רצון.

תם ונשלם, שבח לאל בורא עולם!

הספר הקדוש הזה
נדפס לזכות

שמשון יצחק נ"י בן פרומה פעשה
שמעונה תחי' בת ראובה יוספה

וילדיהם:

ראובן יוסף

אסתר

נחמן גבריאל

פייגא ברכה

אליעזר שלמה

מרים

הקב"ה יעזור להם בשפע גשמי ורוחני,
ויזכו לבריאות הנפש והגוף
ולשפע ברכה והצלחה בכל מעשה ידיהם.

הנהגות ישראל שהם תקון הברית, על-פי דברי רבנו הקדוש והנורא, אור האורות, רבי נחמן מברסלב, זכותו יגן עלינו

יזהר מאד לטבל בכל יום במקנה, ובפרטיות פשטא בפגם הברית, ישתדל הדבר הראשון לטבל במקנה אשר הוא התקון הראשון, כמו שאמר רבנו ז"ל: "דאס ערשטע איז מקנה" (הדבר הראשון הוא מקנה).

ישתדל לומר בכל יום העשרה מזמורי תהלים שגלה רבנו ז"ל, שהם תקון גמור לפגם הברית, והם: ט"ז, ל"ב, מ"א, מ"ב, נ"ט, ע"ז, צ', ק"ה, קל"ז, ק"נ, ותכף-ומיד פשוזוכה לאמרם, אל יחשב יותר מזה כלל, כי בודאי נתפפר לו.

ישמר מאד מאד על מחשבתו, וירגיל את עצמו לחשב רק מחשבות קדושות וטהורות, כי המחשבה גבוהה עד מאד, ולהפוך ישמר את עצמו מהרהורים רעים, אשר הם אבי-אבות הטמאה, וכשמכניס במחשבתו אמתת מציאותו יתברך, אז הוא אצלו יתברך ממש, כי במקום שהמחשבה חושבת, שם כל האדם.

יקדש האדם את העינים שלו, כי עקר הנאוף תלוי בעינים, כי העין רואה והלב חומד וכלי המעשה גומרים, ועל-כן יקדש את העינים, וירגיל את עצמו להסתכל בכל דבר בחיות אלקות שיש בכל דבר, ויוציא לעצמו רמזים איוף להתקרב אליו יתברך מכל דבר, וכן ישמר מאד לא להסתכל בדברים מאסים, כי אמרו חכמינו הקדושים (סנהדרין מה): אין יצר הרע שולט אלא במה שעיניו רואות, ואמרו (ברכות יב): אחרי עיניכם - זה הרהור עברה, ועל-כן צריכים לקדש מאד מאד את העינים, כי הפל תלוי בעינים.

יְזַהַר בְּעֲצֻמוֹ מְאֹד לְקַדֵּשׁ אֶת הָאֲזָנִים שְׁלוֹ, וְיִרְגֵּיל אֶת עֲצֻמוֹ לְשִׁמְעַ
רַק בְּקוֹל הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה וּבְקוֹל הַחֻכְמִים וְהַצְדִּיקִים הָאֲמִתִּים,
וְיִזְהַר מְאֹד מְאֹד לֹא לֵישֵׁב בֵּין לְצִים וְקָלִים וְרִיקִים, מִיָּנִים וְאֲפִיקוֹרְסִים,
וְלֹא יֵנִיחַ לְדַבְרֵיהֶם הַטְּמְאִים לְהַפְגִּס בְּאֲזָנָיו, וְאָמְרוּ חֻכְמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים
(תְּהִיבוֹת ה.): אֵל יִשְׁמִיעַ אָדָם לְאֲזָנָיו דְּבָרִים בְּטָלִים, מִפְּנֵי שֶׁהֵן נְכוּזוֹת
תַּחֲלָה לְאִיבָרִים, וְאָמְרוּ שֵׁם עַל פְּסוּק: "וַיִּתֵּן תְּהִיָּה לָךְ עַל אֲזָנֶיךָ"
(דְּבָרִים כג): אֵל תִּקְרֵי אֲזָנֶיךָ, אֲלֵא עַל אֲזָנֶיךָ, שָׂאֵם יִשְׁמַע אָדָם
דְּבַר שְׂאִינוֹ הַגּוֹן, יֵנִיחַ אֲצַבְעוֹ בְּאֲזָנָיו, כִּי כִשְׂאָדָם שׁוֹמֵעַ בְּקוֹל
הַרְשָׁעִים וְהַקָּלִים יִהְיֶה נִמְשָׁף אַחֲרֵיהֶם, וְלִהְפּוֹף כִּשְׂשִׁמְעַ בְּקוֹל
הַתּוֹרָה וְהַחֻכְמִים וְהַצְדִּיקִים הָאֲמִתִּים, יִמְשָׁף אַחֲרֵיהֶם.

יְזַהַר מְאֹד מְאֹד מִהַמְדָּה הַמְּגַנָּה שֶׁל כַּעַס וּקְפִידוֹת, וְכַמְעַט שֶׁכָּל תִּקּוּן
הַדַּעַת, תִּקּוּן הַבְּרִית, תְּלוּי בְּזָה — שִׂיְהִיָּה הָאָדָם סִבְּלָן וּמְאָרִיף
אִפּוֹ עַל כָּל מֵה שְׁעוֹבֵר עָלָיו, כִּי אֶת הַנּוֹאֵף מִפִּירִים בָּאֵף שְׁלוֹ, כִּי
גְּלָה לָנוּ רַבְּנוּ ז"ל, הֵינּוּ כִּפִּי בְּעֶסוֹ וּרְצִיחָתוֹ שִׂישׁ לוֹ, כְּמוֹ-כֵן יוֹדְעִים
שֶׁהוּא נוֹאֵף, רַחֲמָנָא לְצַלָּן, וְעַל-כֵּן מִי שְׂרוּצָה לְהַגִּיעַ לְתִקּוּן הַבְּרִית
בְּשִׁלְמוֹת, צָרִיךְ שְׂיִרְגֵּיל אֶת עֲצֻמוֹ מְאֹד בְּמַדָּה הַיִּקְרָה שֶׁל סִבְּלָנוֹת,
וְיִסְבֵּל כָּל הַבָּא עָלָיו, וְיִזְרִיף אִפּוֹ עַל כָּל מֵה שְׁעוֹבֵר עָלָיו — הֵן
מְעַצְמוֹ וְהֵן מִבְּעַל בְּחִירָה, וְכִפִּי שְׂיִזְכָּה לְהִיּוֹת סִבְּלָן וּמְאָרִיף אֵף,
כְּמוֹ-כֵן יִזְכָּה לְשִׁלְמוֹת הַדַּעַת, וְיִתְקַן אֶת אֲשֶׁר קָלַקַל בְּבְרִיתוֹ.

יִקְדֵּשׁ הָאָדָם וַיִּטְהַר מְאֹד אֶת דְּבוּר פִּיו, וְיִדְבֵּר תָּמִיד דְּבוּרֵי תּוֹרָה
וְדְבוּרֵי אֱמוּנָה וְהַשְׁגָּחָה פְּרָטִית, וַיִּשְׁמַר מְאֹד מְאֹד שֶׁלֹּא יִנְבֵּל
אֶת פִּיו בְּדַבְרֵי נִבְלָה וְנֹאֵף, כִּי הַדְּבוּר יִכְרִיחוֹ לַעֲשׂוֹת כָּל מֵה שְׂמוֹצִיא
מִפִּיו, חֵס וְשְׁלוֹם, וְאָמְרוּ חֻכְמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (וַיִּקְרָא, פָּרָשָׁה כו, סִימָן ז):
"וְהָיָה מִחֲנִיף קְדוֹשׁ וְלֹא יִרְאֶה בְּךָ עֲרוֹת דְּבָר", אֵל תִּקְרֵי עֲרוֹת דְּבָר
אֲלֵא עֲרוֹת דְּבוּר - זֶה נִבּוּל הַפֶּה, כִּי עַל-יְדֵי-זֶה מִסְּלָקִין מִמֶּנּוּ אֶת
הַשְׂכִּינָה הַקְּדוּשָׁה, וְגוֹרְמִים רָעָה לְעֲצֻמוֹ וְלְכָל הָעוֹלָם כְּלוֹ, וְעַל-כֵּן
מִי שְׂיִדְעַ בְּנִפְשׁוֹ שֶׁפָּגַם בְּבְרִיתוֹ, וּבְכַפְרֵיּוֹת בְּהוֹצָאת זָרַע לְבִטְלָה,
יִקְדֵּשׁ מְאֹד אֶת דְּבוּרוֹ וְלֹא יִדְבֵּר שׁוֹם דְּבָרִים בְּטָלִים, וּמִכָּל שְׂכּוֹן

דבורים אסורים, כגון: לשון-הרע, רכילות, ליצנות, נבול פה, חס ושלום, כי עקר תקון הברית תלוי בתקון הלשון.

יחזיק מאד באמונה יתרה, שיכניס את עצמו בתוך האמונה הקדושה, ותמיד יציר בדעתו איך שמלא כל הארץ כבודו, ואין שום מציאות בלעדיו יתברך פלל, והפל לכל אלקות גמור הוא, ואין בלעדיו יתברך פלל, כי בכל תנועה ותנועה שם אלפיו של עולם, והוא עומד באמצע, וכשיחשב את זה תמיד, על-ידי-זה יזדכך לגמרי, ומחל לו הקדוש-ברוך-הוא על הכל.

יהיה תמיד שמח וטוב לב, וישתדל לעשות תמיד רק צדקה וחסד עם כל בר ישראל, וירקוד מרב שמחה על נקודת יהדותו שזכה להפרא מצרע ישראל, ולא עשני גוי, ומסור את נפשו על נקודת השמחה, כי כל עקר פגם הברית בא לאדם רק מחמת עצבות, כי הקלפה המחטאת את האדם בפגם הברית נקראת יללה, ועל-כן עקר שלמות תקון הברית הוא — שיהיה תמיד שמח בשמחה עצומה, ואף שזה קשה וכבד לו מאד מאד מרב עוונותיו בפגמי הברית שלו, שזה מכניס באדם דבאון ועצבון פנימי, עם כל זאת עקר תקון הברית תלוי אף ורק במדת השמחה והחידוה, וצריך למסור את נפשו להגיע אל המדה היקרה הזו של שמחה, שזה מכניס באדם רוח טובה ומדת הרחמנות, ולעשות צדקה וחסד עם כל בר ישראל.

סוד ה' ליראיו ובריתו להודיעם
זה שמו נאה לו

תקון הכּללי

תקון נורא ונפלא מאד מאד לכלליות החטאים
והוא פגם הברית, רחמנא לצלן

*

ומסגל מאד גם לפרנסה ולהצלחה
בכל הענינים בגשמיות וברוחניות
אשרי מי שיאמרם בכל יום

*

יסדו, תקנו, גלו וצוה לפרסמו לכל ישראל.
רבנו הקדוש והנורא אור הגנוז והצפון
בוצינא קדישא עלאה, אדוננו, מורנו ורבנו

רבי נחמן מברסלב, זכותו יגן עלינו

*

הובא לדפוס על-ידי

חסידי ברסלב

עיה"ק ירושלים תובכ"א

טוב לומר זאת לפני אמירת העשרה מזמורים:

הריני מקשר עצמי באמירת העשרה מזמורים אלו לכל הצדיקים
האמתיים שבדורנו, ולכל הצדיקים האמתיים שוכני עפר, קדושים
אשר בארץ המה, ובפרט לרבנו הקדוש צדיק יסוד עולם נחל נובע
מקור חכמה, רבנו נחמן בן פיגא, זכותו יגן עלינו, שגלה תקוץ זה.

לכו נרננה ליהוה נריעה לצור ישענו: נקדמה פניו בתודה בזמירות
נריע לו: כי אל גדול יהוה ומלך גדול על כל אלהים:

קודם שיתחיל תהלים יאמר זה:

הריני מזמן את פי להודות ולהלל ולשבח את בוראי לשם יחוד
קדשא בריך הוא ושכינתה בדחילו ורחימו על-ידי ההוא טמיר
ונעלם בשם כל ישראל:

טז א מכתם לדוד שמרני אל כי-חסיתי בך:
ב אמרת ליהוה אדני אתה טובתי בל-עליך:
ג לקדושים אשר-בארץ המה ואדירי כל-הפציי-
בם: ד ירבו עצבותם אחר מהרו בל-אסיף
נספיהם מדם ובל-אשא את-שמותם על-שפתי:
ה יהוה מנת-חלקי וכוסי אתה תומיך גורלי:
ו חבלים נפלו-לי בנעמים אף-נחלת שפחה עלי:
ז אברך את-יהוה אשר יעצני אף-לילות יסרוני
כליותי: ח שויתי יהוה לנגדי תמיד כי מימיני
בל-אמוט: ט לכן א שמח לבי ויגל כבודי אף-
בשרי ישכן לבטח: י כי א לא-תעזב נפשי לשאול
לא-תתן חסידך לראות שחת: יא תודיעני ארח
חיים שבע שמהות את-פניך נעמות בימינדך
נצח:

לַב * לְדוֹד מִשְׁכִּיל אֲשֶׁר־י נִשְׁוִי-פֶשַׁע כְּסוּי חֲטָאָה:
 ב אֲשֶׁר־אָדָם לֹא יַחֲשֵׁב יְהוָה לוֹ עוֹן וְאִין
 בְּרוּחוֹ רְמִיָה: ג כִּי-הֶחֱרַשְׁתִּי בָלוּ עַצְמִי בְּשִׂאֲנָתִי
 כָּל-חַיִּים: ד כִּי | יוֹמָם וְלַיְלָה תִכְבֵּד עָלַי יְדָךְ נֶהְפֵּךְ
 לְשִׂדֵי בְחַרְבֵּנִי קִיץ סָלָה: ה חֲטָאֲתִי אֹדִיעֶךָ וְעוֹנֵי
 לֹא-כִסִּיתִי אֲמַרְתִּי אֹזְרָה עָלַי פֶּשַׁעִי לִיהוָה וְאַתָּה
 נִשְׂאֲתָ עוֹן חֲטָאֲתִי סָלָה: ו עַל-זֹאת יִתְפַּלֵּל
 כָּל-חֲסִיד | אֱלֹהֶיךָ לְעֵת מְצֵא רַק לְשִׁטְף מַיִם רַבִּים
 אֱלֹיו לֹא יִגִּיעוּ: ז אַתָּה | סִתַּר לִי * מִצַּר תִּצְרֵנִי
 רַגְלִי פִלֵּט תְּסוּבְּבֵנִי סָלָה: ח אֲשַׁכִּילְךָ | וְאוֹרְךָ
 בְּדַרְךָ-זוֹ תִלְךָ אִיעֶצֶה עָלֶיךָ עֵינַי: ט אֵל-תִּהְיוּ |
 כְּסוּס כְּפָרָד אִין הָבִין בְּמַתְגַּוְרָסָן עֲדִיו לְבָלוֹם
 בַּל קָרַב אֱלֹהֶיךָ: י רַבִּים מְכֹאֹבִים לְרַשָּׁע וְהַבּוֹטָח
 בִּיהוָה חֶסֶד יְסוּבְּבֵנוּ: יא שִׂמְחוּ בִיהוָה וְגִילוּ
 צַדִּיקִים וְהִרְנִינוּ כָּל-יִשְׂרָאֵל-לֵב:

מא * לְמַנְצִיחַ מִזְמוֹר לְדוֹד: ב אֲשֶׁר־י מִשְׁכִּיל אֶל-
 דָּל בַּיּוֹם רָעָה יִמְלִטְהוּ יְהוָה: ג יְהוָה | יִשְׁמְרֵהוּ
 וַיִּחַיְהוּ וְאֲשֶׁר בְּאֶרֶץ וְאֵל-תִּתְּנֵהוּ בְּנַפְשׁ אִיְבָיו:
 ד יְהוָה יִסְעֲדֵנוּ עַל-עַרְשׂ דְּוֵי כָּל-מִשְׁכָּבוֹ הַפְּכֵת
 בְּחִלּוֹ: ה אֲנִי-אֲמַרְתִּי יְהוָה חֲנֻנִי רַפָּאָה נַפְשִׁי
 כִּי-חֲטָאֲתִי לָךְ: ו אוֹיְבֵי יֹאמְרוּ רַע לִי מָתִי יָמוּת
 וְאָבַד שְׁמוֹ: ז וְאִם-בָּא לְרֹאוֹת | שׂוֹא יְדַבֵּר לְבוֹ

(* אחר אתה סתר לי — צריך להפסיק מעט (עיין בלקו"מ ח"א סי' ריג)

יִקְבֹּץ-אֶזְרָא לֹא יֵצֵא לַחֲוֵץ יְדַבֵּר: ה יַחַד עָלַי יִתְלַחֲשׁוּ
 כָּל-שָׂנְאֵי עָלַי | יִחְשְׁבוּ רָעָה לִּי: ט דְּבַר-בְּלִיעַל
 יַצּוּק בּוֹ וְאֲשֶׁר שָׁכַב לֹא-יוֹסִיף לָקוּם: י גַּם-אִישׁ
 שְׁלוּמֵי | אֲשֶׁר-בְּטַחְתִּי בּוֹ אוֹכַל לַחֲמֵי הַגְּדִיל עָלַי
 עָקַב: יא וְאַתָּה יְהוָה חָנּוּן וְהַקִּימֵנִי וְאַשְׁלֵמָה לָּהֶם:
 יב בְּזֹאת יִדְעֵתִי כִּי-חֲפֵצֶת בִּי כִּי לֹא-יִרְיעַ אֵיבֵי
 עָלַי: יג וְאֲנִי בְּתַמִּי תִּמְכַּת בִּי וּתְצַיְבֵנִי לְפָנֶיךָ
 לְעוֹלָם: יד בְּרוּךְ יְהוָה | אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל מֵהָעוֹלָם
 וְעַד-הָעוֹלָם אָמֵן | וְאָמֵן:

מב א לְמַנְצַח מְשֻׁפִּיל לְבָנֵי-קָרָח: ב כְּאֵיל תִּעְרַג
 עַל-אֲפִיקֵי-מַיִם כֵּן נִפְשֵׁי תִעְרַג אֵלֶיךָ אֱלֹהִים:
 ג צְמָאָה נִפְשֵׁי | לְאֱלֹהִים לְאֵל חַי מְתֵי אָבוֹא
 וְאַרְאָה פָּנַי אֱלֹהִים: ד הִיִּתְהַ-לִּי דַמְעָתִי לָחֶם יוֹמָם
 וּלְלֵילָה בְּאֵמַר אֵלַי כָּל-הַיּוֹם אֵיךְ אֵלֶיךָ: ה אֵלֹהֵי
 אֲזַכְּרָה | וְאֲשַׁפְּכָה עָלַי | נִפְשֵׁי כִּי אֶעְבֵּר | בַּסֶּדֶק
 אֲדִידֵם עַד-בֵּית אֱלֹהִים בְּקוֹל-רִנָּה וְתוֹדָה הַמּוֹן
 חוֹנֵג: ו מֵהַתְּשׁוּחָתִי | נִפְשֵׁי וְתַהֲמֵי עָלַי הוֹחֲלֵי
 לְאֱלֹהִים כִּי-עוֹד אוֹדְנֵנוּ יְשׁוּעוֹת פָּנִינוּ: ז אֱלֹהֵי עָלַי
 נִפְשֵׁי תְשׁוּחָתִי עַל-בֶּן אֲזַכְּרֶךָ מֵאֶרֶץ יִרְדֵּן
 וְחַרְמוֹנִים מֵהַר מְצַעַר: ח תְּהוֹם-אֵל-תְּהוֹם קוֹרָא
 לְקוֹל צְנוּרִיךָ כָּל-מִשְׁבְּרִיךָ וְגִלְיָךְ עָלַי עֲבָרוּ:
 ט יוֹמָם | יֵצֵא יְהוָה | חֲסֵדוֹ וּבְלִילָה שִׁירָה עִמִּי
 תְּפִלָּה לְאֵל חַיִּי: י אוֹמְרָה | לְאֵל סִלְעֵי לָמָּה

שְׂבַחְתָּנִי לְמַה־קָּדַר אֵלֶיךָ בְּלַחֵץ אוֹיֵב: יא בְּרֹצַח |
 בְּעֲצָמוֹתַי חֲרַפּוֹנִי צוֹרְרֵי בְּאִמְרָם אֵלַי כָּל־הַיּוֹם
 אֵיחָה אֱלֹהֶיךָ: יב מַה־תִּשְׁתַּוְּחָחִי | נַפְשִׁי וּמַה־תִּתְּהַמִּי
 עָלַי הוֹחִילֵי לְאֱלֹהִים כִּי־עוֹד אוֹדְנֹו יִשׁוּעַת פָּנָי
 וְאֱלֹהֵי:

נט * לְמַנְצִיחַ אֶל־תִּשְׁחַת לְדוֹד מִכְתָּם בְּשִׁלַּח
 שָׂאוֹל וַיִּשְׁמְרוּ אֶת־הַבַּיִת לַהֲמִיתוֹ: ב הַצִּילֵנִי
 מֵאִיֵּבִי | אֱלֹהֵי מִמַּת־קוֹמְמֵי תִשְׁנַבְּנִי: ג הַצִּילֵנִי
 מִפְּעֵלֵי אֹזֶן וּמֵאֲנָשֵׁי דָמִים הוֹשִׁיעֵנִי: ד כִּי הִנֵּה
 אָרְבוּ לְנַפְשִׁי יַגּוּרוּ עָלַי עֵזִים לֹא־פִשְׁעֵי וְלֹא־
 חֲטָאתֵי יְהוָה: ה בְּלִי־עוֹן יִרְצוֹן וַיְכַוְּנוּ עוֹדָה
 לְקַרְאתִי וּרְאָה: ו וְאַתָּה יְהוָה־אֱלֹהִים | עֲבֹאוֹת
 אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל הִקְיִצָּה לְפָקֵד כָּל־הַגּוֹיִם אֶל־תַּחֵן
 כָּל־בְּגֵדֵי אֹזֶן סָלָה: ז יִשׁוּבוּ לְעָרְב יִהְמוּ כַּכֹּלֵב
 וַיִּסּוּבּוּ עִיר: ח הִנֵּה | יִבִּיעוֹן בְּפִיהֶם חֲרָבוֹת
 בְּשִׁפְתוֹתֵיהֶם כִּי־מִי שָׁמַע: ט וְאַתָּה יְהוָה תִּשְׁחַק־
 לָמוֹ תִלְעַג לְכָל־גּוֹיִם: י עֲזוּ אֵלֶיךָ אֲשַׁמְרָה כִּי־
 אֱלֹהִים מִשְׁנַבְּנִי: יא אֱלֹהֵי חֲסָדֵי יִקְדַּמְנִי אֱלֹהִים
 יִרְאֵנִי בְּשִׁרְרֵי: יב אֶל־תִּהְרָגִם | פֶּן־יִשְׁפְּחוּ עָמִי
 הַנִּיעְמוֹ בְּחִילְךָ וְהוֹרִידֵמוֹ מִגִּגְנוֹ אֲדָנִי: יג חֲטָאת־
 פִּימוֹ דְּבַר־שִׁפְתֵימוֹ וַיִּלְכְּדוּ בְּגֹאוֹנָם וּמֵאֲלֹהֵי
 וּמִבְּחַשׁ יִסְפְּרוּ: יד כִּלָּה בַחֲמָה כִּלָּה וְאִינְמוֹ וַיִּדְעוּ
 כִּי־אֱלֹהִים מִשַׁל בִּיעַקֵּב לְאַפְסֵי הָאָרֶץ סָלָה:

טו וישבו לערב יהמו ככלב ויסובבו עיר: טז הַמָּה
 וְנִיעוֹן לֶאֱכֹל אִם-לֹא יִשְׁבְּעוּ וַיִּלְיֵנוּ: יז וְאֲנִי |
 אֲשִׁיר עֲזוֹךְ וְאַרְגֵּן לְבִקְרַת חֶסֶדְךָ כִּי-הָיִיתָ מְשֻׁנֵּב לִי
 וּמְנוּס בַּיּוֹם צָר-לִי: יח עֲזִי אֵלֶיךָ אֲזַמְּרָה כִּי-אֱלֹהִים
 מְשֻׁנֵּבִי אֱלֹהֵי חֶסֶדֶי:

עז * לְמַנְעִחַ עַל-יְדוּתוֹן לְאַסֵּף מְזֻמּוֹר: ב קוֹלִי (*
 אֶל-אֱלֹהִים וְאַעֲעֵקָה קוֹלִי אֶל-אֱלֹהִים וְהֶאֱזִין
 אֵלַי: ג בַּיּוֹם צָרְתִי אֲדַנִּי דָרְשָׁתִי יָדִי | לִילָה נִגְרָה
 וְלֹא תִפּוּג מֵאַנָּה הִנָּחֵם נַפְשִׁי: ד אֲזַכְּרָה אֱלֹהִים
 וְאַהֲמִיָּה אֲשִׁיחָה | וְתַתְּעִטֵּף רוּחִי סָלָה: ה אַחֲזָתָּ
 שְׁמֵרוֹת עֵינָי נִפְעַמְתִּי וְלֹא אֲדַבֵּר: ו חֲשַׁבְתִּי יָמִים
 מִקְדָּם שָׁנוֹת עוֹלָמִים: ז אֲזַכְּרָה נְגִינָתִי בְּלִילָה
 עִם-לִבִּי אֲשִׁיחָה וַיִּחַפֵּשׂ רוּחִי: ח הֲלַעוֹלָמִים
 יִזְנַח | אֲדַנִּי וְלֹא-יִסִּיף לְרָצוֹת עוֹד: ט הָאִפֶּס לְנִצַּח
 חֶסֶדוֹ גָּמַר אָמַר לְדָר וְדָר: י הַשְׁכַּח חַנּוּת אֵל
 אִם-קָפִץ בְּאֵף רַחֲמָיו סָלָה: יא וְאָמַר חֲלוּתִי הִיא
 שָׁנוֹת יָמִין עֲלִיזוֹן: יב אֲזַכּוֹר מֵעַלְלִי-יָהּ כִּי-אֲזַכְּרָה
 מִקְדָּם פְּלֹאֵךְ: יג וְהִגִּיתִי בְּכָל-פְּעֻלָּךְ וּבְעַלְלוֹתֶיךָ
 אֲשִׁיחָה: יד אֱלֹהִים בְּקִדְשׁ דְּרַכָּךְ מִי-אֵל גָּדוֹל
 בְּאֱלֹהִים: טו אַתָּה הָאֵל עֲשֵׂה פֶלֶא הוֹדַעְתָּ בְּעַמִּים
 עֲזוֹךְ: טז גֹּאֲלֹת בְּזָרוּעַ עֲמֻךְ בְּנִי-יַעֲקֹב וַיּוֹסֶף סָלָה:
 יז רָאוּךְ מַיִם | אֱלֹהִים רָאוּךְ מַיִם יַחֲלוּ אֵף יִרְגְּזוּ

(* באמרוך אל אלהים תכווין המילוי כזה אל"ף למ"ד אל"ף למ"ד ה"י יו"ד מ"ם

תהמות: יח זרמו מים | עבות קול נתנו שחקים
 אף־חצציד יתהלכו: יט קול רעמך | בגלגל האירו
 ברקים תבל רגזה ותרעש הארץ: כ פים דרךך
 ושבילך במים רבים ועקבותיך לא נדעו:
 כא נחית כצאן עמך ביד־משה ואהרן:

צ * תפלה למשה איש־האלהים אדני מעון אתה
 היית לנו בדר ודר: ב בטרם | הרים ילדו
 ותחולל ארץ ותבל ומעולם עד־עולם אתה אל:
 ג תשב אנוש עד־דכא ותאמר שובו בני־אדם:
 ד פי אלה שנים בעיניך פיום אתמול פי יעבר
 ואשמורה בלילה: ה זרמתם שנה יהיו בבקר
 כחציר יחלה: ו בבקר יציץ וחלה לערב ימולל
 ויבש: ז כי־כלינו באפק ובחמתך נבהלנו:
 ח שתה עונתינו לנגדך עלמנו למאור פניך: ט פי
 כל־ימינו פנו בעברתך פלינו שנינו כמו־הנה:
 י ימי־שנותינו בהם שבעים שנה ואם בגבורת |
 שמונים שנה ורהבם עמל ואון כי־גז חיש ונעפה:
 יא מי־יודע עז אפק וכיראתך עברתך: יב למנות
 ימינו פן הודע ונבא לבב חכמה: יג שובה יהוה
 עד־מתי והנחם על־עבדיך: יד שבענו בבקר
 חסדך ונרננה ונשמחה בכל־ימינו: טו שמחנו
 פימות עניתנו שנות ראינו רעה: טז יראה אל־
 עבדיך פעלך והדרך על־בניהם: יז ויהי | נעם

אֲדַנִּי אֱלֹהֵינוּ עָלֵינוּ וּמַעֲשֵׂה יַדֵּינוּ כּוֹנֵנָה עָלֵינוּ
וּמַעֲשֵׂה יַדֵּינוּ כּוֹנֵנָהוּ:

קה א הודו ליהוה קראו בשמו הודיעו בעמים
עלילותיו: ב שירו-לו זמרו-לו שיחו בכל-
נפלאותיו: ג התהללו בשם קדשו ישמח לב א
מבקשי יהוה: ד דרשו יהוה ועזו בקשו פניו
תמיד: ה זכרו נפלאותיו אשר-עשה מפתיו
ומשפטי-פיו: ו זרע אברהם עבדו בני יעקב
בחיריו: ז הוא יהוה אלהינו בכל-הארץ
משפטי: ח זכר לעולם בריתו דבר צוה לאלה
דור: ט אשר פרת את-אברהם ושבעתו לישחק:
י ויעמידה ליעקב לחק לישראל ברית עולם:
יא לאמר לה אתן את-ארץ-פנען חבל נחלתכם:
יב בהיותם מתי מספר כמעט וגרים בה:
יג ויתהלכו מגוי אל-גוי מממלכה אל-עם אחר:
יד לא-הניח אדם לעשקם ויזכה עליהם מלכים:
טו אל-תגעו במשיחי ולגביאי אל-תגעו:
טז ויקרא רעב על-הארץ כל-מטה-להם שבר:
יז שלח לפניהם איש לעבד נמכר יוסף: יח ענו
בפבל רגלו ברזל באה נפשו: יט עד-עת
בא-דברו אמרת יהוה צרפתהו: כ שלח מלך
ויתירהו משל עמים ויפתחהו: כא שמו אדון
לביתו ומשל בכל-קנינו: כב לאסר שריו בנפשו

וּזְקַנְיוֹ יִחַבֵּם: כג וַיָּבֹא יִשְׂרָאֵל מִצְרַיִם וַיַּעֲקֹב גֵּר
בְּאֶרֶץ-חָם: כד וַיִּפֹּר אֶת-עֲמוֹ מֵאֵד וַיַּעֲצִמְהוּ
מִצְרַיִם: כה הִפְךָ לָבָם לְשֵׁנָא עֲמוֹ לְהַתְנַפֵּל בְּעַבְדֵי-יוֹ:
כו שְׁלַח מֹשֶׁה עֲבָדוֹ אֶהֱרֹן אֲשֶׁר בָּחַר-בּוֹ: כז שְׁמוֹ
בֶּם דְּבַרֵי אֹתוֹתָיו וּמִפְתִּימֵי בְּאֶרֶץ חָם: כח שְׁלַח
חֹשֶׁד וַיִּחָשֶׁד וְלֹא-מָרוּ אֶת-דְּבָרוֹ: כט הִפְךָ אֶת-
מִימִיהֶם לָדָם וַיִּמַּת אֶת-דֹּגְתָם: ל שְׂרִץ אֲרָצָם
עֲפָרֵדֵעִים בְּחֹדְרֵי מַלְכֵיהֶם: לא אָמַר וַיָּבֹא עָרַב
בָּנִים בְּכָל-גְּבוּלָם: לב נָתַן גְּשָׁמֵיהֶם בְּרֹד אִשׁ
לְהַבּוֹת בְּאֲרָצָם: לג וַיֵּךְ גִּפְנָם וּתְאֲנַתָּם וַיִּשְׁפֹּר עֵץ
גְּבוּלָם: לד אָמַר וַיָּבֹא אַרְבֶּה וַיִּלַּק וַאִין מִסְפָּר:
לה וַיֹּאכַל כָּל-עֵשֶׂב בְּאֲרָצָם וַיֹּאכַל פְּרִי אֲדָמָתָם:
לו וַיֵּךְ כָּל-בְּכוֹר בְּאֲרָצָם רֵאשִׁית לְכָל-אוֹנָם:
לז וַיּוֹצִיאֵם בְּכֶסֶף וְזָהָב וַאִין בְּשִׁבְטָיו כּוֹשֵׁל:
לח שָׂמַח מִצְרַיִם בַּעֲצָתָם כִּי-נִפְלַ פְּחָדָם עֲלֵיהֶם:
לט פָּרַשׁ עֲנָן לְמִסְךָ וְאִשׁ לְהֹאִיר לַיְלָה: מ שָׂאֵל
וַיָּבֹא שָׁלוֹ וְלָחֶם שָׂמִים יִשְׁבִּיעֵם: מא פָּתַח עוֹר
וַיִּזְוְבוּ מַיִם הָלְכוּ בַּעֲצוֹת נֹחַר: מב כִּי-זָכַר אֶת-
דְּבַר קְדָשׁוֹ אֶת-אַבְרָהָם עֲבָדוֹ: מג וַיּוֹצֵא עֲמוֹ
בְּשָׂשׂוֹן בְּרִנָּה אֶת-בְּחִירָיו: מד וַיִּתֵּן לָהֶם אֲרָצוֹת
גּוֹיִם וַעֲמַל לְאֻמִּים יִירָשׁוּ: מה בַּעֲבוּר | יִשְׁמְרוּ
חֻקָּיו וְתוֹרָתוֹ יִנְעֲרוּ הַלְלוּיָהּ:

קלז א על-נהרות | בכל שם ישבנו גם-בכינו
 בזכרנו את-ציון: ב על-ערבים בתוכה תלינו
 בנרותינו: ג כי שם שאלונו שובינו דברי-שיר
 ותוללינו שמחה שירו לנו משיר ציון: ד איך נשיר
 את-שיר-יהוה על אדמת נכר: ה אם-אשפחד
 ירושלם תשפח מיני: ו תדבק לשוני | לחכי
 אם-לא אזכרכי אם-לא אעלה את-ירושלם על
 ראש שמחתי: ז זכר יהוה | לבני אדום את יום
 ירושלם האמרים ערו | ערו עד היסוד בה:
 ח בת-בבל השדודה אשרי שישלם-לך את-
 גמולך שנמלת לנו: ט אשרי | שיאחו ונפיץ את-
 עלליך אל-הסלע:

קנ א הללויה | הללו-אל בקדשו הללוהו ברקיע
 עזו: ב הללוהו בגבורתיו הללוהו כרב גדלו:
 ג הללוהו בתקע שופר הללוהו בניבל וכנור:
 ד הללוהו בתוף ומחול הללוהו במנים וענב:
 ה הללוהו בצלצלי-שמע הללוהו בצלצלי תרועה:
 ו כל הנשמה תהלל יה הללויה:

אחר שסיים תהלים יאמר זה:

מי לתן מציון ישועת ישראל בשוב יהוה שכבות עמו גגל יעקב ישמח ישראל:

ותשועת צדיקים מיהוה מעוזם בעת צרה: ויעזרום יהוה ויפלטם יפלטם

מרשעים ויושיעם כי חסו בו:

